

HİZMET REHBERİ

ÜZERİNE

Motiv ve Açıklama

Abdullah Aymaz

BEDİÜZZAMAN
Said NURSİ

9
BASKI

Hizmet Rehberi Üzerine

HİZMET REHBERİ ÜZERİNE

Abdullah AYMAZ

HİZMET REHBERİ ÜZERİNE

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2009

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Editör
Recep ÇAKIR

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-605-4038-19-0

Yayın Numarası
118

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 252 20 96
Ekim 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey / İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Şahdamar Yayınları
Kısıklı Mahallesi Meltem Sokak No: 5
34676 Üsküdar / İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.sahdamaryayinlari.com

TAKDİM

Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin hizmetinde bulunan talebele-ri tarafından Risale-i Nur Külliyyatı'ndan, Sözlere, Mektubat, Lem'alar, Şuâlar, Mesnevî-i Nuriye, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Tarihçe-i Hayat, İşârâtü'l-İcâz, Beyanât ve Tenvirler, Lâhika Mektupları'ndan (Emirdağ Lâhikası, Barla Lâhikası, Kastamonu Lâhikası) alınıp "Hizmet Rehberi" olarak, istifadeye sunulan bu değerli hazinedeki veciz ifadeleri anlayabildiğim kadarıyla yine Risale-i Nur Külliyyatı'na dayanarak izah etmeye çalıştım.

Gerçekten bu prensipler,

- önce kendi benliğimize ihlâs sırrını yerleştirmek;
- nefs-i emmârenin tehlikelerinden kurtulmak, onun tezkiyesine çalışmak,
- insan-ı kâmil yoluna gidenlerin izlerini takip etmek,
- hizmet arkadaşları ile uyum ve âhenk içinde olmak
- ve bütün din ve insan kardeşleriyle iyi münasebetlere girişerek beşeriyete faydalı olmak açısından fevkalâde faydalı rehberlerdir.

Başına, Üstadımız'ın hizmetinde bulunan Nur talebeleri ağabeylerimizin yazdıkları Mukaddime'yi aynen koyarak, birer birer numaraladım ve her parçanın üzerinde çalışmaya başladım.

Cenâb-ı Hak hayırlara vesile kılsın!..

Abdullah Aymaz

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا²

MUKADDİME

Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin mümessil-i muhteremi, ebedî Kur'ân hakikatlerinin dellâlı, mübelliği ve nâşiri olan ve bütün şahsiyetini Risale-i Nur vasıtasıyla –biiznillâh– ebede kadar istifade ve istifâzaya medâr bir şekilde devam ettiren Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin meslek ve meşrebine dâir, Kur'ân'dan ders aldığı çok muazzam bazı hakikatleri, hizmet-i imaniyede bulunan Nur şâkırtleri için daima tazelenen bir dersimiz ve her vakit temessük edeceğimiz değişmez düsturumuz, maddî-mânevî her türlü engeller karşısında muvaffakiyete, rıza-yı ilâhîye îsal edici ve en ehemmiyetli rehberimiz mânâsıyla neşrediyoruz.

Çünkü Risale-i Nur'un dairesi çok genişlemiş; çok muhtelif efkâr ve mizaç sahipleri, bu hizmet safında yer almışlardır. Elbette bütün efkâr, kanaat, meslek ve meşrepler üstünde makam-ı siddîkiyette yer tutmuş ve şahs-ı mânevî-i Âl-i Beyt'in mümessili olarak hizmet-i Kur'âniye'nin başına geçmiş *Üstad Bediüzzaman'ın, âzamî ihlâs, âzamî sadakat ve âzamî fedakârlık mânâsını ihtiva eden, gösteren ve işaret eden mesleğini nazara vermek lâzım gelmektedir.* Tâ ki hizmet-i nuri-

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

yede bulunacak Kur'ân şâkirtleri kıyamete kadar bu düsturlar müvacehesinde hareket etsinler. Muvaffakiyetin ve rıza-yı ilâhîye nâiliyetin, ancak bu suretle mümkün olacağına kat'i kanaat getirsinler.

Şimdi Câmia-yı İslâmiye umumiyetle Risale-i Nur'da tecelli eden hakikat-i Kur'âniye'ye sarılmış bulunmaktadır. Hem nev-i beşerin dahi câzibedar siyaset hâdiselerinin tevakkufu neticesinde, rahmet-i ilâhiye ile hakâik-i Kur'âniye'ye yapışacağı emareleri görünüyor. Hem Kur'ân'ın hak ve hakikate, akıl ve mantığa dayanan, delil ve hüccete istinat eden ve bütün meselelerini akla tesbit ettiren bir kitab-ı mukaddes olduğunu, zeminin her tarafında ve kâinat safahatında neşreden, ilân ve isbat eden Risale-i Nur, bugün Âlem-i İslâm ve insanîyetin nazar-ı takdir ve tahsinini celbetmiş bulunuyor. Bu itibarla Risale-i Nur'un mazhar olduğu küllî muvaffakiyet ve mahiyetinin ve Hazreti Üstad'ın mazhariyetinin esaslarını ifade etmek icap ediyor.

Risale-i Nur hizmetinde tecelli eden rıza-yı ilâhî ve tevfiğ nurlarının tevâli ve devam etmesi için, herhalde Hazreti Üstad Bediüzzaman'ın takip ettiği meslek ve meşrebi, yarım asra yaklaşan uzun bir hizmet devresinde muhtelif hâdiseler, şiddetli tazyikat ve hücumlar karşısında maddî ve mânevî engeller içerisinde takındığı tavır, niyaz ve yaşadığı hâlet-i ruhiye ve gösterdiği azîm ve sadakat gibi ahvali olan "*sıddîkiyet mesleğî*"dir ki; Nur talebeleri için ehemmiyetle bilinmek, anlaşılmak ve yaşanmak icap eder.

Çok dikkatle üzerinde durulması, tefekkür edilmesi gereken bedihi bir hakikat vardır ki, o da şudur:

Risalelerde, mektuplarda, lâhikalarda defalarca yazıldığı gibi, mübarek Üstadımız'a müracaat edenler ve ziyarete gelen bütün ziyaretçiler hemen umumiyetle daima görüyorlar ki, *Üstadımız onların nazarlarını Risale-i Nur'a tevcih ediyordu*. Acaba bunun sırr-ı hikmeti ne idi? Mütemadiyen ne için bu noktada tahşidât yapılıyordu? *Evet bu muazzam bir hakikattir ve Hazreti Bediüzzaman'a kâfil bir muazzam hakikatin ifadesidir ki, dersimizi hakâik-i Kur'âniye ve envar-ı imaniye hazinesi olan Risale-i Nur'dan aldığımız gibi, birbirimizle mânevî münasebet, alâka, uhuvvet ve muhabbet düsturlarımızı da hep o Risale-i Nur'dan ders alacağız.*

Evet bu zamanda, bu dehşetli ve cihanşümûl hâdiseler hengâmında Kur'ân şâkirtleri cüz'î ve küllî, ferdî ve içtimâî bütün ders ve ikazlarını Risale-i Nur'la tahsil edeceklerdir. Çünkü Kur'ân'ın bu asra bakan vec-hesini ve Resûl-i Ekrem'in (aleyhissalâtü vesselâm) bu zamandaki vezaif-i diniye tavrını küllî bir mânâ ile şimdi bu suretle Risale-i Nur'la görmüş, anlamış bulunuyoruz.

Bu "Hizmet Rehberi"ndeki yazılar, bahisler, Risale-i Nur'un "Mektubat", "Lem'alar", "Şuâlar", "Müdafaalar" ve "Lâhika Mektupları"ndan alınan ve hizmet-i nuriyeye, kısmen meslek-i nuriyeye temas eden kısımlardan ancak birer cüz'üdür. Risale-i Nur baştan başa bütün hakâik ve bahisleriyle "Mektubat" ve "Müdafaat", hepsi de bu asırda bir cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye olan sırat-ı müstakîm âyine-i mücellâsını beyan ve ifade ederler. Risale-i Nur müellifi muazzaz Üstadımız, uzun yıllar boyunca hizmet-i nuriyenin muhtelif safhalarında talebeleriyle birlikte mâruz bırakıldığı çeşitli hâllerde, zaman ve zemine münasip ve o hâllere muvafık ders, ikaz ve irşadlarda, bulunmuştur. Risale-i Nur'daki hakâik, nasıl ki doğrudan doğruya feyz-i Kur'ân'dan mülhem hakâik-i imaniyedir; zaman ve zemine göre değişmez ebedî hakikatlerdir. O kudsî hakâikin ders ve tâliminde, neşir ve ilânatında da hizmete taalluk eden irşad, ikaz, teşvik ve tergibi tazammun eden şu gelecek meselelerde herhalde değişmez dersler ve esasâtır ki, Nur talebele-ri hayatın ve hizmetin muhtelif saha ve safhalarında onlardan istifade ederler, müşkülâtlarını giderirler. Daha geniş istifade için bu Hizmet Rehberi'nin menbaı olan Külliyat-ı Nuriye ve Mektubat'ı mütalâa etmelidirler. Bu "Hizmet Rehberi", ancak o küllî ve muazzam hakika-tin bir küçük numûnesidir.

Bu Rehber'deki bazı kısa bahisler bu cümlelerden, derhal o bahis ve cümlelerin alındığı risalelere müracaatla, meseleleri geniş isbat ve izahatla elde etmek, derketmek lâzımdır.

Hizmet Rehberi'nde esas umde ve hakâik "İhlâs Risaleleri" ile "Uhuvvat Risaleleri"dir. İhlâs Risalesi'nin on beş günde bir defa okunmasının emredilmesiyle, sırr-ı ihlâs ve uhuvvetin Nur talebeleri mâbeyninde bizzat istîmalinin azameti ve ehemmiyeti anlaşılma-kta-dır.

Bu “Hizmet Rehberi”, Külliyat-ı Nur’dan ve mektuplardan, İhlâs ve Uhuvvet Risaleleri’ndeki düsturları ve esasları teyid ve takviye eden bahislerden müteşekkildir.

Cenâb-ı Erhamü’r-Râhimîn’den bütün esmâ-yı hüsnâsını şefaâtçi yapıp niyaz ederiz ki bizleri sırr-ı ihlâsa muvaffak eylesin. Âmin...

Hazreti Üstad’ın Hizmetinde Bulunan

Nur Talebeleri

(I)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا⁴

Ey Kardeşlerim!

Sizler biliyorsunuz ki; bizim mesleğimizde benlik, enâniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ihsas eden hâletten şiddetle içtinap ediyoruz. Elbette, burada, altı-yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tahkikatınızla anlamışsınız ki ben şahsıma karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle takdir etmişim. “Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz.” diye sizden darılıyorum...

(Kastamonu Lâhikası, s.116-117)

Bu mektup, Kastamonu Lâhikası ve Tarihçe-i Hayat'ın, Kastamonu Hayatı bölümünde bulunmaktadır. Hâlis, muhlis, keskin nazarlı, kalbleri hüşyar talebeleri Üstadları ile ilgili hissiyâtlarını kaleme alıp dile getirince, bazı övücü ifadelerini üzerine almak istemeyen Üstad Hazretleri tarafından bu şekilde ikaz olunuyorlar. O basiretli bakışlar elbette yanılmış değil ama, *mesleğinin esası ihlâs olup “benlik, enâniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan öldürücü zehir gibi” kaçmak ve kaçındırmak mecburiyetinde olan Üstad Hazretleri'nin hassasiyeti de son derece mânidar.* İnsî ve cinnî şeytanların vuracakları noktalar ve silâhlarının işlediği yumuşak karınlar işte buraları. En çok gözümüzü açmamız gereken zayıf noktalarımızın buralar olduğunu bilip hem kendimizi hem de kardeşlerimizi uyarmamız ve korumamız gerekir. Çoğu kere de şeytan buralara sağdan yanaştığı için hilesinin gizliliğini seçmek, fark etmek zor olur. Şeytan, gerekçeleri de dine daha iyi hizmet etmek daha lâyük olmak ve daha tesirli olmak gibi yaldızlı ambalajlar içine sarıp takdim eder.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

⁴ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar süreklî üzerinize olsun.

(2)

Said, tam toprak gibi mahviyet ve terk-i enâniyet ve tevazu-u mutlakta bulunmak şarttır; tâ ki Risaletü'n-Nur'u bulandırmasın, tesirini kırmasın.

(Kastamonu Lâhikası, s.13)

Her asra ve her asırdaki her seviye ve tabaka insana küllî mânâları ile hitap eden Kur'ân-ı Kerîm, işarî mânâlarının külliyetinde cüz'î mânâ ile teyemmüm (فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا⁵) âyeti günümüze ve hizmetimize de bakar. Yalnız oradaki "Said"e (sin harfiyle) işaret eden "صَعِيدًا/saïden" (sad harfiyle) kelimesi toprak mânâsıdır. Kur'ân-ı Kerîm'de altına "sin" işaret konularak böyle yazılmış olan bir kelime de "بَضَطَةٌ/bestaten" (sad harfiyle) A'râf Sûresi'nin 69. âyetinde bulunmaktadır.

İşte "toprak" mânâsına "صَعِيدًا/saïden" kelimesi, işarî mânâyâ uygun olarak kendisine işaret edilen zâta "Said, sen tam toprak gibi mahviyet içinde bulun; enâniyeti terk et; tevazu-u mutlakta bulun... Çünkü Risale-i Nur, Kur'ân'dan süzülüp sağılmış dupduru bir âb-ı hayat, bir Kur'ânî kevserdir. Onun bulandırılmaması ve tesirinin kırılmaması için bu özelliklerin yaşanıp korunması gerekmektedir." diye işarî bir mesaj veriliyor. Elhak, Üstad Hazretleri bu güzelliği her zaman fitratının bir gereği gibi izhar etmiştir.

(3)

Sonra en zayıf bir damar-ı insanî olan "şan u şeref ve rütbe" noktasında bana çok elîm bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve kat'iyen anladılar ki, onların perestiş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfûrûşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u câh ve şan u şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz...

(Emirdağ Lâhikası, 1/232)

⁵ "...temiz toprağa yönelip teyemmüm edin." (Mâide Sûresi 5/6)

İnsî ve cinnî şeytanların oltalarının ucunda insanın zayıf damarı olan şan, şeref, rütbe ve makamlar vardır. Bunlarla halledemedikleri insanlara, tam ters yönden gelip onları rezil göstermek için hakaretler ve işkenceler altında damarına dokunup onların yanlış yapmaları için uğraşırlar. Maa- lesef bir kısım insanlar ilk anda dünyevî, fânî şeyler peşinde pes etmiş; bir kısmı da büyük plânları fark edemedikleri, bir stratejileri olmadığı için damarlarına ve kanlarına dokunan tahkirler karşısında tehevvüre kapılıp yanlış davranışlar sergilemiş, haklı iken haksız duruma düşürülmüşler ve bitirilmişlerdir. Rahîm ve Hakîm isimlerine mazhar olan Üstad Hazret- leri ve hizmeti, merhamet, şefkat ve hikmet düsturları ile hareket ederek, sabırla hainlerin, münafıkların bütün plânlarını alt üst etmiştir. Sadece çok ileri gidenlere velâyet celâlini göstermiş ve Allah'ın izniyle hadlerini bildirmiştir.

(4)

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle dünyanın muvakkat şan ve şerefının ve enâniyetli hodfürûşluğunun, şöhet- perestliğinin ne kadar faydasız ve mânâsız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın feyziyle anlamış bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmâresiyle mücadele edip mahviyet etmek, benliği- ni bırakmak, tasannû ve riyâkârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkın- da hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nas ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip, o hâlis kardeşlerinin hatırını kır- ması ve yazdığı cevabî mektuplarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıy- la Nur şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve iste- mediği ve reddettiği hâlde ...

(Emirdağ Lâhikası, 1/267)

Emirdağ'da yapılan haksız bir taarruza karşı Üstad Hazretleri'nin on madde ile verdiği bir cevabın altıncı maddesinden bu bölüm alınıp Hizmet Rehberi'ne yazılmıştır. Taarruzun sebebi de Kütahya civarında Hazreti Üstad'ın tanımadığı bir vâiz efendi, haberi ve rızası olmadan Üstad'ı ziyade hüsn-ü zan ile medhedip ona bir makam vermesidir. Bu yüzden, hasta, garip, münzevî bir şekilde bulunan Üstad'ı sanki bir cinayet işlemiş gibi kapısının kilidini kırıp giren taharri (arama) memurları okuduğu duaları, evradları ve duvarlardaki levhaları suç aleti imiş gibi alıp götürmüşler. Bu sebepten dolayı Üstad, böyle bir müdafaada bulunuyor. Bu arada bizlere de ibretli büyük bir ders vermiş oluyor.

Hazreti Üstad'ın bundan otuz sene evvel dediği muhtemelen Rusya'daki esaretten döndükten sonra 1921'de İstanbul'da Eyüp Sultan Kabristanı'nda bulunduğu bir sırada yaşadığı ruh hâlidir. Bundan sonra Abdülkadir Geylânî Hazretleri onu Fütûhu'l-Gayb isimli eseriyle irşad ediyor.⁶ İmam Rabbânî Hazretleri de Mektubat isimli eseriyle ünsiyetli (dostluk, yakınlık), şefkatli bir hoca hükmüne geçiyor. Onun "Tevhid-i kible et."⁷ mesajı ile Kur'ân'a yönelen Üstad Hazretleri, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle fânî dünyanın şan ve şerefine faydasız ve mânâsız olduğunu bütün hakikati ile görüp riyâdan, nefs-i emmârenin zararlarından kurtuluyor.

(5)

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccüh kazanmak ve şan u şeref bulmak, kat'iyyen aleyhindedir, kat'iyyen kabul etmez.

(*Emirdağ Lâhikası, 1/117*)

Bu kısım, Emirdağ Lâhikası ve Tarihçe-i Hayat'ın Emirdağ Hayatı bölümünde "Birden İhtar Edildi; Kaleme Almaya Mecbur Oldum" başlıklı yazıdan alınmıştır.

Dinsizlik hesabına ipleri ecnebi elinde bulunan gizli komitelerin tedbiri ile iman ve Kur'ân hizmetinin tesirini kırmak için, resmen Üstad Hazretlerine hakaret ediliyor, böyle yapmakla halkın gösterdiği teveccüh ve hürmet yok edilmek isteniyor. Üstad, zaten kendisinin böyle şeyler isteme-

⁶ "Sen Dârü'l-Hikmet'tesin; kalbini tedavi edecek bir doktor ara!" (Bkz.: Abdülkadir Geylânî, *el-Fethu'r-Rabbânî* s.265)

⁷ İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/87 (75. Mektup).

diğini beyan ederek bu iman hizmetinin aslında *bu memlekete, hariçten kuvvetli bir surette girmeye çalışan anarşiye karşı set çektiğini ve milyonlarca nüfusa sahip İslâm Dünyası'nın sevgisini de bu memlekete çevirmeye çalıştığını, bu sevginin de en büyük bir nokta-yı istinat (dayanak noktası) olduğunu bildiriyor.*

(6)

Ben nefsimi tebric etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fânî dünyada, şu muvakkat misafirhanede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, dâimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefsi emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur.

(Mektubat, s.71)

Burada nefsi, akıl, mantık ve şuurla ikna edip yola getirme başarısını görüyoruz. Âdetâ Hazreti Ömer'in "Yâ Resûlallah nefsimden sonra en çok seni seviyorum." demesiyle Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) "Hayır, yâ Ömer, nefsinden de fazla sevmedikçe, tam iman etmiş olamazsın!" demesine karşılık, Hazreti Ömer'in "Evet yâ Resûlallah nefsimden de fazla seviyorum."⁸ demesi gibi çok güçlü ve nefis üzerine hâkim bir iradenin varlığı görülüyor.

(7)

Evet, nefsinin beğenen ve nefsinin itimat eden, bedbahttır. Nefsinin ayıbını gören, bahtiyardır...

(Mektubat, s.372)

Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) أَغْدَى عَدُوَّكَ نَفْسَكَ الَّتِي بَيْنَ يَدَيْكَ yani "Senin en büyük, en amansız düşmanın, nefsendir."⁹ buyuruyor. İnsan en büyük, en amansız düşmanına nasıl güvenebilir? Güvenirse, sonunun ne olacağı belli değil midir? Onun için *Üstad Hazretleri, nefsinin güvenip hareket etme yerine, nefsinin ayıplarını, hatalarını ve kusurlarını görmenin insanı bahtiyar edeceğini belirtiyor.*

⁸ Buhari, *Fezâilü'l-ashab* 6, *İsti'zan* 27, *Eymân* 3.

⁹ ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 3/408; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/148.

(8)

Medâr-ı şeref tanıdığı bütün ecdadını ve medâr-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve ruhen nokta-yı istinad telâkki ettiği selef-i sâlihînin cadde-i nurânîlerini terk edip heveskârâne, hevâ-perestâne, riyâkârâne, şöret-perverâne, bid'akârâne işlerde ve harekâta bulunsa; mânên bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkie düşer...

(*Mektubat (29. Mektup, 6. Risale –Hucumat-ı Sitte–*), s.467)

Üstad Hazretleri şöret-perestlik ve makam sevgisinin insanları ne hâllere düşüreceğini anlatmak için, bilhassa şerefli geçmişlerinin iftihar vesilesi güzel yollarını terk etmeye kadar işi götürenlerin düştükleri uçurlara dikkati çekmektedir. *Kökü ile gürleyenler, özünden ve kökünden beslenenler her hâlükârda ayakta dururlar.* Ama bunları terk edenler ip üstünde oynayan bir cambaz gibi ufak-tefek rüzgârlarla tepetaklak olmaya mahkûmdurlar.

(9)

Dördüncü Hatve'de: ¹⁰كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ dersini verdiği gibi; nefis, kendini serbest ve müstakil ve bizzât mevcut bilir. Ondandır bir nevi rubûbiyet dava eder. Mâbud'una karşı adâvetkârâne bir isyanı taşır.

İşte gelecek şu hakikati derketmekle ondan kurtulur. Hakikat şudur ki; her şey nefsinde mânâ-yı ismiyle fânîdir, mefkuddur, hâdistir, mâdumdur. Fakat mânâ-yı harfiyle ve Sâni-i Zülcelâl'in esmâsına aynadarlık cihetiyle ve vazifedarlık itibarıyla şâhiddir, meşhuddur, vâciddir, mevcuddur.

Şu makamda tezkiyesi ve tathiri şudur ki: Vücûdunda adem, ademinde vücûdu vardır. Yani kendini bilse, vücûd verse; kâinat kadar bir zulümât-ı adem içindedir. Yani vücûd-u şahsîsine güvenip Mûcid-i Hakikî'den gaflet etse; yıldız böceği gibi bir şahsî ziya-yı vücûdu, nihayetsiz zulümât-ı adem ve firaklar içinde bulunur, boğulur. Fakat enâniyeti bırakıp, bizzât nefsi hiç olduğunu ve Mûcid-i Hakikî'nin bir âyine-i tecellîsi bulunduğunu gördüğü vakit, bütün mevcudâtı ve niha-

¹⁰ "O'nun Zât'ı hariç, her şey yoklukla iç içedir." (Kasas Sûresi 28/88).

yetsiz bir vücûdu kazanır. Zira bütün mevcudât, esmâsının cilvelerine mazhar olan Zât-ı Vâcibü'l-vücûd'u bulan, her şeyi bulur.

(Mektubat (29. Mektup, Zeyl), s.517)

Âyette¹¹ “Allah’ın Zât’ından başka her şey helâk olucudur.” veya “Allah’ın isimlerine bakan yönünden başka her şey helâk olacaktır.” buyrulmakla, aslında fânî olan insanın, Bâkî olan Yaradan’a ve O’nun güzel isimlerine yönelmesi istenmektedir. Bâkî ve Daimî olan Allah’a “Yâ Bâkî, Ente’l-Bâkî”¹² deyip yönelmekle bekâ ve devam yoluna girecek olan insanın benlik davalarından uzak durması gerekmektedir. Çünkü insan bizzat kendisi hiçtir. Yoklukta bir yokken, Allah’ın var etmesiyle varlık sahasına gelebilmiştir. Onu devam ettirecek de yine Allah’tır. Zira Kayyûm yani her şeyi ayakta tutan, varlığı devam ettiren Allah’tır. Hani meşhur fıkrada anlatılır. Karanlıkta elektrik pilli cep lambasını tavana tutan kişi, latîfe olarak arkadaşına “Şu ışık direğine tutun da tavana çık.” diyor. O da ona “Yâ tavana varamadan yolun ortasında söndürürsen ben ne yaparım?” diye cevap veriyor. İşte lambadan çıkan ışık hüzmelerinden, direk gibi bir ışık demeti çıkıp tavana ulaştı. Kimse böyle bir şey yok diyemez. Ama onun varlığının devamı yine kendinden değil. Lamba kapatıldığında ortada ne ışık ne de direk kalacak. Varlık âlemi de Cenâb-ı Hakk’ın güzel isimlerinin tecellilerinin bir neticesidir. Yani varlık âleminin kendilerinden hakikî varlıkları yoktur; onlar, Vâcibü'l-vücûd’un var etmesiyle vardılar.

Varlık âlemi, harf gibidir. Yani Arap gramerinde tarif edildiği gibi harfin tek başına müstakil bir mânâsı yoktur ama başkasının anlaşılmasına bir âlettir. Yarattığı her bir şey de bir harf gibidir, mânâsı başkasına delâlet eder. Bu kâinata âlem denilmesi de bundandır. Âlem, “alem” yani “bayrak, işaret” kelimesiyle aynı köktendir. Âlem demek Allah’ın varlığına işaret, O’nun varlığının mânâsını bayrak gibi dalgalandıran bir âlet ve alâmet demektir.

İşte gerçek böyle iken, nefis bu şekliyle varlığının hakikatini ve ne mânâyâ geldiğini anlamaz veya anlamak istemezse, firavunluğa başlar. Nasıl ki, Firavun insanlara “Sizin en yüce rabbiniz benim!”¹³ demişti. Nefis de Firavun gibi rablik davasına kalkışır ve Yaradanına karşı bir düşmanlığın içine girer. Sonra Firavun’un Kızıl Deniz’de boğulduğu gibi nefis de koyu bir gaflet ve benliğin içinde boğulup gider. Hâlbuki nefis, enâniyeti bırakıp kendisinin

¹¹ Kasas Sûresi 28/88.

¹² Ey Kendinden başka her şeyin fânî olduğu tek Bâkî!

¹³ Naziat Sûresi 79/24.

hakikî mahiyetini idrak ederek her şeyden çok sevdiği Yaradanına yönelse, Mâbud'unun ibadetiyle ona yaklaşırsa, kendisinin de her mevcut gibi O'nun güzel isimlerinin tecellilerini yansıtan bir ayna olduğunu iz'an etse (anlasa, kavrasa), her şeyi bulmuş bütün güzellikleri ve hazineleri kazanmış olur.

(10)

Gaye-i hayal olmazsa veyahut nisyan veya tenâsi edilse, ezhan enelere dönüp etrafında gezerler.

(*Mektubat (Hakikat Çekirdekleri)*, s.531)

Bu vecize hem "Hakikat Çekirdekleri"nde hem de onların manzum birer çiçekleri olan "Lemeât"ta geçmektedir. Bir hizmet prensibi olarak burada bulunmaktadır. Bu prensip, hizmet erinin bir hedefi olmalıdır. Üstad Hazretleri hedefini "*Karşımda bir yangın var içinde imanım yanıyor, evlâdım tutuşmuş yanıyor.*" diyerek belirtmiş ve müminlerin imanlarını ve evlâtlarını kurtarmak için o hedefe doğru hayatı boyunca koşturmuş, sesini ve soluğunu bu yolda tüketmiştir. O, ellerini çoklara uzatmış hatta kendisine işkencelerin en acımasızını ve en insafsızını reva gören ehl-i dünyaya karşı bile bir fırsatını bulup iman hakikatlerini anlatmaya çalışmış ve kat'iyen de darılmamıştır. Arkasından da yürünen bir şehrah, bir cadde-i kübrâ bırakmıştır.

Eğer bir hedef olmazsa veya hedef unutulursa veya unutmuşçasına davranılırsa, onlar yangında yanarlar, yanmaya devam ederken, hedefsizler ve hedefi unutanlar o yangının etrafında döner dururlar; bu dönüşleri de hiçbir şeye yaramaz.

Yanan iman ve insanın kurtarılma hedefine kilitlenen birisine arkadan birisi laf atsa, hatta küfretse, hatta çelme taksı bile dönüp bakmaz. Çünkü yanarlara bu dönüşün hiçbir faydası olmaz, bilâkis kurtuluş ümitlerini yok eder...

Muhterem M.Fethullah Gülen Hocaefendi "Gaye-i hayal ne demektir? Bugünün Müslüman'ı için gaye-i hayal ne olmalıdır? Nisyan basarsa, niçin zihinler enâniyet kesilir ve hedefe ulaşılamaz?" şeklindeki bir soru karşısında şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

"Hayal, yerinde ibadet sayılacak bir husustur. Hatta, hayali çok geniş, tasavvur tabloları çok parlak olan kimseler, ibadet ü taat ve evrâd u ezkârlarından daha derin bir zevk alırlar. Cenâb-ı Hakk'ın çok geniş ve engin lütuf ve ihsan tecellilerini müşâhede edebilirler.

Evet onlar, ibadet ü taatlarında ve Rabb'e teveccühlerinde, sonra cenneti bütün ihtîşâm ve debdebesi ile müşâhedelerinde de daha bir farklıdır. Kur'ân'ın o husustaki bütün âyât-ı beyyinatını, o âyât-ı beyyinatla ortaya konan ceheenni bütün dehşetiyle, cenneti bütün ihtîşâmıyla akıllarına getirebilir ve hayallerine resmedebilirler. Binâenaleyh bir yönüyle hayal, Allah'ın insanlara verdiği en büyük lütuflardan biridir; insan onunla, ibadette ve gönül hayatında derinleşebileceği gibi aynı zamanda kötü neticeleri tevli edebilecek fenalıkları da kötü sonuçlarıyla daha net tasavvur edebilir. Ancak, hayal için hayal diyebileğimiz kupkuru ve hedefi olmayan tahayyülâtın da hiçbir mânâsı ve faydası yoktur. Binâenaleyh, insan Kur'ân okurken, makul olan ve en azından akliyat içinde değerlendirebileceği şeyleri düşünmesi, hayalini harekete geçirmesi yararlı olur. Yoksa kâh burada, kâh orada veya kâh öbür tarafta tahayyül eden birinin tahayyülü de, tefekkürü de, taakkülü de, yani aklını kullanması da anlamsız, faidesiz ve abes bir iştiğaldir.

Meseleyi bu zaviyeden ele alınca, hayalde yüce bir gayenin olması gerektiği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Evet insanın, şahsî ve içtimâî hayatı adına, kendine çok büyük şeyleri gaye-i hayal yapması oldukça önemlidir. Küçük hedeflere bağlı yaşayan veya bütün bütün hedefsiz olan bir kimse, hayalleri ölçüsünde bir insan olarak ömrünü geçirir, öyle ölür ve öteki hayatı da ona göre şekillenir. Netice itibarıyla hayal, insanda tam hedefini bulamayınca, vicdan daralacak, çok geniş olan âleme açık insanî ufuk karacak ve o insan bütün bütün hodgâmlaşacaktır.

Biraz daha açalım; bir insan, dünyayı veya sadece cismaniyete ait bir zevki ya da ikbal, makam ve mansıba müteallik hususları mefkûreleştirse, hayaline gaye yapsa ve bu yolda çalışıp çabalamaya dursa ve zamanla bunları elde etse de, o hiçbir zaman doymayacak beden ve cismaniyeti adına sürekli daha başka şeyler arayacaktır. Akı, ruhu ve bütün hissiyatıyla yüksek mefkûrelere yöneleceği ana kadar da bir türlü doyma bilmeyecektir. Aksine eğer bu insan, Allah rızası deyip ona bağlansa, bu hedef, ancak O'nu bütün cihana duyurup tanıtmakla gerçekleşeceğine inanarak sürekli o nâmütenahiye doğru yürüyebildiği takdirde benliğin anafolarına kapılmadan kurtulacak ve bütün cihanları istiap edecek bir vicdan vüs'atine ulaşacaktır. O âdeta daima uçacak, önünde yeni yeni perdelerin açıldığını müşâhede edecek, bu salih daire onda yeni şevkler uyuracak, duyduğu her şevkle daha farklı hamlelerde bulunacak ve her hamle onun önüne daha değişik ufuklar açacak ve kendini düşünmeyen bir külheylân gibi hep gayeler gayesine koşacaktır.

Bunu ehl-i hakikatin 'fenâ fi's-şeyh', 'fenâ fi'r-rasûl' ve 'fenâ fillâh' mülahazalarına veya 'seyr-i ilallah', 'seyr-i fillâh' ve 'seyr-i minallah' esaslarına da benzetebiliriz. Bunlara, insanın Allah'a doğru gitmesi, seyr u sülûkunu tamamlayıp o müntehaya ulaşması, O'nda fânî olduktan sonra da dönüp başkalarını da O'na götürmesi diyebiliriz. Halk içinde Hak ile beraber bulunma, insanları Allah'a yükseltmek için onların içinde bulunduğu aynı anda Allah ile beraber olduğunun idrakinde olma keyfiyeti de diyebileceğimiz bu durum, bir nübüvvet cilvesidir. Evet, sâlik, hayalini böyle yüce bir gayeye ve hedefe kilitlediği zaman, onun seyr u sülûk yolculuğunun sonu hiçbir zaman gelmeyecek ve bu mübarek yolcu, hep O'nu anma ve O'na yürüme sayesinde iman-itminan arası gelip gidecek ve hep huzur yudumlayacaktır. Bu durumu Cenâb-ı Hak şöyle belirtmektedir: 'İyi bilin ki gönüller ancak Allah'ı anmakla huzur bulur ve oturaklaşır.'¹⁴ Evet, kalbler O'nu anısla huzura kavuşacaktır. Hele insan bir de O'na ait hususlar içinde benliğini tamamen unutup kendinden geçerse, artık o, sadece hedeflediği şeyi düşünecek ve onunla oturup kalkacaktır. Buna mukabil, Allah'a götürmeyen bir yolda yürüyen ve kendisini yenileyemeyen kimseler ise kendilerinin dışına çıkamayacak ve bencilliğin dar mahbesinden kurtulamayacaklardır.

Evet, böyle bir gaye-i hayal olmayınca veya değişik bağlantılar onu unuttuğunda o kimse benliğin tasmalı bir bendesi ve şeytanın da karîni hâline gelir. Allah (celle celâlüh), 'Kim Rahmân'ın hikmetlerle dolu ders olarak gönderdiği Kur'ân'ı göz ardı ederse, biz de ona bir şeytan sarıdırız; artık o, ona arkadaş olur.¹⁵ buyurmaktadır. Böyle bir kimse gözleri varken görüleceği görmemiştir. Evet, bu bir teâmî yani görme yeteneğine sahip olduğu hâlde görememe demektir. Zaten âyette kişinin görememesi, يَعْشُ / ya'şu kelimesi ile anlatılmaktadır ki, bunun mânâsı gözler görüyor olduğu hâlde muvakkaten görmeden uzaklaşması ve görmüyor olması demektir.

Biz, Allah'ın azametini, şeytanın hakkımızda nasıl tuzaklar çevirdiğini, içimizde nefsin onun hesabına nasıl çalıştığını, beşerî garızalarımızın benlik çarkının tamamen şeytanın hesabına döndüğünü, hatta kuvve-i aklıyemizin şeytan hesabına çalıştığını, kuvve-i gadabiyemizin, öfkemizin, kinimizin ve nefretimizin şeytan hesabına hareket ettiğini biliyoruz. İyi veya kötü bildiğimiz bütün bu şeylere rağmen, gidip şeytanın sahiline aborde oluyor ve

¹⁴ Ra'd Sûresi 13/28.

¹⁵ Zuhuf Sûresi 43/36.

orada demir atıyoruz. Bence âyette anlatılan husus da işte budur. Bu aslında bir teâmîdir yani görebildiği hâlde görememektir. Evet bilerek yaptığımız bu işler şeytana teslim olma ve inkıyad etme demektir. Haddizatında insan unutmadığı hâlde unutma durumuna düşmekte, unutanlar gibi davranmakta ve hislerine mağlûp olmaktadır. Böyle olunca da –hafızanallah– insan kendi benliğinin dışına çıkamamaktadır. Allah ile münasebeti olmayan bir benlikte de hayır yoktur. İşte böyle bir unutmaya da tenâsi diyoruz.

Aslında bu mesele başlı başına bir mevzu olduğundan bunu daha uzunca ele almaya ihtiyaç olduğu açıktır. Benlik, benliğin itibarî bir hüviyet arz etmesi, benliğin sırları, benliği kazanma ve sonra Allah için benlikten vazgeçme.. bu hususlar hususiyile de ehl-i hakikatin derinlemesine ele aldığı mevzulardandır ki daha fazla uzatmamak için üzerinde ancak bu kadar durmak mümkün oldu. Böyle latîf meseleler biraz hususiyet arz ettiğinden ve bunların ıstılah ve tabirleri de ayrı bir ilgi ve bilgi gerektirdiğinden burada noktalamak istiyorum."¹⁶

(11)

Bir fikre davet, cumhur-u ulemânın kabulüne vâbestedir. Yoksa davet bid'attır, reddedilir.

(Mektubat (Hakikat Çekirdekleri), s.529)

Bir insan müçtehid de olsa içtihadî fikirleri, bütün âlimlerin tasdik ve kabullerine kadar sadece kendisini bağlar. Anladığı şeriattandır ama şeriatın kendisi değildir. Böyle bir disiplin aslında Müslümanları fikir anarşisinden de kurtarır.

(12)

İhsan-ı ilâhîden fazla ihsan, ihsan değildir. Her şeyi olduğu gibi tavsif etmek gerektir...

(Mektubat (Hakikat Çekirdekleri), s.532)

Her şeyi olduğu gibi anlatmaz, olayı rapor edercesine meselenin tam fotoğrafını çekmez de ilâveler ve eklemeler yaparsak hem insanları

¹⁶ Gülen, M.Fethullah, Prizma-6.

yanılmış, hem de bazı haksızlıklara sebebiyet vermiş oluruz. Cenâb-ı Hak, haklar ve vazifeler mevzuunda her şeye, herkese göre âdilâne bir pay ayırmışsa, bizim onun dışına çıkıp fazladan ihsanlarda bulunmamız dengeyi bozar. İslâm'daki miras hukuku ve şahitlikler konusu böyle anlaşılmalıdır. Yoksa, aile çekirdeğinin parçalanmasına, akrabalık münasebetlerinin zedenlemesine sebep olabiliriz. İnsan fitratının ve toplum hayatının tâbi olduğu kanunları insanlar koymadı ki, aralarında ince muvazeneleri görebilsinler. Harika ve hassas cihazlara bilgisizce müdahale ile en küçük bir vidayı bile yerinden oynatmak nasıl bütün sistemi yerle bir edebiliyorsa, insanların ve toplumların hissiyât ve akışındaki hikmetleri bilmeyen nâdanların nobranca (kaba, nezaketsiz) müdahaleleri, Allah'ın koyduğu mukaddes prensipleri hiç saymaları da insanlığın başına onulmaz yaralar açar.

(13)

Cemaatte vâhid-i sahih olmazsa; cem' ve zamm, kesir darbı gibi küçültür.

... İnsanlarda sıhhat ve istikâmet ile vahdet olmazsa; ziyadeleşmekle küçülür, bozuk olur, kıymetsiz olur.

(Mektubat (Hakikat Çekirdekleri), s.534)

İyi yetiştirilmiş, keyfiyet kazandırılmış insanlardan meydana gelmiş topluluk ve toplumlar çok hayırlı işler başarabilir. Ama kuru güürtü ve kuru kalabalıkların bir araya gelmesiyle meydana gelen topluluklarla faydalı bir iş yapılamaz. Hatta tehlikeli ve zararlı şeyler de meydana gelebilir. Hırs, kin ve düşmanlık düşüncesiyle bir araya getirilip toplanmış toplulukları bazen toplamak kolay olabilir ama dağıtmak çok zor hâle gelir. Onların bir anda bendini aşan seller gibi neleri tahrip edeceklerini kimse kestiremez.

Onun için çok olacağız, çok görünceğiz diye keyfiyeti olmayan disiplinlileri habire toplamak başka bir açıdan asıl topluluğu bile azaltmak demektir. Nasıl ki, 2 kere 2 “dört” ederken kesirli sayıların çarpımı meselâ, 2 kere yarım “bir” eder. Aynı şekilde yarımlik, dörtte birlikler çoğalmakla gerçek gücü ve tesir sahasını azaltırlar.

(14)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹⁷

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bilmukabele biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rüyalarınız pek çok mübarektirler. İnşallah, Cenâb-ı Hak sizi büyük ihسانlara mazhar eyleyecek, diye bir işarettir.

Bence bu zamanda en büyük bir ihسان, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medâr şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enâniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfûrûşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nef-sini itham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerâit içinde kahramancasına imanını ve ubûdiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır...

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlâs ve tam bir mahviyetle, sebatkârâne Risale-i Nur'a şâkirt ol! Tâ binler, belki yüz binler şâkirtlerin şirket-i mâneviye-i uhreviyelerine hissedar ol! Tâ senin hayırların, iyiliklerin cüz'iyetten çıkıp küllîleşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun.

(*Tarihçe-i Hayat (Emirdağ Hayatı)*, s.470-471)

Üstad Bediüzzaman Hazretleri bir mürşid-i kâmil olarak talebelerinin her hâllerıyla meşgul oluyor, Ramazanlarını tebrik ediyor, rüyalarını tabir ediyor. Sonra da hayatlarının tek hedef ve gayesi olması lâzım gelen: “*Bu zamanda en büyük bir ihسان, bir vazife, imanı kurtarmak*” esasını onlara telkin ediyor. Hedef gösterdiği bu hususa zarar verecek “benlik ve gurura sebep olacak şeylerden” de çekinmelerini istiyor. Çünkü bunlar bu zamanda en büyük tehlikeyi teşkil ediyorlar. En başta Allah bunlardan razı değil... Şeytanın başını yakan da bunlar. Ona “Ben Âdem'den üstünüm, niye ona secde edecekmişim?”¹⁸ dedirtip, bu isyan ve azgınlığından dolayı

¹⁷ “Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.”

¹⁸ Bkz.: “11. Sizi varlık âlemine çıkardık; sonra size (mahiyetiniz en uygun, en güzel) şekil ve sureti verdik; sonra da meleklerle (ilmini, üstünlüğünü, yeryüzünde halifelige liyakatini kabul ve ona hilâfet vazifesinde yardım manâsında) “Âdem'e secde edin!” diye emrettik. Hepsini hemen secde etti, ama (kendisine de secde emredildiği halde,

Allah'ın gazap ve lânetini üzerine çekmesine sebep de yine bunlar...

Hizmet-i imaniye ve Kur'âniye içinde uyumsuzluklara, iftiraklara, baş çekmelere, infirâdilikle bölüp parçalanmalara götürecek, hizmeti zayıflatacak –Allah korusun– bitirecek, en büyük tehlike ve cinayet de yine bunlar yüzünden çıkabilir. Onun için âzamî dikkat ve hassasiyet göstermek gerektir.

Hem de bir buz parçası nevinde enâniyetler Kevser-i Kur'ânî'den süzülen cemaat havz-ı kebîri içine atılıp eritilirse, bir anda küçük bir damla iken, koskocaman bir okyanus güç ve zenginliğine kavuşulmuş olur. Yoksa ben tek başıma da bir baş olurum diye ayrılmalarda o buz parçası sıcak çöllere düşmüş bir yağmur damlası gibi daha yere ayak basmadan buharlaşıp yok olmaya mahkûmdur..

(15)

Bir kardeşimiz, kusurunu görmediği münasebetiyle, onu ikaz için yazılmış ince bir meseledir. Belki size faydası olur, diye yazdık.

Bir zaman, evliya-yı azîmeden, nefs-i emmâresinden kurtulanlardan birkaç zâtтан, şiddetli mücadele-i nefsiyeler ve nefs-i emmâreden şekvâlarını gördüm. Çok hayret ediyordum. Hayli zaman sonra, nefs-i emmârenin kendi desâisinden başka, daha şiddetli ve daha ziyade söz dinlemez ve daha ziyade ahlâk-ı seyiyeyi idâme eden ve heves ve damar ve âsap, tabiat ve hissiyât halitasından [karışımından] çıkan ve nefs-i

cinlerden olan) İblis etmedi: (diretti ve) secde edenlerden olmadı. 12. Allah, “Sana emrettiğim halde, seni (Âdem’e) secde etmekten alıkoyan nedir?” diye sordu. İblis, “Ben, ondan hayırlıyım. Beni bir tür ateşten yarattın; onu ise bir tür çamurdan yarattın!” dedi. 13. Allah, şöyle buyurdu: “Çabuk in oradan; bulunduğun o yerde ve konumda sana öyle büyülenme hakkı tanınmamıştır. Derhal çık, artık sen zelil ve alçaklardansın.” 14. Şeytan, şöyle dedi: “Öldükten sonra diriltilecekleri Gün’e kadar bana süre tanı.” 15. Allah buyurdu: “Sana, kendilerine (yeryüzünde) belli bir süre tanınmış olan (insan nesli var olduğu müddetçe) süre tanınmıştır. 16. Şeytan, devam etti: “Öyleyse, madem Sen beni azdırıp saptırdın, ben de andolsun, o insanları saptırmak için Sen’in dosdoğru yolunun üzerine oturacağım. 17. “Oturup, kâh önlerinden, kâh arkalarından, kâh sağlarından, kâh sollarından kendilerine yaklaşacağım. Onların çoğunu şükredenler olarak bulmayacaksınız!” 18. Allah, emretti: “Çık oradan; artık bütün bütün yerilmiş ve kovulmuş bulunuyorsun. İnsanlardan da kim sana uyarıya, iyi bilin ki hiç şüphesiz cehennemi sizlerle (sen ve yardımcılarının birlikte, sana uyararak senin gibi şeytanlaşan insanlarla) dolduracağım.” (A’râf Sûresi 7/11-19)

emmârenin son tahassungâhı bulunan ve nefs-i emmâreyi tezkiyeden sonra onun eski vazife-i seyyiesini gören ve mücahedeyi âhir ömre kadar devam ettiren bir mânevî nefs-i emmâreyi gördüm. Ve anladım ki o mübarek zâtlar, hakikî nefs-i emmâreden değil, belki mecazî bir nefs-i emmâreden şekvâ etmişler. Sonra gördüm ki İmam Rabbânî dahi bu mecazî nefs-i emmâreden haber veriyor.

Bu ikinci nefs-i emmârede şuursuz kör hissiyât bulunduğu için, akıl ve kalbin sözlerini anlamıyor ve dinlemiyor ki onlarla ıslah olsun ve kusurunu anlasın. Yalnız tokatlar ve elemelerle nefret edip veya tam bir fedailiğe her hissini maksadına feda etsin. Ve Risale-i Nur'un erkânları gibi, her şeyini, enâniyetini bıraksın.

Bu acîp asırda dehşetli bir aşlamak ve şırıngayla hem hakikî, hem mecazî iki nefs-i emmâre ittifak edip öyle seyyiata, öyle günahlara seveerek giriyor. Kâinatı hiddete getiriyor. Hatta kendim, bir dakika zarfında, yirmi paralık bir sıkıntıyla, altmış liralık bir haseneye tercih etmeye çalıştım.

Hem on dakika zarfında, büyük bir mücahede-i mânevîde, benim cephemde, kırk ikilik bir top gibi düşmanlarıma atıp yol açtığı hâlde, o iki nefs-i emmârenin, muvakkat bir gaflet fırsatında, hodgâmlık ve meyl-i tefevvuk gibi gayet zulümlü ve zulümatlı hissiyle, büyük bir şükür ve teşekkür yerine, “Niçin ben atmadım?” diye, en çirkin bir riyâ ve rekabet damarını hissettim. Cenâb-ı Hakk'a yüz bin şükür ediyorum ki Risale-i Nur ve bilhassa İhlâs Risaleleri, o iki nefsin bütün desâisini izale ve onların açtığı yaraları tedavi ettiği gibi, o bir dakika ve on dakikadaki hâletleri birden izale etti. Ve mânevî bir istiğfar olan kusurumu bildim. O hatanın muaccel cezası olan içindeki elemenden ve azaptan kurtuldum...

(Kastamonu Lâhikası, s.199-200)

Üstad Hazretleri, nefs-i emmâreden kurtulmuş olan zâtların hâlâ yine nefs-i emmâreden şikâyetlerini görüyor ve hayret ediyor. Bir zaman sonra “İkinci bir mecazî nefs-i emmâre” keşfediyor. Bu ikincisi, birinci nefs-i emmâreden de amansız ve emansız. Çünkü, bu mecazî nefs-i emmâre, “heves, damar, âsap, tabiat ve hissiyât” karışımından çıkan ve nefs-i emmârenin son sığınağıdır. Onun o kötü vazifesini canhıraş bir vaziyette yapmak isteği için çok azgındır. Bunun vazifesi, imtihan dünyasında

bulunan ve terakki elde edebilmek için mücahede yapmak durumunda olan insanın, ömrünün sonuna kadar bu cihadı devam ettirmesi içindir. Çünkü nefis tamamen öldürülür ve böyle mecazî bile olsa ikinci bir nefis-i emmâre insanın karşısına çıkarılmazsa o zaman bir nevi melekleşme olur. Hâlbuki insan melek değildir.

Bu ikinci nefis-i emmârenin amansızlığının bir sebebi “heves, damar, âsap, tabiat ve hissiyâtın” kör oluşu, ileriye görmeyişidir. Böyle olduğu için, akıl ve kalbin sözlerini anlamaz ve dinlemez. Anlamayıp dinlemeyince de kusurunu anlayıp ıslah olmaz.

Onun zararından kurtulmak için ya tokatlar ve elemeler ile kötülüklerden nefret etmesi veya tam bir fedailiğe her hissini, maksadına feda etmesi ve Risale-i Nur’un rükünleri olan Hâfız Aliler, Tahiri Mutlular, Zübeyir Gündüzalpler gibi, her şeyini, enâniyetini bırakması lâzımdır.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları'nda olduğu gibi, Cenâb-ı Hakk'ın gazabını harekete ve kâinatı hiddete getiren müthiş belâ ve musibetler işte, hem hakikî hem de mecazî nefis-i emmârenin ittifak edip insanları günahlara sevk etmesinin bir neticesidir.

Risale-i Nur Külliyatı'nda bu iki nefis-i emmârenin zararlarından kurtaracak çareler beyan edilmiştir. Bilhassa İhlâs Risaleleri onların gizli hile ve tuzaklarını bertaraf ettirecek bilgi ve düsturlarla doludur. Onların sık sık mütalâa ve müzakere edilmesi lâzımdır. Böylece ihlâsın sırrını kendine yerleştirenler, şeytanın ve nefsin oyunlarından kurtulabilirler. Şeytan da zaten, insanları şaşırtmak, yanlış yollara sevk etmek mevzuunda sadece “ihlâslıları” istisnâ etmiştir.¹⁹ Şeytanın onlara gücü yetmeyecektir.

(16)

Benim bu otuz sene hayatımda ve Yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur'da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlerinin tasdikıyla ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şahadetleriyle iddia ediyorum ki; ben nefis-i emmâremi elimden geldiği kadar hodfürûşluktan, şöhet-perestlikten, tefâhurdan

¹⁹ “İblis dedi ki: ‘Ya Rabbi! Beni azdırmana karşılık, yemin ederim ki ben de dünyada onlara günahları süsleyeceğim ve senin ihlâsa erdirdiğin kulların müstesna, onların hepsini azdıracam’” (Hicr Sûresi 15/40)

men'e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerh etmişim. "Ben mal sahibi değilim. Kur'an'ın mücevherat dükkânının bir biçare dellâlıyım" dediğimi hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emârelerini görmeleriyle ben, değil dünyevî makamı ve şan u şerefi şahsıma kazandırmak, belki mânevî büyük makamat faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binâen korkarak o makamı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim hâlde, mahkeme-i âlînde güya en büyük bir siyâsî mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur'dan istifadelerine mânevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim hâlde...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.384-385*)

Âhırzamanın en muazzam ve en muhteşem işini yapan Üstad Hazretleri ihlâsa bir zarar gelmemesi için kendisinin

- "Kur'an'ın mücevherat dükkânının bir biçare dellâl" olduğunu ifade ediyor.
- Değil dünyevî makam ve mertebeler, uhrevî olanlarını bile, nefsinin hissesi karışmak ihtimalinden korkarak feda ediyor.

Bunları ifade ederken, hakkında kötü ve yanlış kanaat besleyen ehl-i dünyaya cevap vermekle beraber, esasen Risale-i Nur talebelerine unutamayacakları bir ders veriyor:

- "*Makam sevgisi, şan, şöhrat, övünmek, böbürlenmek fevkalâde zararlı şeylerdir. Hepimiz neferiz... Kur'an ve iman hizmetinde bize bu şeref yeter. Yukarılara, makamlara, mertebelere, ister dünyevî, ister uhrevî göz dikmek, ihlâsa kilitlenmişlere asla yakışmaz.*" mânâsına ince ve derin mesajlar veriyor...

(17)

Bunu da size kat'iyen beyan ediyorum:

Şahsıma tahkir ve ihanet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse, Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla kabule karar vermişim. Bunda da

âhretim için bir sevap var. Ve nefs-i emmârenin şerrinden kurtulma bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu biçare mâsumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım...

(Şuâlar (14. Şuâ), s.387)

Üstad Hazretleri'nin bu ifadelerinden

- a) Onun, yavrularını korumak için kendini feda eden bir anne gibi talebelerini korumak için, şahsına tahkir, ihanet, çürütme, işkence ve ceza adına ne gelirse gelsin kabule hazır olduğunu;
- b) Meselenin kendisini aşan, talebelerini de ilgilendiren bir yönü olması itibarıyla çok daha hassas davranması gerektiği için şahsen yapmak istediği bazı şeylerden vazgeçtiğini anlıyoruz.

Her Müslüman'ın da artık bu hususta dikkatli olması gerekir. Çünkü –Münâzarât Risalesi'nde verdiği misalle– birbirine iplerle bağlı on kişi uyumlu hareket etmek zorundadır. Birisi kendisini yere atsa, hepsi de zarar görürler. En azından büyük zahmetlerle karşılaşır. Sen tek başına bulunurken istersen –günahını bile bile– kendini uçurumdan at... Bu sadece seni ilgilendirir ama bağlı buldukların varsa onlara da zarar vermiş olursun. Bugün için artık bütün dünyada Müslüman'ın şahsılığı kalmamıştır. Yapılan yanlışlar, Müslümanlık adı altında her Müslüman'ı bağlar ve zarar verir. Evet sözün doğrusu “zarar veriyor” fiilen bu zararları biz görüyoruz. Son senelerde terör, neredeyse Müslümanlıkla eş mânâlı hâle getirildi. İki milyar Müslüman'ın içinde bunu yapanlar kaç kişidir? Ama öyle değil artık her Müslüman potansiyel suçlu hâline getirildi. Hava alanlarında parmak izlerimiz alınıyor. En ufak bir durumda sorguya çekiliyoruz, üzerlerimiz didik didik aranıyor. Buna sebep olanlar, bu hususta mağdur ve mazlum iki milyar Müslüman'ın günahını çekeceklerdir.

Bir de meseleye tersinden bakalım... Eğer hayırda güzellikte örnek olur, insanlar içinde parmakla gösterilir “İşte bu güzelliği bu Müslüman yaptı!” dedirtecek işler yaparsak, her Müslüman'a bu güzellikten de bir pay düşecektir.

Ne olur, niyetlerimizi, gaye ve hedeflerimizi bu güzellikler ve hayırlara yöneltilim de meyûs, mağmum, mazlum ve mağdur Âlem-i İslâm'ı güldürelim!..

(18)

Bu mesele yalnız şahsıma taallük etseydi, ben cidden nefsi-
emmâremi tam kırmak için ona minnettar olurdum. Mesleğimiz, bu
zamanda hakka hizmet, bütün bütün terk-i enâniyetle olabileceğini
kat'î kanaatimiz olduğu gibi, yirmi senedir nefsi-
emmârem ister istemez o mesleğe itaate mecbur olmuş. Risale-i Nur ve mukaddematla-
rı, buna bir hüccet-i kâtiadır. Fakat garaz ve inat ve bir nevi taassub-u
meslekiyeyi ihsas eden ve esrar-ı mestûreyi işâa suretinde gelen itiraz ve
ayıplara karşı Eski Said lisânıyla derim:

İşte meydan! En mutaassıp ulemâdan ve en büyük veliden tut, tâ
en dinsiz filozoflara ve müdakkik hukemalara, Risale-i Nur'daki davaları
isbat etmeye hazırım ve hem de isbat etmişim ki, benim mahvıma ve
ıdamıma mütemâdiyen çalışan zındık filozoflar ve mülhidler, o davaları
cerh edemiyorlar ve edememişler.

(*Sikke-i Tasdîk-i Gaybî, s.53*)

Üstad Hazretleri, normalde, hata ve kusurları Allah rızası için söyleyen-
lere, boynunda ve koynundaki akrebi gösterip zararından kurtarmaya
çalışan hayırlı insanlar nazarıyla bakılması gerektiğini söylemiştir. Ama
garazla, inatla, meslek taassubu ile ayıp araştırmasına soyunmuş ve haset-
leri imanlarının önüne geçmiş kimseler için de ölçüsünü koyuyor ve hatır-
latmasını yapıyor.

Sonra hizmet erlerine dönerek çok mühim bir hususu söylüyor, “*Bu
zamanda hizmet-i imaniye ve Kur’âniye bütün bütün enâniyeti terk
etmekle olabilir.*” Yani enâniyeti terk etmeyenler bu işi hakkıyla yapamaz-
lar, diyor.

Biz, burada satır arasından iradesinin gücüne dair bir ipucunu da bulu-
yoruz. Çünkü “*Mesleğimiz, bu zamanda hakka hizmetin, bütün bütün
terk-i enâniyetle olabileceğine kat’î kanaatimiz olduğu gibi, yirmi sene-
dir nefsi-
emmârem ister istemez o mesleğe itaate mecbur oldu.*” diyor.
Görüldüğü gibi Hazreti Üstad açıkça “Buna kat’î kanaatimiz var.” diyor.
Hâlbuki bazen bir şeye kat’î kanaatimiz olur ama, bile bile, kanatimiz
dışındaki yollarda dolaşabiliriz. Hazreti Ömer Efendimiz (radiyallâhu anh)
nasıl ki Ömerî, Farukî mantık ve irade ile gerçeği görünce veya duyun-
ca hemen hak çizgisine çekiliyor; hakka dönüp hak üzerinde duruyor.

Üstad Hazretleri de kendisinde bir mevzuda doğru bir kanaat oluşunca, nefs-i emmâreye rağmen onu gerçekleştirme iradesini kullanıyor ve nefs-i emmâre de ister istemez o iradeye itaate mecbur oluyor.

“İşte meydan! En müteassıp ulemadan ve en büyük veliden tut, tâ en dinsiz filozoflara ve müdakkik hükemâlara [kadar], Risale-i Nur’daki davaları isbat etmeye hazırım ve hem de isbat etmişim ki, benim mahvıma ve idamıma mütemâdiyen çalışan zındık filozoflar ve mülhidler, o davaları cerhedip çürütemiyorlar ve çürütememişler.” diyen Üstad Hazretleri, harika zekâ, ikrak ve karfıhası ile ilimlerin özünü ve kökünü kavrayarak yepyeni tahliller ve analizlerle her alanda çok özlü şeyler imal etmiş ve semereler almıştır.

Ezberlediği ve üç ayda bir ezberden birer evrad gibi tekrarladığı İslâmî ve maddî-mânevî ilimlerle ilgili doksan kitabı bir nevi ruhuna doğan ilham ve sînuhat için ölçü ve süzgeç yapmıştır. Çünkü, ilhamlar, vahiy gibi tamamen koruma altında değildir. Onun için İslâmî ilimlerin bir harikası olan koskocaman Muhyiddin Arabî, bazı mevzularda Ehl-i Sünnet’e muhalif kalmıştır. Hazreti Üstad’da öyle şeyler görülmüyor. Çünkü o, dediğimiz gibi, özel kişiliğinin yanında kalbi, kafası ve diğer üstün kabiliyetleri yanında kesben de Ehl-i Sünnet ölçülerinin sağlam süzgeçlerini zihninde oluşturmuştur.

Ayrıca, kendisini yazı yazma yönünden hızlı bulmadığından okuduğu bütün ilimleri, ruhuna yazıyor, basiretle tahlil ediyor ve müthiş terkiplere ulaşabiliyordu. Onun için ileri-geri söz edenlere de işte böyle “Hodri meydan!” diyebiliyordu... Zaten gençliğinden itibaren hem kendi memleketinde hem İstanbul’da ulemaya meydan okumuş ve ilminin gücünü isbat etmiştir.

(19)

İnsan nisyandan alındığı için, nisyana mübtelâdır. Nisyanın en kötüsü de nefsin unutulmasıdır. Fakat hizmet, sa’y, tefekkür zamanlarında nefsin unutulması, yani nefse bir iş verilmemesi dalâlettir. Hizmetler görüldükten sonra neticede, mükâfat zamanlarında nefsin unutulması kemâldir. Bu itibarla ehl-i dalâl ile ehl-i kemâl, nisyan ve tezekkürde müteakistirler.

Evet dâll olan kimse, bir iş ve bir ibadet teklifinde başını havaya kaldırarak firavunlaşır. Lâkin mükâfatın, menfaatin tevziinde bir zerreyi

bile terk etmez. Amma nefsinin unutan ehl-i kemâl sa'y, tefekkür, sülûk zamanlarında her şeyden evvel nefsinin ileri sürüyor; fakat neticelerde, faydalarda, menfaatlerde nefsinin unutmakla en geriye bırakıyor.

(*Mesnevî-i Nuriye (Şûle), s.221*)

İnsan kelimesi kök itibarıyla unutkanlık mânâsına gelen nisyan kelimesinden alınmıştır. Yani insan, “unutkan varlık” demektir. Ama en tehlikeli unutmama, nefis düşmanının unutulmasıdır. Düşmanı unuttunca, hançeri ne zaman, neremizden saplayacağını bilemeyiz. Böyle bir düşmanın varlığını unutmamamız için Cenâb-ı Hakk'ı çok zikretmemiz lâzımdır. Allah'ın adını çok anınca da bize düşmanımıza karşı uyanıklık ihsan eder. Onun için Kur'ân-ı Kerim'de “Şu kimseler gibi olmayınız ki; onlar Allah'ı unuttular. Allah da onlara nefislerini unutturdu.”²⁰ buyurulmuştur.

Meselâ siz bir konağa gidiyorsunuz –ama af edersiniz– orada bulunan iki canavar köpek sinsice size iki tarafınızdan saldıracaklar. Sizin yapacağınız iş konak sahibini yardıma çağırmaaktır. Yoksa siz onlarla baş edemezsiniz. İşte nefis ve şeytan da iki sinsi düşmandır. Onları, imtihan için yaratan Cenâb-ı Hakk'ı zikredip, O'na (celle celâlüh) sığınınca nefis ve şeytanın şerrinden sizi koruyup himaye edecektir.

Üstad Hazretleri, burada nefsin unutulması gereken yerleri de “*neticelerde, faydalarda, menfaatlerde nefsinin unutmak*” şeklinde ifade etmiş.

Ayrı bir mülâhazamı da söylemek istiyorum:

Kelime itibarıyla “insan”ın “ünsiyet” ile de alâkası vardır. İnsan, ilk ülfet ve ünsiyet ettiği anlayış, fikir ve telkinlerin tesirinde çok kalır. Onun için daha 0-5 ve 0-7 yaşlar arasında verilen telkinler, göz âşinalıkları çocuklar için çok mühimdir. Brezilyalı bir mütehasıs doktor olan Amintas Hanımefendi 30 bin civarındaki deneme neticesi olarak problemlili çocukların meselesinin daha sperm hâlinde başladığını söylüyor.

Dinden uzak asortik yapıdaki bazı âilelerin çocuklarının daha sonra dindar olmalarında, yaşlı ninelerinin hatta evlerinde bulunan dindar hizmetçilerin büyük bir tesiri olduğu da bilinmektedir. Aksine küçük yaşlarda seyredilen bazı kötü filmlerin itikadî ve ahlâkî yönden son derece zararlı oldukları da herkesin mâlûmudur. İmam-Hatip Lisesi orta kısmında okuyan bir öğrencinin sinemada seyrettiği Kur'ân âyetlerine zıt bir filmi müdafaa edişi hâlâ aklımdadır.

²⁰ Haşir Sûresi 59/19.

(20)

- Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsimine ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıplarını söyler.
- Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevk eder ve gururdan beni kurtarmaya yardımcıdır.
- Eğer yalan söylemiş ise, beni riyâdan ve riyânın esası olan şöhrat-i kâzibeden kurtarmaya yardımcıdır...

(Mektubat (16. Mektup), s.66)

Bu ifadelerden kusurlarımızı söyleyenler kim olursa olsun, mutlaka meseleyi hayra yormamız gerektiğini anlıyoruz. Eğer gerçekten bizde kusur varsa, bundan gücenmemek, bilâkis memnun olmak gerekir. Koynumuzdaki bize zarar verecek bir akrebin varlığından haberdar eden insana kızılır mı? Yok eğer bizde o kusur yoksa, yine de bizi “Acaba böyle bir kusurum var mı?” diye araştırmaya, bizi riyâdan ve şöhrat-i kâzibeden kurtarmaya sebep oldukları için yine onlara kızmamaya çalışalım. Ama bu çok kolay bir iş değildir. Nefis, hiçbir zaman kusurları –işlemiş olsa bile– üzerine almak istemez ve zaten kusuru kendisine yakıştırmaz bile. İşte bu hâl, firavunluk ve nemrutluğun bir şeklidir. Ondan dolayı iman ve Kur’ân hizmeti adına Allah rızası için böyle şeylere katlanmak, senelerce riyazet yapıp nefsi öldüreceğim diye uğraşmaktan –nefis terbiyesi açısından– çok daha mühimdir. *Artık bundan sonra nefsin terbiyesi, mağaralara çekilmekle değil hizmet için toplumun içinde otağı kurmakla olacaktır. Bu yol sahabe efendilerinin yoludur... Allah yardımcımız olsun!..*

(21)

Üçüncü Hastalık: “Gurur”dur.

Evet gurur ile insan maddî ve mânevî kemâlât ve mehâsinden mahrum kalır. Eğer gurur sâikasıyla başkaların kemâlâtına tenezzül etmeyip, kendi kemâlâtını kâfi ve yüksek görürse, o insan nâkıstır. Böyle insanlar, mâlûmat ve keşfiyatlarını daha yüksek görmekle, eslâf-ı izâmın irşadât ve keşfiyatlarından mahrum kalırlar. Ve evhama maruz kalarak bütün bütün çizgiden çıkarlar...

(Mesnevî-i Nuriye (Katre-Hâtime), s.58)

İslâmî ilimler, Hadis'ten Tefsir'e, Fıkıh'tan Tasavvuf'a, nakış nakış, ince ince işlene işlene ve büyüklerimizin, ilham, keşif ve sünûhâtları ile geliştirile geliştirile bugünlere muazzam ve muhteşem bir hazine olarak gelmiştir. Şimdi gururdan başka dayanağı olmayan birilerinin onları hiçe sayarak kendine göre bir çığır açmaya çalışması koskoca bir mirası reddetmek mânâsına hem küstahlık hem de müflislik demektir. Yani baştan iflâsını ilân mânâsına gelir. Onların hele hele bazı büyük evliyaya karşı akla hayale sığmaz çirkin sözleri cevapsız kalmaz. Çünkü Allah dostları olan veli kullar hayatta iken kınında bir kılıç gibidirler; haklarını helâl ederler ama vefatlarından sonra kınından çıkmış çok keskin bir kılıç gibi dururlar. Onun için, onlara darbeyi hangi taraftan vuracakları belli olmaz.

(22)

Cenâb-ı Hak tarafından insanlara verilen benlik ve hürriyet, ulûhiyet sıfatlarını fehm etmek üzere bir vâhid-i kıyasî vazifesini görüyor. Maalesef sû-i ihtiyâr ile hâkimiyet ve istiklâliyetle âlet ederek tam bir firavun olur.

(*Mesnevî-i Nuriye (Katre-Hâtîme)*, s.59)

Cenâb-ı Hak, kendi isim ve sıfatlarını tanıtmak için insanlara ölçü birimi nev'inden duygular vermiştir. Yani eğer insana görme ve işitme gibi duygular verilmeseydi Cenâb-ı Hakk'ın Semî ve Basîr isimlerini bilemez ve anlayamazdı. "İrade" ve "sahip olma" duyguları verilmeseydi, Allah'ın iradesini ve her şeyin sahip ve mâlikî olmasını idrak edemezdi. Eğer sevmeye ve kızma hislerini vermeseydi Allah'ın sevmesini ve gazabını düşünemezdi... Ama bakınız hepsi bize Allah tarafından verilmiş. Biz aslında bir hiç iken geçici olarak meseleyi ölçelim ve kavrayalım diye bunlar bize verilmiş. Şimdi biz kalkar da "Ben hakikî mâlik ve sahibim. Ben, hürüm, istediğimi yaparım." havasına girersek nemrutluk ve firavunluk yoluna girmiş oluruz.

(23)

Mümkinatın da iki vechi vardır:

Birisi: Enâniyet ile vücûddur. Bu ise ademe gider ve ademe kalbolur.

İkincisi: Enâniyetin terkiyle ademdir. Bu ise Vâcibü'l-vücûd'a bakar bir vücûd kazanır. Binâenaleyh vücûd istersen, mün'adim ol ki vücûdu bulasın!..

(*Mesnevî-i Nuriye (Katre-Hâtime)*, s.61)

Mümkinat denilen yaratılmış varlıkların yani kendi kendine var olamaz ve yok olamaz; tercih edici bir kudretle var ve yok olabilir varlıkların meselâ onlardan olan bizlerin iki yüzümüz var:

Birincisi: Yoklukta yok iken, Allah'ın varlığımızı tercih edip yaratması ile varlık âlemine çıktığımız hâlde sanki kendi kendimize, kendi gücümüzle varlık bulmuşuz gibi kendimize bir benlik ve varlık vermeye kalkışmamız hâlinde yokluğu seçmiş oluruz. Çünkü biz ne kendimizi ne de hiçbir şeyi yokluktan varlığa getirebilecek bir güce sahip değiliz. Böylece neticemiz yokluk demektir.

İkincisi: Benliği terk ederek, enâniyetten vazgeçerek “Biz aslında yoktuk. Kendi kendimize de var olamayız.” dediğimiz zaman yokluğumuzu tercih etmiş oluruz ama hakikati itiraf ederek “Cenâb-ı Hak bizi yaratıp var etti ve o Bâkî-i Hakikî bize bekâ ve devam veriyor.” diyerek bir vücûd kazanırız.

Demek eğer varlık istiyorsak, kendimizi yok bileceğiz ve sadece Cenâb-ı Hak'ın güzel isimlerinin tecellilerinin aynası olduğumuzu bileceğiz ki, varlık bulacağız.

(24)

Ey şan ve şerefi, nam ve şöhreti isteyen adam! Gel, o dersi benden al. Şöhret, ayn-ı riyâdır ve kalbi öldüren zehirli bir baldır. Ve insanı insanlara abd ve köle yapar..

Said Nursî

(*Mesnevî-i Nuriye (Katre-Katre'nin Zeyli)*, s.73)

Üstadımız burada şan, şeref, nam ve şöhretin hakikî yüzünü bize gösteriyor. Günümüzde artık bunlar uğruna insanların ne durumlara düştiklerini görüyoruz. İşte şeytanın şâkirtleri olan ehl-i dünya, insanların bu en zayıf damarlarından olan şan ve şöhret yularını başlarına geçirerek istedikleri şeyleri yaptırabiliyor. Sonrası koskocaman bir hiç ile noktalanıyor. Aslında insanın, sadece Yaradanına kul ve köle olup, kulluk tasma-

sını sadece Rabbisinin iradesine verecekken sırf kulların istek ve arzularını yerine getirmesi, onların hoşnutluklarını kazanmaya çalışması onun kos-koca bir ömrünü heder ediyor.

(25)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Kastamonu’da ehl-i takvâ bir zât, şekvâ tarzında dedi: “Ben sukut etmişim. Eski hâlîmi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim.” Ben de dedim: “Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enâniyet ve fânî zevkleri aramamak ile uçmuşsun.” Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı ilâhî; ihsanını, enâniyetini bırakmaya ihsas etmemektir.. tâ ucub ve gurura girmesin.

Kardeşlerim! Bu hakikate binâen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinizde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şâkirtleri âdi, âmi adamlar görür ve der: “Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücâhidleri nerede?” diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muârız ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Saîd Nursî

(Şuâlar (13. Şuâ), s.307-308)

Üstad Hazretleri 29. Mektup’ta tarikat ve tasavvufun hakikatini izah ettiği bölümde, aslında bunların, güzel rüyalar mânevî haz ve zevklerden ibaret olmadığını, bunların bilhassa ilk zamanlar riyazat ve sıkıntılardan meydana gelen bıkkınlık ve usançları gidermek için verilmiş şekerlemeler olduğunu beyan ediyor. Artık belli bir müddetten sonra oturaklaşmış kimseler için ihtiyaç kalmadığından bu rüya ve zevkler kesiliyor. Bazı kimseler onları asıl hedef zannettiğinden “Acaba geri mi gidiyorum? Makamımdan mı düşüyorum?” diye yanlış bir hisse kapılıyor. Onun için Üstad: “Hayır. Belki sen yükselmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp daha yüksek makama; mahviyet ve terk-i enâniyet ve fânî zevkleri aramamak ile uçmuşsun.” diyor.

Burada, Cenâb-ı Hakk'ın önemli bir ihsan ve ikramının da henüz enânîyetini bırakmamış kimselere, ihsan ve ikramını hissettirmemek olduğunu anlatıyor. Çünkü oradan enânîyet fırsat bulup “Bana büyük ihsanlar, ikram oluyor. Ben, mühim bir kişiyim. Makamım yüksek..” gibi duygulara kapılıp kötü bir şey olan gurura ve kendini beğenme hissinin girdabına kapılabilir. İşte bu bir düşüştür.

Bu noktada Üstad Hazretleri, Hâfız Ali, Küçük Ali, Tahiri Mutlu, Zübeyir Gündüzalp ve benzeri talebelerine işaret etmektedir. Onlar, mahviyet, tevazu ve hizmetkârlık kisvesinde küçük görünmektedirler. Aslında onlar, Allah katında ihlâslı ve çok büyük iman ve Kur’ân hizmetleri yapmış olmaları sebebiyle yüce ihsanlara mazhar olmalarına rağmen sıradan insan görünümünde idiler. Üstad Hazretleri bu noktada dıştan bakanların, yapılan hizmetlerin azamet ve ihtişamı karşısında şaşkınlık ve yanılığa düşüp: “Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyanlar? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücahitleri nerede?” demelerini nazara veriyor. Bunun neticesinde de mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünmelerine bakıp karar veren dostların beklediğini bulamadığından hayal kırıklığına uğrayacağını, diğer yandan bu hizmete karşı çıkanların da, kendileri için bu karşı çıkışta haklılık payı bulacaklarını ifade ediyor. Hâlbuki bu basit görünen Nur’un has talebelerinden Zübeyir Gündüzalp ile Ahmed Feyzi Kul’un Afyon Mahkemesi’ndeki müdafaalarına göz gezdirenler onların dünyaya nasıl meydan okuduklarını göreceklerdir:

Temyiz Mahkemesi Lâyihasından Bir Parçadır

Dinsiz komitelerin neşriyatlarının vesvese ve şüpheleri neticesinde yıkılan imanları, Risale-i Nur eserleri isbatçılıkla imar ediyor. İşte gençliğimizin Risale-i Nur’a elektriklenmiş gibi sarılmalarının en ince sır ve hikmetlerinden bir tanesi de budur:

Senelerden beri ferâgat-i nefisle ve eşsiz bir fedakârlıkla ihtiyar, hasta ve fevkalâde ihtimama muhtaç bir çağda gizli düşmanları olan komünist ve masonların ve bunlara aldananların çeşitli işkencelerine karşı, tahammülün fevkinde sabrı ile Bediüzzaman Said Nursî, din aleyhindeki birçok sinsi plânları hakikatbîn nazarıyla, realist görüşüyle fark etmiş; dehşetli, dessâsâne ve perdeli olan bu plânları akîm bırakacak imanî eserleri telif etmiştir.

Fakat ne hazin ve acıklı ve binler teccsüflere şayeste bir vaziyettir ki; bu

İslâmiyet kahramanı ve hârikulâde büyük zât, yirmi beş senedir hapisherde, zindanlarda, tecrid-i mutlaklarda imha edilmeye çalışılmaktadır.

Komünistlerin ihanetiyle meydana gelen evhamın icap ve neticesi olan garazkârlıklarla Risale-i Nur müellifi cezalandırılrsa dahi, Risale-i Nur eserleri yine büyük bir iştiyak ve gittikçe artan bir alâka ile okunmaya devam edecektir.

Birinci ve en kuvvetli delili şudur ki; yeni harf ile teksir edilebilen Asâ-yı Musa eserini okuyan gençler, Kur'ân harfleri ile yazılmış mütebâki eserleri de okuyabilmek için kısa bir zamanda o yazıyı da öğreniyorlar. Bu şekilde birçok ilimlerin öğrenilmesine engel olan ve dinden, imandan çıkarmak için telif edilen eserleri okumaya mecbur eden Kur'ân hattını bilmemek gibi büyük bir seddi de yıkmış oluyorlar.

*Bir milletin gençliği ne zaman Kur'ân ve ondan lemean eden ilimlerle tehiz ve tahkim edilmiş ise, o vakit o millet terakki ve teâli etmeye başlamıştır. Gençlik, iman ve İslâmiyet ihtiyacıyla yanan ruhlarını Kur'ân tefsiri Risale-i Nur'un füyûzât ve envârıyla doldurmaya başlamıştır. Böylelikle tahkiki bir imana sahip olacak gençliğimiz; dinsizliğe, komünistliğe karşı mücadele edip vatanlarını İslâm düşmanlarına asla sattırmayacaklardır. Bunun için, eğer komünistler mürekkep ve kâğıdı yok etmek imkânını da bulsalar, benim gibi birçok gençler ve büyükler, fedai olup hakikat hazinesi olan *Risale-i Nur'un neşri için, mümkün olsa derimizi kâğıt, kamımızı mürekkep yaptıracağız.* Evet, evet, evet.. binler defa evet!..*

Savcı iddianâmesinde diyor ki; "Said Nursî eserleriyle üniversite gençlerini zehirlemiştir." Biz de buna mukabil deriz ki; "Eğer Risale-i Nur bir zehir ise; bizim bu zehirlere tonlarla, binlerce kilo ihtiyacımız vardır. Eğer çoklukla olduğu yeri biliyorsa, bize tayarelerle sevk etsin."

Biz Risale-i Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmeti uğrunda zâlimlerin zulmüne mâruz kaldığımız vakit, hapishane köşelerinde veya darağaçlarında ölmeyi, istirahat döşegindeki ölüme tercih ederiz. Görünüşü hürriyet, hakikati istibdad-ı mutlak olan bir esaret içinde yaşamaktansa, hizmet-i Kur'âniye'mizden dolayı zulmen atıldığımız hapishanede şehit olmayı büyük lütf-u ilâhî biliriz.

Afyon Hapsinde mevkuf, Konyalı
*Zübeyir Gündüzalp*²¹

²¹ Şuâlar (14. Şuâ), s.539-540.

Ahmed Feyzi'nin Müdafaasıdır Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'ne!

Sayın Hâkimler!

Bir din âlimi ile görüşmek, onun din hakikatlerine ait kitaplarını okumak ve yazmak ve din arkadaşlarının imdadına koşmak üzere dinine ve Kur'ân'ına ve Peygamber'ine (aleyhissalâtu vesselâm) hizmet etmek bir müminin vazifesi ve hakkı değil midir? Bizi bu hizmet-i diniyeden men eden bir kanun maddesi var mıdır? Bazı cihetlerin zamanımızdaki küfrî ve gayr-i ahlâkî cereyanları tenkit etmesi, bir suç mu teşkil ediyor? Biz ne siyasetle, ne idare ile asla alâkası olmayan yalnız dindar, saf halk kitle-siyiz. Bir insana hüs-ü zan etmek ve kıymet vermek, herkesin şahsî bir kanaatidir. Biz Bediüzzaman'ı, zamanımızın en yüksek din âlimi biliyoruz. Din hakikatlerini asla dalkavukluk yapmadan beyan ve ifade eden bir hakikat adamı biliyoruz. Mücahit adını vermeliğimiz, memleketimizi tehdit eden ahlâksızlık ve imansızlık cereyanlarına karşı Kur'ân'ın sarsılmaz hakikatlerine dayanarak giriştiği müdafa ve hizmet-i diniyesinden dolayıdır. Din ve vicdan hürriyetinin hükümran olduğu bir memlekette vicdanî kanaatlerimizden mesul olamayız. Bundan dolayı da kimseye hesap vermeye mecbur değiliz.

Âhırzamanda hadisin haber verdiği şahısların meselesine gelince; bu mevzuları biz kendimiz uydurmadık, bunların aslı dinde mevcuttur. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) bazı hadislerle ümmet-i Muhammediye'nin (aleyhissalâtu vesselâm) ömrünün bin beş yüz seneyi pek geçmeyeceğini söylüyor. O zamana kadar da ümmet-i Muhammediye'nin (aleyhissalâtu vesselâm) ve dünyanın hayatında mühim tesir yapacak büyük tarih hâdiselerini, "kıyamet alâmetleri" diye haber veriyor. Bunların şerri üzerine ümmet-i İslâmiye'nin nazar-ı dikkatini celbediyor. Gaflet ve cehaletle bu şerlere düşer olanların ebedî şekâvet ve helâket ile karşılaşacaklarını söylüyorlar. Bunlara dair sayısız dinî burhanlar mevcuttur.

Biz ki, Allah'a ve Resûlüne ve Kur'ân'a inanmışız; şimdi bu iman ve Peygamber'in sıdkına olan bu itikadın neticesi olarak kendimizi helâk-i ebedîden kurtarmak için çalışmalı mı? Etrafımızda olup bitenleri görmeyelim mi?" Acaba bu tehlikeli zaman gelmiş midir? Sakın bu tehlikelere düşen nesil biz olmayalım!" diye bunları mevcut dinî hakikatlere tatbik cihetlerini göstermeyelim mi? Biz de önümüzdeki müsbet delilleri ve vücûd-u ilâhîye bizi sevk eden hakâik-i müberhene ve ilmiyeyi

görmeyerek, sırf Avrupa dinsizliğini en büyük lâzıme-i medeniyet ve şîâr-ı irfan add ile dinimizi terk etsek, acaba helâk-i ebedîden bizi kim kurtaracak? Bunu düşünmeyelim mi? Bu zihniyette olan, Kur'ân'dan ve onun hakâikinden üstün bir şey tanımayan bir insan, sırf fânî cezalar korkusuyla kendini ebedî helâke atar mı? Yahut fânî bazı kıymetlere değer verir mi? Allah ve Resûlü'ne ve dinine hizmet vazifesinden vazgeçer mi? İşte bizi Bediüzzaman'a bağlayan hakikî âmiller bunlardır. Başka bir menba-ı dinî var mı ki, biz ruhumuzun bu ezeli ihtiyaçlarını onunla teskin edelim?

Sayın Savcı, bize kütüphaneleri dolduran binlerce Arapça ve bugünün ruhuna tercüman olamayan kitapları tavsiye ediyor. Sayın Savcı ve onun gibi düşünenler, "Risale-i Nur" nâmı altındaki külliyât-ı ilmiyeyi ve hazine-i hürriyeti ve hakikat-i âliyeyi beğenmeyebilirler, tenkit de edebilirler. Bu kendilerinin bileceği bir iştir. Bizim şu veya bu esere rağbet etmemize ve ona kıymet vermemize karışamazlar. Biz Risale-i Nur'u seviyoruz. Ve onu hakikî ve riyâsız bir din kitabı ve Kur'ân tefsiri biliyoruz. Kıymet ölçüleri ve hükümleri vicdanî bir takdir meselesidir. Buna kimse müdahale edemez.

Evet biz, Risale-i Nur müellifinin velâyetine ve daima ayn-ı hakikat dersi verdiği kâiliz. Kendisinin kabul etmemesi, bizim bu kanaatimizi sarsmıyor. Ancak bizim kabul ettiğimiz, keramet-i kevnîyesinden dolayı değil, Nurlar'ın dersinde hârikulâde ve ekmel tezâhürlerine şahit olduğumuz ve bütün cihan-ı irfana meydan okuyan keramet-i ilmiyesinden dolayıdır. Tahsil hayatı üç aydan başka mevcut olmadığı hâlde, bu kadar feyz-i ilim neşreden.. ve ilminin harikalarıyla en müntehâ mesâil-i ilmiye ve âliyede en yüksek mütefekkirleri dahi hayrette bırakacak bir mantık ulviyeti ibraz eden.. ve hayatının yarısından sonra öğrendiği bir lisânda bu kadar cazibedâr bir tarz-ı beyan ve sürükleyici bir hararet izhar eden.. ve gayet feyyaz bir aşk ve heyecan terennüm eden.. ve bir derya-yı iman ve bir hazine-i tevhid ve bir umman-ı hikmet hâlinde coşan bir ikinci Bediüzzaman gösterebilir misiniz?

Fânî zevâhirin âlâyişine ednâ bir meyl ve iltifat göstermeyen.. ve en küçük bir menfaat ve lezzete tenezzül etmeyen.. levs-i fânînin ayağına dolaşan bütün yaltaklanmalarına asla kıymet vermeyen.. kimseden bir şey beklemeyen ve dilenmeyen ve kendisine arz edilenleri kabul etmeyen.. iffet ve ismetin en âli örneklerini yaşatarak sabûrâne, mütehammilâne her nevi mahrumiyetlere göğüs germek suretiyle kendini hakikate ve envâr-ı

Kur'âniye'ye ve maârif-i Muhammediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) izharına vakfeden.. ve memleket ve milletin ızdırabatı karşısında pür-rahm ü şefkat ağlayan.. kendine yapılan bunca ihanetlere rağmen etrafındakilerin saadetleri için hizmetinden asla vazgeçmeyen.. ihtiyarlığına ve bîkesliğine bakmayarak insanları gayyâ-yı cehl ve girdbâd-ı inkârdan kurtarmaya, hasbî ve ilâhî bir cehd ile çalışan ve savaştan fazilet ve nur abidesini, "Üstad" addetmekliğimizi çok mu görüyorsunuz?

Kendisinin bu arz edilen keramet-i ilmiyesiyle beraber, sırf ahlâk ölçülerinin kaybolduğu böyle bir devirde gösterdiği bu misilsiz ferâgat ve istiğna ve şaheser-i ismet ve istikâmet dolayısıyla yine bir enmüzec-i kemâl ve mihrab-ı fazilet olarak tanınmaya ve iktidâ edilmeye şâyândır. İşte biz Bediüzzaman'a ve eserlerine bu gözle bakıyoruz.

Acaba mûmâileyhe sırf imanımızdan neş'et eden bu bağıllığımız ve Kur'an'ın ve beyânât-ı Muhammediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) küfür ve ahlâk hakkındaki şiddetli tevhîh ve tezyiflerine bu imanımız dolayısıyla iştirakimiz, bizi levs-i fânî addedilen siyasetçi mi yaptı? Yoksa yirmi beş seneden beri din hakikatlerini öğrenemeyen ve helâk-i mutlaka giden soyumuzun bir kısım evlâtlarına, onları helâk-i ebedîden kurtarmak için Allah ve Resûlü'nden, hakikat ve Kur'an'dan haber vermek onların temiz ruhlarını, mâsum vicdanlarını ıslah etmeye hiç ifsad denilir mi?

Sayın Hâkimler!

Biz asla siyasetçi değiliz. Biz siyaseti, bizim gibi siyaset ehli olmayana bin bir çeşit veballer, tehlikeler ve mesuliyetler taşıyan bir meslek biliriz. Fânî zevâhire de zaten kıymet vermeyiz. Dünyaya ancak rıza-yı ilâhîye bizi götüren hayırlı vechesiyle bakıyoruz. Bu itibarla siyaset peşinde koşmayı ve devlet mefhumu ile mübâreze ithamını şiddetle reddediyoruz. Eğer böyle bir kasd olaydı, yirmi beş seneden beri ednâ bir tezâhür olurdu. Evet, bizim menfî bir cephemiz, ahlâksızlığa ve imansızlığa müteveccih bir takbih tarafımız var. Bu sırf imandan ve Kur'an'ın bu mevzular üzerindeki şiddet-i beyan ve azamet-i tevhîhine –bizzarure– iştirakimizden ileri geliyor. Eğer bu esbab-ı mûcibe, samimiyetin ve ihlâsın, hakikat ve safetin bu tarz-ı beyanı size kanaat vermediyse bize ne şekil isterseniz ceza veriniz. Lâkin unutmayınız ki; bugün altı yüz milyon insanın mensubiyetini taşıdığı Hazreti İsa (aleyhisselâm), zamanının idarecileri tarafından sırf insanlığın saadeti için kalbi çarptığı ve emanet-i tebliği hâmil bulunduğu sebeplerle "âdi bir hırsız gibi" idama mahkûm edilmişti.

Biz, hür söylediğimizden dolayı mâruz kalacağımız bu mahkûmiyeti

iftiharla karşılayacağız. Ve sadece ²² وَنِعْمَ الْوَكِيلُ midasıyla dergah-ı Kâdiu'l-hâcât'a el açacağız.

Afyon Cezaevi'nde Mevkuf, Ortaklar Bucağı'ndan

*Abmed Feyzi Kul*²³

(26)

Bazen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur. Ve kezâ şiddet-i hafv ve gayet azamet ve aklın ihatasızlığı da inkâra sebep olur...

(*Mesnevî-i Nuriye (Hubab)*, s.92)

Üstad Hazretleri bu vecizeyi, vahdet-i vücûd ile ilgili bir soruya verdiği cevapta şöyle izah ediyor:

“Birinci nükte: Vahdetü'l-vücûdun meşrebine ve saplanmasına çok esbap var. Onlardan bir-ikisi kısaca beyan edilecek.

Birinci sebep: Mertebe-i rubûbiyetin hallâkiyetini (her şeyi yaratmasını) âzamî derecede zihinlerine sığdıramadıklarından ve sırr-ı ehadiyet ile her şeyi bizzat kabza-yı rubûbiyetinde tuttuğunu ve her şey kudret ve ihtiyâr ve iradesiyle vücûd bulduğunu kalblerine tam yerleştiremediklerinden, ‘Her şey O’dur’ veyahut ‘yoktur’ veya ‘hayaldir’ veya ‘tezâhürîyetidir’ veya ‘cilveleridir’ demeye kendilerini mecbur bilmişler.

İkinci sebep: Firakı hiç istemeyen ve firaktan şiddetle kaçan ve ayrılıktan titreyen ve bu’diyetten cehennem gibi korkan ve zevâlden gayet derece nefret eden ve visâli, ruhu ve canı gibi seven ve kurbiyeti [yakın olmayı] cennet gibi hadsiz bir iştiaqla arzulayan aşk sıfatı, her şeydeki akrebiyet-i ilâhiyenin bir cilvesine yapışmakla, firak ve bu’diyeti hiçe sayıp, likâ ve visâli [kavuşmayı] daimî zannederek ²⁴ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ diye, aşkın sekriyle ve o şevk-i bekâ ve likâ ve visâlin muktezâsıyla, gayet zevkli bir meşreb-i hâli vahdetü'l-vücûdda bulunduğunu tasavvur ederek, müthiş firaklardan kurtulmak için, o vahdetü'l-vücûd meselesini melce ittihaz etmişler.

Demek birinci sebebin menşei, aklın gayet geniş ve gayet yüksek olan

²² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran Sûresi 3/173)

²³ Şuâlar (14. Şuâ), s.549-552.

²⁴ “Vücûd-u Vâcib’e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâıyk değillerdir..”

bazı hakâik-i imaniyeye yetişmediğinden ve ihâta edemediğinden [kuşatıp kavrayamadığından] ve aklın iman noktasında tamamıyla inkişaf etmediğindedir. İkinci sebebin menşei, kalbin aşk noktasında fevkalâde inkişafından ve hârikulâde inbisatından ve genişliğinden ileri gelmiştir.

Amma sarâhat-i Kur'âniye ile verâset-i nübüvvetin evliya-yı azîmesi ve ehl-i sahv olan asfiyânın gördükleri meretebe-i uzmâ-yı tevhid ise, hem çok yüksektir, hem rubûbiyet ve hallâkiyet-i ilâhiyenin meretebe-i uzmâsını, hem bütün esmâ-yı ilâhiyenin hakikî olduklarını ifade ediyor. Ve esasâtı muhafaza edip, ahkâm-ı rubûbiyetin muvazenesini bozmuyor. Çünkü derler ki:

Conâb-ı Hakk'ın ehadiyet-i zâtîyesiyle ve mekândan münezzehiyetiyle beraber, her şey bütün şuûnâtıyla, doğrudan doğruya ilmiyle ihâta ve teşhis edilmiş; ve iradesiyle tercih ve tahsis edilmiş; ve kudretiyle isbat ve icad edilmiştir. Bütün kâinatı bir tek mevcud gibi icad ve tedbir ediyor. Bir çiçeği kolaylıkla halkettiği gibi, koca baharı dahi o suhûletle halkeder. Bir şey bir şeye mâni olmaz. Teveccühünde tecezzî yoktur. Aynı anda, her yerde, kudret ve ilmiyle tasarruf noktasında bulunuyor. Tasarrufunda tevzî ve inkısam yoktur. On Altıncı Söz ve Otuz İkinci Söz'ün İkinci Mevkîfî'nin İkinci Maksad'ında bu sır tamamıyla izah ve isbat edilmiştir.

لَا مُشَاحَةَ فِي التَّمَثِيلِ kaidesiyle temsildeki kusura bakılmadığından, gayet kusurlu bir temsil söyleyeceğim tâ iki meşrebin bir derece farkı anlaşılın.

Meselâ, harika ve emsalsiz, gayet büyük ve gayet ziyetli, şark ve garba bir anda uçacak ve şimalden cenuba ulaşan kanatlarını kapayıp açacak, yüz binler nakışlarla tezyin edilmiş ve kanadının her bir tüyünde gayet dâhiyâne sanatlar dercedilmiş bir tavus kuşu farz ediyoruz. Şimdi seyirci iki adam var. Akıl ve kalb kanatlarıyla bu kuşun yüksek mertebelerine ve harika ziyetlerine uçmak istiyorlar.

Birisi, bu tavus kuşunun vaziyetine ve heykeline ve hârikulâde her bir tüyündeki kudret nakışlarına bakar ve gayet aşk ve şevk ile sever. Dakik tefekkürü kısmen bırakır ve aşka yapışır. Fakat görür ki, her gün o sevimli nakışlar tahavvül ve tebeddül eder. Sevdiği ve perestiş ettiği o mahbuplar kaybolur, zevâl buluyor. O adam kendine teselli vermek ve aklına sığdıramadığı vahdet-i hakikî ile rubûbiyet-i mutlaka ve ehadiyet-i zâtî ile hallâkiyet-i külliyeye mâlik bir nakkâşın bir nakş-ı sanattır demek lâzım gelirken, o itikat yerine, 'Bu tavus kuşundaki ruh o kadar âlidir ki onun sâni onun içindedir veya o olmuş. Hem o ruh, vücuduyla müttehîd, vücudu ise sûret-i zâhiriye ile mümteziç olduğundan, o ruhun kemâli ve o vücudun yüksekliği, bu cilveleri böyle gösterir, her dakika başka bir nakş ve ayrı bir hüsnü izhâr eder.

Hakikî ihtiyâr ile bir icad değil, belki bir cilvedir, bir tezâhürdür.’ der.

Diğer adam der ki: ‘Bu mizanlı ve nizamlı, gayet sanatkârâne nakışlar, kat’î bir surette, bir irade ve ihtiyâr ve kasd ve meşîeti iktizâ eder. İradesiz bir cilve, ihtiyârsız bir tezâhür olamaz. Evet, tavusun mahiyeti güzel ve yüksektir; fakat onun mahiyeti fâil olamaz belki münfaildir; fâili ile hiçbir cihette ittihad edemez. Ruhu güzel ve âlîdir, fakat mûcid ve mutasarırf değil, belki ancak mazhar ve medârdır. Çünkü her bir tüyünde, bilbedâhe, nihayetsiz bir hikmetle bir sanat ve nihayetsiz bir kudretle bir nakş-ı ziyenet görünüyor. Bu ise iradesiz, ihtiyârsız olamaz. Bu kemâl-i kudret içinde kemâl-i hikmeti ve kemâl-i ihtiyâr içinde kemâl-i rubûbiyeti ve merhameti gösteren sanatlar, cilve-milve işi değil. Bu yaldızlı defteri yazan kâtip onun içinde olamaz, onunla ittihad edemez. Belki, yalnız o defter, o kâtipin yazı kaleminin ucuyla teması var. Öyle ise, o kâinat denilen misalî tavusun hârikulâde ziyenetleri, o tavus Hâlik’ının yaldızlı bir mektubudur.’

İşte şimdi o kâinat tavusuna bak, o mektubu oku, Kâtibine ‘Mâşaallah, tebârekâllah, sübhânallah!’ de! Mektubu kâtip zanneden veya kâtibi mektup içinde tahayyül eden veya mektubu hayal tevehhüm eden, elbette aşk perdesinde aklını saklamış, hakikatin hakikî suretini görmemiş.

Vahdetü’l-vücûdun meşrebine sebebiyet veren aşkın envaandan en mühim ciheti, aşk-ı dünyadır. Mecâzî olan aşk-ı dünya, aşk-ı hakikiye inkılâp ettiği zaman, vahdetü’l-vücûda inkılâp eder. Nasıl ki insandan şahsî bir mahbubu muhabbet-i mecâzî ile seven, sonra zevâl ve fenâsını kalbine yerleştiremeyen bir âşik, mahbubuna aşk-ı hakikî ile bir bekâ kazandırmak için ‘Mâbud ve Mahbub-u Hakikî’nin bir âyine-i cemâlidir.’ diye kendini teselli eder, bir hakikate yapışır. Öyle de koca dünyayı ve kâinatı hey’et-i mecmuasıyla mahbup ittihaz eden, sonra o muhabbet-i acîbe daimî zevâl ve firak kamçılarıyla muhabbet-i hakikîye inkılâp ettiği vakit, o çok büyük mahbubunu zevâl ve firaktan kurtarmak için vahdetü’l-vücûd meşrebine iltica eder. Eğer gayet yüksek ve kuvvetli iman sahibi ise, Muhyiddin Arabî’nin emsâlî gibi zâtlara zevkli, nurânî, makbul bir mertebe olur. Yoksa, vartalara, maddiyata girmek, esbapta boğulmak ihtimali var. Vahdetü’ş-şuhûd ise, o zararsızdır, ehl-i sahvin da yüksek bir meşrebidir.

Kardeşiniz

*Said Nursî*²⁵

²⁵ Osmanlıca Lem’alar’da Dokuzuncu Lem’a’dan yer alan bu bölüm Muhyiddin Arabî hakkındaki bir sorunun cevabına zeyildir.

(27)

Ey nefis! Eğer takvâ ve amel-i sâlih ile Hâlik'ını razı etti isen, halkın rızasını tahsile lüzum yoktur; o kâfidir. Eğer halk da Allah'ın hesabına rıza ve muhabbet gösterirlerse iyidir. Şayet onlarınki dünya hesabına olursa kıymeti yoktur. Çünkü onlar da senin gibi âciz kullardır. Maahâza ikinci şıkkı takip etmekte şirk-i hafî olduğu gibi tahsili de mümkün değildir. Evet bir maslahat için sultana müracaat eden adam, sultanı irzâ etmiş ise o iş görülür. Etmemiş ise halkın iltimasıyla çok zahmet olur. Maama-fih yine sultanın izni lâzımdır. İzni de rızasına mütevakıftır.

(*Mesnevî-i Nuriye (Zerre)*, s.172)

Üstad Hazretleri bizlere kestirme ve kolay bir yol gösteriyor. *Ahsen-i takvim üzere yaratılmış olan insana düşen, takvâ sahibi olmak ve salih amel işlemektir. İnsandan beklenen budur.* Ancak bunlarla en büyük makam olan rıza makamı kazanılabilir. Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmanın bu kestirme ve kolay yolu terk edilirse, yol çok uzatılmış olur hem o uzun yolun neticesinin ne olacağı da belli değildir.

(28)

Risale-i Nur'a kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şâkirtlerini teşvik etmek ve bir buz parçası olan enâniyetini, tam bir havuz kazanmak için o dairedeki âb-ı hayat havuzuna atıp eritmek gerektir. Yoksa, başka bir çığır açmakla hem o zarar eder, hem bu müstakim ve metin cadde-i Kur'âniye'ye bilmeyerek zarar verir, belki zındıkaya bilmeyerek bir nevi yardım hesabına geçer.

Said Nursî

(*Kastamonu Lâhikası*, s.93)

Aslında Risale-i Nur hizmeti dar bir meşrep değildir. Bilâkis, Kur'ân güneşinin yedi rengini birden aksettiren parlak bir aynadır. Has bir vicdanın has bir kalbin tedavisine yarayan bir ocak değil, binlerce yıldır yaralanan vicdan-ı umumîyi ve kalb-i umumîyi Kur'ân'ın tecrübe edilmiş ilâçları ile tedavi edecek bir konuma sahiptir. Hem sadece işi tedavi ile yetinmek değildir; hadsiz terakkî ve teâliye de vesile olacak yüceliktedir.

İşte böyle geniş cadde, bir anayol olan bu Risale-i Nur şehrâhına destek vermek, bizzat içinde bulunarak daha geniş alanlarda yayılmasına çalışmak lâzımdır. Açılacak olan ayrı çıgırlar bu gelişmeye müsait hizmete zarar verir.

(29)

... Büyüklüğün şe'ni; tevazu ve mahviyettir, tekebbür ve tahakküm değildir! Demek tekebbür eden, sabiyy-i müteşeyyihtir, siz de büyük tanımayınız!..

(Münâzarât, s.19)

Üstad Hazretleri, 1910 yılında şarkta aşiretler içinde dolaşırken hem onların sorularına cevap veriyor hem faydalı telkinlerde bulunuyor, hem de oraların el atılması gereken eğitim ve irşad gibi konuları üzerinde duruyordu. Eğitim projesini hem oralardaki halka anlattı hem İstanbul'da devleti idare edenlere anlatmaya çalıştı.

Halka, tasavvuf ve irşad konularında bazı şeyh geçinenlere kanmamaları için ölçüler söyledi. İşte onlardan birisi de budur. Eğer bir kişi, 'Beni büyük tanıyın.' diye tahakkümde bulunuyorsa, o büyük değildir. Çünkü *irşad chlinin bir büyük olması için tevazu ve mahviyet sahibi olması gerekir*. Bu özellikleri bulunmayan kimse, irşad edemez, sözleri tesirli olmaz.

(30)

Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâhıyım. Risale-i Nur ise, Arş-ı Âzam'a bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüştân ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsımdaki kusurat, ona sirayet etmez...

(Kastamonu Lâhikası, s.212)

Kur'ân ve iman hizmetinin muârırları, işi baltalamak için şahısları çürütme ve onların şahsiyetleri hakkında insanların kafasında kötü imajlar bırakmak isterler. Onun için pek çok kuyruklu yalan uydurmakta ve iz bırakması için iftira atmakta çok mâhirdirler. *İman ve Kur'ân hizmetinde temel kaynak Risale-i Nurlar olduğu için Üstad Hazretleri, onları nazara veriyor ve en evvel onları müdafaa ediyor*. Çünkü Risaleler, Kur'ân'dan

alınmış ilhamât-ı Kur'âniye; sünûhât-ı Kur'âniye; istihrâcât-ı Kur'âniye (âyetlerin mânâ tabakalarından çıkarılan ilhama dayalı bilgiler)'dir. Tamamen Kur'ân'dan istinbat edilmişlerdir. Onları çürütmeye kimse- nin gücü yetmez. *Kur'ân-ı Kerîm'i koruyan ve koruyacağını vaad eden Cenâb-ı Hak, onun yolunda hizmet edenleri de korur. Hele hele ustabaşı mesâbesinde olanları evveliyetle ve evleviyetle muhafaza buyurur.*

(31)

Ehl-i hakikatin bir kısmı, nasıl ki İsm-i Vedûd'a mazhardırlar ve âzamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudâtın pencereleriyle Vâcibü'l-vücûd'a bakıyorlar; öyle de şu hiç-ender hiç olan [bütünüyle, tamamen hiç hükmünde olan] kardeşinize yalnız hizmet-i Kur'ân'a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihâyenin dellâlı olduğu bir vakitte, İsm-i Rahîm ve İsm-i Hakîm mazhariyetine medâr bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözlere, o mazhariyetin cilveleridir...

(*Mektubat (4. Mektup), s.16*)

Büyük zâtlar Cenâb-ı Hakk'ın güzel isimleri olan esmâ-yı hüsnâdan bazı isimlere meselâ, Hazreti Ali (radiyallâhu anh) Ferd, Hayy, Kayyûm, Hakem, Adl ve Kuddûs isimlerine; Abdülkadir Geylânî, Hayy İsmi'ne mazhar olduğu gibi ilim ve fenler de esmâ-yı hüsnâdan bir isme dayanarak kemâlini bulur ve hakikat olur. Meselâ, hendese, Adl ve Mukaddir isimlerine; tıp, Şâfi İsmi'ne dayanmaktadır. Üstad Hazretleri de Rahîm ve Hakîm isimlerine mazhardır. Hatta 1900'lü yılların başında sâdık bir rüyada Ağrı Dağı'nın infilâk edip dağlar gibi parçalarını dünyanın her tarafına dağıttığını gördüğü zaman yanında bulunan annesine, 'Ana korkma!' diyerek teselli etmiş ve bu olan işlerin Cenâb-ı Hakk'ın Rahîm ve Hakîm isimleriyle ilgili olduğunu söylemiştir.²⁶

Bütün bunlardan anlıyoruz ki, *Üstad Hazretleri'nin Kur'ân'dan istinbat ve istihraç ederek ilham ve sünûhât olarak alıp ortaya koyduğu iman ve Kur'ân hizmetinin karakterini de Rahîm ve Hakîm isimleri oluşturmaktadır. O, bu hizmetini, şefkatli ve hikmetli bir strateji üzerine kurmuş ve böylece yoluna devam etmiştir. Bu hizmet anlayışından dolayıdır ki İslâm Dünyası'nda, İslâmiyet'e ve Müslümanlara karşı kurulan tuzaklarda, bin-*

²⁶ Mektubat (28. Mektup, 7. Mesele), s.415

lerce insanın merhametsizce katliama uğramaları ve bu yüzden bazılarının teröre bulaşma tehlikesi, elhamdülillâh ülkemizde söz konusu olmamıştır. Rahîm ve Hakîm isimlerinin rehberliği ve mânevî koruyuculuğu ile bu tür tehlikeler biiznillâh, biinâyetillâh, bertaraf edilmiştir.

(32)

Risale-i Nur'un gözüyle bakmak ve ne kadar müşkülât [problemler] ziyadeleşse, kudsi vazife itibarıyla daha ziyade ciddiyet ve şevkle hareket etmektir. Çünkü başkaların füturu ve çekilmesi, ehl-i himmetin şevkini, gayretini ziyadeleştirmeye sebeptir. Zira, gidenlerin vazifelerini de bir derece yapmaya kendini mecbur bilir ve bilmelidirler...

(Kastamonu Lâhikası, s.40)

Hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'nin mukaddes yükünü omuzuna alan Risale-i Nur talebeleri bilhassa rükünlerinin son derece dikkatli olmaları, meselelere *Risale-i Nur'un gözüyle bakmaları, müşküller, problemler ve engeller ne kadar çoğalırsa, o nisbette de daha ziyade şevkle çalışmaları gerekir. Başkaları fütür getirip gevşekliğe girse bile onların daha çok şevkle gayret etmeleri icap eder.* Çünkü ana-temel ve esas rükün onlar oldukları için bütün ağırlık onların omuzuna binecektir.

Bu hususta eğer mesele böyle kavranılmışsa bu rükünlerin işlerini, himmet yüceliklerine göre Cenâb-ı Hak kolaylaştırır. Anne-babadan, eşten-evlâttan gelecek sıkıntıları hafifletir hatta en aza indirir. Kalblerine itminan vererek bazen de tamamen halleder.

Hizmetin hızlı geliştiği, işlerin ve yüklerin arttığı bir dönemde rükün hâlindeki Risale-i Nur talebelerine "Yazın kimse kalmıyor, yük sizin sırtınızda kalıyor. Ne olur memleketlerinizde üç günden fazla kalmayınız." diye tembih edildi. Bir talebe, mazeret beyan etti. Ona yine de on günden fazla kalmaması tavsiye edildi. Ama o, bir ayı çoktan aşmış hâlde döndü. Başına gelenleri anlattı. Buna göre üç ay da gelmesi hakkı vardı. O, asla yalan söylemezdi. Ona şöyle denildi: "Bütün dediklerin doğru, üç ay da gelmesen yeri var. Ama sana bir şey soracağım, onun cevabını da hiç çekinmeden yine doğru söylemeni istiyorum: "Sana, on günü aşırma dediğimde senin içinden geçen neydi? Yani bizim işler on günde bitmez, en az bana bir ay lâzım, diye içinden geçirmiş miydin, geçirmemiş miydin?" O: "Evet, aynen böyle düşü-

nüyordum.” dedi. Sonra denildi ki: “Eğer sen, kesin kanaatle üç gün veya on gün kalmayı niyet etseydin, Cenâb-ı Hak, her zaman olduğu gibi kolaylık verecek kalbleri de yumuşatacaktı. Sen de bu sıkıntılara mâruz kalmadan geri dönecektin. Bu meselenin yüzlerce yaşanmış örneği vardır.”

Gerçekten de öyledir. Kudsî hadiste bildirildiğine göre, Cenâb-ı Hak: ²⁷أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي “Kulum beni nasıl tanırsa, onunla öyle muamele ederim.” Yani Benim nasıl muamele edeceğime dair, ne gibi bir itikat taşıyorsa, Beni nasıl biliyorsa, ona göre davranırım. buyurmuştur.

Yurt dışı hizmetlerine gidenlerin çoğunun başına bu tip problemler gelince Cenâb-ı Hak, karşı taraftakilerin kalblerine ya yumuşaklık vermiş veya ikaz edici rüyalarla onları uyarmıştır. Böyle problemler de kökten çözülmüştür.

(33)

Evet, dinin, şeriatın ve Kur’ân’ın yüzden ziyade tılsımlarını, muam-mâlarını hall ve keşfeden; ve en muannid dinsizleri susturup ilzam eden; ve Mî’raç ve haşr-i cismânî gibi sırf akıldan çok uzak zannedilen Kur’ân hakikatlerini en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi isbat eden ve onların bir kısmını imana getiren *Risale-i Nur eczaları, elbette küre-i arz ve küre-i havâiyeyi kendi ile alâkadar eder ve bu asrı ve istikbali kendiyile meşgul edecek bir hakikat-i Kur’âniye’dir ve chl-i iman elinde bir elmas kılıçtır.*

(Emirdağ Lâhikası, 1/42)

Emirdağ Lâhikası’ndan alınan bu parçanın öncesinde, Üstad Hazretleri şöyle diyor:

“Kat’iyen şek ve şüphemiz kalmadı ki, bu hizmetimizin neticesi olan *Risale-i Nur’un serbestiyetini değil yalnız biz ve bu Anadolu ve Âlem-i İslâm alkışlıyor, takdir ediyor; belki kâinat memnun olup cev-v-i semâ, feza-yı âlem alkışlıyor* ki, üç-dört ayda yağmura şiddet-i ihtiyaç varken gelmedi ve Denizli’de mahkemenin bilfiil teslimine karar vermesi, yine Leyle-i Mî’raç’ta aynen *Risale-i Nur’un bir rahmet olduğuna* işaretten Leyle-i Regaib’e tevafuk ederek kesretli melek-i ra’dın [gök gürültüsünde vazifeli meleğin] alkışlamasıyla ve rahmetin Emirdağ’da gelmesi o teslim kararına

²⁷ Buhârî, *Tevhid* 15, 35; Müslim, *Zikir* 2, 19, *Tevbe* 1; Tirmizî, *Zühhd* 51, *Deavât* 131.

tevafuk etmesi ve bir hafta sonra, demek Denizli'de vekillerin eliyle alınması hengâmlarında yine aynen Leyle-i Mî'rac'a ve Leyle-i Regaib'e tevafuk ederek aynen onlar gibi Cuma gecesinde kesretli rahmet ve yağmurun bu memlekette gelmesi, o tevafuklarıyla kat'î kanaat verdi ki: Risale-i Nur'un müsaderesine [zorla el konulmasına] ve hapsine dört zelzelelerin tevafuku küre-i arzca bir itiraz olduğu gibi, bu Emirdağ memleketinde dört ay zarfında yalnız üç Cuma gecesinde –biri Leyle-i Regaip, biri Leyle-i Mî'rac, biri de Şaban-ı Muazzam'ın birinci Cuma gecesinde– rahmetin kesretli gelmesi ve Risale-i Nur'un da serbestiyetinin üç devresine tam tamına tevafuk etmesi, küre-i havâiyenin bir tebriki, bir müjdesidir ve Risale-i Nur'un da mânevî bir rahmet ve yağmur olduğuna kuvvetli bir işarettir.”²⁸

Böylece Üstad Hazretleri, Risale-i Nur'un önemine vurgu yapıp, İslâmiyet'in derin hakikatlerini herkesin istifade edeceği şekilde ortaya koyan, İslâm düşmanlarının şüpheli itiraz ve sorularına tam ikna edici cevap veren Kur'an'ın bu yüksek ve parlak tefsirinin ciddî şekilde okunup müzakere edilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır.

(34)

Eski Harb-i Umumî'den evvel ve evâilinde, bir vâkıa-yı sâdikada görüyorum ki Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ, müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki merhum vâlidem yanımdadır. Dedim: “Ana, korkma! Cenâb-ı Hakk'ın emridir, O Rahîm'dir ve Hakîm'dir.” Birden, o hâlette iken baktım ki mühim bir zât bana âmirâne diyor ki: “İcâz-ı Kur'an'ı beyan et!” *Uyandım, anladım ki; bir büyük infilâk olacak.. o infilâk ve inkılâptan sonra Kur'an etrafındaki surlar kırılacak.. doğrudan doğruya Kur'an kendi kendini müdafaa edecek.. ve Kur'an'a hücum edilecek.. icâzı, onun çelik bir zırhlı olacak.. ve şu icâzın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzet olacak.. ve namzet olduğumu anladım...*

(Barla Lâhikası, s.8)

²⁸ Emirdağ Lâhikası, 1/41.

Birinci Sebep; Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Hazreti Üstad'ın gördüğü bir vâkıa-yı sâdıka [doğruluğu şüphesiz bir olay veya bir rüya] anlatılıyor. Bir kere olayın olduğu yer Ağrı Dağı... Bu dağ, Hazreti Nuh (aleyhisselâm) zamanındaki meşhur tufanın da olduğu yer. Önce Nuh (aleyhisselâm) insanlığın ikinci atası yani bir nevi ikinci Âdem... Tufan da insanlık tarihinde hiç unutulmayan, hem semâvî dinlerin mukaddes kitaplarında hem de din görünümlü organizasyonlarda anlatılan cihan çapında bir hâdise... İşte Üstad burada Ağrı Dağı'nın altında, bulunuyor. Birden dağ müthiş şekilde infilâk ediyor. Dağlar gibi parçalarını dünyanın her tarafına dağıtıyor. O dehşet içinde annesini yanında görüyor ve ona “Anne korkma bu Cenâb-ı Hak'ın emridir, O Rahîm ve Hakîm'dir.” diyor. Bir de bakıyor ki, mühim bir zât kendisine “Kur'an'ın mu'cize oluşunu beyan et!” diye emrediyor. Bundan sonra uyanıp anlıyor ki: Bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inklâptan sonra, Kur'an etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'an, kendi kendini müdafaa edecek Kur'an'a hücum edilecek; onun mu'cize oluşu, çelik bir zırhı olacak. Kur'an'ın pek çok mu'cizelik yönlerinden bazılarını, şu zamanda kendisi izhar edip açıklamak üzere namzet olacak. Evet bu mühim hizmete namzet olduğunu anlıyor.

Demek ki, Nuh Tufanı gibi bütün insanlığı alâkadar eden bir olay olacak.

- Önce Kur'an etrafındaki koruyucu surlar kırılacak. Yani İslâm'ın ve Kur'an'ın bayraktarlığını yapan Osmanlı Devleti parçalanacak. Kur'an, artık cihangir bir devlet koruması altında değil; bizzat mu'cizelik gücüyle kendi kendini müdafaa edecek... Hatta o, cihana meydan okuyacak. Onun harikalığı bütün cihana haykırılacak... Elbette bu ağrısız acısız bir olay olmayacak.

- Onun hizmetkârları dertli sancılı insanlar olacak. Ama anne şefkati gibi bir himayeyi her zaman yanı başlarında bulacaklar... Kur'an'ın Mübellîg-i Âzam'ı Hazreti Muhammed (aleyhisselâtu vesselâm) için vaat edilen: “Allah, seni insanlardan koruyacaktır.”²⁹ teminatı Kur'an ve iman hizmetinde olanlara da olacaktır.

- Onlar Rahîm ve Hakîm isimlerine mazhar olacak, bütün işlerini hikmetle, uygun stratejilerle ve Allah'ın engin rahmet ve şefkat gözetlemesi altında yürüteceklerdir.

Kur'an'ın mu'cizeliğini beyan etmesini Hazreti Üstad'a söyleyen zât, –kanaatimce– Hazreti Ali Efendimiz'dir. Çünkü Üstad, eserlerinin birçok yerinde ona “Üstadım”, diyor. Hazreti Ali (radiyallâhu anh) hem

²⁹ Mâide Sûresi 5/67.

Celcelûtiye isimli eserinde hem de Kaside-i Ercûze'sinde Bediüzzaman Hazretleri ve Risale-i Nurlar'a işaretler ediyor.

Bazı mühim zâtların rüyasında da Hazreti Ali (kerremallahu vecheh), tomar tomar yazılmış risaleleri, Bediüzzaman Hazretleri'nin kucığına koyuyor. Yani kaynağın bizzat kendisi olduğuna, Bediüzzaman'ın ise hem bir talebesi ve hem de bir evlâdı olduğuna işaret ediyor...

Gerçekten de ülkemiz, Kur'an'ın bu ikinci mühim intişarında dünyaya merkezlik yapmaktadır. Cihanın gözü, bilhassa bundan sonra, Hazreti Nuh Tufanı'nın gerçekleştiği, Hazreti İbrahim'in dolaştığı –büyük bir ihtimalle– Hazreti Meryem'in kabrinin de bulunduğu Anadolu topraklarına çevrilecek, aç ve muhtaç oldukları mâneviyat ile ilgili her türlü güzelliği buralarda bulacaklardır. Dünyaya, İslâmiyet'in insanîyet yönünü, kendine has rikkat ve derinlikle gülümseyerek takdim eden Anadolu insanı, artık insanlık için tam bir matmah-ı nazar olacaktır. Öyle sanıyorum ki, biz henüz daha işin başında ve emekleme safhasındayız.

M. Fethullah Gülen Hocaefendi'ye Üstad Hazretleri'nin bu rüyasını mevzu bahis ederek: “Acaba yanında niçin babası yoktu da sadece annesi vardı?” diye bir soru sormuştum.

Hocaefendi de: “*Hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'nin dört esasından birisi şefkattir. Anneler şefkat kahramanlarıdır. Zaten bu şefkat dersini ve esasını da annesinden almıştır. İnsanlar vefat edince kabir telkininde annelerinin isimleriyle çağırılırlar. Kur'an-ı Kerim, Mekke'den 'Ebu'l-Kurâ'* diye yani 'Köylerin ve şehirlerin babası' diye değil; 'Ümmü'l-Kurâ' yani 'Köylerin ve şehirlerin Anası' diye bahsetmektedir. Ayrıca oralar (yani Ağrı Dağı ve civarı yerler ve bölgeler) İslâmiyet'in tanıtılmasında mühim yerlerden ve vesilelerden olacaktır, inşallah.” demişti.

(35)

Sözler hakkında, tevazu suretinde demiyorum; belki bir hakikati beyan etmek için derim ki:

Sözler'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'an'ındır ve Kur'an'dan tereşsuh etmiştir. Hatta Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'âniye'den süzül-müş bazı katarâttır. Sâir risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fânîyim, gideceğim. Elbette bâkî olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerekir

ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur'ân'ın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medâr olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbai zannettikleri müellifinin etvârında aranılıyor.. ve bu örf'e göre, o hakâik-i âliyyeyi ve o cevâhir-i gâliyyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğu için; risaleler kendi malım değil, Kur'ân'ın malı olarak, Kur'ân'ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükümündeyim.

(Mektubat (28. Mektup, 7. Risale), s.416)

Üstad Hazretleri burada Risale-i Nur'un önemini belirtmek için mecburi olarak bu sözleri sarf etmiştir. Çünkü, ilhamât-ı Kur'âniye, sünûhât-ı Kur'âniye, istihracât-ı Kur'âniye ve istinbatât-ı Kur'âniye (âyetlerin mânâ tabakalarından çıkarılan ilhama dayalı bilgiler) olan Risale-i Nurlar'ın mahiyeti bilinmezse, onlardan tam istifade edilmez.

Üstad Hazretleri, Mustafa Sungur Ağabey'in naklettiği bir ders sohbetinde diyor ki:

“**Muhakkik, odur ki**, meselâ bir hakikate yapışır, seksen sene terakki eder. O hakikatin müntehasına ulaşır. En nihayet, Kur'ân'da bir âyetin ona işaret ettiğini görür ve Muhammed-i Arabî'yi (aleyhisselâm) Üstad-ı Mutlak bulur. Başka bir muhakkik yine bir hakikate yapışır. Terakki eder. En nihayet Muhammed-i Arabî'yi (aleyhisselâm) Üstad-ı Mutlak görür. Çünkü Kur'ân'da bir âyet o hakikate işaret etmiştir. Muhammed-i Arabî'yi (aleyhisselâm) Üstad-ı Mutlak bulurlar görürler. Çünkü Kur'ân'da bütün o muhakkiklerin yollarına, mesleklerine işaretler vardır.

Müdakkik de odur ki; Kur'ân'a yapışarak, bütün o muhakkiklerin yollarını, mesleklerini tedkik eder, yollarını görür anlar. Böylece umumuna vâris olur, anlar. Ben müdakkikim (...) Ben, Van'da iken, gençliğimde, Van Valisi Tahir Paşa, konağının üst kısmında bana bir oda ayırmıştı. *Ben geceleri orada kalyordum. O zaman hakâikten [hakikatlerden] doksan kitap ezbe-*

rimdeydi. Her gece, üç dört saat okuyarak üç ayda o doksan kitabı devrediyordum. Cenâb-ı Hak'a şükür kardeşlerim, benim o tekrarlarım, o mahfuzâtım, Kur'an'ın hakâikine çıkmaya bana basamak oldular. Sonra ben Kur'an'a çıktım. Baktım, her bir Kur'an âyeti kâinatı ihata ediyor [kuşatıyor] gördüm. Artık Kur'an bana kâfi geldi, başka şeye ihtiyaç kalmadı.”

(36)

Sesim yetiştirse bütün küre-i arza bağırarak derim ki: Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değildirler; Kur'an-ı Kerim'in hakâikinden telemmû etmiş şualardır.

وَمَا مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ ﷺ³⁰
düsturuyula derim ki:

وَمَا مَدَحْتُ الْقُرْآنَ بِكَلِمَاتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ كَلِمَاتِي بِالْقُرْآنِ

Yani, “Kur'an'ın hakâik-i icâzını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim. Belki Kur'an'ın güzel hakikatleri benim tabirâtlarımı da güzelleştirdi, ulvileştirdi.”

Madem böyledir; hakâik-i Kur'an'ın güzelliği nâmına, Sözler nâmındaki aynalarının güzelliklerini ve o aynadarlığa terettüp eden inâyât-ı ilâhiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

(Mektubat (28. Mektup, 7. Risale), s.417)

Üstad Hazretleri, Risale-i Nur'un güzelliğinden ve tam hakikati ifade ettiğinden bahsediyor ve dikkatleri onlara celbederek, onların yazılmasındaki ilâhî inâyetleri, bir şükür ve bir tahdis-i nimet olarak anlattığını beyan ediyor.

Üstad Hazretleri bir gün Isparta'da, talebelerine Risale-i Nur'dan ders verirken birden doğrulur ve gözlüğünü çıkararak:

³⁰ “Ben sözlerimle Muhammed'i (aleyhissalâtu vesselâm) övmüş olmadım; aslında sözlerimi Muhammed (aleyhissalâtu vesselâm)'la övmüş ve güzelleştirmiş oldum.” (Bu söz, meşhur sahabî Hassân İbni Sâbit'in (radiyallâhu anh) sözü olarak şu kaynaklarda geçmektedir: İbnü'l-Esir, *el-Meseli's-sâir* 2/357; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-aşâ* 2/321; İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/58 (44.Mektup).

“Siz gençsiniz, hâfızanız sağlamdır. Ben ise yaşlandım, hâfızam zedelennmiş. Yemin ediyorum, şimdi bu dersi yeni okumuş gibi istifade ettim, ders aldım. Hâlbuki ben bunu şimdiye kadar on bin defa okumuştum.” dedi. Birkaç gün sonra da *“Hani ben size böyle böyle demiştim ya; bu dersler, Kur’ân âyetlerinden geldiği için terakkiye son yoktur.”* buyurur. (Üstad’dan nakleden Mustafa Sungur Ağabey)

(37)

Nev-i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki; hakikate nüfuz etsin ve hakikati, hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki surete, hüsn-ü zanna binâen makbul ve mûtemet insanlardan işittikleri mesâili takliden kabul ederler. Hatta, kuvvetli bir hakikati zayıf bir adamın elinde zayıf görür.. ve kıymetsiz bir meseleyi kıymettar bir adamın elinde görse, kıymettar telâkki eder.

İşte ona binâen, *benim gibi zayıf ve kıymetsiz bir bîçarenin elindeki hakâik-i imaniye ve Kur’âniye’nin kıymetini, ekser nâsın nokta-yı nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki; ihtiyârımız ve haberimiz olmadan birisi, bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki, şuurumuz ve ihtiyârımızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyleyse, o inâyetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz.*

(Mektubat (28. Mektup, 7. Risale), s.418)

Üstad Hazretleri, İslâm’ın öğretildiği kaynakların yani medrese, tekke ve dergâhların hatta bazı camilerin bile kapatıldığı hatta hiç uygun olmayan şeylere çevirildiği, dinini öğretmek isteyenlerin ağır cezalara çarptırıldığı, baskıların dindarlar üzerinde iyice artırıldığı, çoğu şahsiyetlerin sindirildiği bir dönemde fedakâr ve cefakâr bir hâlde aktif sabırla elle çoğaltılıp dağıtılan Risale-i Nurlar’la hizmet etmek mecburiyetindeydi. Kalblerine itminan gelip kahramanca gayret edebilmeleri için insanların, me’hazin (alınan kaynağın) kudsiyetini bilmesi gerekirdi. Onun için, her asra, her tabaka insana hitap eden Kur’ân-ı Kerîm’in işarı mânâlarından asrımıza bakan külliyyet içinde cüz’î bir mânânın da bu hizmete bakışını Birinci Şuâ’da anlattığı gibi, Hazreti Abdülkadir Geylânî ve Hazreti Ali Efendilerimiz’in kasîdeleriyle günümüzdeki bu hizmete işaretlerini

ve iltifatlarını da Üstad Hazretleri anlatmak zorunda kalmıştı. Ayrıca kerametvârî, bilhassa tevafuklarla hizmetin gördüğü yardımları, kolaylıkları ve ilâhî destekleri de ele almayı mecbur bilmiş ve haklı olarak izhar etmiştir.

Onuncu Lem'a olan Şefkat Tokatları mevzuunda aslında bu hizmetin üç kerameti olduğu başta özet olarak söyler:

“**Birinci nev’i:** O hizmeti ihzâr etmek ve hâdimlerini o hizmete sevk etmek cihetidir.

İkinci kısım: Mânileri bertaraf etmek ve muzırların şerrini defedip, onları tokatlamaktır.

Bu iki kısmın hâdiseleri çoktur, hem çok uzundur.³¹(Hâşiye) Başka vakte ta’likan, en hafif olan üçüncü bir kısımdan bahsedeceğiz.

Üçüncü kısım şudur ki: Hizmette hâlisen çalışanlara fütûr geldiği vakit, şefkatli bir tokat yerler, intibaha gelerek yine o hizmete girerler. Bu kısmın hâdisâtı, yüzden fazladır. Yalnız yirmi hâdiseden on üç-on dördü şefkatli tokat yemişler, altı-yedisi zecr tokatı görmüşler.”³²

Orada sadece, hizmette fütûr getirenlere gelen şefkat tokatları misalleriyle anlatılmıştır. Hâlbuki hizmetin inkişafı ile ilgili ilâhî inâyetler ve bu hizmete muâzırların yedikleri zecir tokatlarına (Cenâb-ı Hakk’ın hâdiseler diliyle kullarını işledikleri günahların neticesi olarak bekledikleri neticeye ulaşturmaması, maksatlarının aksiyle cezalandırması) örnekler verilip anlatılmamıştır. Artık günümüzde bu üç kerametın misalleri herkese âşikâr olacak şekilde gözler önündedir. Bu yaşananların da yazılıp destanlaştırılması lâzımdır.

(38)

Beşinci İşaret: Risaleler umumiyetle pek çok intişar ettiği hâlde; en büyük âlimden tut, tâ en âmî adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannid dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakât-ı nâs ve tâifeler, o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını

³¹ (Hâşiye) Meselâ: Din muhaliflerinin (Halk Partisi), Nur talebelerine verdikleri azap ve sıkıntı ve ihanetlerden, kendileri dünyada daha ziyade cezasını çektiler, aynıı gördüler.

³² Lem’alar, s.52.

yedikleri hâlde tenkit edilmemesi.. ve her tâife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i rabbâniye ve bir keramet-i Kur'âniye olduğu gibi, çok tetkikât ve taharriyâtın neticesiyle ancak husûl bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir sûratle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikram-ı rabbânîdir...

Altıncı İşaret: Şimdi bence kat'iyet peydâ etmiştir ki; ekser hayatım, ihtiyâr ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde, öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir surette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'ân-ı Hakîm'e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Âdeta bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemât-ı ihzâriye hükmüne geçmiş ve Sözlere'le i'câz-ı Kur'ân'ın izharı, onun neticesi olacak bir surette olmuştur. Hatta, şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif, yalnız bir köyde imrâr-ı hayat etmekliğim.. ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimâiyenin çok râbitalarından ve kaidelerinden nefret edip terk etmekliğim, doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'âniye'yi hâlis, sâfi bir surette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır. Hatta çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'ân'ın esrarına hasr-ı fikir ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır, kanaatindeyim.

Hatta eskiden mütalâaya çok müştâk olduğum hâlde, bütün bütün sâir kitapların mütalâasından bir men, bir mücânebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medâr-ı teselli ve ünsiyet olan mütalâayı bana terk ettiren, anladım ki doğrudan doğruya âyât-ı Kur'âniye'nin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler –ekseriyet-i mutlakası– hariçten hiç bir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüt eden bir hâcete binâen, âni ve defî olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarıma gösterdiğim vakit demişler: “Şu zamanın yaralarına devâdır.” İntişar ettikten sonra ekser kardeşlerimden anladım ki tam şu zamandaki ihtiyaca muvâfık ve derde lâayık bir ilâç hükmüne geçiyor.

İşte, ihtiyâr ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve

sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların envâlarındaki hilâf-ı âdet, ihtiyârsız tetebbuâtım, böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.

(*Mektubat (28. Mektup, 7. Risale), s.421-423*)

Normal olarak âlimlerin yazdıkları kitaplar, başka âlimler tarafından kritiğe tâbî tutulur, tenkit edilirler. İslâmiyet'i öğreten menbaların kurumuş olduğu yani medreselerin kapatıldığı bir zamanda tek başına hizmet veren Risale-i Nurlar eğer böyle bir durumla karşılaşmış olsaydı, zaten hakikatlerden mahrum olan insanların iyice kafalarının karışmasına sebep olurdu. İlâhî inâyet Risale-i Nur Külliyyatı'nı böyle bir durumdan korumuştur. *Bu durum, dayanağı ve kaynağı Kur'ân olan Risaleler için, Kur'ânî bir keramettir. Ama Üstad Hazretleri'ne bakan yönü itibarıyla devamlı hafızasında tekrar ettiği hakikatlerden doksan kitabın süzgecinden, gelen ilham ve sünûhâtların süzülmesinin de önemi vardır.* Bir de Üstad Hazretleri bunları kitap yazmış olmak için yazmamış, bilâkis ihtiyaç olduğundan dolayı, o ihtiyaçlara bir karşılık olarak yazmıştır. Böyle bir ihlâs ve samimiyetten dolayı da Allah, onu yanlıştan ve tenkitten korumuştur.

Risale-i Nurlar'ı Arapçaya tercüme eden İhsan Kasım Sâlihî Bey, Risaleler'i sadece tercüme etmekle kalmadığını, aynı zamanda tahkiklerini de yaptığını ifade sadedinde şöyle demektedir:

“Bizim yaptığımız sadece tercümeden ibaret bir iş değildi. Çünkü Risale-i Nurlar'da hadisler de var. Dolayısıyla onların kaynaklarının ve asıllarının bulunması da gerekiyordu. Meselâ Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) mu'cizelerinden bahseden 19. Mektub'u yani Mu'cizât-ı Ahmediye'yi tercüme ettiğim zaman gerçekten korktum... Üstad'ın Türkçelerini verdiği hadisleri tekrar Arapçaya nasıl tercüme edeyim; Üstad bazı hadislerin Arapçasını bazılarının Türkçe mânâsını vermiş. Üstad Hazretleri, meselâ ‘Buhârî’de geçen bir hadiste ...’ diyor. Ama Buhârî'nin neresinde belli değil... Ben hadis âlimi değilim ki... Irak'ta bulunduğum yerin dışında başka şehirlere gidip hadis âlimi aradım. Tanıdık hadis hocaları vardı ama, bazıları siyasete bulaşmıştı, gönülüm rahat değildi. Ramadî'ye gittim... Camide oturuyordum. Camide, bir de baktım ki hakikaten ehllullahtan olan birisi var... Elimde müsvedde hâlinde Risaleler vardı. Onun yanına varıp ‘Allah rızası için bana temiz bir âlim gösterin, ona gideyim.’ dedim. Karşımda da üniversite

öğrencisi olduğu anlaşılan bir genç duruyordu. O mübarek zât bana ‘Bu gence ver!’ dedi. Ben de hayretle ‘Buna mı?’ dedim. O ‘Sen ver!’ dedi. Tabii tereddüt ediyorum, çünkü o çok genç... O mübarek zât ise ‘Yahu sen ver!’ dedi. Ben de müsveddeleri verdim. Çok zor işti bu 300 küsur hadisin kaynaklarını bulmak... O genci odada çalışırken gördüm. Hadis kitaplarının hepsini açmış, yere sermiş... İsmi de Felâh olan bu genç, üniversitede teknoloji bölümünde okuyordu. Neticede sırf Allah rızası için 300 küsur hadisin hepsinin kaynağını çıkardı. Bu arada bazı meslelelere de vâkıf oldu.

Meselâ, Üstad Hazretleri; لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْحَيُّزُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ³³’in sabah ve akşam tesbihâtında okunmasını tavsiye ediyor ve 20. Mektub’un başında ‘Sahih bir hadistir.’ diye bir değerlendirmede bulunuyor. Felâh kardeşimiz diyor ki: ‘Hadisin şu kısmı, şu hadis kitaplarında sahih olarak tesbit edilmiş; diğer kısmı yok. Diğer kısmı da başka hadis kitaplarında sahih olarak tesbit edilmiş; onlarda öbür bölümü yok.’ Bütün bu kitapların Üstad Hazretleri’nin önünde açık olması gerektir ki, o böyle bir rivayeti aktarabilsin. Oysa biz biliyoruz ki, Üstad Hazretleri Mu’cizât-ı Ahmediye’yi telif ederken, yanında hiçbir kitap yoktu.

Buna benzer hâdiselerden birisini de kendim yaşadım... Meselâ Üstad Hazretleri’nin Mu’cizât-ı Ahmediye’de yazdığı hadislerin çoğu, Kâdı İyâz’ın ‘Şifâ-i Şerîf’ isimli kitabında var... Ancak Üstad Hazretleri onu hâfızasına almış ve yeniden düzenlemiş; bazı eklerde bulunmuş. Şifâ-i Şerîf’e eklediği yerlerden bazıısı Aliyyü’l-Kârî’nin Şifâ-i Şerîf Şerhi’nde var. Bazısı orada da yok, sadece Hafacî’nin Şerhi’nde yer almakta. Üstad Hazretleri’nin böyle bir nakilde bulunması, onun hem Şifâ-i Şerîfi, hem Aliyyü’l-Kârî Şerhi’ni, hem de Hafacî’nin Şerhi’ni ezberlemiş olması mânâsına gelir. İşte biz tercüme yaparken, sadece tercüme yapmadık. Üstad’ın üstadlığını da ortaya koymaya çalıştık.

Ayrıca sadece hadisleri tahkik etmekle de kalmadık. Bilâkis, Üstad Hazretleri’nin naklettiği şiirleri, atasözlerini ve benzeri şeyleri de tahkik

³³ “Allah’tan başka ilâh yoktur. O birdir. Ortağı yoktur. Mülk umumen O’nundur. Ezelden ebede her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet O’na mahsustur ve O’na lâyıktır. Hayatı veren de, alan da O’dur. O, ezeli ve ebedî hayat sahibidir. Bütün iyilikler O’na aittir; O, yapılan her hayrı kaydeder ve karşılığını verir. O’nun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey O’na ağır gelmez.” (Bkz.: Tirmizî, *Deavât* 36; Nesâî, *Menâsik* 163; İbn Mâce, *Ticârât* 40, *Menâsik* 84)

etmeye çalıştık. Meselâ ‘zât’ kelimesi... Üstad Hazretleri ‘Zât-ı Akdes’ ifadesini tekrar tekrar birden fazla yerde kullanıyor. Aslında bunun Arapçaya göre ‘Zât-ı Mukaddese’ şeklinde kullanılması gerekiyordu. Kime sorduysam, ‘Olabilir... Üstad’ın ana dili Arapça değil; insandır...’ diyorlardı. Yani onun bir nevi yanlışlığını ifade ediyorlardı. Ben ‘Olmaz, mutlaka bir hikmeti olmalı.’ diyordum. Onlar ‘Hayır, insandır, sehiv olmuş olabilir.’ diyorlardı. Birgün çok yorgundum, hava da çok sıcaktı... Öylesine karıştırmak için bir kitaba elimi uzattım... Açtım baktım ki, ‘Zât’ ile ilgili bir açıklama var: ‘Zât kelimesi, bir hakikate bağlı olduğu zaman müzekker de olur.’ diyordu. Bende ne uyku, ne yorgunluk kaldı. Hemen bunu not ettim.

Ayrıca Üstad Hazretleri’nin Risaleler’de iki ayrı yerde semâyi ‘yeşil’ olarak tavsif etmesini, bazıları eleştirmiş ve semânın ‘mavi’ olarak vasıflandırılması gerektiğini vurgulamışlardı. Ancak Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bir hadislerinde مَا أَظَلَّتِ الْحَضْرَاءُ، وَلَا أَقَلَّتِ الْعُغْبَرَاءُ، مِنْ ذِي لَهَجَةٍ أَضْدَقَ مِنْ أَبِي ذَرٍّ yani ‘Ebû Zer’den daha doğru sözlü birisini, ne yeşil semâ gölgelen-dirmiş ve ne de yeryüzü üzerinde taşımıştır.’³⁴ buyurmuştur.

Bir diğer misal ise İsrâ Süresi’nin birinci âyetinin sonundaki السَّمِيعُ الْبَصِيرُ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ daki ÷/hû=o zamiridir. Üstad Hazretleri ‘Muhakkak ki O, Semî (işitici) ve Basîr (görücü)dir.’ meâlindeki, zamirin ya Cenâb-ı Hakk’a veya Allah’ın Peygamberine ait olabileceğini söylüyor. Zamir Cenâb-ı Hakk’a ait olarak değerlendirilmesi meşhurdur. Ama diğeri ise o kadar bilinmi-yordu. Eski tefsirlerde bu ikinci tevcih de bulduk ve hemen kaynağını da verdik.

Meselâ Üstad Hazretleri 80 ciltlik tefsirlerden bahsediyor. Bunun Türk-çesini okurken, birisi duyunca eliyle, abartılı bir söz mânâsına, bir hare- ket yapmıştı. Kardeşlerimizden Hazım Bey ertesi gün araştırdı. Araştıma neticesinde Keşfü’z-Zünûn’da, el-Adanavî’nin Tefsiri’nin 120 ciltlik bir eser olduğunu buldu. Bu bilgiyi de hemen dipnota yerleştirdik...”

Altıncı işarette de, *ilâhî bir inâyet olarak, hayatının akışına verilen tarzın ve garîp suretin de tamamen, Kur’ân hakikatleri olan bu Nur Risaleleri’nin sâfi bir şekilde yazılmasını netice verecek şekilde olduğunu beyan ediyor.*

Bu husus da aslında dikkate değer bir husustur.

³⁴ Tirmizi, *Menâkıb* 35; İbn Mâce, *Mukaddime* 11; ; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned* 2/163

(39)

Dünya madem fânîdir.

Hem madem ömür kısadır.

Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çöktür.

Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır.

Hem madem dünya sahipsiz değil.

Hem madem şu misafirhane-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbir'i var.

Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır.

Hem madem ³⁵لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا yoktur.

Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccaktır.

Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir kapısına kadardır.³⁶

Elbette en bahtiyar odur ki;

dünya için âhireti unutmasın..

âhoretini dünyaya feda etmesin..

hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın..

mâlâyânî şeylerle ömrünü telef etmesin..

kendini misafir telâkki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin..

selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin...

(Mektubat (16. Mektup), s.74-75)

Dokuz “madem” kelimesiyle başlayan on maddelik on cümle ile dünyanın, ömrün, hayatın, yapılacak işlerin ve âhretin mahiyeti anlatıldıktan sonra en bahtiyar insanın yapacağı işleri ve dünya-âhret dengesini burada Üstad Hazretleri özetlemiştir. Efradını câmi, ağyârını mâni bir şekilde yapmamız lâzım gelenleri gayet mantıkî ve ikna edici şekilde hülâsa ederek bizlere en doğru yolu göstermiştir.

³⁵ “Allah hiçbir kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tutmaz.” (Bakara Sûresi 2/286)

³⁶ Bkz.: Buhârî, *Rikak* 42; Müslim, *Zühd* 5; Tirmizî, *Zühd* 46; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsne'd* 3/110.

(40)

İnsanın yaptığı kemâlât ve iyiliklerde hakkı yoktur; mülkü değildir, onlara güvenmez...

(*Mesnevî-i Nuriye (Katre, Hâtîme), s.57*)

Her şey Cenâb-ı Hakk'ın... Bizi ve amellerimizi yaratan Cenâb-ı Hak olduğuna göre, bizim ne hakkımız olabilir ki? Sadece irademizi kullanarak tercih ediyoruz. O kadar bir rolümüz var. "Elhamdülillâh" dediğimiz zaman "Kim ederse etsin, kime karşı ederse etsin edilen bütün hamdlerin, şükürlerin, övgülerin, teşekkürlerin hepsi de Cenâb-ı Hakk'ın hakkıdır." demiş oluyoruz. Övgüyü teşekkürü gerektiren bir şey yapmak için, sizin yaratılmış olmanız; teşekkürle vesile nimetin, ihsanın, ikramın, yaratılmış olması ve sizde de o iyiliği yapma duygusunun yaratılmış olması lâzımdır. Bunların hepsini yaratan kim?

Bu bakımdan Allah'ın yapıp yarattığı şeylerde bir müdahalemiz sanki varmış gibi, gururlanmaya, iftihar etmeye, onlara güvenmeye kalkışmamız son derece yanlış olur.

(41)

Şuurî olmaksızın, senin lehine ve aleyhine çok fiiller cereyan etmektedir. O fiiller şuurî oldukları halde, şuurun taalluk etmediğinden sabit olur ki o fiillerin fâili bir Sâni-i Zîşuur'dur. Ne sen fâilsin ve ne senin esbabın... Binâenaleyh mâlikiyet davasından vazgeç. Kendini mehâsin ve kemâlâta masdar olduğunu zannetme. Ve kat'iyen bil ki senden sana yalnız noksan ve kusur vardır. Çünkü sût-i ihtiyârınla, sana verilen kemâlâtı bile tağyir ediyorsun...

(*Mesnevî-i Nuriye (Katre, Hâtîme), s.58*)

Bir önceki maddede ele alındığı gibi, her şeyi yaratan Cenâb-ı Hak... O, her şeyi bilerek yaratıyor. Hatta vücudumuzun işleyişlerinden bile bizim haberimiz yokken, kalbimizden beynimize ve her bir hücreye varıncaya kadar bütün her şeyin işleyişini idare eden O. Mülkün sahibi O... Bizim vücudumuzun maliki, sahibi O... Vücudumuz üzerindeki icraatı bilfiil yapan da O... Öyleyse övünmekten, gururlanmaktan vazgeçmemiz lâzım. Ne ile, neyimizle övünüp gururlanacağız ki?!

Hem kendimiz yoktan, hiçten bir şey üretmemek, ortaya koymamakla beraber, Cenâb-ı Hakk'ın bizi yaratırken verdiği, fitratımıza koyduğu ihsan ve nimetlerini bozuyor, onları işe yaramaz hatta zararlı şeyler hâline getiriyoruz. Bize verilen emanetlere ihanet ettiğimizden dolayı utanmamız lâzım geliyor.

(42)

Risale-i Nur'un hakikî şâkırtleri, hizmet-i imaniyeyi her şeyin fevkinde görür; kutbiyet de verilse ihlâs için hizmetkârlığı tercih eder. Beni o davada bilfil tasdik etmesi cihetinden, bütün kuvvetimizle bu gibi kardeşlerimizi tebrik ediyoruz...

(Kastamonu Lâhikası, s.217)

Bu parça Kastamonu Lâhikası'ndaki uzun bir mektuptan alınmıştır. Bilhassa "Altıncı Mesele"de Üstad Hazretleri, Nur fabrikası sahibi Hâfız Ali Ağabey'in mektubunda, Risale-i Nur talebelerinin ihlâs sırrının en yüksek derecesinde olduklarını, enâniyeti terk etme ve nefsin haz ve zevklerinden uzak durma konularında en yüksek seviyede olduklarını anlatan ifadelere dikkatleri çekip, diyor ki: "Bu cümleden olarak: Hâfız Ali diyor ki: Hüsrev kardeşimiz kendi kalemıyla yazılan 'Mu'cizatlı Kur'ân'ı' fotoğrafla tab'ına (basılmasına) taraftar olmaması ve demir harflerle müsaade olunca kadar beklemeye taraftar olması, onun fevkalâde ihlâsına ve nefsin hazlarından teberrisine kat'î delildir. Çünkü fotoğrafla tab'edilse, onun kendi hattı olduğu için, binler Kur'ân nüshalarını kendi eliyle yazmış gibi Âlem-i İslâm'ın mânevî nazarında ve uhrevî sevap cihetinde büyük ve mâsumâne ve zararsız bir makamı terk edip, ihlâsın sırrı için, hazzını unutarak, demir harflere taraftar olmuş ve gösterdiği yanlışlara düşmek ise, demir harflerde üç defa tab'a girmek noktasında dahi o yanlışlar bulunabilir.

Elhâsıl: Hâfız Ali'nin ihlâsından gelen ifadesi ve Hüsrev'i, fevkalâde ihlâs noktasında takdir etmesi, ve Hüsrev de, gayet büyük ve bâkî bir hissesini bırakıp, benim eskiden beni tekrar ettiğim bir davam ki; **Risale-i Nur'un hakikî şâkırtleri**, hizmet-i imaniyeyi, her şeyin fevkinde görür; kutbiyet de verilse, ihlâs için hizmetkârlığı tercih eder."

Risale-i Nur hizmeti, materyalist inkârcılığın mukaddesler adına her şeyi

inkâr ettiği, insanları imansız hâle getirdiği bir ortamda Kur'ânî ve burhanî yollarla akıl ve kalbi ikna ederek, iman kazandırmaya vesile olduğu için çok önemlidir. İnsan iman ile yoktan ebedî bir cennet kazanır. Hâlbuki kutupluk yolu (en büyük velâyet makamına sahip olma yolu) ile müminlerin var olan cennetlerinin güzellikleri artacak ve durumları genişleyecektir. Onun için Risale-i Nur talebeliğinin her şeye tercih edilmesi gerekir. Hem bu hizmette ihlâs için, talebelik ve neferlik sıfatı ile insan, gurura, kibire ve enâniyete düşmeyeceğinden dolayı tercihe şayandır. Kutupluk ise bir makamdır. Nefis insanın aklına makam sahibiyim diye bir şeyler getirebilir.

(43)

Habeş Padişahı Necâşî demiş:

لَيْتَ لِي خِدْمَتَهُ بَدَلًا عَنْ هَذِهِ السَّلْطَنَةِ

Yani, “Keşke şu saltanata bedel, Muhammed Arabî (aleyhissalâtü vesselâm)’ın hizmetkârı olsaydım! O hizmetkârlık, saltanatın pek fevkinde-dir.”

(Mektubat (19. Mektup), s.197)

Habeş Kralı Necâşî Ashame, Peygamber Efedimiz’in (aleyhissalâtü vesselâm) amcasının oğlu Cafer-i Tayyar’dan İslâmiyet’i öğrenince, kibirsiz, mütevâzi bir insan olduğu için hemen Müslümanlığı kabul etti. Peygamberliğin de değerini çok takdir ettiğinden krallığına bedel O’na hizmetkâr olmayı arzu ve temenni etti. Bedir’de Peygamberimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ordusunun galip geldiğini öğrenince Hazreti Cafer’e “Ben, Bedir’i bilirim. Çünkü kral olmadan önce ben Bedir’de çobanlık yaptım.” diyerek kendi aslının da bir hizmetkâr olduğunu mütevâzi bir havada ifade etmiş...

Kur’ân-ı Kerîm’de: “Yine şurası da muhakkak ki, sevgi ve alâka bakımından iman edenlere en çok yakınlık duyanların ise, ‘Biz Nasranîyiz!’ diyenler olduğunu görürsün. Bu, onların içinde bilhassa geceleri ibadetle meşgul keşişler ve (manastırlara kapanmış, Âhiret endişesi içinde nefisleriyle mücadele içinde) ruhbanlar bulunması sebebiyledir ve onlar, (alçakgönüllü olup) büyüklenmezler.”³⁷ buyuruluyor.

³⁷ Mâide Sûresi 5/82.

(44)

Eğer mesleğimiz şeyhlik olsa idi, makam bir olurdu veyahut mahdut makamlar bulunurdu. O makama müteaddit istidadlar namzed olurdu. Gıbtakârâne bir hodgâmlık olabilirdi. Fakat mesleğimiz uhuvvettir. Kardeş kardeşe peder olamaz, mürşid vaziyetini takınamaz. Uhuvvetteki makam geniştir. Gıbtakârâne müzâhameye medâr olamaz. Olsa olsa, kardeş kardeşe muavin ve zahîr olur; hizmetini tekml eder...

(*Lcm'alar (21. Lcm'a), s.208*)

Risale-i Nur hizmeti, talebelik ve neferlik hizmetidir. Şeyhlik yoktur. Herkes birbirinin kardeşidir. Haset veya gıptaya sebep olacak onbaşılık, çavuşluk, albaylık, mareşallık gibi yarışılacak dünyevî ve maddî makamlar bulunmaz. Böyle olunca enâniyete ve bencillige sebep olacak bir şey de bulunmaz. *Her nefer, yine nefer olan ve nefer kalacak bulunan kardeşinin hizmetinin daha iyi olması için ihlâsla destek verebilir.*

Bu kardeşlik ve neferlik ruhunun iyi korunması gerekir. Aksi takdirde bu sâfi hizmete, hizmetin yapısına zıt enâniyetler girdiği vakit; –herkes nefer iken hiçbir ârıza olmazken– bu sefer, herkesin ihlâslı durumu sarsılır. Yani neferken onbaşı olmaya kalkan bir nefse karşı, başkaları da hemen çavuş olmaya kalkışabilir. Bu ise, ihlâsı ortadan kaldıracaktır. Hizmette kudsiyet kaybolur, tesir de kalmaz.

(45)

Ehl-i din ve ashâb-ı ilim ve erbab-ı tarikat ise, bunların her birisinin vazifesi umuma baktığı gibi, muaccel ücretleri de taayyün ve tahassus etmediği ve her birinin makam-ı içtimâide ve teveccüh-ü nâsta ve hüsn-ü kabuldeki hissesi tahassus etmiyor. Bir makama çoklar namzed olur. Maddî ve mânevî her bir ücrete çok eller uzanabilir. O noktadan müzâhame ve rekabet tevellüd edip; vıfakı nifaka, ittifakı ihtilâfa tebdil eder.

İşte bu müthiş marazın merhemi, ilâcı ihlâstır. Yani hakperestliği nefis-perestliğe tercih etmekle ve hakkın hatırı, nefsin ve enâniyetin

hatırına galip gelmekle ³⁸ عَلَى اللَّهِ إِنَّ أَجْرِي إِلَّا سırrına mazhar olup, nâstan gelen maddî ve mânevî ücretten istiğnâ etmekle³⁹ (Hâşiye) ⁴⁰ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ sırrına mazhar olup hüsn-ü kabul ve hüsn-ü tesir ve teveccüh-ü nâsı kazanmak noktalarının Cenâb-ı Hakk'ın vazifesi ve ihsanı olduğunu ve kendi vazifesi olan tebliğde dahil olmadığını ve lâzım da olmadığını ve onunla mükellef olmadığını bilmekle ihlâsa muvaffak olur. Yoksa ihlâsı kaçıır.

(Lcm'alar (20. Lcm'a), s.187-188)

İslâmiyet ve İslâmî ilimlere hizmet edenlerin işleri hem herkese baktığı, hem de bu hususta alacakları dünyevî ücretleri tayin ve tesbit edilmemiştir. Ayrıca hiyerarşi yönünden makamları ve bu makamlara gösterilecek teveccüh-ü nâs (insanların takdiri, beğenisi) gibi durumlar da tayin ve tahsis edilmediği için, bir ücret ve makama çok eller uzanabilir. Bundan ihtilâf ve rekabet doğar... Bunun ilâcı da ihlâstır. İhlâsın sırrını kendinde yerleştirenler, bütün bunları aşarlar. Onlar, neticeyi, ücreti ve sevabı sadece Allah'tan beklerler. Onun için böyle şeyler onlara göre hiçbir problem teşkil etmez.

Üstad Hazretleri, bu hususta, Kur'ân'ın övgüsüne mazhar olan sahabe efendilerimizin yaşadıkları îsâr hasletini rehber edinmeyi tavsiye ediyor. Kendileri muhtaç oldukları hâlde ellerindeki imkânları diğer muhtaç

³⁸ “Benim mükâfatımı verecek olan yalnız Allah Teâlâ'dır.” (Yûnus Sûresi 10/72; Hûd Sûresi 11/29; Sebe Sûresi 34/47)

³⁹ (Hâşiye) Sahabelerin senâ-yı Kur'âniye'ye mazhar olan “îsâr” hasletini^{*1} kendine rehber etmek. Yani: Hediye ve sadakanın kabulünde başkasını kendine tercih etmek ve hizmet-i diniyenin mukabilinde gelen menfaat-i maddiye'yi istemeden ve kalben talep etmeden, sırf bir ihsan-ı ilâhî bilerek, nâstan minnet almayarak ve hizmet-i diniyenin mukabilinde de almamaktır. Çünkü hizmet-i diniyenin mukabilinde dünyada bir şey istenilmemeli ki, ihlâs kaçmasın. Çendan hakları var ki, ümmet onların maâşetlerini temin etsin. Hem zekâta da müstehaktırlar. Fakat bu istenilmez, belki verilir. Verildiği vakitte, hizmetimin ücretidir denilmez. Mümkün olduğu kadar kanaatkârâne başka chil ve daha müstehak olanların nefsinin kendi nefsinde tercih etmek, ² وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ sırrına mazhariyetle, bu müthiş tehlikeden kurtulup ihlâsı kazanabilir.

^{*1} İsâr hasletini Haşir Sûresi 59/9 âyeti ifade etmektedir.

^{*2} Bkz.: “Kendileri ihtiyaç duysalar bile o kardeşlerine öncelik verir, onlara verilmesini tercih ederler.” (Haşir Sûresi 59/9)

⁴⁰ “Peygamberin görevi, açıkça tebliğ etmekten başka bir şey değildir.” (Nûr Sûresi 24/54; Ankebût Sûresi 29/18)

müminlere vererek, müthiş bir fedakârlık örneği gösterenler gibi davranan fedâi ruhlu Kur'ân hizmetkârları bu hususta, şeytanın da, nefsin de hakkından gelmişlerdir. M. Fethullah Gülen Hocafendi'nin dediği gibi:

“Kendinizden vaz geçerseniz, iman ve Kur'ân hizmetinin oturaklaşmasını sağlar, kalıcı işler yaparsınız. Esas olan Allah karşısındaki duruşunuzdur. Bu ihlâslı duruş sicil paklığını gösterir. Gelecekte hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye engel olmama, problem çıkarmama da sicil temizliğiyle ilgili bir husustur... Cenâb-ı Hakk'ı gerçekten seviyorsanız, seviliyorsunuz, demektir. Duruşumuz, O'ndan razı olma, O'na şükretme olmalıdır. Beklentisiz olma, çıbanbaşı ve problem olmama, her şeye rağmen dimdik durma bir kıvamdır ve pak sicildir. Böyle olanlara Cenâb-ı Hak 'Bunlar Benimledir.' der. Onları kendi başlarına bırakmaz. Ama 'kıvamı koruma' kıvamı elde etmekten daha zordur. İlkler, ilk ihlâs numûneleri 'yaptım, ettim' demediler. Bu işe baş koyanlar bir yuva sahibi de olamadılar. Temel rükünlerin evleri barkları olmadı. Hizmete güveni sarsmadılar. Maddî sermayeleri yoktu, ama itibarları dünyayı peyleyecek kadardı. Bulut gibiydiler; başkalarını sulamaya bakarlardı. Emin oldular, istikameti korudular. Zübeyir Gündüzalp Ağabey'i, Mustafa Polat'ın cenazesinde gördüm. Sırtında yamalı ceket vardı. Yine merhum Muzaffer Arslan'ın dizi soba borusu gibiydi. Tren istasyonunda bir mont verdiler de onu giyip gitti... Bunlar bir dev idi... Sergisiz odalarda kaldılar. Güven, tefekkür ve şefkat insanı idiler. *Evet iman ve Kur'ân hizmeti yapacak olanların, büyük peygamberlerin vasıflarını taşımaları gerekiyor. Bu sıfatlar önemsiz olsaydı, Cenâb-ı Hak en sevdiği kullarını bunlarla donatır mıydı?*”

(46)

Hodgâmlık ve enâniyet varsa, kendini haklı ve muhalifini haksız tevhehüm ederek, ittifak ve muhabbet yerine ihtilâf ve rekabet ortaya girer. İhlâsı kaçırır, vazifesi zîr u zeber olur.

İşte bu müthiş sebebin verdiği vahîm neticeleri görmemenin yegâne çâresi, “**dokuz emir**”dir:

I. Müsbet hareket etmektir ki yani kendi mesleğinin muhabbetiyle hareket etmek. Başka mesleklerin adâveti ve başkalarının tenkîsi, onun fikrine ve ilmine müdâhale etmesin; onlarla meşgul olmasın...

2. Belki dâire-i İslâmiyet içinde hangi meşrepte olursa olsun, medâr-ı muhabbet ve uhuvvet ve ittifak olacak çok râbîta-yı vahdet bulunduğunu düşünüp ittifak ederek,

3. Ve haklı her meslek sahibinin, başkasının mesleğine ilişmemek cihetinde hakkı ise, “Mesleğim haklıdır.” yahut “Daha güzeldir.” diyebilir. Yoksa başkasının mesleğinin haksızlığını veya çirkinliğini îmâ eden, “Hak, yalnız benim mesleğimdir.” veyahut “Güzel, benim meşrebimdir.” diyemez olan insaf düsturunu rehber etmek,

4. Ve ehl-i hakla ittifak, tevfik-i ilâhînin bir sebebi ve diyanetteki izzetin bir medârı olduğunu düşünmekle,

5. Hem ehl-i dalâlet ve haksızlık –tesânüt sebebiyle– cemaat sûretindeki kuvvetli bir şahs-ı mânevînin dehâsıyla hücumu zamanında, o şahs-ı mânevîye karşı, en kuvvetli ferdî olan mukavemetin mağlûp düştüğünü anlayıp ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı mânevî çıkarıp o müthiş şahs-ı mânevî-i dalâlete karşı, hakkâniyeti muhafaza ettirmek;

6. Ve hakkı, bâtılın savletinden kurtarmak için,

7. Nefsini ve enâniyetini,

8. Ve yanlış düşündüğü izzetini,

9. Ve ehemmiyetsiz rekabetkârâne hissiyatını terk etmekle ihlâsı kazanır, vazifesini hakkıyla îfâ eder.

(Lem'alar (20. Lem'a), s.189)

Üstad Hazretleri, burada ihtilâf ve rekabete sevk eden hodgâmlık ve enâniyetin zararından kurtulmak için dokuz tane prensip söylüyor. İhlâs Risalesi'nde (Yirminci Lem'a) anlatılan bu maddelerden birincisi, *müsbet hareket etmek*. Yani başkalarının hata ve kusurları ile hiç uğraşmadan, sırf kendi meslek ve meşrebinin sevgisiyle hareket etmek... İhtilâfların en büyük sebebi kendi işini bırakıp başkalarının yanlışlarını dünyaya tanıtmaya gayretine girmektir. Sanki dünyayı bir felâketten koruyormuşçasına, oturup kalkıp birilerinin gıybetini yaparak zararlarından ve kötülüklerinden kurtarmaya çalışmaktır. Artık bu iş gıybetle de kalmıyor iftiralara varıyor. Böyle olunca yapılacak işin beti bereketi kalmıyor. Müthiş gıybet ve iftira mütehassısları yetişiyor...

Bir zaman Konya'da temiz fitratlı ve aslen seyyid olan bir kişi ile tanışmış-

tık. İş yerlerine gidip geliyoruz, bize çok efendi ve kibar davranıyor, her gelen misafirine davrandığı gibi bizleri de gayet güzel karşılıyor ve güzelce uğurluyordu. Ama asla hiçbir daveti kabul etmiyor, hiçbir yere gitmiyor-du. Dayanamayıp bir gün bunun sebebini sorduk. Dedi ki: “Bir zaman çok güzel bir grubumuz vardı, çok iyi hayırlar ve güzel faaliyetler yapıyorduk. Sonra iki gruba ayrılıp birbirimize düştük. Sabah-akşam birbirimizin gıybetini yapmaya, birbirimiz hakkında yeni yeni hatalar ve kusurlar bulup daha hızlı saldırmaya başladık. Fakat sonunda o hâle geldik ki, bizde ne namaz kaldı, ne niyaz... Onların bazıları hiç aklıma gelmedik günlere daldı. Sonra ben, kendimi toparlamaya çalışıp namaza sarıldım. Hiç olmazsa benim bir namazım var. Yine böyle birilerinin arasına girerim de yine yoldan çıkıp gayyalara düşerim diye korkuyor ve hiçbir tarafa gitmiyorum.” Daha sonra bir trafik kazasında vefat eden fitratı temiz bu insanı hatırladıkça, gıybetin insanları ne hâllere düşüreceğini düşünüp korkarım.

İkinci prensip, “Uhuvvet Risalesi”nde genişçe ele alındığı üzere Müslümanları birbirine bağlayan binlerce râbitaların bulunduğunu düşünerek, İslâm dairesinde olmak şartıyla hangi meslek ve meşrep olursa olsun onlarla ittifak etmek gerekir.

Üçüncü prensibi Üstad Hazretleri, eski eserlerinde de ele almıştır. Her İslâmî meslek ve meşrebin sahibi, “Mesleğim haktır.” hatta “Daha güzeldir.” diyebilir. Bu sözler başkalarını kötülemez değildir. Zaten daha güzel ve kendisine daha uygun görmeseydi, orada ne işi vardı? Yani bu kadarını söylemeye hakkı vardır. Ama başka meslek ve meşreplerin yanlışlığını ve çirkinliği imâ eden “Hak, yalnız benim mesleğimdir.” veya “Güzel, sadece benim meşrebimdir.” gibi, sözleri söylemeye hakkı yoktur. Böyle şeyler hubb-u nefis (nefis sevgisinden) ve inhisar-ı fikir (düşünce tekelinden) ileri gelmiş, bölücü, parçalayıcı ve çok tehlikeli nefsânî sözlerdir. Her şeyden evvel İslâmiyet’te birçok mezhebin olması haktır ki, bunlardan dört tanesi hâlen canlı şekilde hak mezhep olarak yaşanmaktadır. İctihad farkları her zaman olabilir. Allah için icthad eden müçtehid yanılabilir bile bir sevap alır; isabet eden iki sevap alır. İslâmiyet’i darlaştırmaya kimsenin hakkı yoktur.

Dördüncü prensipte iki husus var. Birincisi, tevfik-i ilâhînin (Cenâb-ı Hakk’ın muvaffak kılmasının) gerçekleşmesi için bazı sebepler gerekir. Bunlardan bir tanesi, ehl-i hakla ittifak etmektir. Nasıl ki, bir binanın her şeyi yapılırsa, fakat sadece tavanı yapılmazsa bina harap olur. Aynı şekilde bütün sebepler hazırlansa fakat ehl-i hak ile ittifak edilmese yine mesele-

nin tavanı eksik bırakılmış gibi olur; muvaffakiyet geri kalır. İkinci husus ise, diyanette yani dinde ve dindarca yaşamada izzet ve onurun korunmasının bir vesilesi de yine ehl-i hak ile ittifakla mümkün olur. Dünyanın İslâm'a ve İslâm Dünyası'na karşı birleşmiş sinsi güçleri yüz senelik proje ve stratejilerle hareket ediyorlar. Âlem-i İslâm ise, günlük tepkilerle, işleri geçiştirmeye çalışıyor. Onun için ayaklar altında sürünen Müslümanların izzet ve onurlarından bahsetmek öyle kolay değildir. Niye? Çünkü hem hiçbir plâni ve uzun vadeli stratejisi yok, hem de paramparça... Maddî-mânevî gücünü ancak birlikte toplayabilir. Yoksa yüz üstü sürünmeye devam etmek zorunda kalabilir...

Beşinci prensipte Üstad Hazretleri, fertler fertlere karşı koyabilirler, cemaatlere karşı da cemaatler karşı koyabilirler diyerek fizikte geçerli olan kanunlara benzer sosyolojik bir meseleyi bizlere ihtar eder. Meselâ Kur'ân-ı Kerîm 20 tane sabırlı müminin 200 düşmana galip geleceğini ifade ediyor.⁴¹ Sonra meseleyi hafifletiyor, bin tane müminin, Allah'ın izniyle iki bine galip geleceğini bildiriyor.⁴² Ama dikkat edelim müminleri yine 20 veya bin kişiyle yani cemaatle ifade ediyor, fert olarak değil...

Onun için günümüzde dikkat edecek olursak görürüz ki, İslâm'ın karşısında bulunanlar tam bir dayanışma içinde, cemaat sûretinde kuvvetli bir şahs-ı mânevînin (hükûmî şahsiyet ve tüzel kişiliğin) geliştirilmiş, tahrip gücü artırılmış, parçalayıcı akıl ve dehâsı ile hücum ediyorlar. Bunların karşısında, ferdî mukavemetler, bölük pörçük karşı koymalar, hesapsız kitapsız, stratejisiz, taktiksiz mukabeleler hiçbir şey ifade etmez. Böyle derme çatma şeylerle bir yere varılamaz. Mecburen ehl-i dalâlet ve hak-sızlar topluluğu, birbirlerine dayanışarak cemaat suretindeki kuvvetli bir şahs-ı mânevînin dehâsı ile hücum ettikleri şu zamanda, onlara karşı en kuvvetli ferdî mukavemetin mağlûp düştüğünü anlayıp ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı mânevî çıkarıp dalâletin o müthiş şahs-ı mânevîsine karşı hakkaniyeti muhafaza etmek gerekiyor.

⁴¹ “Ey Peygamber! Müminleri savaşa teşvik et. Eğer sizden tam sabırlı yirmi kişi olursa, iki yüz kişiye galip gelir ve eğer siz müminlerden yüz kişi olursa, kâfirlerden bin kişiyi mağlûp eder; çünkü o kâfirler gerçeği ve âkıbeti anlamayan bir gürühtür.” (Enfâl Sûresi 8/65)

⁴² “Ama şimdi Allah yükünüzü hafifletti, çünkü sizde savaşma konusunda bir zayıflık olduğunu müşahede etti. O hâlde sizden sabırlı yüz kişi, Allah'ın izniyle onlardan iki yüz kâfire üstün gelir ve eğer sizden bin kişi olursa, onlardan iki bin kişiye galip gelir. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.” (Enfâl Sûresi 8/66)

Son prensiplerde ise Üstad Hazretleri, hakkı bâtılın saldırısından kurtarmak için üç şeyin terk edilip ihlâsın kazanılmasını istiyor. Bu üç şey ise:

- 1- Nefis ve enâniyet,
- 2- Yanlış düşünülen izzet ve onur,
- 3- Ehemmiyetsiz rekâbetkârâne hissiyât...

Evet bu üç şeyi terk edip ihlâsı kazanarak, bâtılın saldırı ve işgalinden kurtulup vazifelerimizi hakkıyla îfâ edebiliriz.

(47)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Sizin tesânüdünüze benim ziyade ehemmiyet verdiğimin sebebi; yalnız bize ve Risale-i Nur'a menfaati için değil, belki tahkikî imanın dairesinde olmayan ve nokta-yı istinada ve sarsılmayan bir cemaatin kat'î buldukları bir hakikate dayanmaya pek çok muhtaç bulunan avâm-ı ehl-i iman için dalâlet cereyanlarına karşı yılmaz, çekilmez, bozulmaz, aldatmaz bir merci, bir mürşid, bir hüccet olmak cihetiyle sizin kuvvetli tesânüdünüzü gören kanaat eder ki; *bir hakikat var, hiçbir şeye feda edilmez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlûp olmaz diye kuvve-i mâneviyesi ve imanı kuvvet bulur, ehl-i dünyaya ve sefahete iltihaktan kurtulur.*

(Şuâlar (13. Şuâ), s.311)

Üstad Hazretleri, iman ve Kur'ân hizmetinde talebelerine en mühim işle-
rinin,

- *imanlarını tahkikî yapıp kurtarmak*
- *ve başkalarının imanlarını kurtarmak için gayret göstermek olduğunu söylüyor.*

Burada her zaman üzerinde durduğu, ihlâs, ittifak, uhuvvet ve tesânüt meselelerinden tesânüde pek çok önem vermesinin, hizmete lüzumlu olmanın yanında bir sebebinin de derin ilmî araştırma ve tefekkürle imanını tahkikî yapma imkânlarına sahip olamayan *avâm müminlerin imanlarını takviye ve destek vermek olduğunu beyan ediyor.* Çünkü, avâm halk, karşılarında mevzilenmiş ve imanlarını taarruz altında tutan dalâlet cereyanlarına karşı, hiçbir şeye feda edilmez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlûp edilmez sağlam bir hakikate bağlanmış, sarsılmaz ve müthiş bir

dayanışma içinde bulunan bir cemaati varlığından haberdar olmaya ve görmeye ihtiyacı vardır. Avâm halk, böyle bir cemaat var, ben ifade edip anlatamazsam da onlar İslâmiyet’i dünyaya meydan okuyarak anlatabilirler, der imanı kuvvetlenir. Böylece kötülere katılmaktan kurtulur.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde okuyan bir arkadaşımız, 12 Mart 1971 öncesi inkârcıların iyice azıttıkları bir dönemde bir derste –materyalist anlayışın enjekte edildiği ve öğrencilerden büyük çoğunluğun da baskı altında kaldığını kabul etmiş gibi görüldüğü bir ortamda– İslâm ve iman hakikatleri yerden yere vurulurken kalkıp da bir şey söylemeye cesaret edemiyor. Bir-iki gün önce de okulun mescidi basılmış namaz kılanların ağzı burnu kırılmış ve dağıtılmış, Kur’ânlar top gibi tekmelenmiş oradan oraya savrulmuştu –gerçi bir sene geçmeden bu cinayet ve ihaneti yapanlar, cezalarını teker teker bulmuşlardır–. Arkadaşımız, hırsından iki yana kıvranıp dururken, aynı sırada oturan bir öğrenciden tipinden hiç beklenmeyen bir tavırla karşılaşıyor. O öğrenci bizimkinin kulağına eğilip “Üzülme arkadaşım, bunlara cevap verecek bilgimiz ve ortaya çıkacak gücümüz yok ama beni geçen gün bizim gibi gençlerin kaldığı bir eve götürdüler orada okudukları Kur’ân tefsiriyle her şeyin cevabını veriyorlar. Bunların materyalist görüşlerinin bütün çürüklüğünü de gösterip isbat ediyorlar!.” diyor. O zaman bizimki de rahatlıyor...

(48)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim Hüsrev ve Mehmed Feyzi, Sabri!

Ben sizlere bütün kanaatimle itimat edip istirahat-ı kalble kabre girmek.. ve Nurlar’ın selâmetini size bırakmak bekliyordum ve hiçbir şey sizi birbirinden ayırmayacak biliyordum. Şimdi, dehşetli bir plânla Nur’un erkânlarını birbirinden soğutmak için resmen bir iş’ar var. Madem sizler lüzum olsa birbirinize hayatınızı, kuvvet-i sadâkatiniz ve Nurlar’a şiddetli alâkanızın muktezası olarak feda edersiniz. Elbette gayet cüz’î ve geçici ve ehemmiyetsiz hissîyâtınızı feda etmeye mükellefsiniz. Yoksa kat’iyen bizlere bu sırada büyük zararlar olacağı gibi, Nur dairesinden ayrılmak ihtimali var diye titriyorum. Üç günden beri hiç görmediğim bir sıkıntı beni tekrar sarsıyordu. Şimdi kat’iyen bildim ki; göze bir saç düşmek gibi az bir nazlanmak, sizin gibilerin mâbeyninde hayat-ı nuriyemize bir bomba olur.

Hatta size bunu da haber vereyim; geçen fırtına ile bizi alâkadar göstermeye çok çalışılmış. Şimdi, mâbeynimize az bir yabanilik atmaya çabalıyorlar. Ben sizin hatırınız için her birinizden on derece ziyade zahmet çektiğim hâlde, sizden hiçbirinizin kusuruna bakmamaya karar verdim. Sizden dahi, haklı ve haksız olsa benlik yapmamak, üstadımız olan şâkirtlerin şahs-ı mânevîsi nâmına istiyorum. Eğer o acıp yerde beraber bulunmaktan gizli parmaklar karışıyorlar, biriniz Tahiri'nin koğuşuna gidiniz.

Said Nursî

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.494*)

Anlaşılan insanlık hâli muhterem ağabeylerimiz arasında ufak-tefek bir ârıza çıkmış ama Üstad Hazretleri hemen ânında üzerine gidip tamir ve tedavi etmiş. Çünkü hizmette en küçük bir arızanın bile hemen âcilen giderilmesi lâzımdır. Çünkü mesele çok hassastır. Baş, kilolarca taşı kaldırabilir ama hassas olan gözbebeğine bir kıl kaçsa kaldırmaz. Yukarıdaki mektubun ardından Üstad Hazretleri şöyle der:

“Aziz, sıddık kardeşlerim! Rica ederim, üçünüzün hakkında birbirinden ziyade gücenmeye ehemmiyet verdiğimden gücenmeyiniz. Çünkü Hüsvrev’le Feyzî’de –benim gibi– insanlardan tevahhuş ve sıkılmak var. Hem birbirinden bir derece meşrepçe ayırdılar. Ve Sabri ise, akraba ve tarz-ı mâişet cihetinde hayat-ı içtimâiye ile birkaç vecihle alâkadar ve ihtiyata mecburdur. İşte üçünüz bu ihtilâf-ı meslek ve meşrep haysiyetiyle o dağdağalı koğuştaki ve sıkıntılı kalabalık içinde her hâlde tam tahammül ve sabır edemediğinizden ben telâş edip vesvese ediyorum. Çünkü pek az bir muhalefetin bu sırada pek zararı var.”⁴³

Üstad Hazretleri bu hususta İkinci Dünya Savaşı sırasında bir gün, Zübeyir Ağabeyimize: “*Duysam ki Rus tankları yaklaşmışlar geliyorlar. Hiç istifimi bozmadan ‘Zübeyir bana bir kahve yap.’ derim ama duysam ki, hizmette iki talebem arasında ihtilâf çıkmış işte bundan üzülmür, telâşa kapılırım.*” meâlinde sözler söylemişti. Ruslar düşmanca tanklarıyla gelirken, biz millet olarak karşı koyarsanız, millî bütünlüğümüzü daha iyi sağlarız. Çünkü taarruz dışıdır ve içimizi güçlendirir. Ama içten olanlar bizi dağıtır, perişan eder. Onun için Hocafendi’nin tabiriyle, “Vücutun, mikroplara karşı hemen immün sistemini devreye sokup harekete geçirmesi lâzım. Zaten vücut tep-

⁴³ Şuâlar (14. Şuâ), s.494

ki vermiyorsa ölmüş demektir veya ölme yolundadır. Arızalara bir dakika bile fırsat vermemeli. Duyarlılığı kaybetmemelidir.”

Fıtratların farklılığının dışında eğer dıştan bir enjekte varsa, bu daha tehlikeli bir parçalanmaya zemin hazırlayabilir. Daha fazla dikkat gerekir.

Müslümanları dağıtmak için eskiden beri sömürgeci devletlerin yapageldiği sinsi tuzaklar vardır. İnsanlardaki muzır madenler hükmündeki damarları bunlar harekete geçirir birbirlerini düşürürler, sonra hepsini de köle hâline getirirler. O sömürgecilerin içimizdeki piyonları da aynı taktikleri efendilerinden öğrendikleri üzere şuurlu Müslümanlara karşı uygulamaktan geri durmamışlardır.

Bu hususta Üstad Hazretleri, talebelerinin mantık ve vicdanlarına seslenerek: *“Sizler lüzum olduğunda hayatınızı bile birbiriniz feda edecek bir durumdasınız. Yani böyle olmanızı sadakatinizin kuvveti ve Nurlar’a şiddetli alâkanız gerektiriyor; şüphe yok bunu siz hiç çekinmeden yaparsınız. Şimdi sizden hayatınızı feda etmenizi değil sadece, gayet cüz’î, geçici ve önemsiz hissiyâtınızı, feda etmenizi istiyorum. Bunu yapmakta hiç tereddüt etmemeniz gerekir. Yoksa, bu cüz’î fedakârlığı yapmadığınız takdirde büyük zararlar meydana gelecek, buna siz sebep olduğunuz için de Nur dairesinden kopup ayrılmak ihtimalinizden dolayı titriyorum.”* diyor. Bu ihtar karşısında kim dayanabilir?

Ama Üstad Hazretleri, işin peşini bu sözlerle bırakmıyor ve üç gündür hissettiği bir sıkıntıdan bahsediyor. Bütün büyüklerimizde olduğu gibi onda da bu hassasiyet çok fazlaydı. Âlem-i İslâm’a indirilen darbeleri önceden kalbine ve beynine indirilmiş gibi hissediyordu. *Âlem-i İslâm’la son derece alâkadar olan iman ve Kur’ân hizmeti içindeki ufakık şeyleri bile gözün, gözbebeğine düşmüş bir saçın tesiri ölçüsünde, hizmete bomba düşmüş gibi sezebiliyordu.*

Biz, bir büyüğümüzün hizmete toslayacak tehlikeler karşısında evde oturup dururken ölmeye yatarcasına yatağa düştüğünü, hatta yolda arabayla giderken nefes alamaz hâle geldiğinden dışarı çıkarıp uzattığımızı hatırlıyorum. Daha sonra da yaklaşan tehlikeyi hissettiği için o hâle düştüğünü işin aslını öğrenince anlıyoruz. Buna benzer birçok olaylar vardır.

Onun için Üstad Hazretleri de talebelerinin arasında ihtilâf patlak vermeden üç gün önce bunu vücudundaki şiddetli sıkıntı ile hissediyor. Tabii bu durumun mahkeme devam ederken hapisane içinde meydana gelmesi daha da büyük telâş ve sıkıntılara sebebiyet veriyor. Araya fitne sokmak isteyen hainler zaten tetikte bekliyordu. Onun için çare olarak onların ayrı

ayrı koşullara hem de birisinin sadakat, ihlâs ve temkin kahramanı koca Tahiri'nin yanına gitmesini istiyor. Kendisinin çektiği zahmetlerden de bahsedip “Bizim üstadımız şâkirtlerin şahs-ı mânevîsidir. Ben de o şahs-ı mânevî adına böyle istiyorum.” diyor. İşte vicdanlar böyle ikaz edilir ve problemler böyle çözülür.

(49)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiye'deki şiddetli imtihanda sarılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandı-
ğı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehâcûme karşı kuvve-i mâneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi, melâike ve ruhânîler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var.

Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da her biriniz, her birisine birer tesellici.. ve ahlâkta ve sabırda birer numûne-i imtisal.. ve tesânüt ve taltifte birer şefkatli kardeş.. ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîp [cevap veren, icabet eden].. ve güzel seciyelerin in'ikâsında birer ayna olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum...

(Şuâlar (14. Şuâ), s.494)

Üstad Hazretleri'nin bu tesellileri talebelerine o sıkıcı ve sıkıntılı hapishaneyi ferah bir saraya çeviriyordu. Zaten teselli verici sözlerinin öyle güzel bir tesiri olmakla beraber bir de bunu Üstad gibi mübarek bir zâtın söylemesinin ayrı bir önemi var.

Meselâ, Hultûsî Ağabey, Egirdir'den şarka tayini çıkıp da üzüldüğünde Üstad, ona “Üzülmeyeceksin, orada hizmetin senin gibi birisine ihtiyacı var.” diyor. Hultûsî Ağabey diyor ki: “O anda bende hiçbir üzüntü kalmadı.”

Meselâ hizmetten bir aileden bir hanımefendi vefat etmişti. Onun küçük kızı çok üzümlü ağlıyordu. Üstad Hazretleri o çocuğa anlayacağı seviyede âhireti anlatıp “Artık üzülmeyeceksin.” diyor. O anda hüznü ve elemi bitiyor. Bu bir velâyet tecellisi olsa gerektir.

Bu mektup sadece bir teselliden de ibaret değildir. Çünkü satır aralarında pek çok güzel mesele de ifade edilmiştir. Meselâ Üstad'ın o şanlı kahra-

man talebelerine, şimdi milyonlarca insan, kalblerinin en güzel köşelerinde yer vererek, onları alkışlamaktadır. Sıkıntılar büyük ama gelirleri, getirileri daha büyük. Çünkü:

1- Herkes birbiri için tesellici ve teselli kaynağı olmakla, herkesin bu kadar çok tesellicisi var. Hapishane gibi bir yerde böyle bir şey kime nasip olmuştur?

2- Ahlâk ve sabırda yüce kâmetlerle ve büyük kahramanlarla aynı yerde bulunmakla mühim rehberlerin, önderlerin atmosferinde büyük istifadeler sağlanıyor. Bu ne büyük bir nimettir!..

3- Tesânüt ve taltifte birer şefkatli kardeş bulmuşsunuz. Bu ne bahtiyarlık!..

4- Ders müzakeresinde zeki muhataplar ve sorulara cevap verecek seçkin kimseler var. Hazreti Yusuf'un (aleyhisselâm) Üniversitesi mânâsına "Medrese-i Yusufiye" denilecek böyle yüce akademide ders almak ne büyük şereftir!..

5- Güzel seciyelerin birbirine aksetmesinde bu kadar çok, farklı ve güzel aynaların bulunması da bulunmaz bir fırsat olsa gerektir. "Niye fırsatı ganimet bilmiyorsunuz da meselenin sadece sıkıcı yönüne bakıyorsunuz?" demek istiyor.

Ayrıca burada "Medrese-i Yusufiye" tabiri üzerinde de durmak gerekir... İlk defa Hazreti Yusuf (aleyhisselâm) hapishaneyi okula çevirmiş ve mahpuslara iman ve tevhid dersi vermiştir.

Üstad'ın bir özelliği de bulunduğu her yeri mektebe çevirmesidir. Nasıl hapishaneyi, Medrese-i Yusufiye'ye çevirmişse, trende giderken ders vermeyi terk etmemiş orası için de "medrese-i seyyare" tabirini kullanmıştır.⁴⁴ Eğer uçağa binseydi belki ona da "medrese-i tayyare" diyecekti...

(50)

Kardeşlerim!

Gerçi yeriniz çok dardır, fakat kalbinizin genişliği o sıkıntıya aldırılmaz, hem yerlerimize nisbeten daha serbesttir. *Biliniz; en esaslı kuvvetimiz ve nokta-yı istinadımız, tesânüttür. Sakın sakın bu musibetlerin verdiği asabîlik cihetiyle birbirinizin kusuruna bakmayınız. Kısmet*

⁴⁴ Tarihçe-i Hayat (İlk Hayatı), s.97.

ve kadere itiraz hükmünde olan şekvâlar ve “Böyle olmasaydı şöyle olmazdı.”⁴⁵ diye birbirinizden gücenmeyiniz. Ben anladım ki; bunların hücumundan kurtulmak çaremiz yoktu, ne yapsaydık onlar hücumu yapacak idiler. Biz sabır ve şükür ve kazaya rıza ve kadere teslim ile mukabele ederek⁴⁶ tâ inâyet-i ilâhiye imdadımıza gelinceye kadar, az zamanda ve az amelde pek çok sevap ve hayrat kazanmaya çalışmalıyız.

Oradaki kardeşlerimizin selâmetlerine dualar ediyoruz.

(Şuâlar (13. Şuâ), s.300)

Yine hapisane içinde bu mektuplarla hem teselli mesajları hem de tedbir ve temkin dersleri veriliyor. Hapishanede sınırlar devamlı gergin olduğu için, atf-ı cürümlerle suçlu aramaya girişmek ve dayanışmayı bozacak tenkitler yapmak son derece zararlı olur. Muârzılar, hapse attırmak için her türlü plâni yaptıklarından zaten kurtuluş ümidi olmayan bir meselede kaderi ve birbirini suçlamak çok yanlış olur. Uhud Savaşının başında ki galibiyetten sonra emre itaatteki inceliği fark edemeyenler yüzünden geçici bir mağlûbiyet yaşanmıştı. Kur’ân-ı Kerîm, Efendimiz’e: “Onların kusurlarını affet, onlar için mağfiret dile”⁴⁷ Yani bir nevi hiçbir şey olmamış gibi davran, işi kaldığı yerden başlat, buyuruyor. Olanda bir nevi hayır vardır. Kader hükmünü icra etmiştir. Sabır içinde şükretmek kazaya rıza göstererek ve kadere teslim olarak mukabele etmek, ilâhî yardım ve imdadın gelmesini beklemek gerekir. Böylece az amel ile çok fazla sevap ve hayırlar kazanmış oluruz.

Bu mektupta en mühim nokta dayanışma konusunda: “*Biliniz: En esash kuvveticimiz ve dayanma noktamız, tesânüttür. Sakın, sakın!*” şeklindeki ikazdır. Nasıl ki en güzel, en harika görüntülere sahip binaların temeldeki tesânüt direklerinin işi bitince bütün bina bünyesi de çöküp harap oluyor öyle de tesânüdü bozulmuş cemaatlerin sonu da hem de en hızlı şekilde öyle olur. Çünkü canlı bünyelere giren ayrılık ve fesat kurtçukları kısa zamanda bünyeyi yiyip bitirir.

Onun için cemaatlerin başındaki gerçek müşidler, bir yerde bir hizmetin başına bir belâ ve musibet geldiği zaman (kötülüğe hangi düşman

⁴⁵ Hâdiselere bu şekilde yaklaşmanın yanlış olduğuna dair bkz.: Müslim, *Kader* 46; İbn Mâce, *Mukaddime* 10.

⁴⁶ Bkz.: İbn Mâce, *Fiten* 23.

⁴⁷ Âl-i İmrân Sûresi 2/159

sebeup olursa olsun) onların ilk sorduğu soru “Oradakilerin arasında bir sıkıntı, bir geçimsizlik, bir tesânütsüzlük var mıydı?” olur. Çünkü bu olumsuz hâller, felâketi davet ederler. Çoğu zaman gerçekten de böyle bir tenâfürün aralarında yaşanmakta olduğu ortaya çıkar.

(51)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şâkirtlerindeki dehşetli sıkıntılara ve me’yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek.. ve kuvve-i mânevîyesini takviye etmek.. ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzüün ve sıkıntılarına merhem sürmek.. ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır.

Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım.. ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz; belki de görüyorsunuz.

Hatta kasemle temin ederim ki; sekiz gündür Nur’un iki rüknü zâhirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzüün vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle “Eyyah, eyvah! El’aman, el’aman! Yâ Erhame’r-râhimîn medet! Bizi muhafaza eyle, bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur.” diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Meselemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Sizin de bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseler pek cüz’î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve mânevî üç müşâhedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

(Şuâlar (14. Şuâ), s.487-488)

Bu mektup da öncelikler gibi hapishanede gerginliklere karşı ikaz ve yol göstermek için yazılmıştır. Girişte, yaşanan dönemin baskıcı ve müsamahasız atmosferi hatırlatılmakta, bunun üzerine bir de hapse düşülmüş olmanın dehşetli sıkıntısına ve ümitsizliğin verdiği olumsuzluğa da dikkat çekilerek en tesirli çare şöyle gösterilmektedir:

Herkes birbirine teselli ve ferah vermelidir; birbirinin kuvve-i mâneviyesini takviye etmelidir; fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam, hüznün ve sıkıntılarını merhem sürmeli ve tam şefkatle kardeşlerinin kederli kalbini okşamahtır.

Hapishanede yazılan bu lâhika mektuplarının o şartlarda ne kadar önemli olduğu; sarsıntı ve çözümleri önlemede ne kadar çok tesir icra ettiği de anlaşılır. Çünkü *koskocaman orduların içinde ufacık bir panik hâli salgın hâlinde bir anda her tarafa yayılabilir, firar edenlerin önünde de kimse duramaz.* Uhud'da Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) vefat ettiğine dair çıkarılan şâyia, kuvve-i mâneviyeyi kökten sarsıp bir panik havası meydana getirecekken mert bir sesin "Allah Resûlü'nün öldüğü yerde siz niye yaşıyorsunuz!"⁴⁸ diyerek var gücüyle bağırıp hücum kalkması canlara can katmış, onların kuvve-i mânevilerini güçlendirip pekiştirmiştir.

Gözü pek Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt'ın, düşman tarafından muhasara edilip teslimine zorlanan kale komutanının yanına kadar düşmana hiç sezdirmeden tek başına kuşatmayı aşip sokularak "Dayanın biz geldik." demesi gibi, bir tek kahramanın bir teselli sözü, bir cesurca haykırışı, çökmeye yüz tutmuş koskoca bünyeyi çoğu zaman sekerattan kaldırır gibi dipdiri ayağa kaldırmıştır.

Eğer Viyana bozgununda da son nefere kadar ölüm göze alınıp dimdik durulsaydı, esbap açısından bugün Balkanlar ve Ortadoğu bu hâllere düşmeyebilirdi. Çünkü panik ve bozgunun sonu yoktur. Birinci Dünya Savaşı'nda kapımıza dayanmışlar, Yunan işgaliyle de yatak odalarımıza girmişlerdir. İşte o zaman haysiyet ve namus meselesi bizleri gayrete getirip ölümüne canhıraş bir direnişle düşmanı savuşturabilmişizdir. Eğer o gayreti Viyana'da gösterseydik, bugün Avrupa Birliği'ne girmek için uğraşmayacaktık.

Hapishanede Üstad Hazretleri'nin iki talebesi arasında "zâhirî birbirine

⁴⁸ Buhârî, *Cihad* 12; İbn Hişam, *Sîre* 3/88; İbn Kesîr, *el-Bidaye* 4/35-36.

nazlanmak şeklinde, hem birbirine teselli vermek yerine hüzüün vermek gibi önemsiz hâdise” ilk bakışta öyle çok büyüülecek bir mesele gibi görünmeyebilir. Bu bizim sathî bakışımızdır. Hâlbuki, meselenin daha da ötesini görenler buna hiç de öyle bakmazlar. Çünkü bu gibi küçük zannedilen şeyler hizmetin temelini konulan en güçlü patlayıcılardan daha zararlı ve tahripçi bombalar oldukları için Hazreti Üstad’ın kalbine öyle bir azap verir ki:

“Eyvah, cyvah! El-aman! El-aman! Yâ Erhame’r-râhimîn medet! Bizi muhafaza cyle. Bizi insî ve cinnî şeytanların şerrinden kurtar. Kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadakat, muhabbet, uhuvvet ve şefkatle doldur.” diye feryat ettiriyor.

Evet Üstadımız’ın vefatından sonra, onun ileriye gören bu tavrının ne kadar da isabetli olduğunu yaşanan olaylarla çok daha iyi anladık... Şimdi de aynı basiretin, pürtelâş bazı tavırlarını ve fevkalâde hassasiyetini anlamakta güçlük çekebiliyoruz. Ama işte Hazreti Üstad’ın mektupları! İşte gerçekler!..

Evet aramızdaki hakikî ve uhrevî kardeşlik, gücencmeyi ve tarafgirliği kaldırmaz... Vakit fevt etmeden ârızanın giderilmesi gerekir. Yoksa Üstadımız’ın hem ruhunu, hem kalbini hem de aklını feryat ettirip ağlatan felâketin ne olduğunu sonradan fark ederiz ama Allah korusun iş işten geçmiş olur.

Mektubun sonunda belirtildiği üzere meselenin önem ve dehşetini, maddî üç patlama ve mânevî üç müşâhede de tam tamına önceden haber vermiş. Büyük zâtların tevil-i ehâdis diye tabir edilen olayların dillerini çok iyi okumaları ve mânevî müşâhedeleri isabetle yorumlamaları da gelmekte olan belâları çok berrak gördüklerini göstermektedir. Onun için bizler yağmur altında bile ıslandığımızı fark etmezken onlar havadan hemen nem kapabilirler. Bu bakımdan bazı tavırlarını anlamakta zorluk çekebiliriz. Ama bu kadar tecrübeden sonra hâlâ kendimize çeki düzen vermezsek, mesuliyetimiz de o nisbette ağır olur.

(52)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Eski zamanda bir şeyhin müridleri pek çok olmasından, o memleketin hükûmeti siyasetçe telâş edip onun cemaatini dağıtmak istemiş. O zât, hükûmete demiş: “Benim yalnız bir buçuk müridim var, başka yok. İsterseniz tecrübe edeceğiz.” O zât bir yerde çadır kurdu, kendi binler

müridlerini oraya toplattı. O da emretti: “Ben bir imtihan yapacağım. Her kim benim müridim ise ve emri kabul etse, cennete gidecek.” Çadıra birer birer çağırdı. Gizli bir koyun kesti; güya has bir müridini kesti, cennete gönderdi. O kanı gören binler müridler daha hiçbiri şeyhi dinlemedi, inkâra başladılar. Yalnız bir adam dedi: “Başım feda olsun.” Yanına gitti. Sonra bir kadın dahi gitti, başkalar dağıldılar. O zât hükûmet adamlarına dedi: “İşte benim bir buçuk müridim bulunduğunu gördünüz.”

Cenâb-ı Hakk’a yüz binler şükürler olsun ki; Risale-i Nur, Eskişehir imtihan ve mahkemesinde, şâkirtlerinden yalnız bir buçuk kaybetti. O eski şeyhin aksine olarak Isparta ve civar kahramanlarının himmetiyle o zâyi olan bir buçuk adam yerine on bin ilâve oldu. İnşallah, bu imtihanda dahi hem şark, hem garbın kahramanlarının himmetleriyle, çokları kaybedilmeyecek ve bir giden yerine on girecek.

(Şuâlar (13. Şuâ), s. 309-310)

Bu hizmet-i imaniye ve Kur’âniye’ye karşı, tâ baştan beri merkezi dışarıda olan sırrî (gizli) bir cemiyet, evham vererek devletin memurlarını saldırtmışlardır. Aslında, birliği bütünlüğü, itaati ve nizamı müdafaa eden bu hizmet-i imaniye ve Kur’âniye’nin bizzat devlet tarafından, faydalı olduğu için himaye görüp desteklenmesi gerekirken, maalesef kösteklenmiş ve baskı altında tutulmak istenmiştir. Fakat üzerine vardıkça, büyüyüp gelişmiş ve boy atmıştır.

İdam isteği ile iddiameler hazırlanmış, fakat sayısı artarak, katlanmaya devam etmiştir. Ayrılanlar olmuşsa da bir giden yerine on tane gelmiştir.

(53)

Bir zaman, müslim olmayan bir zât, tarikattan hilâfet almak için bir çare bulmuş ve irşada başlamış. Terbiyesindeki müridleri terakkîye başlarken, birisi keşfen mürşidlerini gayet sukutta görmüş. O zât ise ferâsetiyle bildi, o müridine dedi: “İşte beni anladın.” O da dedi: “Madem senin irşadın ile bu makamı buldum, seni bundan sonra daha ziyade başımda tutacağım.” diye Cenâb-ı Hakk’a yalvarmış, o bîçare şeyhini kurtarmış; birdenbire terakki edip bütün müridlerinden geçmiş, yine onlara mürşid-i hakikî kalmış. Demek bazen bir mürid, şeyhinin şeyhi oluyor.

Ve asıl hüner, kardeşini fena gördüğü vakit onu terk etmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmak,⁴⁹ ehl-i sadâkatin şe'nidir.

Münafıklar, böyle vaziyetlerde kardeşlerin tesânüdünü ve birbirine karşı hüsn-ü zanlarını bozmak için derler: “İşte o kadar ehemmiyet verdiğin zâtlar; âdi, âciz insanlardır.” Her ne ise, musibette gerçi çok zararımız var, fakat umum Âlem-i İslâm'ı alâkadar edecek bir keyfiyet, bir vaziyet olmasından pek çok ucuz olarak pek büyük kıymeti var. Buna benzer vukua gelen hâdiseler, ya siyaset-i diniye veya başka sebepler ile umum Âlem-i İslâm nâmına olamadılar.

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.310*)

Gayr-i müslim kişinin kıssasında olduğu gibi, bu güzel ve hayırlı iman ve Kur'ân hizmetine giren kardeşleri korumak, onları daire içinde tutmak için gayret göstermek de vazifemizdir. Bu hususta büyüğümüzün yaptığı gibi “Eğer bir gün kendi başıma çok sevdiğim Medine-i Münevvere'ye yerleşmek için gidersem bile, beni sürükleye sürükleye getirmezseniz, mahşerde iki elim yakarımda olur.” diyerek, arkadaşlarımızdan söz almamız ve bir kenara çekilmeye kalkışanları da işin içine çekmemiz gerekir.

Asıl hünerin, kardeşini fena gördüğünde terk etmemek olduğunu belirten Üstad Hazretleri onlara karşı kardeşlik bağlarını daha da kuvvetlendirip ıslahına çalışmak gerektiğini belirtiyor. Çünkü böyle yapılmazsa iki zarar var. Birincisi, nefesine ve şeytana mağlûp o biçareyi kendi hâline bırakmak büyük kayıptır. İkincisi de münafıklar, bu durumlarını başkalarına bilhassa hizmete iştirak etmek isteyenlere göstererek “Bak işte vardıkları feci durum. Sen ne diye bunların arasına girmek istiyorsun?” diyerek vazgeçirmeye vesile yaparlar.

Mektubun sonunda Üstad Hazretleri bir musibet olsa bile hapse düşmeyi de “Musibette gerçi çok zararımız var, fakat umum Âlem-i İslâm'ı alâkadar edecek bir keyfiyet, bir vaziyet olmasından pek çok ucuz olarak pek büyük kıymeti var.” diye değerlendiriyor.

O tarihlerde Risale-i Nur talebelerinin hapisshanelere doldurulmalarının İslâm Dünyası'ndaki önemi şuydu:

⁴⁹ Bkz.: Buhârî, *Mezâlim* 4, *İkrâh* 7; Müslim, *Birr* 32; Tirmizî, *Fiten* 68; Dârimî, *Rikak* 40.

Başta İngilizler olarak bütün sömürgeci güçler hem Türkiye'yi gözden düşürmek hem de Müslümanları birbirinden koparıp kuvve-i mânevîyeyi kırmak için, bütün İslâm Dünyası'na "Türkler artık İslâmiyet'ten çıktılar!" diye yaydılar. 1950'li yıllarda Türkiye'den hacılar gelince pek çok Müslüman göz yaşlarını tutamayıp "Demek Türkler, İslâmiyet'ten ayrılmamışlar!.." demişti. İşte 1935 ve 1942'lerde Hazreti Üstad "Bu mahkemeler dünya basınında yankılanacak ve İslâmiyet uğruna hapse girenler varmış, diye duyanlar da Türkiye'nin Müslümanlıktan kopmadığını anlayacaklar." meâlinde sözlerle meseleye bu açıdan ayrı bir önem vermiştir.

(54)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ⁵⁰

Aziz Kardeşlerim!

Bu defa yazılarınızda İhlâs Risalelerini gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki: Mesleğimiz, sırr-ı ihlâsa dayanıp, hakâik-i imaniye olduğu için, hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimâîyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete, tarafgirliğe ve mübârezeye sevkeden hâlâtтан tecerrüt etmeye mesleğimiz itibarıyla mecburuz. Binler teessüf ki şimdi müthiş yılanların hücumuna mâruz bîçare ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin ısırması gibi cüz'î kusurâtı bahane ederek, birbirini tenkitle, yılanların ve zındık münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar.

(Kastamonu Lâhikası, s.212)

Mesleğin esası, ihlâs sırrına dayanarak iman hakikatlerini anlatmak olduğu için böyle güzel bir hizmete zarar verecek şeylerden uzak durmak gerekiyor. Onun için mecbur olmadan:

1. Dünya hayatına ve içtimâî hayata karışmamak,
2. Rekabete, tarafgirliğe, çatışmaya sevk eden hâllerden de kaçınmak gerekiyor.

Meslek itibarıyla böyle davranmaya da mecburiyet var. Maalesef bunlara dikkat edilmediği için müthiş yılanlar saldırdıkten sinek ısırması kadar

⁵⁰ "Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla."

küçük ve önemsiz meseleler büyütülerek, cüz'î kusurlar bahane edilip hocalar ve dindarlar birbirlerini tenkit yoluna giriyorlar. Böylece onlar, dinsizlerin yıkıcı faaliyetlerine imkân vermiş oluyorlar. Bu da insanın kendisini öldürmek isteyen düşmanının eline silâh vermesine benziyor.

Üstad Hazretleri, ihtilâf ve çatışmaları önlemek için bazı risalelerin neşrine bile izin vermemiş, ihtilâflı meselelere girmemiştir. Hatta Barla hayatının ilk yıllarında, Hüsrev Altınbaşak Ağabey o zaman emekli yüzbaşı ve Isparta'nın eşrafından birisi olarak ziyaretine gelip, altı kalın olan mestlemin giyilmesi ve üzerlerine meshedilmesinin caiz olup olmadığını, Cuma namazı kılmak için bir yerin şehir hükmünde olması gibi şartlarla ilgili soru sorduğunda ona "Kardeşim, şimdi iman ve Kur'ân hakikatlerinin kalblere telkini çok önemli... Maddeci anlayış, dinsizliği dikte etmeye çalışıyor. Bu zamanda en mühim hizmet iman hizmetidir. Böyle fikhın ihtilâflı meseleleriyle uğraşırsak, değişik fikhî anlayışlar arasında şu anda tartışma kapısı açılmış olur. Şimdilik onlarla uğraşmayalım. Bu Kur'ân nurları ile imana hizmet edelim." diyerek onu ikna etmiş ve ihtilâflı mevzulara girmemiştir... O da Barla'dan Isparta'ya –Gül Fabrikası'nın kâtipliğine tayin olmuş olarak– elmas kalemle Risale-i Nurlar'ı yazmak üzere dönmüştür.

(55)

Bir taş, taşılığıyla beraber, kubbeli binalarda ustanın elinden çıkar çıkmaz başını eğer, arkadaşıyla birleşmeye meyleder ki, sukut tehlikesinden kurtulsunlar. Maalesef, insanlar teâvün sırrını idrak edememişler. Hiç olmazsa taşlar arasındaki yardım vaziyetinden ders alsınlar!

(İşârâtü'l-İcâz, s.39)

Üstad Hazretleri'nin ifadesiyle kubbeli binalardaki taşların vaziyetinden ders almak icap etmektedir. Binalarda kubbe gibi güzel görüntüleri temin edebilmek için taşlar birbirleriyle tutuşarak, birbirlerine destek ve yardımda bulunarak kubbe güzelliğini vermek için yukarılarda kalırlar. Yoksa düşmeleri gerekir. İslâmiyet'in kubbesi de İslâmî hizmet ve gayretlerle Müslümanlığın dünyaya yayılmasıdır. Bunun için de bünyan-ı marsûs (bütün yapı taşları birbirine kenetlenmiş kurşundan bir bina) gibi Müslümanların da birbirine tutkun bir şekilde yardımlaşma ve dayanışma içinde mücadele etmeleri gerekir.

(56)

Aziz Kardeşlerim!

Bu Cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatıra geldiniz. “Bu musibetten kurtulmak için ne yapacağız?” lisân-ı hâl ile dediniz.

Benim kalbime bu geldi: *Sıkı bir tesânütle, el ele, omuz omuza veriniz.* Çünkü birbirinden ve Risale-i Nur’dan ve benden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvete dalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. *Sizi temin ederim, eğer bilseydim ki benden teberrî etmekle kurtulacaksınız, beni tahkir ve ihanet ve gıybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; zaafinizden, teberrînizden cesaret alır, daha ziyade ezer. Hem mesleğimiz hıllat ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enâniyet cihetinden bir rekabet olmaz.* Benim gibi çok kusurlu ve çok zayıf bir biçarenin noksaniyetlerine değil, belki Risale-i Nur’un kemâlâtına bakmalı.

Said Nursî

(Tarihçe-i Hayat (Denizli Hayatı), s.419-420)

Elimizde, Arş-ı Âzam’dan gelmiş Allah Kelâmı Kur’ân’dan istihraç edilmiş bir hakikat var. Bu bütün insanlık için bir âb-ı hayat, bir kevser. Bu meseleyi böyle bildiğimiz için samimi olarak bunun etrafındayız. Bu hakikatler herkese her yerde anlatılabilecek güzelliktedir. Bu inanç ve samimiyetle, birbiriyle dayanışma içinde bulunan sağlam bir topluluk hep bir ağızdan bunu haykırdığı zaman hiçbir inkârcı ve maddî güç bunun karşısında duramaz. Ama sanki bir yanlışlık ve tehlikeli bir durum varmış gibi, bazıları lüzumsuz tavırlara girerlerse, bu hakikatlerle uğraşan gizli din düşmanlarına bir koz vermiş olurlar. Bunlar da bu kozu gizli yollarla veya medya eliyle allayıp pullayıp hükmü elinde tutan makamlara karşı aleyhte karar vermeleri için baskı aracı olarak kullanırlar.

Ayrıca hapse girmek de ilâhî kaderin bir takdiridir. Kadere rıza gerekir. Ahmet Feyzi Kul Âğabey anlatmış ve demişti ki: “Denizli hapsinde hiç alâkası olmayan insanları bile toplayıp getirmişlerdi. Bunlardan birisi de Mustafa isimli bir kişi idi... Hiç bizimle görüşmüyor, bir kenarda somurtup duruyor, Cumhuriyet gibi gazeteleri okuyor, her hâl ve tavriyla âdetâ ‘Ben bunlardan değilim!..’ diye feryat ediyordu. Fakat aylar geçti, adamı

hapisten salıvermediler. Mustafa, hapisanede zindan içinde zindan yaşıyordu. Biz de bütün Türkiye'den Nur talebeleri toplandığı için onlarla görüşmek, tanışmak ve sohbet etmekten bayram havası yaşıyorduk. Bakım bir gün Mustafa koğuşun bir ucundan öbür ucuna volta atıyor ama dönüşlerde elini havaya kaldırıp 'Öyle olacaktı.' diyor. Derken de sesini yükseltiyor. Ben, herhalde bu kafayı oynattı biraz teselli edici sözler söyleyeyim diye yanına yaklaşım 'Mustafa...' dedim. Adamın eli havada kaldı. Sonra gülerken bana doğru geldi ve 'Yahu siz burada pür neşe birbirinizle kaynaşım konuşuyorsunuz, ben azap içinde tek başıma oturup somurtuyorum. Kendi kendime eziyet ediyorum. Bizim köyde eskiden bir hoca varmış. Ne olursa olsun o 'Öyle olacaktı... Allah öyle takdir etmiş.' demiş. Bir gün köyün iki muzip adamı, bakalım ne yapacak diye hocanın iki koyununu dağda bir mağaraya hapsedmişler. Herkesin koyunu gelmiş, hocanunki gelmemiş. Bir de gidip hocaya 'Senin koyunları kurt yedi.' demişler. Hoca 'Öyle olacaktı... Takdire karşı gelinmez.' demiş. Onlar gülüp gitmişler. Öbür gün köylünün koyunu öğlen sıcağında söğütlerin gölgesinde yatarken dağlara şiddetli bir yağmur yağmış seller köye inerek bütün koyunları önüne katıp götürmüş. Bu sefer, hocaya gidip 'Kusura bakma hocam, biz sizin koyunları, bakalım bu sefer siz ne diyeceksiniz diye dağda mağaraya kapatmıştık. Sadece onlar kurtuldu. Köylünün koyunlarını sel götürdü.' demişler. Hoca yine hiç istifini bozmadan 'Ne yapalım öyle olacaktı ki, siz vesile olup onları mağaraya kapatmışsınız. Allah'ın takdiri bu!' demiş. İşte ben de bunu hatırladım ve yanlışımlı anladım. Bundan sonra ben de sizinleyim, dedi."

(57)

Şu mesele, umum ihvanımın ekseri lisân-ı hâlî ve bir kısmının lisân-ı kâlle ettikleri umumî bir sualin, has ve hususî ve mahremce bir cevabıdır.

Sual: Senin ziyaretine gelen herkese diyorsun ki: "Benim şahsımdan bir himmet beklemeyiniz ve şahsımı mübarek tanımayınız. Ben makam sahibi değilim. Âdi bir neferin, müşîr makamının evâmirini tebliği gibi ben de mânevî bir müşîriyet makamının evâmirini tebliğ ediyorum. Hem müflis bir adamın gayet kıymettar ve zengin elmas

ve mücevherat dükkânının dellâli olduğu gibi ben dahi mukaddes ve Kur'ânî bir dükkânın dellâlıyım.” diyorsun. Hâlbuki aklımız ilme muhtaç olduğu gibi kalbimiz dahi bir feyiz ister, ruhumuz bir nur ister, ve hâkezâ... Çok cihetle çok şeyler istiyoruz. Seni hâcâtımıza yarayacak adam zannedip senin ziyaretine geliyoruz. Bize âlimden ziyade bir sahib-i velâyet, sahib-i himmet ve sahib-i kemâlât lâzım. Eğer hakikat-i hâl dediğin gibiyse, ziyaretinize yanlış geldik, lisân-ı hâlleri diyor.

Elcevap: Beş noktayı dinleyiniz, sonra düşününüz. Ziyaretiniz beyhude mi, yoksa faydalı mıdır, o vakit hükmediniz!

Birinci Nokta: Nasıl ki bir padişahın âdi bir hizmetkârı ve bîçare bir neferi, padişah nâmına feriklere, paşalara hedâyâ-yı şahanesini ve nişanlarını veriyor, onları minnettar ediyor. Eğer ferikler ve müşîrler, “Bu âdi nefere neden tenezzül edip elinden ihsan ve nişanları alıyorsunuz?” deseler, mağrurâne bir divaneliktir. Eğer o nefer dahi, vazifesinin haricinde müşîre kıyam etmezse, kendini ondan yüksek görse eblehçesine bir divaneliktir. Hem eğer o memnun olan feriklerden birisi, müteşekkîrâne o neferin kulübeciğine tenezzülen misafir gitse kuru ekmekten başka bulmayan o nefer mahcup kalmamak için; o hâli gören ve bilen padişah, elbette o neferini mahcup etmemek için matbah-ı şahanedan sâdik hizmetkârının muhterem misafirine tabla gönderir.

Öyle de Kur'ân-ı Hakîm'in sâdik bir hizmetkârı, ne kadar âdi olursa olsun; Kur'ân nâmına en büyük insanlara emirlerini çekinmeyerek tebliğ eder ve en zengin ruhlu olanlara Kur'ân'ın âlî elmaslarını yalvararak, mütezellilâne değil; belki müftehirâne ve müstağniyâne satar. Onlar ne kadar büyük olursa olsun, o âdi hizmetkâra vazife başında iken tekebbür edemezler. Ve o hizmetkâr dahi, onların ona müracaatında kendine medâr-ı gurur bulamaz ve haddinden tecavüz etmez. Eğer o hazine-i kudsienin müşterileri içinde bazıları o bîçare hizmetkâra velâyet nazarıyla baksalar ve büyük tanısalar, elbette hakikat-i Kur'âniye'nin merhamet-i kudsiesi şanındandır ki; o hizmetkârını mahcup etmemek için hazine-i hâssa-yı ilâhiyeden, o hizmetkârın hiç haberi ve medhali olmadan, onlara medet versin ve himmet ederek feyizdâr etsin...

İkinci Nokta: İmam Rabbânî ve Müceddid-i Elf-i Sâni Ahmed

Fârukî (radiyallâhu anh) demiş: “Hakâik-i imaniyeden bir tek meselenin inkişafı ve vuzuhu, benim indimde binler ezvak ve keramâta mürec-cahtır. Hem bütün tarikatlerin gayesi ve neticesi, hakâik-i imaniyenin inkişafı ve vuzuhudur.”⁵¹

Madem şöyle bir tarikat kahramanı böyle hükmediyor. Elbette, hakâik-i imaniyeyi kemâl-i vuzuhla beyan eden ve esrar-ı Kur’âniye’den tereşşuh eden Sözlür, velâyetten matlup olan neticeleri verebilirler.

...

Dördüncü Nokta: Sahabelerden ve tâbiîn ve tebe-i tâbiünden en yüksek mertebeli velâyet-i kübrâ sahibi olan zâtlar, nefs-i Kur’ân’dan bütün letâiflerinin hisselerini aldıklarından ve Kur’ân, onlar için hakikî ve kâfi bir mürşid olduğundan gösteriyor ki; her vakit Kur’ân-ı Hakîm, hakikatleri ifade ettiği gibi velâyet-i kübrâ feyizlerini dahi ehil olanlara ifâza eder.

Evet, zâhirden hakikate geçmek iki suretledir:

Biri: Tarikat berzahına girip, seyr u sülûk ile kat-ı merâtib ederek hakikate geçmektir.

İkinci Suret: Doğrudan doğruya, tarikat berzahına uğramadan, lütf-u ilâhî ile hakikate geçmektir ki, sahabeye ve tâbiüne has ve yüksek ve kısa tarik şudur. Demek, hakâik-i Kur’âniye’den tereşşuh eden nurlar ve o nurlara tercümanlık eden Sözlür, o hâssaya mâlik olabilirler ve mâliktirler.

... Ben kendim, on değil, yüz değil, binler defa müteaddit tecrübâtımla kanaatim gelmiş ki; Sözlür ve Kur’ân’dan gelen nurlar, aklıma ders verdiği gibi kalbime de iman hâli telkin ediyor, ruhuma iman zevki veriyor ve hâkezâ... Hatta, dünyevî işlerimde, keramet sahibi bir şeyhin bir müridi nasıl şeyhinden hâcâtına dair medet ve himmet bekliyor; ben de Kur’ân-ı Hakîm’in kerametli esrarından o hâcâtımı beklerken, ümit etmediğim ve ummadığım bir tarzda bana çok defa hâsıl oluyor...

Said Nursî

(Mektubat (28. Mektup, 3. Risale), s.400-403)

İnsanlar mâneviyat büyüklerinin yanına hem ilim, hem feyiz, hem nur

⁵¹ İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/182 (210. Mektup).

almak için giderler. Üstad Hazretleri, insanların bütün dikkatlerini Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın bu asırda bir mu'cize-i mâneviyesi olan yüksek ve parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'a çevirdiği için "Ben, bir neferim... Mareşallik makamının emirlerini tebliğ ediyorum. Hiçbir şeyi olmayan fakir bir insanım, fakat kıymetli ve zengin elmas ve mücevherat dükkânının dellâliyim. Bende bir şey yok." şeklindeki mütevâzi sözleri karşısında bazı insanlar "Ama biz, seni ihtiyaçlarımıza cevap verecek birisi zannederek yanına gelmiştik. Eğer velâyet ve keramet sahibi değilsen, o zaman biz ziyaretine yalnız gelmişiz. Bize öyle birisi lâzım." diyorlar. Şimdi böyle düşünenleri ikna için Üstad Hazretleri onların anlayacağı şekilde temsiller getirerek meselenin gerçeğini izah ediyor ve "Kur'ânî hakikatin kudsî merhametinin şanındandır ki, o hizmetkârını mahçup etmemek için ilâhî has hazineden o hizmetkârın hiç haberi olmadan, onlara medet versin ve himmet ederek feyizlendirsin." diyor. Onun için hizmetin ve Hazreti Üstad'ın bilhassa tevafuk cihetinden kerametlerine şahit olanlar çoktur.

Merhum Hacı Kemal Erimez Ağabey, Medine mücâvirlerinden Abdullah Efendi'ye bir hatırasını bizlere anlattırmıştı. Bu zât Türkiye'de bulunurken daha sonra Medine'ye mücâvir olarak yerleşmişti. Türkiye'ye de gelir giderdi. O şöyle anlatmıştı:

"1950'li yıllarda İstanbul'da idik. Bediüzzaman Hazretleri'nin bir otelde kaldığını öğrendik. İki arkadaş ziyaretine gitmek için birimiz limonu severmiş diye yarım kilo limon, birimiz de hurma gelmiş satılıyormuş diye yarım kilo hurma alıp gittik. Bediüzzaman Hazretleri bir ranzanın üzerinde oturmuş sohbet ediyordu. Biz biraz dinledik, tam hurmayı takdim edecektik ki elini ranzanın altına uzattı yapraklarından koparıncasına bize taze hurma ikram etti. Ellerinin yapraklar arasındaki hışırtısını hissettik. Bir müddet sonra hiç olmazsa limonu verelim diye düşündük, bu sefer yine elini ranzanın altına uzatıp aynı yaprak hışırtısı ile bize taze limon koparıp verdi. Çok şaşırдық. Sonra öğrendik ki, istiğna düsturuna binâen hediyeleri kabul etmiyormuş." Hacı Kemal Ağabey, hem Türkiye'de hem de Medine'de "Bediüzzaman bir âlim... Tamam... Velâyeti, kerameti var mı ki?" diyenleri, mücâvir Abdullah Efendi'ye götürür konuşurdu.

Onuncu Lem'a "Şefkat Tokatları Risalesi"dir. Hâlbuki orada bu iman ve Kur'ân hizmetinin kerametlerinin üç çeşit olduğu özetle başta beyan edilip sadece şefkat tokatlarına misaller verilmiştir. *Bu kerametlerden birisi, bu hizmet için, zemin hazırlayıp hizmet edeceklerin sevk edilmesidir... Günümüzde bunun mübalâğasız yüzlerce örneklerine şahit olunmuştur...*

Tahir Hocamız anlatmıştı: “Sovyetler yıkılıp Orta Asya’ya yollar açılınca, ben Trabzon’da bulunuyordum. Oradaki arkadaşlara ‘Biz de Kazakistan’a gidip bir okul açalım.’ dedim. Onlar ‘Burada kolej meselemizi tam halledelim, sonra orada yapmayı düşünürüz.’ diyerek acele etmememi söylediler. Ama diğer vilâyetlerden Azarbeycan’a, Türkmenistan’a gidenleri duyunca ben dayanamayıp Kazakistan’a gittim. Beni Almatı’dan 500 km. uzaktaki Canbul denilen bir yere götürüp bıraktılar. Ama ben ne Kazakça biliyorum, ne de Rusça... Otelden camiye gidiyorum insanların yüzlerine bakıp bir şeyler konuşmadan yine otele dönüyorum. ‘Allah! Allah! Burada ben ne yapacağım, beni niye buraya atıp gittiler.’ diye düşünmeye başladım. Üçüncü gün yine camiye gittim. Baktım uzaktan birisi bana bakıyor. Yanıma yaklaştı ve bana ‘Ha uşak, buralarda ne yaparsın? Nerelisin?’ dedi. Ben İzmir-Tireli olduğum hâlde ağzımdan ‘Trabzonluyum.’ dedim. ‘Ha bizim köyü bilir misin?’ diye sorular sormaya başladı. Sonra o zâtın vasıtasıyla insanlarla görüştük. Sonra orada kolej açıldı. Bunlar Osmanlı döneminde oralara gönderilmişler. Aşağı yukarı yüz senedir oralarda kalmaktalarmış. Sanki bu işler için hazırlanmışlar.” Tahir Hocamız bunu bana anlattıktan altı ay sonra Amerika’ya gittim. Niagara taraflarına giderken arabayı bir Orta Asyalı genç kullanıyordu. “Nerelisin?” diye sordum. “Canbulluyum.” dedi. Tahir Hoca’nın anlattıklarını aktardım. “Evet ben onların açtığı kolejden mezunum. Trabzonlu esnaf gelir kolejimizin ihtiyacı ile ilgilenirdi. Hatta bir seferinde Trabzon valisi de gelmişti.” dedi. Burada ne iş yaptığını sordum. “Doktoramı bitirmek üzereyim.” dedi.

Siz ister Kongo’ya, ister Madagaskar’a ilk gidenlere sorun, daha hava alanından ilk çıktıklarında nelerle karşılaştıklarını anlattıklarında şaşırır kalırsınız.

Saadettin Bey’in Yakutistan macerası da bu kategoridir. “Önce, diyor, Yakutistan’a nasıl gidilir diye Kazakistan’da araştırmaya başladım. O zamanlar Kazakistan Yazarlar Birliği Başkanı olan Muhammed Kaltay’a Yakutistan’da bir tanıdığının olup olmadığını sordum. Bana, ‘Orada ne yapacaksın? Yazın artı 40 veya 50, kışın ise eksi 40 veya 50... Böyle bir yer.’ Onun bu sözünden yılmadım. Dolaşa dolaşa giden bir uçak buldum. Yanıma yarım yamalak Rusça bilen birisini aldım ve yola çıktım. Uzun bir yolculuktan sonra uçak bir yere indi. Ama bir ova, tarla, yani havaalanı demeye şahit lâzım. Uçağın kapısı açılınca zehir gibi soğuk geldi. Muhammed Kaltay haklıymış... İki saat bekledik. Bakıyorum, sadece benim yanımda bir kişilik bir yer var. Neyse bir bayan yolcu gelip oturdu. Benim canım

sıkkın... Çıkardım, Cevşen'den 'Yâsîn, İnnâ fetahnâ ve Rahmân Sûrelerini' okumaya çalışıyorum. Kadıncağız hareket göstermeye başladı. Tercümana 'Sor bakalım bir şey mi var?' dedim. Demiş ki: 'Bu galiba Kur'ân okuyor. Ben Tatar'ım... Aslında biz Müslümanız... Babam yeni vefat etti... Biliyorum arkasından Kur'ân okumak lâzım. Ama biz Kur'ân okumak bilmiyoruz ki...' Ağlayarak 'Söylesen acaba babamın ruhuna Kur'ân okuyuverir mi?' 'Olur.' dedim ve okumaya başladım. Bir müddet sonra 'Siz nereye gidiyorsunuz ve ne yapacaksınız?' diye sormuş. Biz de 'Yakutistan'a okul açmaya.' deyince 'Tanıdığınız var mı? Sizi kim karşılayacak?' demiş. 'Yok.' deyince 'Bir müddet sonra ben ineceğim. Ama Cumhurbaşkanlığı'nın eğitimden sorumlu dairesinin başında bir Rus hanım var. Benim iyi arkadaşımıdır. Beraber okuduk. Adresini yazıp vereyim. Size yardımcı olur.' demiş. Bir müddet sonra inip telefon etmeye çalıştı fakat ulaşamamış. 'Siz benim selâmımı söyleyin yeter.' dedi. Biz öbür gün otelden doğruca Cumhurbaşkanlığı'na gidip o hanımı bulduk. Fakat bizim Âzeri tercüman tam derdimizi anlatamadı. İş tarzancaya döndüştü. Tam o sırada odaya bir Rus hanım daha geldi. Bir müddet bizleri dinledi sonra 'Bunlar Türkçe mi konuşuyor?' diye sormuş. 'Evet.' deyince hemen dışarı çıktı bir müddet sonra bir beyefendiyle geldi. Eşiymiş... Azerî bir profesör. Hemen anlaştık. Okul, eğitim deyince bize sahip çıktı. Evinde misafir etti. Herkesle görüş-türdü ve kolejin açılmasına vesile oldu..."

Saadettin Bey, Yakutistan'dan gelirken uçakta Buryat'ın Buryat şehrinin Milli Eğitim Müdürü ile karşılaşılıyor. Eğitim işlerinden bahsediyor ve "Sizin orada da bir kolej açalım." diyor. Adam olur deyip hemen orada kâğıt üzerinde bir anlaşma yapıyorlar. Türkiye'de de Murat Bey, Avusturya'da açılacak bir kolej için yola çıkıyor. Havaalanında uçağa binecekken geri çağırıyorlar. "Buryat daha mühim, oraya git." diyorlar. "Haritadan bir yerini göreyim." diyor... "Buraya Müslümanlık ne zaman girmiş?" diyor. "Orası hiç Müslüman olmadı ki, onlar Moğol asıllı ve Budist." diyorlar. Murat Bey, müdür olarak öğretmenlerini alıp uçakla yola çıkıyor. 17 saat bir yolculuktan sonra Buryat'a varıyor. Baykal Gölü'nün yanındaki bu şehrin Milli Eğitim Müdürü'nü buluyor. Ama adam "Binanız yok nasıl okul açacaksınız?" diye tutturuyor. O da "Bu imza senin değil mi?" diyor. Müdür "Buraya Amerikalılar, Japonlar gelir okul açalım derler ama hiç ciddiye alıp da buraya gelmezler, ben de öylesine imzaladım. Nasıl olsa gelmezsiniz, diye düşündüm." diyor. Murat Bey, "Biz ciddiyiz." diyor. Ama bir türlü adamı ikna edemiyor. En sonunda "Olacak şey." deyip başından savuyor. Bunlar bir

araya gelip kara kara düşünmeye başlıyorlar. Üzüntü içinde uykuya dalıyorlar. Sabah namazı için kalktıklarında dört arkadaş hepsi gördükleri rüyayı birbirlerine anlatmaya başlıyor: “Rüyada Peygamber Efendimiz’i (sallallahu aleyhi ve sellem) gördüm. Sakın buradan ayrılmayın. Ben Tuva’ya gidiyorum.” dedi, diyorlar. Şaşırıyorlar. Bunlara bir can geliyor ve hemen Milli Eğitim Müdürü’nün kapısına dayanıyorlar. “Biz buradan asla gitmeyiz. Bir şartımız var. Sen bize şöyle resmî bir yazı ver: ‘Buryat-Türk Koleji açılacaktır. Öğrenciler seçilerek alınacaktır. Girmek isteyenler şu tarihte sabah saat sekizde gösterilen adrese gelsinler.’ Yoksa buradan asla ayrılmayız. Biz binayı buluruz.” diyorlar. Adam çaresiz. Böyle resmî bir yazı ellerine veriyor. Yazıyı alınca hemen televizyona gidiyorlar ve ilân veriyorlar. Ama içlerinde “Acaba gelen olur mu ve okul binası nerede diye sorarlar mı?” endişeleri var. İmtihan günü sokağa çıkıyorlar, bir bakıyorlar her taraf insan... “Acaba bir kargaşa, bir yürüyüş mü var?” diye düşünüyorlar. “Ne var? Ne oldu?” diye soruyorlar. “Türk koleji açılacaktı, imtihan var.” diyorlar. O kadar çok iştirak olmuş ki, imtihan kâğıtları yetmemiş öğrencileri gruplara ayırmışlar. Kurşun kalemle işaretletiyorlar. Sonra silip aynı kâğıtlarla başka grubu imtihan ediyorlar. 72 kişi seçmişler. Kazananları da televizyondan ilân etmişler. Ama bir Allah’ın kulu gelip de “Açılacak bu okulun binası nerede?” diye sormamış. Milli Eğitim Müdürü bunları aramış ve yanına çağırılmış. “Siz ne yaptığınızı, kimlerin kazandığını biliyor musunuz? Ben yazlığa tatile çıkmıştım. Beni Milli Eğitim Bakanı çağırdı. Acele olarak gittim. Bana: ‘Beni Cumhurbaşkanı arıyor: ‘Torunum Türk kolejinin kazanmış bu okul nerede, diye soruyor. Başbakanın yeğeni de kazanmış o da okul binasını soruyor. Sen ne yaptın? Şehrin en güzel okulunu boşalt bu işe tahsis et; yoksa yerinde asla kalamazsın.’ dedi. Şimdi size en güzel bir okul tahsis ettim. Ama okulların açılmasına çok az kaldı, yeni malzemeleri nasıl yetiştireceksiniz?” demiş. Onlar da “Siz hiç merak etmeyiniz.” diyerek kolları sıvıyorlar ve zamanında yetiştiriyorlar. Cenâb-ı Hakk’ın bu enteresan inâyet ve yardımları pek çok yerde kendisini göstermiştir.

İkinci nokta’daki İmam Rabbânî Hazretleri’nin tesbitiyle; *iman hakikatlerinden bir tek meselenin inkişafı ve vuzuhu, binlerce mânevî zevklerden ve kerametlerden daha önemlidir.*⁵² Bu meselede de Risale-i Nurlar’ın iman hakikatlerini apaçık isbatları ve materyalistlerin en müşkül sorularına susturucu cevapları ise apayrı bir imtiyazdır. Bilhassa “68 Nesli”nin

⁵² Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/182 (210. Mektup).

düştüğü materyalist girdabı bilmeyenler ve Risale-i Nurlar'ın o zaman nasıl bir kurtarıcı can simidi olduğunu yaşayarak fark etmeyenler bu imtiyazın ne mânâya geldiğini tam anlayamazlar.

Dördüncü nokta'da tarikat berzahına girmeden sahabîlerin, tâbiîn ve tebe-i tâbiîn efendilerimizin hem de velâyet-i kübrâ makamını kazanmaları bizzat Kur'ân'ın bütün duygulara doyurucu feyizler verdiğini ve tam yeterli bir müşîd olduğunun delilidir. Bu noktadan Kur'ân hakikatlerinden sağılıp süzülen Risale-i Nurlar da akla ders, kalbe iman hâli telkini, ruha da iman zevki veriyorlar ve velâyetten beklenen irşadı ve imdadı tam yerine getiriyorlar. Gerçekten ihlâs ve samimiyetle Nurlar'a yönelen ve "Bunlar bana hitap ediyor." diyerek ciddî şekilde muhataplık gösterenler, başka yolla çok zor kazanılan huzur-u daimîyi hemen elde ediyorlar...

Unutamadığım ve başka yerlerde de anlattığım bir hatıramı anlatmak istiyorum:

1970'li yılların başı... Bir haziran ayı... Okullar kapanacak... İzmir'de Yüksek İslâm Enstitüsü'nde öğrenciyim. Manisa-Sarıgöl-Koçaklar mahallesinde Muzaffer Ağabeyim imam... Çocuklara hatim indirtmiş. Merasim yapılacak. Beni davet etti. Bir sabah erkenden garaja gittim, bir otobüse bindim. Elimde Âyetü'l-Kübrâ Risalesi var. Tefekkür ede ede okumak istiyorum. Ege Ovası yemyeşil, pırl pırl... Çiçekler açmış, kuşlar uçuşuyor. Tam da o bahisler: Bahar, nebatât ve hayvanât âlemleri üzerine onların âlemlerinde bir seyyahın tefekkür yolculuğu... Kendi kendime, tam bütün hissiyâtımla meseleye kilitlenmişim Salihli yakınlarına gelince öyle bir hâl hissettim ki, bütün dünya düşman olarak gelse sinek kadar önemi yok... Şimdi dilimle söylüyorum; ama o zaman bütün vücudumun zerreleriyle hissediyorum bunu ve "Hakikî imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir." sözünü... Ne hâcet zaten her hücrem belki her zerrem tatlı bir hâl ve mânevî bir zevk içinde ihtizazdaydı. O titreşimi, o zevki bir daha böylesine fark edemedim. O hâl belki bir gün devam etti. O gece uyuyamadım... Artık "Balların balını bulmuştum!." O zamana kadar Risale-i Nur'da böyle bir şeyin olduğunu biliyordum ama şimdi yaşıyordum. Bir şeyin sözünü etmek başka onu hakkalyakîn yaşamak da bambaşkaşaydı.

(58)

Birinci Nokta: Kırk elli sene evvel Eski Said, ziyade ulûm-u akliye ve felsefiyede hareket ettiği için, hakikatü'l-hakâike karşı ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarikat gibi yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünkü aklı-fikri hikmet-i felsefiye ile bir derece yaralı idi; tedavi lâzımdı. Sonra hem kalben, hem aklen hakikate giden bazı büyük ehl-i hakikatın arkasında gitmek istedi. Baktı, onların her birinin ayrı cazibedâr bir hâssası var. Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı. İmam Rabbânî de ona gaybî bir tarzda “Tevhid-i kible et!”⁵³ demiş; yani “Yalnız bir üstadın arkasından git!” O çok yaralı Eski Said’in kalbine geldi ki: “Üstad-ı hakikî Kur’ân’dır. Tevhid-i kible bu üstadla olur.” diye, yalnız o üstad-ı kudsinin irşadiyle hem kalbi, hem ruhu gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmâresi de şükûk ve şübehatiyle onu mânevî ve ilmî mücadeleye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil; belki İmam Gazalî (rahmetullâhi aleyh), Mevlâna Celâleddin (rahmetullâhi aleyh) ve İmam Rabbânî (rahmetullâhi aleyh) gibi kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak, ehl-i istiğrakın akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki Kur’ân’ın dersiyle, irşadiyle hakikate bir yol bulmuş, girmiş. Hatta

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ نَدُّ عَلَىٰ أَنَّهُ وَاحِدٌ⁵⁴

hakikatine mazhar olduğunu, Yeni Said’in Risale-i Nur’uyla göstermiş.

İkinci Nokta: Mevlâna Celâleddin (rahmetullâhi aleyh) ve İmam Rabbânî (rahmetullâhi aleyh) ve İmam Gazalî (rahmetullâhi aleyh) gibi, akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, her şeyden evvel kalb ve ruhun yaralarını tedavi ve nefsin evhamdan kurtulmasını temine çalışıp, –lillâhilhamd– Eski Said Yeni Said’e inkılâp etmiş. Aslı Farişî sonra Türkçe olan Mesnevî-i Şerif gibi o da Arapça bir nevi Mesnevî hükmünde Katre, Hubab, Habbe, Zühre, Zerre, Şemme, Şûle, Lem’alar, Reşhalar, Lâsiyyemalar vesâir dersleri ve Türkçede o vakit Nokta ve Lemeât’ı gayet kısa bir surette yazmış; fırsat buldukça da tab’etmiş. Yarım asra

⁵³ İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/87 (75. Mektup).

⁵⁴ “Bütün her şeyde Allah’ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır.” (Bkz.: *el-Esfahanî*, *el-Eğânî* 4/39; *el-Kalkaşendî*, *Subhu'l-a’sâ* 12/413; *el-Übşeyhî*, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

yakın o mesleği Risale-i Nur suretinde, fakat dahilî nefis ve şeytanla mücadele-ye bedel, hariçte muhtaç mütehayyirlere ve dalâlette giden ehl-i felsefeye karşı Risale-i Nur, geniş ve küllî mesnevîler hükmüne geçti.

Üçüncü Nokta: O Yeni Said'in münazarasıyla, nefis ve şeytanın tam mağlûp edilmesi ve susturulması gibi, Risale-i Nur dahi yaralanmış tâlib-i hakikati kısa bir zamanda tedavi ettiği gibi, ehl-i ilhad ve dalâleti de tam ilzam ve iskât ediyor. Demek bu Arabî Mesnevî mecmuası, Risale-i Nur'un bir nevi çekirdeği ve fidanlığı hükmündedir. Bu mecmuanın yalnız dahilî nefis ve şeytanla mücadelesi, nefis-i emmârenin ve şeytan-ı cinnî ve insinin şübehatından tamamıyla kurtarıyor. Ve o malumat ise, meşhûdat hükmünde ve ilmelyakîn ise, aynelyakîn derecesinde bir itmûnan ve bir kanaat veriyor.

Dördüncü Nokta: Eski Said ilm-i hikmet ve ilm-i hakikatin çok derin meseleleriyle meşgul olması ve büyük ulemâlarla derin meseleler üzerinde münazarası ve medresenin yüksek derslerini gören eski talebelerinin fehimlerinin derecesine göre yazması ve Eski Said'in de terakkiyat-ı fikriye ve kalbiyesinde, yalnız kendisi anlayacak bir surette, gayet kısa cümlelerle ve gayet muhtasar bir ifade ile uzun hakikatlere kısa kelimelerle işaretler nev'inde o mecmuayı yazdığı için, bir kısmını en müdakkik âlimler de zorla anlayabilir. Eğer tam izah olsa idi, Risale-i Nur'un mühim bir vazifesini görecekti. Demek o fidanlık Mesnevî, turuk-u hafiyeye gibi enfûsî ve dahilî cihetinde çalışmış; kalb ve ruh içinde yol açmaya muvaffak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur, hem enfûsî, hem ekseri cihetinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve haricî daireye bakıp mârifetullaha geniş ve her yerde yol açmış. Âdetâ Musa (aleyhisselâm)'ın asâsî gibi nereye vurmuş ise su çıkarmış...

Hem Risale-i Nur, hükemâ ve ulemânın mesleğinde gitmeyip, Kur'an'ın bir icâz-ı mânevîsiyle, her şeyde bir pencere-i mârifet açmış; bir senelik işi bir saatte görür gibi Kur'an'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadin hücumlarına karşı mağlûp olmayıp galebe etmiş.

(Mesnevî-i Nuriye (Mukaddime), s.2-3)

Mesnevî-i Nuriye'nin Mukaddimesinde Eski Said dönemine ait ve Mesnevî-i Nuriye hakkında bilgi verirken Üstad Hazretleri dört nokta üzerinde duruyor:

Birinci Nokta: Katre Bahsi'nde ele aldığı üzere "Kalb ile ruhun hastalı-

ğı nisbetinde felsefe ilimlerine meyil ve muhabbet ziyade olur. O hastalık marazı da akli ilimlere dalma, onlarla meşgul olma nisbetindedir. Demek mânevî hastalıklar, insanları akli ilimlere teşvik ve sevk eder. Akliyatla meşgul olan kimse de kalbî hastalıklara mübtelâ olur.”

Her ne kadar Kur’ân-ı Kerîm’in feyiz ve nuru ile o akli ve felsefi ilimlerle meşguliyyetin Üstad’a bir zararı olması mümkün olmasa da yine de Üstad Hazretleri bizlere bir ders vermek ve dikkatimizi çekmek için “Kırk elli sene evvel Eski Said, ziyade akli ve felsefi ilimle hareket ettiği için, hakikatlerin hakikatine karşı ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı.” ifadesini kullanıyor. Mecazî mânâda, aklının ve fikrinin bir derece yaralı olduğunu ifade ediyor. Belki de böyle bir durum, onu peşinden gidecek “büyük ehl-i hakikat” aramaya teşvik etmek için, içine atılan bir ilhamdır. Elbette onun gibi kalbi ve akli aydın kudsî bir dehâya, ne kadar câzibedar olursa olsun, kifayet edecek birisi olamaz. “İsmarlama” şahsiyeti, onlarla yetinecek bir fitrat değil... Ferdiyet makamı namzetlerine ancak Efendimiz (sallâllâhu aleyhi ve sellem) ve Kur’ân-ı Kerîm, üstad-ı hakikî olabilir.

Onun için, kalb, ruh ve akıl gözleri açık olarak birçok makamda gezip, Kur’ân’ın dersiyle ve irşadı ile hakikate bir yol bulmuş olan Bediüzzaman Hazretleri’nin bu yüce konumunu bilerek, Risale-i Nurlar’dan istifade etmeye çalışmamız gerekir. Çünkü “me’hazin kudsiyeti” çok mühimdir; ruhlarda ve gönüllerde ona göre tesir eder. Yani “Bu sözü, kim söylemiş ve hangi makamda söylemiş?” diye kulak verilirse, istifade de ona göre olur. Üstad Hazretleri bu meseleyi Sünûhât isimli eserinde ele almış “Kur’ân’ın Hâkimiyet-i Mutlakası” başlığı altında işleyerek İslâm ümmetinin dinî hükümlere karşı kayıtsızlığının ve ihmalkârlığının en mühim sebebinin de ortaya koymuştur.

İkinci Nokta: Üstad Hazretleri Risale-i Nur Külliyyatı’nı yazmadan önce Arapça ve Türkçe olarak yazdığı daha sonra Mesnevî-i Nuriye’de topladığı Katre, Hubab, Habbe, Zühre, Zerre, Nokta... gibi eserlerinde hakikatleri gayet kısa ve öz olarak ortaya koymuştur. Bunları bir nevi, Hazreti Mevlâna’nın Mesnevî-i Şerif’i gibi düşünmüştür. Ama bunlar, Risale-i Nur’un fidanlığı olmaları itibarıyla çok mühimdir.

2000’li yılların başında “Risale-i Nur’da ve Anglikanlarda Dua” isimli tebliği münasebetiyle New York’ta tanıştığımız Prof. Dr. Lucinda Mosher ile “Cevşen” üzerinde görüşmelerimiz olmuştu. Birkaç sene sonra İstanbul’da karşılaştığımızda Cevşen üzerine 350 sayfalık bir kitap yazdığını, şu anda

Mesnevî-i Nuriye üzerine çalıştığını söyledi. Sonra da “Mesnevî-i Nuriye şiiir gibi... Hem de Risale-i Nurlar’ın özeti... Hayran oldum!” dedi.

Elbette Risale-i Nur Külliyyatı’nın durumu çok farklıdır. Onun için Üstad Hazretleri, “Latîf Nükteler” isimli kitapçıkta şöyle bir mukayese yapmıştır:

“Kardeşlerim...Kalbime ihtar edildi ki; nasıl ki, Mesnevî-i Şerîf, şems-i Kur’ân’dan tezâhür eden yedi hakikatten bir hakikatin aynası olmuş, kudsî bir şerâfet almış; Mevlevîlerden başka daha çok ehl-i kalbin ölmez bir mürşidi olmuş. Öyle de, Risale-i Nur, şems-i Kur’âniye’nin ziyasındaki yedi rengi ve güneşteki renk renk, çeşit çeşit yedi nuru birden aynasında gösterdiğinden –inşallah- yedi cihetle şerîf ve kudsî ve yedi Mesnevî kadar ehl-i hakikate bâkî bir rehber ve bir mürşid olacak.” diyor.

Üçüncü Nokta: Burada da yine Mesnevî-i Nuriye’nin Risaleler gibi nefis ve şeytanı mağlûp ettiği, yaraları tedavi ettiği ve dinsizleri susturduğu anlatılarak, nefis-i emmârenin şerlerinden korunmak ve cinnî-insî şeytanları susturmak için bu mübarek kitabın mükemmel bir eser olduğu anlatılıp, istifadeye teşvik ediliyor.

Dördüncü Nokta: Burada yine Üstad, Mesnevî-i Nuriye’nin derin bir ilmin neticesi ve kalbî ve fikrî terakkiyatının neticesi olduğunu, bu sebeple kısa cümlelerle özet hâlinde ancak kendisinin ve talebelerinin anlayacağı şekilde yazdığını ifade ediyor. İzahı tam yapıldığı takdirde Risale-i Nur’un mühim bir vazifesini yapacağını anlatıyor. O, bu önemli eserin dikkatle okunup feyiz ve nurlarından istifade edilmesini istiyor.

(59)

Bir avuç havanın gösterdikleri mu’cizat-ı kudretten bu hakikat anlaşılıyor ki; her bir zerre, Cenâb-ı Hakk’ı zâtıyla ve sıfâtıyla târif eder ve isbat eder.

Bütün kâinatı teftiş eden hükemâlar ve ulemâlar, büyük ve geniş delillerle Zât-ı Vâcibü’l-vücûd’un vücûdunu ve vahdetini isbat etmek için bütün kâinatı nazara alırlar, sonra mârifetullahı tam elde ediyorlar. Hâlbuki nasıl güneş çıktığı vakit bir zerrecik cam, aynı deniz yüzü gibi güneşi gösteriyor ve o güneşe işaret ediyor. Öyle de, bu bir avuç havadaki her bir zerre de, mezkûr hakikate binâen, aynen kâinat denizindeki cilve-i tevhidi, sıfât ve kemâliyle kendilerinde gösteriyorlar.

İşte, Kur'ân-ı Hakîm'in mânevî mu'cizesinin bir lem'ası olan Risale-i Nur bu hakikati izahatıyla isbat etmesi içindir ki müdakkik bir Nurcu, huzur-u daimî kazanmak ve mârifetullahı her vakit tahattur etmek için ve huzur-u daimî hatırı için ⁵⁵ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ demeye mecbur olmuyor.

Ve yine bir kısım ehl-i hakikatin daimî huzuru bulmak için ⁵⁶ لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ dedikleri gibi, o Nurcu böyle demeye muhtaç olmuyor.

Belki ⁵⁷ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ penceresi ona kâfi geliyor. Bu kudsî Arabî fıkranın kısacık bir izahı şudur ki:

Evet, herkesin bu âlemde birer âlemi var, birer kâinatı var. Âdeta zîşuurlar adedince birbiri içinde hadsiz kâinatlar, âlemler var. Herkesin hususî âleminin ve kâinatının ve dünyasının direği kendi hayatıdır. Nasıl herkesin elinde bir aynası bulunsa ve bir büyük saraya mukabil tutsa, herkes bir nevi saraya, aynası içinde sahip olur. Öyle de herkesin hususî bir dünyası var.

Bir kısım ehl-i hakikat bu hususî dünyasını ⁵⁸ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ diye inkâr etmekle, terk-i mâsivâ sırrıyla Cenâb-ı Hakk'a karşı huzur-u daimî ve mârifet-i ilâhiye bulur.

Ve bir kısım ehl-i hakikat de, yine daimî mârifet ve huzuru bulmak için ⁵⁹ لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ deyip kendi hususî dünyasını nisyan hapsine sokar, fânîlik perdesini üstüne çeker, huzuru bulmakla bütün ömrünü bir nevi ibadet hükmüne getirir.

Şimdi bu zamanda, Kur'ân'ın i'câz-ı mânevîsiyle tezâhür eden ⁶⁰ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ

⁵⁵ “Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâyık değildir..”

⁵⁶ “Meşhûd olan sadece O'dur.”

⁵⁷ “Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır.” (Bkz.: el-Esfehanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'şâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

⁵⁸ “Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâyık değildir..”

⁵⁹ “Meşhûd olan sadece O'dur.”

⁶⁰ Bkz.: el-Esfehanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'şâ* 12/413; el-Übşeyhî,

lara kadar her şeyde bir pencere-i tevhid var ve doğrudan doğruya Zât-ı Vâhid-i Ehad'i sîfâtıyla bildiren âyetler, yani delâletler ve işâretler var.”

(Emirdağ Lâhikası, 2/64-65)

Hüve Nüktesi'nde izah ve isbat edildiği gibi, her bir hava zerresi Cenâb-ı Hakk'ı isim ve sıfatları ile isbat eder. Çünkü radyo ve televizyon vericilerinden yayılan ses ve görüntülerin hepsini de hiç karıştırmadan her bir hava zerresi naklediyor. Yani sanki her bir hava zerresi hiç karıştırmadan milyonlarca ses dalgasını alıp anlıyor ve aynı şekilde hiç bozmadan naklediyor. Sanki her bir hava zerresinin milyonlarca kulağı var ve milyonlarca da nakleden dili var. Bir iş, bir işe mâni olmuyor. Ses ve görüntüleri alıp verirken, çekme-itme kanunlarının gereklerini de yerine getiriyor. Canlıların teneffüsüne de vesile oluyor. Bitkilerin tozlaşmasında çiçeklerin aşılama işinde de vazife görüyor. Daha bilmediğimiz nice vazifeleri görüyor. Cenâb-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarını isbat edecek bir durum izhar ediyor. Hava sayfasındaki mütalâaları ile bu gerçekleri ifade eden Üstad Hazretleri'nin yazdığı Risale-i Nurlar işte böyle en küçük hava zerresinde bile iman hakikatlerinin gerçeklerini ortaya koyarak huzur-u daimîyi kazandıracak güzellikleri sergiliyor. Onun için vahdet-i vücûd ve vahdet-i şuhûd anlayışı içindeki büyük velilerin dahi huzur-u daimîyi elde etmek için, mecbur oldukları “kâinatı yok sayma” veya “nisyan yani unutma hapsine atma” gibi ifadeleri kullanmadan her şeyde hatta her bir hava zerresinde bile, mârifetullahâ delilleri ve tevhide açılan pencereleri gösteriyor. Bize düşen o Kur'ân hakikatlerini okuyup, müzakere etmek...

(60)

Eski hocanın sual ettiği üç meselenin izâhatı, Risale-i Nur'un eczalarında vardır. Şimdilik icmâlî bir işâret edeceğiz:

Birinci suali: Muhyiddin Arabî, Fahreddin Râzî'ye mektubunda demiş: “Allah'ı bilmek, varlığını bilmenin gayrıdır.”⁶¹ Bu ne demektir, maksat nedir? diye soruyor.

cl-Müstatraf 1/16, 2/280.

⁶¹ İbn Arabî, *Risale'tü's-Şeyhi'l-Ekber ile'l-İmam Fahriddin er-Râzî* (Âlemül-fikr, Kahire 1977) s.11.

Emvelâ: Ona okuduğın Yirmi İkinci Söz'ün Mukaddimesi'nde tevhid-i hakikî ile tevhid-i zâhirînin farkındaki misal ve temsil, mak-sada işaret eder. Otuz İkinci Söz'ün İkinci ve Üçüncü Mevkıfları ve Makâsıd'ları, o maksadı izah eder.

Ve **sâniyen:** Usûlü'd-din imamları ve ulemâ-yı İlm-i Kelâm'ın akâide dair ve vücûd-u Vâcibî'l-vücûd ve tevhid-i ilâhiye dair beyanat-ları Muhyiddin Arabî'nin nazarında kâfi gelmediği için, İlm-i Kelâm'ın imamlarından Fahreddin Râzî'ye öyle demiş.

Evet, İlm-i Kelâm vâsıtasıyla kazanılan mârifet-i ilâhiye, mârifet-i kâmile ve huzur-u tâm vermiyor. Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın tarzında olduğu vakit, hem mârifet-i tâmmeyi verir, hem huzur-u etemmi kazan-dırır ki; inşaallah, Risale-i Nur'un bütün eczaları, o Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın cadde-i nurânisinde birer elektrik lambası hizmetini görüyorlar.

Hem, Muhyiddin Arabî'nin nazarına Fahreddin Râzî'nin İlm-i Kelâm vâsıtasıyla aldığı mârifetullah ne kadar noksan görülüyor. Öyle de tasavvuf mesleğiyle alınan mârifet dahi, Kur'ân-ı Hakîm'den doğ-rudan doğruya, veraset-i nübüvvet sırrıyla alınan mârifete nisbeten o kadar noksandır.

Çünkü Muhyiddin Arabî mesleği, huzur-u dâimîyi kazanmak için ⁶² لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ deyip kâinatın vücûdunu inkâr edecek bir tarza kadar gelmiş.

Ve sâirleri ise, yine huzur-u dâimîyi kazanmak için ⁶³ لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ deyip kâinatı nisyan-ı mutlak altına almak gibi acıp bir tarza girmişler.

Kur'ân-ı Hakîm'den alınan mârifet ise, huzur-u dâimîyi vermek-le beraber; ne kâinatı mahkûm-u adem eder, ne de nisyan-ı mutlakta hapseder. Belki başıbozukluktan çıkarıp Cenâb-ı Hak nâmına istihdam eder, her şey mir'ât-ı mârifet olur. Sa'dî Şirazî'nin dediği gibi,

دَرِ نَظَرِ هُوَشِيَا زِ هَرِّ وَرَقِي دَفْتَرِيَسْتِ أَزْ مَعْرِفَتِ كِرْدِگَارِ⁶⁴

her şeyde Cenâb-ı Hakk'ın mârifetine bir pencere açar.

⁶² "Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâyık değillerdir.."

⁶³ "Meşhûd olan sadece O'dur."

⁶⁴ "Aklı başında ve dikkatle bakan herkes için bir yaprak bile, Allah'ın mârifetine dair bir defterdir."

Bazı Sözlere'de ulemâ-yı İlm-i Kelâm'ın mesleğiyle, Kur'an'dan alınan minhâc-ı hakîkinin farkları hakkında şöyle bir temsil söylemiş ki: Meselâ bir su getirmek için, bazıları küngân (su borusu) ile uzak yerden, dağlar altında kazar, su getirir. Bir kısım da, her yerde kuyu kazar, su çıkarır. Birinci kısım çok zahmetlidir, tıkanır, kesilir. Fakat her yerde kuyuları kazıp su çıkarmaya ehil olanlar, zahmet-siz her bir yerde suyu buldukları gibi aynen öyle de; ulemâ-yı İlm-i Kelâm, esbabı nihayet-i âlemde teselsül ve devrin muhâliyetiyle kesip, sonra Vâcibü'l-vücûd'un vücûdunu onunla isbat ediyorlar. Uzun bir yolda gidiliyor...

Amma Kur'an-ı Hakîm'in minhâc-ı hakîkîsi ise, her yerde suyu buluyor, çıkarıyor. Her bir âyeti, birer Asâ-yı Musa gibi, nereye vursa âb-ı hayat fişkırtıyor.

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ
تَدُلُّ عَلَىٰ أَنَّهُ وَاحِدٌ⁶⁵

düsturunu her şeye okutturuyor.

Hem iman, yalnız ilim ile değil; imanda çok letâifin hisseleri var. Nasıl ki bir yemek mideye girse, o yemek muhtelif âsâba, muhtelif bir surette inkısam edip tevzi olunuyor. İlim ile gelen mesâil-i imaniye dahi, akıl midesine girdikten sonra, derecâta göre ruh, kalb, sır, nefis ve hâkezâ.. letâif kendine göre birer hisse alır, masseder. Eğer onların hissesi olmazsa noksandır. İşte, Muhyiddin Arabî, Fahreddin Râzî'ye bu noktayı ihtar ediyor.

(Mektubat (26. Mektup, 4. Mecbas), s.373-374)

Kelâm âlimlerinin usûlü ile ve aklî delillerle, kâinatı ve içindekileri yaratan bir Zât'ın varlığı isbat edilebilir. Ama isimleri ve sıfatları ile mârifetullahın enginliği içinde bir tanım ve isbatı göstermek bu yolla kolay değildir. Basit bir temsil getirecek olursak. Bulduğumuz evin dışından bir ayak sesi duyduğunuz zaman bunun hareket eden bir şeye, hatta bir canlıya ait olduğunu, hatta hayvana ait olmayıp insana ait olduğunu fark edebilirsiniz. Ama gelen erkek mi, kadın mı? Boyu kaç? Yaşı

⁶⁵ "Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır." (Bkz.: el-Esfahanî, *el-Eğâni* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

kaç? Giydiği elbise hangi renkte? Yüzünde bir yara izi var mı? Âlim mi? Cahil mi? Tahsil seviyesi ne? Sosyal hayattaki konumu ne? Gücü, kuvveti ne, gibi soruların cevabını veremezsiniz. İşte “Bir Yaratan vardır.” hükmünün isbatı, mârifetullah esmâ ve sıfatlar ile ilgili soruların cevabını tam veremediğinden Muhyiddin Arabî, İlm-i Kelâm’ın âlimlerinden Fahreddin Râzî’ye “Allah’ı bilmek, varlığını bilmenin gayrıdır.” Yani Allah’ın varlığını bilebilirsiniz ama isim ve sıfatları ile mârifetullahta derinleşmek çok ayrı bir şeydir. Bu kadarı yeterli değildir.” demek istemiş. Üstad Hazretleri, burada Muhyiddin Arabî’nin mesleği ve meşrebi olan vahdet-i vücûd anlayışından da Kur’ân-ı Kerîm’in gösterdiği ve Risaleler ile ortaya konulan mârifet-i ilâhiye ve mârifet-i kâmilenin çok daha üstün ve mükemmel olduğunu isbatlıyor. Evet huzur-u daimî kazanmak için, kâinatı yok saymak, eşyanın hakikatini sabit görmeyip hayal derecesine indirmek gerekmiyor. Çünkü Kur’ân, kainat ve içindkileri var sayıyor, onları Allah’ın ordusunda birer asker ve memur olarak takdim ediyor.⁶⁶ Hem de yedi kat gökte ve yerde olanların Allah’ı tesbih ve hamd ettiklerini⁶⁷ ifade ediyor. İşte Risale-i Nurlar bu Kur’ânî yolu esas alarak istikamet üzere gerçekleri dile getiriyorlar.

Burada bir hatıramı nakletmek istiyorum. Bütün dünyada olduğu gibi 68 neslinin materyalist anlayışının Türkiye’de de kendini gösterdiği bir dönemde idik. Biz henüz İmam-Hatip Lisesi’nde öğrenci iken Ege Üniversitesi’ndeki inkârcı öğrencilerle imanî konuları görüşmeye gidiyorduk. Üniversite içinde sağ-sol münakaşaları da almış yürümüş-tü. Tanıştığımız sağ görüşlülere mutlaka Risale-i Nurlar’ı okumalarını, inkârcılardan gelecek itirazlara ancak onlarla cevap vereceklerini söylüyorduk. Onlar da meselenin iman meselesi olmayıp, sosyal hayatla, eşitlikle, ekonomi ile ilgili olduğunu söylüyor ve kendilerinin imanlarının olduğunu ve Allah’ın varlığını da isbat edecek delillerinin bulunduğunu söylüyorlardı. Bir gün yine ziyarete gitmiştik. Baktık ki kafalar, gözler sarılı. Sebebini sorduk. Dediler ki: “Anfide toplanıp görüşleri-

⁶⁶ “Göklerin ve yerin orduları Allah’ındır. Allah hep Aziz ve Hakîm’dir (mutlak galip, tam hüküm ve hikmet sahibidir).” (Fetih Sûresi 48/7)

⁶⁷ “Yedi kat gök, dünya ve onların içinde olan herkes Allah’ı takdis ve tenzih eder. Hatta hiçbir şey yoktur ki O’na hamd ile tenzih etmesin. Ne var ki siz onların bu tenzih ve takdislerini iyi anlayamazsınız. Bunca azametıyla beraber, kullarının gaflet ve cürümlerine karşı, O, halimdir, gafurdur (çok müsamahalıdır, affedicidir).” (İsrâ Sûresi 17/44)

mizi tartışalım dedik. Onlar kapitalizmi, eşitsizliği ve sömürüyü anlatıp işi sosyalizme ve komünizme getirdiler. Biz de kapitalizmin vahşetinden ve komünist ülkelerdeki yanlışlardan bahsedip işi İslâmiyet'e getirdik. Onlar 'İslâmiyet, imana ve Kur'ân'a dayanır. Biz onlara inanmıyoruz.' deyince biz de bir binayı bile yapan bir usta olduğuna göre bu dünya ve kâinat binasını da yapan ve idare eden bir Yaratan var olduğunu söyledik. Onlardan birisi (Ramazan Karakale) çıktı ve bize 'Yani Tanrı dünyayı yaratıp karşısına geçerek, dön dünya, dedi ve dünya dönmeye mi başladı, diye alay etti. Biz de bizim inancımıza nasıl böyle hakaret edersiniz diye çıkışınca iş kavgaya döküldü.' dediler. Biz de "Kardeşler, sizler eğer Mektubat Risalesi'nden 20. Mektup'taki ⁶⁸ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ bölümünde izahları ve emir dinleme ve itaat sırrını okusaydınız, onlara 'Evet Allah, dön der, zerrelere de küreleri de dünyayı da döndürür!' derdiniz." dedik.

Gerçekten nefis ve şeytandan ve şeytanın şakirtleri diyeceğimiz şüphe ve tereddüt üreten dinsizler tarafından ileri sürülenlere verilecek cevapları, Cenâb-ı Hakk'ın zât, sıfât ve isimleri ile ilgili derin ve engin bilgileri Kur'ân-ı Kerîm'in feyiz ve nurlarından alarak, Üstad Bediüzzaman Hazretleri bizlerin istifadesine sunmuştur.

(61)

Mahrem Bir Suale Cevaptır

Şu sırr-ı inâyet, eskiden mahremce yazılmış; On Dördüncü Söz'ün âhiline ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasip ve lâıyk mevkii burasıymış ki gizli kalmış.

Benden sual ediyorsun: "Neden senin Kur'ân'dan yazdığın Sözler'de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur? Bazen bir satırda bir sayfa kadar kuvvet var, bir sayfada bir kitap kadar tesir bulunuyor."

Elcevap: Güzel bir cevaptır! Şeref, i'câz-ı Kur'ân'a ait olduğundan ve bana ait olmadığından bilâ-pervâ derim:

⁶⁸ "O'nun her şeye gücü yeter ve hiçbir şey O'na ağır gelmez." (Bkz.: Tirmizî, *Deavât* 36; Nesâî, *Menâsik* 163; İbn Mâce, *Ticârât* 40, *Menâsik* 84)

Ekseriyet itibarıyla öyledir. Çünkü; yazılan Sözler tasavvur değil, tasdiktir.. teslim değil, imandır.. mârifet değil, şehâdetdir, şuhûddur.. taklit değil, tahkiktir.. iltizam değil, iz'andır.. tasavvuf değil, hakikattir.. dâvâ değil, dâvâ içinde burhandır.

Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda esâsât-ı imaniye, mah-fuzdu; teslim, kavî idi. Teferruâtta, âriflerin mârifetleri delilsiz de olsa beyanâtları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalâlet-i fenniye, eli-ni esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan:

- Her derde lâyük devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur'ân-ı Kerîm'in en parlak mazhar-ı i'câzından olan temsilâtından bir şûlesini, acz ve zaafıma, fakr ve ihtiyacıma merhame-ten hizmet-i Kur'ân'a ait yazılarıma ihsan etti..

- Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle en uzak hakikatler, gayet yakın gösterildi..

- Hem sırr-ı temsil cihetü'l-vahdetiyle, en dağınık meseleler top-lattırıldı..

- Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakâike kolaylıkla yetiştirildi..

- Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakâik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiye'ye şuhûda yakın bir yakîn-i imaniye hâsil oldu..

- Akıl ile beraber vehim ve hayal, hatta nefis ve hevâ teslime mec-bur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu...

Elhâsıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'âniye'nin lemeâtındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacımla taleptir.. ve gayet aczimle tazarruumdur. Dert benimdir, devâ Kur'ân'ındır.

(Mektubat (28. Mektup), s.424-425)

Evet Risale-i Nur'da bir kuvvet, bir tesir vardır ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nadiren bulunur. Bazen bir satırda bir sayfa kadar kuvvet var, bir sayfada bir kitap kadar tesir bulunuyor. Çünkü Risale-i Nur'da anlatılanlar, "tasavvur değil, tasdiktir." Yani, tahayyül, tasavvur, taakkul gibi ön mertebeleri geçmiş ve tasdik seviyesine gelmiş bir konumdan bir hitaptır. "Teslim değil, imandır." Yani Hucûrat Sûresi'nin 14. âyetinde "Bedevîler 'İman ettik.' dediler. Sen onlara: 'Siz iman etmediniz, lâkin,

İslâm (teslim) olduk, size inkiyad ettik, deyiniz. Zira, iman henüz kalblerinize girmiş değildir.' de." işaret edildiği gibi, ya teslimiyetle yani akıl ve kalb tatmin edilmeden sadece bir kabul şeklinde değil bizzat tahayyül, tasavvur, taakkul, tasdik, iz'an, iltizamı da geçerek yedinci merteye itikat seviyesinde sözlerdir. Sadece, ilmelyakîni ifade eden mârifet değil aynelyakîni ifade eden şehadettir, şuhûddur. Taklidî bir imanın ifadesi değil hakkalyakîn tahkikî bir imanın sözleridir. Sadece taraftarlığı ifade eden iltizam değil, vicdana ve kalbe nüfuz etmiş iz'an-ı yakîni ve iz'an-ı kalbîdir. Tasavvuf yoluyla kazanılmış bir konum değil, Kur'ânî hakikatlerle ulaşılmış bir gerçek, bir hakikattir... Mücerred bir iddia, bir dava değil, dava içinde ikna ve tatmin edici delilleri bulunan bir burhandır, bir burhan-ı ilâhî, bir burhan-ı rabbânîdir.

Bu zamanda Cenâb-ı Hakk'ın böyle bir lütufta bulunmasının sırrına ve hikmetine gelince, eskiden imanî esaslar mahfuzdu, insanlarda teslim kuvvetli idi. Onun için âlim ve âriflerin sözleri bir delile dayanmasa bile hemen kabul ediliyordu. Şimdi fenden çıkan dalâlet, imanın esaslarına ve rükûnlarına elini uzattığı şu zamanın insanların akıl ve kalblerini şüphe ve tereddütler içinde bıraktığı için Kur'ân'ın her asra bakan mu'cizeliğinin bu çağımıza ve gelecek asırlara bakan sofrasından aklı ve kalbi ikna eden ve besleyen nimetleri ve gıdaları Risale-i Nurlar'la sunulup önümüze konuldu. Böylece mücerred (soyut) ilâhî hakikatler yine Kur'ân'ın göstermesiyle sırr-ı temsil dürbünü ile yakınlaştırılıp göz önüne getirildi. Zihinler dağınıklıktan, evhamdan kurtarılıp, onları sanki gözle görülür, elle tutulur bir hâlde müşâhede ettirildi, inkârı mümkün olmaz şekilde idrak ettirildi... Yine temsil sırrı ile, en dağınık meseleler toplu hâlde getirilip gösterildi. Bu hususta, İşârâtü'l-İcâz Tefsiri'ndeki temsil bahsi ve münafıklarla ilgili iki enteresan temsil ve Risale-i Nurlar'daki bütün temsiller buna birer misaldir... Yine temsil merdiveni ile Cenâb-ı Hakk'ın icraatını, şüûnatını ifade eden en yüksek hakikatlere ulaştırıldı. Meselâ ⁶⁹ "إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَىٰ صُورَةِ الرَّحْمٰنِ" = "Cenâb-ı Hak, insanı Rahmân sûretinde yarattı." hadis-i şerifi 14. Lem'a'da gayet güzel ifade edilmektedir. Bu hususta teşbihe ve tecsime varıp dayanan yanlış anlayışlara da, bir çeşit hadis-i şerifleri inkâra kalkışan düşüncelere de ikna edici cevap verilmiş oldu... Aynı şekilde gaybî hakikatler ve İslâmî esaslar da sırr-ı temsil pen-

⁶⁹ Buhârî, *İstizân* 1; Müslim, *Birr* 115, *Cennet* 28; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 2/244, 251, 315, 323, 434, 463, 519.

ceresiyle ilmelyakîn bir surette gözle görünür derecesinde ortaya konulup imanî yakîn temin edildi. Böylece, akıl ile beraber vehim, hayal, nefis, heva bile teslime mecbur oldu, şeytan dahi silâh teslimine mecbur oldu.

Bütün bunlara rağmen Üstad Hazretleri yine de: “Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak Kur’ânî temsillerin parıltılarından. Benim hissem; yalnız ihtiyacımın şiddetiyle talep etmemdir ve gayet aczimle, tazarru ve duamdır. Dert benimdir, devâ Kur’ân’ındır.” demektedir.

(62)

Aziz, Siddık Kardeşlerim ve Nur Şâkirtlerinin Küçük Pehlivanları!

Asâ-yı Musa âhirlerinde –bazı nüshalarında– mübarekler pehlivanı büyük ruhlu Küçük Ali namında bir kardeşimizin sualine karşı verdiğim bir cevap var. Onu okuyunuz ki, o zâta bazı muterizler Risale-i Nur’un kıymetini bir derece kırmak için demişler: “Herkes Allah’ı bilir. Âdi bir adam, bir veli gibi Allah’a iman eder.” diye, Nurlar’ın pek yüksek ve pek çok kıymettar ve gayet lüzumlu tahşidâtını ziyade göstermek istemişler.

Şimdi, İstanbul’da –daha dehşetli bir fikirde– anarşi fikirli küfr-ü mutlaka düşmüş bir kısım münafıklar, Risale-i Nur gibi, ekmek ve suya ihtiyaç derecesinde herkes muhtaç olduğu imanî hakikatlerine ihtiyacı düşürmek desisesiyle diyorlar ki: “Her millet, herkes Allah’ı bilir. Onu, daha yeni ders almaya ihtiyacımız çok yok.” diye mukabele etmek istiyorlar.

Hâlbuki Allah’ı bilmek, bütün kâinata ihata eden rubûbiyetine ve zerrelere yıldızlara kadar cüz’î ve küllî her şey O’nun kabza-yı tasarrufunda ve kudret ve iradesiyle olduğuna kat’î iman etmek; ve mülkünde hiçbir şeriki olmadığına ve ⁷⁰لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek, kalben tasdik etmekle olur. Yoksa, “Bir Allah var.” deyip bütün mülkünü esbaba ve tabiata taksim etmek.. ve onlara isnad etmek.. –hâşâ– hadsiz şerikleri hükmünde esbabı merci tanımak.. ve her şeyin yanında hâzır irade ve ilmîni bilmemek.. ve şiddetli emirlerini tanımamak.. ve sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberleri-

⁷⁰ “Allah’tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât Sûresi 37/35; Muhammed Sûresi 47/19)

ni bilmemek.. elbette hiçbir cihette Allah'a iman hakikati onda yoktur. Belki küfr-ü mutlaktaki mânevî cehennemin dünyevî tâzibinden kendini bir derece teselliye almak için o sözleri söyler.

Evet, inkâr etmemek başkadır, iman etmek bütün bütün başkadır.

Evet, kâinatın hiçbir zîşuur, kâinatın bütün eczası kadar şahidleri bulunan Hâlık-ı Zülcelâl'i inkâr edemez... Etse, bütün kâinat onu tekzip edeceği için susar, lâkayd kalır.

Fakat O'na iman etmek, Kur'an-ı Azîmüşşân'ın ders verdiği gibi, o Hâlık'ı, sıfatlarıyla, isimleriyle, umum kâinatın şهادetine istinaden kalben tasdik etmek.. ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak.. ve günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedamet etmek iledir. Yoksa, büyük günahları serbest işleyip istiğfar etmemek ve aldırnamak, o imandan hissesi olmadığına delildir. Her neyse...

Evlâtlarım, ehemmiyetli bir hâdise size bu uzun meseleyi kısaca beyan etmeye sebep oldu.

Şimdilik sizlere Risale-i Nur'un ehemmiyetli şâkirtleri nazarıyla bakıyorum. Mustafa Oruç, çok talihtir ki, kendi sisteminde ve ruhunda ve ciddiyetinde, az bir zamanda sizleri buldu. Bir iken on Mustafa oldu.

(Emirdağ Lâhikası, 1/192-193)

Risale-i Nur'da tevhid hakikatleri ile ilgili değişik açılardan yapılan tahşidâtları fazla bulan ve "Bu kadar yığınak yapmaya ne gerek var? Herkes Allah'ı bilir. Âdî bir adam, bir veli gibi Allah'a iman eder." diye itiraza kalkışanlara karşı Üstad Hazretleri, Allah'ı bilme ve gerçekten O'na iman etmiş olmanın ölçülerini ortaya koyuyor. Sonra da "Yoksa, 'Bir Allah var" deyip, bütün mülkünü sebeplere ve tabiata taksim etmek –hâşâ– hadsiz şerikleri (ortakları) hükmünde sebepleri, (güç, kudret) mercii tanımak; Allah'ın her şeyin yanında hazır olan iradesini ve ilmmini bilmemek; şiddetli emirlerini tanımamak; sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberlerini bilmemek, elbette hiçbir cihette Allah'a iman hakikati onda yoktur." diyor.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ⁷¹ جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ = "Hayır ve fazilet kaynağı 'Lâ ilâhe illallah' cümlesi ile imanınızı yenileyi-

⁷¹ el-Hakîm et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-usûl* 2/204. Ayrıca benzer mânâdaki hadisler için bkz.: Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 2/359; Abd İbn Humeyd, *el-Müsned* 1/417).

niz!” buyuruyor. Kur’ân-ı Kerîm’de: “Ey iman edenler! Allah’a, Resûlüne, gerek Resûlüne indirdiği, gerek daha önce indirdiği kitaplara iman edin.” (Nisâ Sûresi, 4/136) diye emir var. İman varken, tekrar tevhid kelimesi “Lâ ilâhe illallah” ile iman tazelemek ne ifade eder? Bizzat Cenâb-ı Hak, Nisâ Sûresi’nin 136’ncı âyetinde “Ey iman edenler! İman edin!” buyurursa bunun mânâsı ne olur? Günahlarla ve vesveselerle yaralanan, berelene kalbimizi ve kafamızı yepyeni, taptaze hâle getirip, iman nurunu çok kuvvetli şekilde korumak gerekiyor. Kalb ve vicdan, imanın mahallidir. Beyin ve akıl, imanın bekçisidir. Risalelerdeki tahşidâtın hikmeti, o imanı kuvvetlendirmektir. “Eskimiş bir elbise” hâline gelmekten korumaktır.

Cenâb-ı Hak: “Allah sözlerin en güzelini indirmiştir. Allah’ın vahiy yolu ile gönderdiği bu söz, her tarafı birbirini tutan, gerçekleri, farklı üslûplarla tekrar tekrar beyan eden bir kitaptır. Onu okuyup dinlerken, Rab’lerini tâzim edenlerin tüyleri ürperir. Sonra derileri ve kalbleri Allah’ı anmakla sükûnet bulur...”⁷², “İnsanlar düşünüp ders alsınlar diye Biz Kur’ân’da bu gerçekleri farklı üslûplarla beyan ettik.”⁷³, “Bu Kur’ân’da Biz her türlü mânâyı, insanlar için çeşitli tarzlarda tekrar tekrar açıkladık.”⁷⁴, “Biz bu Kur’ân’da, insanlar için her türlü misal ve öğüdü, farklı üslûplarla tekrar tekrar ifade ettik. Fakat birçoğu bunları anlamadı. Zira bütün varlıklar içinde tartışmaya en düşkün olan, insandır.”⁷⁵ buyurmakla, hakikatlerin tekrar tekrar, değişik üslûplarla anlatıldığını belirtmekle beraber, hakikatlerin çeşitli ifade tarzları ile yeniden yeniye anlatılması gerektiğine de işaret etmektedir.

(63)

Aziz Kardeşim!

Senin Birinci Sorun ki: Sahabeler nazar-ı velâyetle müfsidlerini neden keşfedemediler? Tâ Hulefâ-yı Raşidîn’in üçünün şehâdetini netice verdi. Hâlbuki küçük sahabelere, büyük velilerden daha büyük deniliyor?

Elcevap: Bunda iki makam var.

Birinci Makam: Dakik bir sırr-ı velâyetin beyanıyla soru halledilir,

⁷² Zümer Sûresi 39/23.

⁷³ İsrâ Sûresi 17/41.

⁷⁴ İsrâ Sûresi 17/89.

⁷⁵ Kehf Sûresi 18/54.

şöyle ki: Sahabelerin velâyeti, velâyet-i kübrâ denilen, veraset-i nübüvvetten gelen, berzah tarikine uğramayarak, doğrudan doğruya zâhirden hakikate geçip, akrebiyet-i ilâhiyenin inkişafına bakan bir velâyettir ki, o velâyet yolu, gayet kısa olduğu hâlde gayet yüksektir. Harikaları az, fakat meziyyâtı çoktur. Keşif ve keramet orada az görünür.

Hem evliyanın kerametleri ise, ekserisi ihtiyârî değil. Ummadığı yerden, ikram-ı ilâhî olarak bir harika ondan zuhur eder. Bu keşif ve kerametlerin ekserisi de seyr u sülûk zamanında, tarikat berzahından geçtikleri vakit, âdi beşeriyetten bir derece tecerrüd ettiklerinden, hilâf-ı âdet hâlâta mazhar olurlar.

Sahabeler ise, sohbet-i nübüvvetin in'ikâsıyla ve incizâbıyla ve ikseriyle tarikattaki seyr u sülûk daire-i azîmesinin tayyına mecbur değildirler. Bir kademde ve bir sohbette zâhirden hakikate geçebilirler.

Meselâ, nasıl ki dün geceki Leyle-i Kadr'e ulaşmak için iki yol var:

Biri: Bir sene gezip dolaşıp, tâ o geceye gelmektir. Bu kurbiyete kazanmak için bir sene mesafeyi tayyetmek lâzım gelir. Şu ise ehl-i sülûkün mesleğidir ki, ehl-i tarikatın çoğu bununla gider.

İkincisi: Zamanla mukayyet olan cism-i maddî gılabından sıyrılıp, tecerrüdle ruhen yükselip, dün geceki Leyle-i Kadr'i öbür gün Leyle-i Âd ile beraber bugünkü gibi hâzır görmektir. Çünkü ruh zamanla mukayyet değil. Hissiyât-ı insaniye ruh derecesine çıktığı vakit, o hâzır zaman genişlenir. Başkalarına nisbeten mâzi ve müstakbel olan vakitler, ona nisbeten hâzır hükmündedir.

İşte, bu temsile göre dün geceki Leyle-i Kadr'e geçmek için, mertebe-i ruha çıkıp, mâziyi hâzır derecesinde görmektir. Şu sırr-ı gâmızın esası akrebiyet-i ilâhiyenin inkişafıdır:

Meselâ Güneş bize yakındır; çünkü ziyası, harareti ve misali aynamızda ve elimizdedir. Fakat biz ondan uzağız. Eğer biz nurâniyet noktasında onun akrebiyetini hissetsek, aynamızdaki misalî olan timsaline münasebetimizi anlasak, o vâsita ile onu tanısak; ziyası harareti, heyeti ne olduğunu bilsek, onun akrebiyeti bize inkişaf eder ve yakınımızda onu tanıyıp münasebettar oluruz. Eğer biz, bu'diyetimiz nokta-yı nazarından ona yakınlaşmak ve tanımak istesek, pek çok seyr-i fikrîye ve sülûk-u akliye mecbur oluruz ki; kavânîn-i fenniye ile fikren semâvâta

çıkıp semâdaki güneşi tasavvur ederek, sonra mahiyetindeki ziya ve harareti ve ziyasındaki elvan-ı seb'ayı uzun uzadıya tedkikat-ı fenniye ile anladıktan sonra, birinci adamın kendi aynasında az bir tefekkürle elde ettiği kurbiyet-i mânevîyeyi ancak elde edebiliriz.

İşte, şu temsil gibi nübüvvet ve veraset-i nübüvvetteki velâyet, sırr-ı akrebiyetin inkişafına bakar. Velâyet-i sâire ise ekseri, kurbiyet esası üzerine gider. Birçok merâtipte seyr u sülûka mecbur olur.

(Mektubat (15. Mektup), s.51-52)

Bu sorunun cevabının iki yönü olduğu için, Üstad Hazretleri, önce ince bir velâyet sırrını ele alıyor: Sahabiler, velâyet-i kübrâ denilen peygamberlik vârisliğinden gelen büyük bir velilik pâyesine mazhurdular. Velâyet-i kübrâ gibi büyük bir pâyeye sahip olmak, mutlaka büyük bir keşif ve kerametın sahibi olmayı da gerektirmez. Sahabilerden kaç kişinin kerametini biliyoruz? Onlar, Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ağzından taptaze nâzil olan Kur'ân'ın âyetlerini, bütün derinliği ile duydular ve doydular. Bir anda zâhirden hakikate geçtiler. Hâlbuki diğer veliler, riyâzât yaparak, seyr u sülûk yolunda büyük sabır isteyen uzun yolculuklarında, âdi beşeriyet hâllerinden sıyrılırken harika hâllere mazhar olurlar. Bu hem sıkıntılara karşı bir şekerleme, bir avans gibi onları rahatlatan bir takviyedir. Hem de karanlıktan aydınlığa çıkış sırasında geçirilen tekâmül merdivenlerinde yeni yeni konumlara alıştırma için lütfedilen bir mazhariyettir.

Üstad Hazretleri, sahabiler ile diğerlerinin velâyetlerinin durumunu anlatırken, bu bölüm yazılmadan bir gün önce geçen Kadir Gecesi'nden misal veriyor. Normalde bir dahaki Kadir Gecesi'ne ulaşmak için bir sene beklemek gerekir. Ama, eğer ruh, ceset ve cisim kılıfından sıyrılırsa zaman ve mekân ile bağı kalmaz. Öyle olunca da öbür gün Bayram Gecesi ile beraber gelecek senenin Kadir Gecesi'ni beraber yaşayabilir. İnsanların hisleri ruh derecesine çıkınca, geçmiş ve geleceği, yaşadığı anla beraber yaşayabilir. Çünkü artık bulunduğu hazır zaman genişler; hem mâzi hem de istikbal olan vakitler o ruh için artık hazır zaman hükmüne geçer.

Sahabilerdeki inkişaf işte böyledir; bir adımda zâhirden hakikate geçebilirler. Bu hususta Üstad Hazretleri "Lemeat" isimli eserinde şöyle der:

"Bazılara Bir An, Bir Senedir

Fıtratların bir kısmı birdenbire parlıyor. Bir kısmı tedricîdir [yavaş yavaş], şey'en şey'en [azar azar] kalkıyor. Tabiat-ı insanî ikisine de benziyor.

Şerâite [şartlara] bakıyor; ona göre değişir. Bâzan tedricî gider. Bâzan dahi oluyor barut gibi zulmanî, birdenbire fişkııyor.

Nurânî bir nâr [ateş] olur. Bazı olur bir nazar [bakış], fahmî [kömürü] elmas ediyor. Bazı olur bir temas, taşı iksir ediyor. Bir nazar-ı Peygamber, Birdenbire kalbeder; bir bedevi-i cahil, bir ârif-i münevver. Eğer mîzân istersen: İslâm'dan evvel Ömer, İslâm'dan sonra Ömer...

Birbiriyle kıyası: Bir çekirdek, bir şecer [ağaç]... Defâten [bir anda] verdi semer [meyve], o nazar-ı Ahmedî, o himmet-i Peygamber...

Cezîretü'l-Arap'ta [Arap yarımadasında], fahmolmuş [kömürleşmiş] fitratları kalbetti elmaslara... Birdenbire serâser [baştan başa]...

Barut gibi ahlâkı parlattırdı, oldular birer nur-u münevver [parlak ışık].⁷⁶

Üstad Hazretleri baştaki سوالin iki vechi için şöyle diyor: “(Asr-ı Saadet'teki, Efendimiz'den (sallallâhu aleyhi ve sellem) sonra, bilhassa Hazreti Osman (radiyallâhu anh) zamanında meydana gelen fitnelerde o hâdiselere sebebiyet veren ve fesadı çeviren birkaç Yahudiden ibaret değildir ki, onları keşfetmekle fesadın önü alınsın. Çünkü pek çok muhtelif milletlerin İslâmiyet'e girmesiyle birbirine zıt ve muhtelif çok cereyanlar ve fikirler karıştı. Bilhassa bazılarının milli gururları, Hazreti Ömer'in (radiyallâhu anh) darbeleriyle dehşetli yaralandığından, karakter itibarıyla intikama fırsat beklerlerdi. Çünkü onların hem eski dini iptal edilmiş, hem şeref vesilesi olan eski hükûmeti ve saltanatı tahrip edilmiş. İntikamını, bilerek veya bilmeyerek İslâmî hâkimiyetten almaya hissene taraf tar bir suret almış. Onun için “Yahudi gibi zeki ve desso [hilekâr] bir kısım münafıklar, o ictimâî durumdan istifade ettiler.” denilmiş. Demek o hâdiselerin önünü almak, o vakitteki ictimâî hayatı ve muhtelif fikirleri islah etmekle olurdu. Yoksa bir-iki münafığın keşfedilmesiyle olmazdı.”⁷⁷

(64)

Üçüncü Soru: Tarikatlar, hakikatlerin yollarıdır. Tarikatların içerisinde en meşhur ve en yüksek ve cadde-i kübrâ iddia olunan tarik-i Nakşibendî hakkında, o tarikatın kahramanlarından ve imamlarından bazıları esasını böyle tarif etmişler, demişler ki:

⁷⁶ Sözler (Lemeât), s.774.

⁷⁷ Mektubat (15. Mektup), s.52-53.

دَرْ طَرِيقِ نَقْشِبَنْدِي لَازِمٌ اَمْدٌ چَارِ تَرْكٍ: تَرْكِ دُنْيَا تَرْكِ عُقْبَى
تَرْكِ هَسْتِي تَرْكِ تَرْكِ

Yani; “Tarik-i Nakşî’de dört şeyi bırakmak lâzım: Hem dünya-yı.. hem nefis hesabına âhireti dahi maksud-u hakikî yapmamak.. hem vücûdunu unutmak.. hem ucbe, fahre girmemek için bu terkleri düşünmemektir.” Demek hakikî mârifetullah ve kemâlât-ı insaniye terk-i mâsiva ile olur?

Elcerap: Eğer insan yalnız bir kalbden ibaret olsaydı; bütün mâsivayı terk, hatta esmâ ve sıfâtı dahi bırakmak, yalnız Cenâb-ı Hakk’ın zâtına rabt-ı kalb etmek lâzım gelirdi. Fakat insanın akıl, ruh, sır, nefis gibi pek çok vazifedar letâifi ve hâssaları vardır. İnsan-ı kâmil odur ki bütün o letâifi, kendilerine mahsus ayrı ayrı tarik-i ubûdiyette, hakikat canibine sevk etmek ile sahabe gibi geniş bir dairede, zengin bir surette, kalb bir kumandan gibi, letâif askerleriyle kahramânâne maksada yürüsün. Yoksa kalb, yalnız kendini kurtarmak için askerini bırakıp tek başıyla gitmek, medar-ı iftihar değil, belki netice-i ıztırdır.

(Sözler (27. Söz, Zeyl), s.538-539)

Yirmi Yedinci Söz’de Sahabeler Bahsi’nde sorulan bu sorudan esas mak-sat, “Sahabeler bu kadar dünyaya girdikleri hâlde, nasıl velilerden daha yüksek bir makam kazanabildiler.” demektir. Üstad Hazretleri, bu çelişki gibi görünen duruma dair, yani bir yandan hakikî mârifetullah ve insanî kemâlâtı kazanmak için, dünyayı terk etmek, onu unutmak gerekir deni-liyor, öbür taraftan velâyet-i kübrâ sahibi olan sahabeleri dünyanın içinde dünya işleriyle ve dünyanın fethiyle ilgili gayretleri için diyor ki: İnsanda sadece kalb yok. Onun yanında, akıl, ruh, sır, nefis gibi pek çok vazife-li duygular ve hâssalar var. Hepsinin de yapacağı işler vazifeler var. Eğer insanda sadece kalb olsaydı, o zaman dünyayı terk edip Cenâb-ı Hakk’ın sadece Zât’ına kalbi bağlamak gerekirdi. Hâlbuki öbürlerinin de kendilerine mahsus ayrı ayrı ubûdiyet yolları var. İşte sahabeler, bütün o duygularını hakikat tarafına ve fitrî ibadetlerine sevk ederek geniş bir dairede kalbin kumandanlığı altında kahramanca Allah’ın rızasına uygun şekilde hareket etmişlerdir. Yoksa kalbin, akıl, kalb, nefis ve sır gibi askerlerini bırakıp, tek başıyla hareket etmesi uygun değildir. Çünkü Cenâb-ı Hak onları -hâşâ-boşuna yaratmamıştır. Onların da yaratılış hikmetleri vardır.

(65)

Aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir mârifet değildir. Belki İlm-i Mantık'ta tasavvura mukabil ve mârifet-i tasavvuriyeden çok kıymettar ve burhanın neticesi olan ve ilim denilen tasdiktir. *Ve tevhid-i hakikî öyle bir hüküm ve tasdik ve iz'an ve kabuldür ki; her bir şeyle Rabb'ini bulabilir ve her şeyde Hâlıkına giden bir yolu görür ve hiçbir şey huzuruna mâni olmaz...*

(Şuâlar (7. Şuâ -Âyctü'l-Kübrâ-), s.142-143)

Bu bölümü “Lemeât” Risalesi’ndeki “**Merâtib-i İlim**” bahsi izah ediyor:

“Dimagda [insan beyninde] merâtip [ilmin mertebeleri] var; birbiriyle mültebis [karışık], ahkâmları [hükümleri] muhtelif. Evvel tahayyül olur, sonra tasavvur gelir,

Sonra gelir taakkul, sonra tasdik ediyor, sonra iz'an oluyor, sonra gelir iltizam, sonra itikat gelir.

İtikadın başkadır, iltizamın başkadır. Her birinden çıkar bir hâlet: Salâbet itikattan...”⁷⁸

İnsan beyninde ilmin mertebeleri muhtelifdir, hem de birbiriyle karışık vaziyettedir. Beyninde, birbiriyle karışmış ve hükümleri değişik olan mertebeler vardır. Sıralamaya göre önce tahayyül gelir. Yani insan bir şeyi önce hayalinde canlandırır. Sonra tasavvur gelir. Aklen idrak ondan sonradır. Bir şeyi akılla kavradıktan sonra eğer doğru olduğuna kanaati varsa, tasdik eder. Sonra iz'an mertebesi gelir. Yani kalben kesin kanaate varır. Sonra iltizam gelir, yani bir şey kendi üzerine gerekli bulup ona taraftarlık göstermektir. Sonra itikat gelir. Salâbet yani dine sınıksız sarılıp sağlamca ve metanetle dini yaşamak, itikattan ileri gelir. Taassup ise, taraftarlık duygusundan doğar. Sınıksız sarılıp yaşamak iz'andandır. Tasdikten taraftarlık hissi doğar. Sadece aklen anlaşılmış bir mesele ise henüz tasdik safhasına gelmemişse tarafsız bir hâl olur. Ama henüz tasavvur hâlinde ise, ondan nasibi de olmaz. Gerçekle mezcedilememiş bir tahayyülden ise safsata hâsıl olur. Buna rağmen, her zaman insanların sâfi zihinlerine bâtil veya şehvî şeyleri tasvir etmek, onları yaralar ve sapıklığa, dalâlete atar.

Dikkat edilecek olursa, burada ilim için yedi tane mertebe sayılmaktadır: 1.

⁷⁸ Sözler (Lemeât), s.769.

Tahayyül, 2. Tasavvur, 3. Taakkul, 4. Tasdik, 5. İz'an, 6. İltizam, 7. İtikat. Her bir mertebeden bir netice çıkıyor. Meselâ siz, bir Budizm'i bir Budisten daha iyi bilmeniz veya bir Hıristiyanlığı papazlardan daha iyi bilmeniz, tasdik ve iz'an etmeden ne Budist ne de Hıristiyan olursunuz. Hıristiyan Sava Paşa'nın yazmış olduğu usûl-ü fıkıh kitabını okumuş ve o ilmi derinliğince kavradığı için Müslüman olduğunu zannetmiştim, ama yine aynı kitapta Sava Paşa'nın Hıristiyanlığından hiçbir şeyi kaybetmemiş olduğunu ifade etmesi, öğrencilik yıllarımda beni şaşırtmıştı. Aslında normaldi çünkü o henüz taakkul safhasında idi. Bazen avâm halktan insanların dini ne pahasına olursa olsun en ağır şartlarda bile bazı âlimlerden çok daha iyi yaşama-ya çalışmaları bana hayret veriyordu. Bu mevzu okuduktan sonra, biraz bu işin sırrına vâkıf olduğumu söyleyebilirim. En azından hayretim gitti, tezadım kalktı. Çünkü avâm bile olsalar itikat olarak mükemmeldirler.

Hakikî tevhide ulaşmak için tahayyül ve tasavvurdan sonraki mertebeleri yani taakkul, tasdik, iz'an, iltizam mertebelerini geçip gerçek itikada kavuşmak gerekiyor. Bunun için tefekkür ve tezekkür gerekir. Risale-i Nur'da tefekkür ve tezekkürün her çeşidi için tahşidât yapılmıştır. Bilhassa Âyetü'l-Kübrâ Risalesi var ki bu hususta zirveyi temsil eder. Kendini vererek ve tam muhatap kabul ederek, düşüne düşüne Âyetü'l-Kübrâ'yı mütalââ edenler gerçek tevhide ve huzur-u daimîyi bulabilirler.

(66)

Eski zamandan beri ekser yerlerde medrese tâifesi tekkeler taifesine serfûrû etmiş, yani inkıyat gösterip onlara velâyet semereleri için müracaat etmişler. Onların dükkânlarında ezvâk-ı imaniyeyi ve envâr-ı hakikati aramışlar. Hatta medresenin büyük bir âlimi, tekkenin küçük bir veli şeyhinin elini öper, tâbi olurdu. O âb-ı hayat çeşmesini tekkede aramışlar. Hâlbuki medrese içinde daha kısa bir yol hakikatin envârına gittiğini ve ulûm-u imaniyede daha sâfi ve daha hâlis bir âb-ı hayat çeşmesi bulunduğunu ve amel ve ubûdiyet ve tarikattan daha yüksek ve daha tatlı ve daha kuvvetli bir tarik-i velâyet ilimde, hakâik-i imaniyede ve Ehl-i Sünnet'in İlm-i Kelâmında bulunmasını, Risale-i Nur, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın mu'cize-i mâneviyesiyle açmış, göstermiş; meydandadır...

(Kastamonu Lâhikası, s.195)

Bilindiği gibi medreseler, İslâmiyet'in, Kur'ân, Tecvid, Fıkıh, Kelâm, Tefsir ve Hadis ilimlerini öğretmiştir. Hâlen klasik medrese anlayışında devam edenler de aynı şekilde devam etmektedirler. Bundan dolayı da tassavvufî derinlik için medrese âlimleri tekkelere müracaat etmişlerdir. Risale-i Nur ise, tekkeden değil, medreseden çıkmıştır. Tarikat ve tasavvufî beklenen Kur'ânî hakikatlerin nurlarını ve feyizlerini de vermektedir. Mârifetullah, muhabbetullah ve lezzet-i ruhânîyi daha yüksek ve tatlı şekilde ortaya koymaktadır. Onun için ehl-i medresenin Risale-i Nurlar'a eğilmesi gerekmektedir.

(67)

İkinci Vecib: Sahabelerin kurbiyet-i ilâhiye noktasındaki makamlarına velâyet ayağıyla yetişilmez. Çünkü; Cenâb-ı Hak, bize akrebdir ve her şeyden daha ziyade yakındır. Biz ise, O'ndan nihayetsiz uzağız. O'nun kurbiyetini kazanmak iki suretle olur.

♦ Birisi: Akrebiyetin inkişafıdır ki, nübüvvetteki kurbiyet ona bakar ve nübüvvet veraseti ve sohbeti cihetiyle sahabeler o sırta mazhardırlar.

♦ İkinci Suret: Bu'diyetimiz noktasında kat-ı merâtîp edip bir derece kurbiyete müşerref olmaktır ki, ekser seyr u sülûk-u velâyet ona göre ve seyr-i enfûsî ve seyr-i âfâkî bu suretle cereyan ediyor. İşte, birinci suret sırf vehbîdir, kesbî değil. İncizaptır, cezb-i rahmânîdir ve mahbubiyettir. Yol kısadır, fakat çok metin ve çok yüksektir ve çok hâlistir ve gölgesizdir. Diğer kesbîdir, uzundur, gölgelidir. Acâip hârikaları çok ise de kıymetçe, kurbiyetçe evvelkisine yetişemez.

Meselâ; nasıl ki dünkü güne, bugün yetişmek için iki yol var:

♦ Birincisi, zamanın cereyanına tâbi olmayarak, bir kuvvet-i kudsiye ile fevkazzaman çıkıp, dünü bugün gibi hâzır görmektir.

♦ İkincisi, bir sene kat-ı mesafe edip, dönüp dolaşıp düne gelmektir; fakat yine dünü elde tutamıyor, onu bırakıp gidiyor... Öyle de, zâhirden hakikate geçmek iki suretlemdir.

♦ Biri, doğrudan doğruya hakikatin incizâbına kapılıp Tarikat berzahına girmeden, hakikati, ayn-ı zâhir içinde bulmaktır.

♦ İkincisi, çok merâtipten seyr u sülûk suretiyle geçmektir.

Ehl-i velâyet, çendan fena-yı nefse muvaffak olurlar, nefs-i emmâreyi öldürürler; yine sahabeye yetişemiyorlar. Çünkü; sahabelerin nefisleri tezkiye ve tathir edildiğinden; nefsin mahiyetindeki cihâzât-ı kesîre ile, ubûdiyetin envâna ve şükür ve hamdin aksamına daha ziyade mazhardırlar. Fena-yı nefisten sonra, ubûdiyet-i evliya besatet peyda eder.

(Sözler (27. Söz, Zeyl), s. 535-536)

Bu bölümde, sahabelerin derecelerine velilerin velâyet ayağı ile niçin yetişemedikleri izah edilmektedir: Cenâb-ı Hak حَبْلُ الْوَرِيدِ yani “Biz insana şah damarından daha yakınız.”⁷⁹ sırrı ile bizlere bizden daha yakındır. Buna “akrebiyet” (en yakınlık) deniliyor. Sahabeler, akrabetiyetin inkişafı ile peygamber vârisliği ve sohbeti yönüyle o sırta mazhardırlar. Bir anda öyle bir makama çıkarlar ki, sahabe olmayanlar senelerce riyazat vesâire seyr u sülûk yolları ile bile oraya ulaşamazlar. Çünkü sahabeler dışındaki Müslümanlar, “bu’diyet” (uzaklık) noktasında yavaş yavaş mertebeler kat edip bir derece kurbiyet (yakınlık) ile şereflenirler. Bu yol uzundur. Hâlbuki, nübüvvet verâseti ve sohbeti yoluyla sahabelerin kazandığı makam, sırf vehbîdir, kesbî değildir. İncizaptır, rahmânî bir cezp (çekim)dir ve mahbubiyettir yani sevilen durumunda olmaktır: Cenâb-ı Hak, onlara olan sevgisiyle, bir cezb-i rahmânî ile onları almış o yüksek makama Kendisi çıkarmıştır.

Ayrıca şöyle bir fark da vardır:

Ehl-i velâyet, mânevî makam ve derecelerde yükselmelerine mâni olan nefs-i emmâreyi (uzun ve sabır gerektiren riyazat ve seyr u sülûklar neticesinde) öldürürler. Ama yine de sahabeye yetişemezler. Çünkü, fenâ-yı nefisten sonra velilerin ubûdiyetleri kolaylaşır. Hâlbuki sahabeler nefislerini öldürmeden tezkiye ve tathir ederek (temizleyerek), nefsin mâhiyetinde bulunan pek çok cihaz ile Allah’a karşı kulluğun pek çok çeşidini, O’na karşı hamd ve şükürün her türlüünü yaparak daha ziyade ubûdiyet gösterirler.

Üstad Hazretleri diyor ki:

“Bir zaman kalbime geldi; niçin Muhyiddin Arabî gibi harika zâtlar sahabelere yetişemiyorlar? Sonra namaz içinde ⁸⁰ رَبِّيَ الْأَعْلَى der-

⁷⁹ Kaf Sûresi 50/16

⁸⁰ “En yüce olan Rabbimi her türlü noksandan tenzih ederim.” Peygamber Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem), namazın secdelerinde 3 defa bunu söylediğine dair bkz.: Müslim, *Müsâfirîn* 203; Tirmizî, *Salât* 79, *Vtr* 19; Ebû Dâvûd, *Salât* 147.

ken, şu kelimenin mânâsı inkişaf etti. Tam mânâsıyla değil, fakat bir parça hakikati göründü. Kalben dedim: ‘Keşki bir tek namaza bu kelime gibi muvaffak olsaydım, bir sene ibadetten daha iyi idi.’ Namazdan sonra anladım ki o hatıra ve o hâl, sahabelerin ibadetteki derecelerine yetişilmediğine bir irşaddir. Evet Kur’ân-ı Hakîm’in envârıyla hâsıl olan o inkılâb-ı azîm-i içtimâide, ezdad birbirinden çıkıp ayrılırken; şerler bütün tevâbiıyla, zulümâtıyla ve teferruatıyla ve hayır ve kemâlât, bütün envârıyla ve netâiciyle karşı karşıya gelip, bir vaziyette ve müheyyiç bir zamanda; her zikir ve tesbih, bütün mânâsının tabakatını turfanda ve taravetli ve taze ve genç bir surette ifade ettiği gibi; o inkılâb-ı azîmin tarrakası [gümbürtüsü] altında olan insanların bütün hissiyatını, letâif-i mânevîyesini [ince duygularını] uyandırmış; hatta vehim ve hayal ve sır gibi duygular hüşyar [uyanık] ve müteyakkız [ikaz edilmiş] bir surette, o zikir, o tesbihlerdeki müteaddit mânâları kendi zevklerine göre alır, emer.

İşte, şu hikmete binâen bütün hissiyatları uyanık ve letâifleri hüşyar olan sahabeler, envâr-ı imaniye ve tesbihîyeyi câmi olan kelimât-ı mübarekeyi dedikleri vakit, kelimenin bütün mânâsıyla söyler ve bütün letâifiyle hisse alırlardı. Hâlbuki o infilâk ve inkılâptan sonra, gitgide letâif uykuya ve havâs [hâsseler, duygular] o hakâik noktasında gaflete düşüp, o kelimât-ı mübareke, meyveler gibi git gide, ülfet perdesiyle letâfetini ve taravetini kaybeder. Âdeta, sathîlik havasıyla kuruyor gibi, az bir yaşlık kalıyor ki, kuvvetli, tefekkürî bir ameliyatla, ancak evvelki hâli iade edilebilir. İşte bundandır ki, kırk dakikada bir sahabenin kazandığı fazilete ve makama, kırk günde, hatta kırk senede başkası ancak yetişebilir.”⁸¹

Basit bir misalle izah edecek olursak: Hantal bir teknolojiye sahip bir petrol rafinerisinde, ham petrolden çok az çeşitte maddeler ayrıştırılabilir. Kalanları da ya boşu boşuna atık madde olarak ayrılır veya yakılır. Hâlbuki tam kapasiteli ve en son teknolojiye göre yapılmış bir rafineride, hem petrolde bulunan bütün maddeler hiç israf edilmeden ayrıştırılır, onların hepsi de değerlendirilir, hem de muazzam bir kazanç elde edilir.

İşte bu temsil gibi, sahabelerin bütün duygu ve cihazları uyanık ve tam kapasite çalışır vaziyette olduğu için, Kur’ân kelimelerindeki, zikir ve tesbihlerdeki, nurları ve feyizleri bütün duyguları ile alır ve emerler. Sevap-

⁸¹ Sözler (27. Söz’ün Zeyli), s.333-534.

ları da ona göre olur. Hâlbuki diğer insanlarda, o derece bir inkişaf olmadığı için istifadeleri de ona göre olur. İşte bu sebeple Üstad Hazretleri *سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى* derken sahabelerin bu durumunu fark ediyor ve “Keşki bir tek namaza, bu kelime gibi muvaffak olsaydım, bir sene ibadetten daha iyi idi.” diyor.

(68)

Hakikat ilmîni, hakikî hikmeti istersen, Cenâb-ı Hakk'ın mârifetini kazan. Çünkü bütün hakâik-i mevcudât, İsm-i Hakk'ın şuaâtı ve esmâsının tezâhürâtı ve sıfâtının tecelliyâtıdır. Maddî ve mânevî, cevherî, arazî her bir şeyin, her bir insanın hakikati, birer ismin nuruna dayanır ve hakikatine istinad eder. Yoksa hakikatsiz, ehemmiyetsiz bir surettir...

(Sözler (26. Söz, Hâtîme), s.515)

Hakikat ilmi ve hakikî hikmet ancak mârifetullahı kazanmakla elde edilebilir. Çünkü bütün ilim ve fenler mutlaka Cenâb-ı Hakk'ın isimlerinden bir ismine dayanmakta olduğu gibi; mevcudâtın, eşyanın, nebâtâtın ve hayvanâtın ve insan nevinin hakikati de yine Cenâb-ı Hakk'ın esmâ-yı hüsnâsına dayanmaktadır. Hiçbir varlık ve hiçbir olay yoktur ki, o güzel isimlerin tecellisi olmasın... Ya Risale-i Nurlar'ın gösterdiği derin ve ufuklu tefekkür yoluyla veya tasavvuf ehlinin yaptığı gibi zikir yoluyla bu güzel isimlerin nur ve feyizlerinden istifade etmek gerekiyor. Diğer semavî dinlerin bile, hiçbirisinde İslâmiyet'te olduğu kadar, esmâ-yı hüsnâ bilgisi yok. Biz bu değerli hazinenin kıymetini bilerek başta ilim ve fenlerin, maddî-mânevî, cevherî-arazî her bir şeyin, hatta kendimizin bilhassa âzam derecede mazhar olduğumuz ilâhî isimleri anlamaya ve keşfetmeye çalışalım. O zaman göreceğiz ki, öğrendiğimiz ilimler ve bilgiler birer odun yığını olmaktan çıkacak ve kibrit çakmışçasına yanıp ışıklanarak feyizli hikmetleriyle bizim için bir nur kaynağı ve mânevî ve haz ve lezzet madeni hâline geleceklerdir. Zaten dikkat edilirse, bilhassa fizikte atom altı parçacıkların bulunmasıyla, fizik kendîğinden metafiziğe kaymaktadır. Ama bu durum Cenâb-ı Hakk'ın isimlerinin tecellisine bağlanmazsa, mânâsız hayallere ve tesadüflere doğru gider, böylece de hakikatsiz ve önemsiz bir şekil alır.

(69)

Bir Nükte-i Mülhimme ve Bir Sırr-ı Ehem

İnsanın câmiyyet-i istidâdı cihetiyle mazhar olduğu bütün kemâlât-ı ilmiye ve terakkiyât-ı fenniye ve havârik-ı sun'iyeyi "Tâlim-i Esmâ" unvanıyla ifade ve tabir etmekte şöyle latîf bir remz-i ulvî var ki: Her bir kemâlin, her bir ilmin, her bir terakkiyâtın, her bir fennin bir hakikat-i âliyesi var ki o hakikat, bir ism-i ilâhîye dayanıyor. Pek çok perdeleri ve mütenevvi tecelliyâtı ve muhtelif daireleri bulunan o isme dayanmakla o fen, o kemâlât, o sanat, kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa yarım yamalak bir sûrette nâkıs bir gölgedir.

Meselâ, hendese bir fendir. Onun hakikati ve nokta-yı müntehâsı, Cenâb-ı Hakk'ın "*İsm-i Adl* ve *Mukaddir*"'ine yetişip, hendese aynasında o ismin hakîmâne cilvelerini haşmetiyle müşâhede etmektir.

Meselâ, tıp bir fendir, hem bir sanattır. Onun da nihayeti ve hakikati, Hakîm-i Mutlak'ın "*Şâfi*" ismine dayanıp, eczahane-i kübrâsı olan rûy-i zeminde rahîmâne cilvelerini, edviyelerde görmekle tıp, kemâlâtını bulur, hakikat olur.

Meselâ, hakikat-i mevcudattan bahseden hikmetü'l-eşya, Cenâb-ı Hakk'ın (celle celâluh) "*İsm-i Hakîm*"'ının tecelliyât-ı kübrâsını müdebbirâne, mürebbiyâne eşyada, menfaatlerinde ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla şu hikmet hikmet olabilir. Yoksa, ya hurâfâta inkılâp eder ve mâlâyâniyât olur veya felsefe-i tabîiye misillü dalâlete yol açar. İşte sana üç misal!.. Sâir kemâlât ve fûnûnu bu üç misale kıyas et!

(Sözler (20. Söz, 2. Makam), s.279)

Bu bölüm, 20. Söz'ün İkinci Makamı'ndan alınmıştır. وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ وَكَلَّمَهَا يANI "Ve Allah, Âdem'e bütün isimleri öğretti."⁸² âyetinin tefsiri mâhiyetindedir.

⁸³ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ diyen ve mahlûkatı hayal derecesine indirip âdeta yok

⁸² Bakara Sûresi 2/31

⁸³ "Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâyük değillerdir.."

sayan vahdet-i vücûd anlayışına karşı; ⁸⁴ حَقَائِقُ الْأَشْيَاءِ ثَابِتَةٌ yani “Eşyanın hakikati sabittir.” hakikati Kur’ân’ın gerçeği olduğu gibi; eşyanın hakikatinin esmâ-yı ilâhiye olduğu ehl-i hakikatin bir tesbitidir. Bu hususta Üstad Hazretleri şöyle der:

⁸⁵ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ sırrınca: Her şeyden Cenâb-ı Hakk’a karşı pencereler hükmünde çok vecihler var. Bütün mevcudatın hakâiki, bütün kâinatın hakikati; esmâ-yı ilâhiyeye [Cenâb-ı Hakk’ın güzel isimlerine] istinat eder. Her bir şeyin hakikati, bir isme veyahut çok esmâya istinat eder. Eşyadaki sıfatlar, sanatlar dahi, her biri birer isme dayanıyor. Hatta hakikî fenn-i hikmet [eşyanın hikmetlerinden bahseden fennî ilimler], “Hakîm” ismine ve hakikatli fenn-i tıp “Şâfi” ismine ve fenn-i hendese [geometri, mühendislik] “Mukaddir” ismine ve hâkezâ her bir fen, bir isme dayandığı ve onda nihayet bulduğu gibi, bütün fûnûn ve kemâlât-ı beşeriye ve tabakat-ı kümelîn-i insaniyenin [başta peygamberler ve asfiyâ ve evliyanın] hakikatleri, esmâ-yı ilâhiyeye istinat eder. Hatta muhakkikîn-i evliyanın [hakikatleri delilleriyle bilen, tahikik ehli velilerin] bir kısmı demişler: “*Hakîkî hakâik-i eşya, esmâ-yı ilâhiyedir. Mahiyet-i eşya ise, o hakâikin gölgeleridir. Hatta bir tek zîhayat şeyde, yalnız zâhir olarak yirmi kadar esmâ-yı ilâhiyenin cilve-i nakşı görünebilir.*”⁸⁶

Eğer bütün ilimler, fenler ve sanatlar işte böyle Cenâb-ı Hakk’ın onlarda tecelli eden güzel isimleri açısından ele alınır ve mütalâa edilirse, mânâsını ve kemâlini bularak hakikat olurlar. Yoksa yarım yamalak kalır; ya hurafelere döner veya mâlâyanîyat olarak boş şeyler olurlar veyahut naturalist felsefe gibi tabiat dalâletine yol açarlar. Bunun için mühendis ve mimarlar Adl ve Mukaddir isimlerini çok okuyup, hendese aynasında o isimlerin tecellilerini bütün haşmetiyle müşâhede edip tefekkür ve ibadet vazifelerini yerine getirmelidirler.

Hem bir fen hem de bir sanat olan tıp ilmiyle meşgul olan hekimler de mutlak Hakîm olan Cenâb-ı Hakk’ın Şâfi ismini çok okuyup, O’nun büyük bir eczanesi olan yeryüzünde merhamet ve şefkat dolu tecellilerini ilâç ve devalarda görüp tefekkür ve kulluk vazifelerini yapmaları gerekir. Aynı zamanda Hızriyetin birer temsilcisi olarak, Allah’ın hasta kullarının imdadına Hızır gibi yetişmeleri icap eder.

⁸⁴ Ömer en-Nesefî, *el-Akâid* s.1.

⁸⁵ “Hiçbir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyorsa bulunmasın.” (İsrâ Sûresi 17/44)

⁸⁶ Sözler (32. Söz, 3. Mevkîf, 1. Mebhas), s.683.

Fizik, kimya ve biyoloji gibi ilim ve fenlerle meşgul olanlar da Cenâb-ı Hakk'ın Hakîm isminin tecellilerini büyük bir alanda görüp tefekkür ve tezekkürde bulunarak, bir kul olarak ibadet, şükür ve hamdlerini takdim etmeleri iktiza eder.

(70)

“Ey insan! Şu kâinattan maksad-ı âlâ, tezâhür-ü rubûbiyete karşı, ubûdiyet-i külliye-i insaniyedir ve insanın gaye-i aksâsı, o ubûdiyete ulûm ve kemâlât ile yetişmektir.”

Hem öyle bir sûrette ifade ediyor ki, o ifade ile şöyle işaret eder: “Elbette nev-i beşer, âhir vakitte ulûm ve fûnûna dökülecektir. Bütün kuvvetini ilimden alacaktır. Hüküm ve kuvvet ise, ilmin eline geçecektir.”

Hem o Kur’ân-ı Mu’cizü'l-Beyan, cezâlet ve belâgat-ı Kur’âniye’yi mükerreren ileri sürdüğünden remzen anlatıyor ki:

“Ulûm ve fûnûnun en parlağı olan belâgat ve cezâlet, bütün envâyıyla âhîrzamanda en mergub bir suret alacaktır. Hatta insanlar, kendi fikirlerini birbirlerine kabul ettirmek ve hükümlerini birbirine icrâ ettirmek için en keskin silâhını, cezâlet-i beyandan ve en mukavemet-sûz kuvvetini, belâgat-ı edâdan alacaktır.”

(Sözler (20. Söz, 2. Makam), s.280)

Üstad Hazretleri, *وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ* yani “Ben cinleri ve insanları sırf Beni tanıyıp yalnız Bana ibadet etsinler diye yarattım.”⁸⁷ âyetini izah ederek “Şu kâinatın yaratılışının en yüce maksadı, Rabbü'l-âlemîn olan Cenâb-ı Hakk'ın, rubûbiyet tezâhürüne yani Rab isminin canlı cansız her şeye tecelli etmesiyle onları yaratıp terbiye ederek esir maddesini atomlara; atomları, madenlere; madenleri, nebatlara; nebatları hayvanî vücutlara terakki ettirerek, canlı vücutlarda bazı zerrelere kalp ve beyin gibi noktalara getirerek, insanlara kitaplar ve peygamberler göndererek terbiye ederek insan-ı kâmil hâline karşı; insanların da küllî bir ubûdiyetle mukabele etmesidir.”⁸⁸ diyor.

⁸⁷ Zâriyat Sûresi 51/56.

⁸⁸ Bkz.: Sözler (11. Söz.), s.128-137, 846.

İnsanın, küllî ubûdiyeti, esmâ-yı ilâhîde terakkî etmekle âzamî tecellileri idrak etmesidir ki, bu bir velâyet makamıdır. Ayrıca insan halife yaratıldığı için canlı-cansız bütün mahlûkat üzerinde bir komutan olarak nezaret vazifesi vardır ve onların şuursuz olarak yaptıkları ibadetlerini şuurlu olarak kendisi yapmış gibi Cenâb-ı Hakk'a takdim etme konumu vardır. Bu da onun ibadetlerini küllîleştirir.

Bu meseleyi Üstad Hazretleri 24. Söz'de ve "Nur Âleminin Bir Anahtarı" isimli risalesinde de izah etmiştir. Hac, umre, bayram ve Cuma namazları gibi toplu yapılan ibadetlerde de oluşan atmosfer, ibadetleri küllî olarak hissetmemize yardımcı olur. 16. Söz'de bu hususta bir izah vardır.

Üstad Hazretleri, baştaki âyetin izahına şunu da ilâve ediyor:

"İnsanın en yüce, en son hedef ve gayesi ise, o ubûdiyete ilimler ve kemâlât ile yetişmektir."⁸⁹ diyor.

İlimlerin gerçek kaynağı peygamberlere gelen vahiydir. Vahiyden daha doğru, daha engin ve derin bir ilim yoktur. İnsanlar da vahiy mesajlarının ışığı altında vehbî ve kesbî ilimlerle derinleşerek hem de ilimleriyle amel edip fitratlarının bir yanı hâline getirerek kemâlât kazanacak ubûdiyette enginlik ve külliyet kazanacaklardır.

Kur'ân-ı Kerîm, peygamberlerin mu'cizelerini anlatmakla, ilim ve teknikte hem keşif ve buluşlar için ilham kaynağı oluyor hem de ulaşılabilecek noktaları gösterip teşvik ediyor. Şöyle de bir mesaj veriyor: "Âhırzamanda insanlar, elbette, ilim ve fenlerde yoğunlaşacaktır. Bütün kuvvetlerini ilimden alacaklardır. Hüküm ve kuvvet ilmin eline geçecektir." Ayrıca Kur'ân-ı Kerîm, kendisinin Allah kelâmı olduğunu isbat sadedinde belâgatını, edebî yüceliğini ileri sürerek meydan okumasından da anlaşılıyor ki, ilim ve fenlerin en parlak olan "ifade sanatı" âhırzamanda en büyük rağbet ve değeri bulacaktır. İnsanlar fikirlerini kabul ettirip hükümlerini icra etmek için sözler, karikatürler, romanlar, hikâyeler, belgeseller, makaleler vesâire ifade sanatı vesileleriyle ve bunları neşreden medya ve bilumum iletişim vasıtalarıyla hareket edeceklerdir. Etmektedirler de... Bunun büyük hayırları yanında çok büyük şerli tarafları da vardır. Onun için bu dallarda ve hayatın her ünite ve şubesinde çok iyi yetişmiş şuurlu insanlara ihtiyaç vardır. Bunun için de eğitime çok büyük önem vermek gerekmektedir.

⁸⁹ Sözler (21. Söz 2. Makam), s.280-281.

(71)

Ziyaretçilere ait, bazı dostlar tarafından ihtar ile bir düstur izah edilmek istenilmiştir. Onun için yazılmıştır.

Mâlûm olsun ki, bizi ziyaret eden; ya hayat-ı dünyeviye cihetinde gelir, o kapı kapalıdır.. veya hayat-ı uhreviye cihetinde gelir, o cihette iki kapı var:

Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum. Cenâb-ı Hakk'a çok şükür, beni kendime beğendir-memiş. İkinci cihet, sırf Kur'ân-ı Hakîm'in dellâli olduğum cihettedir. Bu kapıdan girenleri –ale'r-re'si ve'l-ayn– kabul ediyorum. Onlar da üç tarzda olur; ya dost olur, ya kardeş olur, ya talebe olur.

Dostun hâssası ve şartı budur ki: Kat'iyen Sözlere ve envâr-ı Kur'âniye'ye dair olan hizmetimize ciddî taraftar olsun.. ve haksızlığa ve bid'alara ve dalâlete kalben taraftar olmasın.. kendine de istifadeye çalışsın.

Kardeşin hâssası ve şartı şudur ki: Hakikî olarak Sözlere'nin neşri-ne ciddî çalışmakla beraber, beş farz namazını edâ etmek, yedi kebâiri işlememektir.

Talebeliğin hâssası ve şartı şudur ki: Sözlere'yi kendi malı ve telifi gibi hissedip sahip çıksın.. ve en mühim vazife-i hayatiyesini onun neşir ve hizmeti bilsin.

İşte bu üç tabaka, benim üç şahsiyetimle alâkadardır: Dost, benim şahsî ve zâtî şahsiyetimle münasebettar olur. Kardeş, abdiyyetim ve ubûdiyet noktasındaki şahsiyetimle alâkadar olur. Talebe ise, Kur'ân-ı Hakîm'in dellâli cihetinde ve hocalık vazifesindeki şahsiyetimle münasebettardır.

Şu görüşmenin de üç meyvesi var:

Birincisi: Dellâllık itibarıyla mücevherât-ı Kur'âniye'yi benden veya Sözlere'den ders almak, velev bir ders de olsa..

İkincisi: İbadet itibarıyla uhrevî kazancıma hissedar olur.

Üçüncüsü: Beraber dergâh-ı ilâhîye müteveccih olup rabt-ı kalb ederek, Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinde el ele verip tevfik ve hidayet istemek...

Eğ̃er talebe ise, her sabah mütemâdiyen ismiyle, bazen hayaliyle dahi yanımda hazır olur, hissedar olur.

Eğ̃er kardeş ise, birkaç defa hususî ismiyle ve suretiyle dua ve kazancımda hazır olup hissedar olur. Sonra umum ihvanlar içinde dahil olup, rahmet-i ilâhiyeye teslim ediyorum ki, dua vaktinde “ihvetî ve ihvânî” dediğim vakit onlar içinde bulunur. Ben bilmezsem, rahmet-i ilâhiye onları biliyor ve görüyor.

Eğ̃er dost ise ve ferâizi kılar ve kebâiri terk ederse, umumiyet-i ihvan itibarıyla duamda dahildir. Bu üç tabaka dahi beni mânevî dua ve kazançlarında dahil etmek şarttır.

(Mektubat (26. Mektup, 4. Mebhas), s.387-389)

Üstad Hazretleri, kendi yanında kalıp hizmet etmek isteyen Zübeyir Ağabey gibi rükün teşkil eden talebelerine bile “Eğ̃er benim yanımda, büyük âlim ve veli bir zâta hizmet etmek niyeti ile kalmak istiyorsanız, olmaz, bunu kabul etmem.” meâlinde sözler söylemiştir. Onun için ziyaretine gelenleri niyetlerine göre muamele etmiş bazılarını baştan kabul etmemiştir. Burada taksimat yaptığı gibi, dünyevî işleri için, meselâ bozulan ticaretinin düzelmesi için dua ettirmeye gelenlere de, şahsını mübarek ve makam sahibi zannedip kerametini görmeye gelenlere de kapıyı kapatmıştır. Hatta iki veya daha fazla ziyarete gelenler arasında öyleleri olduğunda, onlar daha gelmeden otelde beklerken talebelerini gönderip “Yalnız sizler gelin.” diye o kişileri dışarıda bırakmıştır. Onun esas görüşmek istediği kimseler, sırf Kur’ân-ı Hakîm’in dellâli olduğu cihetle ziyaretine gelenlerdir. Onları dost, kardeş ve talebe olarak üç kısma ayırıp özelliklerini belirtmiş, onlardan ne beklediğini anlatmış aynı zamanda onların neler kazanacaklarını bildirmiştir. Bu anlatılanlar ziyaretine gelenlerle kendisi arasında bir mukavele gibidir. Dolayısıyla tarafların karşılıklı şartları vardır ve bunlara riayet etmesi gerekir. Dikkat edilirse Üstad Hazretleri her şeyi bir prensibe bağlamıştır.

(72)

Medar-ı İbret Bir Mesele

Vehme maruz, fütûra düşen bazı dostlarıma kuvve-i mânevîyeyi teyid edecek yedi emârenin delâletiyle, sırf hizmet-i Kur’ân’a ait bir

ikram-ı rabbânîyi ve bir himâyet-i ilâhiyeyi beyan etmeye mecburum ki, o zayıf damarlı bir kısım dostlarımı kurtarayım.

O yedi emârenin dördü; dost iken, sırf birer maksad-ı dünyevî için, şahsıma değil, Kur'ân'a hâdimliğim cihetinde düşman vaziyeti almalarıyla o maksatlarının aksiyle tokat yediler. O yedi emârenin üçü ise, ciddî dost idiler ve daima da dostturlar. Fakat dostluğun iktiza ettiği merdâne vaziyeti muvakkaten göstermediler, tâ ki ehl-i dünyanın teveccühünü kazanıp birer maksad-ı dünyevî kazansınlar ve başlarından emin olsunlar. Hâlbuki o üç dostum –maatteessüf– o maksatlarının aksiyle birer itab gördüler.

Evvelki dört zâhirî dost, sonra düşman vaziyeti gösterenlerin,

Birincisi: Bir müdür, kaç vâsıta ile yalvardı, Onuncu Söz'den bir nüsha istedi. Ona verdim. O ise terfi için, dostluğumu bırakıp düşmanlık vaziyeti aldı. Valiye şekvâ ve ihbar suretinde verdi. Hizmet-i Kur'âniye'nin bir eser-i ikramı olarak terfi değil, azledildi.

İkincisi: Diğer bir müdür, –dost iken– âmirlerinin hatırı için ve ehl-i dünyanın teveccühünü kazanmak fikriyle şahsıma değil, hizmetkârlığım cihetinde rakibâne ve düşmanâne vaziyet aldı, kendi maksadının aksiyle tokat yedi. Ümit edilmediği bir meselede iki buçuk seneye mahkûm edildi. Sonra Kur'ân'ın bir hizmetkârından dua istedi. İnşallah, belki kurtulacak. Çünkü ona dua edildi.

Üçüncüsü: Bir muallim, dost görünürken ben de ona dost baktım. Sonra Barla'ya nakledip yerleşmek için düşmanâne bir vaziyeti ihtiyâr etti, o maksadının aksiyle tokat yedi. Muallimlikten askerliğe atıldı, Barla'dan uzaklaştırıldı.

Dördüncüsü: Bir muallim, (hâfız, hem mütedeyyin gördüğüm için) Kur'ân'ın hizmetinde bana bir dostluk edecek niyetiyle ona samimâne bir dostluk gösterdim. Sonra o, ehl-i dünyanın teveccühünü kazanmak için, bir memurun bir tek kelâmıyla bize karşı çok soğuk ve korkak vaziyeti aldı. Sonra o maksadının aksiyle tokat yedi. Müfettişinden şiddetli bir tekdir yedi ve azledildi.

İşte bu dört adam, düşman vaziyeti almakla böyle tokat yedikleri gibi üç dostum da ciddî dostluğun iktiza ettiği merdâne vaziyeti göstermedikleri için tokat değil, bir nevi ihtar nev'inde aks-i maksatlarıyla ikaz edildiler.

Birincisi: Gayet mühim ve ciddî ve hakikî bir talebem olan bir zât-ı muhterem, mütemâdiyen Sözlere yazar, neşrederdi. Müşevveş, büyük bir memurun gelmesiyle ve bir hâdisenin vukuu ile yazdığı Sözlere sakladı, muvakkaten istinsahı da terk etti. Tâ ki ehl-i dünyadan bir zahmet görmesin ve bir sıkıntı çekmesin ve onların şerlerinden emin olsun. Hâlbuki o hizmet-i Kur'âniye'nin muvakkaten ta'tilinden gelen bir eser-i hata olarak, bir sene mütemâdiyen bin liraya mahkûmiyet gibi bir belâ gözü önüne konuldu. Ne vakit istinsaha niyet etti ve eski vaziyetine döndü; o dâvâsından tebrîe etti, –lillâhilhamd– beraat kazandı, fakr-ı hâliyle beraber bin liradan kurtuldu.

İkincisi: Beş seneden beri mert ve ciddî ve cesur bir dostum, ehl-i dünyanın ve yeni gelen bir âmirin hüsn-ü zannını ve teveccühünü kazanmak için, komşum iken; düşünmeyerek, ihtiyârsız, birkaç ay benimle görüşmedi. Hatta bayramda ve Ramazan'da uğramadı. Hâlbuki maksadının aksiyle karye meselesi neticelendi, nüfuzu kırıldı.

Üçüncüsü: Haftada bir-iki defa benimle görüşen bir hâfiz, imam olmuş. Sarık sarmak için iki ay beni terk etti. Hatta bayramda yanıma gelmedi. Hilâf-ı me'mul olarak maksadının aksiyle, yedi-sekiz ay imamlık ettiği hâlde, hilâf-ı âdet bir surette ona sarık bağlatılmadı.

İşte bu gibi vukuatlar, çok var. Fakat bazılarının hatırlarını kırmamak için zikretmiyorum. Bunlar ne kadar zayıf birer emâre ise de fakat içtimâında bir kuvvet hissedilir. Onunla kanaat gelir ki, şahsıma karşı değil –çünkü nefsimi hiçbir ikrama lâıyk görmüyorum– belki hizmet-i Kur'ân noktasında, sırf o cihette bir ikram-ı ilâhî ve bir himâyet-i rabbâniye altında hizmet ettiğimiz anlaşılıyor. Dostlarım bunu düşünmeli, evhama kapılmamalı!.. Madem hizmetkârlığıma bir ikram-ı ilâhîdir. Ve madem fahre değil, belki şükre sebeptir. Ve madem ⁹⁰ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ⁹⁰ fermanı var. Bu sırlara binâen, hususî bir surette dostlarıma beyan ediyorum.

(Mektubat (26. Mektup, 4. Mebhas), s.382-383)

İbret vesilesi bu meseleyi anlatmakla Üstad Hazretleri, Onuncu Lem'a'da özetlediği, bu iman ve Kur'ân hizmetinin üç kerametinden ikincisini hatırlata biraz da üçüncüsünü biraz izah edip örneklerini vermiş oldu. Evet bu

⁹⁰ “Ve Rabbinin nimetini anlat da anlat.” (Duhâ Sûresi 93/11)

hizmetin **birincisi**, Cenâb-ı Hakk'ın önceden hizmet zeminini hazırlayıp hizmet edecekleri oraya sevk etmesidir. 57. maddede bu hususta bazı misaller vermeye çalıştım. **İkincisi**, bu hizmete muâruz çıkanların zecr tokadıyla tokatlanmasıdır. **Üçüncüsü**, hizmette fütür getirenlerin, gerekli metânet ve hareketi göstermeyenlerin şefkat tokadı ile uyarılmasıdır. Burada ikinci ve üçüncüye misaller görüyoruz. Bazen ikincisi çok şiddetli de olabilir. Kastamonu'da bir görevlinin mânevî işkencelerine, küfürlerine ve aşırı hakaret ve tezyiflerine karşı Hazreti Üstad velâyetinin celâl tecelisiyle "Münafık! Sen bana hiçbir şey yapamazsın." diye bağırması anında bu ihaneti yapan adam titreyip solmuş ve yere yığılmış, daha sonra da iflâh olmayıp ölmüştür.

Başka bir seferinde de Üstad Hazretleri, Denizli Mahkemesi öncesinde, Kastamonu'dan Isparta'ya götürülmek üzere, Çankırı üzerinden karayoluyla Ankara'ya getirilir. Ankara'ya vardıklarında Samanpazarı semtinde mütevazı bir otele yerleşir. Üstad'ın Ankara'ya geldiğini öğrenen dönemin Ankara valisi Nevzat Tandoğan, onu polisler vasıtası ile vilâyete getirir. Vali Tandoğan maddeten eli kolu bağlı, garip ve misafir olan Üstad'ın başına zorla şapka koymak ister. Vilâyet makamında, şapkayı Üstad'a giydirmek için yaptığı konuşma sırasında, onunla Üstad arasında şiddetli bir münakaşa cereyan eder. Vali Tandoğan, bir polise veya odacıya yirmi beş kuruş vererek dışardan bir kasket aldırır ve Üstad'ın başındaki külâha işaret ederek "Onu çıkar, bunu giy!" der. Üstad ise, boynunu göstererek: "Bu külâh ancak bu baş ile beraber çıkabilir." der, reddeder. Gözü dönmüş Vali, bu defa şapkayı eline alarak, bizzat kendi eliyle Üstad'ın başına koymaya teşebbüs eder, fakat ellerini kaldırdığı anda havada dona kalır, bir şey yapamaz. Üstad, Valinin dine karşı alaycı tavrı ve şahsî kininin bir tezâhürü olan bu çirkin davranışından çok rahatsız ve müteessir olur. O anda Valiye dönerek: "Hey bedbaht, ben sizin bin senelik ecdadınızı temsil ediyorum, Onların bir vârisiyim. Senin bu hareketin keyfi ve küfrîdir." dedikten sonra şöyle beddua eder: "Başından bulasın!..." Bu hâdiseden aylar sonra, Temmuz 1946'da bir izzet-i nefis meselesinden, şimdi Ankara'da bir meydana ismi verilen bu Vali, tabancasını başına dayayıp intihar etmiştir.

Burada iki kısma ayırıp beyan ettiği bu olayları esasen anlatmaktan maksadını da Hazreti Üstad: "Vehme mâruz, fütûra düşen bazı dostlarıma kuvve-i mânevîyeyi teyit edecek yedi emârenin delâletiyle, sırf hizmet-i Kur'ân'a ait bir ikram-ı rabbânîyi ve bir himâyet-i ilâhiyeyi beyan

etmeye mecburum ki, o zayıf damarlı bir kısım dostlarımı kurtarayım. (...) *Hizmet-i Kur'ân noktasında, sırf o cihette bir ikram-ı ilâhî ve bir himâyet-i rabbâniye altında hizmet ettiğimiz anlaşılıyor. Dostlarım bunu düşünmeli, evhama kapılmamalı!..* Madem hizmetkârlığıma bir ikram-ı ilâhîdir. Ve madem fahre [böbürlenmeye] değil, belki şükre sebeptir. Ve madem وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ [yani “Ve Rabbinin nimetini anlat da anlat.”] fermanı var. Bu sirlara binâen, hususî bir surette dostlarıma beyan ediyorum.” diyerek ifade ediyor.

(73)

Dokuzuncusu: Büyük Hâfız Zühdü'dür. Bu zât, Ağrus'taki Nur talebelerinin başında nâzırları hükmünde olduğu bir zaman, sünnet-i seniyyeye ittibâ ve bid'alardan içtinâbı meslek ittihaz eden talebelerin mânevî şerefini kâfi görmeyerek ve ehl-i dünyanın nazarında bir mevki kazanmak emeliyle mühim bir bid'anın muallimliğini derûhte etti. Tamamıyla mesleğimize zıt bir hata işledi. Pek müthiş bir şefkat tokadını yedi. Hanedânının şerefini zîr u zeber edecek bir hâdiseye mâruz kaldı. Fakat, maatteessüf Küçük Hâfız Zühdü, hiç tokada istihkâkı yokken, o elim hâdiseye ona da temas etti. Belki, inşallah o hâdiseye, onun kalbini dünyadan kurtarıp tamamıyla Kur'ân'a vermek için bir ameliyat-ı cerrahiye-i nâfia hükmüne geçer.

(*Lem'alar (10. Lem'a), s.57-58*)

Onuncu Lem'a Şefkat Tokatları Risalesi'nde anlatılanlardan dokuzuncu örnek de budur... Dikkat edilirse, şefkat tokadının mânevî hikmeti de “Belki, inşallah, o hâdiseye, onun kalbini dünyadan kurtarıp tamamıyla Kur'ân'a vermek için faydalı cerrahî bir ameliyat hükmüne geçer.” denilerek izah ediliyor.

“Gençlik yıllarımızdaki hizmet şevki ve ihlâs, içtimâî hayata atılınca sönmeye yüz tutuyor. Bu durumda dünya-âhiret muvazenesini nasıl temin edebiliriz?” şeklindeki bir soruya verdiği cevabın bir kısmında M. Fethullah Gülen Hocaefendi şunları söylemektedir:

“Hizmet ederken her devrin, kendisine göre bir hizmet biçimi olduğu gibi, her anlayışa göre Allah'ın istediği bir hizmet şeklinin olduğunu bile-

rek, hizmet etme adına belli bir anlayışa ulaşmış insanların, o anlayışın gerektirdiği hizmeti eda etmedikleri takdirde, Cenâb-ı Hak tarafından tokat yiyebilecekleri ihtimalini de hatırdan çıkarmamalıyız.

Meselâ, *bir insan gençliğinde şuurlu veya şuursuz olarak hisleriyle hareket edip hizmet vermiş olabilir. Daha sonraları belli bir seviyeye geldiğinde, daha şuurlu bir şekilde hakikatleri görmüş ve inanmış ise, artık o insan bu hizmeti eskiden olduğu gibi ele alamaz/almamalıdır da; çünkü ondan, geçmişteki durumu üzerinden değil, şu anki durumu itibarıyla hizmet beklenmektedir. Bu bihakkın eda edilmemesi takdirde onun tokat yemesi kuvvetle muhtemeldir.* Çünkü Allah'ın dini uğrunda karşısına çıkan engelleri göğüslemede belli seviyeye gelmemiş Müslümanlar için şefkat tokadından bahsedilmemektedir. Şefkat tokatları, hizmet-i imaniye ve Kur'âniye içine girmiş ve o mevzuda sadakatinde fütûr getiren kimseler için söz konusudur. Evet Allah'ın kanunu gereği bir insan, bir mevki veya seviyeyi ihraz ettikten sonra sadakatle o mevkinin hakkını vermezse tokat yer.

Bu itibarla inananlar, iman ve Kur'ân hizmetlerini kesen âfât kabilinden şeylere karşı biraz daha titiz ve tetikte olmalıdırlar. Hayatlarının her döneminde, hizmete ayırdıkları zamanlarını kemâl-i hassasiyetle ayırıp hizmet etmelidirler. Bizler yeryüzünde Allah'ın şahitleriyiz/olmalıyız. Cenâb-ı Hak bize bakar ve bizim sözüme değer verir. Çünkü biz en yüce divanda en şerefli işi yapmaktayız. Öyle ise bu mevzuda, ne dünya, ne de âhîret bizi hizmetimizden alıkoymamalıdır. Bu konuda sahabeden Sa'd İbni Muaz'ın Allah yolunda savaşırken yaralandığı zaman söylediği ifadeler çok önemlidir: 'Allah'ım! Habîb-i Edîb'inin önünde mücadelede devam edeceksem, hayatımı uzat da mücadele edeyim. Yok, eğer mücadele kapısı kapandıysa, benim yaşamamın da bir mânâsı yoktur. Emanetini alabilirsin.'⁹¹ Bu sözler aynı zamanda ele aldığımız konuda müminin düşüncesini ve felsefesini de ifade etmektedir. Öyleyse, hayatın gayesi ve fitratın neticesi, bu mücadelenin devam ve temâdisidir. Mücadele devam etmiyorsa, bizim varlığımızın da hiçbir mânâsı yok demektir.

Netice itibarıyla içtimâî hayatla çok münasebet içinde bulunan inananlar, sık sık kendilerini kontrol etmelidirler. Aslında servet sahibi olmak, Allah yolunda olduğu takdirde güzel bir şeydir. Netice itibarıyla dünyalığa taalluk eden işlerin fizibilitesi Allah yolunda ise, o takdirde bu işler mukaddes bir ibadet hükmüne geçer. Fakat onlar, bizi bağlayıp Allah'tan alıko-

⁹¹ Buhârî, *Megâzî* 30; Müslim, *Cihad* 67; Tirmizî, *Siyer* 29.

yuyorsa, bunun da çaresine bakılmalıdır. Şu dünyadan nasıl olursa olsun mutlaka yaşanıp âhirete göçülecektir. Önemli olan bu dünyada iken Rab-bimizin bizi hizmetten dûr etmemesini istemektir. Evet, dünya ve âhiret muvazenesini –inşallah– kendimizin ve başkalarının bizi kontrol etmesiyle ve sık sık yenilenme yollarını kullanmakla temin edebiliriz.”

Hocaefendi kendisine “Şefkat tokadı ne demektir. İzah eder misiniz?” şeklinde sorulan başka bir soruya şöyle cevap vermiştir:

Şefkat tokadı; sevenin, sevdiğine, sevgi eksenli, onu doğru yola getirme maksadıyla, kulağını çekme, azarlama mânâsına gelen tatlı bir ikazdır. Bediüzzaman Hazretleri, bu anlamdaki şefkat tokatlarına çok ehemmiyet vermiş ve Onuncu Lem’a’da, “Herkesin, iyilik olarak yaptıklarını da kötülük olarak yaptıklarını da karşısında hazır bulduğu günde (insan) isteyecek ki kötülükleri ile kendisi arasında uzun bir mesafe bulunsun. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Allah kullarına çok şefkatlidir.” Âl-i İmran Sûresi 3/30. âyet-i kerîmesi ışığında bu mevzuyu o günkü örnekleriyle izah ediyor.

Şefkat tokadı, herkesin, tokadını yediği zâtın nezdindeki yerine göre cereyan eder ve şekil alır. Meselâ; iman ettiği hâlde, Allah ile ciddi münasebet içinde olmayan bir kişi, mükellef olduğu ibadetlerinde bir kusuru olduğu veya akidesine ters bir düşüncede bulunduğu takdirde, malına veya evlât ü iyâline bir zarar isabet etmesi şeklinde, bir şefkat tokadı yiyebilir. Böyle bir tokat, o insanın ders almasına ve istikamet kazanmasına vesile olabilir. Bu zaviyeden meseleye bakıldığında buna her ne kadar şefkat tokadı adı verilse de, bunun bir lütuf ve ihsan olduğunda şüphe yoktur.

Gönlü iman ve ümitle par par yanan, dimağı her lahza yığın yığın sentezlerle ayrı iklimlere doğru kanat çırpıp yükselen bir kamet, “Falan şahıs nasıl böyle ileriye gidebiliyor. Neden ben onun kadar ilerleyemiyorum?” şeklinde menfi bir tasavvur içinde bulunsa, hemen şefkat tokadı yiyebilir. Çünkü bu seviyeyi yakalamış bir insanın aklından bu türlü fena şeylerin geçmesine müsaade edilmeyebilir.

Gecenin zifiri karanlığında kalkıp başını seccadeye koyan ve âhireti adına ihtiyat akçesi kabul ettiği birkaç damla gözyaşını seccadesine bırakan bir insan, gaflete dalıp bir gece onu yapmadığı zaman, ertesi gün akşama kadar içinde simsiyah bulutların gezip dolaştığını hissedebilir. Bu, o seviyedeki bir insan için şefkat tokatıdır. Çünkü Cenâb-ı Hak, onu o seviyeye yükseltmiş ve âdeta sefinenin dümenine getirmiştir. Şimdi, böyle birinin

bu ölçüde ulvî bir sefinenin dümenini ihraz ettikten sonra, “ben basit tayfalar gibi kömür atacağım ve yelkenlerle meşgul olacağım” demesi, bir sukuttur. Allah’ın böyle bir sukuta rızası yoktur. Onun için Allah, engin merhametinin ifadesi olarak o şahsa kendine gelmesi için bir uyarıda bulunur ki, biz buna şefkat tokadı adını veriyoruz.

Şefkat tokatlarının örneklerini Asr-ı Saadet’te de müşahede etmek mümkündür. Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) Uhud Savaşı’nın arefesinde ashabıyla yaptığı istişarede, Medine’de kalıp müdafaa harbi yapmaları fikrini öne sürmüştü. Hâlbuki çoğunluğu temsil eden genç sahabiler, taarruz harbi yapmak istiyorlardı. Vâkıa sahabe bu düşüncelerinde fevkalâde samimiydi. Düşmana haddini bildirmekten başka da bir niyetleri yoktu. Hatta bu samimi niyet, “Müminlerden Allah’a verdikleri sözde sâdık olan nice erkekler vardır. Onlardan şehit olanlar ve şehadeti bekleyenler vardır. Ve onlar ahitlerini hiçbir şekilde değiştirmediler.” âyetinin inmesine sebep olmuştu. Ancak, böyle bir duygu ve düşünce içinde olan sahabenin aşk ve heyecanları, emre itaattaki inceliği kavramalarına mâni olmuştu. Ayrıca, düşmanın arkadan gelmesini engellemek üzere vazifelenirilen okçular, Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) ‘Siz, bizim arkamızı koruyun.. ve zinhar yerinizden ayrılmayın. Bizi ganimet paylaşıyor görseniz bile yerinizi terketmeyin. Ve yine bizim cesetlerimizi kartallar kapıp götürüyor olsa bile bulunduğunuz yerde kalın!’ emrine rağmen yerlerini terk etmişlerdi. Bütün bunlardan sonra İslâm ordusu, muvakkat da olsa bir geri çekilme ve hezimete dûçar olmuştu ki, işte bu da bir şefkat tokatıydı. Daha sonra buradaki ikazı anlayan sahabe hemen Efendimiz’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) etrafında toplanmışlar ve düşmanı takibe alarak yeniden zelleyi sevaba, hezimetini de zafere çevirmişlerdir.

Kutlu Nebî’nin davasına gönül vermiş zamanımızdaki hakikat erleri için de şefkat tokatları her zaman söz konusudur. Zira bu dava çok şerefli bir davadır. Evet, bu dava, Allah’ın yeryüzünde en çok ehemmiyet verdiği meselelerden biri veya daha doğru bir tabirle en birincisidir. Şayet bundan daha önemli bir şey olsaydı, Allah peygamberlerini onunla vazifelenirirdi. Hatta diyebilirim ki, Hazreti Cebrail’i bile şerefli kılan, başını arş-ı kemâlâta ulaştıran, böyle büyük bir davada vazifeli olmasıdır. Bu açıdan küçük de olsa, ona zarar verecek her bir davranış o şahsın Allah yanındaki derecesi ve dava şuuruna göre tokat yemesine vesile olabilir. Evet, hiç kimsenin bu yüce davanın bir tek parçasından dahi feragat ve fedakârlıkta bulunmaya hakkı yoktur. Hazreti Peygam-

ber, vazifelendirildiği her şeyi bütünüyle yerine getirmiştir. Zaten ‘Ey Peygamber! Rabbin tarafından sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O’nun risaletini tebliğ etmemiş olursun.’ (Mâide Sûresi 5/67) âyeti de bunu âmirdir. O da bunu harfiyyen yerine getirmiştir. Ardından bu vazifeyi başta sahabe olmak üzere, Ömer b. Abdülaziz, Gazalî, Şah-ı Geylânî, İmam Rabbânî, Mevlânâ Halid-i Bağdadî, Bediüzzaman gibi yüce kametler üzerlerine almış ve yaşadıkları asırda en güzel şekilde o işin bayraktarlığını yapmışlardır.

Zamanımızda ise bu kudsî hamûleyi üzerine alanlar, bu nimetin şuurunda olarak, üzerlerine tevdi edilen vazifelerinde ülfet, ünsiyet ve ihmale kat’iyen yer vermemelidirler. Aksi takdirde şefkat tokatlarının gelmesi kaçınılmaz olur. Zira mazhar olunan nimetlerin kadrini bilmek, yeni mazhariyetler için en güçlü bir vesiledir. Bu ise ancak her nimete kendi cinsinden şükürle mukabele etmek ve o nimetleri artırma yollarını araştırmakla mümkündür.”⁹²

(74)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ⁹³

Aziz, Sıddık, Muhlis Kardeşlerim!

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem’a-yı İhlâs’ın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını mâbeynimizde ve birbirimize karşı istîmal etmek, vücüb derecesine gelmiş. Kat’î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşlere birbirine karşı –meşrep veya fikir ihtilafıyla– bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcular’ı usandırmakla sarsmak.. ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak.. ve hizmet-i nuriyeden vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar.

Sakın, sakın!. Şimdiye kadar mâbeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın!.. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü pek az bir sarsıntı, Denizli’de gibi hocaları yabanileştirdi. Bizler birbirimize –lüzum olsa– ruhumuzu feda etmeye, hizmet-i Kur’âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği hâlde; sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar, birbirine

⁹² M. Fethullah Gülen, Prizma (Nil Yayınları, İstanbul 2008), 3/91-94.

⁹³ “Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.”

karşı küsmeye değil; belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferâsetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.490*)

Hapishane içindeki problemleri halletmek, bazı hususlarda talebeleri uyarmak için yazılmış olan mektupta, en başta ihlâs üzerine vurgu yapıyor. Çünkü bir taraftan farklı fitratlar bir araya getirilmiş; öbür taraftan hapishane gibi gerginlik ve asabîlik mahalli içinde bulunuyorlar; üstüne üstlük sıkıntıyı artırmak için durmadan mahkeme uzatılıyor; bunlar yetmiyormuş gibi üç adam tayin edip aralarına sokarak birbirlerinden koparmak ve aralarına soğukluk vermek için var güçleriyle uğraşıyorlar. Böyle bir durumda 20. ve 21. Lem'a İhlâs Risaleleri'ndeki dokuz mühim özelliği anlatılan ihlâstan ve ihlâsın sırrını ruhlara yerleştirmekten başka çare kalmıyor. Hatta bu husus farz derecesine çıkıyor.

Ayrıca Hazreti Üstad son kısımda bir tezada işaret ediyor ve “Biz aslında gerektiğinde birbirimize ruhumuzu bile feda edecek bir iman ve Kur’ân hizmeti arkadaşlığı içindeyiz. Şimdi ne oluyor da eften püften meselelerle birbirimizden küsme derecesinde bir soğukluk olabiliyor. Kendimize gelelim. Mahviyet, tevazu ve teslimiyetin yine doruğuna turmanalım samimiyet ve muhabbetimizi ziyadeleştirelim. Yoksa küçücük habbe kadarcık ihtilâf sebebi şeyler koskocaman kubbeler hâline gelip tamir edilmez ve önü alınmaz ayrılık, fitne ve felâketlere dönüşebilir.” diyor...

(75)

Ey âhîret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur’âniye’de arkadaşlarım!
Bilirsiniz ve biliniz: Bu dünyada, hususen uhrevî hizmetlerde;
en mühim bir esas,
en büyük bir kuvvet,
en makbul bir şefaathçi,⁹⁴
en metin bir nokta-yı istinad,

⁹⁴ Allah Teâlâ'nın, ancak ihlâsla yapılan ameli kabul buyurduğuna dair bkz.: Nesâî, *Cihad* 24; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsne'd* 4/126.

en kısa bir tarik-i hakikat,
 en makbul bir dua-yı mânevî, en kerâmetli bir vesile-i makâsîd,
 en yüksek bir haslet,
 en sâfi bir ubûdiyet, ihlâstır.

(*Lcm'alar (21. Lcm'a), s.199*)

Bütün problemlere, bütün sıkıntılara, bütün baskılara, şeytan ve nefsin bütün hücum yollarına, en müthiş entrika, plân ve tuzaklara ve en güçlü silâhlara karşı bunların hepsini alt edecek güç ve silâh, işte hiçbir cephanelikte bulunmayan ihlâs silâhı ve gücüdür. Burada dokuz özelliği belirtilen ihlâs sırrını kendinde yerleştirenler ve bu silâhı kuşananlar, Allah'ın izniyle her şeyin üstesinden gelebilirler. Çünkü öyle bir güç ki,

➤ *En mühim bir esas, temel ihlâs üzere kurulu.* Yani Allah emrettiği için yapılıyor ve sırf Allah'ın rıza ve hoşnutluğu düşünülüyor.

➤ *En büyük bir kuvvet...* İhlâs ile nereye taarruz etseniz ağır basarsınız.

➤ *En makbul bir şefaâtçi...* Elinizde her probleminizi çözdüreceğiniz ihlâs gibi bir şefaâtçiniz var.

➤ *En metin bir dayanma noktası...* Yük ne kadar büyük olursa olsun, bir dayanma noktası bulduktan sonra kaldıraç veya manivelânızla hiç zahmet çekmeden onu kaldırabilirsiniz. Onun için meşhur Arşimed "Bana bir dayanma noktası gösterin, dünyayı yerinden oynatayım." diyor. İhlâs gibi bir dayanma noktanız varsa hakikî imanı da elde etmişseniz, tamamdır. Çünkü hakikî imanı elde eden kâinata meydan okuyabilir.

➤ *En kısa bir hakikat yolu...* Hakikate ulaşmanın en kestirme yolu olan ihlâsa sahipseniz yanlış yollarda, şaşkıncı sapaklarda dolaşp durmazsınız.

➤ *En makbul mânevî bir dua...* İhlâsla yaptığınız niyazlar reddolunmaz...

➤ *Maksatlara en kerametli şekilde ulaştırıcı bir vesile...* Elinizde ihlâs gibi kerametli bir vesile olunca, ulaşamayacağınız hedefiniz ve maksadınız olmaz.

➤ *En yüksek bir haslet...* İhlâs, muhlis ve muhlas olan peygamberlere mahsus bir haslettir. Muhlasından olan Hazreti Yusuf'u kuyudan ve zindandan çıkarıp Mısır'a sultan yapan ve dedelerinin dinini ve şeriatını orada anlatıp yaşatmaya vesile olan ihlâs hasletidir. Böyle bir hasletiniz varsa, dünyada tebliğ ve temsil için ulaşamayacağınız yer ve gönül kalmaz.

➤ *En sâfi bir ubûdiyet...* Bemberrak, dupduru bir ubûdiyet olan ihlâsı kazanmışsanız yaratılış gayenizi en doruk noktada temsil ediyorsunuz ve bu hususta siz de en bahtiyarlar arasında bulunma şerefini üzerinizde taşıyorsunuz demektir...

(76)

*Cenâb-ı Hakk'ın rızâsı ihlâs ile kazanılır.*⁹⁵ *Kesret-i etbâ' ile ve fazla muvaffâkiyet ile değildir.* Çünkü onlar vazife-i ilâhiyeye âit olduğu için istenilmez, belki bazen verilir.

Evet, bazen bir tek kelime sebep-i necât ve medâr-ı rıza olur.⁹⁶ Kemmiyetin ehemmiyeti o kadar medâr-ı nazar olmamalı. Çünkü bazen bir tek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar rıza-yı ilâhiye medâr olur. Hem ihlâs ve hakperestlik ise, Müslümanların nereden ve kimden olursa olsun istifadelerine tarafdar olmaktır. Yoksa, “Benden ders alıp sevap kazandırsınlar.” düşüncesi, nefsin ve enâniyetin bir hilesidir.

Ey sevaba hırslı ve a'mâl-i uhreviyeye kanaatsiz insan! Bazı peygamberler gelmişler ki, mahdut birkaç kişiden başka ittibâ edenler olmadığı hâlde,⁹⁷ yine o peygamberlik vazife-i kudsiyesinin hadsiz ücretini almışlar. Demek hüner, kesret-i etbâ ile değildir. Belki hüner, rıza-yı ilâhiyi kazanmaktır. Sen neci oluyorsun ki, böyle hırs ile “Herkes beni dinlesin.” diye vazifeni unutup, vazife-i ilâhiyeye karışyorsun? Kabul ettirmek, senin etrafına halkı toplamak Cenâb-ı Hakk'ın vazifesidir. Vazifeni yap, Allah'ın vazifesine karışma!..

(*Lcm'alar (20. Lcm'a), s.190-191*)

⁹⁵ İhlâsla dünyadan ayrılandan Allah Teâlâ'nın râzı olacağını bildiren hadis için bkz.: İbn Mâce, *Mukaddime* 9; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 2/362.

⁹⁶ Bir beklentisi olmaksızın, sırf Allah için sarfettiği sözlerden dolayı kişinin cennetteki derecesinin yükseltileceğine dair bkz.: Buhârî, *Rikak* 81; Müslim, *Zühd* 6; Tirmizî, *Zühd* 12; İbn Mâce, *Fiten* 12; Muvatta, *Kelâm* 4; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 2/334, 3/469.

⁹⁷ Bkz.: “Nihayet emrimiz gelip de tennur kaynadığı zaman Nuh'a dedik ki: “Her hayvan türünden erkekli dişili ikişer eş ile haklarında helâk hükmü verilmiş olanları hariç olmak üzere, aileni bir de iman edenleri gemiye al.” Zaten beraberinde iman eden pek az insan vardı.” (Hûd Sûresi 11/40. Ayrıca aynı hususu ifade eden hadisler için bkz.: Buhârî, *Tib* 17, 42; Müslim, *İmân* 332, 374; Tirmizî, *Kıyâmet* 16; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 1/271, 401)

Madem en yüksek makam rıza makamıdır. Rıza-yı ilâhî de ihlâs ile kazanılır. Etrafına çok insan toplamakla değil. İhlâs ve samimiyet duyguları ile bir insanı irşat etmek, binlerce insanın irşadı kadar Cenâb-ı Hak katında makbuldür. Onun için “İnsanlar hep gelip benden ders alsınlar ve çok sevap kazandırsınlar.” şeklindeki düşünce çokluğa takılma olur. Sonra bu takıntı “Niçin benim dersime gelenler az. Niye bana gelmeleri gerekenler başkalarına gidiyor?” şeklinde rekabet ve ihtilâflara sebep olur. Nefis ve şeytan bu noktada çok yanıldır.

Meselenin aslına gelecek olursak, bu dünya bir imtihan dünyasıdır ve âhiretin tarlasıdır. Yani âhiret saadeti burada kazanılacaktır. Mühim olan âhirette daha doğrusu Allah huzurunda geçer akçe, imandan sonra ihlâslı amel ve ibadetlerdir. Nasıl ki elinizde tonlarca geçersiz kalp (sahte) para olsa bunların size faydası değil zararı olur. Yetkililer tarafından “Bunları nereden buldun? Sen kalpazan mısın?” diye hesaba çekilirsiniz. Öyleyse çok az bile olsa ihlâsla yapılanlar esas kazancınızı sağlayacaktır. Yapılan hizmetleri ve salih amelleri insanların teveccühüne göre değerlendirmemeli. Unutmamalı ki, –Üstad’ın ifadesiyle– Cenâb-ı Hakk’ın rızası ihlâs ile kazanılır, kesret-i etbâ ile ve fazla muvaffakiyetle değil. Dahası, teveccüh-ü nâs ve şöret, insana kabir kapısına kadar arkadaşlık etse de, kabir ve sonrasında başa belâ olabilir; dolayısıyla onu arzu etmek değil, belki ondan ürkmek ve kaçmak gerektir. Ayrıca, inanan insanlar, kendilerinden önce yaşayıp gitmiş olan makam-mansıp sahiplerinin akıbetlerini düşünmeli ve dünyalık bakımından en debdebeli bir hayat süren kimselerin bile sonunda mezar denen iki metrelik makamla yetinmek zorunda kaldıklarını hatırdan dûr etmemelidirler. Etmemeli ve henüz vakit varken hubb-u câhtan kurtulup ihlâs tiryakisi olmanın, rıza-yı ilâhîye bağlanmanın ve maddî-mânevî füyuzât hislelerinden fedakârlıkta bulunarak Allah’a ulaşmanın peşine düşmelidirler.

(77)

Hadîs-i sahîhle, âhîrzamanda İsevîlerin hakikî dindarları, ehl-i Kur’ân ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi;⁹⁸ şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat, değil

⁹⁸ Hazreti İsa’nın (aleyhisselâm) âhîrzamanda yeryüzüne tekrar inip, İslâm adına mücadele edeceğine dair bkz.: Buhârî, *Enbiyâ* 50; Müslim, *İmân* 242; Ebû Dâvûd,

yalnız dindaşı, meslektaşı, kardeşi olanlarla samimî ittifak etmek, belki Hıristiyanların hakikî dindâr ruhânîleri ile dahi, medâr-ı ihtilâf noktaları muvakkaten medâr-ı münakaşa ve niza' etmeyerek müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar.

(*Lcm'alar (20. Lcm'a), s.189*)

Öyle bir zaman gelecek ki, semâvî hiçbir şeyi kabul etmeyen saldırgan dinsizlere karşı Müslümanlar, Hıristiyanların –dini din için seven– hakikî dindarları ile bir araya gelip ittifak ederek karşılarında dayanacaklar ve mücadele edecekler. Daha şimdiden onlarla dinsizliğe karşı semâvî hakikatler üzerine bir ittifaka, diyaloga ihtiyaç varken, Müslümanların bilhassa kendi dindaşları ile her türlü ihtilâfî bir tarafa bırakıp anlaşmaya ihtiyaçları vardır.

(78)

Evet dünyevî ve hâzır lezzet ve menfaat etrafında aşağı, kalbsiz nefis-perestler samimî ittifak ve ittihad ediyorlar.

Ehl-i hidayet, âhirete ait ve ileriye müteallik semerât-ı uhreviyeye ve kemâlâta, kalb ve aklın yüksek düsturlarıyla müteveccih oldukları için, esâslı bir istikamet ve tam bir ihlâs ve gayet fedakârâne bir ittihad ve ittifak olabilirken; enâniyetten tecerrüd edemedikleri için, ifrat ve tefrit yüzünden, ulvî bir menba-ı kuvvet olan ittifakı kaybedip, ihlâs da kırılır ve vazife-i uhreviye de zedelenir. Kolayca rıza-yı ilâhî de elde edilmez.

Bu mühim marazın merhemi ve ilâcı: ⁹⁹ *الْحُبُّ فِي اللَّهِ* sırıyla: Tarik-i hakta gidenlere refakatle iftihar etmek,

Mclâhim 14; İbn Hibbân, *es-Sahih* 15/233. Ayrıca bkz.: “Ehl-i kitaptan hiç kimse yoktur ki ölmeden önce ona (Hazreti İsa'ya) inanacak olmasın. Kıyamet günü gelince de o, onların aleyhinde şahitlik edecektir.” (Nisâ Süresi 4/159) Yani Yahudiler Hazreti İsa'nın nübüvvetini inkâr ederek ona inanmazken, Hıristiyanlar da onu tanrılaştırarak lâıykı veçhile inanmazlar. Ama, can vermeden önce onun Allah'ın kulu ve resulü olduğuna inanacaklar, fakat o zamanki iman fayda etmeyecektir.

⁹⁹ “İçte duyulacak sevgi, Allah için olmalıdır.” Allah için sevmek ve nefret etme, bazı hadislerde amellerin en faziletlisi sayılmış;^{*1} bazı hadislerde de imanın en güçlü bir bağı olduğuna dikkat çekilmiştir.^{*2}

^{*1} Ebû Dâvûd, *Sünnet* 2; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 5/146.

^{*2} et-Tayâlisî, *el-Müsned* s.101; İbn Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/170, 172, 7/80.

Ve arkalarından gitmek,

Ve imamlık şerefini onlara bırakmak,

Ve o Hak yolunda kim olursa olsun kendinden daha iyi olduğunun ihtimâliyle enâniyetinden vazgeçip ihlâsı kazanmak,

Ve ihlâs ile bir dirhem amel, ihlâssız batmanlar ile amellere râcih olduğunu bilmekle;

Ve tâbiyeti dahi sebab-i mesuliyet ve hatarlı olan metbûiyete tercih etmekle o marazdan kurtulur ve ihlâsı kazanır, vazife-i uhreviyesini hakkıyla yapabilir...

(*Lem'alar (20. Lem'a), s.191, 192*)

Dünyevî hazır lezzet ve çıkar hesabına aşağı kalbsiz nefisperetsler ittifak edebiliyorlar. Ehl-i hidayet olan Müslümanların da uhrevî netice ve kemâlâta kalb ve aklın yüksek düsturları ile yönelip esaslı bir istikamet, ihlâs, ittihat ve ittifak elde etmeleri gerekir. Hem de bu ittifakın öbürlerinin ittifakından daha güçlü olması icap eder. Fakat enâniyetten kurtulamama, ifrat ve tefri-te düşme gibi hastalıklar yüzünden “yüce bir kuvvet kaynağı” olan ittifakı kaybediyorlar. İhlâsları kırılıyor, âhirete ait vazifeleri zedeleniyor, en yüce makam olan Allah'ın rızasını da elde edemiyorlar. Bu müthiş kayıpların telâfisi ve bu mühim maraz ve illetlerin tedavîsi için ilâç ve merhem nefse çok zor da gelse, Allah için sevmek sırrı ile hak yolunda gidenlerin peşine düşmek, onlara yoldaş olmak, önderlik ve imamlık şerefini onlara bırakmak, kendimizden daha iyi olma ihtimaliyle onların arkalarından gitmek...

Sevap kazanma açısından da azıcık ihlâslı amel ve ibadetin çok fazla ve çok büyük ihlâssız amellerden daha üstün olduğunu bilmek. Tâbi olanın bütün mesuliyetleri tâbi olduğu imam ve öndere ait olduğunu; hâlbuki metbu durumundaki başı çekenlerin aynı zamanda peşlerinden gelenlerin bütün mesuliyetlerini de omuzlarına almakla baştan tehlikeli ve çok hassas bir yola girmiş olduklarını bilmenin şuuru ile reislik ve liderlik sevdasından vaz geçerek en mühim bir hastalıktan kurtulmaktır. Böylece hem ihtilâf önlenmiş, hem ihlâs kazanılmış, hem uhrevî vazifeler tam yapılmış olur. Bunun için de baştakini kabullenme bazı enâniyetli nefislere zor gelebilir, kusurlar bulmak ve aramakla kendisini haklı çıkarabilir. Onun için Müslümanların dikkat edecekleri bir husus da bu müthiş ihtilâf ve paramparça olma hastalığına karşı birbirinin kusurunu görmeyerek yekdiğerinin ayıbına karşı gözünü yumması gerekiyor.

(79)

Ey ehl-i hak! Ey hakperest ehl-i şeriat ve ehl-i hakikat ve ehl-i tarikat! Bu müthiş maraz-ı ihtilâfa karşı birbirinizin kusurunu görmeyerek, yekdiğerinizin ayıbına karşı gözünüzü yumunuz! ¹⁰⁰وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا edeb-i Furkanî ile edepleniniz! Ve hâricî düşmanın hücumunda dahilî münakaşâtı terk etmek ve ehl-i hakkı sukuttan ve zilletten kurtarmayı en birinci ve en mühim bir vazife-i uhreviye telâkki edip, yüzer âyât ve ehadîs-i nebeviyenin şiddetle emrettikleri uhuvvet,¹⁰¹ muhabbet¹⁰² ve teâvünü¹⁰³ yapıp, bütün hissiyâtınızla ehl-i dünyadan daha şiddetli bir sûrette meslektaşlarınızla ve dindaşlarınızla ittifak ediniz. Yani ihtilâfa düşmeyiniz.

(*Lcm'alar (20. Lcm'a), s.194*)

Hariçî düşmanlar can damarımıza basmış harîm-i İslâm'a girmiş yatak odamızda bize müdahale ediyor, biz hâlâ birbirimizle uğraşyoruz. Bunun cinnetten başka bir ifadesi yoktur. Bu cinnet ve zilletten kurtulmak için, Kur'ân'ın ve hadislerin yüzlerce şiddetli emirlerinin gereği olan aramızdaki uhuvveti, muhabbeti ve karşılıklı yardımlaşmayı tahakkuk ettirmek ve dindaşlarımız ve meslektaşlarımızla bütün hissiyâtımızla ittifakı temin etmek zorundayız. Bunun için de önce dahilî münakaşaları ve ihtilâfları terk etmek mecburiyetindeyiz.

Burada satır arasında geçen "ulvî bir menba-ı kuvvet olan ittifak" tabiri üzerinde duralım:

¹⁰⁰ "O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler." (Furkan Sûresi 25/72)

¹⁰¹ Meselâ: Müminlerin kardeş olduklarını beyan eden âyet (يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اٰمَنُوْا بِرِیْضَتِ اللّٰهِ وَرِیْضَتِ اللّٰهِ هِيَ الْاَمْنُ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوا ذِیْ السُّلْتٰنِ اِنْ كُنْتُمْ مَّرْءِیْنَ) Yani: "Müminler sadece kardeşlerdir." için bkz.: Hucurât Sûresi 49/10. Ayrıca "Ey Allah'ın kulları! Kardeş olunuz." anlamındaki hadis için bkz.: Buhârî, *Edeb* 57, 62; Müslim, *Birr* 23, 24.

¹⁰² Meselâ: Ensâr'ın, kendi beldelerine hicret edenlere sevgi beslediklerini beyan eden âyet için bkz.: Haşir Sûresi 59/9. Ayrıca "Birbirinizi sevmedikçe gerçekten iman etmiş olamazsınız." anlamındaki hadis için bkz.: Müslim, *İmân* 93; Tirmizî, *Kıyâmet* 54, *İsti'zân* 1.

¹⁰³ Meselâ iyilik ve takvâda yardımlaşmayı emredip, günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayı yasaklayan âyet için bkz.: Mâide Sûresi 5/2. Ayrıca Müslüman kardeşine her fırsatta iyilikte bulunmayı vurgulayan hadis bkz.: Buhârî, *Mezâlim* 3, *İkrâh* 7; Müslim, *Birr* 58.

İttifak gerçekten ulvî bir kuvvet menbaı yani kaynağıdır. Meselâ tarihe bakacak olursak, Osmanlı daha küçük bir beylik iken Anadolu irili-ufaklı beyliklerle doluydu. Onlar, hep birbirlerini yiyip bitiriyorlardı. Zaten İslâm'ı yaşama ve yayma gayretleri de durmuştu. Herkes sermayeyi bitiriyor ve yeni bir şey kazanmıyordu. Bu sırada Osmanlı ise yönünü Batıya yani Müslümanların dışındakilere çevirmişti. O, hiçbir iç ihtilâfla uğraşmamış; kendisini kargaşa ortamına kaptırmamış; başkasının hesabına kürek de çekmemiş; bütün himmetiyle Batıya yönelmişti.... Onu bu şekilde davranmaya sevk eden ondaki cihad ruhuydu. Allah, Osmanlı'nın yolunu açtı... Diğer beyliklerin halkı hem Osmanlı'ya dua etmeye, hem de "İslâmiyet'i dünyaya yaymaya çalışıyor." diye sevgi ve sempati beslemeye başladı. Zamanla diğer beylikler Osmanlı'ya zorluk göstermeksizin iltihak ettiler. Bu salih gidiş, salih bir dairenin büyüyerek işlenmesini sağladı. Böylece, koskocaman bir güç doğdu. Bütün Âlem-i İslâm'ın dertleriyle dertlenecek ve Zülkarneyn-vârî onların problemlerini çözecek Devlet-i Âliye ortaya çıktı...

Meselâ neredeyse her biri Türkiye büyüklüğünde elli parçadan meydana gelmiş Amerika, eğer bu ittifak ve birliği sağlamasa idi şu anda dünyanın süperi olma gücünü bulabilir miydi? İcraatları sorgulanabilir o ayrı mesele... Ama işte müthiş bir güç... Ya İslâm Âlemi?!. Yüz sene önce Üstad Hazretleri, İslâm Dünyası'nın hastalıklarını teşhis ve tesbit etmiş, çarelerini de ortaya koymuş hatta Şam'da içlerinde yüz tane âlim bulunan binlerce Müslüman'a hitaben bunları anlatmış ve "Hutbe-i Şamiye" ismiyle kitaplaştırmıştır.

Şu anda da dertler ve onların çareleri aynıdır. Orada Asya'nın ve İslâm'ın bahtını ve talihini açacak şûra üzerinde durmuştur. 1911'de okuduğu bu hutbeden sonra, 1918'de "Rüyada Bir Hitabe"de meselelerin üzerinde durmuş, hatta Birinci Dünya Savaşı'nda başımıza gelen musibetin sebebini erkân-ı İslâmiye'deki ihmal ve terkimize bağlayarak, "Beş vakit namazdaki kusurumuzun cezasını beş sene tâlim ve tâlimatla, savaşlarda perişanîyetlerle; oruçtaki kusurumuzu beş sene cebren aç kalmakla; zekâtta kusuru, malımızın kırkta biri yerine kırkta otuz dokuzunu vermekle çektik."¹⁰⁴ diye izah etmiş ama İslâm'ın beş şartından olan hacdaki kusurumuzun cezasından söz etmemiştir. Bunu daha sonra şöyle izah etmiştir:

¹⁰⁴ Bkz.: Âsâr-ı Bediyye (Sünûhât) (Elmas Neşriyat, İstanbul 2004), s.143. Ayrıca bkz.: Sözlere (Lemcât), s.779.

“Diğerleri musibeti tahrir etti... Musibet keffâretü’z-zünûp yani günahlara keffâret ve sevapların yazılmasına sebeptir. Ama haccı ve onun içindeki İslâmî Şûra ve Meşvereti terk etmemiz musibeti değil gazabı tahrir etti. Gazap keffâretü’z-zünûp değil, bilâkis kessâretü’z-zünûptur yani günahları affettirmez bilâkis çoğaltır. İslâm Dünyası hac emrini yerine getirmediği için birbirinden habersizdi. Bu yüzden binlerce Müslüman birbirini –sömürgecilerin kandırmasıyla– arkadan hançerlendiler. Şimdi oturmuş saçlarını başlarını yolarak ağlaşıyorlar.”¹⁰⁵ demiştir. Meâlen aktardığım bu tarihî teşhis ve tesbitler üzerinde çok iyi düşünmemiz gerekiyor...

(80)

Cây-ı teessüf bir hâlet-i içtimâiye ve kalb-i İslâm’ı ağlatacak müthiş bir maraz-ı hayat-ı içtimâî: “Haricî düşmanların zuhur ve tehâcümünde dahilî adâvetleri unutmak ve bırakmak” olan bir maslahat-ı içtimâiye en bedevî kavimler dahi takdir edip yaptıkları hâlde, şu cemaat-i İslâmiye’ye hizmet dava edenlere ne olmuş ki; birbiri arkasında tehâcüm vaziyetini alan hadsiz düşmanlar varken, cüz’î adâvetleri unutmayıp, düşmanların hücumuna zemin hazır ediyorlar. Şu hâl bir sukuttur, bir vahşettir. Hayat-ı içtimâiye-i İslâmiye’ye bir hıyanettir...

İşte ey müminler! Ehl-i iman aşiretine karşı tecavüz vaziyetini almış ne kadar aşiret hükmünde düşmanlar olduğunu bilir misiniz? Birbiri içindeki daireler gibi yüz daireden fazla vardır. Her birisine karşı tesânüt ederek, el-ele verip müdafaa vaziyeti almaya mecbur iken; onların hücumunu teshil etmek, onların harîm-i İslâm’a girmeleri için kapıları açmak hükmünde olan garazkârâne tarafgirlik ve adâvetkârâne inat, hiçbir cihetle ehl-i imana yakışır mı? O düşman daireler ehl-i dalâlet ve ilhaddan tut, tâ ehl-i küfrün âlemine, tâ dünyanın ehvâl ve mesâibine kadar birbiri içinde size karşı zararlı bir vaziyet alan, birbiri arkasında size hiddet ve hırs ile bakan, belki yetmiş nevi düşmanlar var. Bütün bunlara karşı kuvvetli silâhın ve siperin ve kalen, “Uhuvvet-i İslâmiye”dir. Bu “Kale-i İslâmiye”yi küçük adâvetlerle ve bahanelerle sarsmak, ne kadar hilâf-ı vicdan ve ne kadar hilâf-ı maslahat-ı İslâmiye olduğunu bil, ayıl!

¹⁰⁵ Bkz.: Âsâr-ı Bediyye (Sünûhât), s.147.

Ehâdis-i şerîfede gelmiş ki: “Âhirzamanın Süfyan ve Deccal gibi nifak ve zındıka başına geçecek eşhâs-ı müdhişe-i muzırraları, İslâm’ın ve beşerin hırs ve şikakından istifade ederek az bir kuvvetle nev-i beşeri herc ü merc eder ve koca Âlem-i İslâm’ı esaret altına alır.”¹⁰⁶

Ey ehl-i iman! Zillet içinde esaret altına girmemek isterseniz, aklınızı başınıza alınız! İhtilâfınızdan istifade eden zâlimlere karşı ¹⁰⁷إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ kale-i kudsiyesi içine giriniz, tahassun ediniz. Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdafaa edebilirsiniz. Mâlûmdur ki, iki kahraman birbiriyle boğuşurken; bir çocuk, ikisini de dövebilir. Bir mizanda iki dağ birbirine karşı muvâzenede bulunsa; bir küçük taş, muvâzenelerini bozup onlarla oynayabilir.. birini yukarı, birini aşağı indirir.

İşte ey ehl-i iman! İhtiraslarınızdan ve husûmetkârâne tarafgirliklerinizden kuvvetiniz hiçe iner, az bir kuvvetle ezilebilirsiniz...

Hayat-ı mâneviye ve sıhhat-i ubûdiyet, adâvet ve inat ile sarsılır.

Çünkü vâsıtayı halâs ve vesile-i necat olan ihlâs zâyî olur. Zira tarafgir bir muannid, kendi a’mâl-i hayriyesinde hasmına tefevvuk ister. Hâlisen livechillâh amele pek de muvaffak olamaz. Hem hüküm ve muamelâtında tarafgirini tercih eder, adâlet edemez. İşte ef’âl ve a’mâl-i hayriyenin esasları olan ihlâs ve adâlet, husumet ve adâvetle kaybolur.

(Mektubat (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas), s.304-306)

İslâm’ın kalbini kanatacak ve ağlatacak müthiş bir hastalığımızı Üstad Hazretleri yana yakıla işte böyle anlatıyor:

En bedevî kavimler, dış düşmanlar saldırıya geçince kendi aralarında bir-çok cinayet işlenmiş olsa bile o dıştan gelen hücumu def edinceye karşı birbirlerine karşı hiçbir şey olmamış gibi davranırlar. Şu İslâmî topluluklara hizmet ettiğini iddia edenlere ne olmuş ki, Müslümanlara saldırı vaziyetine geçen yüzlerce düşman varken, o düşmanları bırakıp kendileriyle uğraşıyorlar ve bu yanlışlarını doğru göstermek ve kendilerini haklı çıkar-

¹⁰⁶ Deccal fitnesinden bahseden hadisler için bkz.: Müslim, *Fiten* 119; İbn Mâce, *Fiten* 23; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 4/216-217; İbn Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/491.

¹⁰⁷ “Müminler sadece kardeşirler.” (Hucurât Sûresi 49/10)

mak için de cüz'î problemleri mazeret olarak ileri sürüyorlar. Bu tutumları düşman işgallerine zemin hazırlamaktır; bir vahşettir, bir hiyanettir.

Bu düşmanlara karşı el ele vererek dayanışma içinde müdafaa vaziyetini almak mecburiyetindeyiz. Yoksa aramızdaki garazkârâne tarafgirlik ve düşmanca inatla, düşmanların hücumunu kolaylaştırmış ve İslâm'ın en mahrem yerlerine girmeleri için kapıları açmış oluruz.

Düşman dairelerin farkında olmadığımız için aldırış etmez bir tavır içindeyiz ama, ilk dönemde İslâmiyet'i yok etmek için uğraşan Ebû Cehillerin hürsından daha fazla bir hiddet ve hürs ile bakan yüzer yıllık stratejilerle bize karşı vaziyet alan o kadar kinli düşmanlar var ki, onların bazılarının ağızlarından çıkanlardan ürperiyoruz. İçlerinde sakladıkları ise daha dehşetli... Ayrıca fakirlik, geri kalmışlık ve çeşitli musibetlerle perişan olan Müslümanların içler acısı vaziyetlerine karşı İslâm kardeşliği ve dayanışması kalesine ve siperine girmek zorundayken, küçük düşmanlık ve bahanelerle bu İslâmî kaleyi yıkmak vicdana sığmaz.

Zaten Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem) hadis-i şeriflerinde Müslümanların ve diğer insanların başına birer musibet ve felâket gibi gelecek Deccal ve benzeri şahısların, Müslümanların ve insanların aralarındaki ayrılık ve düşmanlıklardan istifade ederek az bir kuvvetle insanlığı yerle bir edebileceklerini ve koskoca İslâm Âlemi'ni esaret altına alacaklarını haber veriyor.¹⁰⁸

Mektubun son kısmında Üstad Hazretleri, ihtirasların, husûmetli tarafgirliklerin ve inatlı tavırların aynı zamanda mânevî hayata Allah'a karşı ubûdiyetin sıhhatini de bozacağını, esas kurtuluş vesilesi olan ihlâsı zâyi edeceğini, adlî ve hukukî konularda taraftarını, tercih etmekle haksızlığa, zulüm ve gadre sebep olacağını da beyan etmiş... Zâhirî ve bâtunî her hâlimize zararı mutlak olan bu kötü vasıf ve sıfatlardan bir an önce sıyrılmamız gerektiği ortadadır.

(81)

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştak olan "mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki

¹⁰⁸ Deccal fitnesinden bahseden hadisler için bkz.: Müslim, *Fiten* 119; İbn Mâce, *Fiten* 23; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 4/216-217; İbn Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/491.

etmek” ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaat-ten başka hiçbir zararı yok. *Fakat böyle benlik ve enâniyet ve menfaat-perestlik ve nefsinin kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye ile şahsî makam-ı mâneviyeyi aramamak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın.*

İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve keramâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zayıf damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlûp oldular...

Said Nursî

(Emirdağ Lâhikası, 1/233)

Üstad Hazretleri “Konuşan Yalnız Hakikattir” başlığı altında 28 sene mâruz kaldığı hapis, işkence ve sürgünlerin hikmetini, bu iman ve Kur’ân hizmetini hiçbir şeye âlet etmemesi için yapılmış ikazlar şeklinde izah ediyor. İhlâsa zarar gelmemesi için mânevî makamlar ve velâyet mertebeleri dahi istememek gerekiyor. Bu hizmet şahsî kemâlâta basamak da yapılamıyor:

“Konuşan Yalnız Hakikattir

Risale-i Nur’da isbat edilmiştir ki, bazen zulüm içinde adalet tecelli eder. Yani, insan bir sebeple bir haksızlığa, bir zulme mâruz kalır, başına bir felâket gelir, hapse de mahkûm olur, zindana da atılır. Bu sebep haksız olur. Bu hüküm bir zulüm olur. Fakat bu vâkıa adaletin tecellisine bir vesile olur. Kader-i ilâhî başka bir sebepten dolayı cezaya, mahkûmiyete istihkak kesbetmiş olan o kimseyi bu defa bir zâlim eliyle cezaya çarptırır, felâkete düşürür. Bu, adalet-i ilâhînin bir nevi tecellisidir.

Ben şimdi düşünüyorum. Yirmi sekiz senedir vilâyet vilâyet, kasaba kasaba dolaştırılıyorum. Mahkemeden mahkemeye sürükleniyorum. Bana bu zâlimane işkenceleri yapanların bana atfettikleri suç nedir? Dini siyasete âlet yapmak mı? Fakat bunu niçin tahakkuk ettiremiyorlar? Çünkü hakikat-i hâlde böyle bir şey yoktur.

Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğraşiyor. O bırakıyor; diğer bir mahkeme aynı meseleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor. Bir müddet de o uğraşiyor, beni taziyik ediyor, türlü türlü işkencelere mâruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor. Bu defa bir üçüncüsü yakama yapıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten

felâkete sürüklenip gidiyorum. Yirmi sekiz sene ömrüm böyle geçti. Bana isnad ettikleri suçun aslı ve esası olmadığını nihayet kendileri de anladılar.

Onlar bu ithamı kasten mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldılar? İster kasıt olsun, ister vehim olsun, ben böyle bir suçla münasebet ve âlâkam olmadığını kemâl-i kat'iyetle yakinen ve vicdanen biliyorum. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığını bütün insaf dünyası da biliyor. Hatta beni bu suçla itham edenler de biliyorlar. O hâlde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular? Neden ben suçsuz ve mâsum olduğum hâlde böyle devamlı bir zulme, muannit bir işkenceye mâruz kaldım? Neden bu musibetlerden kurtulamadım? Bu ahvâl adalet-i ilâhiyeye muhalif düşmez mi?

Bir çeyrek asırdır bu suâllerin cevaplarını bulamıyordum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebinin şimdi anladım. Ben kemâl-i teessürle söylüyorum ki, benim suçum, hizmet-i Kur'âniyemi maddî ve mânevî terakkiyatıma, kemâlâtıma âlet yapmış.

Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum, Allah'a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler ihtiyârım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve mânevî kemâlât ve terakkiyatıma ve azaptan ve cehennemden kurtulma ve hatta saadet-i ebediyeme vesile yapmağıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmağıma mânevî gayet kuvvetli mânialar beni men ediyordu. Bu derunî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bırakıyordu. Herkesin hoşlandığı mânevî makamı ve uhrevî saadetleri a'mâl-i salihâ ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak hem meşrû hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı hâlde ben ruhen ve kalben men ediliyordum. Rızâ-yı ilâhîden başka fitrî vazife-i ilmiyenin sevgiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünkü şimdi bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakâik-i imaniyeyi fitrî ubûdiyetle, bilmeyenlere ve bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir sûrette bildirmek; bu keşmekeş dünyasında imanı kurtaracak ve muannitlere kat'î kanaat verecek bir tarzda, yani hiçbir şeye âlet olmayacak bir tarzda, bir Kur'ân dersi vermek lâzımdır ki, küfr-ü mutlak ve mütemerrit ve inatçı dalâleti kırsın, herkese kat'î kanaat verebilsin. Bu kanaat de bu zamanda, bu şerait dahilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî ve dünyevî, maddî ve mânevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husule gelebilir.

Yoksa komitecilik ve cemiyetçilikten tevellüd eden dehşetli dinsizlik şahsiyet-i mânevîyesine karşı çıkan bir şahıs, en büyük mânevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün izale edemez. Çünkü imana

girmek isteyen muannidin nefsi ve enesi diyebilir ki: “O şahıs, dehâsıyla, harika makamıyla bizi kandırdı.” Böyle der ve içinde şüphesi kalır.

Allah’a binlerce şükürler olsun ki, yirmi sekiz senedir dini siyasete âlet ithamı altında, kader-i ilâhî, ihtiyârım haricinde, dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zâlimâne eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor; “Sakin” diyor, “iman hakikatini kendi şahsına âlet yapma tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın, sussun.”

İşte, Nur Risaleleri’nin büyük denizlerin büyük dalgaları gibi gönüller üzerinde husule getirdiği heyecanın, kalblerde ve ruhlarda yaptığı tesirin sırrı budur, başka bir şey değildir. Risale-i Nur’un bahsettiği hakikatlerin aynı binlerce âlimler, yüz binlerce kitaplar daha belîğane neşrettikleri hâlde yine küfr-ü mutlakı durduramıyorlar. Küfr-ü mutlakla mücadelede bu kadar ağır şerait altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur. Said yoktur. Said’in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir, hakikat-i imaniyedir.

Madem ki nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said feda olsun. Yirmi sekiz sene çektiğim ezâ ve cefalar ve mâruz kaldığım işkenceler ve katlandığım musibetler hep helâl olsun. Bana zulmedenlere, beni kasaba kasaba dolaştıranlara, hakaret edenlere, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlere, zindanlarda bana yer hazırlayanlara, hepsine hakkımı helâl ettim.

Âdil kadere de derim ki:

Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstehak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşrû ve zararsız olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî-mânevî füyûzât hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük mânevî kuvveti kaybedecektim. Ben maddî ve mânevî her şeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-i imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüz binlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir. Vê benim maddî ve mânevî her şeyden ferâğat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır.

.....

Bize işkence edenler, bilmeyerek kader-i ilâhînin sırlarına, derin tecellilerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatim kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medresetü'z-Zehrâ'nın Risale-i Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

*Said Nursî*¹⁰⁹

(82)

Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim idamıma hükmeden adamlar, beni işkenceli tâzip edenler, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, şahit olunuz ki, ben, onları helâl ediyorum. Ve tarafgirlik damarıyla ihlâsa zarar gelmemek için, bu iki-üç senede dahilden ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim...

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlara da vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyayı satıp o parayla kendi kitaplarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyorum. Tâ Risale-i Nur'un ihlâsına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin...

Nur'un hakikî şâkirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etmeli, başka şereflere veya maddî, mânevî menfaatlere gözünü dikmesin...

(*Emirdağ Lâhikası, 1/260*)

Üstad Hazretleri'nin talebelerinden olan Abdülvahid Tabakçı Ağabey, Tatar'dı. Üstad, bir gün ona, "Ben Tatarları beş vakit duama dahil etmişim. Bir zamanlar esarete iken, Kosturma'da iki ihtiyar Tatar kadını, bir küçük pencereden benim yiyeceğimi getirip, bana yardım ediyorlardı. Belki de onlar benim kurtulmama ve Risale-i Nur Külliyyatı'nı yazmama vesile olmuşlardı. Bütün Tatar kabilelerini beş vakit duama kabul etmişim. Hatta 1948'de bana zehir veren Afyon savcısı da Tatar'dı. Abdülvahid, sen neredeyse onu ara bul, mektup yaz. Cehennem azaplarını çekeceğimi bilsem, ondan hak talep etmeyeceğim. Hakkımı helâl ettim." demişti. Üstad, ufak vesileler ile bazen hiçbir sebep olmadan haklarını helâl etmiş, talebelerinin hiç kimseden intikam almak gibi bir duygularının olmamasını vasiyet etmişti. Bu ölçüde müthiş vefası olan, iyilik gördüklerinin milletinden diye

¹⁰⁹ Tarihçe-i Hayat (Risale-i Nur), s.667-669

kendine eziyet eden adamdan cehenneme düşse hakkını istemeyeceğini vaat eden bir Hak dostunun, sonsuz lütfunu gördüğü Rabbisine, Peygamberine, Kitabına, dinine vefası sarsılmaz, metin ve tamdı.

Kendisi sadaka almamakla beraber, yardımları da istiğna düsturuna binâen almamış, kendi telif ettiği Risaleler'den ihtiyaç duyduklarını bile lüzumlu eşyalarını satarak temin etmiştir. Böylece, talebelerini maddî-mânevî menfaatlere gözlerini dikmekten alıkoymaya çalışmıştır.

(83)

Mesleğimizin esası uhuvvettir. Peder ile evlât, şeyh ile mürid mâbeynindeki vasıta değildir. Belki hakikî kardeşlik vasıtalarıdır. Olsa olsa bir üstadlık ortaya girer.

Mesleğimiz "Halîliye" olduğu için, meşrebimiz "hillet"tir. Hillet ise, en yakın dost ve en fedakâr arkadaş ve en güzel takdir edici yol-daş ve en civanmert kardeş olmak iktiza eder. Bu hilletin üssü'l-esası, samimî ihlâstır. Samimî ihlâsı kıran adam, bu hilletin gayet yüksek kulesinin başından sukut eder. Gayet derin bir çukura düşmek ihtimâli var. Ortada tutunacak yer bulamaz.

Evet, yol iki görünüyor.¹¹⁰ Cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye olan şu mesleğimizden şimdi ayrılanlar, bize düşman olan dinsizlik kuvvetine bilmeyerek yardım etmek ihtimali var...

(*Lem'alar (21. Lem'a)*, s.204)

Tarikatlarda şeyh ve mürid münasebeti vardır. Risale-i Nur hizmeti bir tarikat mesleği olmadığı için öyle bir münasebet yoktur. Hakikî kardeşlik vasıtaları meselenin esasını teşkil eder. Üstad Hazretleri, Risaleler'de ağabeylere hitap ederken "Aziz siddik kardeşlerim" 'ey âhîret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'âniyede arkadaşlarım' 'çok aziz ve siddik kardeşlerim' 'aziz kardeşlerim' 'gayretli kardeşlerim hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyar-ı gurbet-

¹¹⁰ Bkz.: "Şükür" ya da "küfür" yolu (Dehr Sûresi 76/3); "iki yol (hayır ve şer yolu)" (Beled Sûresi 90/10); "kötülük" ya da "takvâ" yolu (Şems Sûresi 91/8); Malını Allah yolunda harcayıp O'na saygı duyarak haramdan sakınan, o en güzel kelimeyi (kelime-i tevhidi) tasdik eden kimsenin nâil olacağı "en kolay yol" ya da cimri davranan, bir de kendini güçlü sanıp Allah'tan müstağni gören, o en güzel kelimeyi (kelime-i tevhidi) yalan sayanın sardırılacağı "en güç yol" (Leyl Sûresi 92/5-10)

te medâr-ı tesellilerim' 'hizmet-i Kur'ân'daki kardeşlerim' 'ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım' 'aziz, fedakâr, sıddık, vefadar kardeşlerim'" diyerek bu kardeşliği ifade etmişlerdir. Bu hizmette Hazreti İbrahim (aleyhisselâm) Halilullah olduğu için onun şefkatli yolunun bir yansıması olarak hillet meşrebi esas alınmıştır. "Hillet ise, en yakın dost, en fedakâr arkadaş ve en güzel takdir edici yoldaş ve en civanmert kardeş olmak iktiza eder." Bu güzel yolun yozlaştırılmaması ve ihlâs esası üzerine akışının devam etmesi gerekir. *Hillet, ihlâs, tesânüt ve uhuvveti bozacak her yanlış hareket, karşı tarafâ destek olma mânâsına gelir.* Bu üslûbun bozulmaması için Üstad Hazretleri defalarca yakın talebelerinden söz almıştır...

(84)

Müminlerde nifak ve şikak, kin ve adâvete sebebiyet veren tarafgirlik ve inat ve haset;

- ◆ hakikatçe..
- ◆ ve hikmetçe..
- ◆ ve insaniyet-i kübrâ olan İslâmiyet'çe..
- ◆ ve hayat-ı şahsiyece..
- ◆ ve hayat-ı içtimâiyece..
- ◆ ve hayat-ı mâneviyece çirkin ve merduttur, muzır ve zulümdür ve hayat-ı beşeriye için zehirdir...

(*Mektubat, (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas) s.296, 297*)

Üstad Hazretleri, Uhuvvet Risalesi'nin başındaki bu ifadeleriyle, tarafgirliğin, inadın ve hasedin altı cihetten çirkinliğini, zararını, öldürücü zehir olduğunu özetle anlatıp daha sonra izahlarına geçmiştir. Meselenin genişçe ele alınması ve anlaşılması için mutlaka bu risalenin baştan sona üzerinde dura dura karşılıklı müzakere edilmesi gerekir.

(85)

İmanın verdiği nur ve şuur ile ve sana gösterdiği ve bildirdiği esmâ-yı ilâhiye adedince vahdet alâkaları ve ittifak râbitaları ve uhuvvet münasebetleri var. Meselâ her ikinizin;

• Hâlık'ınız bir, Mâlik'iniz bir, Mâbud'unuz bir, Râzık'ınız bir.. bir bir, bine kadar bir bir ...

• Hem Peygamberiniz bir, dininiz bir, kıbleniz bir.. bir bir, yüze kadar bir bir ...¹¹¹

• Sonra köyünüz bir, devletiniz bir, memleketiniz bir.. ona kadar bir bir ...

Bu kadar bir birler vahdet ve tevhidi, vifak ve ittifakı, muhabbet ve uhuvveti iktiza ettiği ve kâinatı ve küreleri birbirine bağlayacak mânevî zincirler buldukları hâlde; şikak ve nifaka, kin ve adâvete sebebiyet veren örümcek ağı gibi ehemmiyetsiz ve sebatsız şeyleri tercih edip mümine karşı hakikî adâvet etmek ve kin bağlamak, ne kadar o râbıtaya vahdete bir hürmetsizlik ve o esbab-ı muhabbete karşı bir istihfaf ve o münasebât-ı uhuvvete karşı ne derece bir zulüm ve i'tisâf olduğunu, kalbin ölmemiş ise aklın sönmemiş ise anlarsın!

(*Mektubat (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas), s.298*)

İnsanlar, aynı bölgeden olmakla bir hemşehrilik bağı, aynı okulda okumakla veya aynı sınıfta bulunmakla sınıf arkadaşlığı, beraber askerlik yapmakla asker arkadaşlığı gibi birlik ve beraberlik münasebetleri kurarlar. Bu nevi dostluklar hayat boyu sürer. Hâlbuki burada Üstad Hazretleri'nin ileri sürdüğü birlik bağları kâinatı, küreleri birbirine bağlayacak kadar güçlü râbitalardır. İhtilâfa sebep gösterilen mazeretler de örümcek ağı gibi zayıf ve hafif şeylerdir. Akıl ve vicdan, tercihinin çok iyi şekilde yapmak zorundadır. Yoksa Hazreti Üstad'ın dediği gibi, çakıl taşlarını mübarek Uhud Dağı'ndan üstün görmek gibi bir beyinsizlik olur. Uhud, cennetin dağlarından¹¹² Uhud'un yamaçlarından sahabiler ve onların yolundan gidenler cennetin kokusunu duymuşlardır. Nasıl böyle bir dağ, çakıl taşlarından aşağı değersiz bir duruma getirilebilir?!..

¹¹¹ Bütün insanların hem Rab'leri aynı olduğunu, hem de her birinin aynı atadan geldiklerini ifade eden hadis-i şerif için bkz.: Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 5/411; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-cvsa* 5/86.

¹¹² et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 17/18.

(86)

Sen, mesleğini ve efkârını hak bildiğin vakit; “Mesleğim haktır veya daha güzeldir.” demeye hakkın var. Fakat, “Yalnız hak, benim mesleğimdir.” demeye hakkın yoktur!..

(*Mektubat (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas), s.299*)

Müslümanlar arasındaki düşmanlık, fitne, fesat ve iftirakın sebeplerinin ortadan kalkması için tavırların ve doğru ifadelerin iyi tesbit edilip uygulanması gerekir. Bu güzel prensiplerin, fitrat ve yaşayışımızın bir tarafı hâline gelmeden, herkesin sözlerine ve tavırlarına en büyük hassasiyetle dikkat etmesi sağlanmadan olumsuzlukların çoğunun önü alınamaz.

Kendi meslek ve meşrebini tek doğru sayma hastalığını “inhisar-ı fikir” (fikri, bir meselede hapsedme) diye vasıflandıran Üstad Hazretleri, bu tavrın “hubb-u nefis”ten (kendini sevmeye) geldiğini söyleyerek nefsanîlik ve nefisperestliğin, maalesef “düşünce tekeli”ne de damgasını vurmak için böyle bir yola girmiş olduğuna işaret ediyor...

Hazreti Üstad, “Sen mesleğini ve efkârını hak bildiğin vakit, 'Mesleğim haktır veya daha güzeldir.' demeye hakkın var. Fakat 'Yalnız hak, benim mesleğimdir.' demeye hakkın yoktur.” diyerek bütün meslek ve meşreplere karşı birleştirici ve bütünleştirici bir yol göstermiştir. Evet, o, vaz' ettiği ve hayata geçirdiği esaslarla “...cılık, ...culuk” denerek yapılan ayrımları gündemimizden kaldırmış.. hizmet eden kim olursa olsun ve hangi seviyede bulunursa bulunsun, hepsini kabul etmemiz, ayakta alkışlamamız ve kat'iyen tenkit etmememiz hususunda bizleri uyararak, sık sık tahşidâtta bulunmuştur. Süleyman Efendi, Sami Efendi, Esad Efendi, Mehmed Efendi, Mahmud Raşid Efendi, Hacı Hulûsi Efendi ve daha niceleri.. evet, dünyanın değişik yerlerinde Müslümanlık hesabına, İslâmî duygu ve düşünceyi örgüleyen bu büyük insanların hizmetlerini kabul etmemiz, hizmetlerine “hizmetimiz” dememiz, başarıları karşısında sevinip onları alkışlamamız gerektiğini, defaatle hatırlatmış ve defaatle vurgulamıştır. İşte gerçek mânâda Üstad Hazretleri'nin arkasından gitme ve ona talebe olma bu düşünceyi hayata geçirmeye bağlıdır.

(87)

Adâvet etmek istersen, kalbindeki adâvete adâvet et.. onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefs-i emmârene ve hevâ-yı nef-sine adâvet et..¹¹³ ıslahına çalış. O muzır nefsin hatırı için, müminlere adâvet etme. Eğer düşmanlık etmek istersen; kâfirler, zındıklar çoktur.. onlara adâvet et!..

Evet nasıl ki muhabbet sıfatı, muhabbete lâyıktır; öyle de adâvet hasleti, her şeyden evvel kendisi adâvete lâyıktır...

(Mektubat (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas), s.300)

Mümin, mesleğinin muhabbetiyle yaşamalı ve başkalarının hata ve kusurlarıyla meşgul olmamalıdır; başkalarını yıkmak, çürütmek ve kösteklemek yerine, varsa onların güzelliklerini sergilemelidir.

Başkalarının kusurlarıyla meşgul olan, kendi kusurlarını göremez ve kendi güzelliklerini de gösteremez. Ayrıca, basit bir kusur görüp de hemen tenkid etmenin aynıyla mukabeleyi netice verdiği çok vâkidir.

Başkasını çökertmek, yıkip devirmek ve onun enkazı üzerinde ümran kurmaya çalışmak, Peygamber'in değil, Firavun'un mesleğidir. Efendimiz, hayatı boyunca yalnızca gönülleri tamir edip onları güzelliklerle doldurmak için çalışmış, şirk içindeki en azılı hasımlarını bile, şahsî hayatlarını mevzu edinip, çürütme gayreti göstermemiştir. Kendisine kılıç sallayan Halid için söylediği şu söz ne mânidardır: "Diyordum ki; nasıl oluyor da Halid gibi biri şirkte ısrar ediyor!.." Ashabından birkaç defa içki içen birisine yine ashabından biri ağır bir söz söyleyince, "Sus, o Allah ve Resûlü'nü sever." diye mukabelede bulunmuştu. Âişe Validemiz'e iftira edip, müminleri birbirine katan en zararlı mahlûk ve münafıkların reisi olan zâtın oğlu, "Bırak, babamın hakkından geleyim yâ Resûlallah!" dediğinde, verdiği cevap, "Muhammed, arkadaşlarını öldürtüyor dedirtmem." şeklinde olmuştu.. Yılların eritemediği Ebû Süfyan, Ebû Cehil'in oğlu İkrime, canı ciğeri amcası Hazreti Hamza'nın vücudunu parçalayan Vahşi, Hind ve diğerleri için "Bugün size kınama yok." sözlerinde tezahür eden o geniş af ve müsamaha, bizim için nurlu birer düstur olmalı değil midir?

¹¹³ İnsanın en büyük düşmanı kendi nefsi olduğuna dair bkz.: Yusuf Sûresi 12/53; el-Beyhakî, *cz-Züh'd* s.157; cd-Deylemî, *el-Müsned* 3/408; el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-dîn* 3/4.

Evet, bizim işimiz, gönülleri yıkmak değil, gönülleri yıkamaktır. İtap başkasına değil, nefsimizedir. Başkalarını kusurlarıyla yakalama değil, bilâkis onları aklamadır. Başkalarının çirkinliklerini teşhir değil, kendi güzelliklerimizi neşretmek esastır. Düşmanlık düşmanlığa olmalı, mümine değil. İnsanlara sıfatlarına göre değer verilse bile, onların Allah indindeki hakikî kıymetini biz bilemeyiz. Öyleyse sinelerimizde, bilhassa gönüllere karşı ukdelerden temizlenmiş bir gönül taşımalyız...

Düşmanlık etmek de, düşmanlığa maruz kalmak da, mümine yaraşır-yakışır şeylerden değildir. Evet, şefkat ve muhabbetin temsilcisi olması gereken mümine, adâvet hiç mi hiç yakışmıyor. İlle de adâvet etmek istiyorsak, müminlere değil, ruhlarımızı saran düşmanlık düşüncesine, kine, nefrete, imtizaçsızlığa, kâfire, mülhîde, îman ve Kur'ân düşmanlarına adâvet etmeliyiz. Hâl böyle iken, imanın, Kur'ân'ın binlerce, milyonlarca hasmını bir kenara bırakarak müminlere düşmanlık beslemeyi anlamak mümkün değildir.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri, “Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir, menfî hareket değildir.” diyerek hareket tarzını ifade eder. Risaleler açısından müsbet hareketin mânâsı, insanın kendi mesleğinin muhabbetiyle yaşaması, içinde başkalarına karşı adâvete yer vermemesidir. Nitekim kendi mesleğine bağlı olup, mesleğinin sevgisinin başka gönüllere de serpilip gelişmesine çalışma yerine, başkalarının mesleğini yıkmakla meşgul olan bir insan, menfî hareket ediyor demektir. Böyle bir insan, mesleğinin muhabbetiyle değil de başkalarına adâvetle yaşamakta ve dolayısıyla farkında olmadan kendi mesleğini baltalamaktadır.

(88)

Hadisteki ihtilâf¹¹⁴ ise, müsbet ihtilâftır. Yani, her biri kendi mesleğinin tamir ve revâcına sa'yeder. Başkasının tahrip ve ibtali-ne değil, belki tekmil ve ıslahına çalışır. Amma menfî ihtilâf ise ki; garazkârâne, adâvetkârâne birbirinin tahribine çalışmaktır.. hadisin nazarında merduttur. Çünkü birbiriyle boğuşanlar, müsbet hareket edemezler.

¹¹⁴ اِخْتِلَافٌ أُمَّتِي رَحْمَةٌ Yani “Ümmetimin ihtilâfı rahmettir.” Anlamındaki hadis-i şerif için bkz.: en-Nevevî, *Şerhu Sahih-i Müslim* 11/91, 92; el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmî'l-Kur'ân* 4/159; es-Suyûtî, *et-Tedribü'r-râvî* 2/175.

Tarafgirlik eğer hak nâmına olsa, haklılara melce olabilir. Fakat şimdiki gibi garazkârâne, nefis hesabına olan tarafgirlik; haksızlara melcedir ki, onlara nokta-yı istinad teşkil eder. Çünkü garazkârâne tarafgirlik eden bir adama şeytan gelse, onun fikrine yardım edip taraf-tarlık gösterse, o adam o şeytana rahmet okuyacak. Eğer mukabil tara-fa melek gibi bir adam gelse, ona –hâşâ– lânet okuyacak derecede bir haksızlık gösterecek.

Hak nâmına, hakikat hesabına olan tesâdüm-ü efkâr ise; mak-satta ve esasta ittifak ile beraber, vesâilde ihtilâf eder. Hakikatin her köşesini izhar edip, hakka ve hakikate hizmet eder. Fakat tarafgirâne ve garazkârâne, firavunlaşmış nefis-i emmâre hesabına hodfürûşluk, şöhret-perverâne bir tarzdeki tesâdüm-ü efkârdan bârika-yı hakikat değil, belki fitne ateşleri çıkıyor. Çünkü maksatta ittifak lâzım gelirken, öylelerin efkârının küre-i arzda dahi nokta-yı telâkîsi bulunmaz. Hak nâmına olmadığı için, nihayetsiz müfritâne gider. Kabil-i iltiyâm olma-yan inşikaklara sebebiyet verir. Hâl-i âlem buna şahiddir...

(Mektubat (22. Mektup Uhuvvet Risalesi, 1. Mebhas), s.303-304)

Üstad Hazretleri اِخْتِلَافٌ اَمْبِي رَحْمَةً yani “Ümmetimin ihtilâfı rahmettir.” hadis-i şerifi için, “müsbet ihtilâf” tabirini kullanıyor. Bunun tarifini yaparken de

Farklı fikirler ileri sürenlerin her birinin

- a) Kendi meslek ve meşrebinin geliştirilmesi üzerine gayret göstermesi,
- b) Başka meslek ve meşreplerin ise tahribine çalışmaması, bilâkis onların tekml ve ıslahına çalışması şeklinde açıklıyor.

Hadis-i şerifin diğer meşrep ve mesleklerin tahribine çalışanların, onlara düşmanca davrananların bu kabîl ihtilâfını “rahmet” olarak görmesi ve göstermesi mümkün değildir.

“Tesadüm-ü efkârdan bârika-yı hakikat doğar.” sözünü ele alırken de hak namına, hakikat hesabına fikirlerin çarpışmasından maksadın, ana meselelerde ittifak ettikten sonra vesile ve vasıtalarda farklı görüşleri söylemek olduğunu söylüyor. Çünkü böylece herkes hakikate kendi açı ve köşesinden bakacağı için hakikatin her tarafı açıkça ortaya çıkarılmış olacaktır ki bu faydalıdır. Zira başka açılardan bakanlar, bizim göremediğimiz noktaları da görüp, bize bilmediğimiz hususlarda mâlûmat vermiş ve ufkumu-

zu açmış olacaktırlar. Ama düşmanca, nefs-i emmâre hesabına tahribatçı bir çatışmaya girenlerin fikir çarpışmalarından fitne ateşleri çıkar. O tip anlayışa sahip olanların temelde birleştikleri ve anlaştıkları bir esas yoktur. Böyle olunca da birbirlerine yardımcı olamazlar. Neticede kapanması mümkün olmayan yaralar ve ayrılıklar ortaya çıkar.

(89)

Görüyorum ki:

Şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki, dünyayı bir misafirhane-i askerî telâkki etsin.. ve öyle de iz'an etsin.. ve ona göre hareket etsin.. ve o telâkki ile en büyük mertebe olan mertebe-i rızayı¹¹⁵ çabuk elde edebilir. Kırılacak şişe pahasına dâimî bir elmasın fiyatını vermez, istikâmet ve lezzetle hayatını geçirir.

Evet dünyaya ait işler, kırılmaya mahkûm şişeler hükmündedir. Bâkî umûr-u uhreviye ise gayet sağlam elmaslar kıymetindedir.¹¹⁶ İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve harareti muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hâkezâ şedit hissiyâtlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyâtı, şiddetli bir surette fânî umûr-u dünyeviyeye tevcih etmek, fânî ve kırılacak şişelere, bâkî elmas fiyatlarını vermek demektir. Şu münasebetle bir nokta hatıra gelmiş, söyleyeceğim, şöyle ki:

Aşk, şiddetli bir muhabbettir. Fânî mahbuplara müteveccih olduğu vakit ya o aşk, kendi sahibini daimî bir azap ve elemde bırakır; veya hut o mecazî mahbup, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için bâkî bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî, aşk-ı hakikîye inkılâp eder.

İşte insanda binlerle hissiyât var. Her birisinin aşk gibi iki mertebesi var. Biri mecazî, biri hakikî.

♦ Meselâ endişe-i istikbal hissi herkeste var; şiddetli bir surette

¹¹⁵ Allah rızasının en büyük mertebe olduğuna dair bkz.: "Hepsinden âlâsı ise Allah'ın kendilerinden razı olmasıdır." (Tevbe Sûresi 9/72)

¹¹⁶ "Mal mülk, çoluk çocuk... Bütün bunlar dünya hayatının süsleridir. Ama bâkî kalacak yararlı işler ise Rabbinin katında, hem mükâfat yönünden, hem de ümit bağlamak bakımından daha hayırlıdır." (Kehf Sûresi 18/46)

endişe ettiği vakit bakar ki, o endişe ettiği istikbale yetişmek için elinde senet yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüd altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüd altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder.

♦ Hem mala ve câha karşı şiddetli bir hırs gösterir. Bakar ki; muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fânî mal ve âfetli şöret ve tehlikeli ve riyâyâ medar olan câh, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakikî câh olan merâtib-i mâneviyeye ve derecât-ı kurbîyeye ve zâd-ı âhirete ve hakikî mal olan a'mâl-i sâlihaya teveccüh eder. Fena haslet olan hırs-ı mecazî ise, âlî bir haslet olan hırs-ı hakikîye inkılâp eder.

♦ Hem meselâ şiddetli bir inat ile ehemmiyetsiz, zâil, fânî umûrlara karşı hissiyâtını sarfeder. Bakar ki, bir dakika inada değmeyen bir şeye, bir sene inat ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şeye inat nâmına sebat eder. Bakar ki, bu kuvvetli his, böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara sarfetmek, hikmet ve hakikate münâfidir. O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâkî olan hakâik-i imaniyeye ve esâsât-ı İslâmiye'ye ve hidemât-ı uhreviyeye sarfeder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazî, güzel ve âlî bir haslet olan hakikî inada yani, hakta şiddetli sebata inkılâp eder...

(Mektubat (9. Mektup), s.31)

Bu mektupta Üstad Hazretleri, en büyük mertebe olan rıza mertebesini yani Allah'ın rızasını kazanma makamını anlatıyor ve bunun için de dünyayı askerî bir misafirhane olarak kabul ve iz'an edip ona göre hareket etmek gerektiğini belirtiyor. Nasıl ki askeriyede hayat, disiplin içinde geçiyor ve orada mutlak şekilde emirlere itaat ediliyorsa öyle de bizlerin de rıza makamını kazanmak için, Allah'ın emirlerini ihlâsla sırf O emrettiği ve O razı olacağı için yerine getirmemiz gerekir.

Burada ikinci bir mesele ele alınarak, insanın fitratındaki şiddetli duyguların yaratılmasının derin hikmeti anlatılıyor. Cenâb-ı Hak madem fitratımıza şiddetli merak, hararetli muhabbet, dehşetli hırs ve inatlı talep gibi şedit hissiyât ve duyguları yerleştirmiştir. Elbette bunların o nisbette önemli bir hikmetlerinin de olması gerekir. Çünkü Cenâb-ı Hak abes iş yapmaktan münezzehtir. Bunun için de hiç kimse başka birine “Mera- kı, muhabbeti, hırsı ve inadı içinden söküp at.” diyemez/dememeli. Bu,

aynen vücudumuza yerleştirilen beyin ve kalbi, “Çıkar at.” demek gibi bir şey olur... Öyleyse bu duyguların, kullanılacağı yerler ve kullanım şekilleri vardır. Hazreti Üstad, işte bu gerçeğe işaret ediyor ve bu hususta yol gösteriyor: “Şedit hissiyâtlar, âhirete ait işleri kazanmak için verilmiştir. O hissiyâtı şiddetli bir sûrette fânî dünya işlerine yöneltmek, fânî ve kırılabacak şişcelere, bâkî elmas fiyatlarını vermek demektir.” diyor.

Cenâb-ı Hak, muhabbeti kâinatın mayası ve râbitası olarak yaratmıştır. Vedûd isminin bir tecellisi olan muhabbet aslında insanda bir aşk şeklinde kendisini gösterse de kainatta câzibe (çekim) kanunu olarak ve câzibe-i umumiye (genel çekim) kanunu olarak tezâhür eder ve bütün zerrelere, küreleri, galaksileri birbirine bağlar. İnsan kâinatın çekirdeği olduğu için, kâinatı kaplayan bir muhabbeti potansiyel olarak içinde barındırmaktadır. Peki bu kâinat büyüklüğündeki müthiş ve muazzam aşk duygusunu nereye sarfedecektir? Siz hiç katrilyon dolar veya euro değerindeki bir altın veya imkânı beş para etmeyen şeylere sarfeden miras yedilere akıllı nazarıyla bakar mısınız? İşte aynen bunun gibi Cenâb-ı Hakk’a, O’nun cemâline, kemâline ve ihsanatına yöneltilecek bir sevgiyi, fânî dünyaya ve onun fânî varlık ve işlerine sarfetmek de asla akıl mantık işi değildir. Hem de son derece mesuliyetli bir yanlıştır...

Üstad Hazretleri bu bahsi şu cümlelerle noktıyor:

“İşte şu üç misal gibi, insanlar, insana verilen mânevî cihaz ve donanımları eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla kullansa ve dünyada ebedî kalacak gibi gâfilâne davransa rezil ahlâka, israflara ve abes, boş şeylere sebep olur. Eğer hafiflerini dünya işlerine ve şiddetlilerini uhrevî ve mânevî vazifelere sarfetse, övülen-sevilen güzel ahlâklara kaynak ve hikmet ve hakikate uygun olarak dünya ve âhîret saadetine vesile olur.

İşte tahmin ederim ki, nasihat edenlerin nasihatlerinin şu zamanda tesirsiz kalmasının bir sebebi de şudur ki, ahlâksız insanlara derler: ‘Haset etme! Hırs gösterme! Düşmanlık etme! İnat etme! Dünyayı sevmey!’ Yani ‘Fitratını değiştir!’ der gibi zâhîren onlara yapılması güçlerini aşan bir teklifte bulunurlar. Eğer deseler ki: ‘Bunların yüzlerini hayırlı şeylere çeviriniz, meccalarını değiştiriniz.’ Hem nasihat tesir eder, hem iradelerinin dairesinde yapabilecekleri bir emir ve teklif olur.”¹¹⁷

¹¹⁷ Mektubat (9. Mektup), s.32.

(90)

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Çünkü ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar onunla kasten istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Yani, çocuklar gibi, döğüşükleri vakit Kur'ân'ı başına siper eder. Başına gelen zarar Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur, böyle muannid hasımlara karşı siper istîmal edilmemeli.

Evet, Risale-i Nur'a ilişenler tokatlar yerler; yüzer vukuat şahittir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istîmal edilmez ve niyet ve kast ile tokatlar gelmez. Çünkü sırr-ı ihlâs ve sırr-ı ubûdiyete münâfidir. Bizler, bize zulmedenleri, bizi himâye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimiz'e havale ediyoruz.

Evet, dünyaya ait harika neticeler, bazı evrad-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'a çokça terettüp ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki veriliyor; illet olamaz, bir fayda olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar, o ibadeti kısmen iptal eder. Çabuk bu hâdiseyi teskin ediniz. Yoksa münafıklar istifade edecekler; belki onların parmağı var.

Evet, Risale-i Nur'un o kadar dehşetli muannidlere karşı galibâne mukavemeti, sırr-ı ihlâstan ve hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksat takip etmemesinden ve bazı ehl-i tarikatın ehemmiyet verdikleri keşif ve keramât-ı şahsiyeye ehemmiyet vermemekten ve velâyet-i kübrâ sahipleri olan sahabiler gibi, veraset-i nübüvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

Evet, Risale-i Nur'un bu dehşetli zamandaki kazandırdığı iki netice-i muhakkakası her şeyin fevkindedir; başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci neticesi: Sadakat ve kanaat ile Risale-i Nur dairesine giren, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli senetler var.

İkinci neticesi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyârımız olmadan, habirimiz yokken takarrur ve tahakkuk eden şirket-i mâneviye-i uhreviye cihetiyle, her bir hakikî sâdık şakirdi binler diller ile, kalbler ile dua

etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melâike gibi kırk bin lisânla tesbih etmektir.¹¹⁸ Ve Ramazan-ı Şerifteki hakikat-i Leyle-i Kadir gibi, kudsi ve ulvi hakikatleri, yüz bin el ile aramaktır.

İşte, bu gibi netice içindir ki Risale-i Nur şâkırtleri, hizmet-i nuriyeyi velâyet makamına tercih eder; keşif ve keramâti aramaz ve âhîret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz ve vazife-i ilâhiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstahak oldukları şan u şeref ve ezvak ve inâyetlere mazhar etmek gibi, kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmaz ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, “Vazifemiz hizmettir, o yeter.” derler.

(Kastamonu Lâhikası, s.228, 229)

Üstad Hazretleri bu mektupta, Risale-i Nur'un “ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîye olduğu cihetle” ondan dünyevî maksatların kasten istenilmeyeceğini ve muannid hasımlara karşı siper olarak kullanılmayacağını söylüyor. Gerçi Risale-i Nur'a ve talebelerine ilişenlerin tokat yediklerine dair yüzlerce örneği vardır. Ama Risale-i Nur tokat işinde kullanılmaz.

Bu tokatların bazıları lâhika mektuplarında, Nur talebelerinin hatıralarında anlatılmaktadır. Çoğumuz da hayatımızda şahit olmuşuzdur.

12 Mart 1971'de sıkıyönetim 54 kişiyi içeriye aldı. Daha sonra bu haksızlığı yapanların da itirafı ile, bu bir denge meselesiydi. Yani onlar, polise, jandarmaya, askere silâh çeken hatta öldüren solcuları içeri almışlardı, sağdan da kitap okuyanları içeri atıp bir denge kuralım ve medyadaki tenkitlerden kurtulalım, diye Anayasa'nın 163. maddesini bahane edip insanları evlerinden toplamışlardı.

Hapis yatmış bir arkadaşın köyüne gelip onu soran karakol görevlisi bir rütbeli, milletin içinde o mağdur ve mazluma çok galiz hakaretler etmiş ve küfürler savurmuştu. O esnada bunları duyan bir akrabası da şiddetli üzülmüş ve fevkalâde rencide olmuştu. Bir şey söyleme şansına sahip değildi, çünkü bu insafsız ve kanunsuz adam giydiği elbiselerin gücünden aldığı pervasızlıkla onu da “Demek sen de onlardansın.” diyerek sorgusuz sualsiz günlerce hapse atabilirdi. Dönem öyle bir zamandı. Bütün bu sebeplerden dolayı yapılanları içine atıp o görevliyi de Allah'a havale etti.

¹¹⁸ Bkz.: Taberî, *Câmiu'l-beyân* 15/156; Ebu's-Şeyh, *el-Azame* 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbn Kesîr, *Tefsîru'l-Kur'ân* 3/62.

Aynı günün akşamı bir başka köye gidip kafa denkleleriyle kafayı çekip sarhoş olan bu görevli, onlardan birisiyle kavga etti. Kavga ettiği şahıs da bunun gözüne vurup kör etti.

Eşrefpaşalıların müşâhedesıyla... Bir zamanlar, Kilimcitepe Câmii'ne ve orada yapılan Risale-i Nur derslerine gelen gençleri takip eden ve çoğuna engel olmaya çalışan birisi seneler sonra o takipleri yaptığı kahvenin bir kenarında oturmuş oğlunun kendisine yaptıklarından çevresindekilere şikâyettedir bulunur. Bunu duyan bizim Eşrefpaşalılar “Boşuna oğlundan şikâyet etme. Senin düşmanın, senin kendin. Sen milletin çocuğunu doğru yoldan çevirmek için devletin gücünü arkana alıp senelerce çalıştın.Şimdi de kazdığın çukura düşmüş; başkasından şikâyet ediyorsun!” derler.

Yine Eşrefpaşalıların müşâhedesıyla... Bozyaka Yurdu'na girip çıkanları gammazlamakla, gençleri ve öğrencileri oradan uzaklaştırmakla görevli birisi vardır. Bir gece bir grup Eşrefpaşalı, o civarda bir arkadaşlarının evinden dağılırken, ana yola benzinliğe doğru inerler, ileride çöp bidonunun içinden gövdesi sarkan bir insan görürler, yardım etmek için yanına koşarlar. Hastaneye kaldıralım diye uğraşırken adamın çoktan öldüğünü anlarlar. Bir araba çarpmış ve onu çöp bidonunun içine atmıştır. Sonra iyice dikkat edince onun o gammaz olduğunu fark eder ve yanlış yolda harcanan bir ömre acır ve üzürlüler.

Üstad Hazretleri “Onuncu Lem'a”da meâlen diyor ki:

“Bu kudsi hizmetin kerameti üç nevidir:

Birinci nevi: O hizmeti hazırlamak ve hâdimlerini o hizmete sevk etmek cihetidir.

İkinci kısım: Mânileri bertaraf etmek ve muzırların şerrini def edip, onları tokatlamaktır.

Üçüncü kısım şudur ki: Hizmette hâlisen çalışanlara fütûr [gevşeklik] geldiği vakit şefkatli bir tokat yerler, intibaha gelerek yine o hizmete girerler.”

Üstad Hazretleri burada anlatılan harikalar mevzuunda beklentiye girilmemesini istiyor. Bunların istenilmemesi gerektiğini söylüyor. O takdirde ihlâsın kırılacağını, ubûdiyete zarar geleceğini ifade ediyor.

Risale-i Nur'un bu dehşetli ve tehlikeli zamanda kazandırdığı iki neticeye de dikkati çekiyor:

Bunlardan birincisi imanla kabre girmek....

Bu hususta Kastamonu Lâhikası'nın 12. Mektubu'nda, iki emâre bulunduğunu bildiriyor. Sonra da şu meâlde bir izah getiriyor:

“**Birinci emâre:** İman-ı tahkîkî, ilmelyakînden hakkalyakîne yakınlaştıkça daha (o imanın) giderilemeyeceğine ehl-i keşif ve ehl-i tahkîk hükmetmişler ve demişler ki: ‘Sekerat vaktinde şeytan, vesvesesi ile ancak akla şüpheler verip tereddüde düşürebilir.’ Bu nevi iman-ı tahkîkî ise yalnız akılda durmuyor. Belki hem kalbe, hem ruha, hem sırra, hem öyle letâife [ince duygulara] sirayet ediyor, kökleşiyor ki, şeytanın eli o yerlere yetişemiyor; öylelerin imanı zevâlden [yok olmaktan] mahfuz kalıyor [korunup kurtuluyor].”

Peki bu tahkîkî iman nasıl kazanılır?

“Bu tahkîkî imana kavuşmanın iki yolu var.

Bir yolu: Velâyet-i kâmile ile keşif ve şuhûd ile hakikate yetişmektir. Bu yol ehass-ı havasa [hasların da hassına] mahsustur, şuhûdî [gözle görme derecesine] bir imandır. [Yani herkese açık, herkese mahsus bir yol değildir.]

İkinci yol: İman-ı bi'l-gayb cihetinde, sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda akıl ve kalbin imtizacı ile, hakkalyakîn derecesinde bir kuvvet ile zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakîn ile iman hakikatlerini tasdik etmektir. Bu ikinci yol; Risale-i Nur'un esası, mayası, temeli, ruhu, hakikati olduğunu has talebeleri görüyorlar. Başkaları da insafla baksa, Risale-i Nur'un, iman hakikatlerine muhalif olan yolların gayr-i mümkün, muhal ve mümteni [imkânsız] derecede olduklarını gösterdiğini göreceklidir.”

İkinci emâre: Risale-i Nur'un sâdık şâkirtlerinin, hüsn-ü âkıbetlerine ve iman-ı kâmil kazanmalarına o derece kesretli [çok], makbul ve samimi dualar oluyor ki, o duaların içinde hiçbirinin kabul olmamasına akıl imkân veremiyor. Bu cümleden olarak Risale-i Nur'un bir hâdimi ve bir tek talebesi [muhtemelen Hazreti Üstad'ın kendisi], yirmi dört saatte, Risale-i Nur talebelerinin hüsn-ü âkıbetlerine ve ebedî saadete mazhar olmalarına yüz defa, Risale-i Nur talebelerine ettiği duaları içinde hiç olmazsa, yirmi otuz defa imanlarının selâmetine ve hususî hüsn-ü âkıbetlerine ve imanla kabre girmelerine aynı duayı en ziyade kabule sebep olacak şartlar içinde ediyor. Hem Risale-i Nur'un talebeleri bu zamanda her cihetten, ziyade hücumla mâruz olan iman hususunda birbirine iman selâmeti hakkındaki samimi, mâsum lisânlarıyla dualarının yekûnü öyle bir kuvvettedir ki, rahmet ve hikmet onun reddine müsaade etmezler. Faraza mecmuu itibarıyla reddedilse tek bir tane onların içinde

kabul olunsa, yine her biri iman selâmeti ile kabre girmelerine kâfi gelir. Çünkü her bir dua umuma bakar.”

Bu bahsin son kısmında bahsedilen Risale-i Nur hizmetine sadakat ve ihlâsla girenlerin elde edecekleri ikinci netice de çok mühimdir. Çünkü mânevî ve uhrevî şirket cihetiyle her bir Risale-i Nur talebesi binler diller ile, kalbler ile dua etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melekler gibi, kırk bin dil ile tesbih etmek avantajına sahiptir. İşte böyle muhteşem ve muazzam neticelere mazhariyet gibi bir konumu olan Risale-i Nur talebeliği bir neferlik ise, elbette diğer mânevî mareşallik makamlarından çok çok daha mühimdir. Hazreti Üstad bize güneşi gösteriyorsa, elbette mum ışıklarında hiç gözüümüz olmamalıdır.

(91)

Birincisi: Tarık-i hakta çalışan ve mücadele edenler, yalnız kendi vazifelerini düşünmek lâzım gelirken, Cenâb-ı Hakk’a âit vazifeyi düşünüp, harekâtını ona bina ederek hataya düşerler. Edebü’l-dünya ve’l-dîn Risalesi’nde vardır ki: Bir zaman şeytan, Hazreti İsâ (aleyhisselâm)’a itiraz edip demiş ki: “Madem ecel ve her şey kader-i ilâhî iledir; sen kendini bu yüksek yerden at, bak nasıl öleceksin.” Hazreti İsâ (aleyhisselâm) demiş ki:

إِنَّ لِلَّهِ أَنْ يَخْتَبِرَ عَبْدَهُ وَلَيْسَ لِلْعَبْدِ أَنْ يَخْتَبِرَ رَبَّهُ¹¹⁹

Yani, “Cenâb-ı Hak, abдини tecrübe eder ve der ki: ‘Sen böyle yapsan sana böyle yaparım, göreyim seni yapabilir misin?’ diye tecrübe eder. Fakat abdin hakkı yok ve haddi değil ki, Cenâb-ı Hakk’ı tecrübe etsin ve desin: Ben böyle işlesem, Sen böyle işler misin?, diye tecrübevâri bir sûrette Cenâb-ı Hakk’ın rubûbiyetine karşı imtihan tarzı sû-i edeptir, ubûdiyete münâfidir.”

Madem hakikat budur; insan kendi vazifesini yapıp Cenâb-ı Hakk’ın vazifesine karışmamalı.

Meşhurdur ki, bir zaman İslâm kahramanlarından ve Cengiz’in

¹¹⁹ Bkz.: el-Mâverî, *Edebü’l-dünyâ ve’l-dîn* s.12. Bu hâdis, şu kaynaklarda da geçmektedir: Ma’mer İbn Râşid, *el-Câmî*’ 11/113; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-evliyâ* 4/12; Kitâb-ı Mukaddes (Türkçe tercüme), Matta, *bâb: 4, âyet: 1-11*.

ordusunu müteaddit defa mağlûp eden Celâleddin Harzemşah harbe giderken, vüzerâsı ve etbâî ona demişler:

“Sen muzaffër olacaksın, Cenâb-ı Hak seni galip edecek.”

O demiş:

“Ben Allah’ın emriyle, cihad yolunda hareket etmeye vazifedarım, Cenâb-ı Hakk’ın vazifesine karışmam; muzaffër etmek veya mağlûp etmek O’nun vazifesidir.”

İşte o zât, bu sır-ı teslimiyeti anlamasıyla, hârika bir sûrette çok defa muzaffër olmuştur.

Evet, insanın elindeki cüz-ü ihtiyârî ile işledikleri efüllerinde, Cenâb-ı Hakk’a âit netâici düşünmemek gerektir. Meselâ, kardeşlerimizden bir kısım zâtlar, halkların Risale-i Nur’a iltihakları şevklerini ziyadeleştiriyor, gayrete getiriyor. Dinlemedikleri vakit zayıfların kuvve-i mâneviyeleri kırılıyor, şevkleri bir derece sönüyor. Hâlbuki, Üstad-ı Mutlak, Muktedâ-yı Küll, Rehber-i Ekmel olan Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm), ¹²⁰إِلَّا الْبَلَاغُ olan ferman-ı ilâhîyi kendine rehber-i mutlak ederek, insanların çekilmesiyle ve dinlemesiyle daha ziyade sa’y ü gayret ve ciddiyetle tebliğ etmiş. Çünkü ¹²¹إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ sırıyla anlamış ki, insanlara dinlettirmek ve hidayet vermek, Cenâb-ı Hakk’ın vazifesidir. Cenâb-ı Hakk’ın vazifesine karışmazdı.

Öyle ise, işte ey kardeşlerim! Siz de, size âit olmayan vazifeye harekâtınızı bina etmekle karışmayınız ve Hâlîkınız’a karşı tecrübe vaziyetini almayınız!

İkinci Mesele: Ubûdiyet, emr-i ilâhîye ve rıza-yı ilâhîye bakar. Ubûdiyetin dâisi emr-i ilâhî ve neticesi rıza-yı Hak’tır. Semeratı ve fevâidi, uhreviyedir. Fakat ille-i gâiye olmamak, hem kasden istenilmemek şartıyla, dünyaya âit faydalar ve kendi kendine terettüp eden ve istenilmeyerek verilen semereler, ubûdiyete münâfi olmaz. Belki zayıflar için müşevvik ve

¹²⁰ “Peygamberin görevi, açıkça tebliğ etmekten başka bir şey değildir.” (Nûr Sûresi 24/54; Ankebût Sûresi 29/18)

¹²¹ “Sen dilediğin kimseyi doğru yola erdiremezsin, lâkin ancak Allah dilediğini doğru yola hidayet eder.” (Kasas Sûresi 28/56) Aynı hususu ifade eden şöyle bir âyet-i kerime de vardır: “Onları hak yola getirmek senin görevin değil, lâkin Allah’tır ki dilediğini doğru yola getirir.” (Bakara Sûresi 2/272)

müreccih hükmüne geçerler. Eğer o dünyaya âit faydalar ve menfaatler; o ubûdiyete, o virde veya o zikre illet veya illetin bir cüz'ü olsa; o ubûdiyeti kısmen iptâl eder. Belki o hâsiyetli virdi akîm bırakır, netice vermez.

İşte bu sırrı anlamayanlar, meselâ yüz hâsiyeti ve faydası bulunan Evrad-ı Kudsiye-i Şâh-ı Nakşibendî'yi veya bin hâsiyeti bulunan Cevşenü'l-Kebîr'i, o faydaların bazılarını maksûd-u bizzât niyet ederek okuyorlar. O faydaları göremiyorlar ve göremeyecekler ve görmeye de hakları yoktur. Çünkü o faydalar, o evradların illeti olamaz ve ondan, onlar kasden ve bizzât istenilmeyecek. Çünkü onlar fazlî bir sûrette, o hâlis virde talebsiz terettüp eder. Onları niyet etse, ihlâsı bir derece bozulur. Belki ubûdiyetten çıkar ve kıymetten düşer. Yalnız bu kadar var ki; böyle hâsiyetli evradı okumak için zayıf insanlar bir müşevvik ve müreccihe muhtaçtırlar. O faydaları düşünüp, şevke gelip; evradı sırf rıza-yı ilâhî için, âhîret için okusa zarar vermez. Hem de makbuldür. Bu hikmet anlaşılmadığından; çoklar, aktaptan ve selef-i sâlihînden mervî olan faydaları görmediklerinden şüpheye düşer, hatta inkâr da eder...

(Lem'alar (17. Lem'a), s.162-164)

Bu bölüm, 17. Lem'a'nın 13. Nota'sının yanlışlık ve karışıklığa sebep olan beş meseleden Birinci ve İkinci Meselesi...

Birincisinde, insanların kulluğa sığmaz şekilde kendi vazifelerini bırakıp Cenâb-ı Hakk'ın işine karışmaları ve kulluğun edep ve saygısına ters bir şekilde O'nu bir nevi imtihan etmeye kalkışmaları anlatılıyor. Bu mesele çok mühimdir. Çünkü neticede, olaylar kendi isteklerine göre gelişmiyor diye zayıf insanların ya kuvve-i mânevîyeleri kırılıyor, şevkleri bir derece sönüyor veyahut "Artık ne olacaksa olsun." diye sabırsızca ve hiçbir strateji ve tedbire yer vermeden bitme ve bitirilme yoluna giriliyor. Böyle bir davranış sadece o kişiye değil, bütün Müslümanlara zarar veriyor. Birçok insan, bu yanlışla düşerek Müslümanların "birikim" ve "kazanımlarını" bir kumar masasında kaybedercesine yok ediyorlar.

İnsanların bu zaafını bilen İslâm düşmanları bilhassa sömürgeciler, bu damarı çok işletmiş ve maalesef çoklarının enerjilerini, birikimlerini ve nesillerini bu girdapta bitirmişlerdir.

Hâlbuki şeytanın vesvesesine karşı kulluk sadakat ve şuûrunu ortaya koyan Hazreti İsa (aleyhisselâm) –ki beş ulü'l-azim peygamberden birisidir– dünyayı ateşe veren, İslâm Dünyası'nı herc ü merce uğratıp kan gölüne çeviren

Cengiz belâsına karşı Celâleddin Harzemşah bu şuurla zaman zaman zafer ve galibiyet kazanmış, mağlûbiyetler olsa da ümitsizliğe kapılıp metanetini kırmamış, moralini bozmamıştır. Evet Celâleddin Harzemşah'ın, zamanın tahripçi süper gücüne karşı müthiş mukavemetinin ardında “Benim vazifem Allah'ın emriyle cihad etmektir; galibiyet veya mağlûbiyeti vermek Allah'a aittir. Ben işimi yaparım, Allah'ın işine karışma gibi bir saygısızlıkta bulunmam.” deyişindeki teslimiyet sırrı yatmaktadır.

İkinci Mesele'de, ihlâsla yerine getirilen ubûdiyetin sırf Allah emrettiği ve Allah razı olacağı için yapılması gerçeğine dikkat çekiliyor... Neticeler, dünyada değil âhirette verilir ve görülür. Bir beklentiye girmeden dünyada da onların bazı güzel neticeleri olabilir. Fakat sırf maddî dünyevî işler, faydalar düşünülerek yapılırsa yanlış olur.

Üstad Hazretleri burada bir yanlış anlayışa da dikkatleri çekiyor. Cevşen duası veya büyük zâtlara ait evrad ve zikirler okununca bazı güzellikler zuhur edebilir. Bu evrad ve zikirlerin özellik ve faziletlerine dair rivayetler vardır. Ama bunlar, böyle bir dünyevî menfaat düşüncesiyle okunmamalıdır. O zaman işin içinden Allah rızası çıkar. Öyle olunca da o neticeler görülmez. Bu sefer “Söylenenler doğru değilmiş.” demek yerine insanın niyetini tashih edip düzeltmesi gerekir.

(92)

Riyâya insanları sevkeden esbabın:

Birincisi: Zaaf-ı imandır. Allah'ı düşünmeyen, esbaba perestîş eder, halklara hodfürûşlukla riyâkârâne vaziyet alır. Risale-i Nur şâkirtleri, Risale-i Nur'dan aldıkları kuvvetli iman-ı tahkikî dersleriyle esbaba ve nâsa ubûdiyet noktasında bir kıymet, bir ehemmiyet vermiyor ki ubûdiyetlerinde onlara gösterişle riyâ etsinler.

İkinci Sebep: Hırs ve tamah, zaaf-ı fakr noktasında teveccüh-ü nâsı celbine medar riyâkârâne vaziyet almaya sevk ediyor.

Risale-i Nur'un şâkirtleri, iktisat ve kanaat ve tevekkül ve kısmetine rıza gibi, Risale-i Nur'un dersinden aldıkları izzet-i imaniye, inşallah, onları riyâdan ve dünya menfaatleri için hodfürûşluktan men eder.

Üçüncü Sebep: Hırs-ı şöhret, hubb-u câh, makam sahibi olmak, emsaline tefevvuk etmek gibi hisler ve insanlara iyi görünmek,

tasannukârâne (haddinden fazla kendine ehemmiyet verdirmek) ve tekellüfkârâne (lâyık olmadığı yüksek makamlarda görünmek) tarzını takınmak ile riyâ eder.

Risale-i Nur şâkirtleri, “ene”yi, “nahnü”ye tebdil ettikleri, yani enâniyeti bırakıp, Risale-i Nur dairesinin şahs-ı mânevîsinin hesabına çalışması, “ben” yerine “biz” demeleri; ve ehl-i tarikatın fenâ fi’ş-şeyh, fenâ fi’r-resûl ve nefis-i emmâreyi öldürmek gibi riyâdan kurtaran vasıtaların bu zamanda birisi de fenâ fi’l-ihvan, yani şahsiyetini kardeşlerinin şahs-ı mâneviyesi içinde eritip öyle davrandığı için, inşallah, ehl-i hakikatın riyâdan kurtulmaları gibi, bu sırla onlar da kurtulurlar.

Üçüncü Nokta: Vazife-i diniye itibarıyla nâsa hüsn-ü kabul ettirmek, o makamın iktiza ettiği yüksek tavırlar ve vaziyetler, hodfûrûşluk ve riyâ sayılmaz ve sayılmamalı. Meğer o adam, o vazifeyi, kendi enâniyetine tâbi edip istîmal ede.

Evet, bir imam, imamet vazifesinde tesbihatları izhar eder, ismâ eder; hiçbir cihette riyâ olamaz. Fakat vazife haricinde o tesbihatları âşikâre halklara işittirmeye riyâ girebildiği için, gizlisi daha sevaplıdır.

Risale-i Nur’un hakikî şâkirtleri, *neşriyat-ı diniyelerinde ve ittibâ-ı sünnetteki ibadetlerinde ve içtinab-ı kebâirdeki takvâlarında, Kur’ân hesabına vazifedar sayılırlar. İnşallah riyâ olmaz. Meğer ki Risale-i Nur’a, başka bir maksad-ı dünyeviye için girmiş ola.*

(Kastamonu Lâhikası, s.153, 154)

Bu mektupta Üstad Hazretleri, riyâyâ sevk eden sebepleri sayıyor ve bunlara karşı Risale-i Nur’un telkin ettiği tahkikî iman ve ihlâs ile, talebelerinin riyâ denilen bu gizli şirkten nasıl korunmuş olduklarını ortaya koyarak, dinî şeâiri ve dinin umdelerini hatırlatıcı tavırlarının bu sebeple riyâ olmayacağını söylüyor. Böylece bazı talebelerinin riyâ zannı ile tebliğ ve hatırlatma vazifelerinden geri durmamaları gerektiğini ihtar ediyor.

Bu arada Uhuvvet ve İhlâs Risaleleri’nde bahsettiği bazı prensipleri tekrar hatırlatıyor.

Bu hususta Hazreti Üstad’ın talebelerinden Abdülvahid Tabakçı Ağabey’den dinlediğim bir latîfeyi takdim edeyim. O, şöyle anlatmıştı:

“Otobüsle yolculuk yapıyorduk. Önceden abdestimi alıp hazırladım. Namaz için uygun bir yerde mola verilmeyince, şöförden izin istedim,

durmadı. Bir yerde bir yolcu indiriyorlardı. Bagajlarını alıncaya kadar öğlenin (veya ikindinin) dört rekât farzını seferî olduğum için iki rekât olarak kılıp geldim. Arkadan birisi “Allah’ı mı kandireysun?” diye itiraz etti. Ben de durumu izah ederek niçin on rekâtı (veya sekizi) iki olarak kıldığımı ve bu iki rekâtı kılarken sadece farzlara ve vaciplere bilhassa rükûnlara dikkat edip sünnetleri terk ettiğimi, seferîliğim yani misafirliğin hükümlerini ve kolaylıklarını anlattım. ‘İsterseniz otobüsü Müftülüğün önüne çeker benim namazım olmuş mu, olmamış mı, Müftü Efendi’den sorarız.’ dedim. Sonra bana hak verdiler.”

Bu münasebetle Risaleler’i tanıyalı 45 sene geçti. Üstad’ın talebelerinde gördüğüm farzlara bağlılığın neticesi Türkiye’de çok şeylerin değiştiğini söyleyebilirim. Bugün her benzinlikte bir mescit veya benzeri bir yer varsa Risale-i Nur talebeleri sayesinde veya en azından onların bu hususta payları büyüktür demek mümkündür.

Öğrenciliğimiz yıllarında arkadaşlarımızı karda tipide yollarda sırf namaz meselesinden dolayı bırakan şoförlere yolcuların büyük tepkileri olmuştur. Benzinlik ve restoranlarda onların ısrarlı isteklerinin neticesi o yerlerin sahipleri veya işletenleri bu büyük ve mühim ihtiyacın giderilmesi için şimdi güzel yerler hazırlamışlardır. Bu konuda başta merhum Hacı Kemal Ağabey gibi büyüklerimizin başından geçenler bir kitabı doldurur. Bu hususa duyarlılık gösteren herkesten Allah razı olsun!..

(93)

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹²²

Aziz, Sıddık, Vefadar ve Şefkatli Kardeşlerim!

İki gündür hem başımda, hem âsâbımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hâllerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acıp tecrid ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekvâ kalbe geldi: “Neden bu tâzip oluyor, hizmetimize faydası nedir?”

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz, bu şiddetli imtihana girmek.. ve inceden inceye sizi kaç defa “altın mı, bakır mı” diye mihenge vurmak.. ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek.. ve “nefislerinin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu” üç-dört eleklerle elenmek;

¹²² “Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.”

hâlisâne, sırf hak ve hakikat nâmına olan hizmetinize pek çok lüzumu vardı ki, kader-i ilâhî ve inâyet-i rabbâniye müsaade ediyor.

Çünkü böyle meydan-ı imtihanında inatçı ve bahaneci insafsız muârizların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki; hiçbir hile, hiçbir enâniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok mânâlar verilebilirdi. Daha avâm-ı ehl-i iman itimat etmezdi. “Belki bizi kandırırlar” der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki “bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar” diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşallah.

Said Nursî

(Şuâlar (14. Şuâ), s.511-512)

Üstadımız burada görüldüğü gibi en olumsuz olayların bile ilâhî hikmetlerini ve derin sırlarını araştırmıştır. Madem her şeyi yaratan Allah'tır. Hem madem Allah abes iş yapmaz. Öyleyse mutlaka bir sır ve hikmetinin olması gerekir. Ama çoğu zaman biz, bunları kavrayamayız. Ama tefekkürde derinleşenlere ve kurbîyet kazanmış olanlara ufuklar açılabilir... Olaylardan ders çıkarmak açısından bu mektupların dikkatle okunması ve karşılaşılan olaylarda bir pusula gibi kullanılıp istifade edilmesi gerekir...

(94)

Risale-i Nur'un hakikî ihlâsına ve hiçbir şeye, hatta mânevî ve uhrevî makamata dahi âlet olmamasına bir cihette zarar verdiği gibi, ehl-i siyaseti de evhama düşürüp Risale-i Nur'un neşrine zarar gelir. Bu zaman, şahs-ı mânevî zamanı olduğu için, böyle büyük ve bâkî hakikatler, fânî ve âciz ve sukut edebilir şahsiyetlere bina edilmez...

(Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s.5)

Üstad Hazretleri, iman ve Kur'an hizmeti adına ortaya çıkan iyilikleri ve muvaffakiyetleri hiçbir zaman üzerine almamış, görülen rüyaları ve bazı haklı saygı ifadelerini bile hep şahs-ı mânevîye vermiştir. Temelde de bunların hepsinin Allah'ın bir lütfü olduğunu ifade etmiştir. Tevhid inancımız ve ihlâs düsturları zaten böyle değerlendirmeyi gerektiriyor.

(95)

Hem bu aynı hengâmlarda, en ziyade hayat-ı dünyeviyedeki vazifemi düşünüp vefatımdan sonra şâkirtler bu dehşetli zamanda benim bedelime de o vazifeyi yapacaklar mı diye çok merak ederken, birden Denizli, Milâs, Isparta, İnebolu, ümidimin yüz derece fevkinde ve öyle bir sahabetkârâne ve iltizam-perverâne o vazifeye koşup başkaları da ve muallim ve âlimleri koşturdular ki, beni hayret hayret içinde bıraktılar...

(*Emirdağ Lâhikası, 1/131*)

Kıyamete kadar devam edecek bu iman ve Kur'ân hizmeti için zaman zaman "Acaba?" dedirten menfi olaylar ve hücumlar olsa da Cenâb-ı Hak, Hazreti Üstad'ın kalbini ferahlatacak güzellikleri hemen göstermiştir. Bu durum ondan sonra da devam etmiştir. İslâm'ın düşmanları ortalığı velveleye verip irtica deyip esirdikçe esirdikleri zamanda bile Cenâb-ı Hak perde altında pek çok fütûhâtı nasip etmiştir.

1971'de hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'nin hizmetkârlarından 54 kişiyi evlerinden toplayıp 141'den mi yoksa 142'den mi yargılayalım diye düşündükleri hâlde, hapishanedekiler ise rüyalarında yaklaşmış baharın her tarafa kol atmış iri güllerini görüyor, gelecek günlere ve talihlerine tebessüm ediyorlardı.

(96)

Bu hizmet-i Kur'âniye'de bulunan kardeşlerinizi tenkid etmemek ve onların üstünde fazilet-füruşluk nev'inden gıpta damarını tahrir etmemektir.

(*Lcm'alar (21. Lcm'a), s.201*)

Normalde haset haram olmasına rağmen gıpta yasak değildir. Ama ileride hasedin yolunu açabilecek veya sen-ben ayırımına götürebilecek ve Kevser-i Kur'âni'den süzülen havuza atılıp eritilecek enâniyetin böylece erimeyerek bir buz parçası hâlinde kalmasına sebep olacak bir gıptaya da yolların kapalı olması gerekiyor. Eğer zaten ihlâs, ittihat ve tesânüt ile bir hizmetin içinde bulunuyorsanız gıptaya hiç gerek yoktur. Çünkü bir kardeşinizin gıpta vesilesi olabilecek gayretlerinden meydana gelen sevap ve ecirler aynen sizin de amel defterinize yazılıyor. Yani onlar zaten sizin... İnsan hiç kendisine ait bir şeyden dolayı kendisine gıpta eder mi?

(97)

İşte, ey musîbetzede ve ihtilâfa düşmüş ehl-i hak ve ashab-ı hakikat! Bu musibet zamanında ihlâsı kaçırdığınızdan ve rıza-yı ilâhîyi münhasıran gaye-i maksat yapmadığınızdan, ehl-i hakkın bu zillet ve mağlûbiyetine sebebiyet verdiniz. Umûr-u diniye ve uhreviyede rekabet, gıpta, haset ve kıskançlık olmamalı ve hakikat nokta-yı nazarında olamaz...

(Lem'alar (20. Lem'a), s.195-196)

Allah rızası için yola çıkmış Tarık bin Ziyadlar'ın kurdukları koskoca Endülüs Emevî Devleti, Arap, Berberî, Yemenli ve Müvelled grupların ihtilâf ve rekabetleri ile paramparça olmuş, 800 senelik bir varlıktan sonra, tarih sahnesinden silinip gitmiştir. Bu büyük ibret tablosunu niçin unutupyoruz?

Bu asrın büyük fitnelerinin içinde de bu tefrika derdinin dipdiri bir canavar gibi aramızda dolaştığına şahit oluyoruz.

(98)

Hakka hizmet, büyük ve ağır bir defîneyi taşımak ve muhâfaza etmek gibidir. O defîneyi omzunda taşıyanlara ne kadar kuvvetli eller yardıma koşmalar daha ziyade sevinir, memnun olurlar. Kıskanmak şöyle dursun, gayet samimî bir muhabbetle o gelenlerin kendilerinden daha ziyade olan kuvvetlerini ve daha ziyade tesirlerini ve yardımlarını müftehirâne alkışlamak lâzım gelirken,¹²³ nedendir ki rekabetkârâne o hakikî kardeşlere ve fedakâr yardımcılarına bakılıyor ve o hâl ile ihlâs kaçıyor?..

(Lem'alar (20. Lem'a), s.197)

¹²³ Meselâ Hazreti Ömer'in (radiyallâhu anh) hakperestçe şu tavrı vardır: Bir gün, Üsâme İbni Zeyd'e feyden üç bin beş yüz dirhemlik pay ayırdığı hâlde, kendi oğlu Abdullah'a üç bin dirhemlik pay vermişti. Oğlu, 'Niye Üsâme'yi benden üstün tuttu? Vallâhi onun katıldığı her savaşa ben de katıldım.' diye sorunca da Hazreti Ömer şu cevabı vermişti: 'Ey oğulcuğum! Zeyd (radiyallâhu anh), Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) nezdinde babandan daha sevgili idi. Üsâme de (radiyallâhu anh) Resûlullah'a senden daha sevgilidir. Ben Resûlullah'ın sevgisini kendi sevgime tercih ettim.' buyurmuştu. (Tirmizî, *Menâkıb* 39)

Ülkemizde ve bütün dünyada İslâmiyet'in doğru anlatılıp tanıtılması için gayretler var. Her meslek ve meşrepten Müslüman, kendilerine düşeni yapmaya çalışıyor. Bunun için bizlerin, samimi olarak hizmet edenlere destek olmamız, taşın altına (o muazzam ve mukaddes yükün altına) elimizi atmamız gerekiyor. Ayrıca o hizmetin bir kısmını yapanlar varsa onlara destek olup alkışlamamız icap ediyor. Eğer köstek olma ve rakip görme anlayışımız varsa, önce niyet ve anlayışımızı tashih etmemiz, düzeltmemiz iktiza ediyor.

Samimiyet ve beraberlikle –eğer varsa– aradaki buzlar eriyor. Güzel bir hava oluşuyor. Cenâb-ı Hak bundan razı oluyor ve yeni güzellikler bahşediyor.

Bırakın Müslümanlar arasındaki meseleyi, gayr-i müslimlerle insanî münasebetlerde bile bunun iyi tesirini görürsünüz.

(99)

Teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murat ise onlara rahmet... Çünkü teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhrat kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdir etmişim.

Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürmek, ıskat ettirmekten muratları, tercümanlık ettiğim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye ait ise beyhudedir. Zira, Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz...

(Mektubat (16. Mektup), s.68)

Bu mektup haksız itham ve iftiralara karşı bir cevap mahiyetindedir. Aynı zamanda ihlâs prensiplerinin de bir tekrarıdır. Diğer yandan iman ve Kur'ân hizmetinde bulunanlara da teselli bahşeden ümit verici bir mesaj niteliğindedir. Yıldızların yükselmesi önlenemez, onların ışıkları üzerine örtü atılamaz. 1930 başlarında söylenmiş bu sözlerin tahakkukunu dünya çapında şahit oluyoruz.

(100)

Ücret alındığı zaman veya mükâfat tevzi edildiği vakit, rekabet, kıskançlık mikrobu oynamaya başlar. Fakat iş zamanında, hizmet vaktinde o mikrobu haberi olmuyor. Hatta tembel olan adam, çalışkanı sever. Zayıf olan, kavîyi takdir ve tahsin eder. Fakat çalışmasını ister ki iş hafif olsun, zahmetten kurtulsun...

(Mesnevî-i Nuriye (Onuncu Risale), s.211)

Burada Üstad Hazretleri rekabet ve kıskançlık mikrobu ile ilgili bir teşhis-te bulunuyor. İş ve hizmet zamanı geri durup, mükâfat ve ücret vakti öne atılıp da çıkar kavgası yapanlar kendilerine dikkat etmeli ve hastalıklarını kabul edip tedavi yollarına baş vurmalarıdır. Hastalığını kabul etmeyen deva ve şifasını da bulamaz.

(101)

İnsanın Cenâb-ı Hak'tan hiçbir hakkı talep etmeye hakkı yoktur. Bilâkis daima O'na şükretmeye medyundur. Çünkü mülk O'nundur. İnsan O'nun memlûküdür [kuludur]...

(Mesnevî-i Nuriye (Onuncu Risale), s.212)

İnsanın birisinden hak istemeye kalkması için önce bir hakkının olması lâzımdır. Kimin Allah'a karşı hakkı olabilir ki? Bizleri, yoklukta yokken, varlık âlemine getiren O'dur. Yoktan yaratan O'dur. İsteme, hak arama gibi duyguları bile veren O'dur. Bu durumda O'na kafa tutmak, hak istemek en büyük edepsizlik ve saygısızlıktır. Hatta Cenâb-ı Hak ve imanî meseleler mevzuunda, şaka ve latîfe nev'inden anlatılan fıkralar son derece sakıncalıdır. Kabir ve mahşer meydanı, cennet ve cehennemle ilgili olarak anlatılanlar eğer bir âyet ve hadise dayanmıyorsa, kafamıza göre uydurduklarımızdan mesul oluruz. Bunlar, din ve dinî meseleleri hafife alma mânâsına gelir. "Çok ağlayınız, az gülünüz." prensibine de zıttır.

(102)

İnsanda, ekseriyet itibarıyla hubb-u câh [makam arzusu] denilen hırs-ı şöhret ve hodfûrûşluk ve şan u şeref denilen riyâkârâne, halklara

görünmek ve nazar-ı âmmede mevki sahibi olmaya, ehl-i dünyanın her ferdinde cüz'î-küllî arzu vardır. Hatta o arzu için, hayatını feda eder derecesinde şöhret-perestlik hissi onu sevk eder. Ehl-i âhîret için bu his gayet tehlikelidir, ehl-i dünya için de gayet dağdağalıdır; çok ahlâk-ı seyyinin de menşeidir ve insanların da en zayıf damarındır. Yani: Bir insanı yakalamak ve kendine çekmek; onun o hissini okşamakla kendine bağlar, hem onun ile onu mağlûp eder. Kardeşlerim hakkında en ziyade korktuğum, bunların bu zayıf damarından ehl-i ilhadın istifade etmek ihtimalidir. Bu hâl beni çok düşündürüyor. Hakikî olmayan bazı bîçare dostlarımı o suretle çektiler, mânen onları tehlikeye attılar.¹²⁴(Hâşiye)

Ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım! Bu hubb-u câh cihetinden gelen dessor ehl-i dünyanın hafiyelerine veya ehl-i dalâletin propagandacılarına veya şeytanın şâkirtlerine deyiniz ki:

“Evvelâ rıza-yı ilâhî ve iltifat-ı rahmânî ve kabul-ü rabbânî öyle bir makamdır ki; insanların teveccühü ve istihsanı, ona nisbeten bir zerre hükmündedir. Eğer teveccüh-ü rahmet varsa, yeter. İnsanların teveccühü, o teveccüh-ü rahmetin in'ikâsı ve gölgesi olmak cihetiyle makbuldür. Yoksa arzu edilecek bir şey değildir. çünkü kabir kapısında söner, beş para etmez!”...

(*Mektubat (26. Mektup, 6. Risale –Hucumat-ı Sitte–), s.465, 466*)

İnsanda muzır madenler hükmünde bazı damarlar ve duygular vardır: Makam sevgisi, insanların teveccühünü kazanmak, mevki sahibi olmak, şan ve şeref sahibi olmak, riyâkârane halka görünmek ve kendini beğen-dirmek bu çeşit duygulardandır.

İnsî ve cinnî şeytanlar hep bu damarlardan yakalarlar. Çünkü en zayıf damarlardır. Maalesef bazılarını buralardan avlayıp Ümmet-i Muhammed'e en zararlı işleri yaptırmaya çalıştılar. Orta Doğu'daki bölünüp parçalanmaların, hatta Osmanlı'nın yıkılışının altında bu çeşit ihanet-

¹²⁴ (Hâşiye) O bîçareler, “Kalbimiz Üstad ile beraberdir.” fikriyle kendilerini tehlikesiz zannederler. Hâlbuki ehl-i ilhadın cereyanına kuvvet veren ve propagandalarına kapılan, belki bilmeyerek hafiyelikte istimal edilmek tehlikesi bulunan bir adamın, “Kalbim safidir. Üstadımın mesleğine sâdıkım.” demesi, bu misale benzer ki: Birisi namaz kılarken karnındaki yeli tutamıyor, çıkıyor; hades vuku buluyor. Ona “Namazın bozuldu.” denildiği vakit, o diyor: “Neden namazım bozulsun, kalbim safidir.”

ler yatmaktadır. Daha sonra bu piyon ve maşalardan bazıları çok pişman olmuşlardır ama iş işten geçmiştir. Ali Ulvî Kurucu Ağabey'in hatıralarında¹²⁵ bunun misalleri görülmektedir.

Cinnî şeytanlar da gayptan haber getiriyormuş gibi bazılarını bazı yarım yamalak bilgilerle azdırmışlar, yoldan çıkarmışlar, Müslümanların başına bir belâ olarak sarmışlardır.

Bu iman ve Kur'ân hizmetinin cinnî ve insî düşmanları da aynı taktikleri kullanmaktadırlar... Bu damarlardan hulûl etmek isteyenlere: "Her şeyden önce Allah'ın rızası, O'nun iltifat ve kabulü öyle bir makamdır ki, insanların teveccüh göstermesi, beğenip takdir etmesi onlara nisbeten bir zerre hükümündedir. Kabir kapısında da beş para etmez." demek lâzımdır.

(103)

Risale-i Nur'un hakikati ve şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi, bu zaman ve bu zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımı –hizmet itibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu hâlde– o harika hakikatin ve o hâlis, muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı hâlde hakikat-i nuriyenin ve şahsiyet-i mâneviyesinin hesabına sükût edip o mânevî zararlara razı oluyorum. Hatta İmam Ali (radiyallâhu anh) ve Gavs-ı Âzam (kuddise sirruh) gibi bazı evliyanın ilham-ı ilâhî ile bu zamanımızda Kur'ân-ı Hakîm'in mu'cize-i mâneviyesinin bir aynası olan Risale-i Nur'un hakikatine ve hâlis talebelerinin şahs-ı mânevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikate hizmetim cihetiyle nazara almışlar...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.387, 388*)

Bu bölüm Üstad Hazretleri'nin Afyon Mahkemesi'nde "Son Sözüm" diye "Heyet-i Hâkimeye" beyan ettiği sözlerin arasında geçiyor. Burada geçen "şiddetli ihtiyaç"tan maksat ise Üstad'ın biraz yukarıda ifade ettiği gibi; "İmanın kuvvetlenmesi için, bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir

¹²⁵ Bkz.: Düzdağ, M. Ertuğrul, *Üstad Ali Ulvi Kurucu Hatıralar*, 1-3, Kaynak Yayınları, İstanbul 2008.

ihtiyac-ı kat'î ile bazı şahıslar lâzımdır ki, hakikati hiçbir şeye âlet etmesin, nefesine hiçbir hisse vermesin; tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-i katiye gelsin. Evet, hiçbir zaman, bu zeminde, bu zamana kadar böyle bir ihtiyac-ı şedit olmamış gibidir. Çünkü tehlike hariçten şiddetli gelmiş. Şahsımın bu ihtiyaca karşı (kâfi) gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim hâlde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki, şiddet-i ihtiyaçtan ve zâhiren, başkalar, çok görünmesinden, şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Hâlbuki ben de çoktan beri buna taaccüp ve hayretle bakıyordum. Hiçbir cihetle lâıyk olmadığım hâlde, dehşetli kusurlarımla beraber, teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de şudur: “Risale-i Nur’un hakikati ve şâkırtlerinin şahs-ı mânevisi, bu zaman ve zeminde o şiddetli ihtiyaçın yüzünü kendine çevirmiş.”

İnkârcılığın, maddenin ezeliyetine inanan tarihî maddeciliğin bir salgın gibi ilim yuvalarına oralardan da insanlığa yayılıp musallat olması, din ve imanla ilgili pek çok şüphe üreten sorunun da beyinleri meşgul ve kalpleri ifsad etmesini netice vermiştir. Sanki, din, bir çıkarıcı grubun icadı imiş ve din adamları böylece ondan nemalanıyorlarmış gibi inkarcıların ileri sürdükleri yorumlarla sâfi zihinlere bulantı verdiler. İşte buna karşı hakikati hiçbir şeye âlet etmeyen, nefesine hiçbir hisse vermeyen fedailere, iman ve Kur’ân hizmeti yapacak yiğitlere ihtiyaç vardı. Başta Üstad Hazretleri ve bütün sâdik ve fedakâr talebeleri, bu fedailik ve yiğitliği gösterdikleri için muazzam bir teveccühe mazhar oldular. Aslında devletin ve mahkemelelerin bundan hiç rahatsız olmamaları gerekirdi.

(104)

Âdi, müflis şahsıma karşı medh ü senâlarını, asıl mal sahibi ve bir mânevî mu’cize-i Kur’âniye olan Risale-i Nur’a ve has şâkırtlerinin şahsiyet-i mâneviyesine çeviriyordum. “Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz” diye bir cihette hatırlarını kırıyordum.

(Şuâar (14. Şuâ), s.441)

Üstad Hazretleri, hakikatlerle ilgili doksan kitabı ezberleyip, her gün bir evrad okur gibi üç saat hâfızasından tekrarlayıp üç ayda bitirdiği için bu kesbine karşılık olarak Cenâb-ı Hak, ona vehbî ilim nasip etmiş, Kur’ân’ın kâinatı kuşatan âyetlerini derince anlama, çağımızı ve gele-

cek çağları aydınlatan nur ve feyizlerine mazhar kılmiştir. Buna rağmen Üstad Hazretleri, Kur'an'ın mânevî bir harikası olan Risale-i Nur tefsirini hiçbir zaman kendisine mâl etmemiş, hep Nur talebelerinin şahsiyet-i mâneviyesine çevirmiştir. Çağları delen Nur hakikatlerine de Kur'an'ın malı ve Kur'an'ın sönmez nurları olarak takdim etmiştir.

(105)

Benim şahsımın ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve tazyiklerle, tecrübelerle gösterip, binler derece şahsımdan ehemmiyetli olan Nurlar'ın kuvvetli derslerini ve şâkirtlerinin sarsılmaz ve susmaz şahs-ı mânevilerini nazara almayıp, güya ehemmiyet vermiyorlar. Hâlbuki, onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göstermek istiyorlar.

(*Tarihçe-i Hayat (Afyon Hayatı)*, s.580)

İman ve Kur'an hizmetinin düşmanları, İslâmiyet'in cibillî düşmanlarıdır. Onlar çok stratejik hareket etmektedirler. Devletimizin Risale-i Nurlar'ı ve talebelerini, onu düşman telâkki etmesi için ellerinden geldiğini yaptıkları gibi, insanların da ondan nefret etmesi için propagandanın ince tekniklerini her zaman için mahirâne kullanmışlardır.

Onun için, Üstad'ı, talebelerini, ve Risale-i Nur'u, bir yandan önemsizmiş, akıldan, mantıktan uzakmış gibi çeşitli yaftalarla yaftalarlar, hâlbuki onların mânevî gücünün öneminden herkesten fazla haberleri vardır. Bu yüzden onları ihanetlerle, baskılarla onları çürütmeye çalışırlar. Hâlbuki bilmezler ki Risale-i Nurlar "Semâvî olan Kur'an'ın Şark ve Garb'ın fevkindeki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir..." "Risale-i Nur, sâir telifat gibi ulûm ve fûnûndan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur'an'dan başka me'hazi yok, Kur'an'dan başka üstadı yok, Kur'an'dan başka mercii yoktur. Telif olduğu vakit hiçbir kitap müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'an'ın feyzinden mülhemdir ve semâ-yı Kur'ânî'den ve âyâtının nücûmundan, yıldızlarından iniyor, nüzûl ediyor." Onun için Üstad Hazretleri diyor ki: "Risale-i Nur ile mübâreze edemezsiniz ve etmeyiniz... Onu mağlûp edemezsiniz. Mübârezedede millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şâkirtlerini dağıtamazsınız. Çünkü, hakikat-i Kur'âniye'nin muhafazası yolunda kırk elli milyon şehit veren bu vatandaki geçmiş ecdatlarımızın ahfadlarına bu zamanda

hakikat-i Kur'âniye'nin muhafazası ve Âlem-i İslâm'ın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıkları terk ettirilemeyecek. Zâhiren çekilseler de, o hâlis şâkirtler ruh ve canıyla o hakikate bağlıdırlar ve o hakikatin bir aynası olan Risale-i Nur'u terk edip, o terkle vatan ve millet ve âsâyişe zarar vermeyeceklerdir.”

(106)

Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şahısların dehâsı, ne kadar harika da olsalar, cemaatın şahs-ı mânevîsinden gelen dehâsına karşı mağlûp düşebilir. Onun için, o mübarek kardeşimin yazdığı gibi, Âlem-i İslâm'ı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın nurları olan bir vazife-i imaniye, bîçare, zayıf, mağlûp, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannid hasımları bulunan bir şahsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şahıs ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılrsa, o yük düşer, dağılır...

(Emirdağ Lâhikası, 1/65)

Günümüz İslâm düşmanları, cemaat hâlindeki bir dehanın, geliştirilmiş, keskinleştirilmiş, tahrip gücü gayet yüksek silâhları ile saldırıyorlar. Bunun karşısında ferdî mukavemetler pek bir işe yaramaz. Akl-ı selimle, yüksek iştişarelerle, geliştirilmiş müdafaa stratejileriyle ve en güzeli de yanlış anlamaları giderecek samimi diyaloglarla bunların üstesinden gelinebilir. Bu hususta dünyayı ve gelecek asırları aydınlatma gücüne sahip Kur'ân nurları, Kur'ân feyizleri, Kur'ân'dan istihraç ve istinbat edilmiş olan Risale-i Nurlar'a cemaat hâlinde sahip çıkmak gerekir. Sünûhât ve ilhamât-ı Kur'âniye olan bu mübarek eserler cihanı tenvir edecek elektrik lambaları gibidirler.

(107)

Bu defa yazdığı mektupta, haddimden bin derece ziyade hüsn-ü zanına istinaden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini ve hilâfet-i nübüvvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdi şahsımda, Üstad'ı noktasın-

dan bir cilvesini gördüğünden, bana o hilâfet-i mânevîyenin bir mazharı nazarıyla bakmak istiyor.

Evvelâ: Bâkî bir hakikat, fânî şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdür. Her cihetle kemâlde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye mâruz ve müptelâ şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır...

(*Emirdağ Lâhikası, 1/64-65*)

Üstad Hazretleri'ne talebeleri haklı olarak hüsn-ü zanda bulunuyorlar ve âhîrzamanda İslâmiyet için büyük vazifeleri onun göreceğine dair kanaat besliyorlar. Bu isabetli kanaatlerini bile Hazreti Üstad, asla üzerine almıyor. Hâlbuki âhîrzamanın en büyük hizmeti, iman ve Kur'ân hizmetidir; bunu da Hazreti Üstad en ağır şartlarda en mükemmel şekilde hâlisane yapmıştır. Buna rağmen bu hizmeti Üstad Hazretleri fertlere, şahıslara değil; şahs-ı mânevîye ve ihlâslı, müttehid (birleşmiş) ve mütesanid (birbiriyle dayanışma içinde olan) bir cemaate havale etmektedir...

(108)

Bu zaman cemaat zamanıdır. Ehemmiyet ve kıymet, şahs-ı mânevîye göre olur. Maddî ve ferdî ve fânî şahsın mahiyeti nazara alınmamalı. Hususan benim gibi bir biçarenin kıymetinden bin derece ziyade ehemmiyet vermekle, bir batmanı kaldırmayan zayıf omzuna binler batman ağırlığı yüklense, altında ezilir.

(*Kastamonu Lâhikası, s.2*)

Mektupta ısrarla, zamanın cemaat zamanı olduğu vurgulanıyor. Bölünme ve parçalanmalara karşı en isabetli ve güçlü prensip budur. Birer buz parçası nevindeki enâniyetlerini eritemeyenler, az olsun ama benim olsun hodgâmlılığı ile Müslümanları lokma lokma, lime lime, zavallı ve perişan parçacıklar hâline getiriyorlar. Zaten daha sonra şiddetli ve hararetli imtihan dönemlerinde buharlaşıp gidiyorlar. Müslümanların zayıflığına ve ezikliğine hatta onursuzluğuna vesile olan bu egoist anlayıştan bir an önce sıyrılmak zorundayız.

(109)

Bu zaman, ehl-i hakikat için, şahsiyet ve enâniyet zamanı değil. Zaman, cemaat zamanıdır. Cemaatten çıkan bir şahs-ı mânevî hükmeder ve dayanabilir. Büyük bir havuza sahip olmak için, bir buz parçası hükümündeki enâniyet ve şahsiyetini o havuza atmaktır ve eritmek gerekir. Yoksa, o buz parçası erir, zayi olur; o havuzdan da istifade edilmez...

(Kastamonu Lâhikası, s.114)

Yine zamanın, cemaat zamanı olduğunu ifade eden bir mektup... Burada “Cemaatten çıkan bir şahs-ı mânevî hükmeder ve dayanabilir.” denilerek cemaatin de bir disiplin içinde kendisini temsil eden bir şahs-ı mânevî yani hükmi şahsiyet tarafından yönlendirileceği anlatılıyor. Yoksa buz parçası nevindeki enâniyetler, cemaatin havuzunda erimeyecek olurlarsa boşu boşuna zayi olup gidecekler.

Bir buz parçası nevindeki enâniyetini Kevser-i Kur’ânî’den süzülen bir havuza yani iman ve Kur’ân hizmeti yapan bir cemaatin içine atıp eritemeyenlerin ve sürüden ayrıldıkları için kurtlar tarafından kapılıp parçalanarak öldürülenlerin durumuna dair iki misal arz edelim.

1969-1970 yıllarında aramıza katılan bir arkadaşımız vardı. Yaz günlerinde tuttuğu pazartesi-perşembe oruçlarına ve geceleri kıldığı teheccüdlere imrenirdik. Liseden mezun olduktan sonra gittiği yerde kendisine yanlış davranan birkaç kişiye kızıp, küskün bir tavır içine girer. Tam o sırada bunu fark eden marksist grup bunun yazı yazma kabiliyetinden istifade ile kalbine girip enâniyetini okşarlar. Bir kızı da musallat edince, kopup gider. Arkasından arkadaşlar gider, onlara yüz vermez. Zamanla yara derinleşir. Birkaç sene sonra kısa dönem askerliğimiz sırasında aynı birlikte karşılaştık. Gayet dostane yanına yaklaşmak isteyince “Ben Ömer değilim!” diyerek hisimla yanımızdan uzaklaştı. Onu unutmamız mümkün değil.

Bir başka arkadaşımız, üniversite yıllarında sempatik hâliyle pek çok öğrenciye el uzattı, güzelliklere vesile oldu. Mezuniyetinden sonra kendisine bir kadın musallat oldu, onu koparıp götürdü. Kendisinin yetiştirdiklerinden çok değer verdiği birisi onu arayıp buluyor, hatta evine misafir oluyor. Namaz kılmak için “Ağabey, kible ne taraf?” diye soruyor. O, utanarak “Kibleyi bilmiyorum!” diyor.

Bize bu durumu anlatırken “Nasıl olur da kibleyi bilemeyecek bir hâle düşer?” diyerek anlatıyordu. Onun için çok dua etmiş. Cenâb-ı Hak, onun gözyaşlarını ve samimi niyazlarını kabul buyurmuş. Bir gün arka-

daşlarıyla beraber kaldıkları evin zili çalınmış. Bakmış kapıda o var!.. Hiçbir şey söylemeden “Kardeş vakit geçiyor, bir namaz kılmak için uğramıştım.” demiş. Namazını kıldıktan sonra da, işinin bozulduğunu ve kendisini yanlışla sürükleyen o kadının da kendisini terk ettiğini anlatmış. Ama sürüye tekrar katıldığı için de Cenâb-ı Hakk’a hamdetmiş.

(110)

Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Söyle ki:

Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi “Ferîd” makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyet-i mutlakayla Hicaz'da bulunan kutb-u âzamın tasarrufundan hariç olduğunu.. ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gavsiyetle beraber, “Ferdiyete” dahi bulunduğundan, âhırzamanda, şâkirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o “Ferdiyete” makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azime binâen Mekke-i Mükerreme'de dahi –farz-ı muhal olarak– Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutb-u âzamdaki dahi gelse, Risale-i Nur şâkirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzamın itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medar-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir...

(Kastamonu Lâhikası, s.165)

Bu mektup seyyidlerden mühim bir zâtın, Kur'ân âyetlerinin Risale-i Nur'a işaretlerini anlatan “Birinci Şuâ”ya itirazı üzerine yazılmıştır. İki veli, birbirinin makam ve konumlarını Allah bildirmedikçe bilemeyecekleri için aralarında itiraz olabileceğini Üstad Hazretleri, sahabiler gibi velilikleri müsellemler arasındaki olmuş ihtilâf ve itirazları göstererek anlatıyor. Bununla talebelerine, böyle bir itiraz olabilir. Bu yanlış tavır, onu sahip olduğu makamdan düşürmez. Aleyhinde olmayın. Eğer bu yanlışından dolayı onu çürütürseniz, etrafında bulunan ve onun irşadı ile

doğru yolu bulan bazı insanların hüsn-ü zannını kırmış ve o cemaatten kopmasına sebep olmuş olursunuz, diye ikaz ediyor.

Burada ise Risale-i Nur'un ferdiyet makamına mazhar olduğunu, onun için de bir başkasının, hatta kutb-u âzâmın bile tasarrufundan hariç olduğunu ifade ediyor. Hatta Mekke'de bulunan kutb-u âzam makamındaki en büyük mânevî imamdan dahi bir itiraz gelse yapılacak iş, onun yanına gidip edep ve adabına uygun şekilde meseleyi izah etmek ve teveccühünü de kazanmak için elini öpmek gerekmektedir. Abdülkadir Geylânî gibi, âhîrzamandaki talebeleri olan Risale-i Nur talebeleri de ferdiyet makamının mazharındırlar. Muhyiddin Arabî'nin de dediği gibi ferdiyet makamının mazharları doğrudan Resûlullah'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) bağlıdır; O'nun dışında hangi makamda olursa olsun hiçbir kimsenin tasarrufu altında değildirler.

Üstad Hazretleri, bir gıybet vesile olmaması için o zâtın ismini vermemiştir. Zaten daha sonra da o zât itirazından vazgeçip ihtilâfî büyütmemiştir.

(III)

Hayat-ı kalbî ve ruhîye medâr olan mârifet-i ilâhiye ve muhabbet-i rabbâniye ve ubûdiyet-i sübhâniye ve marziyât-ı rahmâniye cihetiyle bu dünyadaki fânî ömür, bâkî bir ömürü tazammun eder ve ebedî ve bâkî bir ömürü intaç eder ve bâkî ve lâyemut bir ömür hükmüne geçer.¹²⁶

Evet Bâkî-i Hakikî'nin muhabbet, mârifet, rızası yolunda bir saniye, bir senedir. Eğer O'nun yolunda olmazsa, bir sene bir saniyedir. Belki O'nun yolunda bir saniye, lâyemuttur, çok senelerdir. Ve dünya cihetinde ehl-i gafletin yüz senesi, bir saniye hükmüne geçer...

(*Lcm'alar (3. Lcm'a), s.19-20*)

Üstad Hazretleri bu tesbitleriyle "Mârifet-i ilâhiye ve muhabbet-i rabbâniye ve ubûdiyet-i sübhâniye ve marziyat-ı rahmâniye"nin, kalbî ve ruhî hayata sebep ve vesile olduğunu ifade ediyor. Yani kalbî ve ruhî hayat mertebesine yükselebilmemiz için mârifetullahta, muhabbetullahta,

¹²⁶ Bkz.: "Allah, karşılık olarak cenneti verip müminlerden canlarını ve mallarını satın almıştır." (Tevbe Sûresi 9/111)

Allah'a ibadette ve O'nun rızası istikametinde şuurla ilerlemede derinleşmemiz gerekiyor. Çünkü kalbî ve ruhî hayat mertebesine terakkî edenlerin fânî ömrü, bâkî bir ömrü içinde barındırır. Evet Cenâb-ı Hakk'ın muhabbeti, mârifeti ve rızası yolunda bir sâniye, bir senedir. Hatta O'nun yolunda bir sâniye, ölümsüzdür, çok senelerdir.

Bu parça Üçüncü Lem'a'nın 3. Nüktesi'nden alınmıştır. Gerçekten kalbî ve ruhî hayata yükselmişlerin bir anları seneler hükümüne geçer. Üstad Hazretleri, sahabelerin ibadetteki makamlarına ulaşamayacağını şöyle ifade eder: “Bir zaman kalbime geldi: ‘Niçin Muhyiddîn-i Arabî gibi hârika zâtlar sahabelere yetişemiyorlar?’ Sonra namaz içinde¹²⁷ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى derken, şu kelimenin mânâsı inkişaf etti. Tam mânâsıyla değil, fakat bir parça hakikati göründü. Kalben dedim: ‘Keşki bir tek namaza bu kelime gibi muvaffak olsaydım, bir sene ibadetten daha iyi idi.’ Namazdan sonra anladım ki o hatıra ve o hâl, sahabelerin ibadetteki derecelerine yetişilmediğine bir irşaddir.”

Sahabelerdeki bu inkişafın sebebini de şu meâlde izah ediyor: “Kur’ân-ı Hakîm’in nurları ile hâsıl olan o büyük ictimâî inkılapta, zıtlar birbirinden çıkıp ayrılırken; şerler bütün tevâbiyle (şerlere tâbi şeylerle) zulûmatıyla ve teferruâtıyla, hayır ve kemâlât da bütün nurlarıyla ve neticeleriyle karşı karşıya gelmiş bir vaziyette, heyecan uyandıran bir zamanda; her zikir ve tesbih, bütün mânâsının tabakalarını, turfanda, tarâvetli, taze ve genç bir sûrette ifade ettiği gibi, o büyük inkişafın tarrakası altında olan insanların bütün hissiyâtını, mânevî latîfelerini uyandırmış; hatta vehim, hayal ve sır gibi duygular hüşyar ve müteyakkız (uyandırılıp ikaz edilmiş) bir surette, o zikir, o tesbihlerdeki müteaddit mânâları kendi zevklerine göre alır emer. İşte şu hikmete binâen bütün hissiyâtları ile uyanık ve letâifleri hüşyar olan sahabeler, iman ve tesbih nurlarını içlerinde barındıran o mübarek kelimeleri dedikleri vakit, kelimenin bütün mânâsı ile söyler ve bütün letâifi ile hisse alırlardı. Hâlbuki o inkişaf ve inkılapta sonra, git-gide letâif (mânevî, ince duygular) uykuya ve havâs (hâsseler, duygular) o hakikatler noktasında gaflete düşüp, o mübarek kelimeler, meyveler gibi, git gide, ülfet perdesiyle letâfetini ve tarâvetini kaybeder. Âdeta, sathilik havasıyla kuruyor gibi, az bir yaşlık kalıyor ki, kuvvetli, tefekkürî bir ame-

¹²⁷ “En yüce olan Rabbimi her türlü noksandan tenzih ederim.” Peygamber Efendimiz’in (sallallahu aleyhi ve sellem), namazın secdelerinde bunu üç defa söylediğine dair bkz.: Müslim, *Müsâfirîn* 203; Tirmizî, *Salât* 79, *Vitr* 19; Ebû Dâvûd, *Salât* 147.

liyatla, ancak evvelki hâli iade edilebilir. İşte bundandır ki, kırk dakikada bir sahabenin kazandığı fazilete ve makama, kırk günde, hatta kırk senede başkası ancak yetişebilir.”¹²⁸

Bir yanda Allah'ın Habibi, Peygamberlerin en büyüğü, bir yandan semadan taze nâzil olan Kur'ân'ın âyetleri sahabenin kalbî ve ruhî hayatını inkişaf ettirirken, öbür taraftan müşriklerin işkencesi, heyecan verici olaylar, savaşlar... Bütün bunlar sahabeyi uyanık tutuyor, her an Allah'ın huzuruna sevk ediyor. Yani gaflete daldırıcı hiçbir rehavet durumu yok... Onun için sahabelerin inkişafı fitrî bir uyanış ve yükseliş... Onlardan sonra gelenler için bu yetiştirici şartlar mevcut olmadığından insanların iradeleriyle riyazatlarla, evrad ve ezkârla kalbî ve ruhî uyanışlarını sağlamaları gerekiyor. Üstad ve peşinden gelen zâtların hayatlarında da hep sürgünler, hastalıklar, mahkemeler, onlar için inkişaf ve terakkiye fitrî bir ortam hazırlamış oluyor.

Zaman, hatt-ı müstakîm (doğru çizgi) üzerine hareket etmez; bilâkis dünyanın hareketi gibi mevsimlere uğrayarak bir daire çizer. Cenâb-ı Hak, zaman zaman kışta bahar ve yaz cilveleri gösterse de Allah'ın kanunlarına göre yine mevsim olarak, her zaman kış özelliklerini gösterir. Eğer biz, aktif sabırla mevsiminde bile olsak, bahar ve yaz hazırlıklarımızı yapmazsak gereği gibi onlardan istifade edemeyiz. Hatta evsiz, yurtsuz ve aç ve susuz kalma ihtimalimiz bile olabilir. Dünya'yı döndürüp mevsimleri getirmek Cenâb-ı Hakk'a aittir. Biz ona karşılamayız ama bir insan olarak bize düşenleri yerine getirmek de bizim vazifemizdir. Biz kendi işimizden sorumluyuz. Ama çoğu kere kolay olan, takat ve imkânlarımız dairesinde bulunan kulluk vazifelerimizi bırakıp hiçbir zaman kaldıramayacağımız Allah'ın işlerine karşı, şevkimizi ve ümidimizi kırıyoruz. Hatta bazıları sabırsızlık göstererek hiçbir stratejiye, hiçbir akıl ve mantığa uymayan, “Ne olacaksa olsun.” gibi sözlerle, insanların yılların birikimi gayretlerini ve emeklerini kumarda harcar gibi harcamaktan çekinmiyorlar. Bu şekilde sorumsuzca davranmaya kimsenin hakkı yoktur ve vebâli de çok büyüktür..

(112)

Ey insanlar! Fânî, kısa, faydasız ömrünüzü, bâkî, uzun, faydalı, meyvedar yapmak ister misiniz? Mâdem istemek insanîyetin iktizâsıdır;

¹²⁸ Sözler (27. Söz'ün Zeyli), s.534.

Bâkî-i Hakikî'nin yoluna sarf ediniz. Çünkü Bâkî'ye müteveccih olan şey, bekânın cilvesine mazhar olur.

Mâdem her insan gayet şiddetli bir sûrette uzun bir ömür ister, bekâya âşıktır ve mâdem bu fânî ömrü, bâkî ömre tebdil eden bir çare var ve mânen çok uzun bir ömür hükmüne geçirmek mümkündür. Elbette insanıyeti sukut etmemiş bir insan, o çareyi arayacak ve o imkânı bilfiile çevirmeye çalışacak ve tevfik-i hareket edecek.

İşte o çare budur: Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız. “Lillâh, livechillâh, lieclillâh” rızası dâiresinde hareket ediniz.¹²⁹ O vakit sizin ömrünüzün dakikaları, seneler hükmüne geçer...

(Lcm'alar (3. Lcm'a), s.20)

Fânî, kısa, faydasız ömrü, bâkî, uzun, faydalı, meyvedar yapmak... Bunu her insan fitratı ister. Onun için cismanî, maddî hayat mertebesinde kalbî ve ruhî hayat mertebesine yükselip Ezeli, Ebedî ve Bâkî-i Hakikî olan Cenâb-ı Hakk'ın yoluna o ömrünü sarf etmek icap ediyor. Bunun için sadece Allah için işlemek, Allah için görüşmek, Allah için çalışmak ve Allah rızası dairesinde hareket etmek gerekiyor. Böyle olunca da ömür dakikaları seneler hükmüne geçecektir. Hatta o dakikalar, senelerle ifade edilemeyecek kadar uzun olur. Üstad Hazretleri bu hususla ilgili olarak bahsin devamında diyor ki: “Bu hakikate işaretten Leyle-i Kadir gibi bir tek gece, seksen küsur seneden ibaret olan bin ay hükmünde olduğunu nass-ı Kur'ân gösteriyor.¹³⁰ Hem bu hakikate işaret eden ehl-i velâyet ve hakikat beyninde bir düstur-u muhakkak olan “bast-ı zaman” sırrıyla çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Mi'râc,¹³¹ bu hakikatin vücudunu isbât eder ve bilfiil vukûunu gösteriyor. Mi'râc'ın birkaç saat müddeti, binler seneler hükmünde vüs'atı ve ihâtası ve uzunluğu vardır. Çünkü O, Mi'râc yoluyla, bekâ âlemine girdi. Bekâ âleminin birkaç

¹²⁹ Allah için veren, Allah için men eden, Allah için seven, Allah için buğzeden ve Allah için nikâhlanan kimsenin, imanını tamamlamış olacağına dair bkz.: Tirmizî, *Sünnet* 15; Ebû Dâvûd, *Kıyâmet* 60; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 3/438, 440. Ayrıca amelleri sırf Allah için yapmak gerektiği, aksi takdirde kabul buyurulmayacağına dair bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 8/140; ed-Dârakutnî, *es-Sünen* 1/51.

¹³⁰ Bkz.: “Kadir gecesi, bin aydan hayırlıdır.” (Kadir Süresi 97/3)

¹³¹ Bkz.: Kâdî İyâz, *çş-Şifâ* s.191; el-Makdisî, *Fezâilü Beyti'l-Makdis* s.87; es-Suyûtî, *el-Hasâisu'l-kübrâ* 1/272; Aliyyülkârî, *Şerhu'ş-Şifâ* 1/409.

dakikası, şu dünyanın binler senesini tazammun etmiştir [içinde barındırmaktadır] (...) Şu bast-ı zamanın herkesçe musaddak bir nevi, rüyada görünüyor. Bazen bir dakikada insanın gördüğü rüyayı, geçirdiği ahvali, konuştuğu sözleri, gördüğü lezzetleri veya çektiği elemeleri görmek için yakaza âleminde bir gün, belki günler lâzımdır.¹³²

(113)

“Ne mutlu o adama ki, kendini bilip haddinden tecâvüz etmez.” Nasıl bir zerre camdan, bir katre sudan, bir havuzdan, denizden, kamerden seyyarelere kadar Güneş’in cilveleri var. Her birisi kabiliyetine göre Güneş’in aksini, misâlini tutuyor ve haddini biliyor. Bir katre su, kendi kabiliyetine göre “Güneş’in bir aksi bende vardır.” der. Fakat “Ben de deniz gibi bir aynayım.” diyemez. Öyle de esmâ-yı ilâhiyenin cilvesinin tenevvüüne göre, makamât-ı evliyâda öyle meratip var. Esmâ-yı ilâhiyenin her birisinin bir Güneş gibi kalbden Arş’a kadar cilveleri var. Kalb de bir arştır, fakat “Ben de Arş gibiyim.” diyemez.

İşte, ubûdiyetin esası olan, acz ve fakr ve kusur ve naksını bilmek ve niyaz ile dergâh-ı ulûhiyete karşı secde etmeye bedel, naz ve fahir sûretinde gidenler; zerrecik kalbini Arş’a müsâvi tutar. Katre gibi makamını, deniz gibi evliyânın makamâtıyla iltibas eder. Kendini o büyük makamâta yakıştırmak ve o makamda kendini muhafaza etmek için tasannuâta, tekellüfâta, mânâsız hodfûrûşluğa ve birçok müşkülâta düşer...

Medâr-ı necat ve halâs, yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayan müreccahtır.¹³³ İhlâsı kazandıran harekâtındaki sebebi, sırf bir emr-i ilâhî ve neticesi rıza-yı ilâhî olduğunu düşünmeli ve vazife-i ilâhiyeye karışmamalı.

Her şeyde bir ihlâs var. Hatta muhabbetin de ihlâs ile bir zerresi,

¹³² Lem’alar (3.Lem’a), s.21-22.

¹³³ Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), dinde ihlâslı olmak kaydıyla az bir amelin dahi yeteceğini beyan buyurmaktadır: el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/341; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-evliyâ* 1/244. Ayrıca Allah Teâlâ’nın ancak ihlâsla yapılan amelleri kabul buyuracağına dair bkz.: et-Taberânî, *el-Mu’cemü’l-kebir* 8/140; ed-Dârakutnî, *es-Sünen* 1/51.

batmanlarla resmî ve ücretli muhabbete tereccuh eder. İşte bir zât bu ihlâslı muhabbeti böyle tabir etmiş:

“Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukâbele, bir mükâfât istemiyorum. Çünkü mukabilinde bir mükâfât, bir sevap istenilen muhabbet zayıftır, devamsızdır.”¹³⁴

Hatta hâlis muhabbet, fitrat-ı insaniyede ve umum vâlidelerde dercedilmiştir. İşte bu hâlis muhabbete tam mânâsıyla vâlidelerin şefkatleri mazhardır. Vâlideler o sırr-ı şefkat ile evlâtlarına karşı muhabbetlerine bir mükâfât, bir rüşvet istemediklerine ve talep etmediklerine delil; ruhunu, belki saadet-i uhreviyesini de onlar için feda etmeleridir. Tavuğun bütün sermayesi kendi hayatı iken, yavrusunu itin ağzından kurtarmak için –Hüsrev’in müşâhedesıyla– kafasını ite kaptırır...

(*Lem’alar (17. Lem’a), s.164-166*)

Bu parça 17. Lem’a’dan alınmıştır. Geniş izahı da 29. Mektub’un 4. Telvih’indedir: “Velâyet mesleği çok kolay olmakla beraber çok müşkülâtlıdır, çok kısa olmakla beraber çok uzundur, çok kıymettar olmakla beraber çok hatarlı [tehlükeli]dir, çok geniş olmakla beraber çok dardır. İşte bu sırlar içindir ki, o yolda yürüyenler bazen boğulur, bazen zararlı düşer, bazen döner başkalarını yoldan çıkarır. Bu cümleden olarak: Tarihatta ‘seyr-i enfüsî’ ve ‘seyr-i âfâkî’ tabirleri altında iki meşrep var. Enfüsî meşrebi, nefisten başlar, hariçten gözünü çeker, kalbe bakar, enâniyeti deler geçer, kalbinden yol açar, hakikati bulur. Sonra âfâka girer. O vakit âfâkı nurânî görür. Çabuk o seyri bitirir. Enfüsî dairesinde gördüğü hakikati, büyük bir mikyasta onda da görür. Turûk-u hafiyenin çoğu bu yol ile gidiyor. Bunun da en mühim esası; enâniyeti kırmak, hevâyı terk etmek, nefsi öldürmektir. İkinci meşrep; âfaktan başlar, o büyük dairenin mazharlarından Cenâb-ı Hakk’ın güzel isimlerini ve sıfatlarını seyredip, sonra enfüsî daireye girer. Küçük bir mikyasta, kalb dairesinde o nurları müşâhede edip, onda en yakın yolu açar. Kalb, Samed (hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şey kendisine muhtaç olan Allah’ın) aynası olduğunu görür, aradığı maksada vâsıl olur. İşte birinci meşrepte giden insanlar nefsi emmâreyi öldürmeye muvaffak olamazsa, hevâyı terk edip enâniyeti kırmazsa; şükür makamından, fahir (övünme) makamına düşer.. fahirden gurura sukut

¹³⁴ Ebu’t-Tayyib el-Mütenebbî’ye ait olan bu beyit için bkz.: İbn Kays, *Kıra’d-dayf* 1/95, 237; ez-Zehbî, *Târihu’l-İslâm* (354 tarihi vefatları) s.103.

eder. Eğer muhabbetten gelen bir incizap ve incizaptan gelen bir nevi sekir (mânevî sarhoşluk) beraber bulunsa, ‘şatahat’ nâmıyla haddinden çok fazla davalar ondan sudûr eder. Hem kendi zarar eder, hem başkasının zararına sebep olur. Meselâ: Nasıl ki bir mülâzım (teğmen), kendinde bulunan kumandanlık zevkiyle ve neşesiyle gururlansa, kendini bir müşir (mareşal) zanneder. Küçükük dairesini, o küllî daire ile iltibas eder (karıştırır). Küçük bir aynada görünen bir güneşi, denizin yüzünde haşmetiyle cilvesi görünen güneşle bir benzerlik cihetiyle karıştırmaya sebep olur. Öyle de, çok ehl-i velâyet var ki, bir sineğin bir tavus kuşuna nisbeti gibi, kendinden o derece büyük olanlardan kendini büyük görür ve öyle de müşâhede ediyor, kendini haklı buluyor. Hatta ben gördüm ki, yalnız kalbi intibaha gelmiş [uyanmış] uzaktan uzağa velâyetin sırrını kendinde hissetmiş, kendini kutb-u âzam telakkî edip o tavrı takınıyordu. Ben dedim: ‘Kardeşim nasıl ki, saltanat kanununun, sadrazam dairesinden tâ nâhiye müdürü dairesine kadar bir tarzda cüz’î-küllî tecellileri var öyle de: Velâyetin ve kutbiyetin dahi, öyle muhtelif daire ve tecellileri var. Her bir makamın çok zilleri ve gölgeleri var. Sen, sadrazam-misal kutbiyetin âzam tecellisini, bir müdür dairesi hükmünde olan kendi dairende o tecelliyi görmüşsün, aldanmışsın. Gördüğün doğrudur, fakat hükmün yanlıştır. Bir sineğe bir kap su, bir küçük denizdir.’ O zât, şu cevabımdan inşallah ayıldı ve o vartadan [uçurumdan] kurtuldu. Hem ben müteaddit insanları gördüm ki, bir nevi Mehdi, kendilerini biliyorlardı ve ‘Mehdi olacağım.’ diyorlardı. Bu zâtlar yalancı ve aldatıcı değiller, belki aldanyorlar. Gördüklerini, hakikat zannediyorlar. İlâhî isimlerin nasıl ki, Arş-ı Âzam dairesiden tâ bir zerreye kadar tecellileri var ve o güzel isimlere mazhariyet de, o nisbette değişik ve farklı olur. Öyle de Cenâb-ı Hakk’ın isimlerine mazhariyetten ibaret olan velâyet [velilik] mertebeleri de öyle farklı olur. Karıştırmanın en mühim sebebi şudur: Evliya makamlarından bazı makamlarda Mehdi vazifesinin hususiyeti bulunduğu ve kutb-u âzama has bir nisbeti görüldüğü ve Hazreti Hızır’ın bir münasebet-i hâssası olduğu gibi, bazı meşhurlarla münasebettar bâzı makamlar var. Hatta o makamlara; ‘Makam-ı Hızır’, ‘Makam-ı Üveys’, ‘Makam-ı Mehdiyet’ tabir edilir. İşte bu sırra binâen, o makama ve o makamın cüz’î bir numûnesine veya bir gölgesine girenler, kendilerini o makamla has münasebettar meşhur zâtlar zannediyorlar. Kendini Hızır telâkki eder veya Mehdi itikat eder veya kutb-u âzam tahayyül eder. Eğer hubb-u câha [makam sevgisine] talip enâniyeti yoksa, o hâde mahkûm olmaz. Onun haddinden fazla davaları, şatahat sayılır. Onunla belki mesul

olmaz. Eğer enâniyeti perde ardında hubb-u câha müteveccih ise; o zât enâniyete mağlûp olup, şükürü bırakıp fahre (iftihar ve ve övünmeye) girse, fahirden git gide gurura sukut eder. Ya divânelik derecesine sukut eder veyahut hak yoldan sapar. Çünkü büyük evliyayı, kendi gibi telâkki eder, haklarındaki hüsn-ü zannı kırılır. Zirâ nefis ne kadar mağrur da olsa, kendisi, kendi kusurunu derk eder [anlar]. O büyükleri de kendine kıyas edip, kusurlu tevehhüm eder. Hatta, enbiyalar hakkında da hürmeti noksanlaşır. İşte bu hâle giriftar olanlar, mizan-ı şeriati elde tutmak ve Usûlü'd-Dîn ulemâsının düsturlarını kendine ölçü ittihaz etmek ve İmam Gazalî ve İmam Rabbânî gibi evliyanın muhakkiklerinin tâlimatlarını rehber etmek gerektir. Daima nefisini ittiham etmektir. Kusurdan, acz ve fakrdan başka nefsin eline vermemektir. Bu meşrepteki şatahat, nefis sevgisinden ileri geliyor. Çünkü, muhabbet gözü, kusuru görmez. Nefsine muhabbeti için, o kusurlu ve liyakatsız bir cam parçası gibi nefisini, bir pırlanta, bir elmas zanneder. Bu nevi içindeki en tehlikeli bir hata şudur ki: kalbine ilhamî bir tarzda gelen cüz'î mânâları 'Kelâmullah' tahayyül edip, âyet tabir etmelelidir. Onunla, vahyin mukaddes yüce mertebesine bir hürmetsizlik gelir. Evel bal arısının ve hayvanatın ilhamlarından tut, tâ avâm halkın ve insanların havâs tabakasının ilhamlarına kadar ve meleklerin avâmalarının ilhamlarından tâ kerrûbiyyûnun havâslarının ilhamlarına kadar bütün ilhamlar bir nevi rabbânî kelimelerdir. Fakat mazharların ve makamların kabiliyetine göre Allah'ın kelâmı; yetmiş bin perdede telemmu' eden (parıldayan) ayrı ayrı ilâhî hitabın tecellîleridir. Ama vahiy ve Allah kelâmının ism-i hâssı (özel ismi) ve onun en açık müşahhas (somut) misali olan Kur'ân'ın yıldızlarına ism-i hâs olan 'âyet' nâmı öyle ilhamlara verilmesi, tamamen hatadır. 12. ve 25. ve 31. Sözler'de beyan ve isbat edildiği gibi elimizdeki boyalı aynada görünen küçük ve sönük ve perdedeki Güneş'in misali semâdaki güneşe ve nisbeti varsa, öyle de; o iddiacıların kalbindeki ilham dahi, doğrudan doğruya İlâhî Kelâm olan Kur'ân güneşinin âyetlerine nisbeti, o derecededir. Evet, her bir aynada görünen Güneş'in misalleri, Güneş'indir ve 'onunla münasebettar' denilse, haktır; fakat o güneşciklerin aynasına küre-i arz takılmaz ve onun câzibesiyile bağlanmaz.

Üstad Hazretleri, kurtuluşun sadece ihlâsta olduğunu, onun için ihlâsı kazanmanın ve ihlâs sırrını içimize yerleştirmenin çok mühim olduğunu Risaleler'in pek çok yerinde ifade etmektedir. Hatta ihlâsı kıran öldürücü virüslerden olan şeytanın altı tane gizli hilesini, hubb-u câh (makam sevgisi), korku hissi, tama' (tamahkârlık), ırkçılık, enâniyet, tembellik

ve tenperverlik duygularını anlatıp talebelerini bunlardan uzak tutmaya çalışmıştır. Hatta, kendisindeki hastalık damarının bile ihlâsına mâni olmaması için âzamî hassasiyet göstermiştir. Çünkü ihlâs, çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla ihlâssız amelden üstündür. Hatta muhabbetin de ihlâs ile bir zerresi de ihlâssız olana göre öyle üstündür. Onun için 17. Lem'a'daki bu bölümün devamında şöyle denilmektedir: “İşte bir zât bu ihlâslı muhabbeti böyle tabir etmiş:

¹³⁵ وَمَا أَنَا بِالْبَاطِي عَلَى الْحُبِّ رِشْوَةٌ صَعِيفٌ هَوَى يَبْغِي عَلَيْهِ نَوَاتٌ¹³⁵ Yani ‘Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukabele, bir mükâfat istemiyorum. Çünkü mukabilinde bir mükâfat, bir sevap istenilen muhabbet zayıftır, devamsızdır.’ Hatta hâlis muhabbet, fitrat-ı insaniyede ve umum vâlidelerde dercedilmiştir. İşte bu hâlis muhabbete tam mânâsıyla vâlidelerin şefkatleri mazhardır. Vâlideler o sırr-ı şefkat ile evlâtlarına karşı muhabbetlerine bir mükâfat, bir rüşvet istemediklerine ve talep etmediklerine delil; ruhunu, belki saadet-i uhreviyesini de onlar için feda etmeleridir. Tavuğun bütün sermayesi kendi hayatı iken, yavrusunu itin ağzından kurtarmak için –Hüsrev’in müşâhedesiyile– kafasını ite kaptırır.”

“Resmî ve ücretli muhabbet”e karşı “bir zerre ihlâslı muhabbet”in çok yüksek bir derecesi olduğunu ifade ediyor. Üstad Hazretleri, Sekizinci Mektup’ta, şefkatin, aşktan üstün olduğunu, Hazreti Yusuf’a karşı, Hazreti Yakûb’un şefkatinin, Züleyha’nın muhabbetinden üstünlüğüne işaret ederek gösteriyor. Mukayese neticesindeki tesbitler de şöyle:

Evet, şefkat bütün envâıyla [çeşitleriyle] latîf ve nezihdir. Aşk ve muhabbet ise, çok envâna tenezzül edilmiyor.

Hem şefkat pek geniştir. Bir zât, şefkat ettiği evlâdı münasebetiyle bütün yavrulara, hatta zîruhlara [canlılara] şefkatini ihata eder [kuşatır] ve Rahîm isminin ihatasına bir nevi âyinedarlık gösterir. Hâlbuki aşk, mahubuna hasr-ı nazar [gözünü sadece ona dikip] edip, her şeyi mahubuna [sevdiğine] feda eder; yahut mahubunu îlâ [yükseltmek] ve senâ etmek [övmek] için, başkalarını tenzil ve mânen zemmeder ve hürmetlerini kırar. Meselâ biri demiş: “Güneş mahubumun hüsnünü görüp utanıyor, görmemek için bulut perdesini başına çekiyor.” Hey âşık efendi! Ne hakkın var, sekiz ism-i âzamin bir sahife-i nurânîsi olan Güneş’i böyle utandırıyor sun?

Hem şefkat hâlistir, mukabele istemiyor; sâfi ve ivazsızdır [karşılıksızdır].

¹³⁵ Ebu’t-Tayyib el-Mütenebbî’ye ait olan bu beyit için bkz.: İbn Kays, *Kıra’d-dayf* 1/95, 237; ez-Zehbî, *Târîhu’l-İslâm* (354 tarihi vefatları) s.103.

Hatta en âdi mertebede olan hayvanâtın yavrularına karşı fedakârâne ivazsız şefkatleri buna delildir. Hâlbuki, aşk ücret ister ve mukabele talep eder. Aşkın ağlamaları bir nevi taleptir, bir ücret istemektir.

Demek, süver-i Kur'âniye'nin en parlağı olan, Sûre-i Yusuf'un en parlak nuru olan Hazreti Yakûb'un (aleyhisselâm) şefkati, İsm-i Rahmân ve Rahîm'i gösterir.. ve şefkat yolu, rahmet yolu olduğunu bildirir.. ve o elem-i şefkate deva olarak da ¹³⁶ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ dedirir.

(114)

Bazı emârelerle bildim ki; gizli düşmanlarımız, Nur'un kıymetini düşürmek fikriyle siyaset mânâsını hatırlatan mehdîlik dâvâsını tevehhüm ile güya “Nurlar, buna bir âlettir.” diye çok asılsız bahaneleri araştırmıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben, o gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere derim:

Hâşâ! Sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlerini şahsiyetime bir makam, şan u şeref kazandırmaya âlet etmediğime bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehâdet ederler...

(Şuâlar (14. Şuâ), s.377)

İslâmiyet'in cibillî düşmanları, İslâmî ve Kur'ânî güzellikleri bütün dünyaya ilân eden Risale-i Nur'un kıymetini düşürmek için sanki bu hakikatleri siyasete vesile ve âletmiş gibi göstermek için, siyaset mânâsını hatıra getiren mehdîlik meselesini ileri sürüyorlar. Hâlbuki Üstad Hazretleri'nin asla böyle bir iddiası olmamıştır. Bütün özelliklerin ve güzelliklerin kaynağı olarak Kur'ân-ı Kerîm'i gösterir. Hidayet kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'in tefsiri olan Risaleler'i de birer rehber olarak gösterip nazarları hep onlara celbetmeye çalışır. Kendisi için de üç şahsiyetin bulunduğunu söyler:

İşte bu biçare kardeşinizde üç şahsiyet var. Birbirinden çok uzak, hem de pek çok uzaktırlar.

¹³⁶ “En iyi koruyan Allah'tır ve O, merhametlilerin en merhametlisidir.” (Yûsuf Sûresi 12/64)

Birincisi: Kur'ân-ı Hakîm'in hazine-i âlîsinin dellâlı cihetindeki muvakkat, sırf Kur'ân'a ait bir şahsiyetim var. O dellâllığın iktiza ettiği pek yüksek ahlâk var ki, o ahlâk benim değil, ben sahip değilim. Belki o makamın ve o vazifenin iktiza ettiği seciyelerdir. Bende bu neviden ne görmeniz benim değil, onunla bana bakmayınız, o makamındır.

İkinci Şahsiyet: Ubûdiyet vaktinde, dergâh-ı ilâhîye müteveccih olduğum vakit, Cenâb-ı Hakk'ın ihsanıyla bir şahsiyet veriliyor ki; o şahsiyet, bazı âsârı [eserleri] gösteriyor. O âsâr, mânâ-yı ubûdiyetin esası olan "kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı ilâhîye iltica etmek" noktalarından geliyor ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bedbaht, âciz, fakir ve kusurlu görüyorum. Bütün dünya beni medh ü senâ etse beni inandıramaz ki, ben iyiyim ve sahib-i kemâlim.

Üçüncüsü: Hakikî şahsiyetim, yani Eski Said'in bozması bir şahsiyetim var ki, o da Eski Said'den irsiyet kalma bazı damarlardır. Bazen riyâya, hubb-u câha bir arzu bulunuyor. Hem asil bir hanedandan olmadığım için, hisset derecesinde bir iktisat ile düşkün ve pest ahlâklar görünüyor.

Ey kardeşler! Sizi bütün bütün kaçırmamak için bu şahsiyetimin gizli, çok fenalıklarını ve sû-i hâllerini söylemeyeceğim. İşte kardeşlerim, ben müstaid ve makam sahibi olmadığım için şu şahsiyetim, dellâllık ve ubûdiyet vazifelerindeki ahlâktan ve âsârdan çok uzaktır.

Hem ¹³⁷دَادَ حَقُّ رَا قَابِلِيَّتْ شَرْطُ نَيْسَتْ kaidesinde Cenâb-ı Hak, merhametkârâne, kudretini benim hakkımda böyle göstermiş ki; en ednâ bir nefer gibi bu şahsiyetimi, en âlâ bir makam-ı müşîriyet hükmünde olan hizmet-i esrar-ı Kur'âniye'de istihdam ediyor. Yüz binler şükür olsun! Nefis cümleden süflî, vazife cümleden âlâ...¹³⁸

¹³⁹اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

(115)

Evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de; hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve

¹³⁷ Allah, lutfederken şahsın kabiliyetine bakmaz.

¹³⁸ Mektubat (26. Mektup, 2. Mebhas), s.362-363.

¹³⁹ Allah'a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, çünkü elimden gelmiyor.. bilfiil teşebbüs edemiyorum, çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.458*)

Zaman, hatt-ı müstakîm (doğru çizgi) üzerine hareket etmez; bilâkis dünyanın hareketi gibi mevsimlere uğrayarak bir daire çizer. Cenâb-ı Hak, zaman zaman kışta bahar ve yaz cilveleri gösterse de Allah'ın kanunlarına göre yine mevsim olarak, her zaman kış özelliklerini gösterir. Yalnız aktif sabırla eğer biz mevsiminde bile olsak, bahar ve yaz hazırlıklarımızı yapmazsak gereği gibi onlardan istifade edemeyiz. Hatta evsiz, yurtsuz ve aç-susuz kalma ihtimali bile olabilir. Dünya'yı döndürüp mevsimleri getirmek Cenâb-ı Hakk'a aittir. Biz, ona karışamayız ama bir insan olarak bize düşenleri yerine getirmek de bizim vazifemizdir. Biz, kendi işimizden sorumluyuz. Ama çoğu kere kolay olan ve takat ve imkânlarımız daire-sinde bulunan kulluk vazifelerimizi bırakıp hiçbir zaman kaldıramayacağımız Allah'ın işlerine karışarak, şevkimizi ve ümidimizi kırıyoruz. Hatta bazıları sabırsızlık göstererek hiçbir stratejiye, hiçbir akıl ve mantığa uymayan, "Ne olacaksa olsun." gibi sözlerle, insanların yılların birikimi gayretlerini ve emeklerini kumarda harcar gibi harcamaktan çekinmiyorlar. Buna kimsenin hakkı yoktur ve vebâli de çok büyüktür...

(116)

İnsanların en büyük zulümlerinden biri de şudur ki: Büyük bir cemaatin mesâisine terettüp eden –hasenâti intac eden– semeratı, bir şahsa isnad ve ona mâl ederler. Bu zulümde bir şirk-i hafî vardır. Çünkü bir cemaatin cüz-ü ihtiyârîsiyle kesbettikleri mahsulâtı bir şahsa atfetmek, o şahsın îcad derecesinde hârikulâde bir kudrete mâlik olduğuna delâlet eder. Hatta eski Yunanîlerin ve vesenîlerin âliheleri, böyle zalimâne tasavvurât-ı şeytaniyenin mahsulüdür...

(*Mesnevî-i Nuriye (Hubab), s.77*)

İslâmiyet'te şirk yani Allah'a ortak koşmak, yedi büyük günahın en başta gelenidir.¹⁴⁰ Hem en büyük zulümdür. Çünkü, bu durum Allah'ın hakkını

¹⁴⁰ Bir hadiste Peygamber Efendimiz: "Yedi helâk edici şeyden kaçınmın." Bunlar nedir

yaratılmışlara vermektir. Bu bakımdan büyük bir cemaatin çalışmaları ile elde ettikleri neticeleri tek bir insana vermek iki yönden yanlıştır. Birincisi, o kadar insanın emeğini, alıp başkasının hesabına geçirmektir. İkincisi şirke kapı açmaktır. Çünkü, bir cemaatin yapabildiği bir işi bir tek kişiye isnat etmek, o kişinin yaratma derecesinde harika birisi olduğuna dair insanların zihninde düşüncelerin oluşmasına sebeptir. İşte eski Yunanlıların uydurdukları tanrı ve tanrıçalar; putperestlerin taptıkları putlar bu yanlış anlayıştan ileri gelmiştir.

(117)

Gafil olan insan, kendi vazifesini terk eder, Allah'ın vazifesiyle meşgul olur. Evet insan, gafletten dolayı iktidarı dahilinde kolay olan ubûdiyet vazifesinin terkiyle, zayıf kalbiyle rubûbiyet vazife-i sakîlesinin altına girer, altında ezilir. Ve aynı zamanda bütün istirahatini kaybetmekle âsi, şakî, hâin adamların partisine dahil olur...

(*Mesnevî-i Nuriye (Onuncu Risale), s.208*)

Üstad Hazretleri, Mesnevî-i Nuriye'nin Onuncu Risalesi'nde bu parçanın devamında şöyle bir izahta bulunmaktadır:

“Evet insan bir askerdir. Askerlik vazifesi başka, hükûmetin vazifesi başkadır. Askerlik vazifesi tâlim, cihad gibi din ve vatani koruyacak işlerdir. Hükûmetin vazifesi ise erzakını, libasını, silâhını vermektir. Binânaaleyh erzakını temin için askerliğe ait vazifesini terk edip ticaretle –meselâ– iştiğal eden bir asker, şakî ve hâin olur. *Bu itibarla insanın Allah'a karşı ubûdiyet, vazifesidir; terk-i kebâir takvâsıdır; nefis ve şeytanla uğraşması, cihadıdır.*

Amma gerek nefesine, gerek evlât ve taallûkatına hayat malzemesini tedarik etmek Allah'ın vazifesidir. Evet madem hayatı veren O'dur. O hayatı koruyacak levâzımatı da O verecektir. Yalnız, hükûmetin asker için ofislerde cem' ettiği erzakı askerlere taşıttığı, temizlettirdiği, öğüttürdüğü, pişirttiği gibi, Cenâb-ı Hak da hayat için lâzım olan levâzımatı küre-i

yâ Resûlallah diye sorulunca da Efendimiz: “Allah'a şirk koşmak; sihir yapmak; Allah haram kıldığı hâlde bir kimseyi haksız yere öldürmek; yetim malı yemek; faiz yemek; düşmana hücum anında harpten kaçmak: namuslu, kendi hâlinde mümin kadınlara zina iftirası atmaktır.” buyurmuşlardır.” (Buhârî, *Vesâyâ* 23)

arz ofisinde yaratıp cem' ettikten sonra, o erzakın toplanmasını vesâir ahvalini insana yaptırır ki insana bir meşguliyet, bir eğlence olsun ve atalet, betalet [tembellik, işsizlik] azabından kurtulsun.

Ey insan! Rahm-ı maderde iken, tıfil iken, ihtiyâr ve iktidardan mahrum bir vaziyette iken, seni pek leziz rızıklar ile besleyen Allah, sen hayatta kaldıkça o rızık verecektir. Baksana! Her bahar mevsiminde sath-ı arzda yaratılan envâ-ı erzakı kim yaratıyor ve kimler için yaratıyor? Senin ağzına getirip sokacak değil ya! Yahu, eğlencelere, bahçelere gidip dallarda sallanan o güleç yüzlü leziz meyveleri koparıp yemek zahmet midir? Allah insaf versin!

Hülâsa: Allah'ı ittiham etmekle işini terk edip Allah'ın işine karışma ki nankör âsiler defterine kaydolmayasın.¹⁴¹

(118)

Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.

Bu acıp asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşamak şerâitini ağırlatması ve çok etmesi ve hâcât-ı gayr-i zaruriyeyi görenekle, tiryaki ve müptelâ etmekle hâcât-ı zaruriye derecesine getirmesiyle hayatı ve yaşamayı, herkesin her vakitte en büyük maksat ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviyeye karşı ya set çeker, veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatasının cezası olarak öyle dehşetli bir tokat yedi ki dünyayı başına cehennem eyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyorlar ve kısmen anlamıyorlar. Ezcümle:

Ben gördüm ki ehl-i diyanet, belki de ehl-i takvâ bir kısım zâtlar bizimle gayet ciddî âlâkadarlık peyda ettiler. O bir-iki zâtta gördüm ki diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvafak olabilsin, işi rast gelsin. Hatta tarikatı, keşif ve keramet için ister. Demek âhiret arzusunu ve dinî vezâifin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki saadet-i uhreviye

¹⁴¹ Mesnevî-i Nûriye (Onuncu Risale), s.208.

gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakâik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyesi, yalnız müreccih (tercih edici) ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine çıksa ve o amel-i hayrın yapmasına sebep o fayda olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsı kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın belâ ve vebasından ve zulüm ve zulmetinden en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve muvazeneleriyle, neşrettiği nur olduğunu kırk bin şahit vardır. Demek Risale-i Nur'un dairesine yakın bulunanlar içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

Evet ¹⁴² عَلَى الْآخِرَةِ إِشَارَةٌ ile işaretleriyle, bu asır hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye, ehl-i İslâm'a da bilerek, severek tercih ettirdi.

Hem 1334 tarihinden başlayıp, öyle bir rejim ehl-i İslâm içine de sokuldu. Evet ¹⁴³ عَلَى الْآخِرَةِ cifer ve ebced hesabıyla (1333) veya dört ederek, aynı vakitte, eski Harb-i Umumî'de İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla, muahede şartlarını, dünyayı dine tercih rejimi mebdesine tevafuk ediyor. İki üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

(Kastamonu Lâhikası, s.81, 82)

İslâmiyet, sade ve mütevazi bir hayat ister. Tekâsür, yani reklâmlarla, görenekle ihtiyaç hâline getirilen çok şey ve dünyalıklarla böbürlenmek de İslâm'da hoş görülmez ve gaflet verici, tehlikeli bir iş olarak ele alınır. Nitekim Mekke'de nâzil olan Tekâsür Sûresi'nde insanların geçici dünyaya menfaatlerine hücum etmelerinin mânâsızlığı ve böyle yapmalarının kendilerini yaradılışın esas ve yüksek gayelerinden alıkoyacağı bildirilir: “Dünyalıklarla, çoklukla böbürlenmek oyaladı sizleri. Tâ boylayıncaya kadar kabirleri!. Hayır (geçici dünya zevklerine bağlanmak doğru değil, sakının bundan) ileride bileceksiniz.”¹⁴⁴

Muhammed Esed, 1926 yılının sonbaharında bir gün Berlin Metrosu'nda seyahat ederken gördüğü yüzlerin istisnasız derin ve gizli bir acı ile kasılı olduğunu müşâhede eder. Duyduğu sarsıntıyı yanında bulunan hayat arkadaşı Elsa ile paylaşır. Elsa, şaşkınlıkla “Cehennem azabı çekiyorlar sanki... Acaba kendileri bunun farkında mı?” diyerek onu tasdik

¹⁴² “Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler.” (İbrahim Sûresi 14/3)

¹⁴³ “Âhirete (tercih ederler)”

¹⁴⁴ Tekâsür Sûresi 102/1-3.

eder. Esed, bu acıları, insanların gerekçesiz, inançsız ve fâsılasızca refah peşinde koşmalarına bağlar. Eve döndüklerinde masada açık kalmış olan Kur’ân-ı Kerîm’i görür. Kapatıp kaldırmak için uzandığında gözü Tekâsür Süresi’ne ilişir. Birden sûrenin o gün metroda yaşadıklarının tam bir yansımaları olduğunu hisseder ve şöyle düşünür: “Bütün çağlarda insanlar tamahı, aç gözlülüğü tanımışlardır ama tamah ve aç gözlülük başka hiçbir çağda bugün olduğu kadar ciğer sökücü bir hırs hâlinde kendini açığa vurmamıştır... İfrit, insanların boyunlarına binmiştir, kamçısını tam yüreklerinin başına indirir ve uzaklarda alayla göz kırpan yalancı hedeflere doğru dehler onları...”

Ne kadar hikmetli olursa bir insan, yirminci yüzyıla özgü bu acılı koşuyu kendiliğinden bilemezdi. Böylesine hâkim bir perdeden, böylesine apaçık bir üslûpla dile getiremezdi. Hayır, Kur’ân’da konuşan, Hazreti Muhammed’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) sesinden daha güçlü, daha yüksek bir sesteki ve bütün zamanları aşarak ulaşıyordu insanın kulağına... Esed bu olaydan kısa bir süre sonra Elsa ile birlikte Müslüman olduğunu açıkladı. Böylece on dokuz yaşında iken görüp çoktan unuttuğu bir rüya tecelli etmiş oldu: Bu rüyada Muhammed Esed, içinde bulunduğu bir metro treninin yeraltından çıktıktan sonra saplandığı sonsuz ufuklu bir bataklıkta, az ötede çökmüş duran ve kendisini beklediğini hissettiği, yüzü örtülü kısa kollu harmanili binicisi olan bir devenin terekisine binerek, saat, gün, ay... kısaca zaman kavramını yitirecek kadar uzun bir yolculuk sonunda, yakmayan fakat kör edici parlaklıktaki beyaz bir ışığa vardığını görmüş ve tasvir edilemez âhenkteki bir sesin “Burası Batı’nın en uç şehri.” dediğini işitmiştir. Yıllar sonra o binicinin, Hazreti Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem); o ışığın, kavuştuğu iman; o işittiği sözlerin ise Batı’daki hayatının sona ereceğinin habercisi olduğu tefsiriyle karşılaşıacaktır.¹⁴⁵

Bediüzzaman Hazretleri “Sen, eskiden Şark’taki bedevî aşâirde [aşiretlerde] seyahat ettiğin vakit onları medeniyet ve terakkîyâta çok teşvik ediyordun. Neden kırk seneye yakındır medeniyet-i hâzıradan [bugünkü medeniyetten] “mimsiz” medeniyet [deniyet yani alçaklık] diyerek hayat-ı içtimâiyeden [içtimâî hayattan] çekildin, inzivaya sokuldun?” şeklindeki soruya şöyle cevap veriyor:

“Medeniyet-i hâzıra-yı garbiye [günümüz Batı Medeniyeti], semâvî kanun-u esasîlere muhalif olarak hareket ettiği için seyyiatı [kötülükleri]

¹⁴⁵ Bkz.: Merter, Mustafa, *Dokuz Yüz Katlı İnsan*, Kaknüs Yayıncılık, İstanbul 2006.

hasenatına [iyiliklerine], hataları, zararları, faydalarına râcih [üstün] geldi. Medeniyetteki maksud-u hakikî [hakikî maksat ve gaye] olan istirahat-i umumiye [toplum huzuru] ve saadet-i hayat-ı dünyeviye [dünyevî hayatın saadeti] bozuldu. İktisat, kanaat yerine israf ve sefahet; ve sa'y [çalışma] ve hizmet yerine tembellik ve istirahat meyli galebe çaldığından, bîçare beşeri [insanları] hem gayet fakir, hem gayet tembel eyledi. Semavî Kur'ân'ın kanun-u esasîsi,

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا¹⁴⁷ وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى¹⁴⁶

ferman-ı esasîsiyle: “Beşerin saadet-i hayatiyesi [hayat saadeti], iktisat ve sa'ye gayrette olduğunu ve onunla beşerin havas, avâm tabakası birbiriyile barışabilir.” diye Risale-i Nur bu esasî izaha binâen, kısa bir-iki nükte söyleyeceğim:

Birincisi: Bedevilikte beşer üç-dört şeye muhtaç oluyordu. O üç-dört hâcâtını tedarik etmeyen, on adette ancak ikisiydi. Şimdiki Garp medeniyet-i zâlîme-i hâzırası [bugünkü zâlim Batı medeniyeti], sû-i istimâlât [su-i istîmaller] ve israfat [israflar] ve hevesatı [kötü arzular] tehyîç [kamçılıyıp] ve havâic-i gayr-i zaruriyeyi, zarurî hâcâtlar [ihtiyaççılar] hükmüne getirip görenek ve tiryakilik cihetiyle, şimdiki o medenî insanın tam muhtaç olduğu dört hâcâtı yerine, yirmi şeye bu zamanda muhtaç oluyor. O yirmi hâcâtı tam helâl bir tarzda tedarik edecek, yirmi-den ancak ikisi olabilir; on sekizi muhtaç hükmünde kalır.

Demek, bu medeniyet-i hâzıra insanı çok fakir ediyor. O ihtiyaç cihetinde beşeri zulme, başka haram kazanmaya sevk etmiş. Bîçare avâm ve havas tabakasını daima mübârezeye [çatışmaya] teşvik etmiş.

Kur'ân'ın kanun-u esasîsi olan “vücub-u zekât [zekâtın farz], hurmet-i riba [faizin haram olması]” vasıtasıyla avâmın havassa karşı itaatini ve havassın avâma karşı şefkatini temin eden o kudsî kanunu bırakıp burjuvaları zulme, fukaraları isyana sevk etmeye mecbur etmiş. İstirahat-i beşeriyeyi [insanların istirahatini] zîr ü zeber [yerle bir] etti.

İkinci nükte: Bu medeniyet-i hâzıranın harikaları, beşere birer nimet-i rabbâniye olmasından, hakikî bir şükür ve menfaat-i beşerde istîmali iktiza ettiği hâlde, şimdi görüyoruz ki, ehemmiyetli bir kısım insanı tembelliğe ve sefahete ve sa'yi [çalışmayı] ve çalışmayı bırakıp istirahat içinde

¹⁴⁶ “Ve insan için ancak emeğinin karşılığı vardır.” (Necm Sûresi 53/39)

¹⁴⁷ “Yiyin, için fakat israf etmeyin.” (A'râf Sûresi 7/31)

hevesatı dinlemek meylini verdiği için, sa'yin şevkini kırıyor. Ve kanaatsizlik ve iktisatsızlık yoluyla sefahete, israfa, zulme, harama sevk ediyor.

Meselâ, Risale-i Nur'daki "Nur Anahtarı"nın dediği gibi: Radyo büyük bir nimet iken, maslahat-ı beşeriyeye sarf edilmekle bir mânevî şükür iktiza ettiği hâlde, beşte dördü hevesata, lüzumsuz, mâlâyânî şeylere sarf edildiğinden, tembelliğe, radyo dinlemekle heveslenmeye sevk edip sa'yin şevkini kırıyor. Vazife-i hakikiyesini bırakıyor.

Hatta çok menfaatli olan bir kısım harika vesait, sa'y ve amel ve hakikî maslahat-ı ihtiyac-ı beşeriyeye istimali lâzım gelirken, ben kendim gördüm, ondan bir-ikisi zarurî ihtiyacâta sarf edilmeye mukabil, ondan sekizi keyif, hevesat, tenezzüh, tembelliğe mecbur ediyor. Bu iki cüz'î misale binler misaller var.

Elhâsıl: Medeniyet-i garbiye-i hâzıra, semavî dinleri tam dinlemediği için, beşeri hem fakir edip ihtiyacatı [ihtiyaçları] ziyadeleştirmiş... İktisat ve kanaat esasını bozup israf ve hırs ve tamahı ziyadeleştirmeye, zulüm ve harama yol açmış.

Hem beşeri vesait-i sefahete [sefahet vasıtalarına] teşvik etmekle, o biçare muhtaç beşeri tam tembelliğe atmış, sa'y ve amelîni şevkini kırıyor. Hevesata, sefahete sevk edip ömrünü faydasız zayi ediyor.

Hem o muhtaç ve tembelleşmiş beşeri, hasta etmiş. Sû-i istimal ve israfatla [israflarla] yüz nevi hastalığın sirayetine [yayılmasına], intişarına vesile olmuş.

Hem üç şiddetli ihtiyaç ve meyl-i sefahet ve ölümü her vakit hatıra getiren kesretli [pek çok] hastalıklar ve dinsizlik cereyanlarının o medeniyetin içlerine yayılmasıyla intibaha gelip uyanmış beşerin gözü önünde ölümü idam-ı ebedî suretinde gösterip her vakit beşeri tehdit ediyor, bir nevi cehennem azabı veriyor.

İşte bu dehşetli musibet-i beşeriyeye karşı Kur'ân-ı Hakîm'in dört yüz milyon talebesinin intibahıyla ve içinde semavî, kudsî kanun-u esasîleriyle bin üç yüz sene evvel gösterdiği gibi, yine bu dört yüz milyonun kendi kudsî esasî kanunlarıyla beşerin bu üç dehşetli yarasını tedavi etmesini; ve eğer yakında kıyamet kopmazsa, beşerin hem saadet-i hayat-ı dünyeviyesini [dünya saadeti], hem saadet-i hayat-ı uhreviyesini [âhîret saadeti] kazandıracağını; ve ölümü, idam-ı ebedîden [ebedî yokluktan] çıkarıp âlem-i nura [nur âlemine] bir terhis tezkeresi göstermesini; ve ondan çıkan medeniyetin mehâsini [güzellikleri], seyyiâtına [kötülüklerine] tam

galebe edeceğini; ve şimdiye kadar olduğu gibi dinin bir kısmını, medeniyetin bir kısmını kazanmak için rüşvet vermek değil, belki medeniyeti ona, o semavî kanunlara bir hizmetkâr, bir yardımcı edeceğini, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın işaret ve rumuzundan anlaşıldığı gibi, rahmet-i ilâhiyeden şimdiki uyanmış beşer bekliyor, yalvarıyor, arıyor!"¹⁴⁸

Üstad Hazretleri taş baskı Lemeât'ta, sosyal haklar ve adalet mânâsına sosyalizmin bu şâşaalı medeniyetten daha ehven olduğunu şöyle ifade ediyor:

"Medeniyet-i avâm [sosyalizm], sosyalistliğin gayesidir. Düsturları bozmuyor İslâmî esasâtı...Düşünsün Avrupalı."

Fakat havassa [üst tabakaya] mahsus medeniyet-i sefihe [sefih medeniyet] bozmaya çalışırdı. İslâm'a pek pahalı düştü hem de belâlî...

Büyük rüşvet aldı. Zira ki, maddiyyûnluk, hem engizisyonluk mayası ile yoğrulmuş şu hazır medeniyet, câzibeli ve cerbezeli,

Aldatıcı ve müşevvik [teşvik edici] vasıtalarla donatılmış, hevesle cazibedâr. O sehâre-i fettâne [büyüleyici, aldatıcı] medeniyet; din ve namus, fazilet ve hissiyât-ı meâlî [yüce hissiyât]

Bedeline kendini İslâmlar'a [Müslümanlara] satıyor. Şâşaalı bir hayat gösterip takdim eder; dinden, hem de namustan, hem de bir-iki katlı fazla rüşvet alıyor.

Fakat sosyalistlikse ise, basit ve hem de sade bir hayatı gösterir, cumhura takdim eder. Onun mukabili; kimse[yi] dinden, namustan büyük bir hisse vermeye hem de feda etmeye mecbur etmez, edemez. Hem de kimse hissetmez kendini ona borçlu...

Nasıl, her bir insanda gıdaya ihtiyaç var; onun gibi zevke de bir ihtiyacı vardır. Nefis ve heva yolunda süflî ve zelil zevki tatmin olmazsa, ruh ve hüda yönünde zevkini arayacak. Meselâ, burada iki adam var, sen onlara davetli.

Birincisi, pek müşâşaa [şâşaalı], hem dahi cazibedâr eğlenceli, heveskâr.. Seni bir ziyafete teşriflerle çağırır. Ö birisi: Sadeli, fakirâne bir yerde, hem basit bir çorbaya seni umumla [herkesle] beraber çağırır.

Namaz vakti de gelmiş. Birinci davet için ki, o pek şâşaalı. Cemaati ve sünneti belki de hem namazı terk edersin, gidersin. Zevksiz davet için, zevk-i ruhânî olan, bîzevâlî [bitmeyen lezzete sahip] ibadet ve sünneti terk etmezsin.

¹⁴⁸ Emirdağ Lâhikası, 2/88-90.

Birinci ziyafet ise, şimdiki medeniyet; ikinci ziyafetse avâmî medeniyet (sosyalizm). O daha adaletli. Ama adalet-i hâlisâ [hâlis, gerçek adalet] İslâmiyet'ten çıkar. Ruha hayat veriyor. Hayatını öldürmez. Zulmetsizdir hayatı, hakikattir kemâli.

İslâm, bir ibret aldı. İslâmiyet [Müslümanlar] eskiden gaflet edip de küstü. Hıristiyanlık ise, kendi hasm-ı galibi [galip gelen] medeniyet ile fenni dost ederek hileli bir yolla kendine mâl ederek, o iki silâh ile bize galebe çaldı. Şimdi Şark'ta müthiş bir silâh imal edilir, yakın oldu ikmalî...

Bunun kısm-ı âzamı, hem haktır, hem malımız. Biz sahip olmalıyız. Zira, hak kısmı, hakkımızdır. Müzahref [süzlü, yaldızlı ve bozuk] kısmı ise, onlara bırakmalı; başlarına vurmali.

Eğer [fen ve medeniyetten uzak kaldığımız gibi] bundan müstağni kalıp eskisi gibi de küsek; o hayyal [hilebaz] Hıristiyanlık kendine dost ederek onu aleyhimizde ederek istîmalî.

İslâm'ın zararına yine istihdam eder. [Sosyalizmin] karşısında husumetle dayanmak pek güç olur. O yeni bir fikirdir; hem belâli, hem faydalı.

Cumhura [halka] müteveccih [yönelmiş] muhatabı avâmdır. Şu cumhur-u avâma tevcih olan [yönelmiş olan] bir fikir, kudsiyet almazsa [mukaddes bir hakikata dayanmazsa] yakın olur zevâli... Çabuk söner de ölür.

O yeni desâtire [eşitlik ve sosyal haklarla ilgili yeni düsturlara] kudsiyet verecek iki muazzam din var [onlar da Müslümanlık ve Hıristiyanlık]. Ona ziya buna zulmetli, buna zulmet ona ziyalı.

Şu şarkî keskin fikir, vaktâ gözünü açmış, başında duran hasmı Hıristiyan dini bulmuş. Hasımın elinde silâh yine o din olmalı.

Öyle ise o fikir, onunla (kapitalist Hıristiyan dünya ile) hiç barışmaz. Elbet o fikir ve meslek, bekâ, yaşamak ister. Yaşamayı, cumhurda kat'an takarrur ister [yaşamayı için halkın içinde kat'î şekilde yerleşmek ister], kalbetmeli kabulü.

Avâm kalbinde takarrur [avâm halkın kalben kabul edip kalbinde yerleşebilmesi için] bir kudsiyet ister. Kudsiyeti verecek içtimâî din ister. Avâmı çok düşünmüş ihsanlı, merhametli bir şeriat ister.

Demek, ister istemez dehalet edecek. İslâmiyet'e teslim olacak, ya ölecek, bunu iyi bilmeli.²¹⁴⁹

¹⁴⁹ Bkz.: Âsâr-ı Bediyye (Lemeât), 606-607.

(119)

(Bu mektup gayet ehemmiyetlidir.)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bugünlerde, Kur'ân-ı Hakîm'in nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takvâ ve amel-i salih esaslarını düşündüm. Takvâ, menhiyattan ve günahlardan içtinap etmek; ve amel-i salih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcîh olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesat zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebâir üssü'l-esas olup büyük bir rüchaniyet kesbetmiş. Bu zamanda tahribat ve menfi cereyan dehşetlendiği için, takvâ bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebîreleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebâir-i azîme içinde amel-i salihin ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i salih, bu ağır şerâit içinde çok hükmündedir. Hem, takvâ içinde bir nevi amel-i salih var. Çünkü bir haramın terki vaciptir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Takvâ, böyle zamanlarda, binler günahın tehâcümünde bir tek içtinap, az bir amelle, yüzer günah terkinde, yüzer vacip işlenmiş oluyor. Bu ehemmiyetli nokta, niyet ile, takvâ namıyla ve gûnahtan kaçınmak kastıyla menfi ibadetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i salihadır.

Risale-i Nur şâkirtlerinin, bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvâyı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtimiyede yüz günah insana karşı geliyor; elbette takvâ ile ve niyet-i içtinap ile yüzer amel-i salih işlenmiş hükmündedir. Mâlûmdur ki bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adam, yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi, binler tahribatçıya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukavemeti ve tesirâtı pek harikadır. Eğer bu iki mütekaabil kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mu'cizevâri muvaffakiyet ve fütûhât görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtimâiyeyi idâre eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde, gayet elîm ve bîçare ihtiyarlar, peder ve valideler hakkında dehşetli neticeler veriyor.

Cenâb-ı Hakk'a şükür ki Risale-i Nur, bu müthiş tahribata karşı

girdiği yerlerde mukavemet ediyor, tamir ediyor. Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle Ye'cûc ve Me'cûc'lerin dünyayı fesada vermesi gibi, şeriat-ı Muhammediye (aleyhissalâtü vesselâm) olan sedd-i Kur'ânî'nin tezelzülüyle ve Ye'cûc ve Me'cûc'den daha müthiş olarak ahlâkta ve hayatta zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesada ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur'un şâkirtleri, böyle bir hâdisede mânevî mücadeleleri, inşallah, zaman-ı sahâbedeki gibi, az amelle, pek büyük sevap ve a'mâl-i salihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim! İşte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisâta karşı, ihlâs kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz, iştirâk-i a'mâl-i uhrevî düsturuyla birbirimize kalemlerle, her birinin a'mâl-i salihâ defterine hasenât yazdırdıkları gibi; lisânlarıyla, her birinin takvâ kalesine ve siperine kuvvet ve imdat göndermektir. Ve bilhassa fırtınalı tehâcûme hedef olan bu fakir ve âciz kardeşinize, bu mübarek şuhûr-u selâsede ve eyyâm-ı meşhurede yardıma koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün ruhumla bu imdad-ı mânevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarıma ve mânevî kazançlarıma, yirmi dört saatte, iştirak-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, bazen yüz defadan ziyade "Risale-i Nur talebeleri" unvanıyla hissedar ediyorum.

Said Nursî

(Kastamonu Lâhikası, s.118-120)

Üstad Hazretleri Hutbe-i Şâmiye'nin İkinci Zeyli'nin İkinci Kısmı'nda "Takvâ"yı şöyle anlatıyor:

"Vicdanın dört unsuru ve ruhun dört havassı olan 'irade, zihin, his, lâtf-e-i rabbâniye" her birinin bir gayetü'l-gayâtü [gayelerin gayesi, hedeflerin hedefi] var: İradenin, Allah'a ibadettir. Zihnin, mârifetullahtır. Hissin, muhabbetullahtır. Latîfenin, müşâhedetullahtır. Takvâ denilen kâmil ibadet, dördünü tazammun eder [içinde barındırır]. Şeriat, şunları hem geliştirir, hem tehzip edip düzelterek güzelleştirir, hem bu gayelerin gayesine sevk eder."

Hazreti Üstad, takvâyı ve amel-i salihî, Kur'ân nazarında, imandan sonra en ziyade tutulan esaslar olarak görüyor. İslâmiyet'te şerri def etmenin, kötülükleri bilhassa büyük günahları terk etmenin büyük bir esas ve bir öncelik olduğunu ifade ediyor.

Meselâ Kur'ân-ı Kerîm'de: ¹⁵⁰الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ : Bu cümlelerin evvelki cümle ile [الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ¹⁵¹] nazmını icap ettiren münasebet vecihleri ise:

Bu cümle, müminleri medheder, evvelki cümle de Kur'ân'ı medheder. Şu her iki medih arasında bir insibab (dökülmek) vardır ki, o onu ister, o onu ister. Çünkü ikinci medih, birinci medhin neticesidir ve birinci medhe bir burhan-ı innîdir ve hidayetin semeresi ve şahididir. Ve aynı zamanda hidayete bir yardımcı vazifesi görüyor. Çünkü müminleri medhmetmekte imana gelmek için bir teşvik vardır. Teşvik ise bir nevi hidayettir. الْمُتَّقِينَ ile الَّذِينَ arasında münasebete gelince:

Bunların biri tahliye (تَحْلِيَةٌ) diğeri tahliye (تَحْلِيَةٌ)dir.

Tahliye (تَحْلِيَةٌ), tathir etmek ve temizlemektir.

Tahliye (تَحْلِيَةٌ) ise, tezyin etmek ve süslendirmek mânâsınadır. Bunlar bir-biriyle arkadaş olup, burada olduğu gibi, daima birbirini takip ediyorlar. Onun için kalb, takvâ ile seyyiattan temizlenir temizlenmez, hemen onun ardında imanla tezyin edilmiş ve süslendirilmiştir. ¹⁵²

Üstad Hazretleri, takvânın tarifi için: “Allah'ın nehyedip yasakladığı şeylerden ve günahlardan sakınmaktır.” diyor. Amel-i sâlih için de: “Emir dairesinde hareket etmek ve hayrat kazanmaktır.” diyor.

Tahribatın ve menfi cereyanların dehşetlendiği bir zamanda yaşadığımız için: “Farzlarını yapan, büyük günahları işlemeyen, kurtulur.”

Binlerce günahın hücum ettiği, büyük günahların hiçbir engel görmeden hatta teşviklerle alenen icra edildiği bir dönemde takvâ, çok mühimdir. Çünkü takvâ düşüncesiyle, üzerine gelen bir günahı terk etmek bir vacip sevabı kazandırır. Bir vacibi yapmak, insana çok sünnet işlemiş gibi sevap ve ecir kazandırır.

Risale-i Nur, tahkikî imanı kalblere yerleştirdiği için takvâ anlayışını da gönül ve beyinlerde pekiştiriyor. Onun için de Risale-i Nur, binlerce tahribatçıya mukabil tek başına karşı koyuyor. Eğer tahribatçı kadar da tahiratçı olsaydı, mu'cizeye benzer bir galibiyet, fütûhât ve başarı açıkça görü-

¹⁵⁰ “O müttakiler ki görünmeyen âleme inanırlar.” (Bakara Sûresi 2/3)

¹⁵¹ “Elif, Lâ, Mîm. İşte (eşsiz, mu'cize) Kitap: O'nun (Allah tarafından indirildiği ve baştan sona hakikatler mecmuası olduğu) hakkında hiçbir şüphe yoktur; o, müttakiler (Allah'a gönülden saygı besleyip isyandan kaçınan, din ve hayat kanunları olarak koyduğu bütün emir ve yasaklara hakkıyla riayet edenler) için baştan sona bir hidayet kaynağıdır.” (Bakara Sûresi 2/2)

¹⁵² İşârâtü'l-İcâz, s.40.

necekti. Buna mazhar olmak için Risale-i Nur talebelerinin esas vazifeleri olan iman ve Kur'ân hizmetine dört elle sarılmaları gerekiyor. Çünkü âhîrzamanın en büyük mücadelesi, Ye'cûc ve Me'cûc'ün en büyük tahribatı yaparak Hazreti Zülkarneyn'in (aleyhisselâm) seddini yıkmaya çalışmalarına karşılık, sedd-i Kur'ânî'yi tamir ve tahkim etmektir. Her ne kadar Kur'ân etrafındaki maddî surlar yıkılmış olsa da Kur'ân'ın mu'cizeliğinden zuhur eden Risale-i Nur, mânevî çelik bir zırh olarak ortadadır. O, tahrip olmaz ve mağlûp olmaz. Mühim olan Risale-i Nur hakikatlerini gönüllere yaymak, habersiz ruhları haberdar etmektir. Böyle bir zamanda yapılan hizmet, inşallah Asr-ı Saadet'teki gibi mübarektir.

Risale-i Nur, sadece bir ilim değildir. İlim içinde iman-ı tahkikidir. Ruhlara işlediği vakit hemen müthiş bir devrim meydana getirir. Meselâ dinî ilimleri öğrenmiş İslâm'a hizmet etmek isteyenlerde bile az-çok, "Yapacağımız teblig hizmetiyle insanları uyarır, kurtarır sonra da onları idare ederiz. İktidarı ve idareyi ele alırız." düşünceleri vardır. Hâlbuki iman ve Kur'ân hizmetinin ihlâsla, dünyevî ve uhrevî hiçbir şey, hiçbir menfaat düşünülmeden yapılması gerekir. İşte Risale-i Nur, birden insanın kendisini önce masaya yatırır; "Ey gafil, önce kendine, kendi nefsine bak. Enâniyetten kurtulamamışsın, başkalarını kurtarma iddia ve kuruntusunda bulunuyorsun. Yapacağın hizmetlerde hâlâ dünyevî faydalar düşünüyorsun, mevki-makam sevgisinden sıyrılamamışsın, mürşitlik sevdasındasın." diyerek aklını başına getirir. Bir insanın Allah için hidayetine vesile olmak dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Çünkü dünyanın bin sene zevkli hayatı cennetin bir saati kadar bile değildir. Cennetten Allah'ın cemâlini bir saat seyretmek bin sene cennet lezzetleri içinde kalmaktan daha iyidir. Bu iman ile kazanılır. Böyle bir iman ve Kur'ân hizmeti varken dünyayı idare etmek hevesinin ne mânâsı olabilir? Zaten onun heveslileri pek çok.

(120)

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹⁵³

Risale-i Nur'daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten men etmiş. Çünkü mâsumlar belâya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

¹⁵³ "Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla."

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş'et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harpten gelen istibdâdât-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadât meydan almış ki; ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile müdâfaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçareleri yakacak; o hâlette o da azlem olacak ve mağlûp kalacak. Çünkü mezkûr hissiyâtla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vuranı vursa, otuz zâyîata mukabil yalnız biri kazanır, mağlûp vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zalımanesiyle, o ehl-i hak dahi bir-ikininki hatasıyla yirmi-otuz bîçareleri ezse, o vakit hak nâmına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur'ân'ın emriyle¹⁵⁴, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdâfaa edebilirdik. Hem madem her şey geçici ve fânîdir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zarar ile icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıttır, muhaliftir.

Hülâsa-yı kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zâbitanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdâfaa edemediği ve aklı başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir tâun-u beşerî ve maddiyyünlükten gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevk etmek var. Biz de deriz:

Değil böyle birkaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler; Kur'ân'ın kuvvetiyle, Allah'ın inâyetiyle kaçmayız. O irtidadkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!..

(Şuâlar (12. Şuâ), s.283)

¹⁵⁴ Bkz.: Mâide Sûresi 5/32; En'âm Sûresi 6/164; Enfâl Sûresi 8/46;...

Şuâlar Risalesi'nden alınan bu parça, siyasetten, bilhassa güç ve kuvvetle hakkını isteme ve alma şeklindeki siyasî bir müdahale etmekten uzak durduğunu ve hep uzak durulması gerektiğini çok net bir tavırla izah ediyor. Bazı zâlimler yüzünden çok mâsumlar zarar görür. Onun için şefkat, vicdan, hakikat ve hak, siyasetten men ediyor. Yoksa korkak veya güçsüz olduğu için değil. Üstad Hazretleri Emirdağ Lâhikası'nda diyor ki:

“Acaba, bu vatan ve dinin gizli düşmanlarının bu eşedd-i zulm-ü nemrudânelerine karşı, mânevî pek çok kuvveti bulunan bu fedakârın tahammülü ve maddî kuvvetle ve menfî cihette mukabele etmemesinin hikmeti nedir?

İşte bunu size ve umum ehl-i vicdana ilân ediyorum ki, yüzde on zındık dinsizin yüzünden doksan mâsuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dahildeki emniyet ve âsâyîşi muhafaza etmek için, Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasağçı bırakmak için Kur’ân-ı Hakîm ona o dersi vermiş. Yoksa bir günde, yirmi sekiz senelik zâlim düşmanlarımdan intikamımı alabilirim. Onun içindir ki, âsâyîşi mâsumların hatırı için muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tahkir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: ‘Ben, değil dünyevî hayatı, lüzum olsa âhîret hayatımı da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.’”

İşte bu anlayış ve hikmet dolu programla hareket eden Bediüzzaman Hazretleri, İslâm’ın cibillî düşmanlarının ve sömürgecilerin İslâm Dünyası’ndaki oyun ve tuzaklara Allah’ın izniyle düşmemiş, mazhar olduğu Hakîm ve Rahîm isimlerinin tecellisiyle, ülkemizi ve insanlarımızı yanlışlardan kurtarmıştır.

(121)

Evvelâ: *Biz, imanı kurtarmak ve Kur’ân’a hizmet için, Mekke’de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptelâ olsam ve zahmetler çeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya Kur’ân’dan aldığım dersle karar verdim ve vermişiz.*

Sâniyen: Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda beyan ediyorsunuz. “Mısır’da, Amerika’da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz.” dersiniz.

Aziz, dikkatli kardeşim! Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acîp bir riyâkârlık olan şöhret-perestlik ve câzibedar bir hodfürûşluk olan tarihlere şâsaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur'un bir esası ve mesleği olan ihlâsa zıttır ve münâfidir. Onu arzulamak değil, bilâkis şahsımız itibarıyla ondan ürküyoruz. Yalnız Kur'ân'ın feyzinden gelen ve i'câz-ı mânevîsinin lemeâtı olan ve hakikatlerinin tefsiri bulunan ve tıslımlarını açan Risale-i Nur'un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini herkes takdir etmesini ve onun pek zâhir mânevî keramâtını ve iman noktasında zındıkanın bütün dinsizliklerini mağlûp ettiklerini ve edceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i ilâhiyeden bekliyoruz.

(Emirdağ Lâhikası, 1/184-185)

Emirdağ Lâhikası'nın 104. Mektub'undan anlıyoruz ki, Erzurum eski milletvekillerinden Salih Yeşil, Hazreti Üstad'a hayatı ile ilgili bazı sorular sormuş ve bunların cevabı kısa ve öz olarak verilmiştir. 143. Mektup'ta da Hazreti Üstad o zâta merak ettiği bazı mevzularda geniş bilgiler veriyor. Bu mektubun "Dördüncü" maddesinde ise Salih Yeşil'in "Şam ve Hicaz taraflarına gitseydiniz, Mısır veya Amerika'da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yad edilecektiniz." diye mektubunda dile getirdiği temenniye sırlı ve hikmetli bir cevap verilmiştir.

Üstad Hazretleri "Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için, Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptelâ olsam ve zahmetler çeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya Kur'ân'dan aldığım dersle karar verdim ve vermişiz."¹⁵⁵ diyerek Âlem-i İslâm'ın hatta dünyanın merkezi ve eksenini, Türkiye'yi yani bu mübarek Anadolu'yu gösteriyor. Zaten Kur'ân'ın bu cihanı hem asrımızı ve gelecek asırları nurlandıracak tefsiri olan Risale-i Nurlar'ın Türkçe yazılması da boşuna değildir. Türkçe, dünya dili olacaktır.

Üstad Hazretleri, şiddetle şöhretten, kendisine gösterilen hürmet ve ihtiramdan kaçtığı hâlde Risale-i Nurlar'ın öne çıkarılmasını, dünyaya tanıtılmasını istiyor.

¹⁵⁵ Emirdağ Lâhikası, 1/184.

(122)

Şu nefiy zamanımda görüyorum ki; hodfürûş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadamım.

Hey efendiler! Ben imanın cereyanındayım.. karşımda imansızlık cereyanı var.. başka cereyanlarla alâkam yok!.. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet nâmına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü sâbıkan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız bütün vaktimi ve hayatımı, hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip, rakîbâne ilişen adam düşünsün ki; o muâmelesi zındıka ve imansızlık nâmına imana ilişmek hükmüne geçer...

(Mektubat (29. Mektup, 6. Risale –Hucumat-ı Sitte–), s.460)

Üstad Hazretleri burada siyaset bataklığına düşmüş bazı insanların, kendisine karşı rakip bir tavır takınmalarına mukabil olarak dünyevî ve siyasî hiçbir cereyanla alâkasının olmadığını; bilâkis, iman cereyanında olduğunu söylüyor. Karşısında bu yüzden siyasîlerin olmaması gerektiğini, onlarla bir işinin olmadığını ifade ediyor. İslâmiyet'in cibilli ve sinsi düşmanlarının, devleti ve bazı insanları kandırdığını, buna karşı bu kandırılmışların iyi düşünmesi gerektiğini çünkü bilmeyerek iman ve Kur'ân hizmetine ilişip zarar vererek imansızlık cereyanına iltihak etme durumuna düşüklerini söylüyor.

(123)

156 بِأَسْمِهِ شَيْخَانَهُ

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Gayet ehemmiyetli bir meseleyi –bundan evvel size icmâlen beyan ettiğim meseleyi– tekrar size söylememe kuvvetli, mânevî bir ihtar aldım. Şöyle ki:

¹⁵⁶ “Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.”

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdye kadar yaptıkları gibi, adliyyeyi ve siyaset ve idareyi zâhirî dinsizliğe âlet edip, bize hücumları akım kaldığı; ve Risale-i Nur'un fütûhâtına menfaati olan eski plânlarını bırakıp daha münafıkane ve şeytanı da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri görüldü.

O plânların en mühim bir esası, has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, fütûr vermek, mümkünse Risale-i Nur'dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acip yalanları ve desiseleri istîmal ediyorlar ki, Isparta ve havalisi, Gül ve Nur fabrikasının kahraman şâkirtleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki dayanabilsin. Bazı da dost suretinde hulûl edip, korkutmak mümkünse, habbeyi kubbe edip evham veriyorlar. "Aman, aman! Said'e yanaşmayınız! Hükûmet takip ediyor." diye zayıfları vazgeçirmeye çalışıyorlar. Hatta bazı genç talebelere, hevesatlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar...

(Emirdağ Lâhikası, I/115)

Üstad Hazretleri, 29. Mektub'un Altıncı Risalesi'nde cin ve insan şeytanlarının Kur'ân hizmetkârlarına yaptıkları hücum yollarının altısından (hücumât-ı sitte) bahsediyor:

- En başta makam sevgisi...
- Sonra korku hissi...
- Üçüncüsü, tamahkârlık.
- Dördüncüsü, ırk meselesi...
- Beşincisi, enâniyet....
- Altıncısı, tembellik, tenperverlik ve vazifedarlık damarı...

Bu mektupta nisâ (kadınlar) tâfesiyle ilgili bir meseleye de dikkati çekiyor. Bu hususta, "dünyaya zincirlerle bağlanmak" tabir ettiği evlilik meselesinde bile çok dikkatli davranmak gerektiğini özel mektuplarında beyan ediyor. Kendisini iman ve Kur'ân hizmetine vakfedip adayanların, heva, heves ve nefislerini tatmine bağlı bir evliliği de tercih etmemeleri gerekiyor. Bu hususta gevşeklik gösterenlerin, hayat boyu sıkıntı çektikleri; yarı yolda hatta hatta işin başında dünyanın onların başına zindan olup boşanmak zorunda kaldıkları da çok defa görülmüştür. Bu ciddî meselede, işin hevese ve nefse bırakılacak hiçbir tarafı yoktur.

(124)

Evet, eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sırf âhiret ve ölümün idam-ı ebedîsinden Müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişkinler gibi sırf dünyaya ve menfi siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

... Fakat Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve hodfûrûşluk gibi riyâkârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenâb-ı Hakk'a havale ediyorum...

(*Emirdağ Lâhikası*, 1/137)

Burada Üstad Hazretleri, Yeni Said olarak “Acz, fakr, şefkat ve tefekkür” yolunu –Rahîm ve Hakim isimlerine mazhariyetle– tutmakla kendisinin bir âhiret adamı olduğunu; eğer Eski Said gibi siyasi-ictimai hâdiselerin içinde ve ortasında olan bir kişi olmuş olsaydı, çok büyük olayların patlak vermiş olacağını ifade ediyor. Çünkü o, bazı kimselere celâlini de göstermiş ve ikaz etmiştir. Bu konuda Ahmet Ataklı Bey’in anlattıkları kayda değerdir:

“Kastamonu başkomiserlerinden Elyakutlu Hâfız, Bediüzzaman’a muârız idi. Üstad’a büyük bir kin ve garazı vardı. Her fırsatta Üstad’ı rahatsız ediyor, ona ilişiyordu. Bir gün Üstad’a hiddetle bağırarak: ‘Kur’ân’ı elinden hiç düşürmüyorsun. Seni her gördüğümde böylesin. Lâtinî (Lâtin harflerini) de okumuyorsun. Sarığını boynuna asıp çarşıda dolaştırta dolaştırta seni rezil edeceğim Molla Said-i Kürdî!’ dedi. Üstad: ‘Bana karışma, benden vazgeç!’ deyince Komiser: ‘Bize, kanuna muhalefet ediyorsun. Bütün hocalar şapka giydiler, sen hâlâ sarık bağıyorsun. Senden vazgeçmem, gözüne bile ilişirim.’ diye bağırıyordu. Üstad ise, tarif etmekten âciz kaldığım bir tavır takındı ve mânâlı gözlerle komiseri şöyle baktı, ‘Münafık!’ diye seslendi ve ‘Sen, bana ve Kur’ân’a hiçbir şey yapamazsın.’ dedi. Etraftakileri ürperten Üstad’ın o hâlimden ve sözlerinden sonra Komiser Hâfız aniden karnını tuttu ve sancısı giderek şiddetlendi. Hemen doktora götürdüler. Fakat, müdahale ve tedbirlere rağmen kurtulamadı.”¹⁵⁷

¹⁵⁷ Şahiner, Necmeddin, *Son Şahitler*, 2/226.

Başka bir vakayı Emirdağlı Hâfız Namık Şenel anlatıyor:

“Bir defasında Üstad Hazretleri, Adaçalıda’dan geliyorlar. Kibildek Çavuş denen birisi Üstad’ın yakasına yapışıyor. Üstad’ın yanında o zaman Mustafa Acet var. Üstad silkiniyor, yakasını Kibildek Çavuş’un elinden kurtarıyor ve Mustafa Acet’e dönerek, ‘Git, Stalin’i öldür, desem öldürür müsün?’ diyor. Mustafa Acet Ağabey de ‘Vallahi Üstadım, şimdi giderim.’ diyor. Bunun üzerine Üstad Hazretleri o Kibildek Çavuş’a ‘Bak, en edna bir talebeme dahi emretsem Stalin’i öldürmeye gidecek. Eğer ben istesem iki saat içinde bana zahmet çektirenlerden intikamımı alırım. Fakat ben Allah rızası için ve bu milletin imanını kurtarmak için çalışıyorum.’ diyor.”¹⁵⁸

Yukarıdaki ikinci paragrafta Üstad Hazretleri, “Bakanlar Kurulu’nu ve Büyük Millet Meclisi’ndeki milletvekillerini, yapılan tahrirlere, sinsî ve cibillî İslâm düşmanlarının tuzaklarına karşı uyardırmaya çalışıyor:

“Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, binler haysiyet ve şerefimi bu vatandaki biçarelerin istirahatine ve onlardan belâların define feda etmek için bana bir hâlet-i ruhiyeyi ihsan eylemiş ki, ben de, onların yaptığı ve niyetinde buldukları tahkirat ve ihanetlere karşı tahammülle karar vermişim. Bu milletin âsâyîşine, hususan mâsum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve biçare hastaların ve fakirlerin dünyevî istirahatlerine ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi feda etmeye hazırım... Zaten ecnebî parmağıyla, güya hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmak fikriyle damarlarıma dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksat için yapıldığına, çok emârelerle kat’î kanaatimiz geldi. Fakat Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve hodfûrûşluk gibi riyâkârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenâb-ı Hakk’a havale ediyorum. Bana lüzumsuz evham yüzünden eziyet edenlerin yakında ölümle idam-ı ebediyeye giriftar olacaklarını düşünüp, hakikaten acıyorum.

*Yâ Rabbî, onların imanını Risale-i Nur’la kurtar! İdam-ı ebedîden, sırr-ı Kur’ân’la terhis tezkeresine çevir! Ben de onlara hakkımı helâl ediyorum.”*¹⁵⁹

¹⁵⁸ Şahiner, Necmeddin, *Son Şahitler*, 4/110.

¹⁵⁹ Emirdağ Lâhikası, 1/26-27.

(125)

Hem Kur'ân, bizi siyasetten şiddetle men etmiş. Evet, Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat'î –ve en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren– kuvvetli burhanlarla Kur'ân'a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-yı siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymetli hakikatlere ihanet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâya müstahak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki dinsize müteallik, yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumlar bulunur. Musibet ve belâ gelse, o bîçareler dahi yanarlar.¹⁶⁰ Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu hâlde, siyaset yoluyla idare ve âsâyîşin zararına hayat-ı içtimâiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.338-339*)

Bu parçadan anlıyoruz ki, âhîret hayatını mahveden ve dünya hayatını da dehşetli bir zehire çeviren mutlak inkâr düşüncesine karşı, Kur'ânî hakikatler olan Risale-i Nur ile hizmet etmek gerekiyor. Onun için siyasetin terki lâzım geliyor. Siyasete girilirse, karşı siyasetteki insanların nazarında yüce Kur'ânî hakikatler derhal değer kaybederler. O karşı görüşlü insanlar, hem istifade edemez hem de dünya ve âhîretlerini mâmur hâle getiremezler. Zira onlar, Risale-i Nurlar'ı bir siyasete propaganda vesilesi zannederler.

Ayrıca “siyaset”, güçle müdahaleyi de içinde barındıran bir kelimedir. Böyle bir şey ise İslâm Dünyası'nda pek çok misalleri görüldüğü gibi Allah korusun kanlı neticeleri vermiştir. Prensip olarak “şefkat”i kabul edip ele alan bir iman hizmetinin böyle bir şeyle asla alâkası olamaz.

¹⁶⁰ Bkz.: Enfâl Sûresi 8/25.

(126)

Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesinde, bu zamanda binler tahribatçılara mukabil, yüz binler tamiratçı lâzım gelirken.. hem benimle lâakal yüzer kâtip ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken.. değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarurî iken.. ve o hizmet-i imaniyeyi, –hayat-ı bâkiyeye baktığı için– hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faydalarına tercih etmek, ehl-i imana vâcip iken; kendimi misal alarak derim ki:

Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımın kuvve-i mâneviyelerini kırmak.. ve benden ve Risale-i Nur'dan soğutmak.. ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz bîçareye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek.. ve bu tecrid ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev'inde insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeye mecbur olmak.. hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki; en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hatta bazı, namazı da terk etmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mâneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyârım haricinde bütün o mânilere karşı Risale-i Nur şâkirtlerinin kuvve-i mâneviyelerinin takviyesine medar ikrâmât-ı ilâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidat yaptırmak.. ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfûrûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır...

(Şuâlar (15. Şuâ –El-Hüccetü'z-Zchrâ–), s.663)

Bu parça Üstad Hazretleri'nin, talebelerine yazdığı bir mektuptan alınmıştır. Ankara ehl-i vukufu, Risale-i Nurlar'da bahsedilen kerametler için, yanlış bir anlama ile Üstad'ın o kerametlerde hissedar olduğunu zannederek “Böyle şeyler kitapta yazılmamalıydı; keramet izhar edilmez.” diye tenkitlerine karşı bir cevap teşkil etmektedir. Onun için en başta “Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur'an'ın

mu'cize-i mânevîyesinin tereşşuhâtı [sızıntıları] ve lem'alarıdır [parıltıları] ki; hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur'da kerametler şeklini alarak, şâkirtlerinin kuvve-i mânevîyelerini takviye etmek için ikrâmât-ı ilâhiye nev'indedir. İkrâmın ise, izharı bir şükürdür, caizdir, hem makbuldür.

Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binâen cevabı bir parça izah edeceğim. Ve 'Ne için izhar ediyorum.. ve ne için bu noktada bu kadar tahşidât yapıyorum.. ve ne için birkaç aydır bu mevzuda çok ileri gidiyorum.. ekser mektuplar o keramete bakıyor?' diye sual edildi." diyor.

Sonra da Üstad Hazretleri, bu soruya cevap olarak şöyle demektedir:

"Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesinde, bu zamanda binler tahribatçılara mukabil, yüz binler tamiratçı lâzım gelirken.. hem benimle lâakal yüzer kâtip ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken.. değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarurî iken.. ve o hizmet-i imaniyeyi, –hayat-ı bâkiyeye baktığı için– hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faydalarına tercih etmek, ehl-i imana vâcip iken; kendimi misal alarak derim ki: Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımla kuvve-i mânevîyelerini kırmak.. ve benden ve Risale-i Nur'dan soğutmak.. ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz biçareye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek.. ve bu tecrid ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev'inde insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeye mecbur olmak.. hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki; en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hatta bazı, namazı da terk etmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mânevîyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyârım haricinde bütün o mânilere karşı Risale-i Nur şâkirtlerinin kuvve-i mânevîyelerinin takviyesine medâr ikrâmât-ı ilâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidât yaptırmak.. ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfûrûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır. İnşallah Risale-i Nur kendi kendine, hem kendini müdafaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de mânen müdafaa edip kusurlarımızı affettirmeye vesile olacaktır."¹⁶¹

¹⁶¹ Şuâlar (15. Şuâ El-Hüccetü'z-Zehrâ, 2. Makam), s. 663.

(127)

Risaletü'n-Nur bu asırda, bu tarihte bir “urvetü'l-vüskâ”dır; yani çok muhkem, kopmaz bir zincir ve bir “hablullah”tır. Ona elini atan, yapışan necat bulur...

(*Şuâlar (11. Şuâ –Meyve Risalesi–), s.257*)

Kur’ân’dan mülhem, Kur’ân’dan istihraç ve istinbat edilmiş olan Risale-i Nurlar’ın dayanağı ve kaynağı Kur’ân-ı Kerîm olduğu için, ilâhî himaye altındadır. Gerçekten onun ihlâslı ve sadakatli talebeleri *وَاللَّهُ الْعَزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ* yani “Oysa Allah’a aittir izzet ve şeref, Resûlüllah’a aittir ve müminlere aittir.”¹⁶² âyetinin sarih ifadesiyle hayatlarını Üstadları gibi izzet ve onurla geçirmişlerdir. İnşallah, âhirete de hüsn-ü hâtime ile gideceklerdir.

(128)

Risale-i Nur, doğrudan doğruya Kur’ân’ın

- bâhir bir burhanı..
- ve kuvvetli bir tefsiri..
- ve parlak bir lem’a-yı i’câz-ı mânevîsi.
- ve o bahrin bir reşhası..
- ve o güneşin bir şuâı..
- ve o maden-i ilm-i hakikatten mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i mâneviyesidir.

(*Şuâlar (1. Şuâ), s.668*)

1900’lerin başında Üstad Hazretleri’nin gördüğü rüyada Ağrı Dağı’nın infilâk edip dağlar gibi parçalarını dünyanın her tarafına dağıttığı hengâmda Hazreti Ali (radiyallâhu anh) kendisine “Kur’ân’ın mu’cizeliğini beyan et!” diyor. Zaten Hazreti Ali Efendimiz, Celcelûtiye Kasidesi’nde ¹⁶³*أَفِدْ كَوْكَبِي بِالْأَشْمِ نُورًا* diyerek âhîrzamanda Kur’ân’ın nurunu yayacak birisini Cenâb-ı Hak’tan niyaz etmiş. Onun için daha 1909’da Haz-

¹⁶² Münafikûn Sûresi 63/8.

¹⁶³ “Yıldızımı Nur isminle nurlandır.” (el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzeli)* s.509)

reti Üstad'ın tefsir girişi ve ulemâ reçetesi olan Muhakemât'ı, 1914'te Kur'an'ın mu'cizelik işaretleri mânâsına gelen İşârâtü'l-İcâz Tefsiri'ni, 1927'lerde de Kur'an'ın kırk yönden mu'cize olduğunu anlatan Yirmi Beşinci Söz'ü yazması boşuna değildir. Yani bu mânevî emir üzerinedir. Üstadımız da Hazreti Ali ve Abdülkadir Geylânî Hazretleri'nin himayesinde Kur'an deryasından kana kana içmiş ve bu kaynaktan süzülüp sızan Risale-i Nurlar'ı, yazmıştır. Dolayısıyla Risale-i Nurlar'ı mütalâa ederken veya dinlerken, neye muhatap olduğumuzu çok iyi bilmemiz gerekir.

(129)

Risaletü'n-Nur sâir telifat gibi ulûm ve fûnûndan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur'an'dan başka me'hazi yok, Kur'an'dan başka üstadı yok, Kur'an'dan başka mercii yoktur. Telif olduğu vakit hiçbir kitap, müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'an'ın feyzinden mülhemdir ve semâ-yı Kur'ânî'den ve âyâtının nücûmundan, yıldızlarından iniyor, nüzûl ediyor...

(Şuâlar (1. Şuâ), s.691-692)

Burada da yine Risale-i Nur'un, Kur'an ile olan münasebetleri anlatılıyor. Kaynağı, me'hazi ve mercii Kur'an-ı Kerîm olan, Anadolu mahsulü bu mübarek eserler, Birinci Şuâ'da Risale-i Nur'dan haber veren Nur Sûresi'ndeki Nur âyetinin¹⁶⁴ işaretinde Üstad'ın belirttiği gibi, "Risale-i Nurlar, ne Doğu'nun mâlûmatından ve ilimlerinden, ne de Batı'nın felsefe ve fenlerinden alınmış bir nur değildir. Belki semâvî olan Kur'an'ın Doğu ve Batı'nın üstündeki yüksek, arşî mertebesinden alınmıştır."¹⁶⁵

(130)

Evet, Kur'an'ın aleyhinde bin seneden beri müntakimâne hazırlanan dinsizlerin itirazlarını.. ve kâfir feylesofların terâküm edip şimdi yol bularak intişar eden şüphelerini.. ve Kur'an'ın dehşetli darbelerinden intikam besleyen muannid Yahudilerin ve mağrur bir kısım Hıristiyanla-

¹⁶⁴ Nûr Sûresi 24/35.

¹⁶⁵ Bkz.: Şuâlar (1. Şuâ), s.672.

rın hücumlarını def'edip mukabele eden ve her asırda Kur'ân'ın pek çok kahramanları ve mânevî kaleleri vardı. Şimdi ihtiyaç bir-ikiden, yüze çıkmış. Ve müdafiler yüzden, iki-üçe inmiş. Hem hakâik-i imaniyeyi, İlm-i Kelâm'dan ve medreseden öğrenmek, çok zamana muhtaç bulunduğundan bu zamanda o kapı dahi kapandı. Hem çabuk, hem herkes anlayacak bir tarzda en derin hakikatleri tâlim eden Risale-i Nur...

(Şuâlar (8. Şuâ), s.711)

Bu parça Sekizinci Şuâ'dan alınmıştır. Hazreti Ali'nin, Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'ne, Celcelûtiye'de *وَبِالْأَيْدِيِ الْكُبْرَى أَمِّي مَنْ أَلْفَجَتْ* Yani “Yâ Rabbi! Âyetü'l-Kübrâ hürmetine beni musibetten kurtar, bana emniyet ve huzur ver!”¹⁶⁶ ifadesiyle işaret ediyor. Üstad Hazretleri bu bölümün bulunduğu hâşiyede “İmam Ali bu fıkra ile işaret eder ki, Âyetü'l-Kübrâ Risalesi yüzünden şâkirtleri bir musibete düşecekler ve onun kerameti ve bereketiyle emniyete ve selâmete çıkacaklar. Evet bu keramet-i Aleviye tam tamına çıktı ki, o risale için hapse düşüp ve onun kuvvetli hakikatleri ile kurtuldular.”

Bu Risaleye “Âyetü'l-Kübrâ” denilmesinin sebebini de Üstad Hazretleri “Kur'ân'ın el-âyetü'l-kübrâsı olan *وَمِنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ تَسْبِيحٍ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ* ¹⁶⁷ *إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ* nin hakikat-i kübrâsını ve tefsir-i ekberini gösteren ve Ramazan-ı Şerif'in ilhamî bir hediyesi bulunan Yedinci Şuâ Risalesi'ne...” şeklinde ifade etmektedir.¹⁶⁸

İşte bundan dolayı Üstad Hazretleri: “Ve o acıp ve yüksek ve tevhidin hüccetü'l-kübrâsı ve el-âyetü'l-kübrânın bir alâmet-i kübrâsı ve bir tefsir-i âzâmî olan risaleye “Âyetü'l-Kübrâ” nâmı veriyor. Ve o nâmla hem menbâ olan el-âyetü'l-kübrânın azametini, hem bu Yedinci Şuâ olan vahdaniyetin ve tevhidin burhan-ı âzâmînin fevkalâde kuvvetini ilân eder, haber verir. Hazreti İmam Ali'nin (radiyallâhu anh) bu büyük iltifatına, bu risalenin liyakatine her kimin bir şüphesi varsa gelsin, bir defa o risaleyi okusun. Eğer

¹⁶⁶ “Âyetü'l-Kübrâ hürmetine beni musibetten kurtar, bana emniyet ve huzur ver! ... Esmâ-yı hüsnâ hakkı için beni dağınıklıktan koru! O harfler Merih yıldızı gibi yüksek ve yücedir. Asâ-yı Musa ismiyle küfür karanlıkları dağılır.” (Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzelî -Hazreti Ali'nin (kerremallâhu vecch) Celcelûtiye'si-*) s.516)

¹⁶⁷ “Yedi kat gök, dünya ve onların içinde olan herkes Allah'ı takdis ve tenzih eder. Hatta hiçbir şey yoktur ki O'na hamd ile tenzih etmesin.” (İsrâ Süresi 17/42-44)

¹⁶⁸ Bkz.: Şuâlar (8. Şuâ), s.710.

“evet, lâyıktır” demezse, bana “tuh” desin. (...) ¹⁶⁹ “Evet, bu asrın dehşetine karşı taklidî olan itikadın istinat kaleleri sarsılmış ve uzaklaşmış ve perde- lenmiş olduğundan, her mümine, tek başıyla dalâletin cemaatle hücumuna mukavemet ettirecek gayet kuvvetli bir iman-ı tahkikî lâzımdır ki dayana- bilsin. Risale-i Nur, bu vazifeyi en dehşetli bir zamanda.. ve en lüzumlu ve nazik bir vakitte.. herkesin anlayacağı bir tarzda.. hakâik-i Kur’âniye ve imaniyenin en derin ve en gizlilerini, gayet kuvvetli burhanlar ile isbat ederek; o iman-ı tahkikîyi taşıyan hâlis ve sâdık şâkirtleri dahi, bulunduk- ları kasaba, karye ve şehirlerde –hizmet-i imaniye itibarıyla âdetâ birer gizli kutup gibi– müminlerin mânevî birer nokta-yı istinadî olarak, bilinme- dikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri hâlde –kuvve-i mâneviye-i itikatları cesur birer zâbit gibi– kuvve-i mâneviyeyi ehl-i imanun kalblerine verip, müminlere mânen mukavemet ve cesaret veriyorlar.” ¹⁷⁰

(131)

Risale-i Nur, yalnız bir cüz’î tahribatı, bir küçük hancı tamir etmi- yor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyet’i içine alan dağlar büyüklüğün- de taşları bulunan bir muhit kaleyi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm edilen müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumî ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun, bâhusus avâm-ı müminînin istinadgâhları olan İslâmî esaslar ve cercyanlar ve şcâirler kırılmasıyla, bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi Kur’ân’ın i’câziyle o geniş yaralarını, Kur’ân’ın ve imanun ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor.

(Kastamonu Lâhikası, s.25)

Risale-i Nur, âhırzamanın en büyük tecdit hizmetini veriyor. Daha önceki tecditleri incelediğimizde İslâmî yapıdaki bazı ârızalarla ilgili olduklarını görürüz.

Ömer İbni Abdülaziz (radiyallâhu anh) zamanında devlet yapısında, idare- cilerde bir ârıza vardı. Onun tecdidi idarî yapıyı aslı şekline döndürmek oldu.

¹⁶⁹ Bkz.: Şuâlar (8. Şuâ), s.710-711.

¹⁷⁰ Bkz.: Şuâlar (8. Şuâ), s.727.

İmam Gazalî Hazretleri döneminde, çeşitli dinlerden, milletlerden İslâmiyet'e dahil olan insanların bilhassa âlimlerin eski anlayışını Müslümanlığın içine sokmalarından Ehl-i Sünnet'in haricindeki mezheplerin zuhur etmesi söz konusuydu. İhyâ-u Ulûmiddîn'i ve diğer eserleriyle bunlara karşı bir tecdidde bulundu.

İmam Rabbânî Hazretleri bilhassa tarikat ve tasavvufun sâfiyetine karıştırılmak istenen şeyleri ele alıp tecdide tâbî tuttu.

Hâlbuki âhîrzamanda bedeninin cüzlerine değil tamamına kasıt vardı. Yani kökten inkâr vardı. Hatta sadece İslâmiyet'e değil, bütün semâvî hakikatlere karşı materyalist bir duruş mevcuttu. İşte Bediüzzaman Hazretleri tamamen Kur'ân'dan mülhem Risale-i Nurlar'la kökten hem de bütün ilim ve fenlerde bir tecdit yaptı. Yani onunki, sadece dinî ilimleri ihya değil; dinî-fennî, uhrevî-dünyevî bütün ilimleri maddî ve mânevî yönden bir ihya ve tecdide tâbî tuttu. Onun için cüz'î bir tahribatı veya küçük bir haneyi tamir değil; küllî bir tahribatı ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir kaleyi tamir ediyordu. Hem de "İslâmiyet'i içine alan" ifadesiyle, semâvî hakikatlerle ilgili bütün meseleler için aklî, mantıkî ve kalbî delil ve burhanları da ortaya koyarak, diğer semâvî dinlerin de Allah, âhîret, nübüvvet gibi meselelerinde dinsizlere karşı kendilerini müdafaa edecek ilmî silâhları içinde barındıran kitaplar olduklarını anlıyoruz.

Ayrıca kalp, boğaz, mide, beyin gibi ayrı farklı konularda uzman doktorların hasta seçer gibi, "benim uzmanlık saham" veya "değil" diye hastalıkları ve hastaları tasnif etmeleri gibi mânevî hastalıklarda da uzmanlık alanları çeşitlilik arz eder. Buna rağmen Risale-i Nur, cadede-i umumî olan Kur'ân-ı Kerîm güneşinin yedi renginden –sadece bir rengini aksettirme değil– kâmil mânâda hepsini de kendi parlak aynasında yansıtıp bütün dertlere devâ olacak bir ulviyet göstermiştir. Hem de bunu, âhîrzamanda materyalist dinsizliğin, ilmi-fennî bir temeli varmış gibi liselerde üniversitelerde sunulduğu, mânevîyâtın da ilim dışı bir hüviyeti varmış gibi dışlandığı dehşetli bir dönemde Risale-i Nur, onların maddeci-inkârcı iddialarının hepsini de kökten çürütmüştür. Üstad Hazretleri bu hususta şöyle demektedir:

"Teşbihte hata olmasın, nasıl ki Kur'ân'ın gayet kuvvetli ve mantıkî hakikati, sâîr dinleri, felsefe-i tabiiyenin savletinden ve galebesinden kurtarıp onlara bir nokta-yı istinat oldu, taklidî ve aklın haricindeki usûllerini de bir derece muhafaza etti.

Aynen öyle de, bu zamanda onun bir mu'cizesi ve nuru olan Risale-i Nur dahi, felsefe-i maddiyeden gelen dehşetli dalâlet-i ilmiyeye karşı, avâm-ı ehl-i imanın, taklidî olan imanlarını, o dalâlet-i ilmiyenin savletinden kurtarıp, umum ehl-i imana bir nokta-yı istinat ve yakın ve uzaklarda olanlara dahi, zaptedilmez bir kale hükmüne geçmiştir ki, bu emsalsiz dehşetli dalâletler içinde, yine avâm-ı müminin imanını, şüphelerden ve İslâmiyet'ini, hakikatsizlik vesveselerinden muhafaza ediyor.

Evet, her tarafta, hatta Hint ve Çin'de ehl-i iman, bu zamanın çok dehşetli dalâletinin galebesinden, 'Acaba İslâmiyet'te bir hakikatsizlik mi var ki, sarsılmış?' diye şüpheye ve vesveseye düştüğü vakit birden işitir ki, bir risale çıkmış, imanın bütün hakikatlerini kat'î isbat eder, felsefeyi mağlûp edip zındıkayı susturuyor, diye anlar. Birden o şüphe ve vesvese zâil olup imanı kurtulur ve kuvvet bulur."¹⁷¹

(132)

Ben itiraf ediyorum ki; böyle makbul bir eserin mazharı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatim yoktur. Fakat küçük, chemmiyetsiz bir çekirdekten, koca dağ gibi bir ağacı halketmek; kudret-i ilâhiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametinde delildir...

Ben kasekle temin ederim ki; *Risale-i Nur'u senâdan maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşir-dir...*

Hâlık-ı Rahîm'ime yüz binler şükrolsun ki; kendimi kendime beğendirmemiş.. nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş.. ve o nefs-i emmâreyi, başkalara beğendirmek arzusu kalmamış.

(*Mektubat -İşârât-ı Gaybiyye Hakkında Bir Takriz-*, s.524)

Bu bölüm, "İşârât-ı Gaybiye Hakkında Bir Takriz"den alınmıştır. Bu takrizde, Hazreti Ali'nin (radiyallâhu anh) Celcelûtiye'de, Otuzuncu Lem'a'daki "Ferd, Hayy, Kayyûm, Hakem, Adl ve Kuddûs" isimlerine, Âyetü'l-Kübrâ'ya, Asâ'yı Musa Risaleleri'ne işaretlerde bulunduğu ve Risale-i Nurlar'ın da buna lâyük olduğu ifade ediliyor. Ama Üstad Hazretleri bundan kendisine asla bir pay çıkarmaya çalışmıyor. Hatta "Böyle makbul bir

¹⁷¹ Emirdağ Lâhikası, 1/85.

eserin mazharı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatim yoktur.” diyor. Bu ifadeler aslında büyük bir tevazu göstergesidir. O, ona düşen tevazuyu göstermektedir. Yoksa tesadüfen meydana gelmiş bir mazhariyet değildir. İslâmî ilimlerdeki derinlik, hakâikten 90 kitabı ezberleme ve her gün bunları parça parça bir evrad okur gibi tekrarlama elbette ilmî-kesbî tarafıdır. Böyle olunca da Cenâb-ı Hak bu ihlâslı, takvâlî zâta vehbî ilimleri nasip etmiştir.

(133)

Sual: Bütün kıymettar kitaplar içinde Risale-i Nur, Kur’ân’ın işareti ve iltifatına ve Hazreti İmam Ali’nin (radiyallâhu anh) takdir ve tahsinine¹⁷² ve Gavs-ı Âzam’ın teveccüh ve tebşirine¹⁷³ vech-i ihtisası nedir? O iki zâtın kerametle Risale-i Nur’a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermesinin hikmeti nedir?

Elcevap: Mâlûmdur ki, bazı vakit olur bir dakika; bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar.. ve bir saat; bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Meselâ bir dakikada şehit olan bir adam, bir velâyet kazanır..¹⁷⁴ ve soğuşun şiddetinden incimad etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir.¹⁷⁵

İşte aynen öyle de; Risale-i Nur’a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden.. hem bu asrın şeriat-ı Muhammediye’ye (aleyhissalâtu vesselâm) ve şcaîr-i Ahmediye’ye (aleyhissalâtu vesselâm) ettiği tahribatın dehşetinden.. hem bu âhîr zamanın fitnesinden, eski zamandan beri bütün ümmetin istiâze etmesi cihetinden.. hem o fitnelerin savletinden, müminlerin imanlarını kurtarması noktasından Risale-i Nur, öyle

¹⁷² Bkz.: Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzîlî)* s.499, 509, 516.

¹⁷³ Bkz.: Abdulkâdir Geylânî, *el-Fethu’r-rabbânî* s.265; Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzîlî)* s.562.

¹⁷⁴ Allah yolunda şchid olanların Cenâb-ı Hak tarafından mükâfatlandırılacaklarına dair bkz.: Bakara Sûresi 2/154; Âl-i İmran Sûresi 3/157, 169; Nisâ Sûresi 4/69, 74; Tevbe Sûresi 9/111.

¹⁷⁵ Bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsned* 2/273; el-Hâris İbn Ebî Üsâme, *Müsnedü'l-Hâris* 2/652. Ayrıca Allah yolundaki bir günlük nöbetin, dünyadan ve içindekilerden daha hayırlı olduğuna dair bkz.: Buhârî, *Cihâd* 5, 73; Müslim, *İmâre* 112-115, 163.

bir ehemmiyet kesbetmiş ki; Kur'ân ona kuvvetli işaretle iltifat etmiş.. ve Hazreti İmam Ali (radiyallâhu anh) üç kerametle ona beşaret vermiş.. ve Gavs-ı Âzam (radiyallâhu anh) kerametkârâne ondan haber verip tercümanını teşcî etmiş.

Evet, bu asrın dehşetine karşı taklidî olan itikadın istinad kaleleri sarsılmış ve uzaklaşmış ve perdelenmiş olduğundan, her mümine, tek başıyla dalâletin cemaatle hücumuna mukâvemet ettirecek gayet kuvvetli bir iman-ı tahkikî lâzımdır ki dayanabilsin. Risale-i Nur, bu vazifeyi en dehşetli bir zamanda.. ve en lüzumlu ve nazik bir vakitte.. herkesin anlayacağı bir tarzda.. hakâik-i Kur'âniye ve imaniyenin en derin ve en gizlilerini, gayet kuvvetli burhanlar ile isbat ederek; o iman-ı tahkikîyi taşıyan hâlis ve sâdık şâkirtleri dahi, buldukları kasaba, karye ve şehirlerde –hizmet-i imaniye itibarıyla âdetâ birer gizli kutup gibi– müminlerin mânevî birer nokta-yı istinadı olarak, bilinmedikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri hâlde –kuvve-i mâneviye-i itikatları cesur birer zâbit gibi– kuvve-i mâneviyeyi ehl-i imanın kalblerine verip, müminlere mânen mukâvemet ve cesaret veriyorlar.

(*Mektubat –İşârât-ı Gaybiyye Hakkında Bir Takriz–, s.525*)

Bu bölüm de “İşârât-ı Gaybiye Hakkında Bir Takriz”den alınmıştır. Tâ 1900'lerin başında Birinci Dünya Savaşı öncesi “Bir vâkıa-yı sâdika”da Hazreti Ali (radiyallâhu anh) Bediüzzaman Hazretleri'ne “Kur'ân'ın mu'cizeliğini beyan et!” dediği gibi, en kritik zamanlarda Hazreti Ali (radiyallâhu anh) alâkadarlığını gösterdi. Celcelütiye isimli kasidesinde çok mühim işaretlerde bulundu, dualar etti. Abdülkadir Geylânî Hazretleri'nin de kasidelerinde işaretler¹⁷⁶ ve Üstad'ın iman ve Kur'ân hizmetine sahiplenmeler göze çarpmaktadır. Hatta Hazreti Üstad'ın bazı talebeleri, Hazreti Ali ve Abdülkadir Geylânî ile ilgili himaye ve ikazlara mazhar olmuştur.

Hulûsî Ağabey diyor ki: “Allah hayretsin, bir gece rüyamda büyük bir camide bulunuyorum. Namaz kıldıktan sonra, ben kapıya yakın bir yerde ayakta duruyorum. Baktım, mihrabın sol tarafından küçük ve toplu

¹⁷⁶ “Sen Dâru'l-Hikmet'tesin; kalbini tedavi edecek bir doktor ara!” (Bkz.: Abdülkadir Geylânî, *el-Fethu'r-rabbânî* s.265)

bir cemaat geliyor. Bana yaklaştıkları zaman, ‘İşte Abdülkadir Geylânî Hazretleri’ diye kulağıma bir ses geldi. Gayr-i ihtiyârî ‘Medet ya Gavs-ı Âzam!’ diyerek ağlamaya başladım ve ayağına kapandım. Mübarek sol elleriyle beni yerden kaldırdılar ve şefkat gösterdiler. Kendileri uzun boylu, çok mehîp (heybetli) ve üzerinde siyah bir sako, mübarek sakalları siyah, pek az ağarmış. Beşûş (güler yüzlü) ve nurânî bir çehre. Mübarek başlarında bir mahrût-u nâkıs (kesik koni) şeklinde yüksek ve çok beyaz bir sarık vardı. Camiden çıkınca, bitişik bir odada cemaatle beraber oturduğumuzu da hatırlıyorum. Bu rüya bana çok zevk vermekle beraber, dua ve himmetlerinin Kur’ân ve iman hizmetkârlarının üzerlerinde her zaman mevcut bulunduğuna daha ziyade yakın hâsıl ettirdi.”

İhsan Kâsım Salihî hatıralarında diyor ki: “Kerkük’te İran-İrak Savaşı sırasında bizim evde televizyon yoktu. Ancak her yerde vardı. Radyo-dan takip ettiğimiz zaman, bizler, çoluk-çocuk ve sevdiklerimiz savaşta olduğu için, ne zaman bu savaş biter, diye merak ediyorduk... Bu süre zarfında Risaleler’in tercüme faaliyeti durdu. Zihnimiz savaşa kilitleniyor, onunla meşgul oluyordu. Zihnimde tercüme faaliyeti durmuştu. Bir defasında bu duygularla uyudum. ‘Sübhanallah, kader-i ilâhî öyle bir rüya... Sâdık rüyadır inşallah... Hazreti Ali’yi (radiyallâhu anh) gördüm. Yanında Şeyh Abdülkadir Geylânî Hazretleri... Hazreti Ali (radiyallâhu anh) cüsseli bir şahıs... Simsiyah bir sakal... Gözleri iri... Alnı dik... Tepe-si hafif açık gibi... Şeyh Abdülkadir Geylânî Hazretleri de çok zayıf ince bir insan sûretinde... Sakalı beyaz... Öyle dimdik bir sakalı var. Sanki bana kızmışlar, ben de onların önünde suçlu bir vaziyette boynumu bükmüş, hükmün tenfizini (infaz edilmesini) bekliyordum. Hangisi bilmiyorum, bana ceza olarak bir tokat vuracaktı... İşlediğim suça karşılık. Bizim tabirimizle ‘Vurayım mı?’ diyor. Öylece uyandım... Sonra kendi kendime tevîl ettim. Meyve Risalesi’nin Dördüncü Mesele’sini esas tutarak, radyo ile bu ölçüde meşguliyet olmamalı, dedim kendi kendime... İşte bu rüya bize bir yön verdi.”

Bu sahip çıkış, bütün dünyadaki âhîrzaman inkârcılığının ve İslâm Dünyası’ndaki korkunç tahribatının dehşetine karşı Risale-i Nurlar’ın, iman hakikatlerinin en derin ve gizlilerini gayet kuvvetli ve kesin delillerle isbat edip bu feci inkâr ve tahribin önüne geçmesinden dolayıdır.

(134)

Aziz Kardeşlerim!

Çok defa kalbime geliyordu. “Neden İmam Ali (radiyallâhu anh) Risale-i Nur’a ve bilhassa Âyetü’l-Kübrâ Risalesi’ne ziyade ehemmiyet vermiş?” diye sırrını beklerdim. Lillâhilhamd, o sır ihtar edildi. İnkişaf eden o sırra şimdilik yalnız kısa bir işaret ediyorum. Şöyle ki:

Risale-i Nur’un mümtaz bir hâsiyeti, imanın en son ve en küllî istinad noktasını kuvvetli ve kat’î beyan ediliğinden, bu hâsiyet Âyetü’l-Kübrâ Risalesi’nde fevkalâde parlak görünüyor. Ve bu acıp asırda, mübareze-i küfür ve iman en son nokta-yı istinada sirayet ederek ona dayandırıyor. Meselâ, nasıl ki gayet büyük bir meydan muharebesinde ve iki tarafın bütün kuvvetleri toplandığı bir sırada iki tabur çarpışıyorlar. Düşman tarafı, en büyük ordusunun cihâzât-ı muharribesini kendi taburuna imdat ve kuvve-i mâneviyesini fevkalâde takviye için her vasıtayı istimal ederek ehl-i iman taburunun kuvve-i mâneviyesini bozmak ve efradının tesânüdünü kırmak için her vesileyi kullanır. Ehemmiyetli bir istinadgâhını kendine temayül ettirerek ihtiyat kuvvetini dağıtır. Müslüman taburunun her bir neferine karşı, cemiyet ve komitecilik ruhuyla mütesanid bir cemaat gönderir. Bütün bütün kuvve-i mâneviyesini mahvetmeye çalıştığı bir hengâmda, Hızır gibi biri çıkar, der:

“Me’vus olma! Senin öyle sarsılmaz bir nokta-yı istinadın ve öyle mağlûp olmaz muhteşem orduların ve tükenmez ihtiyat kuvvetlerin var ki; dünya toplansa karşısına çıkamaz, kâinatı dağıtamayan onu dağıtamaz. Şimdilik mağlûbiyetin sebebi, bir cemaate ve bir şahs-ı mâneviyeye karşı bir neferi göndermenizdir. Çalış ki, her bir neferin, istinad noktaları olan dairelerden mânen istifade ettiği kuvvetli kuvve-i mâneviyeye bir şahs-ı mânevî ve bir cemiyet hükmüne geçsin.” dedi ve tam kanaat verdi.

Aynen öyle de, ehl-i imana hücum eden ehl-i dalâlet, bu asır cemaat zamanı olduğu cihetle, cemiyet ve komitecilik mayasıyla bir şahs-ı mânevî ve bir ruh-u habîs olmuş, Müslüman âlemindeki vicdan-ı umumî ve kalb-i küllîyi bozuyor. Ve avâmın taklidî olan itikatlarını himaye eden İslâmî perde-i ulviyeyi yırtıyor ve hayat-ı imaniyeyi yasantan, an’aneyle gelen hissiyât-ı mütevariseyi yandırıyor. Her bir Müslüman tek başıyla bu dehşetli yangından kurtulmaya me’vusâne çabalar-

ken, Risale-i Nur (Risaletü'n-Nur) Hızır gibi imdada yetişti. Kâinatı ihata eden son ordusunu¹⁷⁷(Hâşiye) gösterip ve ondan mukavemet-sûz maddî, mânevî imdat getirmek hizmetinde harika bir emirber nefer olarak Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'ni İmam Ali (radiyallâhu anh) keşfen görmüş, ehemmiyetle göstermiş.

Temsildeki sâir noktaları tatbik ediniz, tâ o sırrın bir hülâsası görünsün.

Said Nursî

(*Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 29-30)

Âyetü'l-Kübrâ ile tanışmıştım ama onu esas tanıyışım, 1960'lı yılların sonlarına doğru oldu. Manisa'nın Sarıgöl kazasının Koçaklar Mahallesi'nde imamlık yapan Kur'ân Kursu'ndan ağabeyim Muzaffer Çekbaş, yetiştirdiği öğrencilerinin hatim duası merasimine beni de davet etti. Bir haziran sabahı erkenden İzmir Fuarı'nın yanında bulunan eski garajdan bir otobüse bindim. Yanıma Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'ni aldım. Tefekkür ede ede okumak istiyordum. Ama otobüs şoförü hareketle beraber cızırtılı ve rahatsız edici bir sesi olan radyoyu sonuna kadar açtı. Ben de bu sıkıntıyı biraz hafifletmek için kulaklarıma pamuk tıkadım. Bornova'dan Turgutlu'ya doğru giderken Ege ovasının yeşiller içinde rengarenk çiçekler açmış bahçeleriyle, bağların ve ağaçların taptaze güzellikleriyle yüz yüze gelmeye başladık. Ben, bir Âyetü'l-Kübrâ'ya bakıyor birkaç satır okuyorum hem de ağaçlara ve neşeyle uçup ötüşen kuşlara bakıyorum. Tefekkür ve temâşâ, derinleştikçe mânevî haz da artıyordu. Bu minval üzere devam ederken iç dünyamda muazzam bir hareketlenme başlamıştı. Salihli'ye girerken –eskiden değirmenlerin olduğu şimdi karşısında trafik polis merkezi olan yere gelince– öyle bir hâl oldu ki imanın müthiş gücünü fark ettim. Bütün dünyaya meydan okuyacak kuvvette bir şeydi bu. Yani bütün cihan düşman olarak üzerime gelseydi, bir sinek kadar değeri yoktu o anda. Bunu şimdi sadece söyleyebiliyorum. Ama hissedemiyorum. Bütün vücudum zerre zerre ihtizazda idi. Bir güne yakın bu durumu hissettim. O zaman anladım ki, Risale-i Nur'da çok derin bir tasavvuf hazzı mevcut... Huzur, hatta gözünü açana huzur-u daimî (Cenâb-ı Hakk'ın emri, iradesi ve nazarı altında olduğunun devamlı farkında olma) zevk ve lezzetleri var. Bilhassa bu husus, Âyetü'l-Kübrâ'da çok daha fazla var.

¹⁷⁷ (Hâşiye) Kâinatı dağıtmayan bir kuvvet, o orduyu bozamaz!

Bunları yazmaktan maksadım, Âyetü'l-Kübrâ Risalesi içindeki hazinelere işaret etmekten ibarettir. Tâ ki, okuyanlar ellerindeki eserin kıymetini çok iyi anlayarak istifade etmesini bilsinler.

Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'yle ilgili olarak bilhassa “Âyetü'l-Kübrâ üzerine” isimli küçük kitapçığımın girişinde, başımdan geçmiş ve beni bir gün boyunca hücre hücre ihtizaza getiren ve gerçekten dünyaya meydan okutacak bir imanın varlığını hissettiren yukarıda zikrettiğim olayı nakletmekle onun önemini anlatmaya çalışmıştım. O zaman o olayla anlamıştım ki, Risale-i Nur'da bilhassa Âyetü'l-Kübrâ'da, tasavvuf zevkleri ve hazları da derinliğine ve enginliğine mevcut. Huzur-u daimî lezzeti tam olarak bulunuyor; Nurlar'a kendisini tam muhatap yapan bunları derecesine göre fark edebilir.

(135)

¹⁷⁸عَرَبِيَّةٌ وَلَا شَرْقِيَّةٌ لَا شَرْقِيَّةٌ وَلَا عَرَبِيَّةٌ cümlesi der: “Nasıl ki elektriğin kıymetli metâi, ne şarktan ne de garptan celbedilmiş bir mal değildir. Belki yukarıda, cevvi havada, rahmet hazinesinden, semâvât tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerden aramaya lüzum yoktur.” der. Öyle de mânevî bir elektrik olan Resâilî'n-Nur dahi, ne Şark'ın mâlûmatından, ulûmundan ve ne de Garb'ın felsefe ve fûnûnundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semâvî olan Kur'ân'ın, şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşîsinden iktibas edilmiştir.

Hem meselâ ¹⁷⁹وَلَوْ لَمْ تَمَسْسَهُ نَارٌ نُورٌ cümlesi, mânâ-yı remziyle diyor ki: “On Üçüncü ve On Dördüncü Asırda semâvî lambalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır.” Yani, bin iki yüz seksen tarihine yakındır. İşte bu cümle ile nasıl ki elektriğin hilâf-ı âdet keyfiyetini ve geleceğini remzen beyan eder. Aynen öyle de mânevî bir elektrik olan Resâilî'n-Nur dahi, gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu halde, külfet-i tahsile ve derse çalışmaya.. ve başka üstadlardan taallüm edilmeye.. ve müderrisînin ağzından ikti-

¹⁷⁸ “doğuya veya batıya mensup olmayan kutlu, pek bereketli bir zeytin ağacı” (Nûr Sûresi 24/35)

¹⁷⁹ “nerdeyse ateş değmeden de yağı ışık verir.” (Nûr Sûresi 24/35)

bas olmaya muhtaç olmadan herkes, derecesine göre o ulûm-u âliyeyi, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, muhakkik bir âlim olabilir. Hem işaret eder ki, Resâilî'n-Nur müellifi dahi; ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur.

(*Şuâlar (1. Şuâ), s.672*)

Birinci Şuâ'da Risale-i Nur'a işaret eden 33 âyetten birincisi olan Nur Sûresi'nin Nur Âyeti'nde, elektriğin vasıflarını anlatan ifadeler içinde, eskiden yakılan lambaların yakıtı zeytinyağı olması itibarıyla bir yakıtın bahsediliyor ama "Ne doğuda bulunur, ne de batıda" vasfıyla bu yakıtın bildiğimiz yağ yakıtları cinsinden olmadığı ifade ediliyor. Elmalılı Hamdi Yazır "Hak Dini Kur'ân Dili" tefsirinde, لَا شَرْقِيَّةَ وَلَا غَرْبِيَّةَ hakkında meâlen şöyle der: "Sadece doğudan güneş gören veya sadece batıdan güneş gören zeytinlerin yağları gibi değil de; hem doğudan, hem batıdan güneş aldığı için ışığı çok güzel ve parlak olan zeytin yağları gibi bir özellikte ışık veren bir elektrikten haber veriyor."¹⁸⁰

Bu açıdan İtalyan Prof. Dr. Gabriel Mandel¹⁸¹ لَا شَرْقِيَّةَ وَلَا غَرْبِيَّةَ ifadesi mekân olarak Türkiye'yi ifade ediyor. Hem Doğu'nun hem de Batı'nın özelliklerini içinde barındıran bir ülke." diye bir mânâ anladığını söylemişti.

Ama Üstad Hazretleri, bu tabirden, açık mânâsı ile hem maddî elektrik, hem de mânevî bir elektrik olan Risale-i Nur için; "Elektriğin kıymetli yakıtı ne doğudan ne de batıdan getirilmiş bir mal değildir." ve "Mânevî bir elektrik olan Nur Risaleleri de, ne Doğu'nun mâlûmat ve ilimlerinden ne de Batı'nın felsefe ve fenlerinden elde edilmiş bir mal ve nur değildir." diyerek "Semâvî olan Kur'ân'ın Doğu ve Batı üstündeki yüksek arşî mertebesinden iktibas edilmiş." olduğunu beyan ediyor.

Yani Üstad Hazretleri âhırzamanın en büyük bir müctehidi ve müceddidi olarak Risale-i Nurlar'ı Kur'ân'dan istinbat etmiş, o derin mânâları ondan istihraç etmiştir. Risaleler'den gelen feyizler, Kur'ân'dan ilham alınmıştır ve Kur'ân'ın ruhundan Üstad'ın gönlüne akmuş sünühâtır.

Yine aynı âyette¹⁸² يَكَادُ زَيْتُهَا يَنْجِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ "Elektriğin yakıtının ateş dokunmadan ışık verdiği" anlatılarak, eskiden insanların ateş yakmak

¹⁸⁰ Bkz.: YAZIR, Elmalılı Hamdi, Hak Dini Kur'ân Dili, 5/3522-3523.

¹⁸¹ "doğuya veya batıya mensup olmayan" (Nûr Sûresi 24/35)

¹⁸² "nerdeyse ateş değmeden de yağı ışık verir." (Nûr Sûresi 24/35)

için katlandıkları zahmet ve külfetlere gerek kalmayacağı anlatıldığı gibi, mânevî bir elektrik olan Risale-i Nurlar'ın, İslâmiyet'in âlî ve derin ilimlerinden olduğu; eskiden bu çeşit ilimleri elde etmek için on beş sene medreselerde hocalardan ders almak gerektiği hâlde; hiç böyle ders külfetlerine katlanılmadan öğrenileceği ifade edilmiş oluyor. Zaten Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman Hazretleri de Ahmet Feyzi Ağabey'in yerinde bir tabiri ile, "zevâhiri kurtarmak nevinden üç aylık bir tahsille allâme-i cihan olmuş" yani ateşsiz yanmış, tahsil için külfete ve ders meşakkatine muhtaç olmamış, kendi kendine nurlanıp, âlim olmuştur.

Gerçekten, köprü altından, bataklıklardan çıkıp Risale Nurlar'ı okuyarak doğru yolu bulan, hatta onlar vasıtasıyla irşad makamında bir mürşidin gördüğü hizmetlere benzer hidayetlere vesile olmuş pek çok insan vardır.

(136)

Ben tahmin ediyorum ki, eğer Şeyh Abdülkadir Geylânî (radiyallâhu anh) ve Şah-ı Nakşibend (radiyallâhu anh) ve İmam Rabbânî (radiyallâhu anh) gibi zâtlar bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakâik-i imaniyenin ve akâid-i İslâmiye'nin takviyesine sarfedeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medarı onlardır. Onlarda kusur edilse, şekâvet-i ebediyeye sebebiyet verir. İmansız cennete gidemez, fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur. Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakâik-i İslâmiye gıdadır. Eskiden kırk gündend tut, tâ kırk seneye kadar bir seyr u sülûk ile bazı hakâik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi. Şimdi ise Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakâike çıkılacak bir yol bulunsa o yola karşı lâkayt kalmak, elbette kâr-ı akıl değil...

İşte, otuz üç adet Sözler, böyle Kur'ânî bir yolu açtığını dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem hakikat budur; esrar-ı Kur'âniye'ye ait yazılan Sözler, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilâç, bir merhem.. ve zulümâtın tehâcümâtına maruz heyet-i İslâmiye'ye en nâfi bir nur.. ve dalâlet vadilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım.

(Mektubat (5. Mektup), s.20)

Üstad Hazretleri bu meseleyi Mektubat'ın Beşinci Mektub'unda ele almıştır:

Silsile-i Nakşînin kahramanı ve bir güneşi olan İmam Rabbânî (radiyallâhu anh) Mektubat'ında demiş ki:

“Hakâik-i imaniyeden bir meselenin inkişafını, binler ezvak ve mevâcid [İlâhî aşkın insanın bütün benliğini sardığı çoşkulu hâllere] ve keramâta tercih ederim.”¹⁸³

Hem demiş ki:

“Bütün tariklerin nokta-yı müntehâsı, hakâik-i imaniyenin vuzuh ve inkişafıdır.”¹⁸⁴

Hem demiş ki:

“Velâyet üç kısımdır: Biri, velâyet-i suğrâ ki meşhur velâyettir.. biri, velâyet-i vustâ.. biri, velâyet-i kübrâdır. Velâyet-i kübrâ ise; verâset-i nübüvvet yoluyla, tasavvuf berzahına girmeden, doğrudan doğruya hakîkate yol açmaktır.”¹⁸⁵

Hem demiş ki:

“Tarik-i Nakşî'de iki kanat ile sülûk edilir. Yani, hakâik-i imaniyeye sağlam bir surette itikat etmek ve ferâiz-i diniyeyi imtisal etmekle olur. Bu iki cenahta kusur varsa, o yolda gidilmez.”¹⁸⁶

Öyle ise Tarik-i Nakşî'nin üç perdesi var:

Birisi ve en birincisi ve en büyüğü: Doğrudan doğruya hakâik-i imaniyeye hizmettir ki, İmam Rabbânî (radiyallâhu anh) de âhîrzamanında ona sülûk etmiştir.

İkincisi: Ferâiz-i diniyeye ve sünnet-i seniyyeye tarikat perdesi altında hizmettir.

Üçüncüsü: Tasavvuf yoluyla emrâz-ı kalbiyenin izâlesine çalışmak, kalb ayağıyla sülûk etmektir.

Birincisi farz, ikincisi vâcip, bu üçüncüsü ise sünnet hükmündedir.

İşte bu tesbitlerden sonra Üstad Hazretleri şöyle diyor:

“Madem hakikat böyledir; ben tahmin ediyorum ki, eğer Şeyh Abdülkadir Geylânî (radiyallâhu anh) ve Şah-ı Nakşibend (radiyallâhu anh) ve

¹⁸³ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/182 (210. Mektup).

¹⁸⁴ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/182 (210. Mektup).

¹⁸⁵ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/240 (260, 272, 302. Mektuplar).

¹⁸⁶ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/87 (75. Mektup), 1/98 (91. Mektup), 1/99 (94. Mektup).

İmam Rabbânî (radiyallâhu anh) gibi zâtlar bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakâik-i imaniyenin ve akâid-i İslâmiye'nin takviyesine sarfedeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medârı onlardır. Onlarda kusur edilse, şekâvet-i ebediyeye sebebiyet verir. İmansız cennete gidemez, fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur. Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakâik-i İslâmiye gıdadır.”

Eskiden kırk gündend tut, tâ kırk seneye kadar bir seyr u sülûk ile bazı hakâik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi. Şimdi ise Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakâike çıkılacak bir yol bulunsa o yola karşı lâkayt kalmak, elbette kâr-ı akıl değil.

İşte, otuz üç adet Sözlere, böyle Kur'ânî bir yolu açtığını dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem hakikat budur; esrar-ı Kur'âniye'ye ait yazılan Sözlere, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilâç, bir merhem.. ve zulümâtın tehâcümâtına mâruz heyet-i İslâmiye'ye en nâfi' bir nur.. ve dalâlet vadilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım.

Bilirsiniz ki; eğer dalâlet, cehaletten gelse izâlesi kolaydır. Fakat dalâlet, fenden ve ilimden gelse izâlesi müşküldür. Eski zamanda ikinci kısım, binde bir bulunuyordu. Bulunanlardan ancak binden biri, irşad ile yola gelebilirdi. Çünkü öyleler, kendilerini beğeniyorlar; hem bilmiyorlar, hem kendilerini bilir zannediyorlar. Cenâb-ı Hak, şu zamanda i'câz-ı Kur'ân'ın mânevî lemeâtından olan mâlûm Sözlere [Risale-i Nurlar'ı], şu dalâlet zındıkasına bir tiryak hâsiyetini vermiş tasavvurundayım.

(137)

Risaletü'n-Nur'un ve şâkirtlerinin mesleği, dört esas üzerine gidiyor.

Birincisi, tefekkürdür; Hakîm ismine bakıyor.

Biri de şefkattir, hadsiz olan fakrını hissetmektir ki; Rahmân ve Rahîm isimlerine bakıyor...

(Şuâlar (1. Şuâ), s.695)

Eskiden kırk gündend tut, tâ kırk seneye kadar bir seyr u sülûk ile bazı hakâik-i imaniyeye ancak çıkılabılırdi. Şimdi ise Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakâike çıkılacak bir yol bulunsa o yola karşı lâkayt

kalmak, elbette kâr-ı akıl değil. Tefekkür mertebesi, hikmetin kaynağı olan Hakîm ismine mazhariyetin bir tecellisi ve tezâhürüdür. Buradan da açıkça anlaşılacağı üzere nur mesleği, mebde itibarıyla hikmete dayalı olarak tesis olunmuştur ve hâlâ o payandaya dayalı olarak cereyan etmektedir.

Risale-i Nurlar'daki “Hakîm” isminin mütecelli olması, “devir ve şartlar nazara alınarak hareket etmek” mânâsına da gelir. Hakîm ismine mazhariyet, cidden çok farklı bir şeydir. Şartlara umumi atmosfere aykırı hareket edenler, bu mazhariyetten mahrum kimselerdir.

Esasen, dünden bugüne, hususiyetleri ve aralarındaki mücadele açısından iman-küfür ve mümin-kâfir münasebetlerinde değişen bir şey yoktur. Değişen sadece dünya şartlarıdır. Meselâ, Bediüzzaman ve talebeleri, ilk dönemde bahtiyar bir ihtiyar ve on talebeden ibaretti. Onların o zaman bu isimlere mazhariyetleri ile, bugünkülerin mazhariyetleri çok farklıdır. Meselâ, günümüzde cemaat, o zamana nisbetle kemmî ve keyfi buudları itibarıyla az daha kuvvetlense, hikmetin yanında kudretin de tecellileri görülebilir. Daha sonraki devirlerde gelecek olanlar, ayrı bir strateji takip edeceklerdir; zira onların, daha başka isimlerin tecellilerine mazhar olmaları söz konusudur. Bu itibarla hangi zaman dilimi içinde bulunursak bulunalım, bize düşen, daima hikmete uygun hareket etmektir.

İnsanın Allah karşısındaki acz ve zaafiyetini sürekli tefekkür etmesi, bizim mesleğimize göre bir yoldur. İnsan, Allah'ın kendi üzerindeki şefkatini, aynı türden bir şefkatle başkalarına karşı muamele yapma sorumluluğunu, ihtiyaçlarının sonsuzluğuna rağmen acz, zaaf ve fakirliğini idrak etmesiyle insanlık semasının merdivenlerini tırmanmaya başlayabilir. Başka bir ifadeyle eskilerin seyr-u sülûk-i ruhânide aradıkları izafî insan-ı kâmil olma-ki bazıları için hakikî insan-ı kâmil olmak da mukadderdir- bu yolla yapılacak bir tefekkürle gerçekleşebilir.

Üstad Hazretleri, “Hatta muhabbetin de ihlâsla bir zerresi, batmanlarla resmî ve ücretli muhabbete tereccuh eder.” demiş; bir zâtın, bu ihlâslı muhabbeti, “Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukabele, bir mükâfat istemiyorum. Çünkü, mukabilinde bir mükâfat, bir sevap istenilen muhabbet zayıftır, devamsızdır.” diyerek tarif ettiğini ve hâlisâne muhabbetin karşılıksız olması gerektiğini söylemiştir. Ona göre, halis muhabbete tam mânâsıyla anneler mazhardırlar. Hatta bu “anne” sözü öyle şumullü ve öyle umumîdir ki, yırtıcı arslandan alın da tavuğa kadar.. bütün hayvanlar âlemindeki anneler de bu muhabbetten nasiptardır. Bu nasipten dolayıdır

ki, onlar yavruları için ölür ölür dirilirler ve karşılığında da hiçbir şey beklemezler. Annelerin, evlâtlarına karşı muhabbetlerine bir mükâfat ve bir rüşvet istemediklerine delil ise, hayatlarını bile onlar için feda etmeleridir. Onlar, evlâtlarına bakar, onları büyütürler; sonra bir gün gelir, o yavrular annelerini de tanıımıyormuşçasına çeker gider ve kendi başlarınının çaresine bakarlar. Fakat, anne onlara sitem bile etmez. İnsanı vâlidelerde şuur, his ve zihin olduğundan, mâzî ve sergüzeşt-i hayat orada depolanıp arşivlendiğinden, onlar yer yer çocuklarına minnet edebilir; “Ben seni ne zorluklarla büyüttüm; senin için geceler boyunca uykusuz kaldım” gibi şeyler diyebilirler. Bu hususta, hayvanî validelerin muhabbeti daha samimî ve daha hâlisânedir; onlar hiç minnet etmezler. İşte, bu katışıksız, samimi, halis ve beklentisiz muhabbete “şefkat” diyor, bütün anneleri birer “şefkat kahramanı” olarak yad ediyor ve şefkati mesleğimizin de bir esası sayıyoruz.

(138)

Hayatım, acz ve zaafiyla ve fakr ve ihtiyacıyla Hâlık-ı hayatın kudret ve kuvvetine ve gınâ ve rahmetine aynadarlık eder. Evet, nasıl ki açlık derecesiyle yemeğin lezzet dereceleri.. ve karanlığın mertebeleriyle ışık mertebeleri.. ve soğuşun mikyasıyla hararetin mizan dereceleri bilinir; öyle de hayatımdaki hadsiz acz ve fakr ile beraber hadsiz ihtiyaçlarımı izâle.. ve hadsiz düşmanlarımı defetmek noktasında Hâlık'ımın hadsiz kudret ve rahmetini bildim; sual ve dua ve iltica ve tezellül ve ubûdiyet vazifesini anladım ve aldım...

(*Şuâlar (4. Şuâ), s.65, 66*)

(139)

Acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır...

(*Mektubat (6. Mektup), s.23*)

Üstad Hazretleri Altıncı Mektup'ta anlattığı gibi yazları Barla'nın Çam dağlarına gidiyor. İki-üç ay yapayalnız oralarda kalıyor. Bu mektubun başında mâruz kaldığı beş renkli gurbetten söz ediyor. Sonra da bu dayanılmaz gurbet ve karanlıklara karşı “Yâ Rabbi, garibim, kimsesizim, zayı-

fim, güçsüzüm, hastayım, âcizim, yaşlıyım, iradesizim, aman diliyorum, af istiyorum, yardım dileniyorum, Senin dergâhından yâ İlâhî!” diye kalben feryat edince birden, imanın nuru, Kur’ân’ın feyzi, Rahmân’ın lütfü imdadına yetişiyor o beş karanlıklı gurbeti, beş nurânî, ünsiyete, dostluklara çeviriyorlar. Dili ¹⁸⁷ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ diyor. Kalbi de لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ¹⁸⁸ âyetini okuyor. Aklı da ızdırabından ve dehşetinden feryat eden nefesine hitaben şöyle diyor:

“Bırak bîçare feryadı, belâdan kıl tevekkül,
Zira feryat; belâ içinde, hata içinde bir belâdır, bil!
Belâyı vereni, –ki Cenâb-ı Hak’tır– buldunsa eğer
Safâ içinde, vefâ içinde, atâ içinde bir imtihandır, bil!
Madem öyle, bırak şikâyeti, şükret!
Çünkü bülbüller, daima keyfiyetinden güler... hep gül-mül.
Eğer belâyı vereni Cenâb-ı Hakk’ı bulmazsan, bütün dünya
Cefâ içinde, fenâ içinde, hebâ içinde bir belâdır, bil!
Cihan dolu belâ başında varken,
Ne bağırırsın küçücük bir belâdan, gel tevekkül kıl!
Tevekkül ile belânın yüzüne gül, tâ o da gülsün;
O güldükçe küçülür, eder tebeddül.”

Sonra üstadlarından Mevlâna Celâleddin Hazretleri’nin nefesine söylediği şu sözünü kendi nefesine söylüyor:

أَوْكُفْتَ الْكُفْتُ وَتَوَكَّفْتِي بَلَى شُكْرِي بَلَى حَيْسَتْ كَشِيدَنْ بَلَا
سِرِّ بَلَا حَيْسَتْ كِه، يَغْنِي مَنَّم حَلَقَه زَنْ دَرْ گِه فَفَرُو فَنَّا ¹⁸⁹

¹⁸⁷ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran Sûresi 3/173)

¹⁸⁸ “(Ey Resûlüm! Sen böyle onların üzerine titrerken) onlar halâ senden ve yolundan yüz çevirecek olurlarsa de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözetenidir).” (Tevbe Sûresi 9/129)

¹⁸⁹ “O ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ dedi. Ve sen ‘belâ’ (evet Rabbimizsin) dedin. Belâ demenin şükürü nedir? Belâ çekmektir. Belâ çekmenin sırrı nedir? ‘Fakr u fenâ dergâhının (kapısının) halkasına vuran benim’ demektir.” (Bkz.: *Divân-ı Kعبîr* s.157, *Gazel* 251)

“Cenâb-ı Hak ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ dedi. Ve sen ‘belâ’ (evet Rabbimizsin) dedin. Belâ demenin şükürü nedir? Belâ çekmektir. Belâ çekmenin sırrı nedir? ‘Fakr u fenâ dergâhının (kapısının) halkasına vuran benim’ demektir.”¹⁹⁰

Hazreti Mevlâna’nın bu sözüne hak veren nefsi de “Evet, evet... Acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile yani Allah’a ihtiyacını hissedip O’na sığınmakla nur kapısı açılır, zulmetler dağılır. ¹⁹⁰ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نُورِ الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ” diyor. Sonra oradan meşhur Hikem-i Atâiye’nin

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ وَمَاذَا فَقَدَ مَنْ وَجَدَهُ¹⁹¹

Yani: “Cenâb-ı Hakk’ı bulan, neyi kaybeder? Ve O’nu kaybeden, neyi kazanır?” sözüne intikal edip “O’nu bulan her şeyi bulur; O’nu bulmayan hiçbir şey bulmaz, balsa da başına belâ bulur.” diyerek ¹⁹² طُوبَى لِلْعُرَبَاءِ Yani: “Gariplere müjdeler olsun.” hadisinin sırrını anladığını ve şükrettiğini ifade ediyor.

Evet, eğer acz ve fakr, tevekkül ve Allah’a iltica ile balların balı bulunuyorsa, her hâlde Üstad Hazretleri gibi bulanlar “kervanım yağma olsun” diyeceklerdir.

(140)

Şeriat-ı Garrâ-yı Ahmediye (aleyhissalâtu vesselâm)’ın hakâikine, ruhu-na nüfuz etmenin en kısa, en hatarsız, en zevkli tariki, Risalei’n-Nur’a intisaplarıdır...

(*Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s.163)

Nasıl ki, “Velâyet, peygamberliğin bir hüccet ve delilidir; tarikat, şeriatın bir burhanıdır. Çünkü peygamberliğin tebliğ ettiği iman hakikatlerini, velâyet, bir nevi kalbî müşâhede ve ruhânî zevk ile aynelyakîn (gözle görür kesinliği) derecesinde görür, tasdik eder. Onun tasdiki, peygamberliğin hak olduğuna kat’î bir delildir. Şeriatın ders verdiği ahkâmın hakaniyetini tarikat, zevki ile, keşfi ile ve ondan istifade edip feyiz alması

¹⁹⁰ “İman ve İslâm nurundan dolayı hamdolsun Yüce Rabbimize.”

¹⁹¹ Bkz.: eş-Şürnûbî, *Şerhu Hikemi’l-Atâiyye* s.208.

¹⁹² “Gariplere müjdeler olsun.” (Bkz.: Müslim, *İmân* 232; Tirmizî, *İmân*, 13; İbn Mâce, *Fiten* 15)

ile o şer'î hükümlerin hak olduğuna ve onların Hak'tan geldiğine apaçık, parlak bir delildir.”¹⁹³

Risale-i Nurlar ise, verâset-i nübüvvetin yani Hazreti Peygamber'e (sallallâhu teâlâ aleyhi ve sellem) vârisliğin yoluyla, tarikat berzahına girmeden, hakikate yol açma ile elde edilen velâyet-i kübrâya mazhardırlar. Eskiden kırk gündenden tut, ta kırk seneye kadar bir seyr u sülûk ile bazı iman hakikatlerine ancak çıkılabiliyordu. Şimdi ise Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve hikmetine mazhar olan Risale-i Nurlar ile kırk dakikada o hakikatlere çıkılacak bir yol bulunmuştur. Hem bu kısa yol, en tehlikesiz, en zevkli bir yoldur.

(141)

Bu memlekette, bu asırda, milleti anarşilikten, tereddî ve tedennî-i mutlakadan [tamamen kötüleşme ve gerilemeden] kurtaracak yegâne çaresi, Risale-i Nur'un esasâtıdır...

(*Kastamonu Lâhikası*, s.103)

Üstad Hazretleri, burada, bu asırda vatanımızın mâruz kaldığı “anarşinin mutlak gerilik ve aşağılığından” kurtaracak yegâne çareyi, Kur'ân-ı Hakîm'den feyiz ve ilhamını alan Risale-i Nur'un esasları olduğunu ifade ediyor. Gerçekten dünya, Asr-ı Saadet öncesi cahiliyeye benzer bir inkâr girdabının içinde... Hem de ilim ve fen adına... Fen ve felsefenin telkin ettiği bu inkâr, cahiliye dönemine göre bir açıdan daha tehlikeli. O zaman insanlar bilgisizlikten, mantıksızlıktan inkâra gidiyordu. Şimdi ise, ilimle felsefeyle... İşte bu aldatmacaya karşı Risale-i Nurlar akli, kalbi ve vicdanı aydınlatan uyarıcı, mantıkî ve ilmî gerçeklerle bu maddeci inkârın karşısına dikiliyor. Fıtrata seslendiği için Allah'ın izniyle tesirli oluyor. Onun için, –inkârdan anarşiye gidecek nesilleri böylece kurtardığı için– kabul-süzlük ve boş vermişlik içinde kendini dünyaya eğlenceye salanları da yine aynı metotla ikaz edip yola getirme gücünde olan Risale-i Nur'un esasları bu yeni hastalığı da çaresidirler.

¹⁹³ Bkz.: Mektubat (29. Mektup, 9. Kısım, 3. Telvîh), s.500-501.

(142)

Hem Risaletü'n-Nur, en evvel tercümanının nefsinı iknaa çalışır, sonra başkalara bakar. Elbette nefsi emmâresini tam ikna eden ve vesvesesini tamamen izâle eden bir ders, gayet kuvvetli ve hâlistir ki bu zamanda cemaat şekline girmiş dehşetli bir şahs-ı mânevî-i dalâlet karışısında tek başıyla galibâne mukabele eder.

Hem Risaletü'n-Nur, sâir ulemânın eserleri gibi, yalnız aklın ayağı ve nazarıyla ders vermez; ve evliya misillü yalnız kalbin keşif ve zevkiyle hareket etmiyor. Belki akıl ve kalbin ittihad ve imtizacı ve ruh vesâir letâifin teâvünü ayağıyla hareket ederek evci-âlâyâ uçar. Taarruz eden felsefenin değil ayağı, belki gözü yetişmediği yerlere çıkar, hakâik-i imaniyeyi kör gözüne de gösterir.

(*Kastamonu Lâhikası, s. 7*)

Bundan üç dört sene önce Danimarka'da Kilise Bakanı, bir papazı "Ben bu anlattıklarına inanmıyorum." dediği için görevden almıştı. Türkiye'de bir dönem evrim konusunda bazıları İslâmiyet'in kesin hükümünü ortaya koymakta zorlanınca "Eğer ileride bu teoriyi ilimler isbat ederse, biz de ona göre bir izah getiririz." mânâsına söz söylemişlerdi. Böyle bir durum vahimdir. Siz kendinizin hazmetmediği bir bilgiyi başkalarına telkin etmeniz bir mânâsı olmaz; bu kuşun yavrusuna verdiği kusuk gibi olur. Hâlbuki süt gibi hazmedilmiş ilmi bir gıdanın verilmesi gerekir. İşte Kur'ân feyizleri olan Risale-i Nurlar'da bu özellik vardır. Risale-i Nurlar önce onu yazan Müellif-i Muhteremini her yönüyle ikna etmiş, kesin burhanlar olarak, hem de bütün ilim ve fen dünyasına meydan okuma makamında istifadeye arz edilmiş mübarek eserler olarak... Onun için onu kabul ederek ve anlayarak okuyanların hayatları, bakış açıları değişmekte, eski yanlış davranışlarına göre yepyeni bir fitrat kazanmış olarak göze çarpan güzellikte faziletler sergilemektedirler.

Çünkü Risale-i Nurlar yepyeni bir yol takip etmektedir. Yani sadece akla veya sadece kalbe hitap etmemekte; bilâkis akıl, mantık, yürek, gönül, sır, hafî, ahfâ bütün duygulara Kur'ân'ın feyzinden, bitmez pınarından gıdaları ulaşmaktadır. Nasıl Asr-ı Saadet'te Kur'ân-ı Kerîm bir mu'cize olarak, o müşrik toplumdaki sahâbler gibi insanlığın en üstün, en nadide ümmetini yetiştirdi. Kıyamete kadar hiçbir evliya, hiçbir asfiya sahabe derecesine çık-

mayacak. Kur'ân güneşinin yedi rengini parlak aynasında aksettiren Risale-i Nurlar da sahabenin arkasındaki safta, onların izdüşümlerini âhırzamanın bu en kötü şartları içinde yetiştirdi ve yetiştirmeye devam ediyor.

Risale-i Nurlar'ın zevkini alan ve tadına varanlar Kur'ân'a mahsus bir güzelliğin onun tefsirlerine de yansıdığını zevken, hissene anlayacaklardır. Onun için Batı'da ve başka yerlerde imanları söndüren, üniversiteleri bir inkâr yuvası hâline getiren materyalist felsefe, Risale-i Nur karşısında iflâs edip mağlûp olmuştur.

(143)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu zamanda avâm-ı müminînin itimat etmesi ve iman hakikatlerini tereddütsüz ders alması için *öyle muallimler lâzım ki; değil dünya menfaatlerini, belki âhiret menfaatlerini dahi chl-i imanın menfaat-i uhreviyesine feda ederek o ders-i imanîde her cihetle şahsî faydalarını düşünmeyip yalnız ve yalnız hakikatlere, rıza-yı ilâhî ve aşk-ı hakikat ve hizmet-i imaniyedeki şevk-i hak ve hakaniyet için çalışsın*. Tâ her muhtaç, delilsiz kanaat edebilsin, bizi kandırıyor demesin ve hakikat pek çok kuvvetli olduğunu ve hiçbir cihetle sarsılmadığını ve hiçbir şeye âlet olmadığını bilsin, ta imanı kuvvetlensin ve o ders ayn-ı hakikattir desin, vesvese ve şüpheleri zâil olsun.

Said Nursî

(*Siyaset, Neşriyat ve İzahat Broşürü, s.114*)

Üstad Hazretleri iman ve Kur'ân hizmetinin bilhassa mümin avâm halk üzerinde tesirli olması, onların tam itimat etmeleri ve hakikatleri tereddütsüz ders almaları için o dersi verecek muallimlerin, dünyevî-uhrevî, maddî-mânevî hiçbir menfaat düşünmeden tam bir ihlâsla Allah rızası ve hakikat aşkı ile çalışmalarını gerektiğini belirtiyor. Burada geçen “öyle muallimler lâzım ki,” ifadesi, bilhassa dikkatimizi çekiyor. Ülkemizde ve dünyanın dört bir yerinde fedai bir ruhla hizmet veren yüz akımız, mübeccel muallimlere de bir işaret görüyoruz.

(144)

Biz Risale-i Nur şâkırtları ise, vazifemiz hizmettir; vazife-i ilâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamak olmakla beraber, kemmiyete değil, keyfiyete bakmak, hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeye tercih ettirmeye sevkeden dehşetli esbap altında Risale-i Nur'un şimdiye kadar fütûhâtı ve zındıkların ve dalâletlerin savletlerini kırması ve yüz binler bîçarelerin imanlarını kurtarması ve her biri yüze ve bine mukabil yüzer ve binler hakikî mümin talebeleri yetiştirmesi, Muhbir-i Sâdık'ın ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukuat ile isbat etmiş ve ediyor, inşallah daha edecek. Ve öyle kökleşmiş ki inşallah hiçbir kuvvet Anadolu'nun sinesinden onu çıkaramaz...

(Kastamonu Lâhikası, s.80)

Üstadımız bu mektubu Kastamonu'da sürgün iken, hem de karakol içinde ve karakol karşısındaki evinde tarassut altında bulunurken yazmıştır. Bir şeyin daha henüz çekirdek hâlindeyken ve hele hele fidan olarak ortaya çıktığında ne olacağı belli olduğu gibi, o olumsuz şartlarda ortaya koyduğu netice ve semereleriyle Risale-i Nur, geleceği hakkındaki ipuçlarını çok iyi vermiş ki, kesin bir dille Üstadımız bunları ifade etmiştir.

Ben kendim 1962-1963 yıllarında bir öğrenci iken, ortada hiçbir müessesese yokken bir araya gelip Risale-i Nurlar'ı mütalâa eden halktan insanların aşk ve şevkleri karşısında şaşırıp kaldım. Çünkü, İslâmiyet'in durumu, Müslümanların hâline bakınca pek parlak görünmüyordu. İzmir'in materyalizme teslim olmuş üniversitesi, kendisinden beklenenleri çağın durumuna göre vermekten oldukça uzak olan dinî okullar ve âlî olmayan himmetler, ufuksuzluklar hep ümitsizlik aşıyordu.

Ama işte bir avuç insan Risaleler'i okuyor coşuyor, aşk ve şevk içinde bulunuyorlardı. Sanki dünya, yarın İslâm'a teslim olacaktı. Risale-i Nurlar'ın ikna gücüne ve kerametine öyle büyük güvenleri vardı. İçlerinde daha sonra ilkokul diplomasını ehliyet için almış olanlar vardı. Ama bu insanların içinde Risaleler'den İngilizceye tercüme ettirdiklerini Amerika Başkanı John F. Kennedy'ye gönderenler vardı. Postaneden bunların gitmesini engelleyip, gönderenleri emniyete sorgulamak için çağırıldıklarında da "Evet ben gönderdim. Kennedy, okuyup Müslüman olsa, kime ne

zararı var? Ben arayıp bu Kur'ân tefsirlerini buldum; siz daha uygunu varsa onu gönderirsiniz.” demekten de hiç çekinmiyorlardı.

(145)

Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, bu zamanda Risale-i Nur'da, nokta-yı istinad olarak avâm-ı müminînin en ziyade muhtaç oldukları ve Nur'da buldukları öyle bir hakikattir ki; hiçbir şeye âlet olmayacak ve hiçbir garaz ve maksat, içine girmeyecek ve hiçbir şüphe ve vesveseye meydan vermeyecek ve hiçbir düşman ona bahane bulup çürütmeyecek ve yalnız hak ve hakikat için ona çalışanlar bulunacak, dünya maksatları ona karışmayacak, tâ ki, uzakta olan ehl-i iman, o hakikate ve sâdık nâşirlerine tam itimad edip imanlarını, zındıkların ve dinsizlerin, din aleyhindeki dehşetli filozofların itirazlarından ve inkârlarından kurtarsınlar.

Evet, o ehl-i iman, lisân-ı hâl ile diyecek ki: Madem bu hakikati, bu kadar şiddetli düşmanları çürütemediler ve itiraz edemiyorlar; ve şâkirtleri, haktan başka onun hizmetinde hiçbir maksat taşıyorlar. Elbette, o hakikat, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikattir diye, bin burhan kadar bir delil hükmünde imanını kuvvetlendirir ve kurtarır; ve “İslâmiyet'te bir hakikatsizlik mı var?” diye daha evhama düşmeyecekler.

(*Emirdağ Lâhikası, 1/204*)

Âhırzamanın, ilim ve fen kisvesine büründürülmüş inkârcı felsefe ve düşüncesine karşısında öyle bir hakikat lâzımdır ki:

- Bu hakikat hiçbir şeye âlet olmaz;
- Bu hakikatin içine hiçbir garaz ve maksat girmez;
- Bu hakikat hiçbir şüphe ve vesveseye meydan vermez;
- Hiçbir düşman bir bahane bulup onu çürütemez;
- O hakikate dayananlar yalnız hak ve hakikat için çalışacaklar;
- Dünya maksatları ona karışmayacak.

İşte böyle bir hakikat, müminlerden avâm halk için bir dayanma noktası olur. Ona dayanarak inkârcıların iddialarına karşı “Madem şiddetli ve dehşetli düşmanlar, bu hakikati çürütemiyor ve itiraz edemiyor, onun talebe-

lerinin de hak ve hakikatten başka hiçbir hedefleri yok, öyleyse gerçeğin tâ kendisidir.” diyerek bu hakikatle imanını kurtarır ve vesveselere düşmez. İnkârcılığın lise ve üniversitelerde işi çığırından çıkarıp istilâ ettiği 1968-1980 döneminde onun karşısında dimdik duran en başta Risale-i Nurlar ve onun sâdık talebeleriydi.

(146)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

.....

“Neden en ziyade senin şahsın hakkında hüsn-ü zan eden ve sana büyük bir makam veren ve Risale-i Nur’la çok kuvvetli irtibatı bulunan ve sen de onları çok sevdiğin hâlde, hizmet-i nuriyenin haricinde senin şahsınla temaslarını istemiyorsun ve senin hakkında fazla hüsn-ü zan beslemeyeni sohbetinde tercih ediyorsun, daha ziyade iltifat gösteriyorsun, nedendir?”

Elcevap: Otuz Üçüncü Söz’ün İkinci Mektubu’nda dediğim gibi: Bu zamanda insanlar, ihsanını, muhtaçlara çok pahalı satarlar. Meselâ, benim gibi bir bîçareyi, salih veya veli zannedip, sonra bir ekmek verir ve mukabilinde makbul bir dua ister. Bu kadar fiyat vermektense, bu ihsanı istemiyorum diye hediyelerin adem-i kabulüne bir sebep gösterdiğim gibi –Risale-i Nur’un has şâkirtleri müstesna olarak– başkaları; beni, büyük bir makamda bilmekle, kuvvetli bir alâka ve hizmet gösterir. Hem mukabilinde, dünyada, ehl-i velâyet gibi nurânî neticeleri ister. Sonra bize hizmeti ile ve alâkasıyla mânevî ihsan eder. Böylelerin bu nevi ihsanlarına karşı, istediği fiyata sahip olamadığım için mahcup oluyorum. Onlar da ehemmiyetsizliklerimi bildikleri vakit inkisar-ı hayale uğrarlar, belki hizmette fütûra düşerler. Gerçi umûr-u uhreviyede hırs ve kanaatsizlik bir cihette makbuldür. Fakat mesleğimizde ve hizmetimizde –bazı ârızalarla– inkisar-ı hayal cihetiyle, şükür yerine, me’yusiyetle şekvâ etmeye sebep olur; belki de hizmetten vazgeçer. Onun için, mesleğimizde kanaat, daima şükürü ve metaneti ve sebatı netice verdiği için, ihlâs dairesinde, hizmet noktasında çok hırs ve kanaatsizlik gösterdiğimiz halde, neticelerine ve semeratına karşı kanaatle mükellefiz.

Meselâ, Risale-i Nur hizmetiyle Isparta ve civarında binler ehl-i imana fevkalâde kuvvet-i imaniyeyi temin etmek olan bu netice, bizim fevkalâde hizmetimize kâfidir. On kutup derecesinde biri çıksa, bin adamı derece-i velâyete sevk etse, yine bu neticeyi aşığıya düşürmez. **Nur'un hakikî şâkirtleri**, bu gibi neticelere kanaat ediyorlar. O büyük kutbun müridlerinin kanaat-i kalbiyelerini temin eden üstadlarının fevkalâde makamı ve meselelerde hükümleri yerine, Risale-i Nur'un sarsılmaz hüccetleri, o müridlerinin kanaatlerinden çok ziyade şâkirtlerine kanaat verdiği gibi, bu hâlet ve itikat başkasına da sirayet eder, menfaat verir. O müridlerin kanaati ise, hususî ve şahsî kalır.

Hatta İlm-i Mantık'ta "kaziyiye-i makbule" tabir ettikleri, yani büyük zatların delilsiz sözlerini kabul etmektir; mantıkça yakîn ve kat'iyeti ifade etmiyor, belki zann-ı galiple kanaat verir. *İlm-i Mantık'ta burhan-ı yakînî, hüsn-ü zanna ve makbul şahıslara bakmıyor, cerh edilmez delile bakar ki, bütün Risale-i Nur hüccetleri, bu burhan-ı yakînî kısmındadır.*

Çünkü ehl-i velâyetin amel ve ibadet ve sülûk ve riyazetle gördüğü hakikatler ve perdeler arkasında müşahede ettikleri hakâik-i imaniye, aynen onlar gibi, Risale-i Nur, ibadet yerinde, ilim içinde hakikate bir yol açmış; sülûk ve evrad yerinde, mantıkî burhanlarla ilmî hüccetler içinde Hakikatü'l-hakâik'e yol açmış; ve İlm-i Tasavvuf ve Tarikat yerinde, doğrudan doğruya İlm-i Kelâm içinde ve İlm-i Akîde ve Usûl-ü Din içinde bir velâyet-i kübrâ yolunu açmış ki, bu asrın hakikat ve tarikat cereyanlarına galebe çalan felsefî dalâletlere galebe ediyor, meydandadır.

Teşbihte hata olmasın, nasıl ki Kur'an'ın gayet kuvvetli ve mantıkî hakikati, sâir dinleri, felsefe-i tabiiyenin savletinden ve galebesinden kurtarıp onlara bir nokta-yı istinad oldu, taklidî ve aklın haricindeki usûllerini de bir derece muhafaza etti. Aynen öyle de, bu zamanda onun bir mu'cizesi ve nuru olan Risale-i Nur dahi, felsefe-i maddiyeden gelen dehşetli dalâlet-i ilmiyeye karşı, avâm-ı ehl-i imanın, taklidî olan imanlarını, o dalâlet-i ilmiyenin savletinden kurtarıp, umum ehl-i imana bir nokta-yı istinad ve yakın ve uzaklarda olanlara dahi, zaptedilmez bir kale hükmüne geçmiştir ki, bu emsalsiz dehşetli dalâletler

içinde, yine avâm-ı müminînin imanını, şüphelerden ve İslâmiyet'ini, hakikatsizlik vesveselerinden muhafaza ediyor.

Evet, her tarafta, hatta Hint ve Çin'de ehl-i iman, bu zamanın çok dehşetli dalâletinin galebesinden, “Acaba İslâmiyet'te bir hakikatsizlik mi var ki, sarsılmış?” diye şüpheyeye ve vesveseye düştüğü vakit birden işitir ki, bir risale çıkmış, imanın bütün hakikatlerini kat'î isbat eder, felsefeyi mağlûp edip zındıkayı susturuyor, diye anlar. Birden o şüphe ve vesvese zâil olup imanı kurtulur ve kuvvet bulur...

Said Nursî

(*Emirdağ Lâhikası*, 1/84, 85)

Üstad Hazretleri bu mektubunda, İkinci Mektup'ta bahsettiği “istiğna düsturu”nun bazı sır ve sebeplerini izah ediyor.

Öncelikle, peygamberleri rehber edinen Üstadımız

194 *يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ فِطْرِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ* “Ey halkım! Risaleti tebliğden dolayı sizden hiçbir ücret beklemiyorum. Ben mükâfatımı yalnız ve yalnız beni yaratandan beklerim. Hiç düşünmez misiniz?” diyenler gibi güzel bir yol tutmuştur. Çünkü Allah rızasından başka bir şeyi gözü görmeyen her şeyi Allah'tan bekleyen bir mürşidden dinlenen söz ve nasihat ile; hediye ve sadaka almaya mecbur kalmış, başkasına el açan birisinden alınan ders farklıdır. Bunların ruhlar ve gönüller üzerindeki tesiri de farklıdır.

İkincisi: “Bu adam salihdir, velidir, ona bir hediye verirsem veya bir ihsanda bulunursam, makbul duasını alırım, işlerim de hallolur.” şeklinde düşünen kişi, çok büyük bir karşılık ve keramet bekliyor demektir. Üstad Hazretleri bunun için “Bu kadar fiyat vermektense bu ihsanı istemiyorum, diyorum. (...) Böylelerin bu nevi ihsanlarına karşı, istediği fiyata sahip olmadığım için mahcup oluyorum.” diyor.

Bu mektupta Üstad'ın dikkatleri üzerine çektiği diğer bir husus da âhirete ait işlerde hırs ve kanaatsizliğin bir cihette makbul olduğunu fakat bu iman ve Kur'ân hizmetinde hayal kırıklığına sebep olduğundan dolayı terk edilmesinin uygun olacağını söylüyor.

Zaten eski eserlerinde hırs, acelecilik, aşk-ı meccâzî ve siyasetin; Allah için ilâhî bir taht ve samediyet aynası olan kalbe girip oturarak yerleşme-

194 Hûd Sûresi 11/51.

ye çalıştıkları için bu dört şeyden dolayı Cenâb-ı Hakk'ın darılıp aksiyle tokat vurduğunu anlatıyor.

Onun için hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'de kanaat esastır. Çünkü her zaman için kanaatkârlık şükrü, metaneti ve sebâtı netice verir. Bu bakımdan ihlâs dairesinde hizmet noktasında çok hırs ve kanaatsizlik göstermekle beraber neticeye kanaat etmeye mükellefiyet var.

Bir de çoğalmada, sayı çokluğundan daha ziyade kalite yüksekliğine bakmak gerektir. Mantık ilminde, büyük zâtların bazı sözlerini hiçbir delile dayanmasa bile, sırf o zâtlar söyledi diye kabul etmeye kazıyye-i makbûle denilir. Meselâ kutupluk makamında büyük bir zâtın sözleri, müridlerinin kalbî kanaatlerini temin edebilir. Risale-i Nur'da ise, aklî, mantıkî ve kalbî sarsılmaz hüccetler, kat'î deliller mevcuttur. Bu kesin burhanlar o müridlerin kanaatlerinden çok daha güçlü kanaatleri Nur talebelerine verir. Bu hâl ve bu itikat, Risale-i Nur'un talebelerinden başkalarına da sirayet eder. Halbuki müridlerin kanaati şahsî kalır. Çünkü, bağlı buldukları zâtlara olan hüsn-ü zanlarına bağlı bir kabulleri vardır. Başkalarında o hüsn-ü zan olmayınca tesirsiz kalır.

Risale-i Nur ise, veli zâtlar tarafından amel, ibadet, seyr u sülûk ve riyazet ile görülen ve perdeler arkasında müşâhede edilen iman hakikatlerine, ilim içinde yol açmış; mantıkî delillerle, ilmî hüccetlerle yol bulmuş. Kelâm ve Akîde İlmi'nde, dinî usûller içinde sahabeye mahsus velâyet-i kübrâ yolunu açmış. İşte bu asırda dehşetli dinsizlik ve dalâlet cereyanlarına karşı Risale-i Nur tek başına galip gelmiştir. Hem de Risale-i Nur'un talebelerindeki bu kuvvetli iman hâli başka müminlerin imanlarına da destek olmakta ve nokta-yı istinat teşkil etmektedir. Bilhassa avâm halkın taklidî imanları için, o müthiş dinsizlik cereyanlarının korkunç saldırılarına karşı, zaptedilmez bir kale hükmüne geçmiş olan Risale-i Nur hakikatleri ve onun tahkikî imana sahip talebeleri metanet ve güç kaynağı olmuşlardır.

(147)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹⁹⁵

Maddî ve mânevî bir sual münasebetiyle hatıra gelen bir cevaptır.

¹⁹⁵ "Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla."

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Deniliyor ki: “Neden Nur şâkirtlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat’î kanaatleri, senin şahsın hakkında Nurlar’a daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemâlâtı şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur’a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?”

Elcevap: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur’un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinad noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki, benim şahsımda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydanda, yirmi senedir kat’î hüccetlerine dayanıp, şahsımın maddî ve mânevî düşmanlarını teslim mecbur ediyor.

Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-yı istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muârizlarım kusurlu şahsımı çürütmekle, Nurlar’a büyük darbe vurabilirdiler. Hâlbuki o düşmanlar, divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmaya çalıştıkları hâlde, Nurlar’ın fütühâtına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zayıf ve yeni müştaqları bulandırsa da vazgeçemiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enâniyet ziyade hükmettiği için, haddimden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefsimde hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu biçare kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise, Mektubat’ta İkinci Mektub’un âhirindeki kaideye göre, “Şahsıma verdikleri mânevî hediye olan kemâlâtı eğer –hâşâ!– ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir. Kendimi öyle bilmesem, onların o hediyesini kabul etmemek lâzım geliyor.” Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enâniyet müdahale edebilir.

Bir şey daha kaldı ki, dünya cihetinde hakâik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mâni var:

Birisi: Faraza velâyet olsa da, bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velâyetin mahiyetindeki ihlâs ve mahviyete münâfidir. Nübüvvetin vereseleri olan sahabeler gibi izhar ve dava edemezler; onlara kıyas edilmez.

İkinci mâni: Pek çok cihetlerle çürütülebilir ve fânî ve cüz'î ve muvakkat ve kusurlu bir şahıs sahip olsa, Nurlar'a ve hakâik-i imaniyenin fütûhâtına zarar gelir.

(Emirdağ Lâhikası, 1/216-217)

Bu parçadaki soruda, Nur talebelerinin kuvvetli hüsn-ü zanlarının ve kat'î kanaatlerinin gereği Hazreti Üstad'ın kendi şahsının mazhar olduğu makam ve kemâlâtı kabul etmeyişinin sebebi soruluyor. Sorunun içinde, "Eğer kabul etsen, Nur talebelerinin daha ziyade şevklerine sebep olur!" şeklinde bir ifade yer almakta... Cevabında ise Üstad Hazretleri, Risale-i Nur'un kendisinin malı olmadığını; Kur'ânî hakikatler olması itibarıyla, bir tercüman durumunda bulunduğunu gayet mütevazîâne ifadeyle pek çok yerde anlattığı üzere, burada da Risale-i Nur'un kendisine dayanmaya ihtiyacı olmadığını; içindeki kuvvetli ve sarsılmaz istinat noktalarının ve parlak ve keskin delillerin olduğunu söylüyor. Yani, bizzat mürşid Risaleler'dir. Çünkü, doğrudan Kur'ân nurlarıdır. Başka bir dayanağa ihtiyaçları yoktur, diyor. Elbette böyledir. Fakat Cenâb-ı Hak bu hakikatleri Üstad'ın dilinden ve kaleminden bahşetmiştir... Ona düşen, ihlâsın gereği kendisini sıfırlayıp, bir hiç bilmesidir; onun kulluğu bunu gerektirir. Ama bizim o zâviyeden bakmamız uygun değildir. Bizzat kendisi üç şahsiyetinden "İkincisini" anlatırken diyor ki: "Ubûdiyet vaktinde, dergâh-ı ilâhîye müteveccih olduğum vakit, Cenâb-ı Hakk'ın ihsanıyla bir şahsiyet veriliyor ki; o şahsiyet, bazı âsârı gösteriyor. O âsâr, mânâ-yı ubûdiyetin esası olan 'kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı ilâhîye iltica etmek' noktalarından geliyor ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bedbaht, âciz, fakir ve kusurlu görüyorum. Bütün dünya beni medh ü senâ etse beni inandıramaz ki, ben iyiyim ve sahib-i kemâlim."¹⁹⁶

(148)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı mübarekte, inşallah Nur'un şirket-i mânevîsi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden geldiği kadar, Nurcular ihlâs ile

¹⁹⁶ Mektubat (26. Mektup, 2. Mebhas), s.362-363.

birbirinin dualarına mânevî âmîn demeli ki, birisi o sekseni kazansa, her biri derecesine göre hissedar olur. En zayıf ve en ağır yükü bulunan bu hasta kardeşinize elbette mânevî yardım edersiniz...

Sâniyen: Nurlar'ın erkânlarından bir-iki doktor benim hastalığının şiddetiyle beraber o hâlis, sâdık zâtlara hastalık noktasından müracaat etmeyip ve ilâçlarını da yemeyip çok ağır hastalıklar içinde onlarla meşveret etmeyerek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemelerim içinde yanıma geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hakikati izhara mecbur oldum. Belki size de faydası var diye yazıyorum. Onlara dedim ki:

Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim, şeytanın telkiniyle zayıf bir damarımı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nurlar'a tam ihlâs ile hizmetime zarar gelsin.

En zayıf damar ve dehşetli mâni, hastalık damarıdır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, hiss-i nefs-i cisim galebe eder. "Zarurettir, mecburiyet var." der, ruh ve kalbi susturur, doktoru müstebit bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise, fedakârâne, ihlâsla hizmete zarar verir.

Hem gizli düşmanlarım da bu zayıf damarımdan istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasıl ki korku ve tamah ve şan u şeref cihetinde çalışıyorlar. Çünkü insanın en zayıf damarı olan "korku" cihetinde bir halt edemediler, idamlarına beş para vermediğimizi anladılar.

Sonra insanın bir zayıf damarı "derd-i maîşet ve tamah" cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zayıf damardan birşey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki, onlar mukaddesatını feda ettikleri dünyaya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hatta bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen "Neyle yaşıyor?" diye mahallî hükûmetlerden sormuşlar.

Sonra en zayıf bir damar-ı insanî olan "şan u şeref ve rütbe" noktasında bana çok elîm bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve kat'iyen anladılar ki, onların perestîş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfûrûşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u câh ve şan u

şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştak olan “mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek” ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enâniyet ve menfaat-perestlik ve nefsinin kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye, şahsî makam-ı mânevîyeyi aramamak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın. İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve kerâmâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımızı zayıf damarlarımızı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlûp oldular.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir, her bir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesini hakikat-i Leyle-i Kadri şefaatchi ederek rahmet-i ilâhiyeden niyaz ediyoruz.

Kardeşiniz

Said Nursî

(Tarihçe-i Hayat (Emirdağ Hayatı), s.500-501)

Üstadımız bu mektupta da zayıf damarlar üzerinde duruyor. Sömürgeciler ve İslâm Dünyası'ndaki onların İslâm düşmanı piyonları, koskoca Âlem-i İslâm'ı, insanlarda bulunan işte bu zayıf damarları ve muzır madenler hükmündeki nefsanî hisleri kullanarak işgal ve istilâ ettiler; az bir kuvvetle çok çok azınlık oldukları hâlde hâkim duruma geçip maddî-mânevî sömürdüler. Sömürdükçe semirdiler. Sonra da def edilmesi muhal semavî bir belâ gibi hâkimiyetlerini sürdürdüler. Bu gizli hâkimler, yerine göre bu milletin devletini ve onu temsil edenleri yanıltıp, özü-kökü temsil eden halktan çıkmış hamiyetperverleri susturmasını bildiler.

Bu bâdireden kurtulmanın yolu kullanılan damarları, serilen plânları ve oynanan oyunları çok iyi bilmeden geçiyor. Meselâ burada Hazreti Üstad'ın bahsettiği hastalık damarı ele alınacak olursa, bazılarının zehir verilerek öldürüldüğünü, bazılarının yavaş yavaş zehirlendiğini, bazıları-

nın şuurlarının bu yolla bozulduğunu biliyoruz. Ayrıca makam sevgisi ve dünya malı hırsı taşıyan bazı insanların kullanılarak, iyi niyetli İslâmî gelişmelerin önlerinin alındığı da âşikârdır. Nice fedakâr memleket evlâdı, teheccüdünü kaçırmayan bir veli nazarıyla baktığı peşinden gittiği kişinin, cumaya bile gitmediğini seneler sonra fark etmiştir.

Bu şer şebekesi, Üstad Hazretleri gibi izzetli, şehametli bir zâtı bile her cihetten yoklayıp hizmetinden vazgeçirmek için uğraştıklarına göre herkesin dikkat etmesi, sağdan-soldan gelen tekliflere karşı gözlerini açıp teyakuzda durması gerekir. Asla bu hususlarda tek başına karar vermemesi lâzımdır; ne kadar câzip olursa olsun. İsterse cennete merdiven dayasınlar. Eğer bir tuzâğa düştüğünü fark eden olursa, ne pahasına olursa olsun, yine kardeşlerine dönüp durumundan haberdar etsin. O girdaptan da yine istişare ederek kurtulmaya çalışsın. Çünkü, panik hâlinde kendi kendine üreteceği kurtuluş çözümleri de asla çare olamaz. Allah korusun, tek başına, çekim gücü daha yüksek girdaplara düşüp boğulabilir.

(149)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹⁹⁷

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelen: Garip bir münazara-yı nefsiyemi, bana mahsus iken, berâ-yı mâlûmat size yazmak hatırıma geldi. Şöyle ki:

Başım üstündeki sizce mâlûm levha nefsimi tam susturduğu halde, bu gece nefs-i emmârenin silâhını daha musırrâne istîmal eden kör hissiyâtım, damarlarıma tam dokundurup, tesemmüm ve hastalıktan gelen ziyade teessür ve hassasiyet ve şeytandan gelen ilkaat ve fitrî hubb-u hayattan gelen acip bir hâletle, o ikinci nefs-i emmâre hükmünde olan kör hissiyât, benim vefat ihtimalinden şiddetli bir me'yusiyet ve teellüm ve kuvvetli bir hırs ve zevk ve lezzetle kalb ve ruhuma tam ilişti.

“Niçin istirahat-i hayatına çalışmıyorsun, belki reddediyorsun? Ve gayet zevkli ve mâsumâne lezzetli bir hayat ve bir ömür kendine Nur dairesinde aramıyorsun ve ölmeye karar verip razı oluyorsun?” dedi ve

¹⁹⁷ “Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.”

dediler. Birden gayet kuvvetli iki hakikat, o ikinci nefis-i emmâreyi şeytanla beraber susturdu.

Birincisi: Madem Risale-i Nur'un vazife-i kudsiye-i imaniyesi benim ölümümle daha ziyade hâlisâne inkişaf edecek ve hiçbir cihetle dünya işlerine ve benlik ve enâniyete vesilelikle itham edilmeyecek ve rekabeti tahrik eden hayat-ı şahsiyemi bulmadığı için daha mükemmel ve ihlâs ile o vazife devam edecek. Hem ben dünyada kaldıkça gerçi bir derece yardımım olabilir; fakat âdi şahsiyetimin ehemmiyetli rakipleri, münekkitleri, o şahsiyeti itham edebilir ve Risale-i Nur'a ihlâssızlıkla ilişebilir ve bir derece çekinir, çekindirir. Hem bir derece bekçilik yapan bir şahsiyetin yatmasıyla, o daire-i nurâniyedeki bütün ehl-i gayret müteyakkız davranır. Bir nöbettar yerine, binler bekçi çıkar. Elbette ölüm gelse, "Baş üstüne geldin." demek gerektir.

Hem, madem Nur şâkirtlerinden çokları hem malını, hem istirahatini, hem dünya zevklerini, hem lüzum olsa hayatını Nur'un hizmetinde feda ediyorlar. Sen, ey nefsim; neden fedakârlıkta en geri kalmak istersin?

Hem kat'iyen bil ki; çok bîçarelerin hayat-ı bâkiyelerini Nurlar'la kurtarmak hizmetinde, fânî ve zahmetli ihtiyarlık hayatını memnuniyetle bırakmaya lüzum olsa veya vakti gelse, râzı olmak gayet lezzetli bir şereftir.

İkincisi: Nasıl ki âciz, zayıf bir adam, bir batmanı kaldıramadığı hâlde on batman yük üstüne yığılmış bulunsa ve dostları onu çok kuvvetli bilip ona gizli zaafına yardımdan ziyade ondan yardım istedikleri hâlde, o bîçare de onların hüsn-ü zannını kırmamak veyahut kendini çok aşağı göstermemek için gayet ağır ve soğuk olan gösteriş ve tekellüflerle kendini yüksek ve kuvvetli göstermeye çalışmak çok elîm ve zevksiz olması gibi; aynen öyle de, ey kör hissiyâtın içine giren nefis-i emmâre! Bu âdi şahsiyetimin ve bir çekirdek kadar ehemmiyeti olmayan istidadımın yüz derece fevkinde ve sırf bir inâyet-i rabbâniye olarak bu karanlıklı ve çok hastalıklı asırda Kur'ân'ın eczahane-i kudsiyesinden çıkan ve rahmet-i ilâhiye ile elimize verilen Risale-i Nur'daki hakikatlere o şahıs masdar ve menba ve medar olamaz. Belki, yalnız çok bîçare ve muhtaç ve Kur'ân kapısında bir sâil ve muhtaçlara yetiş-

tirmeye bir vesile olduğum hâlde, Nur'un muhlis ve hâlis, sıddık ve sâdik, sâfi ve fedakâr şâkirtleri, o bîçare şahsiyetim hakkında yüz derece ziyade hüsn-ü zanlarını kırmamak ve hissiyâtlarını incitmek ve Nurlar'a karşı şevklerine ilişmemek ve "Üstad" nâmi verdikleri o bîçare şahsı, onların hatırı için çok aşağı olduğunu göstermemek ve ağır ve elemli tekellüflere ve tasannulara mecbur olmamak için ve yirmi sene tecridâtın verdiği tevahhuş için, hatta dostlarla dahi –hizmet-i Nuriye olmazsa– görüşmeyi terk ediyorum ve etmeye ruhen mecbur oluyorum. Ve tekellüfe ve kıymetten ziyade kendimi göstermeye ve ziyade hüsn-ü zan edenlere karşı hoş görünmek için kendimi makam sahibi göstermek ve sırr-ı ihlâsa tam münâfi kendini büyük göstermek ve vakar perdesi altında benliğin zararlı ve fânî zevkini aramak hâletleri ise, ey nefsim, meftun olduğun o zevkleri hiçe indirirler.

Ey nefis! Ey zevke müptelâ bedbaht kör hissiyât! Binler dünyevî zevki alsan, şu vaziyette yine bozular; o zevk ayn-ı elem olur. Madem yüzde doksan mâzideki ahbab âdeta –güya– beni berzaha çağırıyorlar. Bu hazır zamandaki on dosttan ben kaçmaya mecbur oluyorum. Elbette bu ihtiyarlık ve yalnızlık hayata, berzah hayat-ı mâneviyesi bin derece müreccaktır, diye bu iki hakikatle, hadsiz şükürler olsun, o ikinci nefis-i emmâre tam susturuldu, kalb ve ruhtan gelen zevke razı oldu. Şeytan dahi sustu, hatta damarlarımdaki maddî hastalık da gayet hafifleşti.

Elhâsıl: Ölsüm, vazife-i nuriye daha ziyade ihlâs ile rekabetsiz, ithamsız inkişaf eder.

Hem, bu zamanda aramadığım cüz'î, muvakkat zevk ve bu hayat ve dünya gözüyle fütûhât-ı nuriyeden gelen lezzet bedeline, çok ağır, soğuk ve nâhoş tekellüf elemelerinden ve hodfürûşluk zahmetlerinden ve tasannu zararlarından kurtulmak vardır.

Hem, bu senede bir defa ey nefis! Ruh ve kalble beraber çok müş-tak olduklarımız eski, zevkli ve hayatımdaki yaşadığım memleketleri ve ünsiyet ettiğim ahbabları ve mufakatlarından çok mahzun olduğum kardeşleri görmek için, beraber, kısmen hakikaten, kısmen hayalen o geçmiş mâzide gezdin. Sen de gördün ki, o sevimli, müteaddit vatanlarımda, yüzde ancak bir-iki ahbabı bulabildin. Ötekiler, bütün berzah âlemine göçmüşler ve o sevimli hayat levhaları değışmiş, elîm ve hazin

bir vaziyet almış. Daha o ahbapsız yerleri görmek istenilmez. Onun için, bu hayat ve bu dünya bizi kovmadan evvel ve “Haydi dışarıya!” demeden, biz kemâl-i izzetle, “Allah’a ismarladık!” deyip izzetimizle bu fânî zevklerimizizi bırakmalıyız.

Umum kardeşlerimize binler selâm ve dua eden,
hasta fakat tam mesrur kardeşiniz

Said Nursî

(*Emirdağ Lâhikası*, 1/189-191)

Üstad Hazretleri bu bölümde bizlere, nefis ile yapılacak münazara ve mücadeleye güzel bir misal gösteriyor.

Önce bulunduğu ortamda nefis-i emmâreyi susturacak şeyler bulundu-
ruyor. Mâlûm levha ile buna işaret ediyor. Fakat bunun da yeterli olma-
dığı anlar olabiliyor. Çünkü ikinci bir nefis-i emmâre var. Birinci teslim-i
silâh etse bile, kör hissiyâta dayanan daha ziyade söz dinlemez bu ikinci
nefis-i emmâreye iltihak etmiş, hastalıktan gelen teessür ve hassasiyet de
var. Ayrıca, bir yandan da şeytan uğraşüyor. Bütün bunlara hayat sevgisinden
gelen fitrî duygular da katılıyor. Vefat ihtimalinden gelen şiddetli bir
ümitsizlik ve elem vesâire de ilâve olunca, bir ordu gibi hücumu geçiyor-
lar. Sonra da “Kendine Nur dairesinde gayet zevkli mâsumâne lezzetli bir
hayat ve ömür aramalısın.” diye zorluyorlar.

Üstad Hazretleri’ni hayata bağlayan sadece iman ve Kur’ân hizmeti...
Onun için “Madem Risale-i Nur’un kudsî iman vazifesi benim ölümüm-
le daha ziyade inkişaf edecek ve hiçbir cihetle dünya işlerine ve benlik ve
enânîyete vesilelikle itham edilmeyecek ve rekabeti tahrik eden hayat-ı şah-
siyemi bulmadığı için daha mükemmel ve ihlâs ile o vazife devam edecek.
(...) Hem bir derece bekçilik yapan bir şahsiyetin yatmasıyla, o nurânî dai-
redeki bütün ehl-i gayret müteyakkız davranır. Bir nöbetar yerine, binler
bekçi çıkar. Elbette ölüm gelse, ‘Baş üstüne geldin!’ demek gerektir. (...) Ey
nefis! Ey zevke mübtelâ bedbaht kör hissiyât! Binler dünyevî zevki alsan,
şu vaziyette yine bozulur; o zevk ayn-ı elem olur. Madem yüzde doksan
mâzideki ahbap âdeta –güya- beni berzaha [kabre] çağırıyorlar. Bu hazır
zamandaki on dosttan ben kaçmaya mecbur oluyorum. Elbette bu ihtiyar-
lık ve yalnızlık hayata, mânevî berzah hayatı, bin derece tercih edilecektir,
diye bu iki hakikatle, hadsiz şükürler olsun, o ikinci nefis-i emmâre tam
susturuldu, kalb ve ruhtan gelen zevke razı oldu. Şeytan dahi sustu, hatta
damarlarımdaki maddî hastalık da gayet hafifleşti.”

Üstad Hazretleri daha önce 1920'lerde yazdığı Mesnevî Nuriye'deki Katre Risalesi'nde – şöyle demektedir:

“**Üçüncü hakikat:** Şu gördüğün dünyayı, bütün lezzetleriyle, sefâhetleriyle, safalarıyla pek ağır ve büyük bir yük gördüm. Ruhü fâsit, kalbi hasta olanlardan başka kimse o ağır yükün altına giremez. Çünkü, bütün kâinatla alâkadar olmaktansa ve her şeyin minnetine girmektense ve bütün sebepler ve vasitalara el açıp ihtiyaç arz etmektense, bir Rabb-i Vâhid'e, her şeyi gören ve işiten Cenâb-ı Hakk'a iltica etmek daha rahat ve daha kârlı değil mi?”¹⁹⁸

Habbe Risalesi'nde ise şöyle diyor: “Kabir, âhîret âlemine açılmış bir kapıdır. Arka ciheti rahmettir, ön ciheti ise azaptır. Bütün dost ve sevgililer o kapının arka cihetinde duruyorlar. Senin de onlara iltihak zamanın gelmedi mi? Onlara gidip onları ziyaret etmeye iştiağın yok mudur? Evet, vakit yaklaştı. Dünya kazûrâtından temizlenmek üzere bir gusûl lâzımdır. Yoksa, onlar iğrenerek, ikrah edeceklerdir. Eğer 'İmam Rabbânî Ahmed Fârûkî bugün Hindistan'da hayattadır.' diye ziyaretine bir davet vuku balsa, bütün zahmetlere ve tehlikelere katlanarak ziyaretine gideceğim. Binâenaleyh, İncil'de 'Ahmed', Tevrat'ta 'Ahyed', Kur'ân'da 'Muhammed' ismiyle isimlendirilmiş İki Cihanın Güneşi, kabrin arka tarafında milyonlarca Fârûkî Ahmedlerle çevrili olarak sâkindir. Onların ziyaretlerine gitmek için niye acele etmiyoruz? Geri kalmak hatadır.”¹⁹⁹

(150)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Hiç merak etmeyiniz. Yalnız duanızı almak için şimdilik şiddetli ve suikast eseri olarak evvelce size yazdığım gibi hastalığımı beyan ediyorum. Fakat kat'iyen telâş etmeyiniz. Hadsiz şükür olsun ki, hem evradıma, hem vazife-i tashihe mâni olmuyor. İnşallah, büyük bir sevap ve hayır var içinde. Ben kendim bundan bir cihette memnunum, siz de hiç müteessir olmayınız. Zaten benim vazifem bitmek üzeredir. Risale-i Nur, hususan mecmuaları, her bir nüshası, Said'e karşı hüsn-ü zannını-

¹⁹⁸ Bkz.: Mesnevî-i Nuriye (Katre-Hâtîme), s.59-60.

¹⁹⁹ Bkz.: Mesnevî-i Nuriye (Habbe), s.117.

zın fevkinde onun vazifesini görebilir ve görüyor. Ve Nur şâkirtlerinin haslardan her bir fedakârı, o Said'in vazifesini mükemmel görebilir. İnşallah ileride tam görecekler. Bir Said içinizde noksan olmakla, yüzer mânevî Said olan mecmualar ve binler maddî Saidler, içinizde hâlis ve mükemmel o vazifeyi görebilirler ve görüyorlar. Bu hakikate binâen, benim şahsıma ve başıma gelen hâdiselere çok ehemmiyet vermeyiniz. *Yalnız çok dua ediniz. Zaaf ve ihtiyarlık ve ziyade teccüratıma, bence makbuliyetleri şüphesiz olan dualarınızla yardım ediniz...*

(Emirdağ Lâhikası, 1/170)

Bu parçada Üstad Hazretleri, bir suikast eseri olarak tutulduğu hastalıktan bahsediyor. Bunu da hâlınden şikâyet için değil; sadece dualarını almak için beyan ediyor. Bu rahatsızlık evrad okumasına mâni olmadığı için şükrediyor. Getireceği sevaplar cihetiyle de memnun. Her zaman olduğu gibi burada da dikkatli nazarları kendine şahsına değil Risale-i Nurlar'a, onların mürşidliğine üstadlıklarına çeviriyor; Risaleler için: "Yüzer mânevî Said olan mecmualar ve binler maddî Saidler" tabirini kullanıyor.

(151)

Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni tâciz ederken, bu fıkrayı onu tam susturdu, şükrettirdi. Size de faydası olur diye leffen takdim edilen bu fıkrayı, başımın yanında asılı duruyor.

1. Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsın. Daha hakkın kalmadı.

2. Sen, âni ve fânî zevklerin bekâsını arıyorsun. Onun için, onun zevâliyle ağlamaya başlıyorsun. Kör hissiyâtınla bu yanlışının tam tokadını yersin. Bir dakika gülmeye bedel on saat ağlıyorsun.

3. Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulmediyorlar. Fakat kader, senin gizli hatalarına binâen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatana keffaret ediyor.

4. Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat'î kanaatin gelmiş ki; zâhirî musibetler altında ve neticesinde inâyet-i ilâhiyenin çok tatlı

neticeleri var. ²⁰⁰ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُهَا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ders veriyor. O dersi daima hatıra getir.

Hem, feleğin çarkını çeviren kanun-u ilâhî, senin hatırın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirilmez.

5. ²⁰¹ مَنْ أَمَّنَ بِالْقَدْرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ kudsî düsturunu kendine rehber et. Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fânî zevkler, sana mânevî elemeler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemeler ise, bilâkis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. *Sen divanc olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş...*

(Emirdağ Lâhikası, 1/188)

Bu bölümde, 146. bölümde de geçtiği üzere, yaşanılan mekânı, nefs-i emmârenin şerlerinden koruyacak bir atmosfer hâline sokmak için ikaz edici levhalarla süslemenin güzelliğine bir işaret var. Üstad Hazretleri, her zaman mütalâa edebilmesi için başının yanında asılı duran levhada; nefsi susturan hakikatler var.

Gerçekte: “Beni, nefsinin kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen küsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir câni gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere mâruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.”²⁰² diye Hâfız Eşref Edip Fergan Bey’e anlattığı gibi bir hayat yaşadığı hâlde nefsinin karşı, “Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsın. Daha hakkın kalmadı..”²⁰³

²⁰⁰ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara Sûresi 2/216)

²⁰¹ “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâi, *Müsnedü’ş-Şihâb* 1/187; cd-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadır* 3/187.

²⁰² Tarihçe-i Hayat (Tahliller), s.616.

²⁰³ Tarihçe-i Hayat (Emirdağ Hayatı), s.486.

diyerek onu susturuyor. “Hizmette önde, ücrette geride” prensibini burada tam gösteriyor.

Âni ve fanî zevklerin bekâsını isteyen nefse; kör hissiyâtın bu isteği yüzünden tokat yiyeceğini hatırlatıyor. Çünkü bu fanî dünya “Bir lezzet verse, bin elem takar çektirir. Bir üzüm yedirse, yüz tokat vurur.”²⁰⁴

İnsanın başına gelen belâ ve musibetlerin çeşitli hikmetleri ve sırları vardır. Bazen günahlara keffaret oldukları gibi, bazen de derecelerin yükselmesine vesiledirler. Ama Üstad Hazretleri burada nefse bir tokat atarak “Fakat kader, senin gizli hatalarına binâen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatana keffaret ediyor.”²⁰⁵ diyor.

“Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat’î kanaatin gelmiş ki, zâhirî musibetler altında ve neticesinde inâyet-i ilâhiyenin çok tatlı neticeleri var. ²⁰⁶ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ” çok kat’î bir hakikati ders veriyor. O dersi daima hatıra getir.

Hem, feleğin çarkını çeviren kanun-u ilâhî, senin hatırın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirilmez.

²⁰⁷ مَنْ أَمِنَ بِالْقَدْرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ kudsî düsturunu kendine rehber et. Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fânî zevkler, sana mânevî elemeler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemeler ise, bilâkis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş...”

Yani, hoşumuza gitmeyen şeyler altında çok büyük güzellikler saklanmış olabiliyor. İnâyet-i ilâhiye, inâyet ve ihsanları bazen o zâhirî musibetlerin perdesi altında verebiliyor. Ayrıca mevsimlerin dolaşması gibi, feleğin çarkını çeviren ilâhî kanunun gerektirdiği durumlar olabiliyor. Bazen baharın gelmesi için öyle bir kış mevsiminden geçilmesi gerekebiliyor. Tâ ki, nimetler yepyeni ve taptaze hissedilebilsin...

Muvakkat lezzetler bazen devamlı elemeler ve sıkıntıları içlerinde barındırdıkları gibi fânî elemeler de daimî lezzetlerin ve bâkî uhrevî sevapların vesilesi oluyor. Onun için akılsız çocuklar gibi fânî zevk ve lezzetlerin peşinde koşma...

²⁰⁴ Lem’alar (17. Lem’a), s.161.

²⁰⁵ Emirdağ Lâhikası, 1/188.

²⁰⁶ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara Sûresi 2/216)

²⁰⁷ “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâi, *Müsnedü’ş-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadir* 3/187.

(152)

Menfaatini ızzar-ı nâsta gören.. hem de muvazenesiz, muhakemesiz mânâ veren.. hem de meyl-i intikam ve garaz-ı şahsîsini feda etmediği hâlde mağrurâne millete ruhunu feda etmek davasında bulunan...

(Münâzarât, s.11-12)

Bu parça, Münâzarât Risalesi'nden "Fikirleri karıştıran, hürriyet ve meşrutiyeti takdir etmeyenler kimlerdir?" sorusuna verilen cevaptan alınmıştır. Aslında bu sorunun cevabında müthiş bir karikatür çizilmiş ve gerçekten çok harika... Evet bunlar "Cehalet ağasının, inat efendinin garaz beyin, intikam paşanın, taklit hazretlerinin, mösyö gevezeliğin başkanlığı altında, insan milletinden, saadetimizin kaynağı olan meşvereti inciten bir cemiyettir. İnsanlardan bu cemiyete mensup olanlar; bir dirhemlik zararını, milletin bin lira menfaati için feda etmeyenler; hem de menfaatini, halka zarar vermede görenler; hem de muvazenesiz, muhakemesiz mânâ verenler; hem de intikam meylini ve şahsî garazını feda etmediği hâlde, mağrurâne millete ruhunu feda etmek davasında bulunanlar; hem de beylik veya tavaif-i mülûk (memleketin parçalanması) başlangıcı olan muhtariyet (özerklik) veya istibdat mânâsında bir cumhuriyet gibi makul olmayan fikirlerde bulunanlar; hem de zulüm görmüş, kin bağlamış, hürriyet ve meşrutiyetin birinci ihsanı olan af ve umumî istirahatı, intikam düşüncesine yediremediğinden herkesin asabına dokundurmakla, tâ heyecana gelip terbiye görmekle öç alıp yüreğini soğutmakla rahatlamak isteyenlerdir."

Maalesef bu cemiyetin mensupları, günümüzde de aynı canlılıkla faaliyet göstermekle, milletimiz adına geliştirilecek her hayır ve iyiliğin önünü kesmeye çalışmaktadır. Cehalet, inat, garaz, intikam, taklit, gevezelik gibi olumsuz vasıflar toplumun bazı kesimlerinin sanki ikinci fitratı hâline gelmiştir. Bu "eşik gardiyanları" bırakmıyorlar ki, insanlarımız diğer milletler gibi teknik ve medeniyet yollarında, hürriyete ve insaniyete lâyık bir yaşayış içerisinde, kendilerini bütün cihanda gösterebilsin.

(153)

Hiçbir müfsid, ben müfsidim demez. Daima suret-i haktan görünür. Yahut bâtılı hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. Fakat

siz mihenge vurmada n almayınız. Zira çok silik söz ticarett e geziyor. Hatta benim sözümü de, ben söylediğim için hüsn-ü zan edip tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim. Veya bilmediğim hâlde ifsad ediyorum. Öyleyse, her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte, size söylediğim sözler hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktıysa kalbe saklayınız. Bakır çıktıysa çok gıybeti üstüne ve bedduayı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz...

(Münâzarât, s.11)

Kur'ân-ı Kerîm'de اللّٰبِیْنَ یَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فِیَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهٗ “O hâlde sözü dinleyip sonra da en güzelini tatbik eden kullarımı müjdele!”²⁰⁸ âyetinin prensibiyle sözleri dinledikten sonra en güzelinin peşine düşmemiz isteniyor. Öyleyse bize ulaşan sözler mutlaka bir mihenge vurulmalıdır. Şeytan insanlara sağ tarafından yaklaşır, ölçüsüz, dengesiz şeyler yapabilir.

Ali Ulvi Kurucu Ağabey hatıralarında diyor ki: “Makinacı Tahir Efendi, Medine-i Münevvere'ye hicret etmezden evvel, Kaşıkçı Ali Rıza Efendi'yle birlikte, Erenköy'deki dergâhına gidip, bizzat Esad Efendi Hazretleri'nden ders almış bir zât idi. Derken 1947 yılında, hac yollarının açıldığı günlerde, Medine'ye 40-45 yaşlarında, Mehmed Efendi diye bir zât geldi. Soy ismini unuttum. Bu efendi, Tahir Efendi'yle Mersinli Yusuf Efendi'nin ahbabı oldu. Beraber gelir giderlerdi. Kendisine, Tahir Efendi'nin Bâbulmecidi'deki evine muttasıl İrfaniye Medresesi'nden bir oda buldular. Oraya yerleşti. Bu zât, rüyalar gördüğünü, Esad Efendi'den emirler aldığını, izin aldığını, kendisine rüyasında malûmat verildiğini söylemeye başlar. Birgün bunlara der ki: ‘Bugün rüyada gördüm. Menemen şehitlerinin asıldığı, Şeyh Efendi'nin oğlu, Şeyh Ali Efendi'nin de asıldığı gündür. Binaenaleyh onların hatırasını taziz ve tes'îd için boynumuza ip takmamız lâzımdır...’ Parmak kalınlığında birer parça organ verir. Boyunlarına takarlar. Tahir Efendi de Yusuf Amca da o kadar saf, inanmış insanlardı ki, Şeyh Efendi söyleyince akan sular durur. Su-i zan şüphe diye bir şey bilmezler. O günlerde Tahir Efendi'nin dükkânında kalfa olarak çalışan Eyüplü Hâfız Mustafa Şaban Efendi vardı. Temiz, faziletli bir arkadaşı. Ona da, ‘Hâfız Efendi, sen de boynuna bir ip tak.’ derler. Şaban Efendi, Eyüp'te büyümüş, askerliğini Ankara'da şoför olarak yapmıştı. Bunlar gibi gözü kapalı saf değildi. Böyle bir şeyle karşılaşıncı, ya fakire gelir, ya Saatçi Osman Efendi'ye sorardı. Yine bana geldi.

²⁰⁸ Zümer Sûresi 39/18.

‘Hocafendi’ye soralım.’ diyerek, Saatçi Osman Efendi’ye gittik. Hocafendi meseleyi öğrenince, şunları söyledi: ‘Her şeyin bir ölçüsü, bir mantığı vardır. Maalesef bugünlerde tasavvufun ölçüsü kayboldu. Bir adam hocalık, şeyhlik iddia ediyor. Bakalım ehil midir? Yahu bu adam kimdir? İlmî seviyesi nedir? Şer’an ne icap eder? Caiz midir, değil midir? Farz mıdır, sünnet midir? Farz ise, ayn mıdır, kifaye midir, yoksa vacip midir? Mendup mudur, müstehap mıdır, mübah mıdır? Bunlar, artık en basit Müslüman’ın bileceği şeylerdir. Bunları, şeyhlik iddiasında, hatta kutupluk, gavsılık iddiasında olan bir adam, bunları dahi bilmeyecek kadar câhilde, bu işin mantığı, ölçüsü kalmamış demektir.. Bu ip, ne ipi yahu! Bunun dinde yeri var mı? Bu dinin neresine sığar? Tasavvuf adına bu saçmalığı, deliliği yapan adama itimat edilir mi?’ Bizim Şaban Efendi, ipi boynuna takmayınca, adam bundan şüphelenir. ‘Şaban Efendi, ötekileri de benden soğutacak. Şuna bir iftira edeyim.’ diye bir hile düşünür. Şaban Efendi, yine ahbablığı devam ettirir. Şih olacak adamı ve ötekileri bir gece evine davet eder. Harem’de namazı kıdıktan sonra eve gelirler, otururlar. Bir ara Şaban Efendi, su veya kahve getirmek için dışarı çıkar. O sırada Makinacı Tahir Efendi, şihlik iddiasındaki Mehmed Efendi’ye sorar: ‘Hazret, açılmıyorsunuz, bu gece çok kapalısınız, inkişaf olmadı, fütühât olmadı, nedir bu inkıbaz?’ Şaban Efendi, konuşmaları dışarıdan duymaktadır. Öteki cevap verir: ‘Nasıl açılırım Tahir Efendi? Hâfız Şaban Efendi cünüp!..’ Şaban Efendi, dışarıda hayret içinde lâl ü mebhut dururken, bizim saf Tahir Efendi, kapıyı çalıp dışarı gelerek Şaban Efendi’ye ne dese: ‘Hâfız Efendi, lütfen bir boy abdesti aliver!..’ Bu hâdiseyi bize Hâfız Şaban Efendi anlattı: ‘Mescid-i Saadet’te az önce namaz kıdık, eve geldik. Adam bana, cünup diyor. Atacak başka iftira bulamıyor.. Öteki de tereddütsüz inanıp, kanıp gelerek, benden yıkanmamı istiyor.. Herif iftira atacak, çünkü ben boynuma ip takmadım...’ Bunun üzerine Şaban Efendi, şih mukallidinden iyice soğuyup uzaklaştı. Bu hâdiseyi öğrenen Saatçi Osman Efendi de Makinacı Tahir Efendi ile görüştü: ‘Tahir Efendi, bu işin sonu çok kötü olur. Bu hükümet böyle işleri sevmez. Bir takip makip olur. Bu adama o kadar bağlanmayın.’ diyerek nasihatte bulundu. Adam da foyasının meydana çıktığını, sevilmediğini anladı. Medine’den gitti. Sonradan bir Ermeni dönmesi olduğu, bazı tasavvuf bilgileri öğrenip, sakal bırakıp, böyle sahte şeyhlik oyunları ile geçimini sağladığı ortaya çıktı.”²⁰⁹

²⁰⁹ Düzdağ, M. Ertuğrul, *Üstad Ali Ulvi Kurucu Hatıralar*, 3/322-324.

(154)

Hakkı tanıyan, hakkın hatırını hiçbir hatıra feda etmez. Zira, hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra feda edilmemek gerektir. Fakat şu hüsn-ü zannınızı kabul etmem. Zira bir müfside, bir dessasa hüsn-ü zan edebilirsiniz. Delil ve âkıbete bakınız...

Üstad Hazretleri hep hak ve hakikati ön plâna çıkarmıştır. Hatta, büyük zâtların delil sözlerinin, “kazıyye-i makbûle” olarak görülmesinin bile bir derece, onlara hüsn-ü zanları olanlar için geçerli olsa bile objektif olarak herkes için geçerli olamayacağını, söylenenlerin aklî-mantıkî mesnedlerinin de olmasını şart koşmuştur. Burada da kendisine saygı duyan ve hüsn-ü zan besleyen kimselere “Şu hüsn-ü zannınızı kabul etmem.” diyor ve kendi sözlerinin de delil ve âkıbetine bakılmasını istiyor. Daha önce de belirttiği gibi mutlaka bir mihenge vurularak isabetli olup olmadıklarının gözden geçirilmesini arzu ediyor.

(155)

Çok iyiler var ki, iyilik zannıyla fenalık yapıyorlar... Muhali talep etmek, kendine fenalık etmektir...

Üstad Hazretleri, hiçbir çalışma ve gayretleri hatta hiçbir stratejileri olmadığı hâlde, dünyanın birden bire iyileşmesini isteyen; bu acelecilikleri yüzünden kumar tıpkı oynar gibi Müslümanların birikimlerini, potansiyellerini harcıyıp ümitsizliğe düşürenleri, iyilik zannı ile fenalık yapmak hatta olmayacak şeyleri istemekle kendilerine fenalık yapmak olarak değerlendiriyor. Bu şekilde meseleye bakma, Müslümanlara veya Müslüman’ım diyenlere gösterilmesi gereken hüsn-ü zannın neticesidir yani işin en hafifyledir. Aslında, Müslümanların ufkunu karartıp ye’s’e, yani ümitsizliğe attıkları ve hayra yarayacak güç ve imkânları harcadıkları için bu bir ihanet sayılır. Ve böyle bir şeye hiç kimsenin hakkı yoktur.

Ayrıca böyle oluşan ve gelişen potansiyelleri yok etmek için Müslümanların aralarına sokulan hatta başlarına geçirilen maşalar ve hainler vardır. İslâm Dünyası’nın şu perişan hâlinin müsebbipleri işte bunlardır. Eğer Türkiye’de bazı İslâm ülkelerinin başına gelen perişanîyetler ve kan dökülme gibi olaylar olmamışsa Üstad Hazretleri gibi mürsidlerin sayesinde. Evet Rahîm ve Hakîm isimlerine mazhariyet, bizleri Allah’ın

rahmet ve hikmetine dayanılması ve fitnelere âlet olunmaması vesilesiyle o belâ ve musibetlerden korumuştur.

(156)

Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünkü mânevî fırtınalar var; bazı dessay münafıklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine taraftarken, Hürriyet Fırkası'na girer, tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifşâ etsin...

(*Emirdağ Lâhikası*, 1/149)

Bilhassa 1946'lerden sonraki siyasi hayatımızda bunların benzerleri görülmüştür. Millet, kendi mukaddeslerine yabancı, hatta düşman bir anlayıştan kurtulmak için iradesini ortaya koymaya çalışırken, bakıyorsun “İstibdad-ı mutlaka [şiddetli baskı] dinsizcesine taraftar” guruh kendisini gizleyip bir kara bulut gibi halkın desteklediği anlayışın içine çörekleniyor. Merhum Menderes, Tevafuklu Kur'an'ın ve Risaleler'in neşrini istiyor, ama partisine hatta yönetime hulûl etmiş, etkin noktalarda bulunan bu milletin özüne ve köküne düşman münafıklar her hayırlı teşebbüs gibi bunu da engelliyorlar.

(157)

İkiliğe meydan vermemek.. ve îtidal-i dem [soğukkanlı, dengeli] ve tahammül etmek.. ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar, uhuvvetlerini ve tesânütlerini tevazu ile ve mahvîyetle ve terk-i enânîyetle takviye etmek, gayet lâzım ve zarurîdir...

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâ)*, s.305)

Üstad Hazretleri, prensip olarak ikiliğe yani bölünüp parçalanmaya meydan vermemeyi birinci esas olarak ifade etmiştir. İtidal-i demi yani öfkeye mağlûp olmamayı, soğukkanlılığı, yumuşaklığı ve uygun davranışı düstur olarak yaşamayı ikinci olarak söylemiştir. Sonra da tahammüllü olmayı ve mümkün olduğu kadar kardeşlik ve dayanışmanın korunmasını, tevazu ve mahvîyeti ve enânîyeti terk etmeyi lüzum ve zaruret derecesinde ihtar ediyor.

Neredeyse 800 sene süren Endülüs Emevilerini, Müslümanlar arasındaki,

Mudan-Yemenli, Berberî çekişme ve çatışmalarının içten içe yiyip bitirdiğini hiç unutmayalım.

(158)

Aziz Kardeşlerim!

Evvel-âhir tavsiyemiz; tesânüdünüzü muhafaza.. enâniyet, benlik, rekabetten tahaffuz.. ve îtidal-i dem ve ihtiyattır...

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.302*)

Burada da Üstad Hazretleri, ilk ve son tavsiye olarak dayanışmayı korumayı; benlik ve bencillikten ve rekabetten uzak durmayı, soğukkanlılık ve ihtiyatkârlığı tavsiye ediyor. Çünkü bu şekilde davranış, toplumları, cemaatleri ve hizmet insanlarını birlikte, beraber, diri ve iri tutar.

(159)

Evet kardeşlerim, bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hâdiseler içinde hadsiz bir metanet ve îtidal-i dem [soğukkanlı, dengeli] ve nihaysiz bir fedakârlık taşımak gerektir.

²¹⁰ *يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ* âyetinin sırr-ı işaretisiyle, âhireti bildikleri ve iman ettikleri hâlde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılacak şîşeyi bâkî bir elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve âkıbeti görmeyen kör hissiyâtın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı, bir musibetidir.

(*Kastamonu Lâhikası, s.165*)

Üstad Hazretleri, “âhîrzamanın fitnesinden” Allah’a sığınmak gerçeğinden ve gerçekten İslâmiyet açısından çok dehşetli cereyanlar ve cihanı sarsacak hâdiseler karşısında metaneti, soğukkanlılığı ve nihaysiz bir fedakârlığı taşımak gerektiğini ifade etmektedir. Çünkü âhîrzamanın fitnesinin şerrinden kurtulmak ancak bunlarla mümkün olabilir.

Bu husustaki âyetin işareti dehşetli bir sırrı ifade ediyor. Çünkü hem, dünyanın bin senelik zevkli ve lezzetli hayatı bir saatine değmeyen âhireti

²¹⁰ “Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler.” (İbrahim Sûresi 14/3)

bilecek ve iman edeceksin ama buna rağmen fânî dünyayı isteyerek ve sevinçle âhîret üzerine tercih edeceksin! Bundan daha büyük hastalık ve musibet olabilir mi?

(160)

Aziz ve Sıddık Kardeşlerim!

Madem âhîret için, hayır için, ibadet ve sevap için, iman ve âhîret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerâit altında her bir saati yirmi, saat ibadet hükmünde.. ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mücahede-i mâneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar.. ve yüz saat ise böyle her biri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücâhid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak.. ve hakikî bir tesânütle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek.. ve güzel seciye-lerinden istifade etmek.. ve Medresetü'z-Zehrâ'nın şâkirtliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiye'de tayınını ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faydaları düşünüp, sabır ve tahammülle mukabele etmek gerekir.

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.301*)

Bu parça, On Üçüncü Şuâ'dan alınmıştır ve hapishanedeki talebelerini teselli etmek ve kuvve-i mânevîyelerini takviye etmek için yazılmıştır. Çok mühim tesbitleri de ihtiva etmektedir:

Âhîret, hayır, ibadet sevap ve iman için bir hizmet içinde bağlanan ve ağır şartlar altında hizmet edenlerin her bir saatleri yirmi saat ibadet hükmüne geçer. O yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mânevî mücahede haysiyetiyle yüz saat kadar kıymetlidir. İşte Risale-i Nur talebelerinin vaziyeti bu merkezdedir.

Bütün bunların yanında yani her saati yüz saatlik sevap kazandıran bu duruma ilâveten, hapishanede bulunan o muhlis, fedakâr, cefakâr ve fedâî ruhlu Nur talebelerinin birbiriyle görüşmesi, kardeşlik bağlarının en güçlü şekilde kurulması, birbirlerine kuvve-i mâneviye vermeleri, birbirlerine

teselli verip, teselli almaları, hakikî bir dayanışma ile kudsi hizmette sebatla devam etmeleri ve birbirlerinin güzel seciyelerinden istifade etmeleri böylece Medresetü'z-Zehrâ talebeliğine liyakat kazanmaları da söz konusudur. Onun için bütün bunlar aslında şükür vesilesidir.

Üstadlarının bu mektupları ile Nur talebeleri bütün sıkıntılara karşı sabır ve tahammülle mukabele etmişlerdir.

(161)

[Onların maksadı] Maddiyyûn felsefesinin ve medeniyetinin câzibedar sefahet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsad etmek ile mâbeynlerinde tesânüdü kırmak.. ve üstadlarını ihanetlerle çürütmek.. ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki; Nakşîlere ve ehl-i tarikata karşı istîmal ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar.

Çünkü *Risale-i Nur'un meslek-i esası; ihlâs-ı tam.. ve terk-i enâniyet.. ve zahmetlerde rahmeti ve elemelerde bâkî lezzetleri hissedip aramak.. ve fânî, ayn-ı lezzet-i sefihancede elîm elemeleri göstermek.. ve imanın bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan*, onların plânlarını inşallah tam akîm bırakacak. Ve meslek-i Risale-i Nur ise tarikatlara kıyas edilmez diye onları susturacak...

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâl), s.292, 293*)

İslâm'ın sinsi düşmanları, devleti idare edenleri aldatıp bazı memurları kandırarak, Müslümanlara ve cemaatlara tuzaklar hazırladılar. Safdilleri tahrik ve provake ettiler. Sonra da birer birer temizleme harekâtına başladılar. Ardından yaşama atmosferini müminler için zorlaştıracak, hatta yaşanmaz hâle getirecek kanunlar çıkarttılar. Hâlâ tel'inlerle anılan Mene-men Olayı bunlardan birisidir. Esrarkeşlere menfaat vaadi ile plânlanmış bir olaydır. Bu olayla Esad Efendi ve çevresinin asla alâkası yoktur. Zaman gazetesi, Kubilay'ın yakınlarını ve bu olayın son şahitlerini teker teker konuşturarak bu meseleyi teferruatı ile aydınlatmıştı. Ama hâlâ aynı nakarat tekrar edilmektedir.

Yolları ve metotları yanlış olmakla beraber 12 Mart 1971 ve 12 Eylül

1980'deki sokaklara dökülmüş gençlerin ister sağda ister solda olsun büyük çoğunluğu idealist gençlerdi. Bu güzel niyetleri ve idealleri güzelce eğitilip hayra sevk edilebilirdi. Ama resmen bir daha idealist gençler yetişmesin diye daha sonra bu milletin hayat cevherleri eğlenceye, sefahete, nefsâniyete yönlendirildiler. İslâmî uyanışları bastırıp yok etmek, hatta Müslümanları provoke edip sokağa dökerek bitirmek için plânlar yapıp sahneye koydular ama Allah'ın verdiği basiretle bu sinsî oyuna Müslümanlar gelmedi. Bu hususta Risale-i Nur'un mesleğinin esas ve prensiplerinin payı büyüktür. Tam ihlâs içinde bulunmuş, enâniyeti terk etmiş, zahmetlerde rahmeti ve elemelerde bâkî lezzetleri hissedip arayanlara; fânî zevkler, sefahetler, gayri meşru eğlenceler nasıl bir tuzak olabilir ki? Böylece hasımların bürün plânları geri tepti. Hileleri ayaklarına ve boyunlarına dolandı...

Hasımların bundan sonra yapacakları ihanet ve plânlarına karşı da gençliğin yine Risale-i Nurlar'a sınıksız sarılması gerekmektedir.

(162)

Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzam'la bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün!

Hem bu memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniye'nin işaretleriyle ve İmam Ali (radiyallâhu anh)'ın üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın (kuddise sirruh) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mesul olmaz ve olamaz ve olmamalı...

(Şuâlar (12. Şuâ), s.263-264)

Üstad Hazretleri, İslâmî ilimlerle ilgili 90 kitabı ezberine almış ve her gün evrad okur gibi üç saat hafızasından tekrarlanmış. Böylece üç ayda ezberindeki bütün kitapları tekrar okuyup bilgilerini tazelermiş. İşte bütün bunları Kur'ân-ı Kerîm'i anlamak için birer basamak yapmıştır. Artık her bir âyeti bir melek-î nâtık (konuşan melek) gibi, kendisine derin mânâları fisıldayacak hâle gelmiştir. ²¹¹ هُدَى الْمُنْتَقِينَ "Takvâ sahipleri için Kur'ân, bir

²¹¹ Bakara Sûresi 2/2.

hidayet rehberi, bir ilham kaynağıdır.” Onun için, Üstad Hazretleri Birinci Şuâ'da Birinci âyeti işarı tefsirinde diyor ki:

212 وَلَا غَرْبَةَ وَلَا شَرْقَةَ لَا شَرِّ لَئِيمَةٍ كَذِبَةٍ وَلَا شَرِّ غَافِلِينَ cümlesi der: “Nasıl ki elektriğin kıymetli metâ, ne şarktan ne de garptan celbedilmiş bir mal değildir. Belki yukarıda, cevvi havada, rahmet hazinesinden, semâvât tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerden aramaya lüzum yoktur.” der. Öyle de mânevî bir elektrik olan Resâilî'n-Nur dahi, ne Şark'ın mâlûmatından, ulûmundan ve ne de Garb'ın felsefe ve fûnûnundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semâvî olan Kur'an'ın, Şark ve Garb'ın fevkindeki yüksek mertebe-i arşisinden iktibas edilmiştir.

Birinci Şuâ'da on altıncı âyetinde: 213 لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشَفَاءٌ dür. Şu şifalı âyet, çok zamandır benim dertlerimin şifası ve ilacı olduğu gibi; eczahane-i kübrâ-yı îahiye olan Kur'an-ı Hakîm'in tiryakî ilâçlarından, Risalei'n-Nur eczalarının kavanozlarından alarak belki bin mânevî dertlerime bin kudî şifayı buldum ve Resâilî'n-Nur şâkirtleri dahi buldular. Ve fenden ve felsefenin bataklığından çıkan ve tedavisi çok müşkül olan ve zındık hastalığına mübtelâ olanlardan çokları, onunla şifalarını buldular.

Yirmi dördüncü âyetin - 214 تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ - işarı tefsirinde ise Hazreti Üstad:

“[Risale-i Nur] vahiy değil ve olamaz. Hem umumiyetle dahi, ilham değil; belki ekseriyetle Kur'an'ın feyziyle ve medediyle kalbe gelen sünûhât ve istihracât-ı Kur'âniye'dir.” diyor.

Üstad Hazretleri, talebesi Mustafa Sungur'a: “Mahfuzatım olan seksendoksan kitabı ezberden tekrarladım. Sonra Kur'an'ın hakikatlerine çıktım. Baktım her bir âyetin kâinatı ihata ettiğini gördüm. Artık başka bir şeye ihtiyacım kalmadı. Kur'an bana kâfi geldi.” diyor.

Zaten Tarihçe-i Hayat'ta da anlatıldığına göre çocukluğunda gördüğü bir rüyada, Peygamber Efendimiz'den (sallallahu aleyhi ve sellem) ilim talep edince, kendisine “Ümmetimden sual sormamak şartıyla sana ilmi Kur'an verecektir.”²¹⁵ buyurarak, müjde veriyor.

212 “doğuya veya batıya mensup olmayan kutlu, pek bereketli bir zeytin ağacı” (Nûr Sûresi 24/35)

213 “O (Kur'an), iman edenler için hidayet ve şifadır.” (Fussilet Sûresi 41/44)

214 “Bu kitabın vahyolunup bölüm bölüm indirilmesi, Azîz ve Hakîm Allah tarafından dır.” (Zümer Sûresi 39/1; Câsiye Sûresi 45/2; Ahkaf Sûresi 46/2)

215 Bkz.: *Tarihçe-i Hayat* (İlk Hayatı), s.31

Bunu bazıları, ferdiyet makamı olarak, yani Peygamber Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), Üstadımıza böylece “Başkasından sorma, çünkü senin başkasından bir şey öğrenmeye ihtiyacın kalmayacak; sen ferdiyet makamına mazhar oldun artık.” demiş oldu, diye tefsir ediyorlar.

Netice olarak, ilhamât-ı Kur’âniye, sünûhât-ı Kur’âniye ve istihracât-ı Kur’âniye olan Kur’ân’a bağlı Risale-i Nurlar’a hiç kimsenin itirazda bulunması veya onları çürütmesi söz konusu değildir.

(163)

Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur’a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü benim bir fânî dilime bedel Risale-i Nur’un yüz bin nüshalarının bâkî dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisânlar ile o kudsî ve küllî vazife-i nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşallah kıyamete kadar devam ettirecekler...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.367-368*)

Bu parçada da daha önceki bölümlerde olduğu gibi Üstad Hazretleri bütün dikkat ve nazarlari Risale-i Nur’a çevirmiştir. Ama ne bir kimse, o iman ve Kur’ân hizmetinin muhlis, fedakâr ve cefakâr müridini çürütebilmiş ne de Arş’a bağlı Kur’ân’a bağlanmış olan Risale-i Nurlar’ı söndürebilmiştir. Bilâkis o Nurlar’ı söndürmek isteyenlerin kendileri ve davaları sönmüştür. Bir zamanlar Peygamber Efendimiz’e (sallallâhu aleyhi ve sellem) “ebter” diyenlerin kendileri ve davaları ebter (soyu kesik) olup silinerek gittiği gibi...

(164)

Evet Nur şâkirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam, şan u şeref ve şöret vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fânî makamatımı, belki –lüzum olsa– âhret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâkî mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîçareleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp

cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nurlar'ın kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektedir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve imanı, dünyaya âlet ediyor” tevehhümüyle; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dava ettiği gibi, bir tek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyasî mânâsını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsalsiz işken celere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan dâima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsinin çok biçare ve chemmiyetsiz itikat eden bir adam...

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.377-378*)

Materyalist anlayış, dini, din adamlarının menfaat için kurdukları bir dolap, bir sömürme vasıtası olarak görür. Cumhuriyetin kuruluşunun başından itibaren o günün medyası meseleyi hep böyle yazmış-çizmiş ve böylece takdim etmiştir. Sovyetler’de de din ve din adamları böyle değerlendirilmişti. Bu anlayışın, Kırgızistan’ın dünya çapındaki meşhur yazarında da hâlâ böyle olduğunu biliyorum.

Onun için fitratının ve asil şeceresinin gereği olarak Üstad Hazretleri, istiğna düsturunu hayatı boyunca hiç bozmamıştır. Mektubat’ın İkinci Mektub’unda istiğna sebeplerini altı madde hâlinde sayarken, en birinci maddede şöyle diyor ki: “Ehl-i dalâlet, ehl-i ilmi, ilmi vasıtayı cer [menfaat sağlama aracı] etmekle itham ediyorlar. ‘İlmi ve dini kendilerine medâr-ı maîşet [geçim vasıtası] yapıyorlar.’ deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Bunları fiilen tekzip lâzımdır.”

İkinci madde de şöyle diyor: “Neşr-i hak için enbiyâya ittiba etmekle mükellefiz. Kur’ân-ı Hakîm’de, hakkı neşredenler *إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ.. إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ* diyerek, insanlardan istiğnâ göstermişler. Sûre-i Yâsîn’de:

²¹⁶ “Benim mükâfatım ancak Allah’a aittir.” (Yûnus Sûresi 10/72; Hûd Sûresi 11/29, 51; ...).

217 *إِتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ* cümlesi, meselemiz hakkında çok mânîdardır...”

Üstad Hazretleri, iman hizmeti yolunda hem dünyevî, hem de uhrevî hayatını feda etmiştir. Mahkemelerde de isbat ettiği gibi bir tek iman hakikatini dünya saltanatı ile değiştirmeyecek bir asaleti her zaman göstermiştir. Dünyaya meydan okurken de: “Umumun mâlûmu olsun ki: *İki elimde iki hayatımı tutmuşum, iki hasım için iki meydan-ı mübâreze de iki harp ile meşgulüm. Tek hayatlı olan adam meydanıma çıkmasın.*”²¹⁸ demiştir.

(165)

219 *بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ*

Aziz, Sıddık, Sarsılmaz, Sıkıntıdan Usanıp Bizlerden Çekilmez Kardeşlerim!

Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka sûrette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur’un takvâdârâne ve riyazetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hatta muârizlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatın senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimâları ve sohbetleri gibi; Nur şâkirtlerinin de birkaç senede en müsait olan Medrese-i Yusufiye’de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur.

Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i nuriyeden çekilmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu.. ve Nurlar’a hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şâkirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler..

²¹⁷ “Sizden bir ücret istemeyen, sizden hiç menfaat beklemeyen, dosdoğru yolda yürüten bu kimselere uyun.” (Yâsîn Sûresi 36/21)

²¹⁸ Münâzarât, s.63.

²¹⁹ “Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.”

sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inâyet-i ilâhiyeye itimat edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî
(*Şuâlar* (14. Şuâ), s.492)

Bu mektup, hapishaneden yazılmıştır. İşinden gücünden edilen insanların, memleketi bölme, devletin temel düzenini değiştirme ve vatan hainliği ile suçlanıp maddî-mânevî sıkıntılar altında hapishanede tutulmamaları elbette bir haksızlık ve üzücü bir durumdur. Fakat bu sıkıntılı durum için bile Hazreti Üstad, ölüden diri, şerden hayır yaratan Cenâb-ı Hakk'ın güzellikler netice verecek sırlı ve hikmetli icraatı olduğunu ifade edip teselliler veriyor.

Üstad, talebelerine iltifaten diyor ki: “Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakından görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka sûrette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu.”²²⁰

Bunun ötesinde Üstad, “Kur’ân’dan ilhamen alınmış, feyizli ve bereketli Risale-i Nur’un yaşanan takvâli ve riyazetli meşrebinin de herkese, bilhas-sa hapiste bulunan muhtaçlara, hatta muârizlara ders verilmesi gerekiyor. Ayrıca her zaman için ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir-iki defa toplanıp sohbet etmeleri gerekiyor. Bütün bu gerekçelerle bir araya gelip ders vermenin en uygun yeri, Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlar açısından hapishanedir. Çünkü başka yerde, toplanılsa sanki ayaklanma var, sanki ihtilâl yapmak için bir araya gelinmiş zehabına kapılan devlet güçleri tahrik edilerek üzerlerine saldırtılacak...” diyor.²²¹

(166)

Aziz Kardeşlerim!

Bize teslim olunan kitaplarımın –yaldızlı kaplı büyük mecmualardan– bir kısmına baktım, gördüm ki: Nur, gül fabrikalarının elmas kalemleriyle yazdıkları risaleler, o yaldızlı kaplar içinde bazen on beş-yirmi risale içinde bulunan mecmualar o kadar güzel birer elmas kılıç

²²⁰ Şuâlar (14. Şuâ), s.492.

²²¹ Bkz.: Şuâlar (14. Şuâ), 492.

hükümünde düşmanlarına karşı kendilerini büyük makamlarca ve mahkemelerde müdafaa etmek hikmetiyle –hiçbir sebep yokken, birden bire Risale-i Nur’u büyük mecmualar tarzında yaptırmaya hapsimizden beş ay evvel başladık– bunda büyük bir inâyet-i ilâhiye olduğuna şüphem kalmadı ve filozofların mağlûbiyetinin hikmetini anladık. Çünkü içtimâda eczaların kuvvetinden çok ziyade bir kuvvet, hususan müdâfaa vaktinde içtimâ ve tesânüdden ileri geliyor...

(Emirdağ Lâhikası, 1/56)

Bu parça Emirdağ Lâhikası’ndan alınmıştır... Sözler, Mektubat, Lem’alar ve Şuâlar şeklindeki Risale-i Nurlar yazılırken parça parça kitapçıklar hâlinde neşredilmişti. Meselâ 33 parça olan Sözler’den, ilk önce bir kitapçık hâlinde 10. Söz (Haşir Risalesi) yazılıp neşredildi. Risale-i Nur Külliyyatı’ndaki kitapların her birinin birer büyük kitap hâlinde neşri sonradan oldu. Demek ki, Denizli Mahkemesi’nden beş ay evvel bazen on beş-yirmi risale bir araya getirilip bir mecmua şekli verilmiş... Toplu hâle getirilen Risaleler’in okunmasının, başkalarına takdim edilmesinin kuvveti, açıkca görülmüş. Buradan da anlıyoruz ki, Risale-i Nur Külliyyatı’ndan çok fazla istifade edebilmek ve anlayabilmek için bütünü mütalâa ve müzakere etmemiz gerekiyor.

(167)

İnâyet-i ilâhiye, ihtiyarlığıma merhameten; kuvvetli ve gizli düşmanı bulunmayan gençliğime mahsus olan mağaralarımı, hapishanenin tecrid-i münferid [hücre hapsi] menzillerine çevirmesinde “üç hikmet” ve hizmet-i nuriyeye “üç ehemmiyetli fayda”sı var:

Birinci hikmet ve fayda: Nur talebelerinin bu zamanda toplanmaları; zararsız olarak, Medrese-i Yusufiye’de olur. Ve birbirini görüp sohbet etmek, hariçte masraflı ve şüpheli olur. Hatta benimle görüşmek için bazıları kırk elli lirayı sarf ederek gelip, ya yirmi dakika veya hiç görüşmeden döner giderdi. Ben bazı kardeşlerimi yakından görmek için, hapsin zahmetini severek kabul ederdim. Demek hapis bizim için bir nimettir, bir rahmettir.

İkinci hikmet ve fayda: Bu zamanda Nurlar’la hizmet-i imaniye, her tarafta ilânâtla ve muhtaç olanların nazar-ı dikkatlerini celbetmekle olur. İşte hapsimizle Nurlar’a nazar-ı dikkat celbolunur, bir ilânât hükmüne geçer. En ziyâde muannid veya muhtaç olanlar onu bulur, imanını kurtarır ve inadı kırılır, tehlikeden kurtulur ve Nur’un ders-hanesi genişlenir...

(*Lem’alar (26. Lem’a –İhtiyarlar Risalesi–), s.324*)

Bu parça Yirmi Altıncı Lem’a’nın yani İhtiyarlar Risalesi’nin 16. Ricası’ndan alınmıştır. Üstad Hazretleri hâlis imanın gereği olarak hayır ve şerri yaratan Cenâb-ı Hakk’ın icraatındaki derin hikmet ve sırları her zaman araştırmış ve elde ettiği neticeleri de birer ibret dersi olarak bizlere sunmuştur.

Yirmi Altıncı Lem’a olan İhtiyarlar Risalesi’nin On Altıncı Rica’sında Eskişehir hapsinden başlayıp, Kastamonu sürgünü ve Denizli Hapishanesi’ne kadar bütün işkenceli hayatını anlattıktan sonra, şöyle demiştir:

“Ben yirmi yaşında iken tekrar ile derdim: ‘Eski zamanda mağaralara çekilen târikü’l-dünyalar gibi âhir ömrümde ben de bir mağaraya, bir dağa çekilip, insanların hayat-ı içtimâyesinden çıkacağım.’ Hem eski Harb-i Umumi’de [Birinci Dünya Savaşı] Şark-ı Şimalîdeki esaretimde karar vermiştim ki: ‘Bundan sonra ömrümü mağaralarda geçireceğim. Hayat-ı siyasiyeden ve içtimâiyeden sıyrılacağım. Artık karışmak yeter.’ derken, inâyet-i rabbâniye, hem adâlet-i kaderiye tecelli ettiler. Kararımdan ve arzumdan çok ziyade hayırlı bir sûrette ihtiyarlığuma merhameten o mutasavver mağaralarımı hapishanelere ve inzivalara ve yalnızlık içinde çilehanelere ve tecrid-i mutlak [hücre hapsi] menzillerine çevirdi. Ehl-i riyazet [az yiyip, az uyuma ve sürekli ibadet ile nefsi terbiye eden kimseler] ve Münzevilerin [inzivaya, köşeye çekilmiş olanlar] dağlardaki mağaralarının çok fevkinde ‘Yusufiye Medreseleri’ ve vaktimizi zayi etmemek için tecridhaneleri verdi. Hem mağara fayda-yı uhreviyesini, hem hakâik-i imaniye ve Kur’âniye’nin mücahidâne hizmetini verdi. Hatta ben azmetmiştim ki; arkadaşlarımın berâetlerinden sonra bir suç gösterip, hapiste kalacağım. Hüsvrev ve Feyzi gibi mücerredler [evli olmayanlar] benim yanımda kalsın ve bir bahane ile insanlarla görüşmemek ve vaktimi lüzumsuz sohbetlerle ve tasannu [yapmacık, sunî hareket] ve hodfuruşluk [kendini beğenmek] ile geçirmemek için tecrid koğuşunda bulunacağım.

Fakat kader-i ilâhî ve kısmetimiz, bizi başka çilehaneye sevk ettiler. ²²²عَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ²²³وَاللَّخَيْرُ فِي مَا أُخْتَارَهُ اللَّهُ ²²⁴ ve sırrıyla, ihtiyarlığuma merhameten ve hizmet-i imaniyede daha ziyade çalıştırmak için ihtiyâr ve kudretimizin hâricinde bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'de [Afyon Hapishanesi] vazife verildi.”²²⁴

(168)

Şimdi Nurcular'ı ürkütmek, zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeye bazı bahaneleri buluyorlar. İnşallah, demir gibi metin Nurcular'ın kahramanâne sebatları ve tahammülleri ve mücahid-i ekber olan Nur'un hakikatleri, onun elinde birer elmas kılıç bulunan şâkirtlerin şahs-ı mânevîsinin pek harika fedakârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet, cennet ucuz olmadığı gibi, cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizlere tekrarla beyan edilmiş:

Eski zamanın kahraman mücahidlerine nisbeten en az zahmet, ağır şerâit ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyle çok sevap kazanan, inşallah hâlis Nurcular'dır. Ve boş boşuna, bâd-i hevâ, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye sarf eden ve onunla ebedî bir ömrü kazanan, Nur talebeleridir. Ben, kendi hissemeye düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok zaafiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşallah, kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz ve kaçmazlar ve kaçanları da geri çevirmeye, şimdiye kadar çalıştıkları gibi çalışacaklar...

(*Tarihçe-i Hayat (Afyon Hayatı)*, s.580, 581)

Üstad Hazretleri, İslâm'ın sinsi düşmanlarının iman ve Kur'ân hizmeti yapan Risale-i Nur talebelerini hizmetten ürkütmek için, onların zayıf damarlarını arayıp nazarlarını başka taraflara çevirmek için bahaneler bulduklarını söylüyor. Buna karşı üç şey söylüyor:

²²² “Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.” (Bkz.: el-Aclûnî, *Kcşfü'l-hafâ* 1/478)

²²³ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara Sûresi 2/216)

²²⁴ Lem'alar (26. Lem'a, 6. Rica), s.323-324.

- Demir gibi metin Nur talebelerinin kahramanca sebatları ve tahammülleri;
- Mücahid-i ekber olan Nur'un hakikatleri;
- Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin pek harika fedakârlığı.

Burada Risale-i Nur ile Risale-i Nur talebelerinin şahs-ı mânevîsi birbirinden ayrı ayrı ele alınmış. Şahs-ı mânevî, hükmî şahsiyet, tüzel kişilik demektir ki, *Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, crkânlar, mübarekler heyeti veya zamana göre bazı mübarek şahsiyetler temsil edebilir. Bunların da başında Üstad Hazretleri bulunur.* Ama mücahid-i ekber olan Nur'un hakikatleri ise ayrı bir şeydir. Nasıl ki, namazın bir hakikati vardır. O hakikat, kıyamette tezâhür edip namaz kılana sahip çıkar, onu zâyi edenden ise şikâyetçi olur. Hatta Kur'ân'ın da bir hakikati vardır. O hakikat, Kur'ân'ı okuyup onunla amel edenlere kıyamette sahip çıkar; onu mecur bırakıp terk edenden de şikâyetçi olup hesap sorar. Aynı şekilde mücahid-i ekber olan Risale-i Nur'un da böyle bir hakikati vardır. Bu bir mürşid olarak talebeleri ile dünya ve âhirette son derece irtibatlı ve alâkadardır. O, Muhyiddin Arabî'nin Fütûhât-ı Mekkiyye kitabının hakikati olan fetâ (genç) gibidir. Fetâlar, fütüvveti (gençliği, gençlik ruhunu) temsil eden gençlerdir. Risale-i Nur da temessül ettiği –suret veya mahiyetin aksetmesi– zaman tam bir genç olarak tezâhür eder. Ona irtibat ve alâkamıza göre bizimle alâkalanır. Ona ne kadar yakınlığımız varsa yani ihlâsla okuyup sadakatle güzelliikleri yaşayarak ona sahip çıkıyorsak o da maddî ve mânevî olarak bir mürşid-i kâmile lâıyk şekilde bize sahip çıkar.

(169)

Hem benim gibi yetmiş beş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i nuriyesini görecektir yetmiş bin nur nüshaları bâkî kalıp serbest geziyorlar. Ve bir dile bedel, binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama kabir, bu hapisten yüz derece ziyâde hayırlıdır...

(*Lem'alar (26. Lem'a -İhtiyarlar Risalesi-*), s.317)

Üstad Hazretleri, 21. İhlâs Risalesi'nde "Hakikî, samimî bir ittifakta her bir ferd, sâir kardeşlerin gözüyle de bakabilir ve kulaklarıyla da işitebilir. Güya on hakikî müttehid adamın her biri yirmi gözle bakıyor, on akılla düşünüyor, yirmi kulakla işitiyor, yirmi elle çalışıyor bir tarzda mânevî kıymeti ve

kuvvetleri vardır." dedikten sonra hâşiyede şu izahatı vermektedir: "Evet sırr-ı ihlâs ile samimî tesanüd ve ittihad, hadsiz menfaate medar olduğu gibi; korkulara hatta ölüme karşı en mühim bir siper, bir nokta-yı istinad-
dır. Çünkü ölüm gelse, bir ruhu alır. Sırr-ı uhuvvet-i hakikiye ile rıza-yı ilâhî yolunda, âhirete müteallik işlerde, kardeşleri adedince ruhları olduğundan biri ölse, 'Diğer ruhlarım sağlam kalsınlar; zira o ruhlar her vakit sevapları bana kazandırmakla mânevî bir hayatı idame ettiklerinden ben ölmüyorum.' diyerek, ölümü gülererek karşılar. 'Ve o ruhlar vasıtasıyla sevap cihetinde yaşıyorum, yalnız günah cihetinde ölüyorum.' der, rahatla yatar."

(170)

Demek en hâlis ve en sclâmetli ve en mühim ve en muvaffakiyetli hizmet Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir...

Said Nursî

(Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s.42)

Üstad Hazretleri, bu mektubun öncesinde, İslâmiyet'teki, iman, hayat ve İslâmî kanunlar ve prensiplerden bahsettikten sonra bunların içinde de en mühimi ve âzamının iman meselesi olduğunu belirtiyor sonra da senelerdir tahripkâr eşedd-i zulüm altında değişen ve kötüye giden pek çok durum karşısında, fevkalâde sebat, metanet ve hamiyet-i İslâmiye'nin bulunması gerektiğini ifade ediyor. En sonunda da bu özelliklere sahip insanları yetiştiren "Risale-i Nur'un dairesindeki kudsî hizmeti" adres olarak gösteriyor.

(171)

Kardeşlerim!

Gaflet ve dünya-perestlikten çıkan dehşetli bir enâniyet, bu zamanda hükmediyor. Onun için ehl-i hakikat, –hatta meşrû bir tarzda dahi olsa– enâniyetten, hodfûrûşluktan vazgeçmeleri lâzım olduğundan, **Risale-i Nur'un hakikî şâkirtleri**, buz parçası olan enâniyetlerini şahs-ı mânevîde ve havz-ı müsterekte erittiklerinden, inşallah bu fırtınada sarsılmayacaklar.

Evet, münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir plânı; böyle her

biri birer zâbit, birer hâkim hükmündeki eşhası müşterek bir meselede böyle kaçınmak ve birbirini tenkit etmek asabiyetini veren sıkıntılı yerlerde toplattırır, boğuşturur, mânevî kuvvetlerini dağıttırır. Sonra kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlar, vurur. *Risale-i Nur şâkirtleri, hıllat ve uhuvvet ve fenâ fi'l-ihvan mesleğinde gittiklerinden, inşallah bu tecrübeli ve münafikâne plânı da akîm bırakacaklar.*

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.309*)

Üstadımız zamanımızda gaflet ve dünya-peretslikten çıkan dehşetli bir enâniyetin hükmettiğini onun için böyle çifte enâniyetli bir zamanda, ehl-i hakikatin meşru bir tarzda bile olsa enâniyetten vazgeçmeleri gerektiğini ve bir buz parçası nevindeki enâniyetlerini Kevser-i Kur'ânî'den süzölmüş bir havuzda yani şahs-ı mânevîde ve ortak havuzda erittikleri için, bu fırtınada sarsılmayacaklarını belirtiyor. Bunu belirtmesinin sebebi İslâm'ın sinsi düşmanlarının dehşetli oyunlarına karşı talebelerini uyanık tutmaktır. Çünkü münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir plânı, böyle her biri birer zâbit, birer hâkim hükmündeki şahısları, ortak bir meselede birbirinden kaçırarak ve birbirini tenkit etmek asabiyetini veren hapishane gibi sıkıntılı yerlerde toplattırarak, boğuşturarak ve mânevî kuvvetlerini dağıttırarak. Çünkü sonra, kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlarlar ve vururlar. İşte kardeşlik, kardeşlerin meziyet ve hissîyatları ile yaşamak ve onlarda fânî olmak suretiyle Risale-i Nur talebeleri bu sinsi ve hain plânların üstesinden geleceklerdir.

(172)

Nur şâkirtlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nurlar'a ve tercümanına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cemiyet namını verip onları mesul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimâiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiye'nin üssül-esası, akrabalar içinde samimâne muhabbet.. ve kabile ve tâifeler içinde alâkadarâne irtibat.. ve İslâmiyet milliyetiyle mümin kardeşlerine karşı mânevî, muâvenetkârâne bir uhuvvet.. ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârâne bir alâka.. ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine ve nâşirlerine sarsılmaz bir râbıta ve iltizam ve bağıllık

gibi hayat-ı içtimâiyeyi esasıyla temin eden bu râbitaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karâbet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimâiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şâkirtlerine medar-ı mesuliyet cemiyet namını verebilir.

Onun için hakikî Nur şâkirtleri, çekinmeyerek Kur'ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her bir cezaı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i âdilenizde hakikat-i hâli olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavuklukla ve yalanlarla kendilerini müdâfaaya tenezzül etmiyorlar.

Mevkuf

Said Nursî

(Şuâlar (14. Şuâ), s.381-382)

Bu parça 1948 senesinde açılan Afyon Mahkemesi'nde Risale-i Nur talebelerinin müdafaalarının bir önsözü mahiyetinde bir yazıdır. Üstad Hazretleri, beraatle neticelenen bu mahkemeye verilen müdafaaların mahiyetini bir nevi bu yazı ile özetlemektedir. Eskişehir, Denizli ve Afyon mahkemelerinin üçünde de ileri sürülen iddia: "Dünyevî ve siyasî bir cemiyet kurmak" idi. Hâlbuki Risale-i Nur talebelerinin arasındaki alâka asla dünyevî ve siyasî bir irtibat değildi. Böyle bir şeyi iddia etmek için İslâmî esaslardan olan "akrabalar içindeki samimi muhabbeti, kabile ve tâifeler içindeki alâkadarâne irtibatı, İslâmiyet milliyeti ile mümin kardeşlerine karşı mânevî yardımlaşma içinde kardeşliği, kendi cinsine ve milletine karşı fedakârâne bir alâkayı, hayat-ı ebediyeyi kurtaran Kur'ân hakikatlerine ve nâşirlerine sarsılmaz bir râbitayı, inkâr etmek gerekir. Bunlar inkâr edilemeyeceğine göre, Risale-i Nur talebelerinin de dünyevî ve siyasî bir cemiyet olmadıkları da âşikârdır.

(173)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Sakın sakın, münakaşa etmeyiniz! Casus kulaklar istifade ederler. Haklı olsa, haksız olsa bu hâlimizde münakaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münakaşa ile bin dirhem bizlere zararı dokunabilir.

Bir zaman Eskişehir Hapsi'nde titiz kardeşlerime söylediğim bir hikâyeyi tekrar ediyorum: Eski Harb-i Umumî'de Rusya'nın şimalinde doksan zâbitimiz ile beraber bir uzun koğuştta esir olarak bulunuyorduk. O zâtların bana karşı haddimden çok ziyade teveccühleri bulunmasından, nasihatla gürlütlere meydan vermezdim.

Fakat birden asabiyet ve sıkıntıdan gelen bir titizlik, şiddetli münakaşalara sebebiyet vermeye başladı. Ben de üç-dört adama dedim: "Siz nerede gürlütlü işitseniz, gidiniz haksıza yardım ediniz." Onlar dahi öyle yaptılar, zararlı münakaşalar kalktı. Benden sordular: "Neden bu haksız tedbiri yaptın?" Dedim: "*Haklı adam, insaflı olur; bir dirhem hakkını, istirahat-ı umumînin yüz dirhem menfaatine feda eder. Haksız ise ekseriyetle enâniyetli olur; feda etmez, gürlütlü çoğalır.*"

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.311-312*)

Üstad Hazretleri, münakaşayı mutlak şekilde yasaklıyor. Haklı olan da haksız olan da münakaşa etmemeli. Çünkü münakaşalarda hissiyât anında ölçüsüz duygular hâkim olduğu için yanlış yapılacağı muhakkaktır. Bu münakaşalar aynı zamanda yaralayıcı oluyor. Bilhassa iman ve Kur'ân hizmeti yapanları bölüp parçalamak isteyen münafıkların casus kulaklarına mühim malzemeler verilmiş olur. Münakaşa ile verilmiş ip uçları ile bilhassa enâniyetli zayıf karakterli kimseleri kendilerine çekmek için sinsi düşmanlar var güçleri ile uğraşacaklardır.

Hazreti Üstad, Rusya'daki esir kampından misal getirerek esir subaylar arasındaki münakaşaları, yine haksızlara yardım ediyormuş gibi davranarak haklı olanlardan fedakârlık istemek suretiyle halletmiştir.

Buradan hizmet içinde bazı durumlarda bazı şeylerin sineye çekilmesi lâzım geldiğini de anlıyoruz. Hâkim ve hakem durumundaki kimselerin ihtilâflarda meseleyi her zaman için tam ortasından bölüp herkese hakkını, tam olarak vermesi mümkün olmayabilir. Bir de enâniyetli kişilerin tatmin olması zordur; onlar hizmete zarar verecek işler yapabilirler. Onun için hem verilen hükümlerin bunlar nazara alınarak verilmiş olabileceğini düşünmek gerekir, hem de varılan neticeye ve verilen karara razı olmak gerekir.

(174)

(Bu parça çok kıymetlidir.)

Birinci Nükte: Cenâb-ı Hak, kemâl-i kereminden ve merhametinden ve adâletinden iyilik içinde muaccel bir mükâfat ve fenalıklar içinde muaccel bir mücâzât dercetmiştir. Hasenâtın içinde âhiretin sevabını andıracak mânevî lezzetler.. seyyiâtın içinde âhiretin azabını ihsas edecek mânevî cezalar dercetmiştir.

Meselâ, müminler mâbeyninde muhabbet, ehl-i iman için güzel bir hasenedir. O hasene içinde, âhiretin maddî sevabını andıracak mânevî bir lezzet, bir zevk, bir inşirâh-ı kalb dercedilmiştir. Herkes kalbine müracaat etse bu zevki hisseder.

Meselâ, müminler mâbeyninde husumet ve adâvet bir seyyiedir. O seyyie içinde, kalb ve ruhu sıkıntılarla boğacak bir azab-ı vicdânîyi, âlicenap ruhlara hissettirir. Ben kendim, belki yüz defadan fazla tecrübe etmişim ki, bir mümin kardeşe adâvetim vaktinde, o adâvetten öyle bir azap çekiyordum; şüphe bırakmıyordu ki, bu seyyieme muaccel bir cezadır, çektiriliyor.

Meselâ, hürmete lâıyk zâtlara hürmet ve merhamete lâıyk olanlara merhamet ve hizmet, bir hasenedir, bir iyiliktir. Bu iyilikte sevab-ı uhrevîyi ihsas eder derecede öyle bir zevk, lezzet vardır ki, hayatını feda etmek derecesine o hürmeti, o merhameti ileri getirir. Vâlidenin çocuğa merhametindeki şefkat vasıtasıyla kazandığı zevk ve mükâfat için hayatını o merhamet yolunda feda etmek dereceye gider. Yavrusunu kurtarmak için arslana saldıran bir tavuk, hayvânât milletinde bu hakikate bir misaldir. Demek merhamet ve hürmette muaccel bir mükâfat var; âlihimmat ve âlicenap insanlar onları hisseder ki, kahramanâne bir vaziyet alıyorlar.

Hem meselâ, hırs ve israfta öyle bir ceza var ki, şekvalı, meraklı, mânevî ve kalbî bir ceza insanı sersem eder.

Ve haset ve kıskançlıkta öyle bir muaccel ceza var ki, o haset, haset edeni yakar.

Hem tevekkül ve kanaatte öyle bir mükâfat var ki, o lezzetli muaccel sevap, fakr ve hâcetin belâsını ve elemi izâle eder.

Hem meselâ, gurur ve kibirde öyle bir ağır bir yük var ki, mağrur

adam herkesten hürmet ister ve istemek sebebiyle istiskal gördüğünden, daima azap çeker. Evet, hürmet verilir, istenilmez.

Hem meselâ, tevazuda ve terk-i enâniyette öyle lezzetli bir mükâfat var ki, ağır bir yükten ve kendini soğuk beğendirmekten kurtarır.

Hem meselâ, sût-i zan ve sût-i te'vilde bu dünyada muaccel bir ceza var. “مَنْ دَقَّ دَقًّا”²²⁵ kaidesiyle, sût-i zan eden, sût-i zanna mâruz olur. Mümin kardeşinin harekâtını sût-i te'vil edenlerin harekâtı, yakın bir zamanda sût-i teville uğrar, cezasını çeker.

Ve hâkezâ bütün ahlâk-ı hasene ve seyyie bu mukâyeseye göre ölçülmeli.

Ben rahmet-i ilâhiyeden ümit ederim ki, Risale-i Nur'dan bu zamanda tezâhür eden mânevî i'câz-ı Kur'ânî'yi zevk eden zâtlar, bu mânevî ezvâkı hissederler; sût-i ahlâka müptelâ olmayacaklar inşallah.

Said Nursî

(Lem'alar, 28. Lem'a, 22. Nükte)

Üstad Hazretleri, kainatta her zaman geçerli ilâhî bir prensibi, Cenâb-ı Hakk'ın “kemâl-i kereminden” ve “merhametinden” ve “adaletinden” diyerek “kerem, merhamet, adalet” tecellisi olarak “iyilik içinde acele bir mükâfat ve fenalıklar içinde acele bir ceza yerleştirmiştir.” diye ortaya koyuyor. Bunun gerçekliğini her insanın enfûsî dairede ve vicdanında hissedip durduğu ve bizzat şahit olduğu yakinî bilgi ile isbatlıyor.

Hazreti Üstad 30. Lem'a'da Kayyûm ismini anlatırken:

“Faaliyetin her nev'i, cüz'î olsun, küllî olsun bir lezzet verir. Belki her faaliyette bir lezzet var. Belki faaliyet ayn-ı lezzettir. Belki faaliyet, ayn-ı lezzet olan vücudun tezâhürüdür ve ayn-ı elem olan adem (yokluk)tan uzaklaşarak silkinmesidir. Evet, her kabiliyet sahibi, bir faaliyetle kabiliyetinin inkişafını lezzetle takip eder. Her bir istidadın faaliyetle tezâhür etmesi, bir lezzetten gelir ve bir lezzeti netice verir. Her bir kemâl sahibi, faaliyetle kemâlâtunun tezâhürünü lezzetle takip eder.”

Hazreti Üstad, 17. Lem'a, 8. Nota'da “Vazifede lezzet bulunduğu en zâhir bir delil, sen kendi âzâ ve duygularının hizmetlerine bak. Her biri şahsî beka ve nev'î bekâ için ettikleri hizmetlerinde ayrı ayrı lezzetleri var. Bizzat hizmetin kendisi onlara bir lezzet hükmüne geçiyor. Hatta hizmeti terk etmek, o uzvun bir nevi azabıdır. (...) İşte 'sünnetullah' tabir edilen,

²²⁵ “Eden bulur.”

kâinata cereyan eden bu sırlı uzun düsturdandır ki, işsiz, tembel, istirahatle yaşayan ve rahat döşeginde uzananlar ekseriyetle çalışanlardan daha ziyade zahmet ve sıkıntı çeker. Çünkü daima işsizler ömründen şikâyet eder; eğlence ile çabuk geçmesini ister. Çalışan ise; şakirdir, hamd eder, ömrün geçmesini istemez. *'Tembelce atalet içinde istirahat eden, ömründen şikâyetçidir. Çalışan ve iş gören ise, hâline şükreder.'* küllî düsturdur. Hem o sır iledir ki: 'Rahat, zahmette; zahmet, rahattadır.' Cümlesi darb-i mesel olmuştur." diyor.

(175)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevâline.. ve fenâ ve fânî, âkıbetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medâr-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet, bazen bir tek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acîp, dostsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zâyiat-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firâktan sonra bir tekini görmek için bu meşakkatı kabul ederdim. Teşekkî, kaderi tenkit.. ve teşekkür, kade-re teslimdir.

Sizi temin ederim ki; şimdi ecel gelse ölsem, kemâl-i rahat-ı kalb-le karşılayacağım. Çünkü içinizde kuvvetli, metin, genç, çok Saidler bulunduğuna ve bu bîçare, ihtiyar, hasta, zayıf Said'den çok ziyade Risale-i Nur'a sahip ve vâris ve hâmi olacaklarına kanaatim geliyor.

Nazif'in pusulasında isimleri yazılan ve tesirli bir surette kuvve-i mâneviyeyi takviye eden zâtlara çok minnettar ve çok müferrah oldum. Zaten ben onların böyle olacaklarını tahmin ederdim. Cenâb-ı Hak onları muvaffak ve başkalara da hüsn-ü misal eylesin, âmîn!..

(Şuâlar (13. Şuâ), s.300-301)

Bu parça "On Üçüncü Şuâ"da yer almaktadır. Hapishanede mazlum ve mağdur olan talebelerini teselli etmek için hapishanenin nimet olma cihe-

tini gösteriyor. Evet insan bir tek dostunu görmek için uzun yolculuklara katlanır; büyük masraflarda bulunur. Hapishanede ise dava arkadaşları ile beraber olmak için daha büyük fedakârlıklara katlanır elbette...

Üstad Hazretleri, bu yalnız kalmaya mâruz bırakıldığı dönemde dostlarını nasıl aradığını şöyle anlatıyordu:

“Harb-i Umumi’de [Birinci Dünya Savaşı] esaretle, Rusya’nın şark-ı şimalisinden [kuzey-doğu], çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir camii, meşhur Volga Nehri’nin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zâbitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim; dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefâletle beni o Volga Nehri’nin kenarındaki küçük câmiye aldılar.

Ben yalnız olarak camide yatıyordum. Bahar da yakın. O şimal kıtasının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlık gecelerde ve karanlıklı gurbette, Volga Nehri’nin hazîn şırıltıları ve yağmurun rik-katli şıplıtları ve rüzgârın firkatli esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum, fakat Harb-i Umumi’yi gören ihtiyardır. Güya ²²⁶يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا²²⁶ sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki; çocukları ihtiyarlandığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı uzun gece ve hazîn gurbet ve hazîn vaziyet içinde hayattan ve vatandan bir me’yûsiyet [ümitsizlik, keder] geldi. Aczime, yalnızlığıma baktım, ümidim kesildi. O hâlette iken Kur’ân-ı Hakîm’den imdat geldi; dilim ²²⁷لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ²²⁷ dedi, kalbim de ağlayarak dedi:

غَرِيبٌ بِيكْسَمٍ ضَعِيفٌ نَائِبٌ أَلْمَانُ كَوَيْمٌ

²²⁸عَفْوٌ جَوَيْمٌ مَدَدٌ خَوَاهِمٌ زِدْرَكَاهْتِ إِلَهِي

Ruhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tahayyül ederek, Niyazi-i Mısri gibi dedim:

Dünya gamından geçip, yokluğa kanat açıp,

²²⁶ “Dehşetinden çocukları birden ak saçlı ihtiyarlara çevirecek o gün...” (Müzzemmil Sûresi 73/17)

²²⁷ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran Sûresi 3/173)

²²⁸ “Garibim, kimsesizim, zayıfım, güçsüzüm, imdat derim. Dergâhından affını, yardımını dilerim, ey Allah’ım!”

Şevk ile her dem uçup, çağırırım dost, dost!²²⁹
diye, dostları arıyordu.”²³⁰

Üstad Hazretleri, Hulûsî Ağabey'e gönderdiği Barla Lâhikası'nda yer alan bir mektubunda diyor ki:

“Şeyh Mustafa'ya benim tarafımdan 'geçmiş olsun de!' ve şu hikâyeyi ona söyle:

“Eskide iki ciddî âhret kardeşleri varmış. Biri hasta düşer; ötekisi ziyaretine gitti. Dua eder, hasta iyi olmaz. ‘Öyleyse sen kalk, ben yatacağım.’ demiş. Hasta kalkmış, onun yerine hasta olarak yatmış. Her neyse... Demek Şeyh Mustafa ile kardeşliğimiz ciddîleşmiş ki, ben hastalığına dua ettim, kabul olmadı. Fakat birkaç gün devamı mukadder olan hastalığının bir parçası bana verildi. İnşallah ona bir parça hiffet gelmiştir.”²³¹

Üstad ve talebeleri arasında öyle bir dostluk ve yakınlık vardı ki, hapis-hanede bile olsa onunla olmak için can atıyor, kendilerini ihbar ediyor, yakınlarına “Ben de Üstad'la beraber hapis-hanede olmak istiyorum, ne olur bunun müyesser olması için benim için dua edin!” diyorlardı.

(176)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim! Ve Hizmet-i Kur'âniye'de ve İmaniyede Hâlis Arkadaşlarım! Ve Hak ve Hakikat ve Berzah ve Âhret Yolunda Ayrılmaz Yoldaşlarım!

Biz birbirimizden ayrılmak zamanı yakın olması cihetiyle, sıkıntıdan neş'et eden gerginlikler ve kusurlar yüzünden, İhlâs Risalesi'nin düsturları muhafaza edilmediğinden, siz birbirinizle tamam helâlleşmek lâzımdır ve zarurîdir.

Siz, birbirinize en fedakâr nesebî kardeşten daha ziyade kardeşsiniz. *Kardeş ise kardeşinin kusurunu örter, unuttur ve affeder. Ben burada hilâf-ı me'mul [beklenmeyen] ihtilâfınızı ve enâniyetinizi nefs-i emmâreye vermiyorum ve Risale-i Nur şâkirtlerine yakıştıramıyorum. Belki nefs-i emmâresini terk eden evliyalarda dahi bulunan bir nevi*

²²⁹ Niyazi Mısri, *Dîvân* s.169 (157. şiir, 11. beyit)

²³⁰ *Lem'alar* (26. Lem'a, 9. Rica), s.288.

²³¹ *Barla Lâhikası*, s.240.

muvakkat enâniyet telâkki ediyorum. Siz benim bu hüsn-ü zannımı inat ile kırmayınız, barışınız!..

Said Nursî

(Şuâlar (13. Şuâ), s.335-336)

Üstadımız, talebelerine hitap ederken “Hak, hakikat, berzah ve âhîret yolunda ayrılmaz yoldaşlarım” diyor. Hazreti Üstad her zaman için talebeleriyle ayrılmaz bir yoldaş olmuş ve onların da öyle olmasını istemiştik. Tâ ilk dönem yani Eski Said döneminde Horhor Medresesi’ne okumaya gelen talebelerine ilk teklifi “Benim talebelerim hayatlarının sonuna kadar ayrılmamak üzere buraya adımlarını atarlar. Size iki gün müsaade, bakalım böyle olabilecekseniz burada kalın, yoksa ben talebeliğe kabul etmem.” sözleriydi. Onun için Birinci Dünya Savaşı’nda Üstad Hazretleri yaralanınca, talebelerine hakkını helâl ettiği hâlde asla terk edip gitmemişlerdir. Yeni Said dönemindeki talebeleri de aynı şekilde davranmışlardır. Hatta Üstad Hazretleri hapse düşünce, kendileri de hapse girebilmek için kendilerini ihbar etmişlerdir.

Ama hapishane gibi sıkıntılı yerlerde, gerginlikler ve kusurları yüzünden İhlas Risaleleri’nin düsturlarını muhafaza etmek kolay değildir. Onun için Üstad, onların helâlleşmesini “lâzım ve zarurî” görüyor.

Sonunda da onları kırmamak için “İhtilâfınızı ve enâniyetinizi nefs-i emmâreye vermiyorum ve size yakıştıramıyorum. Belki nefs-i emmâresini terk eden evliyalarda dahi bulunan bir nevi muvakkat enâniyet telâkki ediyorum.” diyor.

(177)

Bir zaman “Küçük Isparta” namını alan ve her yerden ziyade, geçen meselemizde hapis musibetini çeken İnebolu ve civarı kardeşlerimin gayet güzel ve samimane mektupları beni çok mesrur eyledi. Yalnız, Risale-i Nur’un kahramanlarından baba-oğulun meşrepleri ayrı ayrı olduğundan, birbiriyle tam imtizaç edemediklerinden endişe ediyorum. Baba ne kadar haksız da olsa, oğul, onun rızasını tahsil etmeye mecburdur. Oğul da ne kadar serkeş de olsa, baba, şefkat-ı fitriyesini ona karşı esirgemez ve esirgememeli. Değil böyle baba ve evlât ve mümtaz seciyeli ve Risale-i Nur’un baş şâkirtleri, belki birbirinden çok uzak ve

düşman da olsalar, Risale-i Nur'un hatırı için Risale-i Nur şâkirtlerinin mabeynindeki tefânî [birbirinde fânî olup yani kendi hissiyâtlarını bırakıp kardeşlerinin meziyetleri ile iftihar etmek], birbirini tenkit etmemek, kusurunu affetmek düsturuyla bu iki kardeşim, dünyevî ve cüz'î ve hissî şeyleri medâr-ı münakaşa etmesinler. Pederlik ve veletliğin iktiza ettiği hürmet ve şefkatle beraber, *Nur'un şâkirtliği iktiza ettiği*

✓ *kusura bakmamak ve*

✓ *affetmek*

ve benim çok sevdiğim iki kardeşim –benim hatırım için–

✓ *birbirini tenkit etmemek lâzım geliyor.*

Said Nursî

(*Emirdağ Lâhikası, 1/83*)

Üstad Hazretleri, daha sonraki talebelerini hep Hultûsi, Hâfız Ali ve Hüsvrev Ağabeylere benzettiği ve nisbet ettiği gibi hizmetin sonradan inkişaf ettiği yerleri de Isparta'ya benzetmiştir. İşte “Küçük Isparta” dediği İnebolu da öyledir. Yalnız orada baba oğul –Ahmet Nazif Çelebi ve Selahaddin Çelebi– iki kahraman fedakâr Nur talebesi olmalarına rağmen fitrat farkından aralarında imtizaçsızlık doğabiliyordu. Onun için onları ikaz ederek “Baba ne kadar haksız da olsa oğul, onun rızasını kazanmaya mecburdur. Oğul da ne kadar serkeş de olsa, baba fitrî şefkatini ona karışı esirgemez ve esirgememeli.” diyor. Tabii bunun ötesinde Risale-i Nur talebeliğinin gerektirdiği, uhuvvet, tefânî, tesânüt, ittifak esasları da her şeyi unutup barışmayı gerektirir.

(178)

[Risale-i Nur, sâir ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maariflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin kut ve nurlarıdır.]

İşte bu mecmuadaki risaleler, bu mâsum çocukların Risale-i Nur'dan ders aldıkları ve yazdıklarının bir kısmıdır. Onların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle bir mânevî zevk ve câzibedar bir nur var ki, mekteplerde çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürûr, bir şevk, Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar böyle

hareket ediyorlar. Hem bu hâl gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnşallah, daha hiçbir şey onu koparamayacak; ensâl-i âtiyede [gelecek nesillerde] devam edecek, gidecek.

Aynen bu mâsum çocuk şâkirtler gibi, Risale-i Nur'un câzibedar dairesine giren ümmî ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur'un hatırı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk-elli parça, iki-üç mecmua içinde dercedildi. Bu ümmî ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelelerin, bu zamanda, bu acîp şerâit içinde, her şeye tercihen Risale-i Nur'a bu surette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki, harmanlılar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleleri, hâcât-ı zaruriyeden ziyade bir hâcât-ı zaruriyeyi, Risale-i Nur'un hakâikini görüyorlar.

Bu tiltte az vesâir altı cild-i âhirde mâsumların ve ihtiyar ümmîlerin yazılarının tashihinde çok zahmet çektim. Vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve mânen denildi ki: Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş yavaş okumaya mecbur ettiğinden, *Risale-i Nur'un gıda ve taam hükmündeki hakikatlerinden hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his, hisselerini alabilir.* Yoksa, yalnız akıl cüz'î bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler.

Risale-i Nur, sâir ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maariflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin kut ve nurlarıdır.

Elhâsıl: Mâsumların ve ümmî ihtiyarların noksan yazılarında iki fayda var:

Birincisi: Teennî ve dikkatle okunmaya mecbur etmektir.

İkincisi: O mâsumâne ve hâlisâne ve samimi ve tatlı dillerinden, derslerinden Risale-i Nur'un şirin ve derin meselelerini lezzetli bir hayretle dinlemek ve ders almaktır.

²³² الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz

Said Nursî

(Emirdağ Lâhikası, 1/58-59)

²³² "Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır."

Üstad Hazretleri, Risale-i Nur Külliyyatı'nın diğer ilimler ve kitaplar gibi okunmamasını istiyor. Bir yerde de Risale-i Nurlar'ı, gazete okur gibi okumamayı tavsiye ediyordu.

Üstad diyor ki: "Hem iman yalnız ilim ile değil.. imanda çok letâifin [lâtifelerin, ince hassas duyguların] hisseleri var. Nasıl ki bir yemek mideye girse; o yemek muhtelif âsâba, muhtelif bir sûrette inkısam edip tevzi olunuyor. İlim ile gelen mesâil-i imaniye dahi, akıl midesine girdikten sonra, derecata göre ruh, kalb, sır, nefis ve hâkezâ.. letâif, kendine göre birer hisse alır, masseder. Eğer onların hissesi olmazsa, noksandır. İşte Risale-i Nur her yerde suyu buluyor, çıkartıyor. Evvelce gidilen uzun yolu kısaltıyor ve müstakîm ve selâmetli yapıyor."²³³

Her şeyden önce Risale-i Nurlar, müzakere edilerek okunmalıdır. Çünkü hadis-i şeriflerde Kur'an-ı Kerim'in, Sünnet'in veya hakâik-i ilâhiyenin mütalâa edilmesi, "tezâkür" sözcüğü ile ifade edilmiştir. "Tezâkür", sarf ilmine göre tefâul babından türemiş bir kelime olarak iki ve daha fazla kişinin iştiraki ile gerçekleştirilen bir aksiyondur. O hâlde müzakereyi, iki veya daha fazla kişiden müteşekkil bir cemaatin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Buradan da anlaşılmaktadır ki, müzakere, bizim için bir hedef olarak gösterilmektedir.

Müzakere şeklinde olması berekete vesiledir. Çünkü bu şekilde sohbetvârî kitap okumalarında bilhassa tefsir ve hadis müzakerelerinde, o mânevî gıda hazinelerinden herkesin kalbine gelecek feyizler ve nurlar farklı olacaktır. Hatta sohbette bulunan herkes fikrini söylemese bile, kalblerine doğan ilâhî esintiler ve feyizler in'ikâs (yansıma) yoluyla orada bulunan herkesin ruh aynasına yansıyacak müthiş feyiz ve haz alıp istifade edeceklerdir.

Müzakere, gerek Kur'an'ın ve gerekse ondan takattur eden Risale-i Nurlar'ın orijinalitesini, tazeliğini koruyabilmenin, zaman ihtiyarladıkça onların gençleştiğini duyabilmenin ve hakikî mânâda onlardan en güzel şekilde istifade edebilmenin de yegâne yoludur.

Emirdağ Lâhikası-1'den alınan bu parçada mâsum çocukların Risale-i Nur'dan aldıkları mânevî lezzete iştah ediyor. Çocukların Risale-i Nurlar'ı yazmadaki bu şevk ve gayretlerini, Risale-i Nurlar'ı Arapçaya tercüme eden İhsan Kâsım Sâlihî Bey de kendi tesbitleriyle şöyle ifade ediyor: "Risale-i Nurlar'da değişik bir sır var. Çoluk-çocuk insanlar aşk

²³³ Mektubat (26. Mektup, 4. Mebhas, 2. Mesele), s.374.

ve şevkle sahip çıkıyorlar. Bu bir sevk-i ilâhî... Meselâ Risaleler’i istinsah edenler (asıl nüshadan elle yazıp çoğaltanlar) âlim kimseler olsalar, deriz ki, bunlar yazılanların kıymetini anladı da öyle sahip çıktı. Fakat çocukların bu derece sahip çıkması, bu başka bir sırrı gösterir.”

Üstad Hazretleri, “Emirdağ’ın Mânidar Bir Hâturası” başlığı şunları ifade etmiştir:

“Beş seneden beri, teneffüs için Emirdağ’ın etrafında faytonla gezdiğim zaman, garip bir tarzda, bir yaşından yedi yaşına kadar küçücük çocuklar, vâlîde ve pederlerine karşı gösterdikleri alâkadan ziyade bir iştiyak ile faytonuma koşup elime sarılıyorlardı. Hatta bir defa fayton altına düştükleri hâlde harika bir tarzda zarar görmeden kurtuldular. Hiç beni görmeyen, bilmeyen bir, iki veya üç yaşındaki çocuklar; yalın ayak, dikenler içinde koşa koşa faytona yetişiyorlar, büyük adamlar gibi temenna edip, “Elinizi öpelim.” diyorlardı.

Bu hâlde hem ben, hem kardeşlerim ve görenler hayret ediyorduk. Bu hâl bir mahalleye mahsus değil. Her tarafta hatta köylerinde dahi aynı hâl devam ediyordu.

Beni aldatmayan bir hâtura-yı hakikatle, benim ve arkadaşlarımın kanaatimiz geldi ki: Bu mâsum tâîfenin, mâsumiyetleri cihetiyle sevk-i fitrî denilen bir hiss-i kablelvuku [ön sezi] ile Risale-i Nur’un bu memlekette mâsum çocuklara ve kendilerine çok menfaati olacak diye, akıl ve fikirleri derk etmediği hâlde, o mâsumâne his ile ve Risale-i Nur’un mânâsı itibarıyla tercümanına, analarına yalvarmalarından ziyade bir iştiyak ile koşuyorlar. Biz de bir hiss-i kablelvuku ile hissediyoruz ki; ileride bu mâsum küçücük mahlûklar içinden büyük Nurcular çıkacak ve ileride Nur’un has şâkırtları olacak ki, bu vaziyeti gösteriyorlar. Ben de bu nevi küçücük mâsumları, dünyada evlâdım bulunmadığından, evlâd-ı mâneviye olarak dualarıma umumen dahil ettim. Her sabah bunları da, Nur talebeleriyle beraber dualarımda yâd ediyorum. (...) Benim ve yanımdaki kardeşlerimin kuvvetli bir ihtimal ile kanaatimiz geliyor ki masonlar ve zındıkların plânıyla bolşevizm tarzında gençleri terbiye etmek için bir vakit bazı mektepler açıldığı ve sonra değişen bu mekteplerde gençlerin başına gelen o belâyâ karşı bir mukabeledir. Ve inşallah o yavruların hem kendileri, hem gençler; mason ve dinsizlerin ve zındıkların şerlerinden kurtulmalarına bir işarettir ki, bu acıp vaziyeti gösteriyorlar.”²³⁴

²³⁴ Emirdağ Lâhikası, 2/91-92.

(179)

Risale-i Nur'un yüksek dersleri inceden inceye okunması gayet mühimdir.

Aziz, Sıddık Kardeşlerim ve Bu Dünyada Medâr-ı Tesellilerim ve Hakikatin Hizmetinde Yorulmaz Arkadaşlarım!

...Bugünlerde, kısmen müdafaatla zihnen meşguliyetimden teessüf ederken kalbe geldi ki: “O iştigal dahi ilmîdir, hakâik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir.” Ben de sıkıldıkça, yüz defa temâşâ ettiğim Nur meselelerini, yine zevkle tekrar mütalâaya başlıyorum. *Hatta, müdafaatları dahi Nur'un ilmî risaleleri gibi görüyorum.* Eskiden bir kardeşimiz bana demişti: “*Ben otuz defa Onuncu Söz'ü okuduğum hâlde, yine tekrarla okumasına iştîyak ve ihtiyaç hissediyorum.*” Ve bundan bildim ki, Kur'ân'ın mümtaz bir hâssası olan usandırmamak, Kur'ân hakikatlerinin bir mâkesi, bir aynası, bir hakikatli tefsiri olan Nur Risaleleri'ne de in'ikâs etmiş bulunuyor.

Said Nursî

(Tarihçe-i Hayat (Afyon Hayatı), s.582)

Üstad Hazretleri derin ve yüksek İslâmî ilimlerden olan Nur Risaleleri'nin inceden inceye mütalâa ve müzakere edilmesinin gayet mühim olduğunu, mektubun başına bir not ve bir serlevha gibi yazdıktan sonra, değil iman hakikatlerinden bahseden ana mevzular, mahkemelerde yapılan müdafaaların dahi “İman hakikatlerinin neşrine ve serbestiyetine bir hizmet olmaları itibarıyla onlarla meşguliyetin ve mütalâanın da bir ibadet” olduğunu beyan ediyor.

Risale-i Nurlar'ın tertibi, Kur'ânî'dir. Yani tıpkı Kur'ân-ı Kerîm'de olduğu gibi, bir bahis, farklı risalelerin içine serpiştirilerek anlatılmıştır. Bundan dolayıdır ki, insan, Risale-i Nurlar'ı, yorulup usanmadan sürekli olarak tedris edebileceği gibi, herhangi bir yerini açıp okuyarak kendisi için lüzumlu değişik meselelerden de istifade edebilir.

(180)

Üçüncü Keramet-i Kur'âniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Hususan ihtiyaç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor.

(Mektubat (28. Mektup), s.406)

Bir Nur talebesinin Üstad'a "Onuncu Söz" olan "Haşir Risalesi'ni" otuz defa okumuş olmasına rağmen yine onu okumaya iştiaak ve ihtiyaç duyduğunu söylemesi üzerine Üstad'ın değerlendirmesi çok önemli: "*Kur'ân'ın imtiyazlı bir özelliği olan usandırmama, Kur'ân hakikatlerinin yansıması ve aynası, bir hakikatli tefsiri olan Nur Risaleleri'ne de aksetmiş bulunuyor.*"

Üstad Hazretleri 19. Mektub'un başında şöyle der: "Bu risale, uzunluğuyla beraber, ne yazması usanç verir ve ne de okuması halâvetini kaybeder. Tembel ehl-i kalemî öyle bir şevk ve gayrete getirdi ki; bu sıkıntılı ve usançlı bir zamanda, bu civarda, bir sene zarfında yetmiş adede yakın nüshalar yazıldığı, o mu'cize-i risaletin bir kerameti olduğunu, muttali olanlara kanaat verdi."

Bu mübarek eserler sadece hoşlanılan edebî sanatlar nevinden güzelliklere sahip, zihne ve sanat zevkine hitap eden kitaplar değil; aynı zamanda kalbe, vicdana ve ruha hitap eden mânevî gıdalardır. Tekrarı usanç veren meyve değil; her zaman ihtiyaç duyulan ekmek gibi aslı gıdalardır. Her okuyuşta ayrı bir güzellik keşfedilir başta ruh olarak bütün duygular inşirah duyarlar.

(181)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Nur-u Muhammedî'ye ve sahabeye bakan dört sayfa çok güzeldir. Âhırinde, Risale-i Nur'a ve dolayısıyla bize bakan kısımlar, Hasan Feyzi'nin hüsn-ü zannı pek fazla gitmiş. Gerçi o âhir kasidesinde Risale-i Nur'un hakikatini ve şahs-ı mânevîsini murat etmiş. Yine tâdile muhtaç gördüm. Bazı kelimeleri ilâve ve birkaçını tebdil ettiğim hâlde, yine ondan benim hissemeye düşen, bin derece haddimden ziyadedir diye titredim. Fakat madem şâkirtleri şevke ve gayrete getiriyor, size havalı ediyorum. Siz, hem bu zamandaki vehhamlıları, hem mesleğimizin muktezası olan mahviyet ve ihlâs ve terk-i enâniyet noktalarını nazara

alınız; münasip gördüğünüz kelimeleri tâdil ediniz. Bu fütûr zamanında ehemmiyetli bir kamçı-yı teşviktir, arkadaşlara gönderebilirsiniz...

(Emirdağ Lâhikası, 1/106)

Emirdağ Lâhikası'ndan alınmış bu parça, Hasan Feyzi Yüreğil Ağabey'in "Nur-u Muhammedî" hakkında yazdığı uzun bir şiirle ilgilidir. "Gayet samimi bir kanaatle ve kuvvetli bir itimatla ve derin bir ilimle ve parlak bir imanla Risale-i Nur'un mahiyetini iki defadır tarif eden Risale-i Nur'un has şâkirtlerinden ve ehemmiyetli eski muallimlerden Hasan Feyzi'nin Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den aldığı bir ilhamla Risale-i Nur'un hakkında ve o Nur'un menbaı ve esası olan Nur-u Muhammedî (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı iman tarifinde bu kasideyi yazmıştır." diyerek Hazreti Üstad bu şiire bir takdim yazmıştır. Ayrıca bu şiirde Üstad Hazretleri'nin şahsına karşı derin hissiyatını da Üstad, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsine verip tâdil etmiş ama yine de "Benim tâdilimden gücenmesin.." demeyi ihmal etmemiştir.

Mustafa Sungur Ağabey'in bir hatırasında geçen Üstad'ın şu ifadeleri mühimdir: "Seneler evvel aynı şiiri 'Güzel oku, her zerrede çoşkun bir mânâ var...' ²³⁵ Üstad yine bana okutmuştu ve, 'Sungur! Senin kalbinin derinliklerinde olan, Hasan Feyzi'nin gözlerinin önündedir.' dedi."

²³⁵ Tarihçe-i Hayat'ta (Emirdağ Hayatı) (s.523-524) geçen şiirin tamamı şöyledir:

Güzel oku, her zerrede çoşkun birer mânâ var,
Dert ehline bu mânâda canlar sunan eda var.
Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine,
Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.

Derin, güzel düşünceyle incelersen bunu sen,
Zayıflamış ruhlar için dağlar gibi gıda var.
Hem dilersen tükenmeyen sermaye-i serveti,
Aç gözünü, Nurlar'a bak, işte sana tufan gibi gına var.

Beni tanı, yürü kulum, yürü diye bizlere,
Her nefeste şefkat ile Rabbimizden nida var.
Duymuş isen bu nidayı her zerrenin dilinden,
Müjde olsun, artık sana cennet denen safâ var.

Uzaklara bakma, Nurlar'a bak yürü, âlem onun aynası.
Görmez misin, her yüzünde aynı renkte ziya var.
Bir güneştir her zerrede cilve yapıp parlayan,
Bilmez misin, sende dahi o edadan eda var.

Üstad Hazretleri Hasan Feyzi Ağabey için diyor ki: “Bu zât, doğrudan doğruya imanî ve Kur’ânî hakikatleri bir şahs-ı mânevî mahiyetinde, Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin cesedine girmiş ve eczalarının elbisesini giymiş bir tarzda, fevkalâde bir sena ile ona hitap ediyor. Ben, baktıkça, birden itirazkârâne hüsn-ü zannı pek ziyadedir diye düşündüğüm dakikada, Kur’ânî hakikat mânen dedi: ‘Cesede, elbiseye bakma, bana bak. O, benim hakkımda konuşuyor. Doğru söylemiş.’ Ben daha ilişmedim.”²³⁶

(182)

...Kasemle itiraf ediyorum. Ben çekirdek gibi çürüdüm ve kurdum. Bütün kıymet ve hayat ve şeref, o çekirdekten çıkan şecere-i Risale-i Nur ve mu’cize-i mâneviye-i Kur’âniye’ye geçmiş biliyorum. Ve öyle itikat ettiğimden i’câz-ı Kur’ânî hesabına izhar ederim. Bütün kıymet bir mu’cize-i Kur’âniye olan Risale-i Nur’dadır...

(*Şuâlar (8. Şuâ), s.728*)

Eller açıp yürü, bugün kana kana Risale-i Nur’dan ışık al
Aşka uyan, nura kanan her zerrede reha var,
Hüner değil dostu düşman, yârı ağıyar eylemek,
Yâdı biliş yapasın ki, ancak dostta vefa var.

Hünerdir ki, yaprak atlas, toprak elmas olmalı.
Çünkü bir bak, ne yaprakta, ne toprakta beka var.
Kısa görüp denizleri, damlalara çevirme,
Hakikatte, her damlada gizli birer derya var.

Damla iken aslın senin, dağı taşı aşarsın,
Hem gökleri keşfedersin, sende ey Nur, böyle deha var.
Bir noktayı cihan yap, o cihana hâkim ol,
Zira senin bir noktanda, güneş kadar zekâ var.

Her zerrenin kâbesidir kalbi, yine kendine,
Dikkat eyle, her birinde yine ancak hüda var.
Sakın, Feyzi, sen gözünü Hak yüzünden ayırma,
Hakkı gören gerçeklere, hakkı kadar atâ var.
Denizli kahramanı merhum

Hasan Feyzi

²³⁶ Emirdağ Lâhikası, 1/77-78

Hazreti Üstad bundan önceki parçalarda da gördüğümüz gibi bütün dikkatleri Risale-i Nurlar'a çevirmiştir:

“Sözler'deki hakâik [hakikatler] ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan tereşşuh [süzülmüş, sızılmış] etmiştir. Hatta Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'âniye'den süzülmüş bazı katarâttır [damlalar]. Sâir Risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fânîyim, gideceğim. Elbette bâkî olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur'ân'ın yıldızlarıyla bağlanan Risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medâr olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbâı zannettikleri müellifinin etvârında aranılıyor. ve bu örf'e göre, o hakâik-i âliye ve o cevâhir-i gâliye kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğu için; risaleler kendi malum değil, Kur'ân'ın malı olarak, Kur'ân'ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubukta aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.”²³⁷

(183)

Ehl-i dalâletin tarafgirleri, **enâniyetten** istifade edip, kardeşlerimi benden çekmek istiyorlar. Hakikaten insanda en tehlikeli damar, enâniyettir. ve en zayıf damarı da odur. Onu okşamakla, çok fena şeyleri yaptırabilirler.

Ey kardeşlerim! Dikkat ediniz; sizi enâniyette vurmasınlar, onunla sizi avlamasınlar. Hem biliniz ki; şu asırda ehl-i dalâlet eneye binmiş, dalâlet vadilerinde koşuyor. Ehl-i hak, bilmecburiye eneyi terk etmekle hakka hizmet edebilir. Enenin istîmalinde haklı dahi olsa; mademki ötekilere benzer ve onlar da onları kendileri gibi nefis-perest zannederler, hakkın hizmetine karşı bir haksızlıktır.

²³⁷ Mektubat (28. Mektup, 7. Mesele), s.416.

Bununla beraber etrafına toplandığımız hizmet-i Kur'âniye, eneyi [ben] kabul etmiyor. “Nahnü” [biz] istiyor. “Ben demeyiniz, biz deyiniz” diyor. Elbette kanaatiniz gelmiş ki; bu fakir kardeşiniz, ene ile meydana çıkmamış. Sizi enesine hâdim yapmıyor. Belki, enesiz bir hâdim-i Kur'ânî olarak kendini size göstermiş.. ve kendini beğenmemeyi ve enesine taraftar olmamayı meslek ittihaz etmiş.

Bununla beraber kat'î deliller ile sizlere isbat etmiştir ki; *meydan-ı istifadeye vaz'edilen eserler, mîrî malıdır; yani Kur'ân-ı Hakîm'in terçeşuhatıdır. Hiç kimse, enesiyle onlara temellük edemez!*

(Mektubat (29. Mektup, 6. Risale), s.478-479)

İslâm'ın sinsi düşmanları, İslâmî hizmet oluşumlarını parçalayıp dağıtmak için en güçlü silâhı enâniyette bulmuşlardır. Çünkü “İnsanda en tehlikeli damar, enâniyettir ve en zayıf damarı da odur. Onu okşamakla çok fena şeyleri yaptırabilirler.”

Onun için Üstad Hazretleri, talebelerini her zaman her fırsatta “Dikkat ediniz, sizi enâniyette vurmasınlar, onunla sizi avlamasınlar.” diye ikaz ediyor. Enâniyetin çifte olduğu şu enâniyet aşırında Kur'ân ve iman hizmetinde koşturanların çok dikkatli olması; firavunlaşmış ve nemrutlaşmış ehl-i dalâletin benlik ve benciliklerine binip dalâlet vadilerinde koşmalarına karşılık ister istemez onlara benzememek için enâniyeti bırakmaları gerekiyor.

Üstad Hazretleri, bizzat kendisini ortaya koyarak, “beni” “benliği” “bençilliği” bir tarafa itiyor. “Bu fakir kardeşiniz ene ile meydana çıkmamış. Sizi enesine hâdim yapmıyor.” diyor.

Zaten eskiden yazdığı eserlerden Mesnevî-i Nuriye'de de Hazreti Üstad, şöyle demektedir:

“Otuz seneden beri iki tâğüt ile mücadele vardır. Biri insandadır, diğeri âlemedir. Biri ‘ene’dir, diğeri ‘tabiat’ır. Birinci tâğutu gayr-i kasdî, gölgavâri bir ayna gibi gördüm. Fakat o tâğutu kasden veya bizzat nazar-ı ehemmiyete alanlar, Nemrud ve Firavun olurlar. İkinci tâğüt ise, onu ilâhî bir sanat, rahmânî bir sıbğat, yani nakışlı bir boya şeklinde gördüm. Fakat gaflet nazarıyla bakılırsa, tabiat zannedilir ve maddiyyûnlarca bir ilâh olur. Maahâzâ o tabiat zannedilen şey, ilâhî bir sanattır. Cenâb-ı Hakk'a hamd ve şükürler olsun ki Kur'ân'ın feyziyle, mezkûr mücadele her iki tâğütün ölümüyle ve her iki sanemin kırılmasıyla neticelendi.”²³⁸

²³⁸ Mesnevî-i Nuriye (Habbe Risalesi), s.107.

(184)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelâ: ²³⁹ مَا اخْتَارَهُ اللهُ فِي الْحَيْرِ سırrıyla, inşallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet Risale-i Nur'un meselesi; Âlem-i İslâm'da, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamlar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celbetmek lâzımdır ki; ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muârırların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyârımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur, kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, “Yâ Hû! Bu da geçer!” demeliyiz.

Said Nursî

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.491*)

Bu mektup Afyon Hapishanesi'nde yazılmıştır. Hapishanedeki sıkıntı ve sabırsızlık hissinden dolayı bir an önce dışarı çıkma heyecanı, tahliye yerine mahkemenin ileri atılması, daha büyük sıkıntılara ve sabırsızlıklara sebep olur. Onun için Hazreti Üstad hem gerçeği ifade hem de teselli vermek için meselenin hayra vesile olan güzelliklerine dikkatleri çekerek: “Risale-i Nur'un meseleleri İslâm Dünyası'nda, bilhassa ülkemiz olan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan, böyle heyecanlı toplamlar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celbetmek lâzımdır ki ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muârırların küçültmelerinin üstünde ve irademizin haricinde, böyle şâşaa ile, Risale-i Nur, kendi derslerini dost ve düşmana âşikârane olarak veriyor, en mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur; biz küçük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip, sabır ve şükretmeliyiz. “Yâ Hû! Bu da geçer.” demeliyiz.”

Elbette hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'nin böyle büyük bir tanıtımı için hapiste biraz daha kalınabilir. Çünkü Hazreti Üstad'ın ve Nur talebele-

²³⁹ “Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.” (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

rinin mahkeme ve hapis mevzuları ülke içinde ve dışında haber konusu olmaya devam ediyordu.

(185)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve mânidar bir sual edilmiş. Bana sordular ki; “Sizin cemiyet olmadığınız, üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassut ve nezaret eden altı vilâyetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği hâlde, Nurcular’da öyle harika bir alâka var ki hiçbir cemiyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz.” dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular, cemiyet-memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemâl-i sevinçle şehâdet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından irsiyet almışlar ki; bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesi’nde bu âciz biçare kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

“Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikate başımız dahi feda olsun!” diye onlar nâmına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcular’da hakikî, hâlis, sırf rıza-yı ilâhî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsad ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler, o Nurcular’a çare bulamayıp hükûmeti, adliyei aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşallah bir halt edemezler. Belki Nur’un ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler.

Said Nursî

(*Şuâlar* (14. Şuâ), s.510)

Üstad Hazretleri, “Mahkemeler, sizin –Risale-i Nur talebeleri olarak– cemiyet olmadığınız beraetleriyle kesin karar vermelerine rağmen, sizde ve talebelerinizde öyle harika bir alâka var ki, hiçbir cemiyette, hiçbir komitede bulunmuyor, bunun sebebi nedir?” şeklindeki bir soruya,

Risale-i Nur'dan ruhlara yansıyan hakikî ihlâs ve sırf Allah rızası için hareket edenlerin aslında bu vatanın eski kahramanlarının kemâl-i sevinçle şehitlik mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin torunları, oğulları ve kızları olarak o fedailik damarından miras almış olmalarının bir neticesi olduğunu ifade ediyor. Evet atalarından genlerine işlemiş güzelliklerin Risale-i Nur hakikatleri vasıtasıyla ortaya çıkmasıdır, diye bu tezâhürü ifade ediyor.

(186)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Dünkü suale benzer, kırk sene evvel olmuş bir sual ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda Eski Said'in talebelerinin üstadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi, Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: "Bu medrese değil, kışladır." Bitlis Hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: "Onun silâhlarını alınız!" Bizden, ellerine geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra Harb-i Umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu hâller münasebetiyle benden sordular ki: "Dehşetli fedailerini bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van'da Erek Dağı'na çıktığınız zaman, fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?"

Ben de cevaben diyordum: "Madem fânî dünya hayatı, küçücük ve menfi milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedailerini karşımızda görünürlük. Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük *İslâm* milliyet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve 'ecel birdir' itikat eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar.²⁴⁰(Hâşiye) Lüzum olsa o kat'î ecelini ve zâhirî birkaç sene

²⁴⁰ (Hâşiye): Kardeşlerim nâmına âcizâne diyorum ki; "Lüzum olursa, inşallah çok ileri geçeceğiz. Bizler, dinde olduğu gibi kahramanlıkta da ceddamızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz."

mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehîrâne feda ederler.”

Said Nursî

(*Şuâlar (14. Şuâ), s.510-511*)

Üstad Hazretleri, bir önceki mektupta anlattıklarını teyid eden bir hususu bu mektupta ele alıyor. Hazreti Üstad, 1909'da aşiretler arasında gezerken aradaki farkı göstermek için şöyle bir soru soruyor:

“Neden onların bir fedaisini yandırıp parça parça ederlerdi, esrarını ve arkadaşını izhar etmezdi. Hâlbuki sizin bir yiğidinize bir bıçak vurulsa, bütün esrarını kanıyla beraber fişkırtarak döker. Bu, şecaatçe büyük bir tefâvüttür. Sebebi nedir?”

Cevabını da kendisi veriyor: “Öyleyse dinleyiniz ve kulaklarınızı beş açınız! İşte fikr-i milliyetle uyanmış bir Ermeninin himmeti, mecmu-u millettir. Güya onun milleti küçülmüş, o olmuş. Veya onun kalbinde yerleşmiş. Onun ruhu ne kadar tatlı ve kıymettar olsa da, milletini daha ziyade tatlı ve büyük bilir. Bin ruhu da olsa feda etmeye iftihar eder. Çünkü kendince yüksek düşünür. Hâlbuki, şimdikilere demiyorum, lâkin sizin eskiden bir yiğidiniz uyanmamış, nura girmemiş, İslâmiyet milletinin namusunu bilmemiş, yalnız bir menfaat veya bir garaz veya bir adamın veya bir aşiretin namusunu mülâhaza eder, kısa düşünürdü. Elbette tatlı hayatını öyle küçük şeylere herkes feda etmez. Faraza, İslâmî fikr-i milliyetle²⁴¹(Hâşiye) onlar gibi temâşâ etseydiniz, kahramanlığınızı âleme tasdik ettirip yüksek tabakalara çıkacaktınız. Eğer Ermeniler sizin gibi sathî ve kısa düşünseydiler nihayette korkak ve sefil olacaktardı. Hakikaten sizin harikulâde şecaate istidadınız vardır. Zira, bir menfaat veya cüz'î bir haysiyet veya itibarî bir şeref için veya ‘Fîlan yiğittir.’ sözlerini işitmek gibi küçük emirlere hayatını istihfaf eden, veya ağasının namusunu istîzam için kendini feda eden kimseler, eğer uyansalar, hazinelere değer olan İslâmiyet milliyetine, yani üç yüz milyon İslâm'ın uhuvvetlerini ve mânevî yardımlarını kazandıran İslâmiyet milliyetine, binler ruhu da olsa, acaba istihfaf-ı hayat etmezler mi? Elbette hayatını on paraya satan, on liraya binler şevkle satar [verir].”²⁴²

²⁴¹ (Hâşiye) Milliyetimiz bir vücuttur; ruhu İslâmiyet, aklı Kur'ân ve imandır.

²⁴² Münâzarât, s.50.

(187)

Sual: “Madem Kur’ân-ı Hakîm’in feyziyle ve nuruyla en mütemerid ve müteannid dinsizleri ıslah ve irşad etmeye, Kur’ân’ın himmetine güveniyorsun; hem bilfiil de yapıyorsun. Neden senin yakınında bulunan bu mütecevizleri çağırıp irşad etmiyorsun?”

Elcevap: *Usûl-ü şeriatın kaide-i mühimmesindendir: الرَّاضِي بِالضَّرَرِ لَا يُنْظَرُ لَهُ*²⁴³ Yani, “Bilerek zarara razı olana şefkat edip lehinde bakılmaz!” İşte ben, çendan Kur’ân-ı Hakîm’in kuvvetine istinâden dava ediyorum ki:

Çok alçak olmamak ve yılan gibi dalâlet zehrini serpmekle telezzüz etmemek şartıyla en mütemerid bir dinsizi, birkaç saat zarfında iknâ etmezsem de ilzam etmeye hazırım. Fakat, nihayet derecede alçaklığa düşmüş bir vicdan ki; bilerek dinini dünyaya satar ve bilerek hakikat elmaslarını pis, muzır şişe parçalarına mübâdele eder derecede münâfıklığa girmiş insan suretindeki yılanlara hakâiki söylemek, hakâike karşı bir hürmetsizliktir.²⁴⁴ *كَتْعَلِيقِ الدَّرِّ فِي أَعْنَاقِ الْبَقَرِ* darb-ı meseli gibi oluyor. Çünkü bu işleri yapanlar, kaç defa hakikati Risale-i Nur’dan işittiler. Ve bilerek, hakikatleri, zındıka dalâletlerine karşı çürütmek istiyorlar. Böyleler, yılan gibi zehirden lezzet alıyorlar.

(*Mektubat (28. Mektup, 4. Risale), s.409*)

Hakikati arayanlar, hakka müştaklar varken kıraç topraklar hükmündeki enâniyetli, kibirli, inatçı ve kaypaklara fazla vakit harcamanın bir mânâsı yok. Nifaka ve dalâlete bilerek giren ve zarara bile bile razı olanlara yapacak fazla bir şey kalmıyor. Önünüze işleyebilmeniz için çok verimli ve bereketli arazilerle, ot bitirmez kıraç yerler koymuşlar. Sizin de gücünüz, münbit yerlere zor yetiyor. Hangilerini tercih edersiniz?

Bazıları “Bakınız ben, hiç yola gelmezleri nasıl hallettim, hiç olmazları nasıl oldurdum.” diyebilmek için yılların kaşarlanmış mütemerid ve muannidleri ile uğraşmak istiyor olabilir. Bir kere böyle bir anlayış Allah rızasına uygun değil. Biraz kendini tatmin ve başkalarına karşı üstünlük duygusunu da sergileme ve

²⁴³ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

²⁴⁴ “İneğin boynuna inci takmak gibi.”

“Okumaktan mâni ne
Kişi Hakk’ı bilmektir
Çün okudun bilmezsin
Ha bir kuru emektir.”

diyen Yunus Emre’yi hatırlatan boş kürek çekme var.

(188)

İnadın Gözü, Meleği Şeytan Görür

İnadın işi budur: Şeytan yardım ederse birisine “melek” der, rahmeti de okutur.

Muhالیf tarafında eğer meleği görse; libasını değişmiş, onu şeytan zanneder, adâvet lânet eder.

(Sözler (Lemcât), s.784-785)

Şeytanın kullandığı zayıf damarlardan birisi de inattır. İnsan şiddetli bir inat ile önemsiz, geçici, fanî şeylere karşı bütün hissiyatını sarfeder. Hem zararlı, zehirli bir şeye inat nâmına sebat eder. Hâlbuki bu inat, insana hakta sebat için verilmiştir. Eğer bu inadın dizginini şeytanın eline geçerse, her türlü kötülüğe sevk eder. Eğer siyaset âleminde şeytanın yedeğindeki inatla hareket edilirse, kendi siyasî görüşündeki şeytana, insan rahmet okur; karşı taraftakilere de lânet okur. Küfrün sebeplerinden birisi de inattır. Aile çekirdeklerinin parçalanma sebepleri içinde inadın rolü az değildir.

Hakkı Bulduktan Sonra Ehak İçin İhtilâfı Çıkarma

Ey tâlib-i hakikat, madem hakta ittifak, ehakta ihtilâftır.

Bâzan hak, ehaktan ehaktır. Hem de olur hasen, ahsenden ahsen.

(Sözler (Lemcât), s.784-785)

Hakkı bulduktan sonra, ehak (daha haklı) bir görüş için eğer ihtilâfa sebep olacaksa, uğraşmamak; hak üzerinde anlaşmak gerekir.

“Hakikat Çekirdekleri”nde bu mevzuda Üstad Hazretleri şöyle diyor: “Hakta ittifak, daha hak olanda ihtilâf meydana geliyorsa, o takdirde ‘hak’ta ittifak etmek ‘ehak’ (daha hak) olanda ihtilâf etmekten daha iyi-

dir. Aynı şekilde ‘hasen’ (güzel) olanda ittifak etmek varken ahsen (daha güzel)de ihtilâf çıkıyorsa bu durumda hasen, ahsenden, ahsendir. Herkes, kendi mesleğine ‘Hüve hakkun yani o bir haktır.’ demeli; ‘Hüve’l-hakku yani hak olan sadece odur.’ dememeli. Veyahut ‘Hüve hasenün yani o güzeldir.’ demeli; ‘Hüve’l-hasenü yani güzel olan sadece odur.’ dememeli.”²⁴⁵

Dayanışma ve ittifak ve sıkı irtibatla uhuvvet topluma çok büyük bir güç sağlar. Onun için ihtilâfa, ayrılığa götürücü her şeyden sakınmak gerekir. Eğer doğru, güzel ve hak olan şey bulunmuş ve Müslümanlar bunlar üzerine ittifak etmişse, artık ondan sonra “daha hak” ve “daha güzel” olan şeylerin kavgasını vermemek lâzımdır. Çünkü “daha hak” ve “daha güzel”in kavgasını vererek ihtilâf, iftirak çıkarmak, bütün güç ve kuvveti yok eder; Müslümanları zayıf bırakıp, düşmanların ezmesine sebep olur. Müslümanlar eğer kendi aralarında birbirlerinin dikenlerine, diken gibi batan tavırlarına tahammül etmezlerse, düşmanların çizmelerinin altında ezilir; izzet ve onurlarını da kaybederler. Herkes aynı olmak ve aynı şeyleri düşünmek zorunda değildir.

İhlâs Risaleleri’nde beyan edildiği gibi herkes kendi meşrebinin muhabbetiyle “Ben de hak üzereyim. Tuttuğumuz yol güzeldir.” diyebilir. Fakat başka Müslümanların yollarının, meslek ve meşreplerinin yanlış olduğuna işaret eden “Sadece biz hak yoldayız. Güzel olan sadece bizim meslek ve meşrebimizdir.” şeklindeki sözler son derece zararlı ve hatalıdır. Her meslek ve meşrep sahibinin şu kadarını da söylemeye hakkı vardır. “Sizinki güzelse de benimki en güzeldir.” Ama bu sözü başkalarının da söylemeye hakkı olduğunu bilmek gerekir. Kendince doğrudur da. Çünkü daha güzel bir yol olarak gördüğü için oradadır. O yolu seçtiğine göre öyle diyebilir. Eğer zaten onu en güzel görmeseydi orada olmazdı.²⁴⁶ Bu çeşit sözleri de onun için fazla görmemeliyiz.

İslâmiyet, Selm ve Müsâlemettir; Dahilde Nizâ ve Husumet İstemez

Ey Âlem-i İslâmî! Hayatın ittihadı. Ger ittihad istersen düsturun bu olmalı:

²⁴⁵ Mektubat, s.534-535.

²⁴⁶ Bkz.: Lem’alar (20. Lem’a), s.189.

هُوَ الْأَحْسَنُ²⁵⁰ yerine هُوَ الْحَسَنُ²⁴⁹ olmalı; هُوَ حَقٌّ²⁴⁸ yerine هُوَ الْحَقُّ²⁴⁷ olmalı...

Her müslim kendi meslek, mezhebine demeli: “İşte bu haktır, başkasına ilişmem. Başkaları güzelse, benim en güzeldir.”

Dememeli: “Budur hak, başkaları battadır. Ya yalnız benimkidir güzeli; başkaları yanlış, hem çirkindir.”

Zihniyet-i inhisar, hubb-u nefisten geliyor, sonra maraz oluyor, nizâ ondan çıkıyor. Derd ile dermanlar

Taaddüdü hak olur, hak da taaddüd eder. Hâcât ve ağdiyenin tenevvüü hak olur, hak da tenevvü eder.

İstüdad, terbiyeler, tekessürü hak olur, hak da tekessür eder. Bir madde-i vâhide, hem zehir ve hem panzehir.

İki mîzaca göre mesâil-i fer’ide hakikat sabit değil, izafî ve mürekkeb, mükellefin mizaclar

Ona bir hisse verip, ona göre ederek tahakkuk ve tereküb, her mezhebin sahibi mühmel mutlak hükmeder.

Mezhebinin hududu tâyinini bırakır temâyül-ü mîzaca; taassub-u mezhebî tâmime sebep olur.

Tâmimin iltizamı sebep olur nizâa. İslâmiyet’ten evvel tabakat-ı beşerde derin uçurumlar,

Hem tebâüd-ü acibi istedi bir vakitte taaddüd-ü enbiyâ, tenevvü-ü şerâyi’, müteaddid mezhepler.

Beşerde bir inkılâp İslâmiyet yaptırdı, beşer tekarüb etti, Şer’ etti ittihad, vâhid oldu Peygamber.

Seviye bir olmadı; mezhep taaddüd etti. Terbiye-i vâhide kâfi geldiği zaman, ittihad eder mezhepler...

(Sözler (Lemcât), s.784-785)

İslâm, sulh ve barışıklıktır; dahilde çekişme ve düşmanlık istemez. Ey İslâm Âlemi! Hayatın birlik ve beraberlikte. Eğer birlik ve bütünlük ister-

²⁴⁷ “Sadece o haktır.”

²⁴⁸ “O haktır.”

²⁴⁹ “Sadece o iyidir.”

²⁵⁰ “O en iyidir.”

sen, şu düsturu tutmalısın: “Sadece o haktır.” yerine “O, bir haktır.” olmalı. “Sadece o güzeldir.” yerine “O, en güzeldir.” olmalıdır. Her Müslüman kendi meslek ve mezhebi için demelidir ki: “İşte bu haktır; başkasına ilişmem. Başkaları güzelse, benim en güzeldir.” Fakat: “Budur hak; başkaları batıldır. Yalnız benimkidir güzeli; başkaları yanlıştır, hem çirkindir.” dememelidir. İnhisarçılık zihniyeti yani her şeyi tekelinde tutup başka düşüncelere hayat hakkı tanımama anlayışı sadece kendi nefisini sevmekten ileri geliyor. Bu anlayış sonra hastalığa dönüşüyor. Çekişmeler, kavgalar da işte bundan çıkıyor. Dertlere göre derman ve ilâçların çeşit çeşit olması haktır. Hak da birden fazla olabilir. İhtiyaç ve gıdaların türlü türlü olması haktır; hak da çeşit çeşit olur. İstidat ve kabiliyetlere göre terbiye ve eğitim metotlarının çok olması hak olur; hak da birden fazla olabilir. Tek bir madde, yerine göre hem zehir hem de panzehir olur. İki mizaca göre teferruat meselelerde hakikat sabit değildir; izafidir, mürekkeptir. İslâmiyet’i yaşamakla mükellef olanların mizaçları da bir hisse verirler. Böylece bütün bunlardan mürekkep olan bir şey tahakkuk eder. Her mezhebin sahibi görüşlerini bağlayıcı bir anlayışla değil, mutlak olarak ortaya koyar. Mezhebinin hududunun tayinini mizaçların temâyülüne bırakır. Böylece mizaçlar kendilerine uygun gelen mezhebi seçebilirler. Mezhep taassubu, tâmime, –uysa da, uymasa da her mizacın o mezhebi kabulü şartmış gibi– yani genellemeye sebep olur. Tâmimi iltizam, yani mezhebi herkese yaymaya çalışma, çekişmeye sebep olur. İslâmiyet’ten önce insan tabaka ve toplumları arasındaki derin uçurumlar, hem aralarındaki büyük uzaklık, bir vakitte birkaç peygamberin olmasını, çeşitli kanunların, müteaddit mezheplerin bulunmasını icap ettirdi.

İslâmiyet, insanlık âleminde bir inkulâp gerçekleştirdi. İnsanlık birbirine yaklaştı; şeriat, kanun ve peygamber bir oldu. Ama seviye bir olmadığı için çeşitli mezhepler doğdu. Tek terbiye kâfi geldiği zaman, mezhepler de birleşir. Hazreti Üstad, daha sonra yazdığı Yirmi Yedinci Söz’ün Hâtimesi’nde şöyle diyor:

“Asırlara göre şeriatler değişir. Belki bir asırda, kavimlere göre ayrı ayrı şeriatler, peygamberler gelebilir ve gelmiştir. Hâtemü’l-Enbiyâ’dan sonra şeriat-ı kübrâsı, her asırda, her kavme kâfi geldiğinden, muhtelif şeriatlere ihtiyaç kalmamıştır. Fakat teferruatta, bir derece ayrı ayrı mezheplere ihtiyaç kalmıştır. Evet, Nasıl ki mevsimlerin değişmesiyle elbiseler değişir, mizaçlara göre ilâçlar tebeddül eder; öyle de, asırlara göre şeriatler değişir, milletlerin istidadına göre ahkâm tahavvül eder. Çünkü; ahkâm-ı

şer'iyenin teferruat kısmı, ahvâl-i beşeriyeye bakar; Ona göre gelir, ilâç olur. Enbiyâ-yı salife zamanında, tabakat-ı beşeriye birbirinden çok uzak ve seciyeleri hem bir derece kaba, hem şiddetli ve efkârca ibtidaî ve bedeviyete yakın olduğundan, o zamandaki şeriatler, onların hâline muvafık bir tarzda ayrı ayrı gelmiştir. Hatta bir kıtada, bir asırda ayrı ayrı peygamberler ve şeriatler bulunurmuş.

Sonra, Âhirzaman Peygamberi'nin gelmesiyle, insanlar güya ibtidaî derecesinden, îdadiye derecesine terakkî ettiğinden, çok inkılâbat ve ihtilâtat ile akvam-ı beşeriye bir tek ders alacak, bir tek muallimi dinleyecek, bir tek şeriatla amel edecek vaziyete geldiğinden, ayrı ayrı şeriata ihtiyaç kalmamıştır, ayrı ayrı muallime de lüzum görülmemiştir. Fakat tamamen bir seviyeye gelmediğinden ve bir tarz-ı hayat-ı içtimâiyede gitmediğinden, mezhepler taaddüt etmiştir. Eğer beşerin ekseriyet-i mutlakası bir mekteb-i âlûnin talebesi gibi, bir tarz-ı hayat-ı içtimâiyeyi giyse, bir seviyeye girse, o vakit mezhepler tevhid edilebilir. Fakat bu hâl-i âlem, o hâle müsaade etmediği gibi, mezâhip de bir olmaz."²⁵¹

(189)

بِسْمِ اللَّهِ سُجَّانَهُ²⁵²

Aziz, Siddık, Sebatkâr, Muhlis Kardeşlerim!

Hem maddî, hem mânevî, hem nefsim, hem benimle, temas edenler gayet ehemmiyetli benden sual ediyorlar ki:

“Neden herkese muhalif olarak –hiç kimsenin yapmadığı gibi– sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun, istîğna gösteriyorsun? Ve herkes müştak ve talip olduğu ve Risale-i Nur'un intişarına, fütûhâtına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur şâkirtlerinin hasları müttefik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun, şiddetle çekiniyorsun?”

Elcevap: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez

²⁵¹ Sözler, s.529.

²⁵² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin sene-den beri terâküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor.. tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviye'nin bazı gayelerine basamak olmasın; ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izâle eylesin.

Amma, “Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i iman ve hakikatin istedikleri nurânî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlâsınıza zarar gelmediği halde, eğer kabul etsen, reddedilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu hâlde; sen, değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçırıyorsun.”

Elcevap: Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini feda eder. Öyle de, ehl-i imanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa –hem lüzum var– kendim, değil yalnız lâyük olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur’dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.

Evet, her vakit, hususan bu zamanda ve bilhassa dalâletten gelen gaflet-i umumiyyede, siyaset ve felsefenin galebesinde ve enâniyet ve hodfürûşluğun heyecanlı asrında büyük makamlar her şeyi kendine tâbi ve basamak yapar. Hatta dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet eder. Mânevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor diye itham altında kalıp, neşrettiği hakikatler dahi tereddütlerle revacı zedelenir. Şahsa, makama faydası bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhâsıl: Hakikat-i ihlâs, benim için şan ve şeref ve maddî ve mânevî rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i

nuriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemmiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs ile, her şeyin fevkinde hakâik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.

Çünkü o on adam, tam o hakikati her şeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, “Hususî makamından ve hususî hissîyatından geliyor.” nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabilirler. Bu mânâ için hizmetkârlığı, makamatlara tercih ediyorum.

Hatta bu defa bana, beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımın plânıyla bana ihanet eden o mâlûm adama şimdilik bir belâ gelmesin diye telâş ettim. Çünkü mesele şâaalandığı için, doğrudan doğruya avâm-ı nas bana makam verip harika bir keramet sayabilirler diye, dedim: “Yâ Rabbi! Bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle kerametvâri bir surette olmasın.”

(Emirdağ Lâhikası, 1/68-69)

Üstad Hazretleri, kendisine yardım edecek çok önemli kuvvetlere bakmayıp istiğna göstermesini ve mânevî makamları kabul etmeyip onlardan şiddetle çekinmesinin sebeplerini şöyle izah ediyor: “Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinata hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri terâküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.”

Risale-i Nur’un hedeflerinden birisi de nasıl ki Asr-ı Saadet’te Kur’ân-ı Hakîm ter ü taze nur ve feyizleri sahabe efendilerimizi yetiştirdi; onlar da ihlâs ve sadakatle Allah’ın adını dünyanın dört bir yanına hiçbir dünyevî-uhrevî, maddî-mânevî menfaat beklemeden yaymaya çalıştılar; işte aynen onlar gibi hizmet edecek bir nesil yetiştirmektir. Bu Kur’ân ve iman hizmetinde başta Üstad Hazretleri ve onun yetiştirdiği talebeleri aynı ruhla, sahabe efendilerimizin izinde, onların izdüşümleri olarak muazzam bir gayret göstermişler ve arkalarından gelen nesillere de rehber olmuşlardır. Sahabe efendilerimize ormanın arslanları mânâsına “Üsdü’l-gâbe”dendiği gibi Üstad Hazretleri’nin talebelerine de ormanın kaplanları mânâsına

“Fühûdu'l-gâbe” dememiz herhalde uygun düşüyor. Onları ihlâs ve sadakatle takip edenler de en cazip siyasî tekliflere hep müstağni kaldıkları gibi bundan çok daha büyük tekliflere de aynen mukabele etmişlerdir. Birçok müminin hizmete vesile olabilir diye mâsumane yaklaşacakları bu çeşit teklifleri –her türlü sıkıntılara katlanma pahasına– onlar “şeytanın sağdan yaklaşması” şeklinde değerlendirmiş, kat'iyen iltifat etmemişlerdir. Hiçbir iç ve dış gücün desteğini almadan, tertemiz bir “Anadolu hizmet ve gayreti” olarak sadece Anadolu insanının desteğine dayanmışlardır. Bu husustaki itham ima eden soru ve iftiralara da tokat gibi tok cevaplarını savurmuşlardır. Bu konuda şahit olduğum pek çok hâdise vardır.

(190)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maîşet meşgalesi hengâmı ve şuhûr-u selâsenin çok sevaplı ibadet vakti ve zemin yüzündeki fırtınaların silâhla değil, diplomatikle çarpışmaları zamanı olduğu cihetle, gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur'un hizmeti zararına bir atâlet, bir fütûr ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz kat'î biliniz ki, Risale-i Nur ve şâkirtlerinin meşgul oldukları vazife, rûy-i zemindeki bütün muazzam mesâilden daha büyüktür. Onun için, dünyevî merak-âver meselelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütûr getirmeyiniz. “Meyvenin Dördüncü Meselesi”ni çok defa okuyunuz; kuvve-i mâneviyeniz kırılmasın.

Evet, ehl-i dünyanın bütün muazzam meseleleri, fânî hayatta zâlimâne olan düstur-u cidal dairesinde, gaddarâne, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyle, kader-i ilahî, onların o cinayetleri içinde, onlara bir mânevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve şâkirtlerinin çalıştıkları ve vazifedar oldukları fânî hayata bedel, bâkî hayata perde olan ölümü ve hayat-ı dünyeviyyenin perestîşkârlarına gayet dehşetli ecel cellâdının, hayat-ı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î isbat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikati göstermişiz.

Elhâsıl: Ehl-i dalâlet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur'ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük mese-

lesi –muvakkat olduğu için– bizim meselemizin en küçüğüne –bekaya baktığı için– mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenezzül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

Bu âyet ²⁵³إِذَا اهْتَدَيْتُمْ مِنْ صَلِّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ve usûl-ü İslâmiyet'in ehemmiyetli bir düsturu olan ²⁵⁴لَا يُنْظَرُ لَهُ بِالضَّرَرِ بِالضَّرَرِ يَالْضَّرَرِ لَا يُنْظَرُ لَهُ yani, “Başkasının dalâleti sizin hidayetinize zarar etmez; sizler, lüzumsuz onların dalâletleriyle meşgul olmayasınız.” düsturun mânâsı: “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz.”

Madem bu âyet ve bu düstur, bizi, zarara bilerek razı olanlara acı-maktan men ediyor; biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla, vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri mâlâyani bilip, vaktimizi zayi etmemeliyiz. Çünkü elimizde nur var, topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nurânî müdafaaadır...

(Emirdağ Lâhikası, 1/38-39)

Bu bölüm, Emirdağ Lâhikası'ndaki 21. Mektup'tan alınmıştır. Üstad bu mektuba, hizmette metanet ve sebat gösterilmesi mevzuunda bir ikazla başlıyor. Sonra da diyor ki: “Aziz kardeşlerim, siz kat'î biliniz ki, Risale-i Nur ve talebelerinin meşgul oldukları vazife, yeryüzündeki bütün muazzam meselelerden daha büyüktür. Onun için, dünyevî meraklı meselelere bakıp, bâkî vazifenizden fütûr getirmeyiniz. Meyvenin Dördüncü Meselesi'ni çok defa okuyunuz; kuvve-i mânevîyeniz kırılmasın.”

Meyve Risalesi'nin Dördüncü Meselesi'nde, en küçük daire olan kalb dairesinden en geniş âfakî daire olan kâinat dairesine kadar, insanın vazifelerinin bulunduğu; ters orantılı olarak en küçük dairede en büyük vazifenin, en büyük dairede arasına küçük vazifelerin olacağı anlatılıyor. İmanın yeri olan kalb dairesindeki gerçek ve muazzam vazife, yerine getirilmediği takdirde, bir insanın elinde cihan savaşlarını çıkaran büyük devletlerin imkânları da olsa ne fayda sağlar?

Ehl-i dünya için en muazzam mesele, fânî hayatta, mücadele düsturu dairesinde zâlimâne, gaddarâne ve merhametsizce, dinî mukaddeslerini de dünyaya feda ederek uğraşmaktır. Bu yüzden kader-i ilâhî de onlara, o

²⁵³ Mâide Sûresi 5/105.

²⁵⁴ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

cinayetlerin içinde mânevî bir cehennem veriyor. Bunlara karşılık Risale-i Nur talebeleri, fânî hayata karşılık, bâkî hayata perde olan ölümün aslında ebedî hayata perde ve ehl-i imanın ebedî saadetlerine bir vesile olduğunu kat'î şekilde isbat etmekle meşguller.

Şimdi bu ikisi mukayese edilirse Risale-i Nur talebelerinin muazzam işlerinin önemi anlaşılmiş olmaz mı? Durum bu olunca, ne diye bu kudsî hizmeti bırakıp da onların fânî ve canî işleriyle meşgul olup vakit zayi edecekler?

Zaten “Siz hidayette olduktan sonra onların dalâleti size zarar vermez”²⁵⁵ âyeti ve “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz.” düsturu da lüzumsuz şekilde onların işleriyle meşgul olmayı men ediyor. Öyleyse iman ve Kur’ân hâdimleri bütün kuvvet ve meraklarıyla vakitlerini kudsî vazifeye hasretmelidirler.

Mektubun sonunda Üstad, bu bahsi yazmasının sebeplerinden birisinin, Boğazlar meselesi mevzuunda bir talebesini denemesi neticesi, onun da alâkadârlık göstererek ve meseleyi bilerek lüzumsuz meşgul olmasını gösteriyor. “Yazık, bu nur hizmetine zararı dokunacak.” diye üzülüyor ve “Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.” düsturunu hatırlatarak şiddetli ikaz ediyor.

Âh vakitlerin ne kadar kıymetli olduğunu bir bilebilsek, bir idrak edebilsek!.. Âhret ticareti için saniyelerin ne kadar önemli olduğunu nefsimize bir anlatabilsek!..

(191)

Hem bunu kat'iyen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Benim ne haddim var ki, sahip olayım, tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur’un kusurlu bir hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâhıyım. Benim karmakarışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur’un bize verdiği ders de, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfûrûşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz...

(Emirdağ Lâhikası, 1/44)

²⁵⁵ Mâide Sûresi 5/105.

Üstad Hazretleri, kendisine saldırarak, Risale-i Nur'u çürütmek isteyenlere hep bu gerçeği haykırıyor: "Risaleler Kur'an'ın malıdır... Kur'an'la bağlıdır. Kur'an ise Arş-ı Âzam'a bağlıdır. Benim malım olamaz!.."

Emirdağ Lâhikası'nda diyor ki: "Risale-i Nur'un tezâhürü yalnız tercümanının fikriyle veyahut onun mânevî ihtiyaç diliyle Kur'an'dan gelmiş, yalnız o tercümanın istidadına bakan feyizler değil, belki o tercümanın muhatapları ve Kur'an dersinde arkadaşları olan hâlis, metin ve sâdık zâtların o feyizleri ruhen istemeleri ve kabul, tasdik ve tatbik etmeleri gibi çok cihetlerle o tercümanın istidadından çok ziyade o Nurlar'ın zuhuruna vesile oldukları gibi, Risale-i Nur'un ve talebelerinin mânevî şahsiyetinin hakikatini onlar teşkil ediyorlar. Tercümanın da içinde bir hissesi var. Eğer ihlâssızlıkla bozmazsa, bir tekaddüm [öncelik, önde bulunma] şerefi bulunabilir."²⁵⁶

(192)

...Kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfürûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır.

(Emirdağ Lâhikası, 1/47)

Üstad Bediüzzaman'ı ufuk insan yapan en önemli yanlarından birisi de, ısrarla "ihlâs" üzerinde durması, ihlâsı kazanmak için tahşidât yapması ve onu kıran amellere karşı tenbihatta bulunmasıdır. Üstad Hazretleri, hizmetinin esasını ihlâs üzerine kurmuş ve ihlâsın sırrını yerleştirmeyi birinci mesele yapmıştır. Onun için kendini beğendirmeye çalışma, övünme gibi kötülüklerden son derece sakınmış, talebelerini de sakındırmıştır. Düz, sade ve şeffâf bir yaşayış sergileyen Üstad Hazretleri hakkında çeşitli ithamlarda bulunanlara bu yaşayış güzelliği en güzel cevabı her zaman vermiştir.

(193)

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ²⁵⁷

Hapse giren Nur talebeleri birbirinin hâllerinden, seciyelerinden,

²⁵⁶ Emirdağ Lâhikası, 1/65.

²⁵⁷ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

ihlâs ve fedakârlıklarından ders almalarıyla beraber, Nurlar hizmetinde dünyevî menfaatleri daha aramazlar.

Evet, Medrese-i Yusufiye’de, çok emârelerle her sıkıntı ve zahmetin on, belki yüz misli maddî ve mânevî faydalar ve güzel neticeler ve imana geniş ve hâlis hizmetler, gözleriyle gördüklerinden, tam ihlâsa muvaffak olurlar, daha cüz’î ve hususî menfaatlere tenezzül etmezler.

(*Lcm’alar (26. Lcm’a –İhtiyarlar Risalesi–), s.324*)

O zaman hapisanelere Türkiye’nin her tarafından Risale-i Nur talebeleri getirilmişti. Ayrı ayrı meziyet ve hasletlere sahip bu güzel insanların güzel seciyeleri birbirlerine yansiyordu. Çünkü “Mümin, müminin aynasıdır.”²⁵⁸ hadisinin gerçeği vardı.

Diğer mahkûmlara da çok misal oluyorlardı. Merhum Bayram Yüksel Ağabey diyor ki: “Kasap Tahir, Afyonlu bir eşkiya idi. İri yarı, cesur, gözünü budaktan sakınmayan belâli bir kimseydi. Afyon’u haraca kesmişti, herkes onun korkusundan tir tir titriyordu. Hanımına sataşan birisinin kafasını kopardığı için kendisine “Kasap Tahir” diyorlardı. Çeşitli suçlardan tevkif edilmiş ve idama mahkûm olmuştu. Kararı temyiz ettiği için Temyiz Mahkemesi’nin kararını bekliyordu. Elinde, ayağında ve boynunda demir prangalar vardı. Bahçeye teneffüse de bunlarla çıkardı. Dördüncü koğuşun hâkimi o idi. Bir gün Üstadımızı ziyaret etmiş, Üstadımız kendisine ‘Sen namaza başla, ben sana dua edeceğim. Sen inşallah kurtulacaksın.’ demiş, bunun üzerine Kasap Tahir, hemen namaza başlamıştı. O vahşi insan Nurlar’ın dersiyle kısa zamanda ıslah oldu. Ağırbaşlı ve kimseyi üzmez bir hâle geldi. Artık Nur talebeleri ile yemek yiyor ve onlara hürmet ediyordu. Hatta Tahiri Ağabey ve Re’fet Ağabey’e hizmet ederdi. Onlarla beraber yemek yerdi, onların yemeğini yapardı. Namaz kılanları koğuşun en iyi yerinde yatırırdı. Nur talebelerine çok hürmetkâr davranıyordu. Herkes ondaki bu değişikliğe hayret ediyor, en yakın arkadaşları ‘Bu adam nasıl bu hâle geldi?’ diye hayretlerini izhar ediyorlardı. Nihayet Temyiz Mahkemesi’nden cevap geldi. Kasap Tahir idamdan kurtulmuştu. Temyiz, Afyon Ağır Ceza Mahkemesi’nin idam kararını bozmuş. 30 yıl hapse çevirmişti. Sonra da 1950’de umumî af çıkınca, Kasap Tahir tahliye edildi. Buna çok sevinen Kasap Tahir, ‘Benim kurtuluşum Hocacafendinin kerametidir.’ diyordu. Çobanlarlı Ahmet ve Kıldere’li Ahmet isimli iki

²⁵⁸ Ebû Dâvûd, *Edeb* 49.

mahkûm daha vardı. Bu Ahmet Bey, Üstadımızın odununu, kömürünü, suyunu getirirdi. Birgün Üstadımıza bir çift çorap, bir de bükme getirir. Mustafa Ağabey de, kalbinden tefekkür eder. ‘Böyle bir şahsın hediyesini alacak mı?’ derken Üstad Hazretleri ‘Bismillahirrahmânirrahîm’ der, lokmayı ağzına kor. Onu gören Ahmet Ağa, ‘Ha, görüyorsunuz, sizin hediyenizi Üstad almaz, benimkini aldı, canım feda olsun!’ der. Bu zatın Üstad’a büyük hizmetleri oldu. Bunlar da Kasap Tahir gibi adamlardı. Üstad’a çok hürmet ederler ve ona çok yardımları ve hizmetleri dokunurdu. Üstad’ın yanına kimsenin sokulamadığı zamanlarda bu zatlar kimseden perva etmeden Üstad’a hizmet ettiler. Bilhassa Ahmet hiç idarecilerden falan korkmazdı. Çeşitli suçlardan hapishaneye giren birçok mahkum, Üstad’ın ve Risale-i Nur’un dersleriyle islah olup çıkıyorlardı. Yalnız Üstad’ı bir görsün, Üstad’a bir selâm versin, derhal islah-ı hâl ederlerdi, namaza başlıyorlardı.”

(194)

İkincisi: Hatta ben, fakir ve muhtaç olduğum ve zâhid ve sofu ve riyazetçi olmadığım ve büyük bir şeref ve haysiyet ve hanedanlık haysiyetinden, şan u şerefenden hissedar olmadığım hâlde, tarihçe-i hayatımda yazıldığı gibi, küçükten beri halkların mallarını, hediyelerini kabul edemiyordum, ihtiyacımı izhara tenezzül edemiyordum. Beni bilenler gibi, ben de çok hayret ederdim. Şimdi hassaten birkaç sene zarfında anlaşıldı ki, Risale-i Nur’un dehşetli bir mücahedesinde, tamâ ve mal yüzünden mağlûp olmamak ve itiraz gelmemek için o hâlet-i ruhiye bize ihsan edilmişti. Yoksa, düşmanlarım o cihetten büyük bir darbe indirecektiler...

(*Emirdağ Lâhikası, 1/50*)

Âhırzamanın bu en büyük meselesi olan iman-inkâr mücadelesinde Kur’ân hakikatleri ile, iman ve Kur’ân hizmeti yapacak olanların bilhassa o hizmetin ustabaşısı, rehberi ve üstadı olan zâtın hayat örgülerine dikkat edilirse, hep yapacağı hizmete göre ayarlandığı görülecektir. Her şeyi, ekonomiyi alt yapı olarak izah eden materyalist anlayış dini de aynı şekilde din adamlarının bir çıkar oyunu şeklinde ele alıyor, öyle takdim ediyor, dine ve din adamlarına öyle hücum ediyorlar. Onun için Üstad

Hazretleri tâ küçük yaştan istiğnâ prensibiyle, izzet ve onuru ile hareket etmiştir. Bilhassa seferberlik ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında kıtlık ve açlığın yol açtığı tehlikelere karşı bir hazırlık hâli verilmiş hatta Kastamonu Lâhikası'nda anlatılan, Üstad'ın bir ara çok az bir gıda ile yaşamasının harikalığı da yine yazılacak "İktisad Risalesi"ne bir hazırlık mahiyetinde imiş: "Ramazan-ı Şerifte beş gün 'savm-ı visâl (art arda tutulan oruç) içinde gıda olarak ekmezsiz muhallebi üç kaşık, beş altı kaşık da soğuk yoğurt. Üçüncü gün, yarım kaşık muhallebi ve dördüncü gecesinde, iftar da sulu şehriyeden beş kaşık ve beş kaşık sahurda, yine o şehriyeden ve yoğurttan üç-dört kaşık su sayılmamak şartıyla şehriyeden beş dirhem, yoğurt süzülse on dirhem, muhallebi susuz altı yedi dirhem; beşinci gecede, tanesiz gibi gayet hafif şehriye beş altı kaşık, sahurda altı-yedi kaşık pirinç çorbası mecmuu (hepsi) otuz dirhem (96 gram) gıda ile beş gün savm-ı visâli, terâvih noksan olarak sâir vazifelerin yapılması, Risale-i Nur talebelerini kuşatan inâyetin harikalarından bir kerametini gördük." (Müşâhedelerini yazıp Üstad'ın durumu hakkında bilgi veren Kastamonu talebelerinden, Çaycı Emin, Mehmed Feyzi Ağabeyler)

İktisad Risalesi'nin sonunda şöyle bir not var: "Cây-ı hayret [hayret verici] ibret vesilesi bir tevafuk: İktisad Risalesi'ni, üçü acemi olarak beş altı ayrı ayrı müstensih [bir kitabın yeni bir nüshasını eliyle yazıp çoğaltan kâtip], ayrı ayrı yerde, ayrı ayrı nüshadan yazıp birbirinden uzak, hatları [yazıları] birbirinden ayrı, hiç elifleri düşünmeyerek yazdıkları her bir nüshanın elifleri; duasız 51, dua ile beraber 53'te tevafuk etmekle beraber, İktisad Risalesi'nin yazılış ve istinsah [çoğaltma] tarihi olan Rûmî tarih 1351 ve Arabî (hicrî) 1353 tarihinde tevafuku ise, şüphesiz tesadüf olamaz. İktisad'daki bereketin keramet derecesine çıktığına bir işarettir. Bu seneye 'İktisad Senesi' ismini vermeye lâyıktır. Evet, zaman iki sene sonra bu iktisad kerametini, İkinci Dünya Savaşı'nda her taraftaki açlık ve tahribat ve israfâtla ve insanlık ve herkes iktisada mecbur olmasıyla isbat etti."²⁵⁹

(195)

...İmam Âzam gibi eâzım-ı müçtehidîn hapis çekmiş ve İmam Ahmed İbni Hanbel gibi bir mücahid-i ekbere, Kur'ân'ın bir tek meselesi için hapiste pek çok azap verilmiş. Ve şekvâ etmeyerek, kemâl-i

²⁵⁹ Lem'alar (19. Lem'a), s.184-185.

sabır ile sebat edip o meselelerde sükût etmemiş. Ve pek çok imamlar ve allâmeler, sizlerden pek çok ziyade azap verildiği hâlde, kemâl-i sabır içinde şükredip sarsılmamışlar. Elbette sizler, Kur’ân’ın müteaddit hakikatleri için pek büyük sevap ve kazanç aldığınız hâlde, pek az zahmet çektiğinize binler teşekkür etmek borcunuzdur.

(*Lem’alar (26. Lem’a –İhtiyarlar Risalesi–), s.323*)

Bu parça İhtiyarlar Risalesi’nin On Altıncı Ricası’ndan alınmıştır. Bu Rica’da Üstad Hazretleri, Eskişehir hapsinden itibaren başından geçen mazlumiyet ve mağduriyetleri özetle anlattıktan sonra diyor ki: “Sonra gizli düşmanlar [İslâmiyet’in sinsi düşmanları, cemiyet-i sırriyeler] beni zehirlediler ve Nur’un şehid kahramanı merhum Hâfız Ali benim bedelim hastaneye gitti ve benim yerimde berzah [kabir] âlemine seyahat eyledi, bizi meyûsâne [ümitsizce] ağılattırdı. (...)

İşte, Nur’un böyle bir mânevî kahramanının vefatı ve gizli münafıkların aleyhimizde desiselerle bizi cezalandırmaya çalışmaları ve benim zehirli hastalığımın dolayı beni de hastahaneye resmî emirle mecbur etmek endişesi bizi sıkarken, birden inâyet-i ilâhiye imdada geldi. Mübarek kardeşlerimin hâlis dualarıyla zehirin tehlikesi geçmiş ve o merhum şehidin kuvvetli emârelerle, kabrinde Nurlar’la meşgul olması ve sual meleklerine Nurlar ile cevap vermesi ve onun bedeline ve onun sisteminde Nurlar’a çalışacak Denizli Kahramanı Hasan Feyzi (rahmetullâhi aleyh) ve arkadaşları perde altında tesirli bir surette hizmetleri ve düşmanlarımızın dahi, mahpusların birden Nurlar’la ıslah olmaları cihetinde, hapisten çıkmamıza taraftar olması; ve Ashab-ı Kehf misillü Nur şâkirtleri o sıkıntılı çilehaneyi Ashâb-ı Kehf ve eski zaman ehl-i riyazatının [az yiyip, az uyuma ve sürekli ibadet ile nefsi terbiye eden Hak dostlarının] mağaralarına çevirmesi, ve istirahat-i kalble Nurlar’ın neşrine ve yazmasına sa’yleriyle, inâyet-i rabbâniyenin imdadımıza yetiştiğini isbat etti.”²⁶⁰ dedikten sonra İmam Âzam ve İmam Ahmed bin Hanbel gibi büyük mücahitlerin Kur’ân’ın bir tek meselesi için çektikleri işkence ve azaplardan bahsetmiştir. Sonra da Kur’ân’ın müteaddit hakikatleri için pek büyük sevap ve kazanç almakla beraber pek az zahmet çekmeleri karşısında binlerce teşekkür etmek gerektiğini söylüyor.

²⁶⁰ Lem’alar (26. Lem’a), s.314-315.

(196)

Kardeşlerim!

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi:

Bizim, Kur'ân'dan aldığımız hakikatler; güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar, buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur.

Madem biz, böyle sarsılmaz.. ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli.. ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar.. ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metânetle mukabele etmemiz gerektir.

Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zâhirde müttakiler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesânüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir.

Said Nursî

(*Şuâlar (13. Şuâ), s.306*)

Üstad Hazretleri zaman zaman ihtarlarda bulunurdu. Bunlar hep hizmet-i imaniye ve Kur'âniye ile ilgiliydi. Mustafa Sungur Ağabey bu hususla ilgili olarak diyor ki:

"Üstad Hazretleri bir gün bir münasebetle kendisine daha önce verilen kerametvârî bazı harika ikramları, harika hâlleri kastederek: 'Onlar şimdi benden alındı. Ancak hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye ait hususlar bırakıldı. Meselâ Ankara'dan beni takip veya taharrî (araştırma) için bir adam veya polis gönderseler bana bildiriliyor. "tarzında bir ifadesi olmuştu."

Bu parçada da, Üstad Hazretleri İslâm'ın cibillî ve sinsi düşmanları münafıkların, bu iman ve Kur'ân hizmetini çürütmek, insanların gözünden düşürmek için, bazı hocaları, şeyhleri ve zâhirde takvâ sahibi gibi görünenleri saldırtacaklarını haber verip dikkatli olmak için ikaz ve ihtarda bulunuyor. Bunun içinde "Bunlara karşı vahdetimizi, tesânüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerektir." diyor.

(197)

Sâniyen: O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz. Benim şahsıma olan tenkidini, itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de o zâtı ve onun gibileri münakaşa ve münâzaraya sevketmeyiniz. Hatta tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü daha müthiş düşman ve yılanlar var.

Hem elimizde nur var, topuz yok. Nur kimseyi incitmez, ışığıyla okşar. Ve bilhassa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enâniyeti de varsa, enâniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar,²⁶¹ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا düsturunu rehber ediniz.

Hem, Hasan Avni ismindeki zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazısıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da affediniz.

Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarikata mensup Müslümanlar, şimdi bu acıp zamanda imanı bulunan ve hatta firâk-ı dâleden bile olsa onlarla uğraşamamak.. ve Allah'ı tanıyan ve âhireti tasdik eden Hıristiyan bile olsa onlarla medâr-ı nizâ noktaları medâr-ı münakaşa etmemeyi, hem bu acıp zaman, hem mesleğimiz, hem kudsî hizmetimiz iktiza ediyor.

(Kastamonu Lâhikası, s.213)

Bütün dünyada evrim teorileriyle Allah'ın inkâr edilip dinsizliğin ilim kisvesi altında ilim yuvalarında bilhassa üniversitelerde hâkim olduğu garip-acıp bir dönemde, cepheyi genişletmemesi için iman ve Kur'an hizmeti yapanların çok dikkatli ve hassas davranmaları gerekiyor. Değil sünnî âlim bir zâtın itirazı, Müslüman olduktan sonra Ehl-i Sünnet'in dışındaki fırkalardan bile olsa, hatta Allah'ı tanıyıp âhireti tasdik etmişse Hıristiyanlardan dahi olsa, bunların hiçbirisiyle, ihtilâflı noktaları ileri sürerek münakaşa etmemek lâzım. Çünkü zaman ve şartlar çok değişik. Karşımızda organize, güçlü inkâr cephesi var. Bunları da karşımıza alırsak onları da o cepheye itmiş oluruz. Böyle bir cephe genişletmede ise yapayalnız kalmış hâlimizle kendi kendimizi zayıflatmış, hizmet yapamaz hâle gelmiş oluruz.

²⁶¹ "O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler." (Furkan Sûresi 25/72)

(198)

Ben bu musibette kader-i ilâhî cihetini düşünüyorum. Zahmetim rahmete inkılâp eder. Evet, Risale-i Kader'de beyan edildiği gibi her hâdisede iki sebep var: Biri zâhirîdir ki insanlar ona göre hükmederler, çok defa zulmederler. Biri de hakikattir ki kader-i ilâhî ona göre hükmeder, o aynı hâdisede beşer zulmünün altında adalet eder. Meselâ bir adam, yapmadığı bir sirkat ile zulmen hapse atılır. Fakat gizli bir cinayetine binâen, kader dahi hapsine hüküm verir, aynı zulm-ü beşer içinde adalet eder.

İşte bu meselemizde elmaslar, şişelerden.. sıddık fedakârlar, müte-reddit sebatsızlardan.. ve hâlis muhlisler, benlik ve menfaatini bırakmayanlardan ayrılmak için bu şiddetli imtihana girmemizin iki sebebi var:

Birisi: Ehl-i dünya ve siyasetin evhamlarına dokunan kuvvetli bir tesânüt ve ihlâsla fevkalâde hizmet-i diniyedir. Zulm-ü beşer buna baktı.

İkincisi: Herkes kendi başına bu kudsî hizmete tam ihlâs ve tam tesânüt ile tam liyakat göstermediğimizden, kader dahi buna baktı. Şimdi kader-i ilâhî, ayn-ı adalet içinde hakkımızda ayn-ı merhamettir ki; birbirine müştâk kardeşleri bir meclise getirdi, zahmetleri ibadete ve zâyatları sadakaya çevirdi. Ve yazdıkları risaleleri her taraftan nazar-ı dikkati celbetmek ve dünyanın mal ve evlâdı ve istirahatı pek muvakkat ve geçici ve her hâlde bir gün onları bırakıp toprağa girecek olmasından, onların yüzünden âhiretini zedelememek.. ve sabır ve tahammüle alışmak.. ve istikbaldeki ehl-i imana kahramanâne bir numûne-i imtisal, belki imamları olmak gibi çok cihetle ayn-ı merhamettir. Fakat yalnız bir cihet var ki, beni düşündürüyor. Nasıl bir parmak yaralansa göz, akıl, kalb, ehemmiyetli vazifelerini bırakıp onunla meşgul oluyorlar. Öyle de bu derece zarurete giren sıkıntılı hayatımız, yarasıyla kalb ve ruhumuzu kendiyile meşgul eder.

(Şuâlar (13. Şuâ), s.291-292)

Üstad Hazretleri başta Yirmi Altıncı Söz Kader Risalesi olmak üzere pek çok yerde musibetlerde ilâhî kaderin bir hikmetinin olduğunu, çünkü her hâdisede iki sebebin bulunduğunu; biri zâhirîdir ki, insanların ona göre hük-

medip çok defa zulmettiklerini, ama ilâhî kaderin gerçek sebebe göre hükmettiğini ve adalet ettiğini söylüyor. Mehmet Kırkıncı Hocamız diyor ki:

“Erzurum Hapishanesi’nde bulunduğumuz dört aylık sürede sürekli Risale-i Nur okuduk. Cemaat hâlinde namazlarımızı kaldık. Hapishanede bir huzur havası oluştu. Hapishane tam mânâsıyla bir Medrese-i Yusufiye hâline geldi. Bir gece Kader Risalesi’ni okuyorduk. Necati Kurşunluoğlu okuyor, ben de izah ediyordum: ‘Meselâ hâkim seni hırsızlıkla mahkûm edip hapsetti. Hâlbuki sen hırsız değilsin. Fakat kimse bilmez gizli bir katlin var. İşte kader-i ilâhî de seni o hapisle mahkûm etmiş. Fakat kader, o gizli katlin için mahkûm edip adâlet etmiş. Hâkim ise, sen ondan mâsum olduğun hırsızlığa binâen mahkûm ettiği için zulmetmiştir. Bu kısım okunurken, orada bulunan Horasan’ın köylerinden Abdülğafur adındaki bir adam ayağa kalktı. ‘Hocam benim içimde bir Allah’ın bir de benim bildiğim bir sır var. Bu dersin hatırı için o sırrı açıklayacağım.’ dedi. Biz ‘Nedir?’ diye sorduk. Şunları anlattı: ‘Ben Trabzon’da askerdim. Bir bölük komutanımız vardı. Beni çok seviyordu. Ben de onun sevgisinden istifade ederek: Komutanım, bana izin ver, köyüme gidip geleyim.’ dedim. ‘Peki git. Ama yakalanırsan firarî sayarım. Yakalanmazsan hiç kimse duymaz.’ dedi. Ben de gece yola çıktım. Niyetim köydeki bir düşmanımı öldürmektir. Nitekim düşmanımı öldürdüm. Tekrar bölüğüme döndüm. Hiç kimse o adamı benim öldürdüğümü bilemedi. Ben terhis oldum ve köyüme döndüm. Aradan uzun seneler geçmişti. Horasan’dan bir gece köye gittim. Ben köye varduktan sonra köyün civarında bir araba soymuşlar. Kimin soyduğunu araştırırken, benim o gece köye girdiğimi öğrenmişler. Şahitler tutuldu ve bana on dört yıl hapis verildi. Fakat benim ne arabadan, ne de hırsızlıktan haberim yok.’ Anlatılan bu olay o kadar enteresan oldu ki, herkes şaşırды.”²⁶²

Burada, hapishaneye düşme musibetinde iki sebebi Üstad şöyle izah ediyor: Birisi: Ehl-i dünya ve ehl-i siyasetin bakışı.... Onlar zulmen “kuvvetli tesânüt ve ihlâsla fevkalâde yapılan dinî hizmeti” bitirmek için bizim için hapishanenin kapılarını açtılar. Kader ise şu noktalara baktı: 1- Herkes kendi başına bu kudsî hizmete tam ihlâs ve tam tesânüt ile tam liyakat gösteremedik. 2- Bunun için birbirine ihtiyaklı Risale-i Nur talebeleri bizleri bir araya, bir meclise getirerek zahmetleri ibadete ve zâyatları sadakaya çevirmiştir. 3- Yazdıkları Risale-i Nurlar için her taraftan nazar-ı dik-

²⁶² Kırkıncı, Mehmed, *Hayatım-Hatıralarım*, (Zafer Yayınları, İstanbul 2004), s.231-232.

kati çekmek için mahkeme yoluyla ilânat yaptırdı. Bu bir nevi reklâmdır. 4- Hapisteki Nur talebelerine şunu da gösterdi ki, dünyanın mal ve evlâdı ve istirahatı pek muvakkat ve geçicidir. Her hâlde bir gün onları bırakıp insan toprağa girecektir. Onun için onlar yüzünden âhireti zedelememek ve sabır ve tahammül göstermek gerekir. Hem bu sabır ve tahammül ile gelecek nesillere, istikbalde gelecek ehl-i imana kahramanca bir numûne-i imtisal, belki imamları olmak icap eder. Bu açılardan bakılınca da bu hapis müddeti rahmete vesile olmuş demektir.

(199)

Risale-i Nur'un parlak fütûhâtını müteşekkîrâne temâşa etmek ve sevapdârâne, mücâhidâne, bir nevi kumandan hizmetinde bulunmaktan gelen uhrevî zevki ve şerefi ve dünyada uhrevî meyvesini gösteren hizmet-i imaniyenin şahsıma ait lezzeti ve imtiyazı, o sırr-ı ihlâs için bırakmak ve kardeşlerime havale etmek ve onların şeref ve zevkleriyle iktifa etmeye nefis-i emmârem dahi muvafakat ederek, dünyanın bu uhrevî ve güzel yüzünde gözünü kapamak ve eceli ve mevdi ferahla karşılama tam kabul etmesidir.

Said Nursî

(*Kastamonu Lâhikası*, s.227)

Risale-i Nur'un parlak fütûhâtını, bir nevi kumandan konumunda temâşa etmeyi bile Üstad Hazretleri ihlâs sırrı için bırakmayı ve onu kardeşlerine havale etmek; sadece o kardeşlerinin şeref ve zevkleriyle iktifa etmeyi nefis-i emmâreye bile kabul ettiriyor. Ölümü de bu açıdan ferahla kabul etmeye hazır hâle getirdiğini söylüyor. Biz burada, Yirmi Birinci Lem'a İhlâs Risalesi'nde anlatılanların hayata geçirilişini görüyoruz. Çünkü orada şöyle deniliyor: "Mesleğimiz 'halîliye' olduğu için, meşrebimiz 'hillet'tir. Hillet ise, en yakın dost ve en fedakâr arkadaş ve en güzel takdir edici yoldaş ve en civanmert kardeş olmak iktiza eder. Bu hilletin, temel esası, samimi ihlâstır." Üstad Hazretleri tefânî sırrını anlatırken de şöyle diyor: "Ehl-i tasavvufun mâbeyninde 'fenâ fi's-şeyh, fenâ fi'r-resûl' ıstılahâtı var. Ben sofi değilim. Fakat onların bu düsturu, bizim meslekte 'fenâ fi'l-ihvân' suretinde güzel bir düsturdur. Kardeşler arasında buna 'tefânî' denilir. Yani, birbirinde fânî olmaktadır. Yani, kendi nefsânî hissiyâtını unutup, kardeşlerinin meziyât ve hissiyâtıyla fikren yaşamaktır."

(200)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Hem mânevî, hem maddî bir kaç cihette sorulan bir suale mecburiyet tahtında bir cevaptır.

Sual: Neden, ne dahilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bil-hassa siyasetli cemaatlara hiçbir alâka peydâ etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şâkirtlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men ediyorsun? Hâlbuki, eğer temas etsen ve alâkadâr olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip, parlak hakikatlerini neşreceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın.

Elcevap: Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi:

Mesleğimizin esasî olan ihlâs bizi men ediyor. Çünkü bu gaflet zamanında, hususan tarafgirâne mefkûreler sahibi, her şeyi kendi mesleğine âlet ederek, hatta dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Hâlbuki, hakâik-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı ilâhîden başka bir gayesi olamaz. Hâlbuki şimdiki cereyanların tarafgirâne çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlâsı muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşkülleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inâyet ve tevfik-i ilâhiyeye dayanmaktır.

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de, *Risale-i Nur'un dört esasından birisi olan "şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemektir."* Çünkü ²⁶³ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ yani, "Birisinin hatasıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz." olan düstur-u irade-i ilâhiyeye karşı, bu zamanda ²⁶⁴ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ sırrıyla şedit bir zulümle mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatasıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adâvet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatasıyla bir köye bomba atar. Hâlbuki bir mâsumun hakkı, yüz cânî için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz mâsumu birkaç cânî için zararlara sokar.

²⁶³ En'âm Sûresi 6/164; İsrâ Sûresi 17/15; Fâtır Sûresi 35/18; Zümer Sûresi 39/7; Necm Sûresi 53/38.

²⁶⁴ "Gerçekten insan çok zâlim ve çok nankördür." (İbrahim Sûresi 14/34)

Meselâ, hatalı bir adama müteallik, bîçare ihtiyar valide ve pederi ve mâsum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirâne adâvet etmek, şefkatin esasına zıttır.

Müslümanlar içinde tarafgirâne cereyanlar yüzünden, böyle mâsumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilâle sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad, dinî de olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganimet olabilir; Müslümanlar, onları kendi mâlikiyetine dahil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa, çoluk çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o mâsumlar, İslâmiyet râbitasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet'le ve cemaat-i İslâmiye ile bağlıdır. Fakat, kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi ve alâkadar olmasından, cihad darbesinde o mâsumlar memlûk ve esir olabilirler.

(Emirdağ Lâhikası, 1/33-34)

Bu parça Emirdağ Lâhikası'dan alınmıştır.

Bu mektupla, siyâsî cereyanlara uzak duruşunun hikmet ve sırrını izah ediyor. İşin esası ihlâs... Yani sırf Allah rızası... Hâlbuki siyasete bulaşan kişi, ister istemez ve hatta farkına varmadan siyaset hırs ile, dinini ve uhrevî hizmetlerini, o dünyevî ve siyâsî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getirebilir. Hâlbuki iman ve Kur'ân'ın bu kudsî hizmeti kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz ve olmamalıdır. Allah rızasından başka bir hedefi olamaz.

Araştırılınca görülecektir ki, Âlem-i İslâm'da başta çok iyi niyetlerle başlamış olmalarına rağmen siyasete bulaşanların hepsi de ihlâs ve Allah rızasını tam muhafaza edememiş ve neticede işin sonunda boşa kürek çektiklerini görmüşlerdir. Onun için temiz niyetlerin asla siyasetle kirletilmemesi gerekmektedir.

Üstad, ikinci bir gerekçe olarak "Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez."²⁶⁵ Yani "Birisinin hatasıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz." şeklindeki ilâhî iradenin düsturu esas olmalıdır. Yoksa siyâsî boğuşmalarına girenler bazen "Şüphesiz insan, çok zâlim ve çok nankördür."²⁶⁶ âyetinin sırrı ile şiddetli bir zulümle muka-

²⁶⁵ En'âm Sûresi 6/164; İsrâ Sûresi 17/15; Fâtır Sûresi 35/18; Zümer Sûresi 39/7; Necm Sûresi 53/38.

²⁶⁶ "Gerçekten insan çok zâlim ve çok nankördür." (İbrahim Sûresi 14/34)

bele edebiliyor. Tarafgirlik hissiyle çok büyük yanlışlıklar ve cinayetler işlenebiliyor. Hâlbuki, haksız yere bir mâsumu öldürmek bütün insanları öldürmek gibidir. Yani bir mâsumun hakkı, yüz cânîyi cezalandırmak için bile feda edilemez. Hâlbuki, hatalı bir adamın yüzünden mâsum anne-baba ve çoluk-çocuğu bu gibi siyasî vuruşmalarda zarar görür. Bu ise Risale-i Nur'un dört esasından –acz, fakr, şefkat, tefekkür– birisi olan şefkat etmek ve zulmetmemek ve zarar vermemek esasına zıttır. Onun için Risale-i Nur talebeleri ne sebeple olursa olsun, kimden gelirse gelsin, terör ve anarşiye dünyanın her yerinde karşı çıkarlar, tel'in ederler.

(201)

...cerbezinin tavr-ı acîbi, zaman ve mekânda müteferrik şeyleri toplar, bir yapar. O siyah perde ile her şeyi temâşâ eder. Hakikaten cerbeze, envâıyla garâibin makinesidir...

(Münâzarât, s.28-29)

Bu parça Münâzarât'tan alınmıştır.

Meselâ şu aşiretin her bir ferdi bir günde attığı balgamı, cerbeze ile vehmen tayy-ı mekân ederek, bir günde bir şahıstan tahayyül edip, başka fertleri ona kıyas ederek, o nazar ile baksa veyahut bir sene zarfında birisinden gelen kerîh kokunun cerbeze ile, tayy-i zaman tevehhümüyle (sanki zaman dürülmüş de), birden bir tek dakikada o şahıstan çıktığını tasavvur etse, acaba ne derece evvelki adam iğrenç, ikinci adam ne kadar kötü kokar vaziyette olur? Hatta, hayal gözünü kapasa vehim dahi burnunu tutsa, mağaralarından kaçsalar hakları var. Akıl onları azarlamayacaktır.

İşte şu cerbezinin acîp tavrı; zaman ve mekândan ayrı ayrı şeyleri toplar bir yapar. O siyah perde ile her şeyi temaşa eder. Hakikaten cerbeze, her çeşidiyle garip şeylerin makinesidir. Görülmüyor mu ki, cerbezeye kapılmış bir aşığın nazarında umum kâinat, birbirine muhabetle incizaba gelerek raks edercesine hareket ediyor ve gültüşüyor. Çocuğunun vefatıyla mâtem tutan bir vâlidenin nazarında, umum kâinat hüzüün veren bir hâlde ağlaşıyor. Herkes istediği ve hâline münasip gördüğü meyveyi koparır. Bu makamda size bir temsil getireceğim: Meselâ sizden bir adam yalnız bir saat gezinmek üzere gayet güzel tezyin edinmiş çiçeklerle dolu bir bahçeye girse... Noksanlardan uzak olmak cennet bahçelerine mah-

sus olduğundan... Her kemâle bir noksanı karıştırmak şu âlem-i kevn ü fesadın (oluş ve yok oluşlar âlemi olan dünya hayatının) muktezâsından olduğundan dolayı, şu bahçenin de bazı köşelerinde de bazı pis ve murdar şeyler bulunduğu için, mizaç bozukluğunun sevki ve emriyle, yalnız o kokuşmuş ve murdar şeylere gözünü diker. Güya o bahçede yalnız onlar var. hülyanın hükmüyle fena hayal genişleyerek o bostanı salhane ve mezbele sûretinde gösterdiğinden, midesi bulanır, istifra eder, tam bir nefretle kaçır. Acaba insanın hayat lezzetini, keder ve kaygıya boğan böyle bir hayale, hikmet ve maslahat, rıza yüzü gösterir mi?

Güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen güzel rüya görür, güzel rüya gören hayatından lezzet alır.

Bu soru cevapta, hayatta çok karşılaşılan bir mesele ele alınıyor ve insanın dikkatli ve insafli davranması tavsiye ediliyor. Yeni kurulan her şey için bir hata payı vardır. Bunların giderilmesi, hataların görüldükten ve fark edildikten sonra alınacak tedbirlere bağlıdır. Bir şeyin neticesi, tam denemeden bilinemeyecektir...

Ayrıca büyük işlerde sadece hata ve noksanlara gözlerini dikenler büyük çaptaki iyilik ve hayırları göremezler. Bir de cerbeze nazarı ile işler ele alınıyorsa, her şey çığırından çıkar. Son temsilde açıkça anlatıldığı gibi, burası cennet olmadığı için, iyiliklerin arasında bir miktar fenalıkların da bulunacağı hesaba katılmalıdır. Yoksa dünya yaşanmaz bir yermiş gibi insan yanlış düşünceler içine dalar ve ruh sağlığını bozar.

Bu hususta “On Üçüncü Lem’a”da şeytanın enteresan bir hile ve cerbezesi anlatılmaktadır. “İnsanın hayat-ı içtimâyesini ifsad eden şeytanî bir desise şudur ki: Bir müminin bir tek seyyiesiyle bütün hasenâtını örter. Şeytanın bu desisesini dinleyen insafsızlar, o mümine adâvet ederler. Hâlbuki, Cenâb-ı Hak, mahşer günü mutlak adalet ile mizan-ı ekberinde, insanların amellerini tarttığı zaman, iyiliklerin kötülöklere galibiyeti-mağlûbiyeti noktasında hükmeyle. Hem seyyiâtın sebepleri çok ve vücutları kolay olduğundan, bazen bir tek hasene ile çok seyyiâtı örter.

Demek bu dünyada, o ilâhî adalet noktasında muamele gerektir. Eğer bir adamın iyilikleri fenalıklarına kemmiyeten (sayı itibarıyla) veya keyfiyeten (nitelik, kalite itibarıyla) ziyade gelse, o adam muhabbete ve hürmete müstehaktır. Belki kıymettar bir tek hasene ile, çok seyyiâtına af nazarıyla bakmak lâzımdır. Hâlbuki insan, fitratındaki zulüm damarıyla, şeytanın telkiniyle, bir zâtın yüz hasenâtını bir tek seyyie yüzünden unuttur, mümin kardeşine düşmanlık eder, günahlara girer. Nasıl bir sinek kanadı göz üstü-

ne bırakılsa bir dağı örter, göstermez. Öyle de, insan garaz damarıyla, sinek kanadı kadar bir seyyie ile dağ gibi iyiliklerini örter, unuttur, mümin kardeşine düşmanlık eder, insanların içtimâî hayatında bir fesad âleti olur. Şeytanın bu hilesine benzer diğer bir hile ile, insanın fikir selâmetini ifsad ediyor, iman hakikatlerine karşı muhâkeme sıhhatini bozuyor ve fikir istikametini ihlâl ediyor. Şöyle ki; bir iman hakikatine dair yüzlerce isbat edici delillerin hükmünü, nefyine (olumsuzluğuna) delâlet eden bir emâre (belirti) ile kırmak ister. Hâlbuki sağlam karara göre: ‘Bir isbat edici, çok nefyediciye üstündür.’ Bir davaya isbat edici bir şâhidin hükmü, yüz tane nefyediciye üstün gelir. Bu hakikate bu temsil ile bak. Şöyle ki; bir saray, yüzer kapalı kapıları var. Bir tek kapı açılmasıyla, o saraya girilebilir, öteki kapılar da açılır. Eğer bütün kapılar açık olsa, bir-iki tanesi kapansa, o saraya girilemeyeceği söylenemez. İşte, imanî hakikatler, o saraydır. Her bir delil, bir anahtardır, isbat ediyor, kapıyı açıyor. Bir tek kapının kapalı kalmasıyla, o imanî hakikatlerden vazgeçilmez ve inkâr edilemez. Şeytan ise, bazı sebeplere binâen, ya gaflet veya cehalet vasıtasıyla kaplı kalmış olan bir kapıyı gösterir; isbat edici bütün delilleri nazardan düşürüyor. ‘İşte, bu saraya girilmez, belki saray değildir, içinde bir şey yoktur.’ der kandırır.”

Ayrıca cevabın son cümlesiyle de çok güzel bir mesaj veriliyor. Çünkü nikbinlik (hep olayları iyiye yorma), Cenâb-ı Hakk’ın merhametine güvenerek her türlü olayı hayra yorumlayıp güzel neticeler çıkarmak rüyaları hatta hayatı güzelleştirir.

(202)

Bazılarının altında büyük fenalıkları varsa da, hücum edilmemek gerektir. Zira çok fenalık vardır ki, iyilik perdesi altında kaldıkça ve perde yırtılmadıkça ve ondan tegâfûl edildikçe mahdud ve mahsur kaldığı gibi, sahibi de perde-i hicap ve haya altında kendisinin ıslahına çalışır. Lâkin vaktâ ki perde yırtılsa, haya atılır; hücum gösterilse, fenalık, fena tevessü eder...

(Münâzarât, s.35)

Üstad Hazretleri, İşârâtü'l-İcâz Tefsiri’nde, münafıklarla ilgili olarak, Kur’ân’ın münafıkları niçin ismen açıkca söylemeyip مِنَ النَّاسِ yani “insanlardan bazıları” diye perdeli ve kapalı bir şekilde ifade etmesinin sebebini şöyle izah ediyor:

“Kur’ân’ın münafıkların şahıslarını tayin eymeyip umumî bir sıfatla onlara işaret etmesi, Resûl-i Ekrem’in (sallallâhu aleyhi ve sellem) siyasetine daha münasiptir. (...) Bazen kötülük ifşâ edilmezse yavaş yavaş zâil olup gitme ihtimali vardır. Fakat teşhir edildiği takdirde, kötülüğü yapan kimsenin hiddetini tahrik eder, fenalığı daha fazla yapmasına sebep olur.”²⁶⁷

(203)

Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asrın arkasında gizlenmiş ve sâkitâne Nur’un sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafiy-i gaybî ile bizi temâşâ eden Saidler, Hamzalar, Ömerler, Osmanlar, Tahirlere, Yusuf- lar, Ahmedler vesâireler!.. Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, “Sadakte!” deyiniz!.. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muasırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mâzi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum.

Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz, hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mâzi kıtasına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız. O bahar hediyelelerinden bir kaç tanesini medresemizin²⁶⁸(Hâşiyec) mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kalenin başına takınız. Kapıcıya tembih edeceğiz, bizi çağırınız. Mezarımızdan ²⁶⁹هَبْنِيَّأ لَكُمْ sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada mâziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsiz ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar şu kitabın hakâikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâîli hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Ey muhataplarım! Ben çok bağıryorum. Zira Asr-ı Sâlis-i Aşr’in, yani On Üçüncü Asrın minaresinin başında durmuşum, sureten medenî ve dinde lâkayt ve fikren mâzinin en derin derelerinde olanları camiye davet ediyorum.

²⁶⁷ Bkz.: İşârâtü’l-İcâz (Arapçastı) (Sözler Yayınevi, İstanbul 1994), s.89.

²⁶⁸ Hâşiyec: Medresetü’z-Zehrâ’nın Van’daki numünesi olan ve vefat eden “Horhor Medresesi”nin mezar taşı hükmünde bulunan Van Kalesi demektir.

²⁶⁹ “Ne mutlu size! Gözünüz aydın..”

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyet'i bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayın. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz, tâ ki hakikat-i İslâmiye'yi hakkıyla kâinat üzerinde temevvüc-sâz edecek olan nesl-i cedit gelsin!..

Said Nursî

(Tarihçe-i Hayat (İlk Hayatı), s.81-82)

Üstad Hazretleri “Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asrın” ifadesiyle, ya “Hicrî 1300'den sonraki yüksek asrı” veya “1699 Karlofça Anlaşması'ndan sonraki üç yüz sene sonraki (1999 dan sonra gelen) 2000 senesinden sonra gelecek yüksek asrı kastediyor. “Sonraki yüksek asrı” tabirinden, ihtişamlı bir asra girdiğimizin müjdesini de almış oluyoruz.

Üstad Hazretleri verdiği müjdenin gerçekleşeceğinden o kadar emin ki, o zamanın bahtiyarları olacak isimleri de sayıyor.

Üstad, o güzel günleri göremeyeceğini, o günlerin bir bahar olacağını, çünkü kendisinin kışta geleceğini, ama ektiği Nur tohumlarının o zaman çiçek açacağını söylüyor. Bu ifadeden Risale-i Nurlar'ın bu baharın gelmesinde rolünün büyük olacağını da anlıyoruz. Çünkü “Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada mâziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsiz ve ayrılmış olan bu çocuklar, varınlık şu kitabın hakâikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.” diyerek Risale-i Nur'un hakikatlerinin ve verdiği müjdelerin gelecek bahar neslinde tahakkuk edeceğini açıkça ifade etmektedir.

Meselenin sonunda da gerçeklere kulakları kapalı olanları yürüyen mezarlar olarak vasıflandırmakta, yeni neslin İslâmî hakikatleri hakkıyla kainat üzerinde bir bayrak gibi dalgalandıracaklarını vurgulamaktadır.

(204)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bugün büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Hazreti Ziyaeddin hakkındaki mâlûmunuz muhâvereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılrsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî Müslümanlar eğer her biri bir veli, hatta

bir kutup görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek.. ve eğer birer âmi ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim.

Çünkü böyle pek ağır şerâit altında iman kurtarmak hizmeti, her şeyin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hâllerde hüsn-ü zanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannua ve tekellüfe ve sıkıntılı vakalara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

(Şuâlar (13. Şuâl), s.297-298)

Hazreti Üstad, burada bahsettiği meseleyi bir başka yerde Kastamonu Lâhikası'nda şöyle anlatıyor:

“Bundan kırk-elli sene evvel, büyük kardeşim Molla Abdullah (rahmetullâhi aleyh) ile bir muhâveremi hikâye ediyorum:

O merhum kardeşim, evliya-yı azîmeden olan Hazreti Ziyaeddin'nin (kuddise sirruh) has müridi idi. Ehl-i tarikatça, mürşidinin hakkında müfritane muhabbet ve hüsn-ü zan etse de makbul gördükleri için, o merhum kardeşim dedi ki: ‘Hazreti Ziyaeddin bütün ulûmu biliyor. Kâinatta, kutb-u âzam gibi her şeye ittılâi var.’ Beni onunla raptetmek için çok harika makamlarını beyan etti.

Ben de o kardeşime dedim ki: ‘Sen mübalâğa ediyorsun. Ben onu görsen, çok meselelerde ilzam edebilirim. Hem sen benim kadar onu hakikî sevmiyorsun. Çünkü kâinattaki ulûmları bilir bir kutb-u âzam suretinde tahayyül ettiğin bir Ziyaeddin’i seversin. Yani o unvanla bağlısın, muhabbet edersin. Eğer perde-i gayb açılrsa, hakikati görünse, senin muhabbetin ya zâil olur veyahut dörtten birisine iner. Fakat ben, o zât-ı mübâreki senin gibi pek ciddî severim, takdir ederim. Çünkü sünnet-i seniyye dairesinde, hakikat mesleğinde, ehl-i imana hâlis ve tesirli ve ehemmiyetli bir rehberdir. Şahsî makamı ne olursa olsun, bu hizmeti için ruhumu ona feda ederim. Perde açılrsa ve hakikî makamı görünse, değil geri çekilmek, vazgeçmek, muhabbet noksan olmak, bilâkis daha ziyade hürmet ve takdirle bağlanacağım. Demek ben hakikî bir Ziyaeddin’i, sen de hayalî bir Ziyaeddin’i seversin.’²⁷⁰(Hâşiye)

²⁷⁰ (Hâşiye) Çünkü sen, muhabbetini ona pek pahalı satıyorsun. Verdiğin fiyatın yüz

Benim o kardeşim insafli ve müdakkik bir âlim olduğu için, benim nokta-yı nazarımı kabul edip takdir etti.”²⁷¹

(205)

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntılarını ²⁷²حَيْرِ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا sınırlarıyla ziyade sevap kazanmak cihetiyle mânevî bir nimet biliyoruz.. madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor.. ve madem hakkalyakîn derecesinde yakînî bir kat’î kanaatimiz var ki: Biz öyle bir hakikate hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak.. ve cennet gibi güzel.. ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz, bu sıkıntılı hâller ile müftehirâne, müteşekkîrâne bir mücâhede-i mâneviye yapıyoruz diye, şekvâ etmemek lâzımdır...

Aziz Kardeşlerim! Evvel-âhir tavsiyemiz; tesânüdünüzü muhafaza.. enâniyet, benlik, rekabetten tahaffuz.. ve îtidal-i dem ve ihtiyattır.

(Şuâlar (13. Şuâ), s.302)

²⁷³حَيْرِ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا yani “İşlerin en hayırlısı, en zor olanıdır.” sırrını أَشَدُّ الْأَنْبِيَاءِ بَلَاءُ النَّاسِ yani “Belânın en zorlusuna mâruz peygamberlerdir; sonra da derecesine göre diğer makbul insanlar.”²⁷⁴ hadis-i şerifi izah ediyor. “Başta Hazreti Eyyûb (aleyhisselâm), enbiyâlar, sonra evliyâlar ve sonra ehl-i salâhat çektikleri hastalıklara birer ibadet-i hâlisa, birer hediye-i rahmâniye nazarıyla bakmışlar; sabır içinde şükretmişler. Hâlık-ı Rahîm’in rahmetinden gelen bir amelîyat-ı cerrahiye nev’inden görmüşler.”²⁷⁵

Dikkat edersek, Allah’ın davasında ilk peygamber Hazreti Âdem’den (aleyhisselâm) son peygamber Hazreti Muhammed’e (aleyhissalâtü vesselâm) kadar hepsinin de başına gelmedik kalmamıştır. Elbette onların davasını

defa ziyade bir mukabil düşünüyorsun. Hâlbuki onun hakikî makamının fiyatına en büyük muhabbet de ucuzdur.

²⁷¹ Kastamonu Lâhikası, s.61-62.

²⁷² “İşlerin en hayırlısı, zorlu olanıdır.” (Bkz.: Aliyyülkârî, *el-Masnû’* 1/57; el-Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ* 1/175)

²⁷³ Bkz.: Aliyyülkârî, *el-Masnû’* 1/57; el-Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ* 1/175.

²⁷⁴ Tirmizî, *Zühhd* 57; İbn Mâce, *Fiten* 23; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 1/172, 173, 180, 185; 6/369.

²⁷⁵ Lem’alar, (25. Lem’a Hastalar Risalesi, 15. Devâ), s.262.

devam ettiren büyüklerimizin başına da seviyelerine göre belâ ve sıkıntuların gelmesi normal görülmelidir. Günümüzde de bu güneşlerden daha parlak ve cennetlerden daha güzel davanın temsilcilerine, o ağır ve mukaddes yüke göre, çileler ve meşakkatlere uğramaları mukadderdir. Bu yolun erkânı budur. İşte bütün bu gerçekleri veciz bir şekilde ifade eden Üstad Hazretleri yani “asrın çilekeşi”, talebelerinin moralini yüksek tutmak için tekrar tekrar lâhika mektuplarında bunu dile getirmiştir.

(206)

Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur’un bir hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. O ise (Risale-i Nur), Arş-ı Âzam’la bağlı olan Kur’ân-ı Azîmüştân’la bağlanmış bir hakikî tefsiridir. Benim şahsımdaki kusurat, ona sirayet edemez. Benim yırtık dellâllık elbisem, onun bâkî elmaslarının kıymetini tenzil edemez...

(Kastamonu Lâhikası, s.212)

Bu bölüm Kastamonu Lâhikası’ndan alınmıştır. Risale-i Nur’a zarar verecek vaziyette ihtiyar âlim ve vâiz bir kişi Üstad’ı çürütmeye çalışmış. Bunun üzerine Üstad Hazretleri yukarıdaki sözleri söylemiştir.

Prensip olarak, hiçbir İslâmî gruba ve şahsiyete karşılık vermemek ve hep iyi niyetli olmak esastır: “*O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz. Benim şahsıma olan tenkidini, itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de o zâtı ve onun gibileri münakaşa ve münâzaraya sevk etmeyiniz. Hatta tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü daha müthiş düşman ve yılanlar var.*

Hem elimizde nur var, topuz yok. Nur kimseyi incitmez, ışıyla okşar. Ve bilhassa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enâniyeti de varsa, enâniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا ۖ وَالْمَرْءُ بِذُنُوبِهِ يُؤْتَىٰ ۚ وَمَا يُدْرِيهِ أُنْفُسُ الْعَالَمِينَ ۚ düsturunu rehber ediniz. (...) Biz, değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarikata mensup Müslümanlar, şimdi bu acîp zamanda, imanı bulunan ve hatta fırak-ı dâleden bile olsa onlarla uğraşmamak; ve Allah’ı

²⁷⁶ “O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler.” (Furkan Sûresi 25/72)

tanyan ve âhireti tasdik eden Hıristiyan bile olsa, onlarla medâr-ı nizâ noktaları medâr-ı münakaşa etmemeyi, hem bu acıp zaman, hem mesleğimiz, hem kudsi hizmetimiz iktiza ediyor. Ve Risale-i Nur'un Âlem-i İslâm'da intişarına karşı hayat-ı içtimâiye ve siyasiye cihetinde mâniler çıkmamak için, Risale-i Nur şâkırtleri musalâhakârâne vaziyeti almaya mükelleftirler.”

(207)

Ey Âhîret Dostlarım!

Benim Kur'ân'a hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayınız! Çünkü inşallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza, musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız!.. O hâl ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz!.. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?..

(Mektubat (16. Mektup), s.74)

Üstad Hazretleri korku hissini 29. Mektub'un 6. Kısmı'nda, 2. Desise'de izah etmiştir:

“İnsanda en mühim ve esaslı bir his, **hiss-i havfıur** (**korku hissi**). Dessas zâlimler, bu korku damarından çok istifade etmektedirler. Onunla, korkakları gemplendiriyorlar. Ehl-i dünyanın hafiyeleri ve ehl-i dalâletin propagandacıları, avâmın ve bilhassa ulemânın bu damarından çok istifade ediyorlar. Korkutuyorlar, evhamlarını tahrik ediyorlar. Meselâ, nasıl ki damda bir adamı tehlikeye atmak için bir dessas adam, o evhamlının nazarında zararlı görünen bir şeyi gösterip, vehmini tahrik edip, kova kova tâ damın kenarına gelir, baş aşağı düşürür, boynu kırılır. Aynen onun gibi; çok ehemmiyetsiz evham ile, çok ehemmiyetli şeyleri feda ettiriyorlar. Hatta bir sinek beni ısırmasın diyerek, yılanın ağzına girer.

Bir zaman –Allah rahmet etsin– mühim bir zât, kayığa binmekten korkuyordu. Onun ile beraber bir akşam vakti, İstanbul'dan köprüye geldik. Kayığa binmek lâzım geldi. Araba yok. Sultan Eyyub'a gitmeye mecburuz. Israr ettim. Dedi:

- Korkuyorum, belki batacağız! Ona dedim:
- Bu Haliç'te tahminen kaç kayık var? Dedi:
- Belki bin var. Dedim:

- Senede kaç kayak gark olur. Dedi:
- Bir-iki tane, bazı sene de hiç batmaz. Dedim:
- Sene kaç gündür? Dedi:
- Üç yüz altmış gündür. Dedim:
- Senin vehmine ilişen ve korkuna dokunan batmak ihtimali, üç yüz altmış bin ihtimalden bir tek ihtimaldir. Böyle bir ihtimalden korkan; insan değil, hayvan da olamaz! Hem ona dedim:
- Acaba kaç sene yaşamayı tahmin ediyorsun? Dedi:
- Ben ihtiyarım, belki on sene daha yaşamam ihtimali vardır. Dedim:
- Ecel gizli olduğundan, her bir günde ölmek ihtimali var. Öyle ise üç bin altı yüz günde her gün vefatın muhtemel. İşte kayak gibi üç yüz binden bir ihtimal değil, belki üç binden bir ihtimal ile bugün ölümün muhtemeldir, titre ve ağla, vasiyet et, dedim.

Aklı başına geldi, titreyerek kayığa bindirdim. Kayık içinde ona dedim:

- *Cenâb-ı Hak, havf damarını hıfz-ı hayat için vermiş, hayatı tahrip için değil! Ve hayatı, ağır ve müşkül ve elîm ve azap yapmak için vermemiştir. Havf; iki, üç, dört ihtimalden bir olsa.. hatta beş-altı ihtimalden bir olsa, ihtiyatkârâne bir havf, meşrû olabilir. Fakat yirmi, otuz, kırk ihtimalden bir ihtimal ile havf etmek evhamdır, hayatı azaba çevirir.*

İşte ey kardeşlerim! Eğer chl-i ilhadın dalkavukları, sizi korkutmak ile kudsi cihad-ı mânevînizden vazgeçirmek için size hücum etseler, onlara deyiniz:

‘Biz hizbu’l-Kur’ân’ız! ²⁷⁷ نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ kalesindeyiz. ²⁷⁸ حَسْبِنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ etrafımızda çevrilmüş muhkem bir surdur. Binler ihtimalden bir ihtimal ile, şu kısa hayat-ı fâniyeye küçük bir zarar gelmesi korkusundan, hayat-ı ebediyemize yüzde yüz binler zarar verecek bir yola, bizi ihtiyarımızla sevk edemezsiniz!’ Ve deyiniz: ‘Acaba hizmet-i Kur’âniye’de arkadaşımız ve o hizmet-i kudsiyenin tedbirinde üstadımız ve ustabaşımız olan Saîd Nursî’nin yüzünden, bizim gibi hak yolunda ona dost olan chl-i haktan kim zarar görmüş? Ve onun has talebelerinden kim belâ görmüş ki, biz de göreceğiz ve o görmek ihtimali ile telâş edeceğiz? Bu kardeşimizin binler uhrevî dostları ve kardeşleri var.

²⁷⁷ “Hiç şüphe yok ki o zikri, Kur’ân’ı biz indirdik, onu koruyacak olan da biziz.” (Hicr Sûresi 15/9)

²⁷⁸ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran Sûresi 3/173)

Yirmi-otuz senedir dünya hayat-ı içtimâyesine tesirli bir surette karıştığı hâlde, onun yüzünden bir kardeşinin zarar gördüğünü işitmedik. Hususan o zaman, elinde siyaset topuzu vardı. Şimdi o topuz yerine nur-u hakikat var. Eskiden Otuz Bir Mart Hâdisesi'nde çendan onu da karıştırdılar, bazı dostlarını da ezdiler. Fakat sonra tebeyyün etti ki, mesele başkaları tarafından çıkmış. Onun dostları, onun yüzünden değil, onun düşmanları yüzünden bela gördüler. Hem o zaman çok dostlarını da kurtardı. Buna binâen; bin değil, binler ihtimalden bir tek ihtimal-i tehlike korkusuyla, bir hazine-i ebediyeyi elimizden kaçırmak, sizin gibi şeytanların hatırına gelmemeli!?' deyip ehl-i dalâletin dalkavuklarının ağzına vurup tard etmelisiniz. Hem o dalkavuklara deyiniz ki:

'Yüz binler ihtimalden bir ihtimal değil, yüzden yüz ihtimal ile bir helâket gelse; zerre kadar aklımız varsa, korkup, onu bırakıp kaçmayacağız!?' Çünkü mükerrer tecrübelerle görülmüş ve görülmüyor ki: Büyük kardeşine veyahut üstadına tehlike zamanında ihanet edenlerin, gelen bela en evvel onların başında patlar. Hem merhametsizcesine onlara ceza verilmiş ve alçak nazarıyla bakılmış. Hem cesedi ölmüş, hem ruhu zillet içinde mânen ölmüş. Onlara ceza verenler, kalblerinde bir merhamet hissetmezler. Çünkü derler: 'Bunlar madem kendilerine sâdik ve müşfik üstadlarına hain çıktılar; elbette çok alçaktırlar, merhamete değil tahkire lâyıktırlar.'

Madem hakikat budur. Hem madem bir zâlim ve vicdansız bir adam, birisini yere atıp ayağıyla onun başını kat'î edecek bir surette davransa; o yerdeki adam, eğer o vahşî zâlimin ayağını öpse; o zillet vâsıtasıyla kalbi başından evvel ezilir, ruhu cesedinden evvel ölür. Hem başı gider, hem izzet ve haysiyeti mahvolur. Hem o canavar vicdansız zâlîme karşı zaaf göstermekle, kendisini ezdirmeye teşc' eder. Eğer ayağı altındaki mazlum adam, o zâlimin yüzüne tükürse; kalbini ve ruhunu kurtarır, cesedi bir şehid-i mazlum olur. Evet tükürün zâlimlerin hayasız yüzlerine!..

Bir zaman İngiliz Devleti, İstanbul Boğazı'nın topraklarını tahrip ve İstanbul'u istilâ ettiği hengâmda; o devletin en büyük daire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesi'nin başpapağı tarafından Meşihat-ı İslâmiye'den dinî altı sual soruldu. Ben de o zaman Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin âzâsı idim. Bana dediler: 'Bir cevap ver.' Onlar altı suallerine, altı yüz kelime ile cevap istiyorlar. Ben dedim:

'Altı yüz kelime ile değil, altı kelime ile de değil, hatta bir kelime ile dahi değil; belki bir tükürük ile cevap veriyorum! Çünkü o devlet, işte görü-

yorsunuz; ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurâne üstümüzde sual sormasına karşı, yüzüne tükürmek lâzım geliyor. Tükürün o ehl-i zulmün o merhametsiz yüzüne!..' demiştim. Şimdi diyorum: *Ey kardeşlerim! İngiliz gibi cebbâr bir hükûmetin istilâ ettiği bir zamanda, bu tarzda matbaa lisâniyle onlara mukabele etmek, tehlike yüzde yüz iken, hıfz-ı Kur'ânî bana kâfi geldiği hâlde; size de, yüzde bir ihtimal ile, chemmiyetsiz zâlimlerin elinden gelen zararlara karşı, elbette yüz derece daha kâfidir.*

Hem ey kardeşlerim! Çoğunuz askerlik etmişsiniz. Etmeyenler de elbette işitmişlerdir. İşitmeyenler de benden işitsinler ki: *'En ziyade yaralananlar, siperini bırakıp kaçanlardır. En az yara alanlar, siperinde sebat edenlerdir!.'*²⁷⁹ mânâ-yı işaretleriyle gösteriyor ki: *'Fırar edenler, kaçmalarıyla ölümü daha ziyade karşıyorlar!'*²⁸⁰

(208)

“Madem ben garibim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim. Acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözlere'i tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem...” fikri hatırıma geldi. Onun için sizden sormuştum ki; “Acaba yazılan Sözlere kâfi midir, noksanı var mı? Yani, vazifem bitmiş midir?...”

(Mektubat (6. Mektup), s.23)

Bu parça, Mektubat'ın Dördüncü Mektub'undan alınmıştır. Üstad Hazretleri Barla Lâhikası'nda şöyle demektedir: “Yazdığım bazı şeylere dair fikrinizi soruyordum. Maksadım, ‘Gördüğüm hakikat acaba hakikat midir?’ diye sormuyorum. Belki, ‘Hakikate açılan yol, acaba umuma yol olabilir mi?’ diye soruyorum. Çünkü umumun telâkkisini sizin kadar bilmiyorum.”

Mektubat'taki “Acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir?” sorusuna, Hulûsî Ağabey'in verdiği cevap şöyledir:

“Vazifenizin bitmediğine dair düşünebildiğim burhanlar:

²⁷⁹ “De ki: Sizin kaçtığınız o ölüm var ya, o mutlaka sizi karşılayacaktır.” (Cum'a Süresi 62/8)

²⁸⁰ Bkz.: Mektubat (29. Mektup, 6. Kısım), s.470-471.

Evvelâ: Bid'atların çoğaldığı bir zamanda ulemânın sükût etmemeleri lâzım geldiğine dair beyan buyurulan hadisteki emir ve zecir.²⁸¹

Sâniyen: Peygamberimiz'in ittibâna mükellef olduğunuzdan, onlar gibi müddet-i hayatınızca vazifeye devam mecburiyeti olduğu.

Sâlisen: Madem bu hizmet münhasıran reyinizle değil, istihdam oluyorsunuz; nasıl Mübelliğ-i Kur'ân, Fahr-i Cihan, Habîb-i Yezdân (sallallâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz Hazretleri birgün *أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ* ²⁸² *دِينَكُمْ* ferman-ı celîlini tebliğ buyurmakla aynı zamanda vazife-i risaletinin hitâmına remzen işaret eylemişti. Muhterem Üstad'ın da hizmeti kâfi görülürse, bildirilir kanaatindeyim.

Râbian: Sözler hakkında bugüne kadar sükût edilmesi ve tenkide cüret edilmemesi, ilâ nihâye bu hâlin devam edeceğine delil olamaz. Hâl-i hayatınızda muhtemel hücumlara evvelen ve bizzat zât-ı fâzılâneleri cevap vereceksiniz.

Hâmisen: Dünyayı unutmak istesenez, başka hiçbir sebep olmasa dahi, yalnız bu mübarek Sözler'le râbîta peydâ eden insanların rica edecekleri izahatı vermek isteyecek ve cevapsız bırakmayacaksınız.

Sâdisen: Allah için sizi sevenlere ve sizden istizahta bulunanlara yazdığınız pek kıymetli yazılarla meclis-i ilminizde takrir buyurduğunuz mütelevvi ve Sözler'e bile geçmeyen mesâil kat'iyetle gösteriyorlar ki ihtiyaç da, hizmet de bitmemiştir.”

Üstad Hazretleri de cevaben Barla Lâhikası'nda yazdığı mektupta şöyle der: “... Sözler hakkında hüsn-ü şhadetiniz, bana büyük bir tesellî verdi. Vazifemin bitmediğine dair burhanlarınız gayet kuvvetlidirler. Lakin ben gayet kuvvetsizim. Fakat Cenâb-ı Hakk'a tevekkül edip o burhanlara serfûrû ediyorum.

Cemaate Sözler'i okumak zamanında, sendeki hissiyât-ı âliye ve fazla inkişaf ve fedakârâne hamiyet-i diniye galeyanının sırrı şudur ki:

Velâyet-i kübrâ olan veraset-i nübüvvetteki makam-ı tebliğün envârı altına girdiğin içindir. O vakit sen, dellâl-ı Kur'ân Said'in vekili, belki mânen aynı hükmüne geçtiğin içindir...”

²⁸¹ Bkz.: Müslim, *İmân* 78; Tirmizî, *Fiten* 11; Ebû Dâvûd, *Salât* 239, 242; İbn Mâce, *Fiten* 20; Nesâî, *İmân* 17-18.

²⁸² “İşte bugün sizin dininizi kemâle erdirdim.” (Mâide Sûresi 5/3)

(209)

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'ân'a ait dellâllığımdan ve kuvve-i mâneviye-i imaniyeden ise; elli bin nefer değil, yanlışsınız! Meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü Kur'ân-ı Hakîm'in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dahil olduğu hâlde, bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fûnûn-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kalelerini zîr u zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın tevfiikiyle beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşallah mağlûp edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhudedir!

Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzu ile dönmez!

Bir şem'a ki Mevlâ yaka, üflemele sönmez!

(Mektubat (16. Mektub'un Zeyli), s.76)

Üstad Hazretleri, yukarıdaki yazının bir önceki paragrafında kendisi için, ehl-i dünyanın 'Said, elli bin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz.' diyerek, mecburi ikamet yeri olarak tutulduğu Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir gece kalmasına müsaade etmediklerini söyleyerek onlara hitap ediyor: 'Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız hâlde, neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz? Dîvane gibi hükmediyorsunuz! Eğer korkunuz şahsımdan ise; elli bin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani, odamın kapısında durup, bana 'Çıkmayacaksınız!' diyebilir.'²⁸³ diyor.

Sonra da ehl-i dünyaya, eğer korkularının şahsından değil de, onun İslâm'a, imana ve Kur'ân'a olan hizmet ve mesleğimizden ileri geliyorsa, o zaman gerçekten güç ve kuvvetinin elli milyon gücünde olduğunu ilân ediyor. Bunun için de bütün dünyanın dinsiz filozoflarına da meydan okuyor. Bu hususta Üstad'ın karşısına çıkma cesareti gösteren hiç kimseyi bilmiyoruz. Ayrıca bu mânevî güç karşısında pek çoklarını idama götürenler, Üstad'a daha büyük düşman oldukları hâlde bunu başaramamışlardır.

²⁸³ Bkz.: Mektubat (16. Mektub'un Zeyli), s.76.

Üstad Hazretleri Emirdağ Lâhikası'nda diyor ki: “Dünkü gün yanıma gelen mühim bir resmî memura böyle söyledim ki: Eski Said'in sergüzeşte-i hayatından harika üç vâkıa, şimdi tahakkuk etmiş ki, ileride çıkacak Risale-i Nur'un kerameti imiş. Şöyle ki:

Otuz Bir Mart Hâdisesi'nde Hareket Ordusu'nun Başkumandanı Mahmud Şevket Paşa bana karşı fazla hiddetli iken ve Divan-ı Harb-i Örfî'de beni muhakeme ettikleri gün, on beş adam karşımda darağacında asılı bir vaziyette Divan-ı Harb-i Örfî Reisi Hürşid Paşa benden sordu: ‘Sen şeriatı istedin mi? İşte şeriatı isteyenler böyle asılırlar.’

Ben de ‘Şeriatın bir meselesine bin ruhum olsa feda ederim.’ dediğim hâlde ve beni mahkûm etmeye pek çok esbap –muhiberlerin iftiralarıyla– varken, benim müstesna bir surette müttefikan beraatime karar vermeleri...

Hem eski Harb-i Umumî'nin nihayetinde, İstanbul'da İngilizlerin Başkumandanının eline benim İngiliz aleyhine şiddetli yazdığım Hutuvat-ı Sitte ve Başpapazına tahkirkârâne sözlerim eline geçtiği hâlde, beni mahvetmek yüzde yüz ihtimali varken, hiddetini geri alıp ilişmemesi...

Hem Ankara'da, divan-ı riyasetinde pek çok mebuslar varken Mustafa Kemal şiddetli bir hiddetle divan-ı riyasetine girip, bana karşı bağıarak: ‘Seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikir beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazıp içimize ihtilâf verdin.’ Ben de onun hiddetine karşı dedim: ‘Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur.’ dehşetli bir pot kırdım (!).

Hâzır mebus dostlarım telâş ettikleri ve herhalde beni ezeceklerini tahmin ettikleri sırada, bana karşı bir nevi tarziye verip (özür dileyip) o mecliste hiddetini geri alması, âdeta dehşetli bir kuvveti ve hakikati hissedip geri çekilmesi, ikinci gün hususî riyaset (başkanlık) odasında, Hücumat-ı Sitte'nin Birinci Desise içinde bulunan “Meselâ, Ayasofya Camii ehl-i fazl ve kemâlden, ilâ âhir...” cümlesinden başlayan, tâ İkinci Desise'ye kadar, bir saat tamamen ona söyledim.

Bütün hissiyatını ve prensibini rencide ettiğim hâlde bana ilişmemesi, hatta taltifime çok çalışması, kat'iyen bu üç cebbar fevkalâde kumandanların bu üç acıp hâletleri, âdeta Eski Said'den korkmaları, şüphesiz ki Risale-i Nur'un, ileride kahraman şâkirtlerin şahs-ı mânevîsinin harika bir kuvveti ve Risale-i Nur'un parlak bir kerametidir.”²⁸⁴

²⁸⁴ Emirdağ Lâhikası, 1/234-235.

(210)

Din bir imtihandır, teklif-i ilâhî bir tecrübedir; tâ ervâh-ı âliye ile ervâh-ı sâfile, müsabaka meydanında, birbirinden ayrılınsın. Nasıl ki bir madene ateş veriliyor; tâ elmasla kömür, altınla toprak birbirinden ayrılınsın. Öyle de, bu dâr-ı imtihanda olan teklifât-ı ilâhiye bir ibtilâdır ve bir müsabakaya sevtir ki; istidâd-ı beşer madeninde olan cevâhir-i âliye ile mevâdd-ı süfliyye birbirinden tefrik edilsin.

Madem Kur'ân, bu dâr-ı imtihanda, bir tecrübe sûretinde, bir müsabaka meydanında, beşerin tekemmülü için nâzil olmuştur; elbette şu dünyevî ve herkese görünecek umûr-u gaybiye-i istikbâliyyeye yalnız işaret edecek ve hüccetini isbat edecek derecede akla kapı açacak. Eğer sarâhaten zikretse, sırr-ı teklif bozulur. Âdeta gökyüzündeki yıldızlarla vâzihan $\text{لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ}$ yazmak misillü bir bedâhete girecek. O zaman herkes ister istemez tasdik edecek. Müsabaka olmaz, imtihan fevt olur. Kömür gibi bir ruh ile elmas gibi bir ruh²⁸⁵(Hâşiye) beraber kalacaklar.

(Sözler (20. Söz, 2. Makam), s.283)

Bu bölüm Yirminci Söz'ün İkinci Makamı'nın İkinci Sualine ait cevaptan bir parçadır. Çünkü burada, Kur'ân'ın, medeniyet hârikalarına, fennî-ilmî gelişmelere ait işaretlerinin niçin apaçık olmadığı soruluyor. Bu soruya, dinin bir imtihan olduğu, akla kapı açılacağı ama akli kabule zorlayan hiçbir şeyin olmaması gerektiği belirtiliyor. Çünkü herkesi iman etmeye zorlayacak bir durum imtihanı ortadan kaldırır. Böyle açık açık ifadeler ise, insanın aklını iman etmeye zorlar. O zaman da Hazreti Ebû Bekir ile Ebû Cehil arasında fark kalmaz. Onun için bu mevzularda Kur'ân-ı Kerim, gelecekle ilgili şeylere dair "Yalnız işaret edecek ve hüccetini, delilini isbat edecek derecede akla kapı açacaktır." İşte, kainatın ve dünyanın yuvarlandığı, Ay'ın da Güneş'ten ayrılmış olması, kainatın genişlemesi, gök cisimlerinin yörüngeleri, dünyanın dönmesi, yukarıya çıktıkça oksijenin azalması, denizlerin yanacağı, parmak izleri, elektrik, eşyanın ve seslerin nakli, kokuların nakli gibi meselelere işaretler var.

²⁸⁵ (Hâşiye) Ebû Cehl-i lain ile Ebû Bekir-i Sıddık, müsâvi görünecek. Sırr-ı teklif zâyî olacak...

(211)

Risale-i Nur'un erkânlarının haksız itirazlara karşı haklı, fakat zararlı hiddetlerinden kurtarmak lüzumuna binâen; ve ehl-i ilhadın iki tâife-i ehl-i hakkın mâbeynindeki husumetten istifade ederek, birinin silâhıyla, itirazıyla ötekini cerhedip ve ötekinin delilleriyle berikini çürütüp ikisini de yere vurmaya ve çürütmekten içtinaben, Risale-i Nur şâkirtleri, bu mezkûr dört esasa binâen, muârizlara hiddet ve tehevür ile ve mukabele-i bil-misil ile karşılaşmamalı. Yalnız kendilerini müdafaa için musâlahakârâne, medâr-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevap vermek gerektir.

Çünkü bu zamanda enâniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kâmeti miktarında bir buz parçası olan enâniyetini eritmeyip bozmuyor, kendini mâzur biliyor; ondan nizâ çıkıyor. Ehl-i hak zarar eder; ehl-i dalâlet istifade ediyor...

(Kastamonu Lâhikası, s.164)

1990 senesinde Malezya'da üç gün misafiri olduğumuz Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu Bey 1950'li yılların başına ait bir hatırasını şöyle anlatmıştı: "Büyük bir organizeenin davetlisiydik. Bilinen dinlerin temsilcileri vardı. Her grup kendi dinini anlatacaktı. Sıra Müslümanlara geldi. Önce bir sözcü seçmekte zorlandık. Çünkü birbirine zıt anlayış ve düşüncede Müslümanları itina ile bir araya getirmişlerdi. Sorulara geçildiğinde, kadınların çalışıp çalışmaması ile ilgili bir soru geldi. Birisi kalktı 'Müslüman kadın çalışabilir.' dedi. Bir başkası 'Kadın evinde oturmalıdır.' dedi. Arkadan Muhyiddin Arabî ile ilgili bir soru geldi. Birisi kalktı 'O, şeyh-i ekberdir.' dedi. Bir başkası da 'Hayır, o ekferdir.' dedi. Ortalık karıştı. Bunun üzerine birisi de kalkıp 'Behey fitneci böyle karıştırıcı bir soruyu niye soruyorsun?' diye soru soranı payladı. Millet kalkıp gitti. Dikkat edince, tâ baştan işin, bilerek bizi bu duruma düşürmek için plânlandığını anladım."

Aslında böyle işlerde birilerinin plânına, tuzağına figüran olmamak için, sofrayı bizim sermemiz, işin başında bizim olmamız lâzımdır.

(212)

Bir şahsın tehevvisi için büyük bir daire-i muhita, hareket-i mühimmesinden durdurulmaz...

(Kastamonu Lâhikası, s.188)

Üstad Hazretleri, Kastamonu Lâhikası'nda geçen bu cümlelerin evvelinde şöyle demektedir. “Otuz sene evvel aşâirlerde [aşiretlerde] gezerken, böyle sual ettiler: Acaba şu zaman ve dehrin şikâyetindeki –hatta büyük zâtlar ve evliyalar dahi felekten ve zamandan şikâyet ediyorlar– ondan, Sâni-i Zülcelâl'in sanat-ı bedîine itiraz çıkmaz mı?

Cevap: Hayır ve asla! Belki mânâsı şudur: Güya şikâyetçi der ki: ‘İstediğim emir ve arzu ettiğim şey ve teşehhî ettiğim hâl, hikmet-i ezeliyenin düsturuyla tanzim olunan âlemin mahiyeti müstait değil ve inâyet-i ezeliyenin pergelikle nakşolunan feleğin kanunu müsait değil ve meşiet-i ezeliyenin matbaasında tab olunan zamanın tabiatı muvâfık değil ve mesâlih-i umumiyeyi tesis eden hikmet-i ilâhiye razı değildir ki şu âlem-i imkân, Feyyâz-ı Mutlak'ın yed-i kudretinden, şu ukûlümüzün hendesesiyle ve tehevvisümüzün iştahıyla istediğimiz her bir semeratı koparsın. Verse de tutamaz, düşse de kaldıramaz.’ Evet, bir şahsın tehevvisü [hevesi, arzusu] için büyük bir daire-i muhita hareket-i mühimmesinden durmaz.”²⁸⁶

İnsanlar çoğu zaman sabırsızdırlar ve ısrarla kendi heves ve arzularının tahakkuk etmesini isterler. Hâlbuki bu dünya imtihan dünyasıdır ve Hakîm ismin tecellisiyle, dâru'l-hikmet olarak ilâhî icraat, sebepler perdesi ardından işlerini yapmaktadır. Kışta, bahar ve yaz istemek ve gelmeyince de ümitsizliğe kapılıp çok yanlış kanaatlere saplanmak bir Müslüman'a yakışmaz. Cenâb-ı Hak, harikalar kuşağında icraatta da bulunarak zaman zaman mu'cizeler ve kerametler de yaratmıştır. Ama bunlar devamlı değildir ve insanın hiçbir işini bu harikalar beklentisine bağlamaması gerekmektedir.

Bazı milletlerin binlerce yıllık hesap ve plânları olmuş ve o kadar uzun bir zamandan sonra bunlar gerçekleşmiştir. Bugün öne çıkan milletlerin yüzer senelik plân ve stratejileri vardır. Ama maalesef İslâm Dünyası'nın böyle bir hesabı olmadığı ve günlük olaylara hazırlıksız olarak günü kurtarma tepkisi gösterdikleri için perişanîyetleri sürmektedir. Allah'tan çok büyük ve mühim şeyler, muhteşem lütuflar beklemektedirler ama buna hiçbir hazırlıkları ve liyakatleri de yoktur. Onun için Üstad Hazretleri bu istekler için, “Cenâb-ı Hak verse de tutamaz, düşse de kaldıramaz.” diyor.

Meselâ, diyelim ki, bir evimiz taşıyor. Çok kıymetli ve ince işlemlerle yakut ve pırlantalardan bezenmiş antika çok ağır bir hatıra eşyanız var. Bir çocuk da “Amca verin, onu ben taşıyayım.” diyor. Siz bunu ona verir misiniz? Bir kere onu kaldıracak gücü yok. Ayrıca koruyacak durumu yok.

²⁸⁶ Kastamonu Lâhikası, s.187-188.

Evet bazıları, iyi niyetle, bütün kâinatta İslâmiyet'in bütün güzellikleriyle şebhâl açmasını istiyorlar. Ama onların, bu iş için hiçbir hazırlıkları yok. Zaten öyle bir liyâkat da yok.

Maalesef bazıları, ne olacaksa olsun, diye çok yanlış hem de İslâmiyet'e zıt tavır ve hareketler içine giriyor ve Müslümanları da korkunç bir girdaba sürüklüyor. Hatta onlar, Cenâb-ı Hakk'a karşı, su-i edepte bulunuyorlar. Çünkü mütehakkimâne isteklerde bulunuyor ve Cenâb-ı Hakk'ın icraatını beğenmeyerek tenkitlere girebiliyorlar.

Bu hususta Bedüzzaman Hazretleri şöyle diyor: “Aziz kardeşim bil ki: Hiçbir insanın Cenâb-ı Hakk'a itiraz hakkı yoktur. Şikâyete de haddi yoktur. Çünkü şikâyet eden ferdin hevesinin aksini iktizâ eden, âlemin nizamında binlerce hikmet vardır. Bir ferdi razı etmek için bin hikmet feda edilemez.²⁸⁷ وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ Yani “Eğer gerçek onların keyiflerine tâbi olsaydı, bu takdirde hiç kuşkusuz gökler de, yer de, oralarda yaşayanlar da düzenleri bozulur ve yok olur giderlerdi.” Eğer her ferdin keyfine göre hareket edilirse, dünyanın nizâm ve intizamı fesada gider. Ey şikâyetçi! Sen nesin? Neye binâen itiraz ediyorsun? Cüz'î hevesini külliyât-ı kâinata mühendis mi yapıyorsun? Kokmuş olan zevkini nimetlerin derecelerine mikyas ve mizan mı yapıyorsun? Ne biliyorsun ki, zannettiğin nimet, nikmet (ceza) olmasın? Senin ne kıymetin var ki, sineğin kanadına denk olmayan hevesini tatmin ve teskin için felek çarkları ile hareketten durdurulsun?”²⁸⁸

(213)

Tedennînin [gerilemenin] mühim bir sebebi: Bazı rüesâ ile haksız olarak millete fedakârlık iddia eden sahtekâr hamiyet-fürûşlar [vatan ve dini savunma iddiasında bulunanlar] veya velâyeti dava eden ehliyetsiz bazı müteşeyyihlerdir...

Bu parça Münâzarât Risalesi'nden alınmıştır. Oradaki soruda, meâlen “Biz çok cesuruz, zekiyiz, gayretliyiz, itaatkâruz, nüfusumuz da çok ama yine de geri, zelim, hakir ve fakir kaldık. Bunun sebebi nedir?” deniliyor. Bunun sebepleri anlatılırken mühim bir sebep olarak da “İşte o geri kalı-

²⁸⁷ Mü'minûn Sûresi 23/71.

²⁸⁸ Bkz.: Mesnevî-i Nuriye (Şemme), s.178.

şın mühim sebebi, bazı reislerle, haksız olarak millete fedakârlık iddiasında bulunan sahtekâr hamiyetfürûşlar ve veli olduklarını dava eden bazı ehliyetsiz şeyh geçinen kimselerdir.” deniliyor.

Bir milletin iki hazinesi vardır. Birisi millî cesaretin toplandığı “mânevî havuz” diğeri de millî cömertliğin toplandığı mal ve imkânların toplandığı “maddî hazine”... İşte o iki kısım yani “reisler” ve “şeyh geçinenler” bilerek veya bilmeyerek o havuzun ve o hazinenin etrafında delikler açtılar havuzu kuruttular, hazineyi de boş bıraktılar. Osmanlı'nın son döneminde askeriyenin içine siyaset girmiş; yaşanan ihtilâflar devleti güçsüz bırakmıştı. Bunun için yani üç düşmanımız olan “fakirlik, cahillik ve ihtilâf”ı yenebilmemiz için, "ticaret, mârifet, muhabbet" üzerine yoğunlaşmamız, insanlarımızın önünü açıp yol göstermemiz, tembelliği terk edip eğitimde derinleşmemiz gerekiyor.

(214)

Yol ikidir: Ya sükût etmektir; çünkü söylenilen her sözün doğru olması lâzımdır... Veya sıdktır; çünkü İslâmiyet'in esası, sıdktır.

- ✓ İmanın hâssası, sıdktır.
- ✓ Bütün kemâlâta îsal edici, sıdktır.
- ✓ Ahlâk-ı âliyenin hayatı, sıdktır.
- ✓ Terakkiyatın mihveri sıdktır.
- ✓ Âlem-i İslâm'ın nizamı, sıdktır.
- ✓ Nev-i beşeri kâbe-i kemâlâta îsal eden sıdktır.
- ✓ Ashab-ı kiramı bütün insanlara tefevvuk ettiren, sıdktır.
- ✓ Muhammed-i Hâşimî'yi (aleyhissalâtu vesselâm) merâtib-i beşeriye-nin en yükseğine çıkaran, sıdktır...

(İşârâtü'l-İcâz, s.83)

Bu bölüm “İşârâtü'l-İcâz” tefsirinden alınmıştır. Üstad Hazretleri peygamberlerde mutlaka bulunması gereken vasıfların en başında gelen “sıdk” yani doğruluğa çok büyük önem veriyor. İnsan konuştuğu zaman ya doğru konuşacaktır veya susacaktır. Çünkü İslâmiyet'in esası doğruluktur. Günde beş vakit namazda her Müslüman 40 defa ²⁸⁹إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ yani “Bizi

²⁸⁹ “Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet.” (Fâtiha Sûresi 1/6)

doğru yola, Sana doğru varan yola ilet.” diye dua ediyor.

Üstad Hazretleri Hutbe-i Şâmiye Risalesi’nde diyor ki: “Bütün hayatımdaki tahkikatımla [araştırmalarım] ve hayat-ı içtimâiyenin çalkamasıyla hulâsa ve zübdesi bana kat’î bildirmiş ki:

Sıdk [doğruluk], İslâmiyet’in üssü’l-esasıdır [en temel prensip] ve ulvî seciyelerinin râbitasıdır [birleştirici bağı] ve hissiyât-ı ulviyesinin [yüksek hissiyâtın] mizacıdır.

Öyle ise hayat-ı içtimâiyemizin esası olan sıdkı, doğruluğu içimizde ihya edip onunla mânevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz.

Evet sıdk ve doğruluk, İslâmiyet’in hayat-ı içtimâiyesinde ukde-i hayatiyesidir [hayat düğümüdür].

Riyâkârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır.

Dalkavukluk, tasannu [yapmacık davranışlar], alçakça bir yalancılıktır.

Nifak ve münafıklık, muzır [zararlı] bir yalancılıktır.

Yalancılık ise Sâni-i Zülcelâl’in kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün envâyıyla [her çeşidiyle] kizptir, yalancılıktır.

İman sıdktır, doğruluktur.”²⁹⁰

Hâlbuki iman etmek demek doğruluğu haykırmaktır: Çünkü gerçeklerin en gerçeği Allah’tan başka ilâhın olmayışı, O’nun tek, eşsiz ve benzersiz oluşu ve bütün kâinatın ve içindekilerin tek sahibi ve mâliki bulunuşudur. İnkâr ise, mülkü sahibinden başkalarına isnad etmektir ki, hem yalandır, hem zulümdür.

Bütün kemâlat ve olgunluklara ancak doğrulukla ulaşılır. Kâmil ve mükemmellik, yalan ve yanlışla bir arada olmaz. Güzel ve yüce ahlâk ve hasletler ancak doğruluk toprağında gelişirler. Yalan onların hepsini zehirleyip kurutur. İlerleme ve gelişme ancak doğruluk ekseninde meydana gelir. Doğruluk üzerinde oturmayan hiçbir gelişme uzun ömürlü olmaz. Yalan ve yanlış bir zemin, çürüme ve çöküşün esasını teşkil eder.

Zâten ashab-ı kirâmı bütün insanların üstüne çıkararak haslet doğruluktur. Hadis-i şerif ve diğer rivayetlerden rivayet eden kişinin doğru olup olmadığı mutlaka araştırılır. Ama sahabe için öyle bir araştırmaya gerek duyulmaz. Çünkü onların hepsi hakkında âlimlerin “onlar sâdıktılar, doğrudurlar ve asla yalan söylemezler” diye kanaat birliği (icmâ) vardır.²⁹¹

²⁹⁰ Bkz.: Hutbe-i Şâmiye, s.48-49.

²⁹¹ İbn Hibbân, *es-Sahih* 10/477; el-Heysemî, *Mecmeu’z-zevâid* 1/153; İbn Hacer,

Peygamber Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) en büyük özelliği Muhammedü'l-Emîn²⁹² = Emîn Muhammed yani güvenilir, yalan söylemez şahsiyet olması konusunda, düşmanlarının dahi ittifakı vardır. Hadis ve siyer kitaplarında okuduğumuz şu hâdise buna bir delildir: “İşte O, Safâ Tepesi'ne çıkmış ve etrafını çeviren insanlara soruyor: ‘Şu dağın arkasından bir ordu, size hücum etmek üzere geliyor dersem bana inanır mısınız?’ Herkes bir ağızdan ‘Evet inanırız. Çünkü senin hiç yalan söylediğini duymadık.’²⁹³ diyor. Bunu söyleyenler arasında Ebû Leheb gibi din düşmanları da vardır. Ancak hepsi de O'nun doğruluğunu tasdik ve güvenilirliğini teslim etmektedir.”

(215)

Sual: Her şeyden evvel bize lâzım olan nedir?

Cevap: Doğruluk.

Sual: Daha?

Cevap: Yalan söylememek.

Sual: Sonra?

Cevap: Sıdk, ihlâs, sadakat, sebat, tesânüt...

(Münâzarât, s.53)

Münâzarât Risalesi'nin sonunda kitabın bir özeti mahiyetinde her şeyden önce bizim için en çok lüzumlu olan şeyin doğruluk olduğu “sıdk, yalan söylememek ve doğruluk” kelimeleriyle perçinlenmiştir. Bir önceki bölümde zaten bunlar üzerinde durulmuştu. Burada bunların yanına, “ihlâs, sadakat, sebat ve tesânüt” de ekleniyor.

Ümmet-i Muhammed'in en seçkinleri, en faziletli sahipleri sahabe olduğu gibi, sahabelerin de en büyüğü ve faziletlisi de Ebû Bekir Efendimiz'dir. Onun da en parlak ve meşhur vasfı “sıddık” yani sözü özündeki temizliği ortaya koyan, ameli imanını doğrulayan, Cenâb-ı Hak'tan geleni tereddütsüz hemen kabul eden Allah dostudur.

Fethu'l-bârî 2/181, 6/499; İbn Abdilberr, *et-Temhîd* 22/47; es-Suyûtî, *et-Tedribu'r-râvi* 1/207, 318, 2/214-215.

²⁹² Muhammed İbn İshak, *Sîratü İbni İshak* 2/57; Burhanuddin el-Halebi, *Sîratü'l-halebiyye* 2/391.

²⁹³ Buhârî, *Tefsîru sûre* (111) 1-2; Müslim, *İmân* 355-356.

(216)

Sual: Şimdiki şeyhlerden ne istersin?

Cevap: Daima onların demdemelerinin mevzuu olan ihlâsı.. hem de murabıt oldukları cihad-ı ekberi ve terk-i iltizam-ı nefsi.. hem de onların şîârı olan, zühdün mânâsı olan terk-i menâfi-i şahsiyeyi.. hem de daima iddiasında buldukları ve mizac-ı İslâmiyet'in mayası olan muhabbeti isterim.

Sual: Nasıl olsunlar?

Cevap: İnat, gıybet ve taraftarlığı mâbeynlerinden kaldırsınlar.

(Münâzarât, s.63)

1900'ün başında Üstad Hazretleri'nin Güneydoğu'da eğitim problemini tesbit etmesinin ve Medresetü'z-Zehrâ projesini sunmasının yanında, ağalık ve şeyhlik realitesine karşı da problemi çözecek görüşleri mevcuttur. Burada da şeyhlerden beklenen hususları şöylece sıralıyor:

- a) Devamlı söyleyip durdukları ihlâs... İhlâsı sözden fiile geçirme... İhlâsı yaşama...
- b) En büyük cihad olan nefisle mücadele ve nefis taraftarlığını terk etme...
- c) Tarikat ve tasavvufun şîârı olan zühd... Onun da mânâsı olan şahsî menfaati terk etme...
- d) Tasavvufta yükselme yolu, muhabbet-i ilâhîdir. O ilâhî muhabbetin Allah'ın kullarına da yayılması gerekiyor. Çünkü İslâmiyet'in mizacının mayası da muhabbettir. İşte şeyhlerin bu muhabbeti kendilerinin dışındaki meşrep ve meslekteki diğer cemaatlere de teşmil etmesi...
- e) İnat, gıybet ve taraftarlığı terk etmek...

Aslında büyük müşidler için asla böyle bir problem yoktur. Onun için Üstad Hazretleri, Hulûsî Ağabey'e: "Bitlis'te dört şeyh vardı. Amma! Her birisi İmam Rabbânî hâ!.. Bunların hepsi beni kendilerine çekmek istiyorlardı. Eski Said onların hepsine karşı müstağni kaldı. Onlara dedim: 'Sizin biriniz bana kifâyet etmez. Ben dördünüze de intisap edeceğim.'" diyor.

Üstad Hazretleri'nin üzerinde durdukları ise müteşeyyih olanlar yani şeyh geçinenlerdir.

(217)

Eğer mesleği, tenkîs-i gayr ile meziyetini izhar.. ve husumet-i gayr ile muhabbetini telkin ve inşikak-ı asâyı istilzam eden hiss-i taraftarlık.. ve meyelân-ı gıybeti intaç eden kendine muhabbeti başkasına olan husumete mütevakıf gösterilse o bir müteşeyyih-i müteevviğdir, bir zi'b-i müteganımdır. Din ile, dünyanın saydına gider.

Ya bir lezzet-i menhuse veya bir içtihad-ı hata onu aldatmış, o da kendisini iyi zannedip büyük meşâyihe ve zevât-ı mübarekeye sù-i zan yolunu açmıştır.

Said Nursî

(Münâzarât, s.65-66)

Bu kısım Münâzarât Risalesi'nde geçen "Veli olan şeyhin, şeyhlik iddiasında bulunan kişiyle farkı nedir?" sorusuna verilen cevaptan bir parçadır...

Cevabında şöyle denilmektedir: "Eğer; a) Hedefi ve maksadı, İslâm'ın kalb ziyası ve fikir nuru ile Müslümanların birliğini sağlamak; b) Şiârı, nefse taraftar olmayı terk etmek; c) Meşrebi, mahviyet, tevazu d) Tarikatı (yolu) İslâmî hamiyet olsa, bu vasıfları taşıyan kişi bir mürşid ve hakikî şeyh olabilir. Ama eğer; a) Mesleği, başkasının eksikliğini göstererek, kendisinin meziyet sahibi olduğu ortaya koymak; b) Başkasına düşmanlık yaparak kendi muhabbetini telkin etmek; c) Bölünüp parçalanmayı netice veren taraftarlık hissini ve gıybeti doğuran kendine muhabbeti, başkasına olan husumete bağlı göstermek ise, yani yaptığı şeyler bunlarsa, o kimse, gerçek bir şeyh ve mürşid değildir. Bilâkis o, ağa olmaya çalışan bir şeyh taslağıdır, koyun postuna bürünmüş bir kurttur; elini davula vurmaya bedel tarikata ve kitaba vurur ki, bahşiş alsın. Din ile dünya avına gider. Ya uğursuz bir lezzet veya süflî bir heves veya hata bir içtihad onu aldatmış, o da kendisini iyi zannedip, büyük şeyhlere ve mübarek zâtlara sù-i zan yolunu açmıştır.

(218)

Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olmak cihetiyle; şimdi iki dehşetli mânevî belâyı defetmek için matbûât âlemi ile

tezâhüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir, zannedirim.

O dehşetli belâdan birisi: Hıristiyan dinini mağlûp eden ve anarşiliği yetiştiren, şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının bu vatanı mânevî istilâsına karşı Risale-i Nur bir Sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görebilir.

İkincisi: Âlem-i İslâm'ın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ithamlarını izâle etmek için matbûât lisânıyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi.

Ben dünyanın hâlini bilmiyorum. Fakat Avrupa'da istilâkârâne hükmeden ve edyân-ı semâviyeye dayanmayan dehşetli cereyanın istilâsına karşı Risale-i Nur hakikatleri, bir kale olduğu gibi; Âlem-i İslâm'ın ve Asya kıtasının hâl-i hazırındaki itiraz ve ithamını izâle.. ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeye vesile olan bir mu'cize-i Kur'âniye'dir.

Bu memleketin vatan-perver siyasîleri çabuk aklını başına alıp Risale-i Nur'u tab' ederek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belâya karşı siper olsun.

Acaba bu yirmi sene zarfında iman-ı tahkikîyi pek kuvvetli bir surette bu vatanda neşreden Risale-i Nur olmasaydı, bu dehşetli asırda, acıp inkılâp ve infilâklarda bu mübarek vatan; Kur'ân'ını, imanını dehşetli sadmelerden tam muhafaza edebilir miydi? Her neyse... Risale-i Nur'a, daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüz edilmez; daha kimseyi o bahaneyle inandıramazlar. Fakat cepheyi değiştirip, din perdesi altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarı veya enâniyetli sofi-meşreplileri bazı kurnazlıklarla Risale-i Nur'a karşı –iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi– istîmal etmek ve Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine ayrı bir cephede tecavüz etmeye münafıklar çabalıyorlar. İnşallah muvaffak olamazlar. Risale-i Nur şâkirtleri, tam ihtiyatla beraber, bir taarruz olduğu vakitte münakaşa etmesinler, aldırmasınlar. Aldanan chl-i ilim ve imansa, dost olsunlar, “Biz size ilişmiyoruz. Siz de bize ilişmeyiniz. Biz chl-i imanla kardeşiz.” deyip yatıştırınlar.

Sâniyen: Mübareklerin pehlivanı hem Abdurrahman, hem Lütfi, hem Büyük Hâfız Ali mânâlarını taşıyan büyük ruhlu Küçük Ali kardeşimiz bir sual soruyor. Hâlbuki o sualin cevabı Risale-i Nur'da yüz

yerde var. “Risale-i Nur’un erkân-ı imaniye hakkında bu derece kesretli taahhüdâtü ne içindir? Bir âmî müminin imanı büyük bir velinin imanı gibidir, diye eski hocalar bize ders vermişler?” diyor.

Elcevap: Başta Âyetü'l-Kübrâ, merâtib-i imaniye bahislerinde; ve âhire yakın Müceddid-i Elf-i Sâni İmam Rabbâni beyanı ve hükmü ki, “Bütün tarikatların müntehâsı ve en büyük maksatları, hakâik-i imaniyenin inkişafıdır. Ve bir mesele-i imaniyenin kat’iyetle vuzuğu, bin kerametlerden ve keşfiyatlardan daha iyidir.”; ve Âyetü'l-Kübrâ’nın en âhirdeki ve Lâhika’dan alınan o mektubun parçası ve tamamının beyanâtı cevap olduğu gibi, Meyve Risalesi’nin tekrarât-ı Kur’âniye hakkında Onuncu Meselesi, tevhid ve iman rükünleri hakkında tekrarlı ve kesretli taahhüdât-ı Kur’âniye’nin hikmeti, aynen bitamamiha onun hakikî tefsîri olan Risale-i Nur’da cereyan etmesi de cevaptır.

Hem, iman-ı tahkikî ve taklidî ve icmâlî ve tafsilî ve imanın bütün tehâcümata ve vesveseler ve şüphelere karşı dayanıp sarsılmamasını beyan eden Risale-i Nur parçalarının izahatı, büyük ruhlu Küçük Ali’nin mektubuna öyle bir cevaptır ki, bize hiçbir ihtiyaç bırakmıyor.

İkinci Cihet: *İman, yalnız icmâlî ve taklidî bir tasdike münhasır değil; bir çekirdekten, tâ büyük hurma ağacına kadar ve eldeki aynada görünen misalî güneşten tâ deniz yüzündeki aksine, tâ güneşce kadar mertebeleri ve inkişafı olduğu gibi; imanın o derece kesretli hakikatleri var ki, bin bir esmâ-yı ilâhiye vesâir erkân-ı imaniyenin kâinat hakikatleriyle alâkadar çok hakikatler var ki, “Bütün ilimlerin ve mârifetlerin ve kemâlât-ı insaniyenin en büyüğü imandır ve iman-ı tahkikîden gelen tafsilli ve burhanlı mârifet-i kudsiyedir.” diye chl-i hakikat ittifak etmişler.*

Evet, iman-ı taklidî, çabuk şüphelere mağlûp olur. *Ondan çok kuvvetli ve çok geniş olan iman-ı tahkikîde pek çok merâtip var. O merâtiplerden “ilmelyakîn” mertebesi, çok burhanlarının kuvvetleriyle binler şüphelere karşı dayanır. Hâlbuki taklidî iman bir şüpheye karşı bazen mağlûp olur.*

Hem iman-ı tahkikînin bir mertebesi de “aynelyakîn” derecesidir ki, pek çok mertebeleri var. Belki esmâ-yı ilâhiye adedince tezâhür dereceleri var. Bütün kâinatı bir Kur’ân gibi okuyabilecek derecesine gelir.

Hem bir mertebesi de “hakkalyakîn”dir. Onun da çok mertebeleri var. Böyle imanlı zâtlara şübehat orduları hücum da etse bir halt edemez. Ve ulemâ-yı İlm-i Kelâm’ın binler cild kitapları, akla ve mantığa istinaden telif edilip, yalnız o mârifet-i imaniyenin burhanlı ve akli bir yolunu göstermişler. Ve ehl-i hakikatin yüzer kitapları keşfe, zevke istinaden o mârifet-i imaniyeyi daha başka bir cihette izhar etmişler. Fakat Kur’ân’ın mu’cizekâr cadde-i kübrâsı, gösterdiği hakâik-i imaniye ve mârifet-i kudsiye, o ulemâ ve evliyanın pek çok fevkinde bir kuvvet ve yüksekliktedir.

İşte, Risale-i Nur bu câmi ve küllî ve yüksek mârifet caddesini tefsir edip, bin seneden beri Kur’ân aleyhine ve İslâmiyet ve insaniyet zararına ve adem âlemleri hesabına tahribatçı küllî cereyanlara karşı Kur’ân ve iman namına mukabele ediyor, müdafaa ediyor. Elbette hadsiz tahşidâta ihtiyacı vardır ki, o hadsiz düşmanlara karşı dayanıp ehl-i imanın imanını muhafazasına Kur’ân nuruyla vesile olsun.

Hadis-i şerifte vardır ki: “Bir adam seninle imana gelmesi, sana sahra dolusu kırmızı koyunlardan daha hayırlıdır.”²⁹⁴ “Bazen bir saat tefekkür, bir sene ibadetten daha hayırlı olur.”²⁹⁵ Hatta Nakşîlerin hafi zikre verdiği büyük ehemmiyet, bu nevi tefekküre yetişmek içindir.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

(Emirdağ Lâhikası, 1/96-98)

Üstad Hazretleri, bu hususla ilgili Emirdağ Lâhikası’nda birkaç yerde izahat veriyor. Bu lâhikanın bir mektubunda “Biz, Risale-i Nur’la, bu memleketin ve istikbalinin en büyük iki tehlikesini def etmeye çalışıyoruz ve bilfiil çok emârelerle, hatta mahkemede de kısmen isbat etmişiz. **Birinci tehlike:** Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir sûrette girmeye çalışan anarşiliğe karşı sed çekmek. **İkincisi:** Üç yüz elli milyon Müslümanların nefretlerini kardeşliğe çevirmekle, bu memleketin en büyük nokta-yı istinadını temin etmektir.”²⁹⁶

²⁹⁴ Buhârî, *cihâd* 102, 143, *Fezâilü ashâb* 9; Müslim, *Fezâilü’s-sahâbe* 34; Ebû Dâvûd, *İlim* 10; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 5/333.

²⁹⁵ el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi’l-dîn* 4/423; el-Kurtubî, *el-Câmi li ahkâmi’l-Kur’ân* 4/314; Aliyülkârî, *el-Masnû’* s.82; el-Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ* 1/370.

²⁹⁶ Emirdağ Lâhikası, 1/118.

Emirdağ Lâhikası'nın diğer bir mektubunda şöyle diyor: “Şimdi bu memleketin, bu vatan ve milletin hayatî ve ebedî saadeti noktasında iki müthiş cereyan var: **Birisi:** Kuzeyde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına karşı, Kur'ân'ın hakikatleri ve imanın nurlarıyla mukabele etmektir. Çünkü o dinsizlik cereyanı mânevî tahribat nevinden olduğundan, karşısında bir mânevî mukabele olmalıdır. Kur'ânî hakikatlerin lemeâtı [parıltıları] olan Risale-i Nur, mânevî tamirci bir atom bombası olarak bu dalâlet cereyânına mukâbele edebilir ve etmiştir. **İkincisi:** Bin seneden beri İslâmiyet'in kahraman bir ordusu ve bayraktarı olan Türk milletine Âlem-i İslâm'ın düşmanlığını gidermek, Türkler yine eskisi gibi İslâmiyet'in kahramanıdırlar kanaatini verdirmeştir. Bu suretle dört yüz milyon hakikî kardeşleri bu millete kazandırmakla hayat saadetine en ehemmiyetli bir hizmeti ifa eylemektir ki, Risale-i Nur iman hakikatlerini bu vatanda neşrederek bu büyük faydayı fiilen göstermiştir.”²⁹⁷

Emirdağ Lâhikası'nın başka bir mektubunda şöyle denilmektedir: “Şimdi, Kur'ân, İslâmiyet ve bu vatan zararına üç cereyan var: **Birincisi:** Komünist, dinsizlik cereyanı. Bu cereyan, yüzde otuz-kırk adama zarar verebilir. **İkincisi:** Eskiden beri müstemlekelerin [sömürgelerin], Türklerle alâkasını kesmek için, Türkiye dairesinde dinsizliği neşretmek için, ifsad komitesi nâmında bir komite. Bu da yüzde on yirmi adamı bozabilir. **Üçüncüsü:** Garplılaşmak [batılılaşmak] ve Hıristiyanlara benzemek ve bir nevi Protestanlık mezhebini İslâmlar içinde yerleştirmeye çalışan ve dinde hissesi olmayan bir kısım siyasîler heyetidir. Bu cereyan yüzde, belki binde birisini, Kur'ân ve İslâmiyet aleyhine çevirebilir.”²⁹⁸

Bütün bu tehlikelere ve bundan sonra doğabilecek tehlikelere karşı yegâne çare, asrımızı ve gelecek asırları tenvir edip aydınlatacak Risale-i Nurlar'ın esasâtıdır. Çünkü kâinatın ve içindekilerin bağlı oldukları kanun ve esasların koyucusu olan Cenâb-ı Hak'tır. O'nun da kelâmı, Kur'ân-ı Kerîm'dir. Onun da bu asırda en mühim, en parlak tefsiri Risale-i Nur'dur. Elbette, yaratan, yarattığını ve yarattığı şeylerin bağlı oldukları kanunları en iyi bilendir. Çareleri de en iyi bilen yine O'dur (celle cclâlüh). Çözüm ve çare için O'nun Kitab'ına ve o Mukaddes Kitab'ın tefsirlerine bakmak gerekmektedir. Risale-i Nurlar da hiç şüphesiz ilhamât-ı Kur'âniye ve sünûhât-ı Kur'âniye ve istihracât-ı Kur'âniye ve istinbâtât-ı Kur'âniye'dir.

²⁹⁷ Emirdağ Lâhikası, 2/178.

²⁹⁸ Emirdağ Lâhikası, 2/189.

Üstad Hazretleri bu mektupta tecavüz ve saldırılara karşı “Risale-i Nur talebeleri, tam ihtiyatla beraber, bir taarruz olduğu vakitte münakaşa etmesinler, aldırmasınlar; aldanan, ehl-i ilim ve imansa, dost olsunlar. ‘Biz size ilişmiyoruz, siz de bize ilişmeyiniz. Biz ehl-i imanla kardeşiz, deyip yatıştırırsınlar.” diye tembihte bulunuyor.

İkinci meselede Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey’in “Risale-i Nur’un erkân-ı imaniye hakkında bu derece tahşidât (sık aynı şeyi hatırlatmalar) yapması niçindir? Avâm halktan bir müminin imanı, büyük bir velinin imanı gibidir, diye eski hocalar bize ders vermişler?” şeklindeki sorusuna cevap veriliyor.

Zaten Kastamonu Lâhikası’nda mânevî bir muhâverede bir sualde bunun cevabı şöyle verilmişti:

“Risale-i Nur, yalnız bir cüz’î tahribatı, bir küçük haneyi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyet’i içine alan dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhît kaleyi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve terâküm edilen müfsid âletlerle dehşetli rahnelenen [delinen] kalbi umumî [kamu vicdanı] ve efkâr-ı âmmeyi [toplumun genel kanaati] ve umumun, bâhusus avâm-ı mümininin istinadgâhları olan İslâmî esaslar ve cereyanlar ve şeâirler kırılmasıyla, bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi Kur’ân’ın i’câzıyla o geniş yaralarını, Kur’ân’ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor.”

Elbette böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde ve dağlar kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve bin tiryak hâsiyetinde mücerrep [tecrübe edilmiş] ilâçlar, hadsiz edviyeler [ilâçlar] bulunmak gerektir ki; bu zamanda, Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan’ın i’câz-ı mânevîsinden [mânevî mu’cizesinden] çıkan Risale-i Nur, o vazifeyi görmekle beraber, imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyât [ilerlemeler] ve inkişâfâta [açılmalar, gelişmeler] medârdır.”

Büyük ruhlu Küçük Ali Ağabey’in bu sorusuna burada ayrıca geniş bir cevap verilmiş. Bu iki şıklı cevabın birinci bölümünde, İmam Rabbânî Hazretleri’nin “Bütün tarikatların en son hedefi ve en büyük maksadları, iman hakikatlerinin inkişafıdır. Bir iman meselesinin katiyetle vuzuha kavuşması, binlerce keramet ve keşfiyattan daha iyidir.” şeklindeki hükmü ile sadece, “iman ettim” denilerek meselenin bırakılmaması gerektiğini, onun inkişafı ve kalbde yerleşip itmânın hâsıl olması için çok gayret sar-

fetmek lâzım geldiğini bize anlatıyor. Üstad, ayrıca bu hususta Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin en âhirine, Meyve Risalesi'nin Kur'an'daki tekrarlarla ilgili Onuncu Meselesi'ne bakılmasını istiyor.

İkinci cihette ise imanın hadsiz mertebeleri olduğu ifade ediliyor: "Bütün ilimlerin, mârifetlerin ve kemâlât-ı insaniyenin en büyüğü imandır ve man-ı tahkikiden gelen tafsilli ve burhanlı mârifet-i kudsiyedir." deniliyor.

Ama taklidî iman çabuk şüphelere mağlûp olabilir. 22. Söz'ün 2. Makamı'nın 1. Lem'ası'nda şöyle deniliyor: "Tevhid iki kısımdır. Meselâ: Nasıl ki, bir çarşıya ve bir şehre büyük bir zâtın çeşitli malları gelse, iki çeşitle onun malı olduğu bilinir. Biri icmâlî, âmiyânedir ki: 'Bu kadar büyük mal, ondan başka kimsenin haddi, değil ki, sahip olabilsin.' Fakat böyle âmi bir adamın nezaretinde çok hırsızlık olabilir. Parçalarına çok adamlar sahip çıkabilir. İkinci çeşit odur ki; her denk üzerinde yazıyı okur, her bir top üstünde turrayı tanır, her bir ilân üstünde, mührünü bilir bir surette 'Her şey o zâtındır.' der. İşte şu hâlde her bir şey o zâtı mânen gösterir. Aynen öyle de; tevhid dahi iki çeşittir. **Biri:** Tevhid-i âmi ve zâhiridir ki; 'Cenâb-ı Hak birdir, şeriki ve nazîri yoktur, bu kâinat O'nundur.' **İkincisi:** Tevhid-i hakikidir ki; her şey üstünde kudret mührünü ve rubûbiyet hâtemini ve kalemin nakşını görmekle doğrudan doğruya her şeyden O'nun nuruna karşı bir pencere açıp O'nun birliğine ve her şey O'nun kudret elinden çıktığına ve ulûhiyetinde ve rubûbiyetinde ve mülkünde hiçbir vechile, hiçbir şeriki ve yardımcısı olmadığına şuhûda yakın bir yakîn ile [gözle görmüş gibi] tasdik edip iman getirmektir ve bir nevi huzur-u daimî elde etmektir."²⁹⁹

"Taklidî iman bir şüpheye karşı bazen mağlûp olur. Hâlbuki tahkikî iman pek çok mertebelerde kendisini gösterir. Cenâb-ı Hakk'ın isimleri adedince derecelere ayrılır. Bütün kâinatı bir Kur'an gibi okuyabilecek dereceye gelir. Bir mertebesi de hakkalyakındır. Ondan sonra artık şüpheler, ordular hâlinde hücum etseler de bir şey yapamazlar. İşte Risale-i Nur, bu câmi, küllî ve yüksek mârifet caddesini tefsir edip, bin seneden beri Kur'an aleyhine, İslâmiyet ve insaniyet zararına ve yokluk âlemleri hesabına tahribatçı küllî cereyanlara karşı Kur'an ve iman namına mukabele ediyor. Elbette hadsiz tahşidâtâ ihtiyacı vardır ki, o hadsiz düşmanlara karşı dayanıp ehl-i imanın imanını muhafazasına Kur'an nuruyla vesile olsun."³⁰⁰

²⁹⁹ Sözler, s.311.

³⁰⁰ Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s.199.

(219)

Bu zamanda gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlar fedakârları bulunan meşrepler, meslekler bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zâhiren mağlûbiyete düştükleri hâlde; benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz, mütemâdiyen tarassud altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddid cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam; o mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahip değildir. Ve o eser, onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamanda bir nevi mu'cize-i mâneviyesi olarak, rahmet-i ilahiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniye'ye el atmışlar. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'da öyle parçalar var ki; bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yemin ile temin ediyorum ki, Eski Said'in (radiyallâhu anh)³⁰¹(Hâşiye) kuvve-i hâfızası da beraber olmak şartıyla o on dakika işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü ne ben ve ne de en müdakkik dindar feylesoflar altı günde o tahkikatı yapamazlar ve hâkeza...

Demek biz müflis olduğumuz hâlde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâli ve bir hizmetçisi olmuşuz... Cenâb-ı Hak fazl u keremiyle, şu hizmette hâlisâne, muhlisâne bizi ve umum Risale-i Nur talebelerini daim ve muvaffak eylesin. Âmîn bihürmeti Seyyidi'l-mürselîn.

Said Nursî

(Kastamonu Lâhikası, s.131-132)

Bu parça Katamonu Lâhikası'ndan alınmıştır. Bazı itirazlara cevap mahiyetindeki bu mektupta Üstad Hazretleri, bu hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye destek olmak vazifeleri olan bazılarının, köstek olmalarına karşı ince ince sitemlerde bulunmuştur. Bu münasebetle Risale-i Nur'un mahiyetini de bir derece izhar etmiştir.

³⁰¹ (Hâşiye) Bazı müstensihler, bu biçare Said hakkında "radiyallâhu anh" kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlar. Ben bozmak istedim, hatıra geldi ki: "Allah razı olsun!" mânâsında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım.

Müthiş tazyikler karşısında herkesin sinip bir köşeye çekildiği zamanda âdeta tek başına meydan okuyup imanî ve Kur'ânî hakikatleri en zor şartlarda haykıran Risale-i Nur elbette sıradan bir tefsir olamaz. Evet, Üstad'ın kendisi hakkında "O eser, onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamanda bir nevi mu'cize-i mâneviyesi olarak, rahmet-i ilâhiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o Kur'ânî hediyeye el atmışlar. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekânın eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'da öyle parçalar var ki; bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan Risaleler var. Ben, yemin ile temin ediyorum ki, Eski Said'in kuvve-i hâfızası da beraber olmak şartıyla o on dakika işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki günde istidadımla, zihnimle yapamıyorum ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü ne ben ne de en müdakkik dindar fiolozoflar altı günde o tahkikatı yapamazlar." diyor. 1999'da İngiltere'de Durham Üniversitesi'nde görüştüğümüz Prof. Dr. Colin Turner heyecanlı bir şekilde şöyle demişti: "Otuzuncu Söz'e bayılıyorum... Çıldıracığım böyle bir şey yazılamaz... Risaleler üzerinde akademik çalışmalar yapıp, dünyaya duyurulması gerekir!"

(220)

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ³⁰²

Otuz beş senedir ki siyaseti bırakmıştım ve Nurcular'a da "Bırakınız!" diyordum. Sebebi: "Siyaset ihlâsı kırar." Fakat şimdi hissettim ki, bazı münafıklar dindarları perde yapıp dini siyasete âlet; sonra da siyaseti dinsizliğe âlet etmeye çalıştıklarından safdil dindarların hatırı için bir iki defa siyasete baktım, gördüm ki: Bizi bu üç-dört mahkemede "Dini siyasete âlet ediyor." diye itham edenler kendileri dessayne dini tezyif etmek için kendileri sonra da siyaseti dinsizliğe âlet etmek için dinsizlik düsturlarını kanuna bağlamak gibi dünyada hiçbir şeddat, hiçbir zalimin yapmadığı bir dehşet gördüm. Şiddetli bir me'ysiyetim içinde, hürriyet başında bizimle, yani İttihad-ı Muhammedî (aleyhissalâtu vesselâm) Cemiyeti ile, İttihadçuların bir kısmındaki gizli farmasonlara muâriz ve mânen

³⁰² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

bizimle, yani İttihad-ı Muhammedî ile müttefik olan Ahrar Fırkası yine otuz beş sene sonra dirildi, yine uyandı. Birden şcaîr-i İslâmiye'nin başında olan ezan-ı Muhammedî'yi farmasonların zincirlerini kırıp ilân etmesiyle; siyasetten kat-ı alâka eden, eskide "İttihad-ı Muhammedî" şimdi "Nurcular" namını alan ve İttihad-ı İslâm içinde bulunan kardeşlerimiz yanlış basmamak için bazı şeyleri söylemek isterdim. Fakat Risale-i Nur benim bedelime konuşuyor dedim, yüzümü çevirdim.

الْباقِي هُوَ الْباقِي³⁰³

Kardeşiniz

Said Nursî

(*Beyanât ve Tenvirler*, s.11-12)

"Siyaset ihlâsı kırar." diyen Üstad Hazretleri eski eserlerinde "Hırs, acelecilik, aşk-ı mecâzî ve siyaset" için; bunların, hiçbir şeye muhtaç olmayan ve her şey kendisine muhtaç olan Cenâb-ı Hakk'ın aynası olan kalbi delip içine oturduklarını, bu yüzden de Cenâb-ı Hakk'ın darıldığını ve bunun için aksiyle tokat vurduğunu söylüyor. Ama bütün bunlara rağmen sadece seçim zamanında vatandaşlık görevi olarak seçimlere iştirak edip ülke için faydalı olacaklarına kanaat getirilenlere oy verilebilir. Üstad'ın siyasi tercihlerinde, bu esas hükmetmiştir.

(221)

Umum Nur Talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın Vefatından Önce Vermiş Olduğu En Son Derstir

Aziz Kardeşlerim!

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı ilâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Meselâ, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hâdiselerle sabit olmuş. Meselâ, Rusya'da kumandana

³⁰³ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfî'de idam tehdidine karşı mahkemedeki pašaların suallerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavrım, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek ve vazife-i ilâhiyeye karışmamak hakikati için, bana karşı yapılan muamelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis (aleyhisselâm) gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.

Evet, meselâ seksen bir hatasını mahkemede isbat ettiğim bir müddeiumumînin yanlış iddiaları ile aleyhimizdeki kararına karşı, beddua dahi etmedim. Çünkü asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dahilî âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir.

Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyişi muhafaza etmek içindir. ³⁰⁴ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى düsturu ile ki: “Bir cânî yüzünden onun kardeşi, hanedanı, çoluk-çocuğu mesul olamaz.” İşte bunun içindir ki, bütün hayatımda bütün kuvvetimle âsâyişi muhafazaya çalışmışım. Bu kuvvet dahile karşı değil, ancak haricî tecavüze karşı istimal edilebilir. Mezkûr âyetin düsturuyla vazifemiz, dahildeki âsâyişe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Onun içindir ki, Âlem-i İslâm'da âsâyişi ihlâl edici dahilî muharebât ancak binde bir olmuştur. O da aradaki bir içtihad farkından ileri gelmiştir. Ve cihad-ı mânevîyenin en büyük şartı da vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır ki, bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenâb-ı Hakk'a âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz.

Ben de Celâleddin Harzemşah gibi, “Benim vazifem hizmet-i imaniyedir; muvaffak etmek veya etmemek Cenâb-ı Hakk'ın vazifesidir.” deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur'ân'dan ders almışım.

Haricî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dahildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenâb-ı Hak bana vermiş. Biz bütün

³⁰⁴ En'âm Sûresi 6/164; İsrâ Sûresi 17/15; Fâtır Sûresi 35/18; Zümer Sûresi 39/7; Necm Sûresi 53/38.

kuvvetimizle dahilde ancak âsâyişi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mânevîyedeki fark pek azımdır.

Bir mesele daha var; o da çok ehemmiyetlidir. Hüküm-ü Kur'ân'a göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin icabâtından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla hâcât-ı gayr-i zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükmüne geçmiş. Âhirete iman ettiği hâlde “zaruret var” diye ve zaruret zannıyla dünya menfaati ve maîşet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.

Kırk sene evvel, bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hatta hocaları benim yanıma gönderdi. Onlar dediler:

“Biz şimdi mecburuz. ³⁰⁵ إِنَّ الصَّرُورَاتِ تُبِيحُ الْمُحْظُورَاتِ kaidesiyle, Avrupa'nın bazı usûllerini, medeniyetin icaplarını taklide mecburuz.” dediler.

Ben de dedim: “Çok aldanmışsınız. Zaruret sû-i ihtiyârdan gelse, kat'iyen doğru değildir; haramı helâl etmez. Sû-i ihtiyârdan gelmezse, yani zaruret haram yoluyla olmamışsa zararı yok. Meselâ, bir adam sû-i ihtiyârıyla haram bir tarzda kendini sarhoş etse ve sarhoşlukla bir cinayet yapsa, hüküm aleyhine câri olur, mâzur sayılmaz, ceza görür. Çünkü sû-i ihtiyârıyla bu zaruret meydana gelmiştir. Fakat bir meczup çocuk cezbe hâlinde birisini vursa, mâzurdur. Ceza görmez. Çünkü ihtiyârı dahilinde değildir.”

İşte, ben o kumandana ve hocalara dedim: “Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Sû-i ihtiyârdan, gayr-i meşrû meyillerden ve haram muamelelerden tevellüd eden hareketler, haramı helâl etmeye medâr olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeylerde tiryaki olmuşsa, mutlak zaruret olmadığı ve sû-i ihtiyârdan geldiği için haramı helâl etmeye sebep olamaz. Kanun-u beşerî de bu noktaları nazara almış ki, ihtiyâr haricinde zaruret-i kat'îye ile, sû-i ihtiyârdan neş'et eden hükümleri ayırmıştır. Kanun-u ilâhîde ise, daha esaslı ve muhkem bir şekilde bu esaslar tefrik edilmiş.”

³⁰⁵ Zarûret, haramı helâl derecesine getirir. (çş-Şâtübî, *el-Muvafakât* 4/145; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadir* 4/348; Aliyyülkârî, *el-Masnû'* s.121; el-Aclûnî, *Keşfu'l-hafâ* 2/35)

Bununla beraber zamanın ilcaatıyla zaruretler ortalıkta zannederek bazı hocaların bid'alara taraftarlığından dolayı onlara hücum etmeyiniz. Bilmeyerek "Zaruret var." zannıyla hareket eden o biçarelere vurmayınız. Onun için kuvvetimizi dahilde sarf etmiyoruz. Bîçare, zaruret derecesine girmiş, bize muhalif olanlardan hoca da olsa onlara ilişmeyiniz. Ben tek başımla daha evvel aleyhimdeki o kadar muârizlara karşı dayandığım, zerre kadar fütûr getirmediğim, o hizmet-i imaniyede muvaffak olduğum hâlde, şimdi milyonlar Nur talebesi olduğu hâlde, yine müsbet hareket etmekle onların bütün tahkiratlarına, zulümlerine tahammül ediyorum.

Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak çalışıyoruz. Âsâyişi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.

Risale-i Nur'un neşri her tarafta kanaat-i tâmmeye verdi ki, Demokratlar dine taraftardır. Şimdi bir risaleye ilişmek, vatan, millet maslahatına tamamen zıttır.

Bir mahrem risale vardı ki, o mahrem risalenin neşrini men etmiştim. "Öldükten sonra neşrolunsun." demiştim. Sonra mahkemeler alıp okudular, tetkik ettiler, sonra beraat verdiler. Mahkeme-i Temyiz o beraati tasdik etti. Ben de bunu dahilde âsâyişi temin için ve yüzde doksan beş mâsumaya zarar gelmemesi için neşredenlere izin verdim. "Said, meşveretle neşredebilir." dedim.

Üçüncü Mesele: Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur'an'ın "rahmeten li'l-âlemîn" olduğunun bir sırrı budur ki: Nasıl Müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah'a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işaret ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Hâlbuki şimdi fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur'an'la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur'an'a muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistliği netice verecek bir surette münafıklar, zındıklar vasıtasıyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasıyla neşir ile aşılmaya başlandı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz. "Dinsiz

bir millet yaşamaz.” hükmü bu noktaya işaretler. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i hâlde yaşanmaz. Onun için, Kur’ân-ı Hakîm, bu asırda bir mu’cize-i mâneviyesi olarak Risale-i Nur şâkirtlerine bu dersi vermiş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistliğe karşı sed çeksin. Hem çekmiş. Evet Çin’i, hem yarı Avrupa’yı ve Balkanları istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur’ân-ı Hakîm’in bu dersidir ki, o hücumu karşı sed çekmiş, bu suretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

Demek bir Müslüman mümkün değil, başka bir dine girip, ya Hıristiyan ve Yahudi, hususan bolşevik gibi olmak... Çünkü bir İsevî, Müslüman olsa, İsâ (aleyhisselâm)’ı daha ziyade sever. Bir Mûsevî, Müslüman olsa, Mûsâ (aleyhisselâm)’ı daha ziyade sever. Fakat bir Müslüman, Muhammed (aleyhisselâm)’ın zincirinden çıksa, dinini bıraksas, daha hiçbir dine girmez, anarşist olur; ruhunda kemâlâta medâr hiçbir hâlet kalmaz. Vicdanı tefessüh eder, hayat-ı içtimâiyeye bir zehir olur.

Onun için Cenâb-ı Hak’a şükür, Kur’ân-ı Hakîm’in işarât-ı gaybiyesi ile, kahraman Türk ve Arap milletleri içinde lisân-ı Türkî ve Arabî ile bu asrı kurtaracak bir mu’cize-i Kur’âniye’nin Risale-i Nur namıyla bir dersi intişara başlamış. Ve on altı sene evvel 600 bin adamın imanını kurtardığı gibi, şimdi milyonlardan geçtiği sabit olmuş.

Demek Risale-i Nur, beşeri anarşistlikten kurtarmaya bir derece vesile olduğu gibi, İslâm’ın iki kahraman kardeşi olan Türk ve Arabî birleştirmeye, bu Kur’ân’ın kanun-u esasîlerini neşretmeye vesile olduğunu düşmanlar da tasdik ediyorlar.

Madem bu zamanda küfr-ü mutlak Kur’ân’a karşı çıkıyor. Küfr-ü mutlakta cehennemden ziyade dünyada da daha büyük bir cehennem var. Çünkü ölüm madem öldürülüyor. Her gün beşerde otuz bin cenaze ölümün devamına şehadet ediyor. Bu ölüm küfr-ü mutlaka düşenlere, yahut taraftar olanlara, hem şahsın idam-ı ebedîsi ve bütün geçmiş, gelecek akrabalarının da idam-ı ebedîsi olarak düşündüğü için, cehennemden on defa daha fazla dehşetli cehennem azabı çeker. Demek o cehennem azabını küfr-ü mutlakla kalbinde duyuyor. Çünkü her bir insan akrabasının saadetiyle mesut, azabıyla muazzep olduğu gibi Allah’ı inkâr edenlerin itikatlarınca bütün o saadetleri mahvoluyor, yerine azaplar geliyor. İşte bu zamanda, bu dünyada bu mânevî cehennemi insanların kalbinden

izâle eden tek bir çaresi var. O da Kur'ân-ı Hakîm'dir. Ve bu zamanın fehmine göre onun bir mu'cize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur eczalarıdır.

Şimdi Allah'a şükrediyoruz ki, siyasî partiler içinde bir parti, bir parça bunu hissetti ki, o eserlerin neşrine mâni olmadı; hakâik-i imaniyenin dünyada bir cennet-i mâneviyeyi ehl-i imana kazandırdığını isbat eden Risale-i Nur'a mümânaat etmedi, neşrine müsaadekâr davrandı, nâşirlerine de tazyikattan vazgeçti.

Kardeşlerim, hastalığım pek şiddetli; belki pek yakında öleceğim veyahut bütün bütün konuşmaktan –bazen men olduğum gibi– men edileceğim. *Onun için benim Nur âhret kardeşlerim, “chvenü’ş-şer” deyip bazı bîçare yanlışların hatalarına hücum etmesinler. Daima müsbet hareket etsinler. Menfi hareket vazifemiz değil... Çünkü dahilde hareket menfice olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur’a zarar vermiyor, az müsaadekârdır; “chvenü’ş-şer” olarak bakınız. Daha “âzamü’ş-şer”den kurtulmak için, onlara zararınız dokunmasın, onlara faydanız dokunsun.*

Hem dahildeki cihad-ı mânevî, mânevî tahribata karşı çalışmaktır ki, maddî değil, mânevî hizmetler lâzımdır. Onun için, chl-i siyasete karışmadığımız gibi, chl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok...

Meselâ, bir parti bana binler vecihle sıkıntı verdiği hâlde, hatta otuz senede hapisler de, tazyikler de olduğu hâlde, hakkımı helâl ettim. Ve azaplarına mukabil, o bîçarelerin yüzde doksan beşini tezyif ve itirazlara, zulümlere mâruz kalmaktan kurtulmaya vesile oldum ki, ³⁰⁶ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ âyeti hükmünce kabahat ancak yüzde beşe verildi. O aleyhimizdeki partinin şimdi hiçbir cihetle aleyhimizde şekvâya hakları yoktur.

Hatta bir mahkemede yanlış muhbirlerin ve casusların evhamlarıyla bizi, yetmiş kişiyi mahkûm etmek için sû-i fehmiyle, dikkatsizliğiyle Risale-i Nur'un bazı kısımlarına yanlış mânâ vererek seksen yanlışla beni mahkûm etmeye çalıştığı hâlde, mahkemelerde isbat edildiği gibi, en ziyade hücumu mâruz bir kardeşiniz, mahpus iken pencereden o müddeiumumînin üç yaşındaki çocuğunu gördü, sor-

³⁰⁶ “Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez.” (En’âm Sûresi 6/164; İsrâ Sûresi 17/15; Fâtır Sûresi 35/18; Zümer Sûresi 39/7; Necm Sûresi 53/38)

du. Dediler: “Bu müddeiumûnin kızıdır.” O mâsumun hatırı için o müddeiye beddua etmedi. Belki onun verdiği zahmetler, o Risale-i Nur’un, o mu’cize-i mâneviyenin intişarına, ilânına bir vesile olduğu için rahmetlere inklâp etti.

Kardeşlerim, belki ben öleceğim. Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enâniyet, hodfûrûşluk, hayatını güzelce medeniyet fantaziyesiyle geçirmek iştahı, tiryakilik gibi hastalıklardır. Risale-i Nur’un Kur’ân’dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enâniyet, hodfûrûşluğu terk etmek lüzumudur. Tâ ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin. Cenâb-ı Hakk’a şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradı meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur. *Hatta Nur’un bîçare bir şakirdinin düşmanları dost olduğu vakit onunla sohbet etmek çoğaldığı için, rahmet-i ilâhiye cihetinde sesi kesilmiş. Hem de ona takdirle bakanlar isabet-i nazar hükmüne geçip onu incitiyor. Hatta musâfaha etmek de tokat vurmak gibi sıkıntı veriyor.*

“Senin bu vaziyetin nedir?” diye **soruldu**. “Madem milyonlar kadar arkadaşların var; neden bunların hatırlarını muhafaza etmiyorsun?”

Cevaben dedi: “Madem mesleğimiz âzamî ihlâstur; değil benlik, enâniyet, dünya saltanatı da verilse, bâkî bir mesele-i imaniyeyi o saltanata tercih etmek âzamî ihlâsın iktizasıdır. Meselâ, harp içinde, avcı hattında, düşmanın top gülleleri arasında Kur’ân-ı Hakîm’in tek bir âyetinin, tek bir harfinin, tek bir nüktesini tercih ederek, o gülleler içinde Habib kâtibine ‘Defteri çıkar.’ diyerek at üstünde o nükteyi yazdırmış. Demek Kur’ân’ın bir harfinin bir nüktesini, düşmanın güllelerine karşı terk etmemiş, ruhunun kurtulmasına tercih etmiş.”

O kardeşimize sorduk: “Bu acîp ihlâsı nereden ders almışsın?”

Demiş: İki noktadan...

Birisi: Âlem-i İslâmiyet’in en acîp harbi olan Bedir Harbi’nde, namaz vaktinde cemaatten hissesiz kalmamak için, düşmanın hücumuyla beraber mücahidlerin yarısı silâhını bırakıp cemaat hayrına şerik olmak, iki rekât sonra onlar da hissedar olsun diye Fahr-i Âlem (aleyhissalâtü vesselâm) bir hadis-i şerifiyle emretmiş olmasındır. Madem harpte bu ruhsat var. Ve madem cemaat hayrı da sünnet olduğu hâlde,

o sünnete riayet etmek en büyük bir hâdise-i dünyeviyeye tercih edilmiş. Üstad-ı Mutlak'ın böyle bir işaretinden bir nüktecik alarak, biz de ruh ve canımızla ittiba ediyoruz.

İkincisi: Kahraman-ı İslâm İmam Ali (radiyallâhu anh), Celcelûtiye'nin çok yerlerinde ve âhîrinde bir himayetçi istemiş ki, namaz içinde huzuruna gaflet gelmesin. Düşmanları tarafından ona bir hücum mânâsı hatırına gelmemek, sırf namazdaki huzuruna, pek çok olan düşmanları tarafından bir hücum tasavvuru ile namazdaki huzuruna mâni olunmak için, bir muhafız ifriti dergâh-ı ilâhîden niyaz etmiş.

İşte bu bîçare, ömrü bu zamanda hodfürûşluk içinde yuvarlanan bîçare kardeşiniz de, hem Sebeb-i Hilkat-i Âlem'den, hem Kahraman-ı İslâm'dan bu iki küçük nükteyi ders aldım. Ve bu zamanda çok lâzım olan Kur'ân'ın esrarına ehemmiyet vermekle, harp içinde ruhunun muhafazasını dinlemeyerek, Kur'ân'ın bir harfinin bir nüktelerini beyan etmiş.

Said Nursî

(Emirdağ Lâhikası, 2/224-230)

Bu mektup Hazreti Üstad'ın talebelerine vefatından önce vermiş olduğu en son ders olması itibarıyla çok mühimdir.

Üstad Hazretleri, art arda beş meseleyi prensip olarak sıralıyor:

Bizim vazifemiz:

- 1- Müsbet hareket etmektir,
- 2- Menfi hareket değildir.
- 3- Allah'ın rızasına göre sırf iman hizmeti yapmaktır;
- 4- Allah'ın işine karışmamaktır.
- 5- Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde, her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Asil, üstün, izzetli bir fitrata sahip olmasına ve şahsî durumlarda, en zâlim, en acımasız ortamlarda hiç çekinmeden hayatını ortaya koyup ölümlü göze alma cesaretini göstermesine rağmen, hizmeti, Müslümanları ve İslâmî hizmetleri ilgilendiren meselelerde şahsî izzet ve onurunu bir tarafa bırakıp sabırla karşılık vermesi ve buna dair hayatında verdiği ve herkes tarafından bilinen olayların şهادetiyle, bu söylediği prensiplere kendisi hep sâdik kalmıştır.

Hazreti Üstad, bu mektupta tekrar tekrar “Bizim vazifemiz dahilî âsâyişe

bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Evet mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyişi muhafaza etmek içindir. (...) Vazifemiz, dahildeki âsâyîşe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. (...) Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyîşi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz.” diyor.

Zira âsâyîş korunmadığı, nizam ve intizamın alt üst olduğu ve hak ve hukukun ortadan kalkıp gerginliğin tırmandığı bir zamanda hiç kimseye hiçbir şey anlatılamaz; kafalar başka şeyle meşgul olduğu için hak ve hakikati dinleyecek bir zemin artık ortada kalmaz. İşte intikam peşinde koşulduğunda böyle bir anarşi ortamı meydana gelir. Hem size haksızlık ve zulmedenleri perişan etmekle iş bitmez. Onun, annesi, babası, çoluğu ve çocuğu var. Onlar da perişan edilmiş olur. Onun için Hazreti Üstad, idamını isteyen savcının küçük kızını görmekle, bedduadan bile vazgeçiyor. Yoksa sahip olduğu mânevî kuvvetlere göre bu zâlimlerden yirmi dört saatte intikamını alabilirdi. Hazreti Ali'nin Celcelûtiye'sinde bulunan bazı bölümleri atlayıp okunamamıştır. İsteseydi, “مَسْحَرًا ، حَادِمًا ، عَزُونًا” ve “حَادِمًا يُطِيعُنِي” kelimelerinin geçtiği bölümleri okur ve emrine musahhar kılınanları düşmanlarına yönlendirir ve hiç elini sürmeden haklarından gelirdi. İhlâs anlayışı ve şefkati buna engel olmuştur.

Ayrıca Cenâb-ı Hak, çok geniş dairede birçok sır ve hikmetlere binâen bir nizam kurmuş, buna bilmeden müdahalenin neler doğuracağını, nasıl anomali durumlara sebebiyet verileceği bilinemez. Kâinatın bu düzeni ile bizim heva ve hevesimize göre oynanamaz. Bazı heveslere kalsa, hiç kış gelmemeli, hiç ayaz, tipi ve boran olmamalı. Hâlbuki şimdi kuzey kutbundaki buzullar çözülüyor diye insanlığın ödü kopuyor. Çünkü dengeler değişecek, mevsimler alt üst olup dünya yaşanmaz hâle gelecek. İşte kışta, yazı yaşamak isteyenlerin, bir anda her şeyin gül gülistan olmasını isteyenlerin, sabırsız ve çilesizlerin müdahalesi ile, İslâmiyet'in güzel çehresi karartılıyor.

Onun için herkes üzerine düşen iman ve Kur'ân hizmetini yapmalı ve Allah'ın işine asla karışmamalıdır.

Afganistan'da bir Taliban'ın, bir başkasının gitmesinden sonra otorite kalmamıştı. Onlardan sonra soyguncu çeteler oradaki okulları bile yağmalamıştı. Eğitime adanmış gönüllüler, dertlerini anlatacak bir mercinin kalmamasından dolayı, kargaşanın dehşetini görüp nasıl olursa olsun –haksızlıkları olsa bile– bir otoritenin, bir devlet düzeninin ne kadar mühim olduğunu acı acı ifade etmişlerdi.

Bir zaman esaretten yeni kurtulmuş bir ülkenin pek çoklarına zararı doku-

nan bir diktatörü için, Mekke’de bulunan ve sözü geçen birisine gitmişler... O demiş ki: “Ben de biliyorum ama, eğer o ortadan çekilse, şu anda birbirine diş bileyen yirmi grup var. Bunlar birbirine girerler ve o ülke kana bulanır. Hâl-i âlem ve zamanın zaruretleri bu zâlimin şimdilik orada kalmasını gerektiriyor.”

Âhırzamanın en şedit en kötü hâdisesi küfr-ü mutlaktır ki, bugün artık başta ilim yuvaları olmak üzere her tarafı sarmıştır. Ruhlara ve vicdanlara ebedî yokluk zehirini zerk eden bu inkârcılık insanlara cehennem azabından daha acı eylemleri veriyor. Buna karşı dayanacak, onun tesirini kıracak en güçlü engel Kur’ân’dan çıkan Risale-i Nurlar’dır. Bunların yayılmasına ve hizmetine engel olmayan ortam ve atmosferin de korunması için gayret etmeliyiz. Bazı yanlışlıklarla ortamın yaşanamaz ve hizmet edilemez bir atmosferin oluşmasına asla fırsat vermemek gerekir.

(222)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³⁰⁷

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا³⁰⁸

Aziz, Sıddık, Kahraman Kardeşlerimiz!

Evvelâ: Binler selâm ve sevgilerimizi sunar, hizmet-i imaniye ve Kur’âniye’de muvaffakiyetler diler, dualarınızı bekleriz.

Sâniyen: Cereyan etmekte olan hâdisâtın muhtemel menfî tesirlerinden kalb ve ruhlarımızı âzâde bulundurmak.. ve birşey meydana geldikten sonra daima kader cihetini düşünerek hikmetli ve güzel taraflarını görmek.. ve zâhirî, ruha dokunan kaba, şer, musibet cihetlerine fazla nazarı dolaştırmamak –Risale-i Nur’dan aldığımız derslere binâen– lâzımdır.

Kardeşlerimiz! Gözlerimiz hâlâ nemli, yaşlarımız dinmedi ve dinmeyecek... O sevgili Üstadımız, en sevgili, en hicranlı hâtıraları hâfizalarımızda bırakarak aramızdan maddeten ayrıldı, rahmet-i

³⁰⁷ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

³⁰⁸ Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

Rahmân'a, Peygamber-i Zîşânımız'ın (aleyhissalâtü vesselâm) yanına kavuştu. Onu çok arıyoruz ve arayacağız.

Bahtiyarız bizler ki, bu dehşetli sırda bizlere Kur'ân'a hizmet aşkını Risale-i Nur vasıtasıyla kazandırdı. Yirminci Asr'ın insan psikolojisini, içtimâiyâtının tam ve hakikatli bir tahlilini yaparak, bu hizmette kalb ve akılları teshir edecek müsbet ve ilmî ikna usûllerini bizlere öğretti. Canından fazla sevdiği ve üzerinde gözbebeği gibi titredığı Risale-i Nur hizmetini talebelerine emanet etti. Biz de bu emaneti bütün ruhumuzla muhafaza edip, nesilden nesile ileteceğiz inşallah. Çünkü o Külliya'tın her sahifesinde Said Nursî var, her satırında Bediüzzaman konuşuyor. Seksen küsûr senenin başını eğdiremediği mücahid-i ekber, allâme-i cihan, sarığı başında bizimle sohbet ediyor ve diyor:

“Evet ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılâbı içerisinde en yüksek gür sadâ, İslâm'ın sadâsı olacaktır.”

“Aziz, sıddık kardeşlerim! Merak etmeyiniz, biz inâyet altındayız. Zâhiren zahmetler altında rahmetler var.”

“Aziz, sıddık, sarsılmaz, telâş etmez, âhireti bırakıp fânî dünyaya dönmez kardeşlerim!..”

Ey Risale-i Nur'un talebesi! Hayatı hârikalarla dolu Üstad'ın yaşayan, mânen hükmeden sesini duy!..

Ey büyük Üstad! Minnet sana, şükran sana, rahmet hep sana!..

Ey kardeş dikkat buyur! Denizli hapsinde bütün esbab-ı âlem zâhiren Üstad'ın aleyhinde.. idam hükümleriyle mahkemeye verilmişken Üstad diyor:

“Merak etmeyiniz kardeşlerim, o nurlar parlayacaklar. ”

Bu söz nasıl tahakkuk etti!

Üstadımız'ın dediği gibi: “Bize şimdi lâzım, kemâl-i teslimiyetle sabır ve temkinde bulunmak ve bilhassa inkisar-ı hayale düşmemek ve bazan ümidin hilaf-ı zuhuruyla me'yus olmamak ve muvakkat fırtınalarla sarsılmamak, inâyet-i ilâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemektir.”

Burada birbirimize çok tekrar ettiğimiz bir dersimiz de: Vazifemizin yalnız ve yalnız hizmet ve neşir olduğu ve neticenin Cenâb-ı Hakk'a ait bir keyfiyet bulunduğu hususudur. Tedbiri ise âzamî faaliyet

ve âzamî hizmet içerisinde tedbir olarak mütalâa ediyoruz. Yoksa hizmeti –Allah göstermesin ve Üstadımız’ı kabrinde mahzun etmesin– his, heva ve nefsin bir tezâhürü olan tamamen veya muvakkaten terk etmek mânâsında değil!..

Bidayet-i İslâm’dan beri gelen hâdisâtı, zamanın şeridinde ibretle seyretmek, Nurlar’ı okumak, okutmak, yazmak suretindeki meşguliyetle hizmet-i Kur’âniye ve imaniyeyi devam ettirmek, kalbi ferahlandırmak, aramızdaki uhuvvet ve muhabbeti ziyadeleştirerek ihlâsla ve tam tevekkül ve teslim içerisinde müsbet hareket ederek hizmette kusur göstermemek elzemedir. Kanaatimiz ve imanımız budur.

Hizmet.. durmadan, dinlenmeden, yılmadan hizmet... Kasırgalar, tufanlar saldırsa yine hizmet... Bu vatan ahalisinin Nurlar’a en az ekmek, hava ve su kadar ihtiyacı var. Sefâhet ve ahlâksızlığın cemiyetimizin bünyesini bir kanser gibi kemirdiğini ve her geçen dakikanın bilhassa genç nesillerimizi uçurumlara attığını, bütün bir vatan sathına yayılmak istidadını gösteren serserilik ve anarşi tohumlarının hayatiyet ve bekâmızı tehdit edecek hâle geldiğini, kör olanlar da gördü. Elbette Risale-i Nur’la bu müthiş yaranın tedavisine çalışılacak.

Bu can bu tende durdukça, koynunda bir tarihin yattığı ve bütün bir ecdat kalbinin çarptığı bu vatanın; câmiler, mescidler, türbeler kokan temiz havasını teneffüs ettikçe, ebedler tarafına doğru bu mânevî bayrak dalgalanacak, bu iman yanacak, sönmeyecek inşallah... Nihayet en garazkârlar da anlayacak ki: “Bir hakikat var, hiçbir şeye feda edilmez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlûp olmaz.”

“Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikati, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat’îsidir.”

Müsaade ederseniz burada bir an Üstadımız’a sesleneceğiz:

Üstadımız! Elimizde nur var, siyaset topuzu yok. Âsâyiş memurlarıdır mânen talebelerin... Düsturlarını öylesine benimsedik, nasihatlerini öylesine dinledik ki; kabrinde rahatsız edildiğin demde dilimiz susmadı, elimiz Nur Risaleleri’ni bırakmadı, ayaklarımız menfi ümitlerin hilafına envar-ı imaniye ve cihad-ı diniye meydanlarında koştu,

hislerimiz galeyana geldi, hissiyatımız coştı, hicran ve tahassür, azap ve işkenceler içinde âdeta sergerdan gibi dolaştık, intikamımızı Risale-i Nur'un ihtiva ettiği tahkikî iman derslerini okumak ve okutmakla aldık. “*Birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz cenupta, birimiz şimalde, birimiz âhirette, birimiz dünyada da olsak biz yine birbirimizle beraberiz.*” sözün içli bir teselli marşımız oldu.

Netice: Üzülecek hiçbir şey yok! Zulüm olursa ömrü de az olur. Kader her şeyden üstündür.

Hülâsa: Müjde var! Muktezî ise her şey var. Bir mânevî sefer var, Risale-i Nur'u okuyarak Üstad'a kavuşuncaya kadar...

Müjde var arkadaşlar, müjde var! Said yaşıyor, yaşayacak! İşte misal:

“Ümidim var ki; istikbal semâvâtı ve zemin-i Asya,
Bâhem olur teslim yed-i beyzâ-yı İslâm'a”

Nur Talebeleri

Üstad Hazretleri'nin vefatından sonra Risale-i Nur talebelerinin yazdıkları bu mektupta, hizmetteki kardeşlerinin moralini yükseltmek ve gayretlerini artırmak için motive edici ifadeler kullanılıyor. Şer gibi görünen hâdiselerde bile kaderin takdiri olmak cihetiyle hayır cihetlerinin olduğu da muhakkaktır. Âyet-i kerîmede; *وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ* “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.”³⁰⁹ buyuruluyor.

Üstad Hazretleri, Osmanlı Devleti'nin parçalandığı, bir dönemde bile pervasız ve fütürsuzca, ümitlere fer, dizlere derman olacak, istikbalde en gür sadânın İslâm'ın sadâsı olacağını müjdelemesi ve bunun adım adım gerçekleşme yoluna girmesi, onun sözlerinin gerçekliğine bir delil ve ümitsizliğe karşı müthiş bir balyozdur.

Risale-i Nur talebelerinin yazdıkları mektuplara Üstad Hazretleri'nin önem verdiğini Mustafa Sungur Ağabey hatıralarında anlatıyor: “Üstadımız'la meselâ Isparta'dan Emirdağ'a veya Emirdağ'dan Isparta'ya gelirken yolda, takside Hazreti Üstad boş durmaz, bazen okur, çok zaman dikkatle etrafi temâşâ eyler, tefekkür eder, canlı bir hâletle yola devam ederdi... Varacağımız yere geldiğimizde, Üstad –bakardık; canlı, şevkli kuş ise– sobayı yaktırır, gelen mektupları okur ve bizi çağırır, beraber ders yaptırır.”³¹⁰

³⁰⁹ Bakara Sûresi 2/216.

³¹⁰ Şahiner, Necmeddin, *Son Şahitler*, 4/26.

FİHRİST

- 1, 2: Nur mesleğinde, şân ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan şiddetle kaçınmak gerektiği ve Risale-i Nur'a hâlisâne hizmet edebilmek için toprak gibi mahviyet ve terk-i enânîyet ve tevazu-u mutlak şart olduğu...
- 3, 4: İnsanın en zayıf damarının, insanlar nazarında şân ve şeref kazanmak ve rütbe sahibi olma hisleri olup ehl-i dalâletin ehl-i îmanı o damardan yakalamaya çalıştıkları...
- 5, 6, 7: Nefs-i emmârenin her fenalığı isteyebileceği, ona güvenmemek ve itimad etmemek gerektiği...
- 8: Ecdadın ve selef-i salihînin nuranî caddelerini terk edip bid'akârane işlerde bulunmanın mânevî zararları...
- 9: Nefsin kendini serbest ve müstakil tevehhüm ederek, bir nevi rubûbiyet dava ettiği...
- 10: İnsanın gaye-i hayali (ideali) olmazsa bütün düşünce ve fikrinin kendi benliği olacağı...
- 11: Cumhur-u ulemânın kabul etmediği bir fikrî umumîleştirmeye çalışmanın merdud bir hareket olduğu...
- 12: İhsan-ı ilâhîden fazla ihsan, ihsan değildir...
- 13: Cemaat fertleri arasında sıhhatli ve istikametli bir birlik bulunmazsa şayet fertlerin ziyadeleşmesiyle cemaatın kuvveti küçüleceği, kıymetinin düşeceği...
- 14: Bu zamanda en büyük bir ihsan ve vazifenin iman kurtarmak ve baş-

- kalarının imanına kuvvet verecek surette çalışmak olduğu; bu hizmeti başarmak için de ehl-i hakîkate tevazu, mahviyet ve terk-i enâniyet gerektiği. Risale-i Nur'a ihlâs ve mahviyetle, sebatkârane talebe olmanın kazandıracığı mânevî faydalar...
- 15, 16, 17:** Hakikî nefis-i emmâre, mecâzî nefis-i emmâre ve bu iki nefsin desise ve yaralarından kurtulmanın çaresi...
- 18:** Bu zamanda Hakk'a hizmetin ancak bütün bütün terk-i enâniyetle olabileceği. Garaz, inat ve meslek taassubundan dolayı bütün bütün haksız olarak yapılan tenkitler hariç, şahsa yapılan sâir tenkitlere mukabelede bulunulmaması gerektiği. Risale-i Nur'daki dâvâlar, cerhedilemeyeceği.
- 19:** Hizmet zamanlarında nefsin unutulması, dalâlet; mükâfat zamanlarında nefsin unutulması ise kemâl olduğu...
- 20:** Şahsımıza yapılan tenkit ve tahriklere karşı takınılacak tavrımız nasıl olmalı?..
- 21:** Gurur, maddî-mânevî kemâlâtta mahrum bırakır...
- 22:** İnsanın fitratına yaradılıştan konulan benlik duygusunun hakikî mahiyeti...
- 23:** Vücûd, enâniyeti terketmek suretiyle kazanılır...
- 24:** Şöhret ayn-i riyâdır ve kalbi öldüren zehirli bir baldır.
- 25:** Hakikî terakkinin zevk ve keşifler peşinde koşmakla değil, mahviyet ve terk-i enâniyetle elde edilebileceği; Nur talebelerinin bu mesleği takip ettikleri...
- 26:** Bazen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur...
- 27:** Takvâ ve amel-i salih ile Cenâb-ı Hakk'ı razı ettikten sonra halkın razı olmamasının hiç mühim olmadığı...
- 28:** Risale-i Nur hizmetine kuvvet vermeyip ona zıt bir çığır açmaya çalışmanın zındıklar hesabına ve lehine çok kötü bir hareket olacağı...
- 29:** Büyüklüğün gereği, tevâzu ve mahviyettir, tekebbür ve tahakküm değildir...
- 30:** Risale-i Nur'un Kur'ân'ın hakikî bir tefsiri olduğu; müellifin şahsî kusurları ondaki ilmî hakiketlere zarar veremeyeceği...
- 31:** Risale-i Nur müellifinin, Cenâb-ı Hakk'ın Rahîm ve Hakîm isimlerine mazhar olduğu...
- 32:** Başkaların fütûru ve çekilmesi, ehl-i himmetin şevk ve gayretinin ziyadeleşmesine sebeptir...
- 33:** Risale-i Nur'un eczaları, iman ve Kur'ân hakikatlerini güneş gibi

- isbat ettiği, bu asrı ve istikbali kendisiyle meşgul edecek bir hakikat-i Kur'âniye olduğu...
- 34:** Risale-i Nur müellifinin Birinci Dünya Harbi'nin başlangıç yıllarında gördüğü mânidar bir rüya...
- 35, 36:** Risale-i Nur'daki hakikatlerin kuvvet ve kemâlinin Kur'ân'dan geldiği; müellifin şahsiyle bağlı olmadığı; binaenaleyh müellifini çürütmele Risale-i Nurlar'ın çürütülemeyeceği...
- 37:** İhtiyarımız ve haberimiz olmadan birisi, bizi istihdam ediyor; biz bil-meyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor...
- 38:** Risale-i Nurlar'ın en büyük âlimden, en avâm bir adama kadar umu-mun istifadesine medar olduğu; Risale-i Nur müellifinin bütün haya-tının Kur'ân'a hizmet eden Nur Risaleleri'ni netice verecek bir tarzda cereyan ettiği ve bütün ilmî hayatının Nurlar'ın bir mukaddimesi hük-müne geçtiği; Nur Risaleleri'nin bu zamanın mânevî yaralarına tam bir deva olduğu...
- 39:** En bahtiyar kişi olmak için enfes bir reçete...
- 40, 41:** İnsanın yaptığı kemâlât ve iyiliklerin masdarı ve sahibi olmadığı, onlara güvenemeyeceği...
- 42:** Risale-i Nur'un hakikî şâkirtleri, hizmet-i imaniyeyi her şeyin fevkin-de görür...
- 43:** Habeş Padişahı Necâşî'nin mânidar sözü...
- 44:** Nur mesleğinin esası şeyhlik olmayıp uhuvvet olduğu...
- 45:** Dindarlar arasında görülen ihtilâf ve ayrılıkların sebebi ve bu hâlden kurtuluş çaresi. Teveccüh-ü nâs istenilmez, belki verilir...
- 46:** İhlâsı kazandıran, kaçmasına mâni olan ve vazifenin de zîr u zeber olmamasını sağlayan "dokuz emir"...
- 47:** Risale-i Nur talebeleri mabeyninde tesânüdün ehemmiyeti...
- 48:** Ehl-i dalâletin, Risale-i Nur'un erkânlarını ve talebelerini birbirle-rinden soğutma plânları ve bu plânı akim bırakmak için takınılacak tavr...
- 49, 50:** Tesânüdü muhafaza... En esaslı kuvvetimiz ve nokta-yı istinadımız tesânüttür...
- 51:** Musibete düşen Nur talebelerinin birbirlerinin sıkıntı ve meyusiyetle-rini izale için takip edecekleri hareket tarzı...
- 52-53:** Eski zamanda çok sayıda muridleri olan bir şeyhin, müridlerinin sadakatini imtihan etmesi. Hakikî uhuvvet ve sadakatli gerçek dostlu-

ğun, kardeşini fena gördüğü vakit onu terk etmek değil, bilâkis daha fazla ona sahip çıkıp ıslahına çalışmak olduğunu izah eden bir hikâye. Bu hikâyenin mesleğimiz açısından izahı...

- 54:** Rekabet, tarafgirlik ve mübârezeye sevk eden hâllerden tecerrüd...
- 55:** Teâvün sırrı...
- 56:** Sıkı bir tesânütle el ele omuz omuza vermek....
- 57:** Risale-i Nur'un müellif-i muhtereminin şahsına gösterilen teveccühü kabul etmemesinin; kendisine velâyet, himmet ve kemâlât sahibi biri olarak bakılıp ziyaretine gelinmesini şiddetle reddetmesinin sebebini izah eden mühim bir mektup...
- 58:** Risale-i Nur müellifinin sadece Kur'ân'ı üstad aldığı ve Risale-i Nur eserlerinin sâir ulemâ ve hukemâ tarzında gitmeyip Kur'ân'ın ders ve irşadıyla akıl ile kalbi birleştirecek hakikate Kur'ânî bir yol bulduğu...
- 59:** Sâir ulemâ ve hukemânın Zât-ı Vacibü'l-Vücûd'un vücûdunu ve vahdetini isbat etmek için takip ettikleri yol ile Risale-i Nur'un takip ettiği Kur'ânî yolun mukayesesi. Risale-i Nur mesleği, kâinatı ademe mahkûm etmeden ve nisyan hapsine sokmadan insana huzur-u daimî kazandırdığı...
- 60:** Muhyiddin Arabî'nin Fahreddin Râzî'ye yazdığı mektup hakkında...
- 61:** Risale-i Nurlar'ın, sâir müfessir ve âriflerin sözlerinde nadiren bulunan bir kuvvet ve tesire sahip olmasının sebebini izah eden bir mektup...
- 62:** Nurlar'ın vahdâniyet-i ilâhiyeye dair pek yüksek ve pek çok kıymetler ve gayet lüzumlu tahşidatının güya lüzumsuz olduğunu göstermek isteyenlere verilen mühim bir cevap...
- 63:** Sahabelerin velâyeti ve kurbiyeti ile sâir evliyanın velâyet ve kurbiyetinin mukayesesi...
- 64:** Hakikî mârifetullah ve kemâlât-ı insaniyenin nasıl olacağını izah eden mühim bir sual ve cevap...
- 65:** Aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir mârifet değildir...
- 66:** Risale-i Nur'un medrese ilimlerine kazandırdığı kaymet ve değer...
- 67:** Sâir ehl-i velâyetin, sahabelere, Allah'a kurbiyet noktasında yetişemesinin sebebi...
- 68:** Kâinatta her şeyin hakikati Cenâb-ı Hakk'ın birer isminin nuruna dayanıp o ismin hakikatine istinad ettiği...

- 69: Tâlim-i esmâ...
- 70: Nev-i beşer âhîrzamanda ulûm ve fûnûna dökülecek...
- 71: Nur müellifini ziyarete gelenler hakkında yazılmış; dost, kardeş ve talebenin hususiyetlerini anlatan mühim bir mektup...
- 72, 73: Bazı şefkat ve zecir tokatları...
- 74: Meşrep ve fikir ihtilâfından istifade ile Nur talebeleri arasına bir soğukluk verme plânı ve bu plânı akîm bırakmak için takınılacak tavır...
- 75: Hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'de ihlâsın ne kadar çok ehemmiyetli olduğu...
- 76: Cenâb-ı Hakk'ın rızası ihlâs ile kazanılır. Kesret-i etbâ ve fazla muvafakiyet ile değil...
- 77: Bu zamanda, zındıkaya karşı, değil yalnız dindarlarla, belki Hıristiyanların hakikî dindar ruhânîleri ile dahi ittifak edebileceği... Enâniyetten tecerrüd...
- 78, 79, 80: Haricî düşmanın hücumunda dahilî münakaşâtı terk etmek. Zillet içinde esaret altına girmemek. Adâvet ve inat...
- 81: Mânevî makam sahibi olmak, velâyet mertebelerinde terakki etmek, keşif ve keramet sahibi olmak gibi his ve arzuların, Nur hizmetinde ihlâsı kıracak birer zayıf damar olduğu...
- 82: Tarafgirlik damarı. Nur hizmetindeki mânevî şeref ile iktifa edip başka dünyevî şereflere veya maddî-mânevî menfaatlara göz dikmemek...
- 83: Nur mesleğinin esası uhuvettir. Mesleğimiz "Halîliye" olduğu için, meşrebimiz "hillet"tir. Mesleğimizden şimdi ayrılanlar, bize düşman olan dinsizlik kuvvetine bilmeyerek yardım etmek ihtimali var.
- 84: Müminlerde nifak ve şikak, kin ve adâvete sebebiyet veren üç mânevî hastalık: tarafgirlik, inat ve haset...
- 85: Müminler arasında binlerce vahdet alâkası, ittifak râbitası ve uhuvvet münasebetleri var...
- 86, 87: Mesleğini ve fikrini hak bilebilirsin, fakat hakkı sadece kendi fikir ve mesleğine inhisar ettiremezsin. Adâvete adâvet etmek gerektiği...
- 88: Hadiste rahmet olduğu belirtilen müsbet ihtilâfın mânâsı. Garazkârâne tarafgirlik. Hak nâmına, hakikat hesabına olan tesâdüm-ü efkâr...
- 89: İnsanda bulunan binlerce hissiyatın tamamen ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığını, fakat bu hislerin yüzlerini müsbet bir mecra-ya çevirerek faydalı hâle getirmenin mümkün olduğunu, müşahhas misallerle izah eden mühim bir parça...

- 90:** Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Risale-i Nur'un bu dehşetli zamanda kazandırdığı iki kesin netice...
- 91:** Tarik-i hakta çalışan ve mücahede edenlerin, sadece kendi tebliğ vazifelerini düşünüp, Cenâb-ı Hakk'a ait hidayet ve irşad vazifesine karışmamaları gerektiğini misallerle izah eden mühim bir parça. Ubûdiyet, emr-i ilâhîye ve rıza-yı ilâhîye bakar...
- 92:** İnsanı riyâya ve hodfurûşluğa (kendini beğendirmeye çalışmaya) sevkeden sebeplerden bazıları...
- 93:** Nur talebelerinin, masum oldukları hâlde, hapislerde çeşitli zahmet ve sıkıntılara maruz kalmalarındaki hikmeti izah eden bir mektup...
- 94:** Bu zamanın, cemaat ve şahs-ı mânevî zamanı olduğu...
- 95:** Kıyamete kadar devam edecek bu iman ve Kur'an hizmeti...
- 96:** Hizmet-i Kur'âniye'de bulunan kardeşleri tenkit etmemek ve gıpta damarını tahrik etmemek...
- 97:** Umûr-u diniye ve uhreviyede rekabet, gıpta, haset ve kıskançlık olmamalı...
- 98:** Hakka hizmette kıskançlık olmaz...
- 99:** Teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halk nazarında şöhret kazanmak hislerinden sıyrılmak...
- 100:** Ücret ve mükâfat vaktinde rekabet ve kıskançlık mikroplarının harekete geçtiği...
- 101:** İnsan, daima Cenâb-ı Hakk'a şükretmeye medyundur...
- 102:** İnsanların en zayıf damarının şöhret hırsı ve makam-mevki elde etmek olduğu; ehl-i dalâletin, ehl-i imanı bu damardan yakalamaya çalıştığı...
- 103, 104, 105:** Teveccüh-ü rahmet yeter...
- 106, 107, 108, 109:** Zaman cemaat zamanıdır; şahsiyet ve enâniyet zamanı değil...
- 110:** Risale-i Nur'un ve has talebelerinin şahs-ı mânevîsinin Ferîd makamına mazhar olduğu...
- 111, 112:** Bu kısacık fânî ömrü, bâkî bir ömre tebdil çaresi...
- 113:** Kendini bilip haddini tecavüz etmemek... Medar-ı necat ve halâs yalnız ihlâstır. Ücretsiz ve karşılıksız hâlis muhabbete, tam mânâsıyla validelerin şefkatleri mazhardır...
- 114:** Risale-i Nurlar'ı şahsına bir makam ve şan u şeref kazandırmaya âlet etmemek...

- 115: Arzu ve temenni başka, irade ve fiil başka; her arzu edilen şeyin fiiliyata konulmadığı...
- 116: Bir topluluğun muvaffakiyetleri, sadece bir şahsa mal edilemez...
- 117: Allah'ın vazifesine karışmamak...
- 118: Bu asrın en büyük hastalığının, hayat-ı dünyeviyeyi bilerek hayat-ı uhreviyeye tercih etmek olduğunu ve dünya hayatının birinci sıraya geçtiğini beyan eden bir tetimme...
- 119: Takvâ ve amel-i salih esaslarını izah eden ve bu zamanda amel-i salih-tan ziyade, günahlardan kaçınmaktan ibaret olan takvânın esas alınması gerektiğini belirten çok ehemmiyetli bir mektup...
- 120: Nur talebelerinin, fiilî siyasetten ve haklarını kuvvet-i maddiye ile müdafaadan içtinap etmelerinin sebebini izah eden çok mühim bir mektup...
- 121: İmanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Tarihlerle şâşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek, Nur'un mesleği ve esası olan ihlâsa zıt olduğu...
- 122: Ben imanın cereyanındayım. Karşımda imansızlık cereyanı var...
- 123: Ehl-i dalâletin çevirdikleri münafikane dehşetli bir plân...
- 124: Risale-i Nur müellifinin kendine yapılan bunca zulüm ve işkencelere rağmen hakkını maddî kuvvetle müdafaa etmek cihetine gitmemesinin sebebi...
- 125: Risale-i Nur müellifinin fiilen siyasete girmeme sebebi...
- 126: Risale-i Nurlar'da bazı ikramât ve ihsanât nev'inden olan şeylerin yazılma sebebi...
- 127: Risale-i Nur'a elini atan, yapışanın inşallah kurtulacağı...
- 128: Risale-i Nur, Kur'ân'ın hakikî bir tefsiridir...
- 129: Risale-i Nur-Nur sâir kitaplar gibi ilimler ve fenlerden ve başka kitaplardan alınmamış. Risale-i Nur'un Kur'ân'dan başka me'hazi yok...
- 130: Hem çabuk, hem herkes anlayacak bir tarzda en derin hakikatleri tâlim eden Risale-i Nur...
- 131: Risale-i Nur'un yaptığı büyük mânevî tamirat...
- 132: Nur müellifinin Risale-i Nur'u senâdan maksadı...
- 133, 134: Risale-i Nur'un, hem Kur'ân'ın işaretine hem de Hazreti İmam Ali ve Gavs-ı Âzam gibi büyük zâtların takdirine mazhar olmasının sebebi. Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin, Hazreti Ali Efendimiz'in ziyade ehemmiyetine mazhar olmasının sebebi....

- 135:** Risale-i Nur doğrudan doğruya Kur'ân'dan mülhemdir. Risale-i Nur müellifi eski medrese talebeleri gibi uzun zaman tahsil külfeti ve ders meşakkati çekmeden âlim olmuştur...
- 136:** Bu zaman, imanları kurtarmak ve kuvvetlendirmek zamanıdır.
- 137, 138, 139:** Risale-i Nur'un ve şâkirtlerinin mesleği şu esaslar üzerine gidiyor: Tefekkür, şefkat, acz, tevekkül, zaaf, fakr, ihtiyaç...
- 140:** Risale-i Nur'u okuyanların İslâm'ın hakikatlerine ve ruhuna en kısa yoldan nüfuz edebileceği...
- 141:** Bu memleketi anarşilikten, tamamen kötüleşme ve gerilemeden kurtarmanın çaresi Risale-i Nur'un esaslarıdır...
- 142:** Önce kendi nefsinin iknaa çalışmak... Risale-i Nur'un sâir ulemânın eserlerinden farkı...
- 143:** Öyle muallimler lâzım ki...
- 144:** Vazifemiz hizmettir...
- 145:** Risale-i Nur'un avâm-ı müminîne büyük bir nokta-yı istinad olduğu...
- 146:** Risale-i Nur müellifinin hizmet-i nuriyenin haricinde hiçbir kimse ile temas etmemesinin ve şahsına hüsn-ü zan beslenmesini kabul etmemesinin hikmetini izah eden mühim bir mektup...
- 147:** Risale-i Nur'un, sâir eserler gibi müellifinin kabiliyetine bakıp kuvveti ondan almadığını; kuvvet ve tesirin Risale-i Nur'un kuvvetli hakikatlere ve parlak hüccetlere sahip oluşundan ileri geldiğini; bu yüzden müellifin, şahsını değil eserleri nazara verdiğini beyan eden ehemmiyetli bir mektup...
- 148:** Hizmet insanını, imanın ve Nur'un hizmetinden alıkoyacak ve ihlâsı kırarak hastalık, derd-i maîşet ve tama, şân ve şeref arzusu, mânevî makam sahibi olma isteği gibi zayıf damarları beyan eden mühim bir parça...
- 149:** Nur müellifinin, şahsına yapılan ihanet ve zulümlere rıza göstermesi; asla istirahatı için çalışmamasının hikmetini izah eden bir mektup...
- 150:** Risale-i Nur'un nüshaları, müellifinin şahsından daha ziyade hizmete vesile olacağı...
- 151:** Sıkıntıları hafifletici beş mühim nokta...
- 152:** Menfaatini insanların zararında arayan bir kesim...
- 153:** Hiçbir müfsid, ben müfsidim demez...
- 154:** Hakkın hatırı âlidir...

- 155: İyilik zannıyla fenalık...
- 156: Nur talebelerinin, hizmetlerinde çok ihtiyatlı, dikkatli ve temkinli olmaları gerekli olduğu...
- 157: İkilige meydan vermemek...
- 158: Evvel-âhir tavsiyemiz: Tesânüdünüzü muhafaza...
- 159: Hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımalı... Dünyayı âhirete severek, bile bile tercih etmek, bu zamanın en büyük hastalık ve musibeti olduğu...
- 160: Risale-i Nur'a, iman ve âhret için, hayır için, ibadet ve sevap için bağlanmışız...
- 161: Risale-i Nur mesleğinin esasları: İhlâs-ı tam, terk-i enâniyet ve zahmetlerde rahmeti ve elemelerde bâkî lezzetleri hissedip aramak...
- 162: Risale-i Nur'un, Kur'ân'a bağlı olduğu, müellifindeki ve talebelerindeki ehemmiyetsiz kusurların onu çürütmeyeceği...
- 163: Risale-i Nurlar ve Nur talebeleri hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'yi inşaallah kıyamete kadar devam ettirecek...
- 164: İstiğna düsturunu hayatı boyunca hiç bozmayan Nur müellifi...
- 165: Sarsılmamak, sıkıntıdan usanıp Nur hizmetinden geri çekilmemek hakkında bir mektup...
- 166: Risale-i Nur'un büyük mecmualarındaki kuvvet ve tesir...
- 167: Nur talebelerinin muhtelif zamanlarda meşakkatli de olsa toplanmalarının ve bir araya gelmelerinin ehemmiyeti ve hikmeti...
- 168: Ehl-i dalâletin, Nur talebelerini ürkütmek ve zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmek plânı, bu plânı akim bırakmak için takınılacak tavrı...
- 169, 170: Nur müellifinden sonra da binlerce Nur nüshalarının hizmete vesile olacağı; en hâlis muvaffakiyetli hizmet Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmet olduğu...
- 171: Nur talebelerinin hillet ve uhuvvet ve fenâ fi'l-ihvan mesleğinde gittiklerinden bu sayede her türlü münafikane plânı akîm bıraktıkları...
- 172: Nur talebeleri arasındaki uhrevî ve hâlisâne alâkanın, dünyevî ve siyâsî bir cemiyet alâkası olmadığı...
- 173: Haklı da olsa münakaşa etmemek...
- 174: Cenâb-ı Hak, kemâl-i kereminden, merhametinden, adâletinden iyilik içinde muaccel bir mükâfat ve fenalıklar içinde muaccel bir mücâzât dercetmiş olduğunu misallerle izah eden mühim bir mektup...

- 175: Hapis sıkıntılarına karşı teselli için yazılmış bir mektup...
- 176: Sıkıntıdan kaynaklanan gerginlik ve kusurları unutup affetmek...
- 177: Nur dairesinde bulunan baba ile oğulun birbirlerine karşı münasebetlerinin şekli: Baba ve oğul olmanın iktiza ettiği hürmet ve şefkatle beraber; Nur'un şâkirtliğinin iktiza ettiği kusura bakmamak ve affetmek, birbirini tenkit etmemek...
- 178: Risale-i Nur'un sâir ilim ve kitaplar gibi sathi bir şekilde değil, dikkat ve teenni ile okunması gerektiği...
- 179, 180: Risale-i Nur'un müdafaasıyla meşgul olmanın da aynen hakikatleriyle meşgul olmak gibi ilmî bir iştilal ve kıymetli bir hizmet olduğu; iman hakikatlerinin tekrar tekrar okunmasının usanç vermediği...
- 181: Nur mesleğinin mahviyet, ihlâs ve terk-i enâniyet esasları üzerine gittiği...
- 182: Nur müellifi bütün dikkatleri Risale-i Nur'a tevcih etmiş...
- 183: İnsanda en tehlikeli damar enâniyet olup ehl-i dalâletin bu damarı okşamakla ehl-i imanı tehlikelere atabileceği...
- 184: Risale-i Nur'un ele aldığı meseleler Âlem-i İslâm çapında küllî bir ehemmiyeti haiz olduğu...
- 185: Nur talebeleri arasındaki, hiçbir dünyevî cemiyet ve komitede görülmeyen harika bir alâkanın ve fedakârlığın sebebinin ifade eden bir mektup...
- 186: Nur müellifinin Eski Said döneminde talebelerinin ona çok güçlü alâkalarını ifade eden bir mektup...
- 187: Bilerek dinini dünyaya satan vicdansız bedbahtlara, imanî hakikatlerden bahsetmenin, hakikatin kıymetini tenzil olacağını ifade eden bir mektup...
- 188: İnadın gözü, meleği şeytan görür. Hak üzerinde anlaşmak gerektiği, hakkı bulduktan sonra ehak (daha haklı) bir görüş için –eğer ihtilâfa sebep olaksa– uğraşmamak gerektiği; İslâm, sulh ve barışlıktır; dahilde çekişme ve düşmanlık istemediği...
- 189: Risale-i Nur'un maddî ve mânevî hiçbir maksat ve garaza âlet olmayan kendine has bir hizmet tarzı olduğunu; bu zamanda bu tarzda birkaç kişiye ders vermenin, büyük bir kutbiyet ve velâyetle binler kimseye ders vermekten daha üstün bir mânâ ve mahiyete sahip olduğunu izah eden çok mühim bir mektup...
- 190: Risale-i Nur vasıtasıyla imana hizmetin bu zamanda dünyadaki

- bütün mesele ve meşguliyetten çok daha mühim olduğunu; başkalarının dalâleti ile meşgul olup böyle bir hizmette fütûr ve ataletle düşmemek gerektiğini anlatan ehemmiyetli bir mektup...
- 191:** Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır. Risale-i Nur'un verdiği ders, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve kendini beğendirmeye çalışmamak olduğu...
- 192:** Kendini beğendirmeye çalışma, övünme gibi ihlâsı kıran amellerden sakınmanın gereği...
- 193:** Nur hizmetinde dünyevî bir menfaat aramama ve tam ihlâsa muvafak olmak...
- 194:** Halkın mallarından ve hediyelerinden istiğna düsturu...
- 195:** Kur'ân uğrunda İslâm büyüklerinden hapse düşenler...
- 196, 197:** Risale-i Nur ve hizmetine karşı mübareze edenlere takınılacak tavrı anlatan bir mektup...
- 198:** Nur talebelerinin hapis musibetine düşmelerinde kader-i ilâhî ciheti...
- 199:** Risale-i Nur müellifi, Nur'un parlak fütûhâtını, bir nevi kumandan konumunda temâşa etmeyi bile ihlâs sırrı için bırakmayı ve onu kardeşlerine havale ediyor. Kardeşlerinin şeref ve zevkleriyle iktifa etmeyi nefesine de kabul ettiriyor...
- 200:** Risale-i Nur müellifinin ve Nur talebelerinin dahildeki ve hariçteki siyasî cereyanlara bilfiil karışmamalarının sebebini izah eden mühim bir mektup...
- 201:** Cerbezenin acıp tavrı...
- 202:** Fenalık işleyenin fenalığını yüzüne vurmamak; perdeyi yırtmadan ıslahına çalışmak...
- 203:** Yeis ve ümitsizliği kıran müjdeli bir bahis...
- 204:** Nur talebelerinin birbirlerine, iman kurtarma hizmetinde bulunmaları noktasından, bağlanmaları gerektiğini; birbirlerinin şahsî makam ve hüsn-ü zanlarının ilâve ettiği meziyetlerine bağlanmamak elzem olduğunu ifade eden mühim bir mektup...
- 205:** Güneşten daha parlak, cennet gibi güzel, saadet-i ebediye gibi şirin bir hakikate hayatlarını vakfeden Nur talebelerinin o ağır ve mukaddes yüke göre, çile ve meşakkatlere uğramalarının mukadder olduğu...
- 206:** Risale-i Nur, Kur'ân'ın hakikî bir tefsiridir. Nur müellifinin, Risale-i Nur'a toz kondurmayan örnek tavrı...

- 207: Ehl-i dünyanın korku damarını işletip, Nur talebelerini Nur hizmeti ve Nur müellifinden uzaklaştırma fitnesi...
- 208: Nur müellifinin bu dünyadaki vazifesinin bitmesini ve eserlerin yeterli olup olmadığını sorması. Buna binaen eğer eserler yeterliyse has talebelerini ve Risale-i Nur'u kendi yerine vekil yapmak istemesi...
- 209: Nur müellifinin meslek itibarıyla elli milyon kuvvetinde oluşu...
- 210: Din bir imtihandır, teklif-i ilâhî bir tecrübedir...
- 211: Nur talebelerinin ehl-i imandan gelecek bir taarruz karşısında nasıl davranacakları hususu...
- 212: Bir şahsın heves ve arzusu için...
- 213: Gerilememizin mühim bir sebebi...
- 214: Yol ikidir: Ya susmak veya doğru söylemek...
- 215: İçtimâî hayatımızda her şeyden evvel bize lâzım hususlar...
- 216: Şeyhlerden beklenen hususlar...
- 217: Veli olan şeyhin, şeyhlik iddiasında bulunan kişiyle farkı nedir?
- 218: Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olması; dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına karşı Risale-i Nur bir Sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görmesi; Risale-i Nur'un matbuat lisânıyla ders vermesinin lüzumu. Ehl-i dalâletin aldatması neticesinde ehl-i imandan gelecek tecavüz ve saldırlar karşısında takınılacak tavır; "Risale-i Nur'un erkân-ı imaniye hakkındaki kesretli tahşidatı ne içindir?" diye edilen mühim bir suale verilen cevap...
- 219: Risale-i Nur'un Kur'ân'ın malı olduğu, müellifinin şahsî dehâ ve fikrinin eseri olmadığı...
- 220: Nur talebelerinin gelişmekte olan siyasî hâdiseler karşısında yanlış hareket etmelerini önlemek için yazılmış pek mühim bir mektup...
- 221: Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin vefatından önce Nur talebelerine vermiş olduğu çok kıymetli hakikatleri ihtiva eden en son dersi...
- 222: Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin vefatı üzerine Nur talebelerinin yazdıkları çok mânidar bir mektup...

İNDEKS

A

- Abdullah Efendi 88
Abdülkadir Geylânî 14, 46, 54,
180, 215, 221, 222, 227,
228
Abdülvahid Tabakçı Ağabey 146,
165
adem âlemleri 346
Afganistan 360
Afyon Ağır Ceza Mahkemesi 38
Afyon Cezaevi 41
Afyon Hapsi 37
Afyon Mahkemesi 36, 173, 275
Ağrı Dağı 46, 49, 50, 51, 214
ahfâ 235
ahkâm-ı rubûbiyet 42
ahkâm-ı şer'îye 301
Ahmed Feyzi Kul 36, 38, 41, 84,
227
Ahmet Ataklı Bey 209
Ahmet Davutoğlu 336
Ahmet Nazif Çelebi 283
Ahrar Fırkası 352
ahsen 298, 299
Ahyed 251
Âişe Validemiz 151
akd-i uhuvvet 261
aklî ilimler 95
akrebiyet 108, 114
akrebiyet-i ilâhiye 41, 108
aktif sabır 54, 182, 191
Ali Ulvi Kurucu Ağabey 173, 256
Aliyyü'l-Kârî 58
Allah'ı bilmek 98, 101, 105
Allah'ın vazifesi 134
Almatı 89
ameliyat-ı cerrahiye 326
ameliyat-ı cerrahiye-i nâfia 127
Amerika 89, 139, 205, 206, 237
Amerikalılar 90

- Amintas Hanımefendi 31
 Anglikanlar 95
 Ararat Dağı 49
 Arşimed 133
 Ashâb-ı Kehf 312
 Asya kıtası 344
 aşk-ı dünya 43
 aşk-ı hakikî 43, 154
 aşk-ı mecâzî 154, 241, 352
 Avrupa Birliği 78
 Avrupa dinsizliği 39
 Avusturya 90
 Ayasofya Camii 334
 âyine-i cemâl 43
 âzamî ihlâs 7, 358
 Azarbeycan 89
- B**
- Bâbulmecidi 256
 Balkanlar 78, 356
 bârika-yı hakikat 153
 bast-ı zaman 183
 Baykal Gölü 90
 Bayram Yüksel 309
 Bedir 63, 353, 358
 belâgat-ı Kur'âniye 120
 benliğin sırları 21
 Berberî 169, 260
 Berlin Metrosu 194
 beşerî garîzalar 20
 bir buçuk mürid 79
 Bitlis 295, 342
 Boğazlar meselesi 307
 bolşevik 356
 bolşevizm 286
 Bornova 224
 boşanmak 208
 Bozyaka Yurdu 159
 Budist 90, 113
 Budizm 113
 burhan-ı innî 202
 burhan-ı yakîn 240
 Buryat-Türk Koleji 91
 büyük günahlar 106, 201, 202
 büyüklüğün şe'ni 45
- C/Ç**
- Câmia-yı İslâmiye 8
 Canbul 89
 Celâleddin Harzemşah 162, 164,
 353
 celâl tecellisi 126
 celb-i nef 200
 Celcelûtiye 51, 214, 216, 219,
 221, 359, 360
 cemaatte vâhid-i sahih olmazsa 22
 cemaat zamanı 176, 177, 178,
 223
 Cengiz 161, 164
 cerbeze 320, 321
 Cercis (aleyhisselâm) 353
 Cevşen 90, 95, 163, 164
 cezâlet-i beyan 120
 cezb-i Rahmanî 114
 Cezîretü'l-Arap 110
 cihad-ı mâneviye 353
 cihad ruhu 139
 Colin Turner 351

cüz-ü ihtiyâr 162

Çankırı 126

Çaycı Emin 311

Çin 219, 241, 356

Çobanlarlı Ahmet 309

çocuk şâkirtler 284

D

dalâlet-i fenniye 103

dalâlet-i ilmiye 219, 240

Danimarka 235

dâru'l-hikmet 337

Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye 330

deccal 141, 142

define 169

def-i şer 200

dellâl-ı Kur'ân 332

Demokratlar 355

derd-i maîşet 245, 305

derecât-ı kurbiye 155

derece-i velâyet 240

dinî ilimler 203, 218

dinsizleri ıslah 297

Divan-ı Harb-i Örfî 334, 353

Divan-ı harpler 253

diyalog 176

Durham Üniversitesi 351

dünyevî maksatlar 157

düstur-u cidal 305

E

eazım-ı müçtehidîn 311

Ebû Bekir Efendimiz 341

Ebû Cehil 142, 151, 335

Ebû Leheb 341

Ebu'l-Kurâ 51

Ebû Süfyan 151

Ebû Zer 59

edeb-i Furkanî 138

Edebü'd-Dîn ve'd-Dünya 161

Ege Üniversitesi 101

Eğirdir 74

ehadiyet-i zâtî 42

ehl-i diyanet ve tarikat 314

ehl-i hak ve hakikat 23

ehl-i istiğrak 93

ehl-i sahv 42, 43

el-Adanavî'nin Tefsiri 59

Elmalılı Hamdi Yazır 226

Elsa 194, 195

Elyakutlu Hâfız 209

Emirdağlı Hâfız Namık Şenel 210

enânîyet asrı 292

endişe-i istikbal 154

Endülüs Emevileri 169, 259

eneyi terk etmek 291

en tehlikeli damar 291, 292

Erek Dağı 295

erkân-ı imaniye 345, 348

Ermeni fedailer 295

Ermeni komitesi 295

Ermeniler 296

ervâh-ı âliye 335

ervâh-ı sâfile 335

Erzurum 206, 316

Esad Efendi 150, 256, 262

esir kampı 276

Eskişehir 80, 270, 275, 312

esrar-ı Kur'âniye 87, 227, 229
 Esrarkeşler 262
 Eşrefpaşalılar 159
 evlilik 208
 Evliya makamları 186
 Evrad-ı Kudsiye-i Şâh-ı Nakşibendî
 163
 evrim 235
 evrim teorileri 314
 Eyüp 14, 256
 Eyüplü Hâfız Mustafa 256
 Eyüp Sultan Kabristanı 14

F

Fahredden Râzî 98, 99, 100, 101
 fakirlik 142, 339
 farmasonlar 351
 Fârûkî Ahmedler 251
 Farukî mantık 29
 Felâh 58
 felsefe ilimleri 95
 felsefe-i maddiye 219, 240
 felsefe-i tabiiye 118, 218, 240
 fenâ fi'l-ihvan 165, 274
 fenâ fi'r-resûl 165, 317
 fenâ fi'ş-şeyh 20, 165, 317
 Ferâiz-i diniye 228
 Ferd 46, 219
 ferdiyet 95, 179, 180, 265
 Ferîd 179
 Fethullah Gülen 51
 Feyzi 270
 fitrat 62, 234
 fitrat-ı insaniye 185, 188

fitratın neticesi 128
 fitratların farklılığı 73
 fikr-i milliyet 296
 Fühûdu'l-gâbe 305
 Fütûhât-ı Mekkiyye 272
 Fütûhu'l-Gayb 14
 fütüvvet 272

G

Gavs-ı Âzam 173, 179, 220, 221,
 222, 263
 gavsiyet 179
 gaye-i hayal 18, 20
 gayret-i vataniye 204
 Gazalî 93, 131
 geçimsizlik 77
 gıpta 168, 169
 gıybet 67, 84, 180, 256, 342, 343
 gizli din düşmanları 84
 gizli komiteler 14
 gizli şirk 165

H

Habeş Padişahı Necâşî 63
 hâcât-ı zaruriye 193, 284, 354
 Hacı Kemal Ağabey 88, 166
 Hafacî 58
 Hâfız Ali 26, 36, 62, 283, 312, 344
 Hâfız Efendi 256, 257
 Hâfız Eşref Edip Fergan Bey 253
 Hâfız Zühdü 127
 hafi 44, 191, 235, 346
 hakikat-i ihlâs 303, 304, 307
 Hakikat ilmi 117

- hakikat-i nuriye 173
 Hakikatü'l-hakâik 93, 240
 hakikî ihlâs 131, 143, 167, 246
 hakikî nefis-i emmâre 25
 hakikî sâdık şakird 157
 hakikî tevhid 112
 Haliç 328
 Halid 131, 151
 halife 121
 halîliye 147, 317
 halkın rızası 44
 hallâkiyet-i ilâhiye 42
 hallâkiyet-i külliye 42
 hamiyet-i İslâmiye 273
 hamiyet-i milliye 204
 Hamzalar 323
 Harb-i Umumî 49, 194, 270, 280,
 295, 334
 Hareket Ordusu 334
 Hasan Avni 314
 Hasan Feyzi (rahmetullâhi aleyh)
 288, 289, 290, 312
 hastalık damarı 188
 haşr-i cismânî 48
 havf damarı 329
 havz-ı müşterek 273
 Hayat-ı içtimâiye-i İslâmiye 140
 hayat-ı imaniye 223
 hayat-ı kalbî ve ruhî 180
 hayatın gayesi 128
 Hayy 46, 219
 Hazım Bey 59
 hâzır lezzet 136
 Hazreti Abdülkadir Geylânî 54
 Hazreti Ali 46, 50, 51, 54, 214,
 215, 216, 219, 221, 222,
 360
 Hazreti Cebrail 130
 Hazreti Eyyûb 326
 Hazreti Hızır 186
 Hazreti İbrahim 51, 148
 Hazreti İsa 40, 161, 163, 356
 Hazreti Meryem'in kabri 51
 Hazreti Mevlâna 95, 233
 Hazreti Nuh 50, 51
 Hazreti Osman 110
 Hazreti Ömer 15, 29, 110
 Hazreti Yakub 188, 189
 Hazreti Yusuf 75, 133, 188
 Hazreti Ziyaeddin 324, 325
 Hazreti Zülkarneyn 203
 hevâ-yı nefis 151
 hılllet 84, 147, 148, 274, 317
 Hıristiyan 113, 136, 199, 215,
 314, 328, 344, 347, 356
 Hıristiyanlık 199
 hırs-ı hakikî 155
 hırs-ı mecazî 155
 hırs-ı şöhret 164, 171
 Hızır 119, 186, 223, 224
 Hızriyet 119
 Hicaz 179, 206
 hicret 256
 Hikem-i Atâiye 233
 hikmetü'l-çşya 118
 hilâfet-i mâneviye 177
 hilâfet-i nübüvvet 176
 Hind 151, 219, 241

Hindistan 251
 hiss-i havf 328
 hizbu'l-Kur'ân 329
 hizmetin üç kerameti 55
 Horasan 316
 Horhor 282, 323
 Horhor Medresesi 282
 hubb-u câh 12, 135, 164, 171,
 172, 186, 187, 190, 245
 hubb-u nefis 68, 300
 Hulefâ-yı Raşidîn 107
 Hulûsî 74, 150, 221, 281, 283,
 331, 342
 hurmet-i riba 196
 Hurşid Paşa 334
 huzur-u daimî 92, 97, 98, 99, 101,
 113, 224, 349
 huzur-u tâm 99
 hücumât-ı sitte 208, 334
 Hürriyet Fırkası 259
 Hüsrev 62, 71, 72, 83, 185, 188,
 270, 283
 Hüve Nüktesi 98

I/İ

Irak 57
 ırkçılık 188
 ırk meselesi 208
 ibadet-i tefekkür 157, 158
 îcâz-ı Kur'ân 56, 102, 229, 278,
 290
 îcâz-ı mânevî 94, 97, 206, 348
 içtihad 68, 343, 353
 içtinab-ı kebâir 165

ıfsad komitesi 347
 iftirak 150
 ihlâsın sırrı 26, 65
 ihlâslı amel 184
 ihlâs prensipleri 170
 ihlâs sırrı 5, 62, 133, 187, 212,
 213, 266, 308, 317
 ihlâssızlık 248, 266, 308
 ikinci Âdem 50
 iktisat 164, 190, 196
 ilhamât-ı Kur'âniye 46, 52, 176,
 265, 347
 ilhamlar 30
 ilm-i hakikat 94
 ilm-i hikmet 94
 ilm-i kelâm 99, 100
 ilm-i Kur'ân 264
 iman-ı tahkikî ilimleri 283, 284
 iman-ı taklidî 345
 incizap 108, 114, 115
 insaf düsturu 67
 insan-ı kâmil 5, 111, 120
 insaniyet-i kübrâ 148
 insanların teveccühü 172
 îsâr 65
 İsm-i Hakîm 46
 İsm-i Rahîm 46
 İsm-i Rahmân 189
 israf 116, 156, 196, 197
 istibdâdât-ı askeriye 204
 istibdad-ı mutlak 37, 259
 istiğfar 25, 106, 158, 161
 istiğna düsturu 88, 147, 266, 311
 istihracât-ı Kur'âniye 46, 52, 264,
 265, 347

istinbatât-ı Kur'âniye 52
 iştirâk-i a'mâl-i uhrevî 201
 itaatteki incelik 76
 ittibâ-ı sünnet 165
 izzet-i ilmiye 209
 İcâz-ı Kur'ân'ı beyan 49
 İhsan-ı ilâhîden fazla ihsan 21
 İhsan Kâsım Sâlihî 57, 222, 285
 İhyâ-u Ulûmiddîn 218
 İkinci Dünya Savaşı 72, 311
 İktisad Risalesi 311
 İktisat Senesi 311
 İlm-i Akîde 240
 İlm-i Kelâm 99, 100, 101, 216, 240
 İlm-i Mantık 112, 240
 İmam Ahmed İbni Hanbel 311
 İmam Ali 173, 216, 220, 221, 223, 224, 263, 359
 İmam Âzam 311
 İmam Gazalî 93, 187, 218
 İmam Rabbânî 14, 25, 86, 91, 93, 131, 187, 218, 227, 228, 229, 251, 342, 345, 348
 İmam-Hatip Lisesi 31
 İncil 251
 İnebolu 168, 282, 283
 İngiliz Devleti 330
 İngilizler 82, 334
 İngiltere 351
 İran-İrak Savaşı 222
 İsevî 135, 356
 İslâm düşmanları 37, 49, 163, 176

İslâm'ın sinsi düşmanları 262, 271, 274, 292
 İslâmî ilimler 30, 33, 65, 220, 263, 287
 İslâmiyet kahramanı 37
 İslâm ordusu 130
 İsm-i Adl 118
 İsm-i Hak 117
 İsm-i Hakîm 46, 118
 İsm-i Rahîm 46
 İsm-i Vedûd 46
 İşârât-ı Gaybiye 219, 221
 İttihad-ı Muhammedî 351, 352
 İzmir 89, 92, 224, 237

J

Japonlar 90
 John F. Kennedy 237

K

kabir kapısı 60, 204
 kabir telkini 51
 kabza-yı rubûbiyet 41
 kadere teslim 76
 kaderi tenkit 279
 Kâdı İyâz 58
 Kadir Gecesi 109
 Kahraman-ı İslâm 359
 kalb dairesi 306
 kalbî hastalıklar 95
 kalb-i İslâm 140
 kalb-i umumî 44
 kanaatsizlik 197, 239, 241, 242
 kanun-u kaderî 253, 254

- kapitalizm 101
 Karlofça Anlaşması 324
 Kasap Tahir 309, 310
 Kaside-i Ercûze 51
 kavânin-i fenniye 108
 Kayyûm 17, 46, 219, 278
 Kazakça 89
 Kazakistan 89
 Kaşıkçı Ali Rıza Efendi 256
 kebâir 122, 123
 kemâlât-ı insaniye 111, 345, 349
 keramât-ı şahsiye 157
 keramet-i Aleviye 216
 keramet-i ilmiye 39, 40
 keramet-i kevnîye 39
 keramet-i Kur'âniye 56, 288
 Kerkük 222
 kerrûbiyyûn 187
 kesret-i etbâ 134
 kessâretü'z-zünûp 140
 Kevser-i Kur'anî 24, 168, 178, 274
 Kıldereci Ahmet 309
 Kırgızistan 266
 kıyamet alâmetleri 38
 Kızıl Deniz 17
 kızıl tehlike 275
 Kibildek Çavuş 210
 Kilimcetepe Câmii 159
 Koçaklar 92, 224
 komite 294
 komitecilik 144, 223
 komünist 36, 37, 101, 294, 347, 355
 komünizm 101
 Kongo 89
 Konya 67
 korku hissi 188, 208, 328
 Kosturma 146, 280
 Kubilay 262
 Kur'an etrafındaki surlar 49
 Kur'an güneşi 44
 Kur'an'ın hakâiki 53
 Kur'an'ın hakâik-i i'câzi 53
 Kur'an'ın i'câzı 217, 348
 Kur'an'ın kanun-u esasîsi 196
 Kur'an'ın mu'cizeliği 50
 Kur'an'ın Mübelliğ-i Âzam'ı 50
 Kur'an'ın tefsiri 13
 Kur'anî hakikatler 211, 244
 Kur'anî keramet 57
 Kur'an şâkirtleri 8, 9
 Kur'an tefsiri 37, 39, 71
 kurbîyet-i ilâhiye 114
 kutbiyet 62, 179, 186, 304
 kutb-u âzam 186
 kutb-u âzâmın tasarrufu 179
 kutup 217, 221, 240, 325
 kutupluk 63, 242, 257
 kuvve-i akliye 20
 kuvve-i gadabiye 20
 kuvve-i mâneviye-i itikat 217, 221
 Küçük Ali 36, 105, 344, 345, 348
 Küçük Isparta 282, 283
 külfet-i tahsil 225
 küllî düstur 279
 küllî muvaffakiyet 8

küllî ubûdiyet 121

Kütahya 14

L

lâtîfe-i rabbâniye 201

Lem'a-yı İhlâs 131

letâif-i mâneviye 116

Leyle-i Âd 108

Leyle-i Kadir 108, 158, 183, 246

Leyle-i Mi'raç 48

Leyle-i Regaib 48

lieclillâh 183

Lütfi 344

M

M. Fethullah Gülen 18, 51, 66,
127

Madagaskar 89

maddiyyûn 198, 262, 292

mahbubiyet 114, 115

Mahmud Raşid Efendi 150

Mahmud Şevket Paşa 334

makamât-ı evliyâ 184

Makam-ı Hızır 186

Makam-ı Mehdiyet 186

makam-ı siddikiyet 7

Makam-ı Üveys 186

makam sevgisi 16, 27, 187, 208,
247

Makinacı Tahir Efendi 256, 257

mâlâyutak 60

Malezya 336

mânâ-yı harfi 16

mânâ-yı ismî 16

mânevî bir istiğfar 25

mânevî cehennem 106

mânevî hastalıklar 340

mânevî nefis-i emmâre 25

mânevî üç müşâhedeler 77

Manisa 92, 224

maraz-ı hayat-ı içtimâî 140

mârifet-i ilâhiye 97, 99, 101, 180

mâsiva 111

mason 36, 286, 294

mâsum çocuklar 210, 283, 285

materyalist 62, 71, 91, 92, 101,
218, 236, 310

materyalizm 237

mecazî mahbub 154

mecazî nefis-i emmâre 25, 26

medâr-ı münakaşa 136, 283, 314,
328

medâr-ı rızâ 134

Medeniyet-i avâm 198

medeniyet-i hâzır 195, 196

medrese-i seyyare 75

Medrese-i Yusufiye 74, 75, 261,
267, 269, 271, 309, 316

Medresetü'z-Zehrâ 146, 261, 262,
342

medya 84

Mehdi 186

mehdîlik 189

Mehmed Efendi 150, 256, 257

Mehmed Feyzi 71, 311

Mehmet Kırkinci Hocamız 316

melek-î nâtuk 263

melek-i ra'd 48

melekleşme 26

- Menderes 259
 Menemen 209, 256, 262
 menfî hareket 152, 352, 357
 menfî ihtilâf 152
 menfî siyaset 209
 merâtib-i İlim 112
 merâtib-i mâneviye 155
 Mersinli Yusuf Efendi 256
 mertebe-i rızayı 154
 mertebe-i rubûbiyet 41
 mertebe-i uzmâ 42
 mertebe-i uzmâ-yı tevhid 42
 mesâil-i imaniye 100
 Mesleğim haktır 67, 68, 150
 mesleğimiz hillet ve uhuvvet 84
 mesleğimizin esası 147
 mesleğinin muhabbeti 66
 meslek-i nuriye 9
 meslek taassubu 29
 Mesnevî-i Şerif 93, 95, 96
 Meşihat-ı İslâmiye 330
 meşveret 245, 255
 mevâcid 228
 Mevlâna Celâleddin Hazretleri 93,
 232
 Mevlânâ Halid-i Bağdadî 131
 Mevlevîler 96
 meyl-i intikam 255
 meyl-i tefevvuk 25
 mezar-ı müteharrik 324
 Mısır 133, 205, 206
 Milâs 168
 Mi'raç 48, 183
 miras hukuku 22
 Moğol 90
 Molla Abdullah 324, 325
 Molla Said-i Kürdî 209
 muaccel ücretler 64
 Mûcid-i Hakikî 16
 Mu'cizat-ı Ahmedîye 57, 58
 Mu'cizatlı Kur'ân 62
 mu'cize-i Kur'âniye 174, 290, 344,
 356
 mu'cize-i mâneviye 88, 173, 213,
 358
 mu'cize-i risaletin bir kerameti 288
 muhabbet-i hakikî 43
 muhabbet-i mecâzî 43
 Muhakemât 215
 muhakkikîn-i evliya 119
 Muhammed-i Arabî (a.s.) 52
 Muhammed Kaltay 89
 Muhammedü'l-Emîn (s.a.s.) 341
 Muhyiddin Arabî 30, 43, 98, 99,
 100, 101, 115, 180, 181,
 272, 336
 mukabele-i bilmisil 204, 336
 mukaddemât-ı ihzâriye 56
 Mukaddir 46, 118, 119
 Muktedâ-yı Küll 162
 Mûsâ (aleyhisselâm) 356
 musibet zamanı 169
 Mustafa Acet 210
 Mustafa Ağabey 310
 Mustafa Kemal 334
 Mustafa Oruç 106
 Mustafa Polat'ın cenazesi 66

- Mustafa Sungur 52, 54, 264, 289,
313, 364
- Muzaffer Ağabeyim 92
- Muzaffer Arslan 66
- Muzaffer Çekbaş 224
- mübarekler heyeti 272
- mücadele-i mânevî 25, 261, 326
- mücadele-i nefsiye 24
- mücadele-i ekber 271, 272, 311,
362
- müceddid 226
- Müceddid-i Elf-i Sâni Ahmed
Fârûkî 86, 345
- müçtehid 21, 68, 226
- müdakkik hukemalar 29
- Müdebbir 60
- münâzara 314, 327
- mürîd, şeyhinin şeyhi oluyor 80
- mürşid-i kâmil 23, 272
- müsbet hareket 66, 67, 152, 352,
353, 354, 355, 357, 359,
360, 363
- müsbet ihtilâf 152
- müstemlekeler 347
- müşâhedetullah 201
- müteşeyyihler 338
- Müvelled 169

N

- nahnü 165
- Nakşibendî 110
- Nakşîler 262, 346
- nazar-ı Ahmedî 110
- nazar-ı Peygamber 110

- nazar-ı velâyet 107
- Nazif 279
- Necâşî 63
- Necati Kurşunluoğlu 316
- nefsini itham etmek 23
- nefsin unutulması 30
- Nemrud 292
- neşriyat-ı diniye 165
- Nevzat Tandoğan 126
- New York 95
- Niagara 89
- nisyan 18, 30, 99
- Niyazî-i Mısri 280
- Nuh Tufanı 50
- nurâniyet 108
- Nur fabrikası sahibi 62
- Nurlar'ın erkânları 245
- Nur tohumları 324
- Nur-u Muhammedî 288, 289
- Nur'un erkânları 71
- Nur'un has talebeleri 76
- Nur'un iki rüknü 77
- Nur'un şehid kahramanı 312
- nübüvvet veraseti 114
- okçular 130

O/Ö

- Onuncu Söz 51, 124, 287, 291
- Orta Asya 89, 139, 344, 364
- Orta Doğu 71, 78, 172
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi 71
- Ortaklar Bucağı 41
- oruç 139

Osmanlı 50, 78, 89, 139, 172,
339, 364
Otuz İkinci Söz 99
Otuzuncu Lem'a 219
Ömerî 29
Ömerler 323
örf-ü nâs 52

P

peygamberlerin vasıfları 66
Protestanlık mezhebi 347
putperestler 192

R

Rahîm ve Hakîm isimleri 13
Rahm-ı mader 193
Ramadî 57
Ramazan-ı Şerif 158, 216, 311
Ramazan Karakale 102
Re'fet Ağabey 309
Rehber-i Ekmel 162
rekabet damarı 25
rıza makamı 44
rıza mertebesi 155
Risale-i Nur'un baş şâkirtleri 282
Risale-i Nur'un erkânları 25, 336
Risale-i Nur'un hakikî şâkirtleri
62, 165, 273
Risale-i Nur'un has şâkirtleri 289
Risale-i Nur'un rükünleri 26
Risale-i Nur'un sâdik şâkirtleri
160
riyazet 32, 240, 242, 270
rubûbiyet-i mutlaka 42
ruhun dört havassı 164

Rus 72, 90
Rusça 89
Rusya 14, 276, 280, 352
Rüyada Bir Hitabe 139

S/Ş

Saadettin Bey 89, 90
Saatçi Osman Efendi 256, 257
sabiyy-i müteşeyyih 45
Sabri 71, 72
Sa'd İbni Muaz 128
Sa'dî Şirazî 99
sahabe efendilerimizin yolu 32
sahib-i velâyet 86
Saidler 252, 279, 323
Salihli 92, 224
Salih Yeşil 206
Samanpazarı 126
Samed 185
samediyet aynası 241
Sami Efendi 150
Sarıgöl 92, 224
Sava Paşa 113
savm-ı visâl 311
Sebeb-i Hilkat-i Âlem 359
sedd-i Kur'ânî 201, 203, 344
Sedd-i Zülkarneyn 201, 344
sekr 41
Selahaddin Çelebi 283
semâvî dinler 50
semâ-yı Kur'ân 52, 175, 215, 291
sevk-i fitrî 286
sevk-i ilâhî 286
seyr-i âfâkî 114, 185

seyr-i enfüsî 114, 185
seyr-i fillâh 20
seyr-i ilallah 20
seyr-i minallah 20
siddîkiyet mesleği 8
sıhhat-i ubûdiyet 141
sırr-ı akrebiyet 109
sırr-ı ehadiyet 41
sırr-ı inâyet 102
sırr-ı temsil 103
sırr-ı teslimiyet 162
sırr-ı vahy 160
sırr-ı velâyet 107
Silsile-i Nakşî 228
Sinema 354
siyasî partiler 357
sohbet-i nübüvvet 108
sosyalizm 101
Sovyetler 89, 266
sömürgeciler 73, 82, 140, 163,
205
Stalin 210
sual melekleri 312
Sultan Eyyub 328
Sûre-i Yâsîn 266
Süfyan 141
Süleyman Efendi 150
sünûhât-ı Kur'âniye 46, 52
Şaban Efendi 256, 257
Şaban-ı Muazzam 49
Şâfi 46, 118, 119
Şah-ı Geylânî 131
Şâh-ı Nakşibend 227, 228
şahs-ı mânevî-i Âl-i Beyt 7

şahs-ı mânevî-i dalâlet 67
şahs-ı mânevînin dehâsı 67
şahsî kemâlât 143
şahsiyet-i mâneviye 144, 173, 174,
175
Şam 139, 206
şapka 126, 209
şatahat 186, 187
şeaîr-i Ahmediye (aleyhissalâtü
vesselâm) 220
şeaîr-i İslâmiye 352
şeaîrler 217, 348
şefkat kahramanları 51
Şeriat-ı Garrâyı Ahmediye
(aleyhissalâtü vesselâm) 233
şeriat-ı Muhammediye (aleyhissa-
lâtü vesselâm) 220
Şeyh Mustafa 281
Şeyh Said 209
şiddetli muhabbet 41
Şifâ-i Şerif 58
Şifâ-i Şerif Şerhi 58
şirket-i mânevî 244
şirket-i mâneviye-i uhreviye 23, 157
şirk-i hafî 44, 191

T

tâbiîn 87
tâbiyyet 137
Tahir Efendi 256, 257
Tahir Hocamız 89
Tahiri 36, 72, 74, 309
Tahiri Mutlular 26
Tahirler 323
Tahir Paşa 52

- tahşidât-ı Kur'âniye 345
 Takdir-i Hudâ 333
 Taliban 360
 Tâlim-i Esmâ 118
 Tarık bin Ziyadlar 169
 tarikat berzahı 87, 92, 108, 114
 tarikatlar 110, 262, 345, 348
 Tarik-i hak 136, 161
 tarîk-i hakikat 133
 Tarik-i Nakşî 111, 228
 tarik-i ubûdiyet 111
 târikü'd-dünya 270
 tasavvuf ehli 117
 tasavvurât-ı şeytaniye 191
 Taşnak 294, 295
 Tatar 90, 146, 280
 Tatar mahallesi 280
 tayy-i zaman 320
 teâvün sırrı 83
 tebe-i tâbiîn 87
 tecdid 218
 tecsim 104
 tedennî-i mutlak 234
 tefanî 283
 tefânî sırrı 317
 tehevvis 336, 337
 teklif-i ilâhî 335
 teklif-i mâlâyutak 60
 tekrarât-ı Kur'âniye 345
 temkin 74, 76, 259, 362
 Temyiz Mahkemesi 36, 309
 tenâfür 77
 tenâsi 18, 21
 tenevvü-ü şerâyi' 300
 tenperverlik 188, 208
 tereccuh 185, 230
 terk-i kebâir 192, 200
 terk-i mâsiva 97, 111
 terör 28, 320
 tesâdüm-ü efkâr 153
 tesânüdü bozulmuş cemaatler 76
 teşbih 104, 218, 240
 Tevafuklu Kur'ân 259
 tevazu-u mutlak 12
 teveccüh-ü âmme 170, 174, 209,
 210
 teveccüh-ü nâs 13, 64, 65, 135
 tevfik-i ilâhî 67, 318
 tevhid hakikatleri 106
 tevhid-i hakikî 99
 tevhid-i ilâhî 99
 tevhid-i kible 14, 93
 tevhid-i zâhirî 99
 tevil-i ehâdis 79
 tezâhür-ü rubûbiyet 120
 tezkiye 5, 16, 25, 115
 tıp 46, 118
 ticaret 23, 339
 tiyatro 354
 topuz 306, 314, 327, 330
 Trabzon 89, 316
 Turgutlu 224
 turuk-u cehriye 94
 turuk-u hafiyeye 94, 185
 Türkler 82, 347
 Türkmenistan 89
 Türk ve Arap milletleri 356

U/Ü

ubûdiyet-i külliye-i insaniye 120
ucub 35, 111
Uhud 76, 78, 130, 149, 353
uhuvvet-i İslâmiye 140
ulema-yı ilm-i kelâm 99, 100, 346
ulûhiyet sıfatları 33
ulûm-u akliye ve felsefiye 93
ulûm-u âliye 226
usûlü'd-din 99, 240
Usûlü'd-Dîn ulemâsı 187
usûl-ü İslâmiyet 306
usûl-ü şeriat 297
ülfet 31, 56, 116, 131, 181
Ümmü'l-Kurâ 51
Üsdü'l-gâbe 304
Üstad-ı hakikî 93
Üstad-ı Mutlak 52, 56, 162, 359
üzüm salkımları 52, 291

V

Vâcibü'l-vücûd 17, 34, 46, 100
vacip sevabı 202
vahdaniyet 216
vahdet-i hakikî 42
Vahdetü'l-vücûd 41, 43, 98, 101,
119
Vahdetü'ş-şuhûd 43, 98
vâhid-i kıyasî 33
vâhid-i sahih 22
Vahşi 151
vâkıa-yı sâdıkâ 49, 50, 221
Van 52, 295

vazife-i ilâhiye 134, 158, 184, 237,
352, 353
vazife-i nuriye 249, 265, 272, 305
vazife-i uhreviye 136, 137, 138
vehbî ilim 174
velâyet celâli 13
velâyet-i kâmil 160
velâyet-i kübrâ 87, 92, 108, 109,
111, 157, 240, 242
velâyet-i suğrâ 228
velâyet-i vustâ 228
velâyet makamı 63, 121, 158
velâyet mesleği 185
velâyet tecellisi 74
veraset-i nübüvvet 42, 99, 108,
109, 157, 228, 234
veraset-i nübüvvetteki makam-ı
tebliğ 332
vesenîler 191
vicdan hürriyeti 38
vicdanı islah 217, 348
vicdan-ı umumî 44
vird 163
Viyana bozgunu 78
Volga 280
vücub-u zekât 196

Y

Yahudi 110, 215, 356
yakaza âlemi 184
Yakutistan 89, 90
Ye'cûc ve Me'cûc 201, 203
yedi büyük günah 191

yedi kebâir 122

Yemenli 169, 260

Yeni Said 14, 26, 93, 94, 209,
282

Yıldırım Beyazıt 78

yıldız böceği 16

İrfaniye Medresesi 256

Yunanîler 191

Yunan işgali 78

Yunanlılar 192

Yusufiye Medreseleri 270

Yusuflar 323

Z

zâhirden hakikate geçmek 87

zarurî ihtiyaç 354

zacr tokadı 55

zehirli bir bal 34

zihin 201, 231

Ziyaeddin 130

zulümât-ı adem 16

Zübeyir Gündüzalp 36, 37, 66,
123

Zübeyir Gündüzalpler 26

zühhdün mânâsı 342

zayıf damar 12, 13, 34, 142, 245,
246, 291, 292